

ΕΛ. Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΘΡΑΣΥΒ. Μ. ΜΑΔΗ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

1905

ΕΝ ΣΑΜΩ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Έχων ημέρας 31. Η ημέρα έχει ώρας 10, ή νυξ 14.

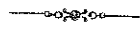
Ο Ήλιος εις τὸν Ὑδροχόον

Ν 11 Π 4.	
11 18Σβ	+ Ἡ περιουσία τοῦ Δαυταῦ καὶ Βασιλείου τοῦ Μ. Ἀργία.
15 2Κρ	Πρὸ τῶν Φώτων. Σαβασίου Παπα Φώτης.
16 3Δε	Μακαρίου τοῦ παραρτήτου καὶ Γεωργίου μάρτυρος.
17 4Τρ	Ἡ Σύναξις τῶν 10 Ἀποστόλων καὶ Θεοκτίστου ἁγίου.
18 5Τετ	Περαιουὴ τῶν Φώτων Θεοπέμπτου καὶ Θεωρῆ Νηστεία.
19 6Πέ	+ Τὰ ἅγια Θεοφάνεια. Ἀργία.
20 7Πα	+ Ἡ Σύναξις τοῦ Προδρόμου. Ἀργία.
21 8Σβ	Δομνίκης τῆς ἁγίας καὶ Γεωργίου τοῦ Χαλεβίτου
22 9Κρ	Μετὰ τὰ Φώτα. Πολυδώτου μάρτυρος.
23 10Δε	Γεωργίου ἁγίου Νύσσης καὶ Δαυταῖου τοῦ ἁγίου.
24 11Τρ	Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου.
25 12Τετ	Τατιανῆς μάρτυρος.
26 13Πέ	Ἐρωδίου καὶ Στεφανίου τῶν μάρτυρων.
27 14Πα	Τῶν ἐν Σινὴ καὶ Γαλιλαίᾳ ἀνακηθέντων Πατέρων.
28 15Σβ	Ἰωάννου τοῦ Καλεβίτου καὶ Παύλου τοῦ ἑβραίου.
29 16Κρ	6'. 10 Ἀσπρῶν. Ἡ προσκύνησις τῆς Ἁγίας Πέτρας τοῦ Ἀποστόλου.
30 17Δε	Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου.
31 18Τρ	Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας.
	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
1 19Τετ	Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου.
2 20Πέ	Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.
3 21Πα	Μαξίμου τοῦ ὁμοιωμάτου, Νεανύτου μάρτυρος.
4 22Σβ	Τημοθέου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἀναστασίου τοῦ Πέτρος.
5 23Κρ	α'. Ζαχαρίου. Κλήμεντος ἱερομ. καὶ Ἀγαθαγγέλου μ.
6 24Δε	Ξένης ἁγίας.
7 25Τρ	Γεωργίου τοῦ Θελογοῦ.
8 26Τετ	Ξενοφάντος καὶ τῶν συν αὐτοῦ.
9 27Πέ	+ Ἡ Ἀνακομιδὴ τοῦ λαοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοῦ. Ἀργία.
10 28Πα	Ἐρατῆ ἁγίου τοῦ Συροῦ.
11 29Σβ	Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λαοῦ Ἰγνατίου ἱερομ. τοῦ Θεοφύλου.
12 30Κρ	+ α'. Νανωνίας. Τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν. Βασιλείου τοῦ Μ. Γεωργίου τοῦ Θεολ. καὶ Ἰωάν. τοῦ Χρυσ. Ἀργία.
13 31Δε	Κόρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναρχῶν.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Έχει ημέρας 28. Ή ημέρα ώρας 11 και ή νύξ 13.

Ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθεῖς.

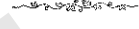

N.	Π.	ἡ.	ἔ.		
1	1	Τρ.	Προδρόμι Γαβριηλῆς καὶ Τρύφωνος μάρτυρος.		
2	2	Τε.	Ἰσπανοὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.		
3	3	Πε.	Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἄννης τῆς Προφῆτιδος.		
4	4	Πα.	Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.		
5	5	Σάβ.	Ἀγίας μάρτυρος.		
6	6	Κυρ.	Ἀρχιεπί τῶν Τριώνων. Τελόνου καὶ Φαρισαίου. Βουλέλου ἐπίσκ. Σμόρνης καὶ τοῦ ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Ἰσπανοῦ Φωτίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.		
7	7	Δευ.	Παρθένου ἐπισκόπου Λαυφάκου καὶ Κοσμῆ τοῦ ἁγίου.		
8	8	Τρ.	Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου, Ζαχαρίου τοῦ προφήτου Μάρθης καὶ Μαρίας μαρτύρων.		
9	9	Τε.	Νακηρέου μάρτυρος.		
10	10	Πέ.	Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος.		
11	11	Πα.	Βλασίου ἱερομάρτυρος καὶ Θεοδόχου τῆς Ἀγροβάτης.		
12	12	Σάβ.	Ψυχράδατον. Μαλατίου ἀρχιεπί. Ἀντιόχειου τοῦ Μεγ. ἱ. Λουκῆ. Ἀσώτου. Μαρτινιανῶ τοῦ ἁγίου.		
13	13	Κυρ.	Αὔξεντιου τοῦ ἁγίου.		
14	14	Δευ.	Τῶν ἐν ἀσκήσει λαμβάντων. Ὁμοσίου τοῦ Ἀποστόλου.		
15	15	Τρ.	Παμφιλίου μάρτυρος καὶ τῶν ἁγίων αὐτῶν.		
16	16	Τε.			
ΜΑΡΤΙΟΣ					
1	1	17	17	Πα.	Θεοδώρου μεγαλομάρτυρος τοῦ Τήρωνος.
2	18	18	18	Πα.	Κόνωνος μάρτυρος Ἀέοντος Πάπα Ρώμης.
3	19	19	19	Σάβ.	Ἀρχιεπί τοῦ Ἀποστόλου.
4	20	20	20	Κυρ.	Ἀπόκρεω. Ἀέοντος ἐπισκόπου Καπάνης.
5	21	21	21	Δευ.	Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις καὶ Εὐσταθίου Ἀντιοχείας.
6	22	22	22	Τρ.	Τοῦ διὰ κολύβων γενόμενου βασιμας παρὰ Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος. Τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου μαρτύρων.
7	23	23	23	Τε.	Πολυκάστου ἐπίσκ. Σμόρνης καὶ Πολυχρονίου τοῦ ἁγίου.
8	24	24	24	Πε.	Ἡ α' καὶ β' εἰρεσι τῆς Τιμίας Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
9	25	25	25	Πα.	Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
10	26	26	26	Σάβ.	Περρορίου ἐπισκόπου Γάζης.
11	27	27	27	Κυρ.	Τῆς Τροφῆγον. Πρεκοπίου τοῦ Δεκαπολίτου.
12	28	28	28	Δευ.	Ἀρχιεπί ἡ Μ. Τισσακροστή. Καθαρὰ Δευτέρα. Βασιλείου τοῦ βυζαντινοῦ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Έχει ημέρας 31. Ή ημέρα ἔχει ὡρας 12 καὶ ή νύξ 12.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Κριόν.

N.	Π.	ἡ.	ἔ.		
1	1	Τρ.	Εὐδοκίας ἱερομάρτυρος.		
2	2	Τε.	Παύλου τοῦ Συγκλη., Εὐθάλκας μ. καὶ τῶν ἁγίων αὐτῶν.		
3	3	Πε.	Εὐαγροπίου. Κλεονίκου καὶ Βασιλικῶ τοῦ μαρτύρου.		
4	4	Πα.	Γερασίμου τοῦ ἁγίου τοῦ ἐν Ἰερδάνῃ.		
5	5	Σάβ.	Τῶν ἁγίων Θεοδώρων. Κόνωνος Ἀρχιεπί μάρτυρων.		
6	6	Κυρ.	Τῆς Μεθοδῆος. Τῶν ἐν Ἀραρίῃ 12 μαρτύρων.		
7	7	Δευ.	Βασιλείου ἐπίσκ. Λουσιάνου μετὰ τῶν λοιπῶν ἱερομαρ.		
8	8	Τρ.	Θεσσαλονικίου ἐπισκόπου Νικομηδείας.		
9	9	Τε.	Τῶν ἐν Σιδήστει 40 μαρτύρων.		
10	10	Πε.	Κασσιανῶ μάρτυρος καὶ τῶν ἁγίων αὐτῶν.		
11	11	Πα.	Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱερουσαλήμων.		
12	12	Σάβ.	Θεοφάνους τοῦ βυζαντινοῦ.		
13	13	Κυρ.	Β. τῶν νηστειῶν. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ ἁγίου Νικηφόρου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.		
14	14	Δευ.	Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.		
15	15	Τρ.	Ἀγαπίου μάρτυρος καὶ τῶν ἁγίων αὐτῶν.		
16	16	Τε.	Μαλλεῖα ἡ ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου πνευματικοῦ τῆς Κλίμακος. Ἀλέξιου τοῦ καθάρου τοῦ Θεοῦ.		
17	17	Πε.	Σαβίνου μάρτυρος καὶ Κριστοδούλου τοῦ ἁγίου.		
18	18	Πα.	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱερουσαλήμων.		
ΑΠΡΙΛΙΟΣ					
1	1	19	19	Σάβ.	Χρυσάνθου καὶ Δαρείου τῶν μαρτύρων.
2	2	20	20	Κυρ.	Γ' τῶν νηστειῶν τῆς σταυροπροσκυνήσεως. Τῶν ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα ἀνακηθέντων Πατέρων.
3	3	21	21	Δευ.	Ἰακώβου τοῦ βυζαντινοῦ.
4	4	22	22	Τρ.	Βασιλείου ἱερομάρτυρος.
5	5	23	23	Τε.	Νίκωνος ἱερομαρ. καὶ τῶν 100 μαθητῶν αὐτοῦ.
6	6	24	24	Πε.	Ζαχαρίου τοῦ ἁγίου.
7	7	25	25	Πα.	Εὐαγγελιστῆς τῆς Ἰταλικῆς Θεοτόκου ἑθῆος κατάλ.
8	8	26	26	Σάβ.	Ἡ συνάξις τοῦ Ἀρχαγγελοῦ Γαβριήλ.
9	9	27	27	Κυρ.	Δ' τῶν νηστειῶν. Μαρτύρων τῆς ἑσ. τῆς ἐν Θεσσαλονίῃ.
10	10	28	28	Δευ.	Ἰακώβου τοῦ νίου.
11	11	29	29	Τε.	Μάρκου ἐπισκόπου Ἀρβηνοσίων καὶ Κωνσταντίνου διακόνου.
12	12	30	30	Πε.	Τοῦ Μ. Κωνωνος. Ἰωάννου τοῦ πηγῆ τῆς κλίμακος.
13	13	31	31	Πα.	Ἰσπανίου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Γαρχηρών.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Έχων ημέρας 30. Η ημέρα έχει ώρας 13 και ή νύξ 11.

Ο Ήλιος εις τὸν Ταῦρον.

N.	Π	ἡ.έ.	
14	1	Παρ.	Τοῦ Ἀκαθίστου ὁμοῦ Μαρίας τῆς Αἰθιοπίας.
15	2	Σάβ.	Τίτου ἑσίου τοῦ θεομαρτυροῦ.
16	3	Κυρ.	Ε' τῶν Ἐκστῶν. Νικήτα ἑσίου καὶ Ἰωσήφ ὁμογράφ.
17	4	Δευ.	Γεωργίου τοῦ ἑσίου τοῦ ἐν Μιλαεῶ.
18	5	Τρ.	Κλαυδίου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῶ.
19	6	Τετ.	Εὐθυμίου ἀρχιεπισκόπου Κων/πόλεως.
20	7	Πέ.	Γεωργίου ἐπισκ. Μυτιλήνης, καὶ Καλλιπίου μάρτυρος.
21	8	Παρ.	Ἰερωνίμου τοῦ Ἀποστ. καὶ τῶν σὺν αὐτῶ ἐκ τῶν Ο'.
22	9	Σάβ.	Τοῦ Λαζάρου. Εὐφροσύνης μάρτυρος.
23	10	Κυρ.	Τῶν Πάτων. Ἰερωνίου μάρτυρος.
24	11	Δευ.	Μ. Δευτέρου. Ἀντίππου ἱερομάρτ. ἐπισκ. Περγᾶμου.
25	12	Τρ.	Μ. Τρίτου. Βασιλείου ἐπισκόπου Περγᾶμου.
26	13	Τετ.	Μ. Τετάρτου. Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
27	14	Πέ.	Μ. Πέμπτου. Ἀριστάρχου, Πύθου, καὶ τροφίμου Ἀποστ.
28	15	Παρ.	Μ. Παλασκίου. Κρήσιεντος μάρτυρος.
29	16	Σάβ.	Μ. Σάββατον. Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας μαρτύρων.
30	17	Κυρ.	+ Τὸ Ἅγιον Πάσχα. Σωμῶν τοῦ ἐν Περσίδι.

ΜΑΪΟΣ

1	18	Δευ.	Ἰωάννου τοῦ ἑσ. καὶ Ἰωάννου μάρτ. τοῦ ἐξ Ἰωννίνων.
2	19	Τρ.	Παρουτίου ἱερομάρτυρος.
3	20	Τετ.	Θεοδώρου τοῦ Τριγυνοῦ.
4	21	Πέ.	Ἰαννουαρίου ἱερομάρτυρος.
5	22	Παρ.	+ Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Θεοδώρου τοῦ Συκεῖτου.
6	23	Σάβ.	+ Γεωργίου μεγάλου μάρτ. τοῦ τροπαιοφόρου Ἀργία.
7	24	Κυρ.	Τοῦ Θωμά. Εὐστάθου τῆς ἑσίας καὶ θεομαρτυροῦ.
8	25	Δευ.	Νίκητος τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
9	26	Τρ.	Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀμασειᾶς.
10	27	Τετ.	Σωμῶν ἱερομάρτυρος, συγγενοῦ τοῦ Κυρίου.
11	28	Πέ.	Τῶν ἐν Κιζίκου 9 μαρτύρων.
12	29	Παρ.	Ἰάκωβου καὶ Σωσιπάρχου τῶν Ἀποστόλων.
13	30	Σάβ.	Ἰακώβου τοῦ Ἀποστόλου ἀδελφοῦ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

ΜΑΪΟΣ

Έχων ημέρας 31. Η ημέρα έχει ώρας 14, ή νύξ 10.

Ο Ήλιος εις τοὺς Διδύμους

N.	Π	ἡ.έ.	
1	1	Κυρ.	Τῶν Μουσῶν. Ἰερωνίου τοῦ προφήτου.
2	2	Δευ.	Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ λαβύρινθου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.
3	3	Τρ.	Τιμοθέου καὶ Μαθθᾶ τῶν μαρτύρων.
4	4	Τετ.	Πλάκωνος μάρτυρος.
5	5	Πέ.	Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος.
6	6	Παρ.	Τοῦ τοῦ πλουτάρχου.
7	7	Σάβ.	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν ἀβραῶν φανήσαντος πατρίου τοῦ σταυροῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ Κωνσταντίνου υἱοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου. Ἀκακίου καὶ Κοδρῆτου μαρτύρ.
8	8	Κυρ.	Τοῦ Παλαμάου. Τοῦ ἐν ἀβραῶν φανήσαντος πατρίου τοῦ σταυροῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ Κωνσταντίνου υἱοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου. Ἀκακίου καὶ Κοδρῆτου μαρτύρ.
9	9	Δευ.	Παύλου τοῦ προφήτου καὶ Χριστοφόρου μάρτυρος.
10	10	Τρ.	Σίμωνος τοῦ ἀποστόλου τοῦ ἑλλήτου.
11	11	Τετ.	Τῆς Μεσοπονηνοκαστῆς. Μωκίου ἱερομάρτυρος.
12	12	Πέ.	Ἐπιφανίου ἐπισκ. Κύπρου καὶ Γερμανοῦ Κων/πόλεως.
13	13	Παρ.	Γλυκερίας μάρτυρος.
14	14	Σάβ.	Ἰσιδώρα μάρτυρος, τοῦ ἐν Χίω.
15	15	Κυρ.	Τῆς Σοφροσύνης. Παχωμίου τοῦ μεγάλου καὶ Ἀχιλλίου ἀρχιεπισκόπου Λαρίσης τοῦ ἑνομομαρτυροῦ.
16	16	Δευ.	Θεοδώρου τοῦ ἑκαπρῆνου καὶ Νικολάου Α' τοῦ μωστικῆ πατρ. Κ'πόλεως, ὃς ἡ σὺναξίς ἐτελεῖτο ἐν Γαλακρυφῆται Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουλίας τῶν ἀποστόλων.
17	17	Τρ.	Πέτρου καὶ τῶν σὺν αὐτῶ μαρτύρων.
18	18	Τετ.	
19	19	Πέ.	Πατρικίου Προβῆς, ἱερομάρτυρος.
20	20	Παρ.	Θαλλελαίου μάρτυρος.
21	21	Σάβ.	+ Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Ἀργία.
22	22	Κυρ.	Τοῦ Τυλάου. Παπύλλου μάρτυρος.
23	23	Δευ.	Μετῆ ἐπισκ. Σονδίων τοῦ ἑμολογοῦ.
24	24	Τρ.	Σωμῶν τοῦ ἐν τῷ θαλασσοῦ ὄρει.
25	25	Τετ.	Ἡ ἀργία εὐραστῆ τῆς τριμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
26	26	Πέ.	+ Τῆς Ἀναλήψεως. Κάριου τοῦ ἀποστόλου Ἀργία.
27	27	Παρ.	Ἑλλάδιου μάρτυρος.
28	28	Σάβ.	Εὐθυμίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπου Μετινῆς.
29	29	Κυρ.	Τῶν ἐν Πατρῶν. τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμ. Συν. Θεοδοσίας μ.
30	30	Δευ.	Ἰσακίου τοῦ ἑσίου.
31	31	Τρ.	Ἐρμίου μάρτυρος.

ΙΟΥΝΙΟΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ

Έχει ημέρας 30. Η ημέρα έχει ώρας 15 και ή νύξ 9.

Ο Ήλιος εις τὸν Καρκίνον.

N.	Π	ἡ. ἔ.	
14	4	Τε.	Ἰουστίνου μάρτυρος τοῦ φιλοσόφου.
15	3	Πέ.	Νικηφόρου ἀρχιεπ. Κων/πόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.
16	3	Παρ.	Λουκλιανῶ μάρτυρος.
17	4	Σάβ.	Ψυχασάββατος. Μητροφάνους ἀρχιεπισκ. Κων/πόλεως.
18	5	Κυ.	+ Τῆς Πεντηκοστῆς. Δωροθέου ἐπισκ. Τύρου ἱερομάρτυρ.
19	6	Δευ.	Τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Παρίωνος βασιῦ τοῦ νέου.
20	7	Τρ.	Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀγκύρας.
21	8	Τε.	Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου.
22	9	Πέ.	Κερθίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
23	10	Παρ.	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης τῶν μαρτύρων.
24	11	Σάβ.	Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν ἀποστόλων.
25	12	Κυ.	Τῶν Ἁγίων Πάντων. Ὀνουφρίου καὶ Πέτρ. τῶν βασιῶν.
26	13	Δευ.	Ἀπολίνης μάρτυρος.
27	14	Τρ.	Ἐλισσαίου τοῦ προφ. καὶ Μεθοδίου ἀρχιεπ. Κων/πόλεως
28	15	Τε.	Ἀμώς τοῦ προφήτου.
29	16	Πέ.	Τρύφωνος ἐπισκ. Ἀμαθεύτος τοῦ θαυματουργοῦ.
30	17	Παρ.	Μονούηλ, Σαβέλ, Ἰσμαήλ καὶ Ἰσαύρου τῶν μαρτύρων.

ΙΟΥΛΙΟΣ

1	18	Σάβ.	Λεοντίου μάρτυρος.
2	19	Κυ.	Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου.
3	20	Δευ.	Μεθοδίου ἱερομάρτ. ἐπισκ. Παταρῶν.
4	21	Τρ.	Ἰουλιανῶ μάρτυρος τοῦ Τάρσεως.
5	22	Τε.	Εὐθετίου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Σαμοσατών
6	23	Πέ.	Ἀγριπίνης μάρτυρος.
7	24	Παρ.	+ Τὸ γενέθλιον τοῦ Τιμίου Προδρ. καὶ Βαπτ. Ἰωάννου.
8	25	Σάβ.	Φεβρωνίας βασιμάρτυρος.
9	26	Κυ.	Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
10	27	Δευ.	Σαμφῶν βασιῦ τοῦ ξενοδόχου.
11	28	Τρ.	Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων.
12	29	Τε.	+ Πέτρου καὶ Παύλου τῶν κερυφαίων ἀποστόλων ἀργία.
13	30	Πέ.	+ Ἡ σὺνάξις τῶν 12 ἀποστόλων ἀργία.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Έχει ημέρας 31. Η ημέρα ώρας 14 καὶ ή νύξ 10.

Ο Ήλιος εις τὸν Λέοντα

N.	Π	ἡ. ἔ.	
1	1	Παρ.	Κοσμῆ καὶ Δαμιανῶ τῶν θαυματουργῶν Ἀναργύρων.
2	2	Σάβ.	Ἡ ἐν Βλαχίνας ἀπόθεσις τῆς ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου.
3	3	Κυρ.	Γαβριέλου καὶ Ανατολίου ἀρχιεπ. Κων/πόλεως.
4	4	Δευ.	Ἀνδρέου τοῦ Ἱεροσολιμίτου.
5	5	Τρ.	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄδῳ, καὶ Λαμπραδοῦ τοῦ θαυματουργ.
6	6	Τε.	Σισαῖν βασιῦ τοῦ Μεγάλου.
7	7	Πέ.	Κοριακῆς μεγαλομάρτυρος.
8	8	Παρ.	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.
9	9	Σάβ.	Παγκρατίου ἱερομάρτυρος ἐπ. Ταυρομενίας ἐν Σικελίᾳ.
10	10	Κυρ.	Τῶν ἐν Νικαίᾳ: 16 μαρτύρων.
11	11	Δευ.	Εὐφροσύνης μεγαλομάρτυρος καὶ Πανσοφίμου.
12	12	Τρ.	Προκόπου καὶ Παρίου μαρτύρων.
13	13	Τε.	Ἡ σὺνάξις τοῦ Ἀρχηγ. Γαβριήλ καὶ Στεφ. τοῦ Σαββ.
14	14	Πέ.	Ἀδάμ τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης.
15	15	Παρ.	Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης τῶν μαρτύρων.
16	16	Σάβ.	Ἄθηναιῶνος ἱερομάρτυρος.
17	17	Κυρ.	Τῶν ἁγίων καὶ Θεοφάνων Πατέρων τῶν εἰς τὰς 15 Οἰκουμένην συνόδους συνελθόντων. Μαρτίνης μεγαλομάρτ.
18	18	Δευ.	Αἰμιλιανῶ μάρτυρος.
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ			
1	19	Τρ.	Δέου καὶ Μακρίνης τῶν βασιῶν.
2	20	Τε.	+ Ἥλιος τοῦ προφήτου.
3	21	Πε.	Συμεῶν τοῦ διὰ Χ. Σιλῶ καὶ Ἰωαν. τοῦ συνασκ. αὐτοῦ
4	22	Παρ.	Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.
5	23	Σάβ.	Φωκῆ ἱερομάρτυρος καὶ Ἰεζεκιήλ τοῦ προφήτου.
6	24	Κυρ.	Χριστίνης μεγαλομάρτυρος.
7	25	Δευ.	Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγ. Ἄννης μητρὸς τῆς Θεοτόκου.
8	26	Τρ.	Ἐρμούλου ἱερομάρτυρος καὶ Παρκεκκῆς βασιμάρτυρος.
9	27	Τε.	+ Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος καὶ Ἰουματικοῦ Ἀργία.
10	28	Πε.	Προχίου, Νικάνωρος, Τίμωνος καὶ Παρμενῆ τῶν ἀποστ.
11	29	Παρ.	Καλλινίκου καὶ Θεοδοῦ τῶν μαρτύρων.
12	30	Σάβ.	Σόλλα, Σάουανου. Κρήσκεντος, Ἐπιφανίου καὶ Ἀνδρονίκου τῶν ἀποστόλων ἐκ τῶν 12.
13	31	Κυρ.	Εὐδοκίμου τοῦ δικαίου.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Έχων ημέρας 31. Η ημέρα έχει ώρας 13 και η νύξ 11.

Ο Ήλιος εις τὴν Παρθένον

N.	Π.	ἡ. ἔ.	
14	1	Δευ	Ἡ πρόδοσις τοῦ Σταυροῦ καὶ ἡ μνήμη τῶν 7 παιδ. μαχ.
15	2	Τρ.	Ἡ ἀνακομὴ τῶν λειψάνων Στεφάνου τοῦ ἀρχιδιακόνου καὶ πρωτομάρτυρος.
16	3	Τε.	Ἰσαακίου, Δαλιμάντου καὶ Φαύστου τῶν ἁγίων.
17	4	Πε.	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδῶν.
18	5	Πα.	Εὐαγγέλιου μάρτυρος.
19	6	Σαβ	+ Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος. Ἀργία καὶ ἑθ. κατὰ λ.
20	7	Κυρ.	Δομετίου ὁσιολάτρου.
21	8	Δευ	Αἰμιλιανῶν ἐπισκόπου Κυζίκου τοῦ ἁερολογητοῦ.
22	9	Τρ.	Μαθθία τοῦ Ἀποστόλου.
23	10	Τε.	Λαυρεντίου τοῦ ἀρχιδιακόνου καὶ μάρτυρος.
24	11	Πε.	Εὐκλείου τοῦ διακόνου καὶ μάρτυρος.
25	12	Πα.	Φωτίου καὶ Ἀνικίτου μαρτύρων.
26	13	Σαβ	Μαζήμου τοῦ ἁερολογητοῦ.
27	14	Κυρ.	Μιχαίου τοῦ προφήτου.
28	15	Δευ	+ Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. Ἀργία.
29	16	Τρ.	Τοῦ ἁγίου Μανδηλίου. Διομήδους μάρτυρος.
30	17	Τε.	Μύρωνος μάρτυρος.
31	18	Πα.	Φλόρου καὶ Λαύρου τῶν μαρτύρων.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

1	19	Πα.	Ἀνδρέου μάρτ. τοῦ στρατηλάτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
2	20	Σαβ	Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.
3	21	Κυρ.	Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου. Βάσσης μάρτυρος.
4	22	Δευ	Ἀγθονίου μάρτυρος.
5	23	Τρ.	Δούπου τοῦ ἀποστόλου.
6	24	Τε.	Εὐτοχῶς ἱερομάρτυρος.
7	25	Πέ.	Ἡ ἐπάνοδος τοῦ λειψάνου Βαρθολομαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ μνήμη τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τίτου.
8	26	Παρ.	Ἀδριανῶν καὶ Ναταλίας τῶν μαρτύρων.
9	27	Σαβ	Ποιμένας τοῦ ἁγίου.
10	28	Κυρ.	Μωυσέως τοῦ αἰθίοπος.
11	29	Δευ	+ Ἡ ἀποτομή τῆς τιμίας κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἁγία καὶ νηστεία.
12	30	Τρ.	Ἀλεξάνδρου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας.
13	31	Τε.	Ἡ κατάνοσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς Θεοτόκου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Έχων ημέρας 30. Η ημέρα έχει ώρας 12 και η νύξ 12.

Ο Ήλιος εις τὸν Ζυγόν.

N.	Π.	ἡ. ἔ.	
1	1	Πέ.	Σύναξις Θεοτόκου, Συρ. τοῦ Σκολίτου, Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ
2	2	Παρ.	Μαμαντοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ.
3	3	Σαβ	Ἀνθίμου ἱερομάρτ. καὶ τρισκοπίτου ἁγίου.
4	4	Κυρ.	Βαρούχα ἱερομάρτ. καὶ Μωυσίου προφήτου.
5	5	Δευ	Ζαχαρίου πατρ. πατρὸς τοῦ Προδρόμου.
6	6	Τρ.	Ἡ ἀνάληψις τοῦ θαύματος Μιχαὴλ τοῦ ἀρχιστρατήγου.
7	7	Τε.	Προσεστία γεννησιῶς τῆς Θεοτόκ. καὶ Σωζόντος μάρ.
8	8	Πέ.	+ Τὰ γενέθλια τῆς ἁγίας. ἁγία.
9	9	Παρ.	Ἰουκαίου καὶ Ἀννης.
10	10	Σαβ	Μηνωδόρου. Μητροφόρου καὶ Νουφοδόρου τῶν μαρτ.
11	11	Κυρ.	Παρθένου τῆς ἁγίας.
12	12	Δευ	Αδωνόμου ἱερομ. καὶ ἀπόδοσις γενεθλίων τῆς Θεοτόκ.
13	13	Τρ.	Ἐγκλίτικα καὶ τῆς Ἀναστάσεως καὶ Κορν. ἑκατονταρ.
14	14	Τε.	+ Ἡ ἔθωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἁγία καὶ νηστεία.
15	15	Πέ.	Νικήτα μάρτυρος.
16	16	Παρ.	Εὐαγγέλιος μεγαλομάρτυρος.
17	17	Σαβ	Σοφίας καὶ θυγατέρων αὐτῆς.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1	18	Κυρ.	Εὐμενίου ἐπισκόπου Γορτύνης.
2	19	Δευ	Τουφίου, Σαββατίου καὶ Δορυμέδοντος μαρτύρων.
3	20	Τρ.	Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος.
4	21	Τε.	Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰωνῆ τοῦ προφήτου.
5	22	Πέ.	Φοκῆ ἱερομάρτυρος.
6	23	Παρ.	Ἡ σὺλληψις τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
7	24	Σαβ	Θείλης τῆς πρωτομάρτυρος.
8	25	Κυρ.	Εὐφροσύνης τῆς ἁγίας.
9	26	Δευ	+ Ἡ μεταστάσις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἁγία.
10	27	Τρ.	Καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 10 μαρτύρων.
11	28	Τε.	Χαρίτωνος ἁγ. καὶ Βαροῦχ τοῦ προφήτου.
12	29	Πέ.	Κοσιακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ.
13	30	Παρ.	Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀρμενίας.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Έχων ημέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 11 καὶ ἡ νύξ 13.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Σκορπιὸν

Ν.	Π.	ἡ. ἔ.	
14	1	Σαβ	Ἄνανις τοῦ ἀποστόλου καὶ Ρωμανὸς τοῦ μελοδῶν.
15	2	Κυρ	Κορσιανὸς ἱερομ. καὶ Ἰουστίνης τῆς παρθένου.
16	3	Δευ	Διονυσίου ἁρεσκαγίου.
17	4	Τρ	Ἰεροθέου ἐπισκ. Ἀθηνῶν
18	5	Τετ	Χαριστίνης μάρτυρος.
19	6	Πε	Θωμᾶ ἀποστόλου.
20	7	Πα	Στεργίου καὶ Πάχου μαρτύρων.
21	8	Σαβ	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
22	9	Κυρ	Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀνδρονίκου τοῦ ἁγίου.
23	10	Δευ	Εὐλαμπίας καὶ Εὐλαμπίας τῶν ἀσκήτων.
24	11	Τρ	Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου καὶ Θεοφάνους τοῦ γραπτοῦ.
25	12	Τετ	Πρόβου, Ταύλου μάρτυρος.
26	13	Πε	Κλέους, Παύλου, Ἀγαθόδοτου, Ἀγαθονίτης τοῦ μάρτ.
27	14	Σαβ	Μαζαρίου καὶ τῶν ἐν ἡμέρᾳ μάρτ. Κοσμᾶ τοῦ μελοδῶν.
28	15	Κυρ	Λουκιανὸς μάρτυρος.
29	16	Δευ	Ἰωσὴ τοῦ προφήτου καὶ Ἀνδρέου τοῦ θαλασσοπόρου.
30	17	Τρ	Δογγίνου τοῦ ἐλεητοκαρχου.
31	18	Τετ	Λουκᾶ τοῦ ἑξαγγελιστοῦ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1	1	Τετ	Ἰωήλ τοῦ προφήτου, Ὁλβίου μάρτυρος.
2	2	Πε	Ἀρτεμίου μάρτ. Γερασίου ἁγίου, Μαρτίνου, Χριστοῦ, ἁγ.
3	3	Πα	Ἰωάννου ἁγίου τοῦ μεγάλου.
4	4	Σαβ	Ἀδελφίου θαλασσοπόρου, τῶν ἐν ἡμέρᾳ ἡ παρθένου.
5	5	Κυρ	Ἰακώβου τοῦ ἀδελφένου.
6	6	Δευ	Ἀρέθα μάρτυρος.
7	7	Τρ	Μαρκιανὸς καὶ Μαρτυρίου.
8	8	Τετ	Δημητρίου μεγαλομάρτυρος ἁγία.
9	9	Πε	Λεωτόρος μάρτυρος.
10	10	Σαβ	Τεροντίου μάρτυρος.
11	11	Κυρ	Ἀναστασίας Ρωμαίας.
12	12	Δευ	Ζηροθέου καὶ Ζηροθίας.
13	13	Τρ	Στέφους Ἀπελλοῦ καὶ Ἐπιφάνου.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Έχων ημέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 10, ἡ νύξ 14.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Τοξότῃν

Ν.	Π.	ἡ. ἔ.	
14	1	Τετ	Κοσμᾶ καὶ Δουλιανῶ Ἀναργύρων.
15	2	Τετ	Ἀποδόμου μάρτυρος.
16	3	Πα	Ἀχιλίου καὶ Ἀσθάλου.
17	4	Πα	Ἰωνουκίου, Νικηδόρου, Ἑρραίου.
18	5	Σαβ	Γαλακτίας καὶ Ἐπιστήμης μαρτύρων.
19	6	Κυρ	Παύλου ἁγ. Κωνσταντίας.
20	7	Δευ	Τῶν ἐν Μελιτινῇ 86 μάρτ. Λαζάρου τοῦ θαλασσοπόρου.
21	8	Τρ	+ Τῶν ταπεινῶν ἁγία.
22	9	Τετ	Περφύρου καὶ Μαρτίνου τῆς ὁσίας.
23	10	Πα	Θεοφάνους καὶ Ἐλισσίου μάρτυρος.
24	11	Πα	Ματθ. Ἰουστίνης καὶ Ἰουστίνης μαρτύρων.
25	12	Κυρ	Ἰωάννου τοῦ ἐπιφάνου καὶ Νεφίης τοῦ ἁγίου.
26	13	Κυρ	+ Ἰωάννου τοῦ ἁρεσκαγίου, ἁγ. Κωνσταντίας, ἁγία.
27	14	Κυρ	Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου ἁγία.
28	15	Τρ	Γεωργίου, Σαβασίου καὶ Ἰωάννου μαρτύρων.
29	16	Τετ	Ματθαίου τοῦ ἀποστόλου.
30	17	Πε	Γεωργίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1	1	Πα	Πλάτωνος καὶ Ρωμανῶ.
2	2	Κυρ	Ἄβδου καὶ Ἰωακείμ προφητῶν.
3	3	Κυρ	Γεωργίου τοῦ Δουκαπλίνου.
4	4	Δευ	+ Ἰωάννου τοῦ προστάτου ἁγία.
5	5	Τρ	Φιλιππου καὶ Κωνσταντίας μάρτυρος.
6	6	Τετ	Γεωργίου ἀρεσκαγίου καὶ Ἀμφιλόχου ἐπισκ. Ιωνίου.
7	7	Πα	Κωνσταντίνου ἱερομ. Ρωμανῶ καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας.
8	8	Πα	+ Δικαίου μάρτυρος καὶ Νικητοῦ ἁγίου ἁγία.
9	9	Σαβ	Ἀπολλίου καὶ Νικωνῶ, Στελιανῶ τοῦ Παφλαγονίου.
10	10	Κυρ	Ἰακώβου καὶ Πέτρου.
11	11	Δευ	Σταυρου καὶ Περφύρου μάρτυρος.
12	12	Τρ	Παράνοτου καὶ Φιλοκρίτου μαρτύρων.
13	13	Τετ	+ Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου ἁγία.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Έχει ημέρας 31. Ἡ ἡμέρα ὥρας 9 καὶ ἡ νύξ 15.

Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερω

N	Π	ἡ. ἑ	
1	Πε.	1	Ναοὺ τοῦ προφήτου.
2	Πε.	2	Ἀββακούμ τοῦ προφήτου.
3	Σαβ.	3	Σοφοῦ τοῦ προφήτου.
4	Κυρ.	4	Βαρβάρας καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.
5	Δευ.	5	Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, ἀργία.
6	Τρ.	6	Νικολάου ἐπισκόπου Μυρων τῆς Λουκίας ἀργία.
7	Τε.	7	Ἀμβροσίου Μεδιολάνου.
8	Πέ.	8	Παταπίου τοῦ ἁγίου.
9	Πα.	9	Ἡ σὺλληψις τῆς Θεομήτορος Ἄννης.
10	Σάβ.	10	Νηφὲ, Ἐπιμονέου, Εὐφράτου μαρτύρων.
11	Κυρ.	11	Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.
12	Δευ.	12	Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ ἀργία.
13	Τρ.	13	Εὐστρατίου, Εὐγενίου, Λουκίας.
14	Τε.	14	Θεοῦ μαρτύρου.
15	Πε.	15	Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.
16	Πα.	16	Ἀγγαίου καὶ Μαρτίνου μαρτύρων.
17	Σαβ.	17	Δανιὴλ τοῦ προσ. καὶ τῶν 3 παιδῶν, Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης.
18	Κυρ.	18	Σαβαστιανοῦ Ζωῆς μαρτύρων.
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ			
19	Δευ.	19	Βονιφάσιου μαρτύρου.
20	Τρ.	20	Ἰγνατίου τοῦ Θεοφύλου.
21	Τε.	21	Ἰουλιανῆς μαρτύρου.
22	Πε.	22	Ἀναστασίας μαρτύρου.
23	Πα.	23	Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων.
24	Σαβ.	24	Παρανοχῆ τῶν Χριστουγέννων καὶ Εὐγενείας ἁγιαστῆ.
25	Κυρ.	25	Ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀργία τριήμερος.
26	Δευ.	26	Ἡ σύνθεσις τῆς Θεοτόκου καὶ Εὐθυμίου ἁγιαστῆ.
27	Τρ.	27	Στεφάνου πρωτομάρτυρος, Θεοδώρου Γραπτοῦ.
28	Τε.	28	Τῶν ἐν Νικομηδείᾳ διαμαρτυρῶν μαρτύρων.
29	Πε.	29	Τῶν ἐν Βηθλέεμ 14 χιλιάδων νηπίων.
30	Παρ.	30	Ἀνοσίας ἁγιαστῆ.
31	Σαβ.	31	Μελάνης τῆς ἁγίας.

H. A. TZ. H. HEMONIE THE LADY

ΣΑΜΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Πολιτεία. - Ήγεμον. - Βουλή. - Συνέλευσις. - Παιδομαζαί νόν και άλλασι. - Εσθ-
δον. - Εκπαιδεύσις. - Μουσείον. - Μετρολόγησις Σταθμός. - Δικαιοσύνη. - Λα-
μασία. - Ασφάλεια. - Εκκλησία. - Μοναί. - Νουτιλία. - Εμπόριον. - Βιομηχα-
νία. - Γεωργία. - Τυπογραφεία. - Ασφάλιστικά. - Εταιρεία. - Δάμα. - Ηνωμα-
τικά μέρωσις. - Στατιστικά πληροφορία.

Τῇ μεγαλίῳ τῶν Μεγαλειοτάτων καὶ ἐνδόξων Σουλ-
τάνων εὐμενεῖα καὶ τῇ μεσιτεῖα τῶν τριῶν προστατῶν τῆς
νήσου Δυνάμεων, Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας, ἡ Σάμος
ἀνεγνωρίσθη ἐν ἔτει 1834 Ἡγεμονία αὐτόνομος ὑπὸ τὴν Ἐ-
πικυριαρχίαν τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, προκισθεῖσα δαφιλῶς ὑπὸ
προνομίον περιληφθέντων εἰς Ὑψηλὸν Αὐτοκρατορικὸν Φι-
μάνιον, τὸ ὁποῖον μετὰ τῶν μετέπειτα ἐκδοθέντων συμ-
πληρωματικῶν καὶ ἐπεξηγηματικῶν τοιοῦτον, ἀποτελεῖ τὸν
"Προνομιαζὸν Χάρτην τῆς Ἡγεμονίας Σάμου", καὶ περιέχει
τὰς θεμελιώδεις βάσεις, ἐφ' ὧν ἐδοῦνται τὸ πολιτειακὸν
τῆς νήσου σύστημα. Καὶ ἐσωτερικῶς μὲν, ἵνα γενικῶς εἴπω-
μεν, ἡ Σάμος ἀπολαμβάνει πλήρως αὐτονομίας, ἐξωτερικῶς
ὅμως ἀπορροφᾶται ἢ προσωπιζοῦται αὐτῆς ἐν τῇ προσωπι-
ζότητι τῆς Ἐπικυριαρχοῦ Ὑψηλῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερ-
νήσεως.

Ἡγεμον τῆς Νήσου δέον κατὰ τὸν Χάρτην νὰ ἦ ὁμό-
δοξος τοῖς Σαμίσις, ὀρθόδοξος Χριστιανός, διορίζεται δὲ ὑπὸ

της Αύτοκρα. Κυβερνήσεως, μη προσοπατούμενης εν τῇ ἐκλογῇ τοῦ προσώπου καὶ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Σαμιῶν, καί-
εται δὲ ἡ ἀνακαλεῖται, εἴτε δόξαν δόξῃ τῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυ-
βερνήσει, εἴτε συνέπειά βασιμῶν παραπόνων τοῦ Σαριακοῦ
λαοῦ, ἐκφραζόντος νομίμως τὴν ἐνμνηγοῦν του διὰ τῶν ἀν-
τιπροσώπων, οὗς κατὰ διετίαν ἐκλέγει, τῶν πληρεξουσίων δη-
λονότι, τῶν ἀποτελούντων τὴν Γενικὴν τῶν Σαμιῶν Συνέλευ-
σιν. Ὁ Ἡγεμὼν τῆς Νήσου προεδρεύει τοῦ Διοικητικοῦ Σώ-
ματος, ὅσοι ἀποτελοῦσιν οἱ ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως
ἐκλεγόμενοι τέσσαρες Βουλευταὶ, ἔξασκεῖ ἐπιπλεῖν ἐπὶ πάν-
των τῶν κλάδων τῆς Διοικήσεως, ἔχει ἀνεξέλεγκτον τὸ δικαίω-
μα τοῦ παύειν καὶ διορίζει τοὺς ἐπαλλήλους, λαμβανομένης
ὁμοῦ πρὸς τοῦτο ἐκάστοτε ἑπ' ἑφ' ἂν καὶ τῆς γνώμης τῶν Βου-
λευτῶν, πλὴν τῶν ἐπὶ τὴν ἀρεσκὴν δακαιοδοσίαν τῆς Βουλῆς
διατελούντων οικονομικῶν ἐπαλλήλων, ἐφ' ὧν ἀπαρατήτως
ἀπαιτεῖται γνωμοδοτήσεις τῆς Βουλῆς, ἐκδίδει πρὸς πάσας
τὰς Ἀρχὰς ἐγκλίνας διαταγὰς, ἐκδίδει νομοθετικὰ διατάγμα-
τα παρυσιαζομένης ἐπαγομένης ἀνάγκης ἐν ἀποσίῃ τῆς Συν-
λεύσεως καὶ ἐπιταροῦ πάσας τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως,
πλὴν ἐκεῖνων, αἵτινες ἢ ἀντιβαίνουν εἰς τὴν πρὸς τὴν Πό-
λιν ἐπιτροπότητα, ἢ τιγχανοῦσιν ἐπιλημένα καθ' ὑπερβαῖον
τῶν ὁρίων τῆς δικαιοδοσίας τῆς.

Κατὰ πᾶσαν διετίαν καὶ κατὰ μῆνα Μάρτιον ἢ Ἀπρίλιον
διορισμένως, ὁ Ἡγεμὼν δι' ἐγκλίον διαταγῆς διατάσσει τὴν
ἐνέργειαν τῶν Γενικῶν ἐκλογῶν καθ' ἃς διὰ μυστικῆς καὶ
σφραγιδίων ψηφοφορίας καθολικῆς ὁ λαὸς τῆς Σάμου κατὰ
δήμιον ψηφίζων ἐκλέγει τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ, ἢ πλη-
ρεξουσίους καὶ τοὺς δημάρχους μετὰ τῶν δημοτικῶν συμβου-
λίων τῶν δήμων. Κατ' ὅλην τὴν Νήσον ἐκλογονται 39 πλη-
ρεξοῦσοι, μετὰ τοῦ Σεβασμ. δὲ Μητροπολίτου, ἔχοντος αὐτο-
δικαίως ψήφον πληρεξουσίου, τὰ μέλη τῆς Γενικῆς Συνελεύ-
σεως ἀνέρχονται εἰς 40. Ὁ Ἡγεμὼν καλεῖ κατ' ἔτος τοὺς πλη-
ρεξουσίου, καὶ κηρύττει διὰ λόγον ἐναγκατηρίου τὴν ἑναρξιν τῆς
Γενικῆς Συνελεύσεως. Ἡ Συνέλευσις ἐξελέγει πρωτίστως τὴν
οικονομικὴν διαχείρισιν τοῦ λήξαντος ἔτους, ἢς λογοδοσίαν
ἐπιβάλλουσιν οἱ πρὸς τοῦτο ἐντεταλμένοι Βουλευταὶ, συντάσ-
σει τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Ἡγεμο-

νίας καὶ ψηφίζει νομοθετήματα ἐπιβαλλόμενα ἐπὶ τῶν ἀνάγκων
τῆς πολιτείας καὶ ἐπιταροῦ ἢ ἀποσιῆται τὰ Νομοθετικὰ
διατάγματα τὰ ἐκδοθέντα ἐν ἀποσίῃ αὐτῆς ἐπὶ τοῦ Ἡγεμῶ-
νος καὶ ἐκλέγει διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας διὰ σφραγιδίων
τοὺς τέσσαρες Βουλευταί, εἰς οὓς εἶναι ἀναρθεσμένοι ἐπὶ τοῦ
Νότου ἢ διαχωρίσει τῶν οἰκονομικῶν. Οἱ Βουλευταὶ ἐσκέ-
πτονται μετὰ τοῦ Ἡγεμῶνος καὶ γνωμοδοτοῦσι κατὰ πλειο-
ψημίαν ἐπὶ πάντων τῶν διοικητικῶν ζητημάτων, ἢ δὲ ἀγ-
τητα αὐτῶν εἶναι διετής. (*)

Ἀντὶ πάντων καὶ διὰ πάντα ἡ Σάμος κατέβαλλεν ἄλλοτε
εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν Ταμεῖον 400,000 γρῶσια. Ἄλλ' ἡ ἀνε-
ξάντητος πρὸς τὴν Σάμον γενναιοδορία καὶ ἐνθέρμη τῆς
Πόλης, ἢ διὰ πολλῶν γεγονότων διαπιστωθεῖσα, ἠλάττωσεν
εἰς τὸ ἥμισυ τὴν δόξαν ταύτην, κατέβη παρικήσασθαι τῶν Σα-
μιῶν καὶ οὕτω τὴν κατέβαλλεν ἢ ἤσασθαι μόνον 200,000 γρῶσι-
α τῶν λοιπῶν διατεθειμένων πρὸς κατασκευὰς δημοσίων ἔργων
ἐν Σάμῳ. Τοῦ αὐτοῦ τῆς νήσου κατέβαλλεν ἔτησις λόγῳ ἐπι-
χωρημάτων εἰς τὸν Ἡγεμῶνα γρ. 165,000 (τῆς ἀξίας ἐπι-
χωρημ. τῆς γρ. 111), εἰς τὸν Μητροπολίτην γρ. 25,000, εἰς ἐπι-
στον τῶν Βουλευτῶν γρ. 17,000 περίττον καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον
τῶν πληρεξουσίων εἰς ἐκάστην σύνδοσιν γρ. 1000 (**).

Ἡ θητεία τῶν Βουλευτῶν εἶναι διετής, ἀλλ' ἂν δυνατὴ ἢ πλειο-
ψημίᾳ τῆς Συνελεύσεως εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἢ ἀρχαίως, τὴν δε-
δομένην ἐνταύτην παραβουλεύσει, καὶ παρυσιαζόμενος πρὸς τὰς Ἀρχὰς
καὶ τὸν Ἡγεμῶνα τῆς κυβερνήσεως πλειοψηφικῶς ὑποτασσάμενος ἐν τῇ
Συνελεύσει τοῦ 1903 καὶ οὕτως, ἀποστρέφεται τὸν ἥμισυον, παρεδίξατο
ἢ τελευταία Συνέλευσις τοῦ 1904. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην σύνδο-
σιν ἀπερσάθη ἐπιβ' ἔτος δι' Αὐτοκρατορικῆς ἐπιταροῦς μεταβληθῆς
ἢ δυνατῆς. Μετὰ τὴν ἐπιταροὴν Νόμος καὶ ἡ μὲν θητεία τῶν πλει-
εξουσίων εἶναι τριετής, κατ' ἔτος δι' ἡ Συνέλευσις μετὰ τὴν ἐξελεγ-
θῆ, καὶ παραβῆναι εἰς τὴν ἐκλογὴν νέας Βουλῆς. Ἡ ἐπιβ' κατὰ τὴν ὑ-
ποβληθεῖ εἰς τὴν Αὐτοκρ. Κυβέρνησιν διὰ τοῦ Ἡγεμῶνος.

(*) Ἐκ τῶν πρὸς τοῦτο ἀναγκαζομένων πρὸς γρ. 10 διὰ πᾶσαν ἔπου-
σιν πληρεξουσίου πρὸς Ἐθνορχήν, τὴν τοιαύτην εἶναι τῶν μέσων.
δι' ὧν ἢ ἐπιποθέτω ἢ πρὸς καθ' ἑαυτὴν τὴν ἑαυτῶν πλειοψηφίαν τινῶν,
ἀνευ λόγου πλειοψηφίας ἀποστρέφονται. Ἡ δὲ τῆσιν ἀποστρέφεται ἐν τῇ
Συνελεύσει ἀπαιτεῖται ὑπόστασις πλειοψηφ. καὶ εἰς πρῶτον ὅταν οὐκ ἔχον
ἀποστρέφονται καθιστάται πλειοψηφ. ἀδύνατον εἰς τὴν πλειοψηφίαν ἢ
ψήφισις νεοπροσβληθῶν.

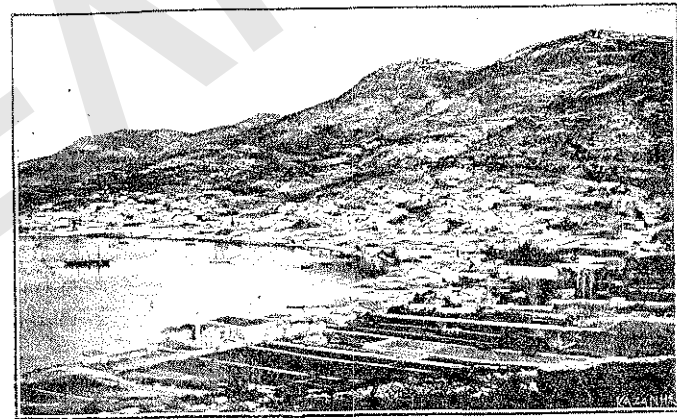
σθοδοσίαι τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων ὀρίζονται εἰς τὸν κατ' ἔτος συντασσόμενον ἔπαρ τῆς Συνελεύσεως προϋπολογισμῶν τῶν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων τῆς Ἡγεμονίας.

**

Ἡ πύλαι ποτὲ ὀβρία καὶ πολυάνθρωπος, Σάμος πολλὰς ἀνὰ μέσον τῶν αἰῶνων παθοῦσα περιπετείας εὐρέθῃ ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1500 μ. Χ. ἔρημος κατοίκων, ἀνθρωπεῖς δὲ μόνον τινὲς κατοικοῦν εἰς τὰ μᾶλλον ἀπόκεντρα μέρη τῆς νήσου ἕνεκα τῆς ἐλευθέρως σχεδὸν τότε ἐξασκουμένης πειρωταίας. Μόλις τῷ 1573 ὁ ὀθωμανὸς ναύαρχος Κιλίτζ-Ἀλής περιπέλειον τὸ Αἰγαῖον καὶ ἐκ τῆς φρακῆς τῆς νήσου καλλοπῆς καταδειχθεὶς ἀπεφάσισε τὸν συνοικισμὸν τῆς νήσου. Πρὸς τοῦτο ἀποσπάσας τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἐπίτευσιν ἐκίρηξεν ἄσπιλον τὴν νήσον, ἐχορηγήσεν εἰς τοὺς νέους κατοίκους ἀκετὰς προνομίας καὶ ἐπέτυχε ταχέως τὸ σκοπὸν του. Περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου ἔγραψεν ἐν ἔτει 1666 ὁ Ἐπίσκοπος αὐτῆς Ἰωσήφ Γεωργιόπουλος σημεῖων ὅτι ἡ Σάμος εἶχε τότε 3850 οἰκίας ἐπολιτογυζομένων λοιπῶν τεσσάρων αἰῶνων κατ' οἰκογένειαν ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου ἦτο τότε 15,400 ψυχαί. Ὁ ἐν ἔτει 1702 ἐπισκεψθεὶς τὴν νήσον Τουρνεφότιος, ὁ πολλὰς ἀλλοῦ ἀνακριθείας καὶ ψευδολογίας γράφας περὶ τῆς νήσου ἀναβιβάζει τοὺς κατοίκους μόλις εἰς 12,000. Ἐπίσημος ἀπογραφή τῶν κατοίκων ἐγένετο ἐν ἔτει 1828 ὑπὸ τοῦ τότε διατελοῦντος Διοικητοῦ τῶν Ἀνατολικῶν Σποράδων Ἰω. Κωλέττου εὐρεθέντων τότε τῶν κατοίκων 27125. Κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1864 γενομένην ἀπογραφὴν, ὁ πληθυσμὸς ἀνέφεται μόλις εἰς 33998. Ἐντὺς βδετίας δηλονότι ἐλάχιστα ἠξήθη ὁ πληθυσμὸς, ἴσως ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας τῆς ἐπικρατησάσης ἐν τῇ νήσῳ ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1834—1855, ἐξ ἧς πολλοὶ τῶν κατοίκων ἠναγκάζοντο νὰ ἐκπατρίζωνται ἕνεκα τῶν διοικητικῶν πιέσεων ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῆς Βογοριδεῖον μερίδος, αἰξάνοντες οὕτω τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκπατρισθέντων καὶ ἐγκαταστάτων εἰς Χαϊκίδα μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ 1834. Ἐντὺς εἴκοσι πέντε ἐτῶν μετὰ ταῦτα ὁ πληθυσμὸς τῆς Σάμου ἀξίανει κατὰ δεκαετεῖς χιλιάδες ἐπολογισθεὶς λίγοντος τοῦ 1890 εἰς 46361 κατοίκους.

Πρὸ δύο ἐτῶν (κατὰ ἴβριον τοῦ 1902) διετάχθη ὑπὸ τῆς Διοικήσεως νέα ἀπογραφή τῶν κατοίκων, εἰτε ὁμως διὰ τὴν

ἀτέλειαν τῶν πρὸς τοῦτο διατεθέντων μέσων, εἰτε διὰ τὴν καθοβουλίαν τινῶν ἐμβυλιόντων εἰς τοὺς ἀπλοῦστερους τὴν ἰδέαν ὅτι σκοπεῖται ἡ προσωπικὴ κατ' ἄτομον φορολογία, προσέκρουσεν εἰς πολλὰς δυσκολίας καὶ μόλις κατὰ Μάρτιον τοῦ 1903 ἐπυροατῶθη ἐν πολλοῖς ἀτέλεις. Ἐκ τῆς ἀπογραφῆς ταύτης ἐξάγεται ὅτι ἡ Σάμος ἔχει 31 δήμους καὶ 53 συνοικισμοὺς, ὅτι ὁ μεγαλύτερος κατὰ πληθυσμὸν δῆμος τῆς Σάμου εἶνε ὁ τοῦ Λιμένος Βαθέος, Πρωτεύουσος τῆς νήσου, ἐχούσης 5411 κατοίκους, μικρότερος δὲ ὁ τῶν Κοιμηραδαίων περιλαμβάνων 370 κατοίκους καὶ ὅτι ὀλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τῆς Σάμου ἀ-

Ἡ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ

νέσεται εἰς 53051 κατοίκους, ἐξ ὧν 27061 ἄρσενες καὶ 25990 θήλειαι. Κατὰ τμήματα δὲ ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου κατατίθεται ὡς ἑξῆς. Τὸ τμήμα Βαθέος κατοικεῖται ὑπὸ 15883, τὸ τμήμα Χώρας ὑπὸ 16668, τὸ τμήμα Καλοβύσσου ὑπὸ 12272 καὶ τὸ τμήμα Μαυροζάμλου ὑπὸ 8228 κατοίκων. Ἄπαντες οἱ κάτοικοι τῆς νήσου εἶνε ὀρθόδοξοὶ ὀμολογῶντες τὴν Ἐλληνικὴν γλώσσαν, πλὴν 100—120 δεσπιδῶν, διαμαρτυρομένων καὶ Ἀρμενίων, ὀμολογῶντων ἐπίσης τὴν Ἐλληνικὴν γλώσσαν, ἐν συμπνοίᾳ συμβιούντων μετὰ τῶν λοιπῶν κατοίκων καὶ ἀσχιολογούμενων κατὰ τὸ πολὺ μέρος εἰς τὸ ἐμπόριον, τὸ ὀλοῦν

σποινδαίως ὠδοῦσιν εἰς πρόοδον μετὰ τῶν Σαμίων ἐμπορευομένων. Ἐκτός δὲ τῶν ἐν Σάμῳ οἰκούντων Σαμίων ἐπάχονοσι καὶ περὶ τὰς 7- 8 χιλιάδες τοιοῦτοι ἐκπατρισμένοι ἰδίᾳ εἰς τὴν ἔναντι Μικρασίαν· ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ ἐμπορικά κέντρα εἶνε ἐγκατεστημένοι Σάμιοι ἐντίμως διενθόνοντες ἐργασίας, ἢ ἐν κόλπῳ καὶ πόνῳ ἐγκαθίδρυσαν.

**

Τὰ ἔσοδα τῆς Ἡγεμονίας προεκλογίσθησαν ἐν ἔτει 1903 εἰς 3,700,000 γροσία, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐπραγματοποιήθησαν εἰμὴ ἐπὶ ἑλαττοῦ 1,000,000 γροσίων. Ἡ οικονομικὴ δυσπραγία τῶν ἰδιωτῶν ἢ ἐπελθοῦσα ἐκ τῆς καταστροφῆς ἀμαλίων καὶ τῆς ἐποικίσεως τοῦ προϊόντος τοῦ καπνοῦ, ἔσχεν ὅλως φυσικῶς τὸν ἀντίκταλόν τῆς εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἅπερ ἤδη ἐξοικεῖται εἰς λυπηρὴν ἀνεπάρκειαν· εἰς τὸ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς πολιτείας. Πρὸς κάλυψιν μερικῶν τῶν ἐλλειμμάτων ἢ Διόμισις τοῦ 1903 συνήψε δάνειον 200,000 φρ. γρ. πρὸς τόκον 6 3/4 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐξοφληθῆσόμενον χρονοληπτικῶς εἰς 10 ἔτη. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα λήγοντος τοῦ οἴκου, ἔτους 1902-1903 αἱ ἀπατηταὶ καὶ διελθόμεναι ὑποχρεώσεις τοῦ δημοσίου ταμεῖου ἀνέρχονται εἰς 25,000 λίρας. Ἡ νῦν Διόμισις ἀναίτια ἀποφύσκει τῆς Συνελεύσεως εἶνε εἰσφορισμένη νὰ ἔξωδῃ δάνειον 600,000 γροσίων πρὸς κάλυψιν τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ παρελθόντος καὶ ἀποκαταστάσιν τῶν οικονομικῶν. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι καὶ ὄρθον καὶ δίκαιον εἶνε, ἐπερχομένης ἐν τόλῳ τινὶ προσωδικῆς οικονομικῆς καχεξίας, νὰ γίνῃται καταμερισμός τῶν οικονομικῶν βιωτῶν μεταξύ τῶν σήμερον καὶ τῶν μεταγενεστέρων, ἀλλ' ἔφ' ὅσον εἰς τὴν σύναγην δανείου ἐπιζητεῖ ὁ τόπος τὴν οικονομικὴν του σωτηρίαν ἀκατίσχετος φέρεται εἰς τὸ βάρυνθρον τῆς ἀπολείας πάσης ἀνεξαρτησίας ἐν τῇ οικονομικῇ διαχείρισει, ἥτις ἀπετέλει μέχρι τοῦδε ἀληθές τῆς πατριδος ἡμῶν καύχημα. Ἐν ἐποχῇ εὐπορίας δεικνυσαμένη ἄλλως, εἰσῆχθη σχετικὴ πολιτεία εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἐπιτηρείας, ἥτις ἤδη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἰσχυρῶν ἀγελᾶδων τοῦ Φαραώ, ἀποτελεῖ τι δεξιόμορον πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν οικονομικῶν τοῦ τόπου δυνάμεον.

Τὰ ἔσοδα τῆς Ἡγεμονίας προσέχονται κυρίως ἐκ τῶν τελωνειακῶν δικαιωμάτων (80)ο ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων

ἐκ τῶν φόρων τῆς δεκατης, οἵτινες ἑμέσως καταβάλλονται κατὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἐμπορῶν ἐξαγωγήν τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ξένῃς ποσειδέσεως καπνοῦ καὶ ταυρηνίου εἰσαγωγικῶν δικαιωμάτων, ἐκ τῶν εἰσπραττομένων ἐκ σφραγιστοῦ χρίτου καὶ ἐνσήμων γαζέλων (χαρτίσμων) καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν μικροτέρων σημασίας φορολογίων.

**

Τὸ δηκοδέστηρον κοινὸν τοῦ προῖτα ἡγεμονικοῦ διατίθειται ἐκτὸς τῆς ἐκπαίδευσως. Τὸ Γυμνάσιον ἰδίᾳ τῆς Σάμου, πλήρως οργανωθισμένον, εἶνε ἐν τῶν ἀρίστον ἐκπαιδευθῆσίων τῆς Ανατολῆς· οἱ περιόικοι πληροστοὶ ποιητῶσι τὴν ἐν τῷ Παιδαγωγικῷ Γυμνασίῳ φοίτησιν καὶ ἔνεκα τῆς ἀπολείας ἀνεπάρκειας καὶ τῆς ἥτις ἡμιτέλει ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἔνεκα τῆς ἰδιαίτης μεθόμισις ἢ καταβάλλουσιν οἱ πολῖται καὶ τὰ ἑσπέρια ὄργανα ἀκόρη ἐπὶ τῶν ἡμῶν τῶν μαθητῶν, ἕκαστος τῶν ὁπίμων ἀφῆρει νὰ δηλώσῃ τὴν κατοικίαν του καὶ νὰ δικαιολογήσῃ ἀποχρόντως πάσαν τεχρὴν ἐν ἑσπέριας ἔξοδον ἐκ τῆς οὐσίας του. Τὰ μέισα ταῦτα ἀπεδείχθησαν πτωσῶσιν οὗτ' ἐπὶ τὴν προφύλαξιν τῶν ἐγῆρων μαθητῶν ἀπὸ πάσης πτωσῆρας ἢ ἐπείσεως.

Τὸ ἡμιόσιον τῆς Σάμου συντηρεῖ ἐν πλήρει Γυμνάσιον, τὸ Παιδαγωγικόν, ἀνεγνωρισμένον ἐπὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, μίαν Ἐμπορικὴν ἐν Καρλοφίσιος Σχολὴν διεθνομένην ἐπὶ ἀρχιεπίσκου τῆς ἐν Μασσαλίᾳ Ἐμπορικῆς Σχολῆς, ἑσπέριας ἑπτατάξιου, Ἀστικῆς Σχολῆς, μὲ διεθνετίας διδάκτορας τῆς φιλολογίας, μίαν ἑξατάξιον, τοῦτ' εἰς πέντε τάξων καὶ τριάντα δημοτικὰ σχολεῖα ἐκ τῶν ἢ τεσσαρῶν τάξων. Ἐν τῷ Γυμνασίῳ διδάσκουσιν δέκα καθηγηταὶ καὶ ὅλον τὸ προσωπικόν τῶν λοιπῶν ἀνεγνωρισθῆσίων ἀνεχρῆται εἰς 90 διδασκαλίους. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1903-1904 ἐφοίτησαν εἰς τὸ Γυμνάσιον 140 μαθηταί, ὅν αἱ 50 προσήγοντο ἐκ τῶν προοιζῶν μετῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς Νήσου φοιτῶντων μαθητῶν κατὰ μέισιν ὄρον κατὰ τὴν τελευταίαν πεντατίαν εἶνε 3800, ἐτησίως, δὲ διὰ τῆς Ἐκπαίδευσιν τῶν ἀργέων δαπανᾷ ὁ τόπος 430 χιλιάδες γροσίων. Ἐνταῦθα δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐν Σάμῳ ἐπιστῆται καὶ Ἐμπορικὸν Λύκειον, ἐπὶ τὴν προστα-

σίαν της Κυβερνήσεως και ιδρυθέν δυνάμει Νόμων, υπέρ διευ-
θύνει ακατάβλητος πρό των περιστάσεων ο κ. Σπειρίδης.

**

Διὰ τὴν Ἐκπαίδευσιν τῶν Θηλέων τὸ Δημόσιον συντηρεῖ
πλήν τῶν ἑξ ἑξ τῶν τάξεων Κεντρικοῦ ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Παρ-
θεναγωγείου, τρία ἔτι εἰς τὰς Πρωτευούσας τῶν λοιπῶν
Τριμητίων τῆς Νήσου ἑξ ἑξ τάξεων καὶ ἑννέα ἕτερα μικρὰ
Παρθενάγωγεα εἰς διαφόρους Δήμους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν διδα-
σκεινδῶν ἀνέρχεται εἰς 35, χιλία δὲ καὶ ὀκτακόσια μαθή-
τρια φοιτῶσιν εἰς ὅλα τὰ Παρθενάγωγεα. Ὑπὲρ τῆς Ἐκ-
παιδεύσεως τῶν Θηλέων διατίθεται ποσὸν ἑξ 111 χιλιάδων
γραμμῶν. Ἀπὸ ἐνὸς ἐκ τούτων ἤρξαστο ἐν Σάμῳ λειτουργοῦσα ἡ
Μικροβενεῖος Ἐπαγγελματικὴ Σχολή, ἧς ἔνεκα τῶν ἀτελῶν
οἰκονομικῶν πόρων τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τοῦ παρόντος λειτουργεῖ
μόνον τὸ τρῆμα ραπτικῆς, ἐπιπλοποιῆας καὶ ταπηνοργίας.

Κλείοντες δὲ τὸ περὶ Ἐκπαιδεύσεως Κεφάλαιον κατὰ κα-
θῆκον πιστῶν χρονολογῶν σημειοῦμεν, ὅτι ἀπὸ τινῶν ἐ-
τῶν λειτουργεῖ ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Σχολὴ Γαλλικὴ διευθυνο-
μένη ὑπὸ Ἀδικῶν ἱερῶν τῆς Ἀφρικανικῆς ἀποστολῆς, ὡς καὶ
σχολὴ Κυλογραφῶν τοῦ τόγματος Ἁγίου Ἰωσήφ τῆς Ἀσῶν.

**

Εἰς ἓνα τῶν Καθηρητῶν τοῦ Γενναίου εἶνε ἀνετεθειμένη
ἡ διεθνήσις τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσεί-
ου, εἰς ἕτερον δὲ ἡ ἐποπτεία τῆς Παιδείας. Πρὸ ὀλίγων ἐ-
τῶν ἰδρυθὲν τὸ Μουσεῖον περιλαμβάνει ἕξι μικρὰς ἀξίας, ἀρ-
χαιολογικὰ εἰδήματα, ὄλον ἀξιοπρόσημα, εἴτε δωροδοκῶν
ποικίλων ἀντιειμένων ἐπὶ διαφόροις φλοπατρίδων ἀνδρῶν,
εἴτε ἀγοραζομένων τοιούτων ἐπὶ τοῦ Δημοσίου τῆς Σάμου.

Εἰδικῶς εἰς τὸν Καθηρητὴν τῶν Φυσικομαθηματικῶν κ.
Γεωσίμων Σιμωνάκη εἶνε ἀνετεθειμένη ἡ διεθνήσις τοῦ
κατὰ Μάρτιον τοῦ 1803 ἰδρυθέντος Μετεωρολογικοῦ Σταθ-
μοῦ (πρώτης τάξεως), τοῦ λειτουργοῦντος εἰς ὕψος 70 μέτρων
ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ὁ Σταθμὸς οὗτος ἀντα-
ποκρίνεται τηλεγραφικῶς κατ' ἐκάστην μετὰ τοῦ ἀστεροσκο-
πείου Κωνσταντινουπόλεως καὶ διὰ μηνιαίων δελτίων μετὰ τοῦ ἀστερο-
σκοπείου Ἀθηνῶν. Καίτοι πρὸς ἀκριβῆ καθορισμὸν τοῦ μέσου

ἔσον ἐνὸς μετεωρολογικοῦ φαινομένου απαιτοῦνται τοὺς ἡμέ-
σιον δεκαετῆς παρατηρήσεις, ἐν τούτοις, ἵνα δώσωμεν ἰδέαν
τινὰ τῆς κλιματολογικῆς καταστάσεως τῆς ἡμετέρας Νήσου,
ἢν διὰ τῶν γραμμῶν τούτων ἐπιζητήσωμεν νὰ καταστήσωμεν
γνωστὴν, ἐφ' ὅσον ἤμῃν ὑπῆρξε δυνατόν, κατ' ὅλα τῆς τὸ
πρόσημιον ὅτι κατὰ τὰς ἐπὶ ἐν ἑσας γενομένας παρατηρή-
σεις κατέπεσαν εἰς τὴν Νήσον βροχὴ 1,2* 11, ἀπολύτως μεγίστη
ἡμεροκορασίᾳ ἀνεπέσθη τὴν 14ην Μαΐου εἰς 33·3 (α), ἀπολύ-
τως δὲ ἐλαχίστη τὴν 13ην Ἰανουαρίου, ὅτε τὸ θεομόμετρον ἔδει-
ξε 2, 8 (ε) ὑπὲρ τὸ μηδέν.*

**

Ἡ Σάμος κτήνητα ἐγγράφια Δικαστήρια, τῶν δασίων τὴν
δικαιοδοσίαν διαγράφει ὁ Ὑπουργὸς τῶν Δικαστηρίων καὶ
τὰ στρατιὰ ἐγγράφια νομοθετήματα, ἐφαρμόζοντα ἐπὶ μὲν τῶν
πολιτικῶν ἐποθέσεων τὰς διατάξεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Βε-
ζαντινοῦ Δικαίου κωδικοποιημένης, τὴν Ἑλληνικὴν πολιτι-
κὴν δικονομίαν, ἐν πολλοῖς μετεφορεθισμένην καὶ τροποπε-
ποιημένην κατὰ τοὺς ἐγγράφους νόμους*, ἐπὶ δὲ τῶν ποινικῶν
τὰ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντα νομοθετήματα καὶ ἐπὶ ἐμπορικῶν τὸν
Γαλλικὸν ἐμπορικὸν κώδικα.

Ἡ δικαστικὴ ἐν Σάμῳ ἔξουσία διακρίνεται ἐφ' ἐνὸς ἑ-
πταετοῦ πενταμελοῦς ἀνωτάτου Δικαστηρίου ἰδρυθέντος ἐν
Λιμένι Βαθῆος καὶ διαζέοντος καὶ ὡς κρινομοδικεῖον, δύο
Πρωτοδικείων (Βαθῆος καὶ Κωλοφρακίων—Μαυροβλακίων),
τοῦ μὲν συγκριμένου ἑξ ἑπτὰ μελῶν, τοῦ δὲ ἐκ πέντε, διαζέον-
των δὲ καὶ ὡς Πλημμελοδικεῖον καὶ δέκα Εἰρηνοδικεῖον,
δικαζόντων καὶ ὡς Πταισματοδικεῖον. Αἱ δικαστικαὶ ἀποφά-
σεις, ἀμειψισδικοί γενομένη, ἐπιτελοῦνται ἐν ὀνόματι τοῦ

* Ἐφαρμόζοντα ἐπισημασθέντα τὸ ἔτος τῆς ἰδρύσεως τοῦ Μετεω-
ρολογικοῦ Σταθμοῦ ἰδρυθέντος τῷ 1803.

* Κατὰ τὴν πολυτονία βασιλεῖται δασταγῶς ἐν τῇ Νήσῳ, καὶ κατ' ἑσας
συγκρινομένην Συνέλευσιν δεν παύσει καὶ νέους νομοθετοῦσαι νό-
μους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ καταστάσεως τῆς Πρωτοδικεῖον νόμων εἶνε
16000, τοὺς ὁποίους ἐπαρμόζοντε καὶ ἐν ἐνὶ τῷ αἰσθῶν ἐνδὸν Πρόεδ-
ρου Πρωτοδικῶν Βαθῆος κ. Γεωσίμων Σ. Σωφάνους.

Νόμον και τοῦ Ἡγεμόνος, περιβαλλόμενα τὸν ἐκτελεσθῆσαν τῶνον. Κατὰ τοῦ τυχόν παρανόμου ἢ ἀδίκου τῆς ἀποφάσεως ὁ ἀδικηθεὶς διάδικος ἔχει ἐπὶ ἑαυτοῦ τὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἔνδικα μέσα καὶ τὴν περὶ κακοδικίων ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Δικαστοῦ.** Ὑπὲρ τοῦ Καυκάσου τῆς Δικαιοσύνης διατίθεται ποσὸν γραβίων 415 χιλιάδων.

Τὸ Ἐφετεῖον Σάμου ἐξέδοτο ἐν ἔτει 1703 πολιτικὰς ἀποφάσεις 119, ἐξ ὧν 47 ὄριστικάς, 24 ἐρήμην, 43 προδικαστικάς, 2 ἐνστατικάς, 3 παρεμπιπτούσας. Ἐπίσης ἐξέδοτο ὡς Κακουργιοδικεῖον 38 ποινικὰς ἀποφάσεις, τούτων 20 καταδικαστικάς, ὧν 18 κατ' ἀντιβολίαν καὶ 2 ἐρήμην, 8 ἀναβλητικάς, 8 παρεμπιπτούσας, μίαν ἀπαλλοτριωτικὴν καὶ μίαν ἐνοστατικὴν. Κατ' ἀντικείμενον κατηγορίας αἱ καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις τοῦ Κακουργιοδικεῖον Σάμου ἔχουσιν: 3 κατεδικασθῆσαν ἐπὶ ἀποπέμψιν φόνου, 2 ἐπὶ βιασμόν, 2 ἐπὶ ἀποπέμψιν βιασμοῦ καὶ ἀνά εἰς ἐπὶ κλοπῆ, ἐπὶ πλαστογραφίᾳ, ἐπὶ φθορᾷ καὶ βλάβῃ, ἐπὶ φόβῳ, ἐπὶ ἀπάτῃ, ἐπὶ ἐξερρώσει κατὰ τοῦ Ἡγεμόνος, ἐπὶ ἀποπέμψιν ἀναστέσεως, ἐπὶ ἀποπληρώσει, ἐπὶ ἰδιωτοῦσι, ἐπὶ γαστραπᾷ, ἐπὶ ἐξαφανίσει ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἐπὶ ἀπιστίᾳ, ἐπὶ ἀντιποῖσει ἀλλοτρῶν δικαιωμάτων, ἐπὶ αἰκίᾳ φυλακισμένου.

Τὸ αὐτὸ δικαστήριον ἐξέδοτο κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 68 βουλευμάτα.

Τὸ Προτοδικεῖον Βαθέος ἐξέδοτο κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 804 πολιτικὰς ἀποφάσεις, ἐξ ὧν αἱ 224 ὄριστικά, αἱ 212 ἐρήμην, αἱ 319 προδικαστικά, αἱ 24 παρεμπιπτούσαι καὶ αἱ 25 ἐνστατικά.

Τὸ αὐτὸ δικαστήριον ἐξέδοτο ὡς Πλημμελειοδικεῖον 589 ποινικὰς ἀποφάσεις, ὧν αἱ 146 καταδικαστικαὶ κατ' ἀντιβολίαν, αἱ 43 καταδικαστικαὶ ἐρήμην, αἱ 168 ἀθωωτικαὶ καὶ ἀπαλλοτριωτικαὶ, αἱ 160 ἀναβλητικά, αἱ 38 ἀναβλητικά διαταχθεῖσιν κωιτῶνων ἀποδείξεων, αἱ 16 παρεμπιπτούσαι, αἱ 12

** Ὑπὸ τῆς τελευταίας Σουλτανίσσῃς ἔβρεθη ἀκρωτικὸν ἐνώπιον τοῦ ὁποίου θὰ ἐρεσιβέλωνται αἱ ποινικαὶ τοῦ Κακουργιοδικεῖον ἀποφάσεις. Τὸ Δικαστήριον τοῦτο θὰ συγκαταστήται ἐκ τῶν δύο Προέδρων καὶ τῶν δύο Εἰσαγγελέων τῶν κατ' ἑμὲν Προτοδικεῖον.

ἐνστατικά καὶ αἱ 6 ἀκρωτικά. Τὸ αὐτὸ δικαστήριον ἐξέδοτο 331 βουλευμάτα ὧν τὰ 97 παραλεμπτικά, τὰ 98 ἀπαλλοτριωτικά, τὰ 93 παύοντα προσκαίως τὴν δίωξιν καὶ τὰ 43 παρεμπιπτόντα.

Τὸ Προτοδικεῖον Καρλοβασιῶν-Μαρινοπολίτων ἐξέδοκε κατὰ τὴν πρότινος ἐπαρρηθῆσαν ἐκτέλεσιν τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ δικαστηρίου τοῦτον εἰς τὴν Διοίκησιν πολιτικὰς μὲν ἀποφάσεις 198, ποινικὰς 300 καὶ 120 βουλευμάτα οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἀποτελοῦσι τὸν μέσον ὄρον τῆς ἐπὶ δεκαετίας (1893—1903) γερουσίας ἐν τῷ Προτοδικεῖῳ Καρλοβασιῶν-Μαρινοπολίτων δικαστικῆς ἐργασίας.

**

Ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς καὶ περιουσίας τῶν κατοίκων εἶναι ἀκαταβλήθη εἰς σῶμα χωροφυλακίης ἐξ 120 Σαμίων ἀνδρῶν, φερόντων ἰδίαν δικαστικὴν σιδηρὴν καὶ τελούντων ἐπὶ τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς Ἀσχηροῦ φέροντος τὸν βαθμὸν Ταγματῆρος. Ἡ ἰσχύς καὶ τάξις ἐξισορροπεῖτὶ νὰ μὴν ἀδυνατῶσιν ἐν τῇ νήσῳ οὐδὲ δύναται βεβαίως νὰ ἀποτελέσῃ τοῦ νόμου ἐξουσίαν τὸ γερουσιῶν τῆς εἰρημικῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον διαμοιραίας τῶν Σαμίων ἢ μέρος αὐτῶν κατ' ὄρισμένον Διοικητικὸν Συστήματος. Πλήρης σφραγισμὸς πρὸς τὴν ἀλλοτρίαν περιουσίαν βασιλείας, οὐδὲ λέγομεν τι ἐπιτροπικὸν προσθέτοντες οὐ δύναται τις μὲ φροσῆν χωροφύλῃ νὰ διαταξῇ τὴν νήσον χωρὶς νὰ κινδυνεύσῃ τὸν ἑαυτοῦ κίνδυνον ἐπιθέσειν. Εἰς τὴν Προτοδικεῖον ἐκείνου τῶν 4 τμημάτων τῆς νήσου ἐδρεύει ὀνά εἰς ἀστυνόμος ἐνσταταμένος τὴν διατήρησιν τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως καὶ εἰσαγγελεῖον ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου, ὡς πταισματοδίκου πᾶσαν κολάσημον πρᾶξιν.

Ἀπὸ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ἢ νήσος διακινᾷ 419 χιλιάδες γραβία.

**

Τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς νήσου πραγμάτων ποσότητα εἰς Ἀσχηροῦς τιλοφυρομένης Παινοπότατος καὶ Θεοφύλακτος Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰεραρχίας ἑπιστομῆς καὶ ἐξουχίας Κεκλήδων νήσων. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο κατέχει ὁ ἐκ Καρλοβασιῶν τῆς Σάμου σενιτοροπῆς καὶ περοσοφίμενος Ἰεράρχης Κωνσταντῖνος Βοντζιάδης ἐκλεγείς ὡς τοιαῦτος κατὰ Μάρτιον

τοῦ 1903, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Σάμου Ἀθανασίου, ὅστις ἐπίσης ἦν Σάμιος τὴν πατρίδα, ὡς ἐπίσης Σάμιος ἐπῆρξε καὶ ὁ πρὸ τοῦ τελευταίου τούτου κοσμησίας τῶν Μητροπολιτικῶν ἑθόνων τῆς νήσου καὶ ἐπ' ἀρετῇ καὶ συνέσει διακριθεὶς Γαβριήλ. Ὁ Ἱεράρχης τῆς Σάμου εἶνε ββος ἐκ τῶν ἐπὶ τὸ κλίμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἑθόνου Μητροπολιτῶν. Καθ' ὅλην τὴν νῆσον ἐπιέχουσι 75 ἐνοριακοὶ ναοί, ἐν οἷς ἐφημερεύουσιν 118 ἱερεῖς. Ὑπάρχουσιν ἐπίσης ἐν τῇ νήσῳ 9 Μοναί, ὧν μία γυναικεία. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναζόντων ἀνέρχεται κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν εἰς 65, ὃ δὲ τῶν μοναζουσῶν εἰς 25. Πάντες οἱ μοναχοὶ καὶ μοναχαὶ μισθοδοτοῦνται διὰ μηνιαίων ἐπιδομάτων ἐπὶ τοῦ ταμείου τῶν Μονῶν, ὁμοίως τὰ κατ' αὐτὸ διεκτελεῖται ἐπιτροπεία, ἐντεταλμένη τὴν εἰσπραξίαν τῶν ἐκ μοναστηριακῶν κτημάτων ἐτησίων μισθομάτων καὶ τὴν ἐν δεούσῃ ἀνάγκῃ διάθεσιν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, ἐπὶ τῇ βάσει προϋπολογισμοῦ, ὃν ψηφίζει ἡ Συνέλευσις.

* *

Ἀφ' οὗτου ὁ ἀπὸς ἔξετόπισε τὸ ἱστίον, ἢ ἐν Σάμῳ ναυτιλία εὐρίσκειται ἐν τελείᾳ παρακμῇ, οὐδὲ ἐπιτετεύσαντες ἐγκαίρως ὡς ἔδει, ἢ ἰδέα τοῦ συνεταρισμοῦ καὶ τῆς ἀγορᾶς ἀπλήρων σιαγῶν, εἰς ἣν πολλὰ ἄλλα μέρη προσέβησαν καὶ κατέχουσιν ἤδη τὸ μέσον ἀφθόνου εἰσοδήσεως χρυσοῦ εἰς τὰς πατρίδας των. Μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἐλήφθη ἀπόφασις ἀγορᾶς ἐνὸς μικροῦ ἀτμοπλοίου, ὑπερ ὀνομασθὲν τὸ πρῶτον μὲν "Ἀλ. Μανρογένης, καὶ τελευταῖον μετονομασθὲν "Λευκοῦργος, ἐπιχειρεῖ ἐβδομαδιαίων ταχυτῶν ταξείδιον ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σύρον, Σάμον καὶ τὰς νήσους μέχρι Ρόδου. Ἡ ἀτμοπλοία αὕτη εἰταρεία ἠεδοκίμησε πολὺ ἀνταποκριθεῖσα ἢ μᾶλλον ὑπερβῆσα πᾶσαν προσδοκίαν αἰσιδόξων. Γίνεται σκέψης νὰ ἀγορασθῶσι τρία ἔτι μεγαλειέστερα ταῦτα χωρητικότητος ἀτμοπλοία ἐπὶ τῆς αὐτῆς εἰταρείας, μετεχόντων ἤδη καὶ τῶν κεφαλαιούχων νησιωτῶν, ἵνα οὕτω ἀσφαλτέστερα ἐπιάρξῃ ἢ ἐν τῷ μέλλοντι εὐδοκίμησις ἢ πραγματικῶς τῆς σκέψεως ταύτης πολιτροπῶς θὰ ἀπέβαιεν ἐπιωφελῆς διὰ τὴν συγκοινωνίαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν νήσων.

Ἡ μετὰ τῆς ἁλλοδαπῆς ἐπικοινωνία ἔχει πολὺ ἀναπτυχθῆ

κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Παραθέτουμεν ἐνταῦθα πίνακα συγκριτικῶν τῆς ναυτιλιακῆς κινήσεως τῆς νήσου, ἔξ οὗ δέχεται ὅτι βαθμηδὸν ἀναπτύσσεται αὕτη, αἰσθηθεῖσα καταπληκτικῶς ἐν συγκρίσει πρὸς πρόσφατον παρελθόν. Οὕτω κατέπλευσαν.

Ἔν ἔτει 1886	ἄπ. 587	τόν. 100740	ἰστ. 3270	τόν. 3270
" 1889	" 908	" 214251	" 3333	" 33081
" 1892	" 1382	" 302260	" 3356	" 34583
" 1895	" 1302	" 290301	" 3515	" 41190
" 1898	" 1349	" 303491	" 3572	" 42950
" 1903	" 1620	" 370814	" 3732	" 36341.

Τὰ κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος 1903 κατέπλευσαν ἀτμοπλοία ἦσαν ἐπὶ διοικήσεως σημαίας αὐτῆς κατέπλευσαν 2 ἐπὶ Γερμανικῆν σημαίαν τόν. 9500, 3 ἐπὶ Ἀγγλικῆν τόν. 2033, 91 ἐπὶ Ἀστρομακίην τόν. 124302, 28 ἐπὶ Ἰταλικῆν τόν. 55470, 403 ἐπὶ Ἑλληνικῆν τόν. 61908, 17 ἐπὶ Ὀλλανδικῆν τόν. 14093, 192 ἐπὶ Ἰταλικῆν τόν. 3128, 629 ἐπὶ Ὀθωμανικῆν τόν. 74289, 187 ἐπὶ Σαμακίην τόν. 24871 καὶ 1 ἐπὶ Σουηδικῆν τόν. 614.

Οὕτω παρεπλήθη ἔτι πλείονα κατὰ πᾶσαν κατέπλευσαν ἀτμοπλοία ἐπὶ Ὀθωμανικῆν σημαίαν, ταῦτα δὲ εἶνε τὰ τῆς Εἰταρείας τοῦ ἐν Σιδόνῃ ὀνομασθῆς X' Λασίτ Φαγκοῦζ, κατὰ χωρητικότητά δὲ τὰ ἐπὶ Ἀστρομακίην σημαίαν.

Ἐκ τῶν 3732 ἰστιάσεων τὰ μὲν 2 ἦσαν ἐπὶ Ἀγγλικῆν σημαίαν τόν. 7, τὰ 230 ἐπὶ Ἑλληνικῆν τόν. 4074, τὰ 6 ἐπὶ Ἰταλικῆν τόν. 1504, τὰ 1004 ἐπὶ Ὀθωμανικῆν τόν. 9926 καὶ τὰ 2490 ἐπὶ Σαμακίην τόν. 20230.

Οἱ ἀνωτέρω ἀριθμοὶ ἐγγλόττοις νομιζομεν μακροεῖσαι πρὸς τῆς βεβαίας εὐδοκίμησεως πύσης ἐπιπέσεως τῆς ἐπαγωγῆς ἀτμοπλοικῆς Εἰταρείας.

* *

Τὸ Εἰταρονομικὸν καὶ ἔξαγορικὸν ἐμπόριον τῆς νήσου εἶνε ἀνεκτὰ ἀναπτυγμένον καὶ ἂν ἀμετάπτωτος διήκει ἢ ἀπὸ δεξιακίας ἐγγρορία παραγωγή οἴνου καὶ σταφίδος καὶ ἀσθημάτων κατὰ τῶν ἐμπόρων δὲν ἐπέπτεν ἢ γυλλοξήθη ἢ τέλειον ἀπαρμηνοῦσασα ἀπερῶντιος ἀμπελοφύτων ἐπιπέσει, ἢ Σάμος σήμερον ἢα ἦτο τὸ ἐμπροκίματον μέρος τῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ εἰσαγορικὸν ἐμπόριον τῆς Σάμου κατὰ τὸ ἔτος 1901—

1902 αντιπροσώπευσαν ποσόν 21.133,849 γροσίων. Κυριώτατα εισήχθησαν σιτηρά αξίας γρ. 5.101,620, οίνοπνεύματα αξίας γρ. 3.122,495, υφάσματα και νήματα αξίας γρ. 2,643,231, δέματα ακατέργαστα αξίας γρ. 1,477,465, άλευρα αξίας γροσίων 800,366, ζαχαρώεις αξίας γρ. 654,000, ζάχα σφάγια αξίας γρ. 550,500, καφές αξίας γρ. 314,000, όρυζα αξίας γρ. 265,500, όσπρια αξίας γρ. 258,200, χάρτης και σιγαροχαρτόν αξίας γρ. 440,530, πετρέλαια αξίας γρ. 285,000, καπνός και τουρβεζι αξίας 680,000 γρ. και άλλα είδη εις μικρότερα ποσά και αντιπροσωπεύοντα μικρότεραν αξίαν.

Το δε εξαγωγικόν εμπόριον αντιπροσωπεύει κατά το αυτό έτος ποσόν 18.843,803 γροσίων. Κυριώς εξήχθησαν δέματα καταργασμένα αξίας γρ. 1.034,000, έλαιον αξίας γρ. 670,500, καπνός άγχωριος αξίας γρ. 576,000, οίνος αξίας 11,650,000 γρ. σόγια ραφή και κονιάκ αξίας γρ. 861,790, σταφύς ξανθή και μαύρη αξίας γρ. 841,068, σιγάρα αξίας γρ. 1.404,000, γαρύφαλι αξίας γρ. 244,324 και άλλα είδη όλον κρόμμυα, κοκκίον, κήλινα άγγελια, οινόλασπη, σάλων, έποδήματα και λοιπά εις ποσόν και αξίαν μικρότερης σημασίας.

Μεγάλως δυσχεραίνονται παρ' ημών αι έμπορικαι συναλλαγαι εκ της έλλείψεως τραπεζητικού καταστήματος, ουτινος ή ίδρυσις, μεθ' όλην την άγαθήν πρός τοϋτο θέλησιν και τας προσπαθείας πολιτεομένων και ιδιωτών, εξυκολουδει άπραγματιποίητις.

* *

Δύο κλάδοι της βιομηχανίας κριώς εν Σάμω προκόπτουσ' και παράγονται επ' άγαθή τοϋ τόπου, εξ' όν αποΰσκει πολλά έπιτονάδες εργατικών χειρών και δι' όν εισκομίζεται οδικ' όλίγος χονδρός εκ τοϋ έξωτερικού· είνε ούτοι ό της Σιγαροποιίας και Βυροσδεφικής.

Μεγάλα κληνεργαστήσια απολαμβάνοντα άγαθής εν τῷ έξωτερικῷ ερήμη, αναπτύσσουσι την πλουτοφόρον σιγαροποιίαν εν Λιμνῷ Βαθέος και Καρλοβασίαις. Τοιαϋτα εν τη πρώτῃ πόλει λειτουργοῦσι τὰ των Ἀδελφῶν Καραθανάση, Στεφ. Κ. Στεφάνου, Ἀλεξάνδρου Πασχίλη, Κωνσταντίνου Ν. Γιοκαρίνη, Ἐμμ. Γ. Βαρφάδου και Σια, Ἀδελφῶν Μουκταροπούλου, Ἀδελφῶν Παπαδάκη, Γ. Δημέξη και Σια, Κωνστ. Παπαδοπούλου και Σια, Γ. Κορμιώτου, Ἀλεξ. Π. Γεωργιάδου και

άλλα πάντα μετὰ τοϋ έξωτερικού συναλλάσσόμενα. Διὰ τὰ τέσσαρα ἰδία ποσὰ δέον νὰ γίνῃ ἰδιαιτέρα μελέτη. Ἀπασχολῶν έκαστον 60—80 εργατάς ἡμερησίως, οἱ δὲ διεκθηνταὶ αὐτῶν Μανουήλ Καραθανάσης, Ἀλέξ. Πασχίλης, Στέφανος Στεφάνου και Κωνσταντίνος Γιοκαρίνης, ἀκαταβίβητος ἀγωνίζονται διὰ τὴν εὐατέριον ἐξάπλωσιν και ἀναγωγίαν τῆς ἀξίας τῶν Σιμαρῶν σιγαροῦτων, ἀντιπροσώποις ἐπισκεπτόμενοι τὰ περὶ τὰ Εὐρωπαϊκὰ κέντρα τῆς καταναλώσεως και διανοίγοντες εὐδοκίαν τὸ μέλλον τῆς βιομηχανίας αὐτῶν. Προμηθεύουσι πάσαις σχεδόν τὰ βασικὰς ἐν Εὐρώπῃ ἀνάδξ και είνε πετημημένοι διὰ μεταλλίον τιμῆς ἐν πολλαῖς ἐκθέσεσιν, εἰς ἀπέστειλαν προϊόντα τῆς ἐργασίας των, ἢν ἐν τοῦ μηδενός ἐδημιουργήσαν και εἰς τιμωτόν τιμῆν ἀξίως ἀνεργῶσαν ἀληθεῖς ἐνεργείαι τῆς νήσου, δεινόμενοι νὰ ονομασθῶσαν. Ἐπίσης ἐν Καρλοβασίαις ἐν τῇ αὐτῇ γοιανῇ βιώνουσι ἐν τῷ αὐτῷ κλάδῳ οἱ Γ. Δ. Ἀποστόλου, Δημ. Τυρῆσης, Δ. Περόδης και Δ. Λαοδῆς, φιλοτίμως ἀγωνιζόμενοι εἰς ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας τῆς σιγαροποιίας.

Πρὸς κατασκευὴν τῶν σιγαροῦτων Σάμου γίνεται χροῆσις Τουρκικῶν καπνῶν κειμημένων μετὰ τοῦ ὀπίστου εἶδους ἐργασίῳ τοιαύτου. Ἀπασχολοῦνται ἡμερησίως 600—700 εργατάι εισάγονται δὲ 50—60 εκατομμύρια σιγάρα ετησίως, ἀπ' όν εισέρχεται εἰς τὴν νήσον χονδρῶς πολεῖ πλέον τοῦ δύος εκατομμυρίου φράγγων τόποι καταναλώσεως τῶν σιγαροῦτων είνε τὰ Εὐρωπαϊκὰ κέντρα, ὅλαι αἱ Ἀποκίαι και ἡ Νοτιὰ Ἀφρική. Τὰ Σιμαρῶν σιγαροῦτα είνε ἐξ ἀπύλου τῶν Ἀγροτικῶν τελεσφόροις διακρητῆροῦντα τὴν ποιήτησιν εἰς ὅλας τὰς ἀγοράς.

Παραλλήλως πρὸς τὴν σιγαροποιίαν βιώνει ἀναπτύσσόμενη και ἡ βυροσδεφικὴ ἐν Σάμῳ. Τὰ ἀκατέργαστα δέματα εισάγονται ἐξ Ἀμερικῆς, Ἀσιατικῆς Τουρκίας και Εὐρώπης, καταργάγονται δὲ εἰς μηχανικὰ ἐργαστήσια, ὧν πλείστα ἐπάσχουσι, ἐν Καρλοβασίαις ἰδία. Ἡ βιομηχανία αὐτῇ ἀποσχολῶν περὶ τὰς πλέον τῶν 2 εκατόν. γρ. χονδρικοποιεῖ και διὰ τὴν καταργασίαν τῶν δερμάτων 400—500 εργατάς ἡμερησίως. Τότοι καταναλώσεως διὰ τὰ καταργασμένα δέματα τῆς Σάμου είνε ἡ Τουρκία και ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἡ Βουλγαρία και ἡ Ρουμανία.

Ίδρυται τοῦ εἶδους τούτου τῆς βιομηχανίας καὶ οἱ κυριώ-
τατοι συντελεσταὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ καὶ τῆς σημερινῆς
ἀκμῆς εἶνε οἱ ἐν Κωνσταντινῶν Κεφάλαιοι, ἀφ' ὧν δια-
θέτοντες τὰ κεφάλαια αὐτῶν ἐπὲρ τῆς βερσοδεφικῆς, ἔξ ἧς
καὶ πολλοὶ φιλότιμοι ἐργασιασάχαι ἀνεδείχθησαν καὶ ἐ-
πλοῦτισαν καὶ εἰς ὀλόκληρον τὸ τμήμα Κωνσταντινῶν παρέχ-
ται στάδιον ἐργασίας ἐπιχειροῦς καὶ ταπεινῆς, ἔξ ἧς καὶ πλεί-
στα οἰκογένεια ἀποζῶσι. Τὰ γνωστότερα ἐν Κωνσταντινῶν
βερσοδεφικὰ ἐργασιασάχαι εἰσὶν αἱ ἐξ ἧς ἐπιτελεῖται: Χα-
τζηγιάννης καὶ Χουβαρδᾶς, Δ. Ὑψηλάντης, Ἑβραϊκῆς Τσαλα-
πατιάνης, Σιάφραος Αὐμηλέρης, Εὐάγγελος Αἰγυπτῆς, Μανουήλ
Δούκας καὶ υἱός, Δημ. Δούκας καὶ Σια. Δημ. Ἑγγλέσης, Στ.
Χουβαρδᾶς, Εὐάγγελ. Κατσαβάνης, Ἀναστ. Κατσαβάνης, Ἄθαν.
Κορνηρός, Παν. Κατσαβάνης, Γεώργ. Χιώτης, Σ. Τσαλαπα-
τιάνης. Ὑπάρχουσι οὖν καὶ ἀκόμη μικρότερα ἐν τῇ αὐ-
τῇ πόλει ἐργασιασάχαι. Τὰ ἐν Ἀμμέν Βαθῆος ἐπίσης σπουδαιό-
τερα ἐργασιασάχαι τοῦ εἶδους τούτου εἶνε τὰ τῶν Ἀντωνίου
Κωνσταντῆ, Μαν. Ἐλισσιφιάνης, Δημ. Στρατιᾶ καὶ Σια.
Ἄδελφῶν Χ. Μανωλάκη καὶ Φωτίου Σίμου.

Τοῦ λόγου περὶ βιομηχανίας γενομένου πρόκειται νὰ σημειω-
θῇ ἐνταῦθα ὅτι ἐν Ἀμμέν Βαθῆος λειτουργοῦσι μετ' ἀποτελέ-
σματων ἀγαθῶν ἐπὲρ τοῦ Τύπου τὰ λιθογραφεῖα τῶν Ἀδελ-
φῶν Τραζοῦ, διεκινούμενα μετὰ δεξιότητος ἐπὶ τοῦ κ. Ὀ-
ρέστον Ἰβραήμ, ὅστις συμπλήρωσ' ὅσον τῷ χρόνῳ τὸ εἶδος τοῦ-
το τῆς ἐργασίας. Ἡ ἐπιτυχία λιθογραφείων ἐν Σιάμῳ ἀνε-
πλήρωσε σπουδαῖον κενὸν περιορίσασα πολλὴ ζημίαν, τέως ἐξα-
γόμενον εἰς τὸ ἔξωτερικόν, εἰς τὴν νῆσον, πολλὰ δὲ χιλιάδες
ἐξαγοραζόμενα κατ' ἔτος ἐκ παραγγελιῶν λιθογραφικῶν ἐργα-
σιῶν. Ἀπὸ τίνος προστετέθη εἰς τὸ ἐργασιασάχαιον τοῦτο τμήμα
Καλλιτεχνικοῦ Τεχνολογικοῦ ἀλήρους καλλιτεχνουργοῦτος ὑπὸ
ἀπαιχολογῆσι προσωπικῶν ἡμερησίου 20-30 ἑργάται, ἐν αὐτῷ
δὲ ἐργάζεται ὡς σχεδιαστὴς εὐφ' ἀνταστος καλλιτέχνης ὁ ἐν Ἰ-
ταλίᾳ συμπληρώσας τὰς εἰς τὴν ζωγραφικὴν σπουδὰς του κ.
Κωνστ. Φ. Γράμμος.

Σπουδαῖαν ἐπίσης συμβολὴν εἰς τὴν κατὰ μέρος ἔκτασιν

τῆς ἐν Σιάμῳ βιομηχανίας εἶνε ἡ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἔδωκεναι Μη-
χανικῶν Σιδηροδρομικῶν καὶ Χυτηρίων τοῦ Σωζοῦτου Ν. Λε-
οῦν εἶνε ἐφ' ἡμέτερον πρὸς τὰ εἰς μετὰ νῆσον λειτουργοῦν-
τα τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἐργασιασάχαι, κατισκευάζουσι δὲ ἐπ' ἐγγρη-
σαι στερεότητος καὶ εὐθυμίας κἀκωνας ἐκκλησιαστικῶς, μα-
ναυάκια, σωλήνας μεταλλίνους, ἑδρανοτάκια, πιστήριον παντός
εἶδους καὶ πάντα τὰ σχετικά βιομηχανικὰ εἶδη. Τὸ ἐργασιασάχαι
τοῦ κ. Λεοῦν ἐπ' ἐσχάτον ἐπεξέτενε τὰς ἐργασίας του εἰς ὅλας
τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἔξ ὧν πολλὰς ἐδέχθη παραγγελίας.
Ἐν Σιάμῳ ἐπάρχουσι ἐπίσης πολλὰ ἄλλα βιομηχανικὰ ἐρ-
γασιασάχαι, ἀεροπορίας, ναυπηγικῶν, ζαχαροπλαστικῆς, πα-
πυροποιίας, κατισκευῆς βλαῶν, οἰνοπνευτοποιίας κτλ. τεύον-
τα εἰς προϊόντων καὶ ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, ἥτις δικαίως
ἐθροισθῆναι πάντοτε, ὡς τὸ ἀσφαλέστερον πλουτοπαρονομαζόν
μέσον ἑνὸς τόπου.

Ἡ γεωργικὴ τῆς νήσου κατάστασις δὲν εὐρίσκειται βεβαίως
εἰς ἐνθάδε σημείον, ἀγ' ὅσον ἡ φιλόδοξος κατισκευὴ τῶν
κυριώτατων γεωργικῶν τῆς νήσου προϊόντων. Αἱ κατισκευαίαι
ἐν ταύταις ἀπέτελοι ἀντιταξίσαντα ὅσον διὰ τῶν Ἀμερικαν-
ικῶν τοιαύτων, εἰς τοῦτον ὥστε διὰ τοῦ χρόνου θὰ ἀναπλή-
ροσθῆναι ἡ γενομένη καταστροφὴ. Τὸ μέσοχρονον τῆς οἰκονομ-
ικῆς καταστροφῆς ὁ γεωργικὸς τῆς νήσου πληθυσμῶς, ἡ ἀεργία
καὶ φιλόπονος δὲ καὶ ἡ νῦν χρησιμοποίησι εἰς τὴν καλλιέργειαν
ἄλλων γεωργικῶν εἰδῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ καπνοῦ. Ἡ καπνοκυ-
τεία ἐν Σιάμῳ ἐπέτενε κατ' ὅλην τὴν γεωργικὴν παραγωγήν
ἤδη τῆς νήσου πολὺν εἰς ποσὴν καὶ ἴσισιν εἰς εἶδος καπνοῦ,
πληθύνοντα πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀπὸ 8-12 ἑκάσται κατ' ὄκταν, ἔξ
αὐ καὶ πολλὰ χρησάται ἐπιπέδες ἐκζημιωθῆσαν τότε ἄλλα δε-
στυγῶς ἢ τιμῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐξέτερεν εἰς σημεῖον ἐξου-
τελιστικῶν καὶ ἤδη πολλὰ χιλιάδες ὀκάδες τοῦ προϊόντος τοῦ-
του κατὰκινεῖται εἰς τὰς ἀποθήκας ἀξίτητοι.

Πρὸ δύο ἐτῶν πρὸς ἐμφύχουσαν τῆς γεωργίας καὶ παραστά-
σιν προτέρον καλλιέργειαν ἰδούθη ἐν Σιάμῳ Γεωργικὸς Σταθ-
μὸς ἀπαιχολῶσας ὄχι ὀλίγα κεφάλαια ἐκ τοῦ Δημοσίου. Δε-
στυγῶς ὅμως μετ' ὅλην τὴν προθυμίαν, ἢν ἐπέδειξεν εἰς τὴν

διεύθυναν αὐτοῦ ὁ ἐπιστημονικῶς μεμορφωμένος Ἐπιμελη-
τὴς αὐτοῦ ἠτοχόησε τοῦ σκοποῦ καὶ ἡ δαπάνη ἀπεδείχθη ὅπως
ἄσκοπος, εἰς τρόπον ὥστε ἐδέησε νὰ ἀλλοιωθῆῖ ὑπὸ τῆς Συν-
ελεύσεως ὁ σχετικὸς νόμος, ὁ ὁρίζων τὰ κατὰ τὸν Σταθμὸν
τοῦτον. Τὸ Δημόσιον τῆς Σάμου συντηρεῖ ἐπίσης τέσσαρα
φτωχῶτα Ἀμερικανικῶν κλιμάτων, ἔξ ὧν χορηγεῖ εἰς τοὺς γε-
ωργοὺς δωρεὰν Ἀμερικανικὰς κλιματίδας πρὸς φύτευσιν.

Τὸ ἔδαφος τῆς Σάμου εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἀργιλλο-
αμμώδες καὶ ἀσβεστοαργιλλῶδες, περιέχει δὲ τοιαῦτα συστα-
τικὰ, τὰ ὅποια προσδίδουν εἰς τὰ προϊόντα τῆς νήσου
προϊόντα ὅπως ἰδιαιτέρον ἀρώμα· ὑπάρχουσιν ἐν Σάμῳ 100
χιλιάδες περίπου στρέμματα καλλιεργησίμου γῆς, ἐπιμελῶς
καλλιεργημένης. Ἐκ τούτων αἱ μὲν 50000 στρεμμάτων εἶνε
ἀμπελοφόροι, αἱ δὲ λοιπὰ δενδροφόροι. Ἀπὸ τῆς ἐνσκήψεως
τῆς φυλλοξήρας τὸ δημόσιον τῆς Σάμου διένειμε δωρεὰν εἰς
τὸν γεωργικὸν τῆς νήσου πληθυσμὸν 7 ἑκατομμύρια περίπου
ἔρριζους Ἀμερικανικὰς κλιματίδας, ἔξ ὧν τὰ μὲν 3 ἑκατομμύ-
ρια προεξημεθεύθη ἔξωθεν ἀντιπροσωπεύοντα ἀξίαν 400 χιλιά-
δων περίπου γροσίων, τὰ δὲ 4 ἑκατομμύρια ἔδωκεν εἰς τῶν
τεσσάρων δημοσίων φτωχῶν τῶν ἐν τῇ νήσῳ διατηρουμέ-
νων. Τὰ δοθέντα κλίματα ἦσαν διαφόρων εἰδῶν, κατὰ τὸ
πλεῖστον δὲ *Monicoia* διὰ τὴν ξηρότητα τοῦ ἐδάφους. Μεθ'
ὅλας τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ καλλιέργεια τῶν Ἀ-
μερικανικῶν κλιμάτων ὑπάρχουσιν ἤδη ἐν τῇ νήσῳ περὶ τὰ 2
ἑκατομμύρια Ἀμερικανικὰ κλίματα ἐμβολιασμένα καὶ ἀποδί-
δοντα προϊόν.

Ἐν Σάμῳ λειτουργεῖ συντηρούμενον ὑπὸ τῆς Ἡγεμονικῆς
Διοικήσεως Δημόσιον Τυπογραφεῖον, ὅπερ ἀπὸ πολλῶν ἔτων
εὐδοκίμως διορθῆται μετ' ἐπιμελείας περὶ αὐτοῦ μεριμνῶν καὶ
μετ' ἐπαινετῆς πάντοτε φροντίδος τὰ βέλτιστα εἰς τὴν Διοίκησιν
ὑπὲρ τῆς συμπληρώσεως αὐτοῦ συνιστῶν κ. Μιχαὴλ Α. Δούνας.
Τὸ τυπογραφεῖον τοῦτο ἐκτελεῖ τὴν τυπογραφικὴν ἐργασίαν
τῶν διαφόρων ἐπιφορῶν τῆς Ἡγεμονίας καὶ ἀποβαίνει χορη-
γώματων εἰς τοὺς ἰδιώτας εἰς ἐκτυπωτικὰς ἐπιχειρήσεις.

Πλὴν τοῦ Δημοσίου Τυπογραφείου ὑπάρχει ἐν Ἀμύνι Βα-
θῆος καὶ τὸ τυπογραφεῖον τοῦ κ. Β. Ι. Καριώτογλου, ἐν ᾧ
ἐκτυπῶνται ἡ ἐφημερὶς «Νεὴ Ζωή», καὶ τὸ ὅποιον ἀρχαῖα πε-

πλουτισμένον ἀναλαμβάνει τὴν κατασκευὴν παντὸς εἶδους ἐκ-
τυπωτικῶν ἐργασιῶν ἐκ τε τῆς Σάμου καὶ ἐκ τοῦ ἔξωτερον·

Ἀπὸ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἔτων λειτουργεῖ ἐν Σάμῳ ἀσφαλι-
στικὸν ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία ἡ
Σάμος», τὸ ἴδρυμα τοῦτο, ὅστινος μετέχουσι πλοῦστοι καὶ χορη-
στοὶ πολῖται, χορηγεῖ δάνεια ἐπὶ διπλῇ ὑπογραφῇ, ἀναδέχεται
τοὺς κατὰ τῆς θαλάσσης κινδύνους, ἐποιοῦνται τὰς ἐπιποικίας
συναλλαγὰς καὶ γίνεται χορησιώτατον εἰς τὴν κατ' ἡμῶν ναυ-
τιλίαν. Συγκρατεῖ ἀρετὸν γόημα ἐν τῇ νήσῳ, ὅπερ ἄλλως θὰ
ἐμφραδεύετο καὶ περιγίνοι ἐπιχειρήσιν, ἧτις ἐν μέλλοντι χρόνῳ
διὰ μισθὸς ἀξίσεως τῶν κατατεθειμένων Κεφαλαίων θὰ δυ-
νηθῆ ν' ἀνακλήρωσιν τὴν ἑλλειψιν Τραπεζῆς καὶ θὰ ληθῆ οὕτω
τὸ μέγιστον ἀσφαλτικὸν τοῦτο ζήτημα. Δεξιῶς διου-
νόμενον ὑπὸ τὴν σφύρανα προεδρίας καὶ χορηστῆν διαχείρισιν
τοῦ προέδρου τῆς Ἐταιρείας μεγαλειόπου κ. Μιλητιάδου Ἀ-
νεξίτη, ὅστινος καὶ μόνου τὸ ὄνομα δίδει πᾶσαν ἐγγύησιν περὶ
τῆς σφαιρότητας καὶ ἀντιμότητος τοῦ καταστήματος, δίδει κατ'
ἔτος εἰς τοὺς μετέχοντες μερίσματα ὅχι κατώτερον τῶν 8-10 ο)ο,
πολλὰκις δὲ καὶ πολὺ ἀνώτερον.

Ἡ Σάμος, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, εἶνε δημοκράτη πολιτικῶς
εἰς τέσσαρα Τμήματα περιλαμβανόμενα 31 δήμους. Οἱ δήμοι
διαφορῶνται εἰς πρώτης, δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως τοιοῦ-
τους. Ἡ Διοίκησις τῶν δήμων εἶνε ἀνατεθειμένη εἰς τὸν Δή-
μαρχον, ὃν ἐκλέγει ὁ λαὸς ἐν μυστικῇ ψηφοφορίᾳ, ἔχοντα παρ'
ἑαυτοῦ ἑπτὰ μὲν εἰς τοὺς πρώτης, πέντε εἰς τοὺς δευτέρας καὶ
τρεις εἰς τοὺς τρίτης τάξεως δήμους, δημοτικοὺς συμβούλους,
μεθ' ὧν, ἐπίσης ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλεγόμενον, συστάσεται περὶ
τῶν συμφερόντων τοῦ δήμου. Δικαίωμα δὲ ψήφου ἐν ταῖς ἐκ-
λογαῖς τῶν δημοτικῶν Ἀρχῶν, ὡς καὶ τῶν πληροψηφισίων, ἔχουσι
πάντες οἱ Σάμιοι, οἱ συμπληρώσαντες τὸ εικοστὸν πρῶτον ἔτος
τῆς ἡλικίας τῶν, μὴ διὰ νόμον ἀρροημένοι τὰ πολιτικὰ αὐτῶν
δικαιώματα, μὴ μισθοδοτούμενοι ἐκ τοῦ Δημοσίου ἢ Μο-
ναστηριακοῦ Ταμείου καὶ μὴ ἀφείλοντες ἄμεσον τινα δημο-
τικὸν φόσον. Οἱ Δήμαρχοι μετὰ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων
συντάσσουσι τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους ἐν ἐκάστῳ δήμῳ, ὁ-

φείλοντες να καταβάλωσι μεγίστην προσοχήν, ὥστε μηδεὶς παραληφθῆ ἔκ τοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου ἔκ τῶν ἐχόντων δικαίωμα εἰς τοῦτο, διότι ἄλλως ὁ οὐτως ἀδικηθεὶς εἴτε προσβάλλωνται τὰ ἐκλογικὰ του δικαιώματα, εἴτε διὰ παραπόνου ἐπιτύχη ἀργότερον τὴν ἐγγραφήν του παρὰ τοῦ ἐκλογικοῦ δικαστηρίου ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ δικαίωμα ἀγωγῆς, δι' ἧς ὁ Νόμος δοῖται ὅτι δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ παρ' οὐδενὸς δημοτικοῦ ὑπαλλήλου ὑπευθύνου ποσὸν γρ. 1500. Οἱ ἐκλογικοὶ καταλόγοι ἀποστέλλονται εἰς τὸ Ἐφετεῖον, ὑπὲρ χρησιμεύει ὡς Ἐλεγκτικῶν ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου δικάζονται αἱ ἐνστάσεις καὶ τὰ παράτονα, μετ' ὅ οἱ καταλόγοι κηρύσσονται ὀριστικοὶ καὶ τελεσιδίκιοι.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἐκάστου δήμου συντάσσει κατ' ἔτος τὸν προϋπολογισμὸν ἑσόδων καὶ ἔξόδων. Καὶ τὰ μὲν ἑσοδα προέρχονται ἔκ τῶν ἐμμέσων δημοτικῶν φόρων τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τοὺς δημότας, ἔκ τῶν φόρων ἐπιτηδευμάτων, οἰκοδομῶν κτλ., ὡς ἔξοδα δὲ θεωροῦνται αἱ μισθοδοσίαι τοῦ Δημάρχου, Γραμματέως, Ταμίου, ἀγροφυλάκων καὶ πάντων ἐν γένει τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων, τῶν Συμβούλιων ἀμισθὶ ἐπιτηρευόντων. Εἰς οὐδεμίαν δαπάνην ὅμως προβαίνει τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον, πρὶν ἢ ἐπιχωρηθῆ ἢ πρὸς ταύτην σχετικὴ πράξις ὑπὸ τῆς Ἡγεμονικῆς Διοικήσεως. Ἐκαστος δήμος δικαιοῦται ἐπίσης νὰ ὀρίσῃ ὑπὲρ τοῦ δημοτικοῦ ταμείου ἑμμεσὸν τινα δημοτικὸν φόρον ἐπὶ τῶν καταναλισκομένων εἰδῶν.

Ὁ ἀπολογισμὸς τῶν ἔξόδων τοῦ δήμου εἰς τὸ τέλος τοῦ οικονομικοῦ ἔτους γίνεται ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἐνώπιον Ἐλεγκτοῦ, ὃν πρὸς τοῦτο στέλλει ἡ Διοίκησις.

Ἡ ἐν γένει μὲν ὁμορφία τοῦ Σαμιακοῦ λαοῦ καὶ ἔνεκα τῆς κανονικῆς λειτουργίας ἐπὶ πολλὰ συνεχῶς ἔτη τῶν δημοσίων ἐκπαιδευτηρίων καὶ διὰ τὴν ἰδιαίτησαν μερίμναν ἦν ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως καταβάλλει ἡ Ἡγεμονικὴ Διοίκησις, οὐδεμίαν ὑπὲρ αὐτῆς φειδομένη δαπάνην, εὐρίσκειται εἰς σημεῖον εὐχάριστον. Πικρὰ ὅμως ἀλήθεια εἶνε δυστυχῶς ὅτι οἱ Σάμιοι ῥέπουσι μᾶλλον εἰς τὰς θεωρητικὰς ἐπιστήμας ἐπιτιδόμενοι εἰς τὰ ἐλευθέρια λεγόμενα ἐπαγγέλματα καὶ ἐλάχιστοι εἶνε οἱ πρακτικῶς μεροσημένοι. Ἐν σχέσει πρὸς τοῦτο καὶ χάριν περι-

σοχίας σημειώμεν ὅτι ἐπάροχοι Σάμιοι 54 διδάκτορες τῆς Νομικῆς, 46 διδάκτορες τῆς Ἱστορικῆς, 17 διδάκτορες τῆς Φιλολογίας, 3 διδάκτορες τῶν Μαθηματικῶν, 8 Προβίτοι τῆς Θεολογίας, 4 ἐπιστήμονες Γεωπόνου, 7 πτυχιῶν Ἐμπορικῶν Σχολῶν, 3 Μηχανικοὶ καὶ 1 Ἀρχαιολόγος μορφωθείς ἐν Γερμανίᾳ καὶ διατελέσας Ὑφηγητῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω οἱ μὲν διατελοῦσιν ὡς ὑπαλλήλοι εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς δημοσίας ἀπηρεσίας, οἱ δὲ ἐλευθέρως ἐκαστοῦσι τὸ ἔργον αὐτῶν ἐν τῇ νήσῳ, ὀλιγίστοι δὲ μένουσιν ἔξω αὐτῆς.

Δι' οὐδενὸς ἐπιθυμοῦντα νὰ λάβῃ γενικὴν τινα ἰδέαν περὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν, ὑπὲρ οὗ κενός ἐγράφησαν τὰ ἀνωτέρω, ἀρχετὰ νομιζόμεν πληροφορίαι παροχόνται ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ. Ἡ ἔλλειψις τακτικοῦ πλωῦ ἡμῶν γοητεῖν στατιστικῆς ἢ ἄλλου ἢ ἔλλειψις Εἰδικότητος, οἷα θὰ ἀνελάμβανε τὸ ὅσον γοησιμὸν τόσον καὶ ἀπαραίτητον ἔργον αὐτῆς καὶ συνεπὸς ἢ ἀγνοία τῶν κατ' ὄψιν πραγμάτων παρουσιάζουν μυσταὶ ἀσκολίας ἐν Σάμῳ διὰ τὸν θέλοντα νὰ συνάξῃ πληροφορίας παντοίας περὶ τοῦ τόπου. Ἰσως πληρέστερον δινηρῶμεν νὰ ἐπιτύχομεν τοῦ τοιοῦτου ἐπιχειρήματος, ὅτε μετὰ τινα καιρὸν προβῶμεν εἰς τὴν μελετωμένην ἔκδοσιν εἰδικῆς περὶ Σάμου πραγματείας ἐν ἣ θέλουσι δοθῆ λεπτομερεστέραν περὶ τῆς νήσου ἡμῶν πληροφορία.

Σάμος Ἀύγουστος 1904.

ΓΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ Μ. ΜΑΛΗΣ
Γραμματεὺς τῆς Πρυτανείας τῆς Σαμῶν

ΣΤΡΩΣΤΕΡΑ

Πελοποννήσιον

Τὸ γράβ' ἢ μὲρα ν' ἀρχιθεοῦμε
Τὸ γράβ' ἢ μὲρα νὰ χορηθεοῦμε
Κι' ἢ ἴδια μὲρα τὸ γράβ'ε πάλι
Καθεὶς ἐγάπη νὰ κάμῃ ἀλλὰ.

EYA

ΣΤΡΩΣΤΕΡΑ

ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΗ ΠΡΑΞΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΑΜΙΩΝ*

Κατά τὴν ΣΤ'. π. γ. εκατονταετηρίδα ἐτυράννευεν ἐπὶ τῆς Κορίνθου ὁ μέγας καὶ πολὺς Περικλῆς.

Ἦτο ἕξοχος ἀνὴρ καὶ κατελέγητο μεταξὺ τῶν παρρησιόματων ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος· κατὰ δὲ τὴν δυναστείαν του ἀνέθεσε τὸ κράτος τῆς Κορίνθου εἰς λαμπρὰν περιωπὴν. Ἄλλα, προεὐθεύσας τῆς βασιλείας του, κατέστη τύραννος ἄγριος καὶ θυριώδης, ὡς μαρτυροῦσι πλὴν ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς, ἅτινα διηγῆται ὁ πατὴρ τῆς Ἱστορίας Ἡρόδοτος.

Ὁ Περικλῆς εἶχε σύζυγον τὴν καλὴν καὶ γαμβρὴν Λυσίδαν, ἣν αὐτὸς ἐκάλεε Μελισσαν, θυγατέρα τοῦ Προκλέους, τυράννου τῶν Ἐπιδαυρίων. Ἀπέκτησε δ' ἐξ αὐτῆς δύο υἱούς, τὸν Κύψελον, ὅστις ἦτο ἄρρων καὶ κωφὸς καὶ τὸν Λυκόφρονα, ὅστις ἦτο συνετὸς καὶ δραστήριος καὶ μὴν κέρων.

Μετὰ τῶν ἡμερῶν ἐν μνησίῳ παραφορᾷ ὁ Περικλῆς ἐφόνευσεν ἄγριως τὴν γονεὶά του Μελισσαν, ἣν ὑπερηγάπα. Ἐπὶ τῇ ἀποτροπικῇ δὲ ταύτῃ συμφορᾷ ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Περικλέους ὁ μὲν Κύψελος ἠδικαφόρησεν ἐντελῶς, ὁ δὲ δεκαεπταετής Λυκό-

φρων τῶν ἡμερῶν καὶ ἐδεδούθη τὸν θυριώδη πατέρα του, ὅσπερ διέκοψε καὶ τὸν ἑκαχίστην μετ' αὐτοῦ ἐπικαινοῦσαν.

Ὁ Περικλῆς προσεπάθησε παντοκράτως νὰ ἐξευμενίσῃ τὸν ἀδιάλλακτον Λυκόφρονα. Ἀπειπίσθεις δὲ, ἀπεικέρους καὶ ἀπέβαλεν αὐτὸν ἐκ τῶν ἀνακτόρων του, τὸν ἀπεμόνωσε δὲ αὐτοῦ ἀποφύγματος ἀπὸ πάσης σχέσεως τῶν Κορινθίων καὶ ἐπὶ τέλος ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς Κέρκυραν, ἧτις ἦτο τότε ὑποτελής εἰς τὸ κράτος του.

II

Προσέβη ἔτι ἕκτοτε καὶ ὁ Περικλῆς ἐγήρασεν. Ἀποφασίσας δὲ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸν θρόνον, δὲν εὗρεθι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ σιωπῇ πολὺ περὶ τοῦ ἄξιου αὐτοῦ διαδόχου. Τὸν προσβύτηρον τῶν υἱῶν του τὸν γαμβρὸν Κύψελον, περιφρονεῖ. Ὡς ὅμως ἀνῆλθον. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπέστειλεν εἰς Κέρκυραν πρεσβευτὴν διὰ νὰ προσφέρῃ τὸ στέμμα τῆς Κορίνθου εἰς Λυκόφρονα, ἐν ἑλευθερίᾳ καὶ ἡγάπα.

Ἄλλ' ὁ Λυκόφρων ἦτο γρηκίτης γρηκίτης καὶ ἐν τῇ ὑπερηφανείᾳ καὶ φιλοτιμίᾳ του οὐδ' ἀπαντήσεως κἄν ἤξιωσε τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ πατρὸς καὶ βασιλέως.

Ὁ ἐργασμὸς τοῦ τυράννου ἐβρίσκατο νέον πρῶτον καὶ ἀπέστειλεν εἰς Κέρκυραν τὸν θυγατέρα του διὰ νὰ πείσῃ τὸν ἀδελφὸν τῆς νὰ συνδικιλαγγῇ μετὰ τοῦ πατρὸς. Ἡ ἀδελφὴ ἀνέστη ἐν ἑλευθερίᾳ ἡλικιωμένους καὶ συγκαινητικούς λόγους. Ἄλλ' ὁ Λυκόφρων ἔμεινε μολοματῶτα ἀμετάπειστος καὶ ἰδύλωσε καταγρηγορικτικῶς, ὅτι οὐδαμῶς θὰ ἐπανήρχετο εἰς Κορίνθον, ἐν ὅσῳ διέμεινεν ἐν αὐτῇ ὁ πατὴρ του.

Συνετίθη ὡς ἐντελής ἢ φιλοτιμία τοῦ αἰετοῦ Περικλέους. Ἄλλὰ διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ δικαίως ἔμεινον τῆς διαδοχῆς του, ὅσπερ καὶ εἰς τὸν ἐξουτελιστικὸν χρόνον. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀμετακτόν υἱόν, τρίτον πρεσβευτὴν, ὅστις τῷ ἀνεκόνευσεν τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Περικλέους νὰ ἐγκαταλίπῃ ἐριστικῶς τὴν Κορίνθον καὶ ἐγκατασταθῇ ἐν Κέρκυρᾳ, ἂν ὁ Λυκόφρων ἐδέχετο ν' ἀπέλθῃ εἰς Κορίνθον καὶ διαδοχῇ εἰς τὸν θρόνον τὸν πατέρα του.

* Μετὰ γὰρ πολλῆς δημοσιεύσεως τὸ ἀνωτέρω ἱστορικὸν σημεῖον τοῦ προθύμου τιμήσαντος ἡμῶς διὰ τῆς συνεργασίας του, ἐξ ἴσου δὲ τὴν ἐπιστήμην τῆς ἱστορίας καὶ τὰς Μούσας θεραπεύοντος ἐν Ἀργεὶ φιλοπότου δικηγόρου κ. Δημ. Κ. Βαρδουσιώτη οὕτως τὰ πνευματικὰ ἔργα διακρίνονται διὰ τὸ ἄδραστον τοῦ ἄρρων καὶ τὴν ἐν γένει πρωτότυπον καλλιτέλειαν.

Η πρότασις αὐτὴ ἐγένετο πλέον ἀποδεκτὴ μετὰ τὴν πλήρη υποχώρησιν τοῦ Περιάνδρου καὶ ἀμφότεροι πατήρ καὶ υἱὸς παρεσκευάσθησαν διὰ τὴν νέαν αὐτῶν ἐγκατάστασιν.

III

Δυστυχῶς ὁμως ἐπέπρωτο ἡ τόσῳ ποθεινὴ διὰ τὸν Περιάνδρον λύσις αὐτὴ νὰ ναυαγήσῃ καὶ ὁ λαμπρὸς καὶ ἱπποτικὸς Λυκόφρων νὰ μὴ βασιλεύσῃ τῆς Κορινθίου καὶ συνεχίσῃ τὴν δυναστείαν τῶν Κυβελιδῶν.

Οἱ ξενίζοντες αὐτὸν Κερκυραῖοι, μαθόντες πάντα τὰ γινόμενα, κατέληθθησαν ὑπὸ φρίκης ἐκ τῆς ἰδέας, ὅτι ὁ Περιάνδρος ἐμελλε νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν χώραν των. Ἄποικοι ὄντες τῶν Κορινθίων, ἐγνώριζον καλῶς τὸν γερκατῆρα τοῦ πληρωτάτου τυράννου καὶ κατενόουν, ὅποιον φοβερὰν ἔχιδναν ἐμελλόν νὰ δεγθῶσιν εἰς τοὺς κόλπους των.

Δισκέρθησαν πολλάκις, πῶς ν' ἀπαλλαγῶσι τοῦ κινδυνώδεστάτου τούτου νέου συμπακίτου καὶ οὐδαμῶν εὗρισκον λύσιν. Ἐπὶ τέλος δὲ ἐν τῇ ἀμυχάνῃ καὶ παραζάλῃ των, προσέβησαν εἰς τόλμημα, ἀληθῶς ἀτάσθαλον.

Ἄντὶ νὰ σκεθῶσιν περὶ ἔξοντώσεως τοῦ ἀπεγχοῦς Περιάνδρου, οἱ ἄφρονες ἐρόνευσαν τὸν παρ' αὐτοῖς ἐπι ξενιζόμενον υἱὸν τοῦ Λυκόφρωνος. Οὕτω δὲ ἀπληθέσονται διὰ παντός τοῦ ἐπικινδύνου τυράννου, ὅστις δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸν θρόνον τῆς Κορινθίου.

IV

Ὁ ἄδικος οὗτος φόνος τοῦ ἀθώου Λυκόφρωνος ἐπήγαγε τοῖς Κερκυραῖοις βαρεῖα συμφορὰ.

Ἐξέμνην κατ' αὐτῶν θηριωδῶς ὁ πανίγχερος Περιάνδρος ἐπὶ τῇ ἀπολαῖῃ τοῦ προσφιλεστάτου καὶ λαμπροῦ υἱοῦ, καὶ τῆς μόνης ἐλπίδος τῆς δυναστείας του καὶ ὤμοσε φοβερὰν ἐκδίκησιν τῆς διπλῆς συμφορᾶς του.

Ἐξώπλισεν ἀρέσως πάσα τὰς Κορινθίας ναῦς, ἐπλήρωσεν αὐτὰς στρατοῦ καὶ ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Κερκύρας. Καθυπέταξε δὲ τάχιστα τοὺς Κερκυραῖους καὶ ἐπιμύρησεν αὐτοὺς πληρωτάτα.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἀναφερεται καὶ τὸ ἐξῆς ἀπατρόπαιον, μακροῦν τὴν θηριωδίαν του καὶ ὅσον βδελυρῆς καὶ ἐσχάτης βαρβαροτητος. Συναίθετε τριακασίους παῖδας ἐκ τῶν ευγενιστάτων καὶ ἱπποναστῶτων οικογενειῶν τῶν Κερκυραίων καὶ δὲν ἐξεπάτρισεν αὐτοὺς, οὐτ' ἐδασάκτισεν, οὐδ' ἐρόνευσε κἀν, ἀλλὰ πρὸς κατάπληξιν καὶ ἀπερήρατον θλίψιν τῶν Κερκυραίων καὶ ἰδιῶν τῶν συγγενῶν αὐτῶν, τοὺς ἀπέστειλεν εἰς Σάρδειας πρὸς τὸν Ἰλλυάκττην, τὸν πατέρα τοῦ Κρέσσου ἐπὶ ἐκταμῆ, δηλαδὴ ὅπως τοὺς εἰσολήσῃ.

Ἡ Κορινθία ναῦς, ἡ φέρουσα τοὺς ἀθώους καταδίωκε μετὰ τῆς ἀπειτουμένης φρουρᾶς, ἡ ἀπιστία κατὰ Παρτιάδας, ἀνέγχε εἰς τὸ πλοῖον ὑπὸ τοῖς θοκοῦς καὶ ἀποφορμῆς τῶν τε δυστυχῶν παίδων καὶ τῶν συγγενῶν καὶ συμπακίτων αὐτῶν, οἵτινες εἶδοντο θηριωδῶς τῶν θεῶν νὰ λαθεῖται οἶκτον διὰ τὰ ταλαιπώρη παῖδια.

Καὶ εἰσέκρουσαν οἱ θεοὶ τὰς γοερᾶς καὶ δικαίας δεήσεις. Ὁ Ποσειδῶν ἐπιήκει διὰ τῆς πρῆξις τὴν θάλασσαν καὶ παρήγαγε τρικονίαν, κατὰ τὴν ἰσχυρὰν τὴν πλοῖον νὰ προσσημῆθῃ εἰς τὴν Σαρδίαν καὶ διαμείνῃ εἰς τὴν ἡμέραν τας, ἕως ὅτ' ὁ κακρὸς τῶ ἐπιτρέψῃ νὰ συνεχίσῃ τὸν πλοῦν.

V

Οἱ Σάρδιοι ἦσαν καὶ τὸ πάλαι καλοὶ, εὐγενεῖς καὶ φιλόνηθροι.

Μόλις εἶδον τοὺς Κερκυραῖους παῖδας καὶ ἔμαθον τὸν λόγον, δι' ὃν ἀπήγοντο εἰς Σάρδειας, οὐ μόνον συνεπλήθησαν πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐφρίξαν διὰ τὴν ἀνέκουστον δυστυχίαν των, ἀλλὰ καὶ ἀπερῆσαν νὰ διασωσῶσιν αὐτοὺς πάσα θυσίᾳ, ἀνυφροντες τὴν μῆνιν καὶ δύναμιν τοῦ Περιάνδρου καὶ τῶν Κορινθίων. Καὶ ἡ εὐγενὴς αὐτῇ ἀπόφασίς των, ἐπραγματοποιήθη αἰσιῶς καὶ εὐφροστάτα.

Οἱ Σάρδιοι δὲν ἠδύνατο ἀποτόμως νὰ ἀρκάσωσι τοὺς παῖδας ἀπὸ τῆς φρουρᾶς αὐτῶν. Διὰ τοῦτο συνεβούλευσαν αὐτοῖς

ἐπιτηδεύειν νὰ προσφύγῳσιν εἰς τὸ ἐν τῇ γῶρᾳ των Ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ὡς εἰς ἄσυλον ἀπαράβιαστον.

Τούτο καὶ ἐγένετο πᾶραυτὰ πρὸς ἐκπλήξιν τῶν φρουρῶν Κορινθίων, εἰτινες δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ βεβαιώσωσι τὸ Ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ἀποσπῶντες ἐξ αὐτοῦ διὰ τῆς βίας τοὺς πρόσφυγας παῖδας, ὅπερ μάλιστα δὲν τοῖς ἐπέτρεπον οἱ Σάμιοι.

Οἱ Κορίνθιοι τότε ἐπολιόρκησαν τὸ Ἱερὸν καὶ ἐστέφησαν τοὺς ἰκέτας τῆς Θεοῦ πάσης τροφῆς, ὅπως διὰ τῆς πείνης ἐξαναγκάσωσιν αὐτοὺς εἰς παράδοσιν.

Ἄλλ' οἱ Σάμιοι ἐμηχανεύθησαν ἄλλο τέχνασμα πρὸς ἀντοχήν καὶ διάσωσιν τῶν δυστυχῶν παιδῶν. Συνέστησαν πάνδημον ἑορτὴν παρὰ τὸ Ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ἣν ἐπέλουον καθ' ἑκάστην νύκτα. Κατὰ τὴν ἑορτὴν δὲ ταῦτην οἱ νέοι καὶ αἱ παρθένοι τῆς Σάμου ἐπέλουον χοροὺς περὶ τὸ Ἱερὸν, οἱ δὲ Σάμιοι ἔφερον εἰς αὐτὴ διάφορα καὶ πολλὰ τρῆφιμα, ἰδίως πλακούντια ἐκ σησάμου καὶ μελιτος κατασκευαζόμενα. δι' ὧν οἱ παῖδες ἐτρέφοντο καθ' ἑκάστην κάλλιστα.

Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ τῶν Σαμίων ἐξηκολούθη ἀτελείωτος. Ἐπὶ τέλους δὲ οἱ φύλακες Κορίνθιοι, ἀπαιδέησαντες καὶ ἀπελπισθέντες, ἐγκατέλιπον τοὺς παῖδας εἰς τὸ Ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ, ἐπιβάντες τῆς νηὸς αὐτῶν, ἀπέπλευσαν εἰς Κόρινθον.

Ἀπερήραπτος γὰρ κατέλαβε τοὺς παῖδας καὶ τοὺς σωτήρας των Σαμίους ἐπὶ τῇ ἀγκυρῆσιν τῆς ἀπαισίας Κορινθίας νηὸς καὶ τῇ διασώσει τῶν ἀθῶν καταδικῶν.

Μετὰ ταῦτα δὲ οἱ καλοὶ Σάμιοι ἐπεβίβασαν τοὺς τριακοσίους παῖδας εἰς Σαμίαν ναὺν καὶ μετέφεραν αὐτοὺς εἰς Κέρκυραν, ὅπου τοὺς ἀπέδωκαν πρὸς τοὺς οἰκείους των καὶ Κερκυραίους πρὸς ἄμετρον γενικὴν ἀγαλλίαν καὶ αἰωνίαν δόξαν καὶ τιμὴν τῆς εὐγενοῦς καὶ φιλικανθρώπου Σάμου.

* Ἄργος Ἀύγουστος 1904.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ
Διευθύνων παρὰ τοῖς ἐν Νουσιῶν δικαστηρίαις

Εἰς τὸν Ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ὡς εἰς ἄσυλον ἀπαράβιαστον.

Ἡ ΑΛΗΘΕΙΑ

Ἐπάγο σ' ἐν' ἀμύμονι, τρεῖς ὄργυρες πλατὺ,
Κοίτονταν ἢ Ἀλήθεια, κόρη λυγρῆ,
Δαρμένη καὶ δεμένη καὶ θεόγυμη,
Κι' ἀπανωθιὸ τῆς ἄγιοι κι' ἀνελεήμονοι
Πέντ' ἑξη-δέκα Γύφτοι παραστέκονταν,
Τὰ μέλη τῆς χτυπῶντας μὲ τὰς σφύρας τους,
Κι' ὁ πλειὸ κακὸς ἀπ' ὅλους, κακογέννημα,
Στοιγίλιας μοναχοπαῖδι, ἀρχηγόγυφτος,
Ἐπρόσταζε τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔλεγε:
— « Χτυπᾶτέ την, ἀδέρφια, μ' ἀνελεημονιά,
» Ὡς νὰ μὴ μείνη ἓνα κόκκαλο γερὸ! —
Καὶ χτύπαγαν οἱ Γύφτοι μ' ἀνελεημονιά,
Κι' ἔσπαζαν ἓνα-ἓνα τῆς τὰ κόκκαλα
Κι' ὀλόγυρα πετοῦσαν σάρκες κι' αἵματα
Καὶ κόκκαλα σπασμένα κι' ἢ Ἐλευσιὰ ψηλά
Σ' ἓνα ὄρονι μὲ λύσαν ἀναγάλλιαζε.

*

Λιάβαινε ὁ κόσμος πλῆθος, περινοδιάβαινε,
Ἄλλοι ἔρριγγαν τὰ μάτια στὸ μαρτύριό της.

Κι' ἄλλοι περνοῦσαν δίχως τίποτε νὰ ἴδουν,
Κουφόστραβοι σὰ νὰ εἶπαν, χωρὶς αἴσθησι!
Κι' ἐνῶ οἱ Γύφτοι ἀδιάκοπα χτυποῦσαν
Τὰ συντριμμένα μέλη ξαναγένονταν
Γερά, κι' οἱ σφύρες πάντα ξαναλέφτανε
Χαρούμενες ἀπάνω σὲ γερὸ κορμί!
Ἄτλειωτο μαρτύριο, ἄδικο φριχτό....
Καὶ μέσ' ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ τὰ αἵματα
Ἄκούω φωνὴ νὰ βγαίνει, μάρτυρα φωνή:
— «Εὐρέθηκε ἕνας Ἡρακλῆς θεόπαιδο,
»Τοῦ Προμηθέα τὰ δεσμὰ στὸν Καύκασο
»Νὰ σπάσῃ καὶ ὁ Μάρτυς νὰ λευτερωθῆ ...
»Στὸν Γολγοθᾶν ἐπάνω τοῦ Θεάνθρωπου
»Τελείωσε τὸ μαρτύριο, κοσμοσώτειρο ...
» Ἄλλὰ γιὰ τὸ δικό μου τὸ μαρτύριο
»Κανένας Ἡρακλῆς δὲν ἐγεννήθηκε,
»Κι' οὐδὲ θὰ γεννηθῆ ποτε στὸν κόσμῳ αὐτόν!
»Καὶ Γολγοθᾶς κανένας δὲν εὐρέθηκε
»Στὴν οἰκουμένη, κι' οὔτε θὰ βρεθῆ ποτε,
»Κι' αἰώνια τὸ Μαρτύριο θὰ εἶναι μοῖρά μου,
»Καὶ στέμμα μου, καὶ θρόνος καὶ βασιλείῳ μου!»

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

1—2 Δεκεμβρίου 1903

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΑ ΚΑΘΟ ΚΕΝΤΡΟΝ. Ἔχει τὴν λεγομένην κεντρικὴν
ἐκ δυνάμει. Πάν ὅτι ἐκπορεύεται ἐξ αὐτῆς, ἴδιαι συνέσεις, ὁ-
ρίσεις, συνθήκαι, προσηκόντες διακρίσεις εἰς τὰς ἐπαρχίας
καὶ κληρονομίαι εἰς αὐτάς. Ἐπιπέδι δὲ ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία
εἶναι ἀκίβητος καὶ ἀμεταβάτης καὶ δυνατὰ νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς
αὐτὰς οἱ νόμοι τοῦ Ἰακωβίου.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΟΡΑΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ*

Ἡ πρωτεύουσα, καθὼ κέντρον, ἔχει τὴν λεγομένην κεντρικὴν
ἐκ δυνάμει. Πάν ὅτι ἐκπορεύεται ἐξ αὐτῆς, ἴδιαι συνέσεις, ὁ-
ρίσεις, συνθήκαι, προσηκόντες διακρίσεις εἰς τὰς ἐπαρχίας
καὶ κληρονομίαι εἰς αὐτάς. Ἐπιπέδι δὲ ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία
εἶναι ἀκίβητος καὶ ἀμεταβάτης καὶ δυνατὰ νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς
αὐτὰς οἱ νόμοι τοῦ Ἰακωβίου.

Ὅπου μὲν εὐρίσκῃ αὐτὴ δὲν μὲν εὐρίσκῃ ἢ δάσει
Καὶ τὰς προχθίας τὸ εὐδοκίον συντρέξῃ ἢ γῆσι γέλοισι:
ὡς νὰ μεταδοθῆ ἡ συνθήκαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐπέργεται φροσι-
κα κληρονομίαι. Διὰ τοῦτο ἡ Ἀθηναίος ἡ περιουσίαν εἰς τὰς
ἐπαρχίας πᾶσαι ἐκπληροῦνται πολλὰκις ἀνεύριστων ἐν αὐταῖς
σημεῖον ἐνδομασίαις πεπαικωμέναι, ἀκριβῆ ἀναγνωσθέντα, ἡ-
συχρῆσαι διακρίσεις πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τοῦ προσηκόντος τῶν
ἐν τῇ πρωτεύουσῃ κληρονομίαι βίου.

Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων καταλείπεται καὶ ἡ πνευμα-
τικὴ. Διὰ πνευματικῆς συνειδητικῆς καὶ τὰς πραγματικῆς.
ἡ μεσάζοντες καὶ διὰ ἡ ἀσταρτωδῆς τῶν τοιοῦτων περιουσι-
των διαδικασίαι ἀπὸ πολλοῦ καὶ χρόνου παρεργάζει ἐκ τοῦ δι-
δίου τῶν ἀθηναϊκῶν συνθηκῶν, καὶ μόνον εἰς ὁρισμένους τιμὰς

* Ἐπιπέδι δὲ ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία εἶναι ἀκίβητος καὶ ἀμεταβάτης καὶ δυνατὰ νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς
αὐτὰς οἱ νόμοι τοῦ Ἰακωβίου. Ἡ πρωτεύουσα, καθὼ κέντρον, ἔχει τὴν λεγομένην κεντρικὴν
ἐκ δυνάμει. Πάν ὅτι ἐκπορεύεται ἐξ αὐτῆς, ἴδιαι συνέσεις, ὁρίσεις, συνθήκαι, προσηκόντες διακρίσεις
εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ κληρονομίαι εἰς αὐτάς. Ἐπιπέδι δὲ ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία εἶναι ἀκίβητος καὶ ἀμεταβάτης
καὶ δυνατὰ νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς αὐτὰς οἱ νόμοι τοῦ Ἰακωβίου.

και αποκόρυφοι κύκλοι ευθύγραμμοι μύσται, στεργάν και αδιάσυστοι έχοντες την πεπύθησιν, κατακρίνονται μετά ζήλου εις την εξερεύνησιν του τρόπου της συγκοινωνίας μεταξύ του όρατου και του άοράτου κόσμου.

Υπήρξεν όμως εποχή καθ' ην εν τη πόλει μας ο πνευματισμός είχε λάβει χαρακτήρα επιδημίας και σχεδόν φρενιτιδός. Νέοι και πρεσβύτεροι, σοφοί και άσοφοι, άπλοικοί και δύσπιστοι κατακλήθησαν υπό της μονομανίας του να εμπλατεύσωσιν εις το μυστήριον. Εις τας οικίας τα παρηγόχαιρα έπέθεσαν υπό απαγόρευσιν, τα κλειδοκώμβια περιέπεσον εις άχρηστίαν και όλα τα τρίποδα τραπέζια μαγάλα και μικρά εκλήθησαν εις την άνεργον υπερφυσικήν υπηρεσίαν. Ανέζητούντο μηχανοδώς μέχρι των αερογεννητικών αετών οι προνομιούχοι άρρενες και θήλειαι, οι έχοντες τας θαυματουργάς ιδιότητες των μεδιούρα, καθ' έσπερον δέ εις τους φίλικούς κύκλους νέοι προσήρχοντο προσήλυτοι και νέοι περίεργοι διά να παρασταθώσιν εις τα πειράματα, άτινα εν ελλείψει σιγή ως Ιεροτελεστίας, υπό φρικασμόν συγκινήσεως και υπό τα ρυθμικά ή άρρυθμα κτύπηματα των πιδών του τραπέζιου, τα προκαλούντα τας πεφουσιμαέναις κρουσάς της εκπλήξεως των παρεστώτων και τα σταυροειδήματα των υπηρετριών διεξήγοντο μέχρι βαθύτης νυκτός.

Εν των άλλων περιέργων πνευματιστικών κέντρων της εποχής εκείνης, το μάλιστα σπουδαίον ίσως λόγω μερρώσεως των εις αυτό φαιτώντων, ήτο το εν τω οικίω του Σουρλή. Ολόκληρος ο γαιών του 1891 διέβη με πνευματιστικές έσπεριδας, άπειρες επανλήθησαν και κατά τα κατόπιν έτη και περί των όποιων δεν τολμώ ακόμη να βεβαιώσω ότι εγκαταλείθησαν άριστικώς. Τον πρώτον πυρήνα του κέντρου αποτέλεσεν ο αικονομολόγος, όστις παρά την κλαστικήν και μαθηματικήν θετικότητα των στίγων του ρέπει ένδομύχως προς την μυστικοπάθειαν και φλέγεται εκ του πόθου της διευκρινίσεως των μαγάλων φιλοσοφικών προβλημάτων, ή Πολέμας, ή ήρωας των συνεδριάσεων και άνηρωρισμένως μυσταγωγός των πνευματιστικών πυραμάτων, ή Στρατήγηας, θερμός ύπαδός των πνευματι-

στικών ιδεών και τινες άλλοι εν οίς και ο υποκαίνόμενος. Συνήθησαν δέ κατ' έκείνας τας συνεδριάσεις πολλά περίεργα και άξιομνημόνευτα γεγονότα. *quorum pars magna fui*, κατά την βιβλικήν έκφρασιν. Ων τινος, τα εν τη μνήμη μου προημιόπερα, επιτραπήτω μοι ν' αναφέρω ένταυθα.

Σπουδαίον πρό πάντων άλλων να δηλώσω ότι προς το ζήτημα του πνευματισμού δεν καταβήσασα ακόμη να μερρώσω πεπύθησιν σταθεράν και ακλόνητον. Εξ όσων έχω άναγνώσει και εξ όσων ίδίως άισθήσει καταλήθησιν δεν ήρθέην άκριτά τεκμήρια ώστε να κατακινήσω τας ένθειν και ένθειν προβαλλούσας αντιρροδίας και να έκφέρω ρητήν και κατανοητάκιον γνώμην. Δεν συντάσσεται ούτε μετά των ζήλωτων έκείνων, οίτινες εν τη περιστάσει της πίστιος των αποδέχονται άδιστακτως και το παλαιόν άκριδώς διότι είνε παράλογον, συμφωνώς προς το περίεργον δόγμα του ίεροφ. Αδυστάστου *credo quid absurdum* αλλά και δεν άισθάνομαι συμπάθειαν προς τους πνευματικώς πορρωτιστάς, όσοι ήρθέουν άποδείξεις μαθηματικές περί παρακρίτων άναρρητότων την άθηωσίαν δύναμιν και εν τω τυρωι αυτόν ταχούσιν άβυσσώπως όρη και κρηστούσιν άβυσσοειδώς ως άνώπακτον πόντο, ότι άδυνατεί να περάσθω ή πεπερασμένος αυτόν νότος. Ομολογώ ότι άνάγκη εις την άπειρώσεως πελοπλήθη έμάδα των ταπεινών πνευμάτων, άτινα πρό του μετακλήσειν μεταξύ του γνωστού και του άγνωστού, έκεί όπου άρχεται το γήλομα το έσπερηγμένον άνακίσειον του φωτός της ζωής και του έσέβους του θανάτου. Φημιότι περιδείξω τά σκατεινά μονοσυλλάβια του Αλλέτου, τά συνοβίζοντα τον αιώνιον διατακμόν της ανθρώπιότητος.

Άλλως τε άνεξαρτήτως των θερηκευτιών και των φιλοσοφικών πεπύθησεων και παρ' αύταίς τοίς πιστεύουσιν άνεπισημύλακτως εις την μέλλουσαν ζωήν είνε φυσικός και έπιπετραυμένος ή διατακμός ως προς το δυνατόν της επικοινωνίας μεταξύ ζώντων και τεθνεώτων. ήν επιδώσει και επαγγέλλεται ο πνευματισμός και ήν άναρρητότητα άνέκαθεν οι γενεαί, μάτην κοπιώσιν να καταρρήξωσι τον υπό της φύσεως τεθέντα άνοπή-

θλητων φραγμών. Τὰ περίσματα τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Σουρή συνειδητάσειων μας οὐδέποτε ὡς πρὸς τοῦτο ὑπῆρξαν φαιινῶς καὶ ἀδιαφοροενεχίτως πειστικά. Ἀλλήθως ἦσαν ἐνίοτε παράδοξα καὶ ἐκπληκτικά, ὡς λόγου χάριν, ὅτε ὁ Πυλάμης ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν φίλου αὐτοῦ καὶ προστάτου πνεύματος, ὀνόματι Μυριάδος, ἔγραψε σελίδας ἐλοκλήρους εἰς ὕψος λίαν παρεμφερές πρὸς τὴν Ἁγίας Γραφῆς, ἰδίως τῆς Πεντατεύχου καὶ τῆς Ἀποκαλύψεως, διὰ γραμμῶν δὲ χαρακτηρῶς ὅπως ἀνεμαίει πρὸς τὸν συνῆθη ἰδιῶν του καὶ σφόδρα ἀναλόγου πρὸς τὸν τῶν παλαιῶν θρησκευτικῶν χειρογράφων, πλήρεις δυσνοήτων θεοσοφικῶν θεωριῶν, περιπέπτων πολλάκις εἰς ὑστερικὴν καταληψίαν, ἐξ οὗ καὶ τῆ ἀστυρῆ τῶν ἐκτῶν παρκηγέλια διεκόπησαν τότε πρὸς καιρὸν τὰ πειράματα. Ἀλλήθως οἱ πειραματιζόμενοι κατελήθησαν ὑπὸ θάμβους καὶ δέους, ὅτε παραστάς ἀπρίσταλτος εἰς τὴν ἀρήγυριν ἐσπέραν τινὰ ὃ τότε ἐν Ἀθήναις παρεπιδηρῶν διάσημος ὑπνωτιστῆς Czinsky ἔκαμε νὰ χοροπηδῇ ὄχι πλέον τὸ ἐλαφρὸν τρίπον τραπέζιον, ἀλλὰ τὴν βαρυτάτην τράπεζαν τῆς ἐστιασείας τῆ ἀπλῆ ἐπαρῆ τῶν δακτύλων τῶν περὶ αὐτήν, ὀδηγούντος αὐτοῦ μακρόθεν τὰς κινήσεις τῆς διὰ μαστιγίου καὶ διὰ ἡγερῶν προσταγμάτων, ὥστε ἐπρόκειτο περὶ ὀρχαστικῶν γυμνασμάτων τιθαστευμένου θηρίου. Συνέθη δὲ καὶ ν' ἀποκαλυφθῶσι κάποτε διὰ τοῦ τραπέζιου ἀπόρητα καὶ νὰ γείνωσι δῆλα κρύφια διανοήματα, συντελούσης ἴσως εἰς τὸ θαῦμα καὶ τῆς ἀναμνηστικότητος μεταβιβάσεως τῆς σκέψεως. Ἀλλὰ τὰς περισσότερας φορὰς αἱ ἀπαντήσεις ἦσαν ἢ σκοτεινῆ, ἢ ἀσαφεῖς, ἐσφαλμέναι τελείως, ἢ καὶ μωραῖ, ἐνίοτε μάλιστα γινόμεναι ἀφορμαὶ κωμικῶν πατημάτων. Τοιοῦτ' ἐπὶ συνέθη ἐσπέραν τινὰ καθ' ἣν κάποιον πνεῦμα—τὸ τοῦ μακαρίτου ποιητοῦ Γεωργίου Παράσγου. ἂν δὲν ἀπατώματι—ἀνήγγειλεν εἰς τὴν ἀρήγυριν μεταξὺ τῶν ἄλλων ὅτι κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἐξέπνευσεν ἱερεὺς ρώσος, διαμένων ἐν τινὶ οἰκίᾳ τῆς ὁδοῦ Γραβιῆς, ἧς ὠρισε καὶ τὸν ἀριθμὸν. Δύο τρεῖς ἐκ τῶν παρευτῶτων, οἱ μᾶλλον περιέργοι, ἔσπευσαν τότε νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν οἰκίαν, ἐκεῖ που εὕρισκόμενῃ, διὰ νὰ πιστοποιήσωσι τὴν

ἀκριβείαν τοῦ πράγματος· ἀλλ' ἐξηπλήγησαν οὐκ ὀλίγον μαθόντες ὅτι οὐδεὶς ρώσος ἱερεὺς κατοικεῖ ἢ κατοικησέ ποτε ἐκεῖ, ἀπαδικώθησαν δὲ ἀποτόμως ὑπὸ τῶν ἐνοικουόντων, οἵτινες ἐξέλαβον τὸ πρῆγμα ὡς ἀνόητον ἀπειθείτητα. Τὸ πᾶνμα αὐτῶν ἔμεινεν ἱστορικὸν εἰς τὸν φίλον μας κύβηλον καὶ ὁσάκις ἀνάλογος ἀποτυχία ἐσφαινοῦτο εἰς τὰ πνευματικὰ ἡμῶν πειράματα, ἀνεμνησκόμειθα μετ' εὐθυμίας τοῦ ἐπισημοῦ τοῦ «ρῶσου παπαῦ».

Ἡ παρατεταμένη ἐντασις τῶν νεύρων, ἡ ἀδιάπτωτος προσοχὴ καὶ ἡ βαθεῖα σιγή, ἧτις ἔπρεπε νὰ πρυτανεύη κατὰ τὰς συνειδητάσεις μας ἐκείνας, ὁ φόβος ὁ ἔμφυτος ὁ προερχόμενος ἐκ τοῦ μυστηριώδους ὅπως ἄηποτε τῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ συγκίνεσις ἢ προερχομένη ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ συγκοινωνήσωμεν δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου μετὰ προσώπων προσφιλῶν, πρὸ πολλοῦ καταλιπόντων τὸν βίον καὶ ὧν ἡ στέρεσις μᾶς εἶχε καταβλήσει· περιήγεν τὴν ἀρήγυριν ἡμῶν συχνάκις εἰς ἀνώμικλον ψυχολογικὴν θέσιν καὶ εἰς στενωγορίαν καθιστῶσαν ἐπίδικτικὴν τὴν ἀνεγκύριον φαιδρῆς τινος παρενθέσεως πρὸς ἀνακούφισιν. Καὶ τότε ἀνοήσι, τίς, ἢ ἀνακριθῆναι τερατώδης προκόπουσα ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τοῦ τραπέζιου ἢ εὐφροσύνη ἐκφερομένη ἐπιεικῶς ὑπὸ τινος τῶν παρευτῶτων ἐχρησίμευσεν ὡς ἐναύμα εἰς τὴν θεορῶσθαι ἐκρηξίῃν τοῦ πρὸ πολλοῦ συγκρατουμένου γέλωτος. Κατὰ τὰς τοιαύτας στιγμὰς ἐξήπτετο ἡ χαριέακος ἐπιθυμία τῆς ἐκπατήσεως τῶν ἀπλοικωτέρων καὶ ἀπιστοτέρων ἐπενοούντων δὲ εἰς βάρος αὐτῶν οἱ ἀσπειρότατοι τῶν δόλων. Τὸ τραπέζιον ὑψάθη μίαν φορὰν κατὰ δύο τοὐλάχιστον πόδας ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, πρὸς μέγαν θαυμαστὸν καὶ θρησκυθευτικὴν ἀγαλλίαν παρισταμένου τινὸς πνευματιστοῦ φρενοπλήκτου, σαρράφαντος ἄλλοτε καὶ δημοσιεύσαντος ἐκτενῆς τερατολογίας περὶ τῶν πνευματιστικῶν φαινομένων, ἀλλ' ὑψάθη διότι ἀναγείροτο ἀναιδέστατα ὑπὸ τοῦ ποδὸς ἐνὸς τῶν παρακλήθηντων, προσποιομένου ἐπιτυχῶς θαμβῶς διὰ τὸ φαινόμενον. Τὸ τραπέζιον ἐμάντευσεν ἄλλοτε ἐπακριβῶς τὸ ποσὸν καὶ τὸ εἶδος τῶν περιεχόμενων νομισμάτων εἰς τὸ χρηματολῆκτικον παρισταμένου δημοσιο-

γράφου, τῶς δυσπιστοῦντος, γινόμενου δὲ κατόπιν ἕνεκα τῆς σκληρῆς ταύτης ἐκ τῶν μᾶλλον πιστῶν· ἀλλὰ τὸ χαρτοφυλάκιον εἶχε πρότερον ἐπιτηδείως ἀφαιρηθῆ ἐκ τοῦ θυλακίου του προσωρινῶς καὶ ἦτο γνωστὸν τὸ περιεχόμενόν του. Ἄλλοτε ἵνα πεισθῆ κάποιος (Θωμάς ἐκ τῶν νεωστὶ προχωρησάντων εἰς τὴν ἡμετέραν οὐμάδα, προσελήθη τὸ καλοῦν διὰ τοῦ τραπέζιου πνεύμα νὰ πύσῃ ἀν ἠδύνατο τὸ φῶς τῆς λογικῆς τῆς κρεμαμένης ἀνωθεν τῆς τραπέζης καὶ ἐξήλθεν ἐκ τοῦ δωματίου πάντες οἱ παρευρισκόμενοι—κατ' ἀπίστησιν τοῦ πνεύματος—ἀναμένοντες μετὰ προσποιητῆς καὶ ἀφρωνόδους προσδοκίας τὸ ἀποθησάμενον τὸ φῶς ἐσθῆσθαι τῷ ὄντι καὶ ὁ Θωμάς ἔμεινε κεκμηδὸς καὶ ἀκαυδός· ἀλλ' ἠγγύσει ὅτι εἶχε μείνει κεκρυμμένος ὑπὸ τὴν τράπεζαν εἰς τῶν τοῦ ὄφλου, ὅστις εἶχεν ἀναλάβει νὰ ἐκτελέσῃ ἔργα πνεύματος ἀοράτου. Κάποτε δὲ εἰς τὰς συνεδριάσεις ἡμῶν ἠθέλησε διακαῶς νὰ προσέλθῃ δικολάβος τις ἐκ Πελοποννήσου, μεσήλικς, τύπος περιεργότατος, οὐχὶ βεβαίως κατὰ πάντα ἀρτίος τὰς φρένας, τοῦ ὁποίου ἡ εὐπιστία παρεστῆ στάδιον εἰς πολλὰς εὐθύμους καὶ ἱλαρὰς σκηνάς. Ἐπίστευεν οὗτος εἰς τὴν ὑπερβίαν θεσπευοῦ τεθαυμαμένου ὑπὸ τὴν γῆν, εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ὁποίου ἀπὸ ἐτῶν μακροῦς καταγίνετο· ἀλλ' ὁ διάβολος, ὡς εἶλεγε, τὸν ἠμπόδιζε καὶ ἐσάκις ἡ σκαπάνη, προσήγγιζεν εἰς τὸ πηλοῦτον σημεῖον, παρελάμβανεν ὁ ἐπικατάρατος τὸν θησαυρὸν καὶ τὸν μετέφερεν ἀλλοῦθ. Ὅθεν ἐπεκαλεῖτο τὴν συνδρομὴν τῶν πνευμάτων καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ εἰσεχώρησεν εἰς τὸν ἰδικὸν μας πνευματικὸν κύβηλον, τοῦ ὁποίου τὰς ἐργασίας διεσάλλιζεν ἡ καθημερινὴ χρονογραφία τῶν ἐφημερίδων. Ἀνεκδιήγητα εἶνε τὰ παίγνια τὰ γινόμενα διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἀφελοῦς δικολάβου καὶ αἱ κωμικαὶ πληροφορίαι καὶ αἱ ἀλλόκοτοι ὁδηγίαι αἱ διδόμεναι πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους δῆθεν τῶν πνευμάτων πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του, ἕως ὅτου ἀπελπισθεῖς νὰ συναγάγῃ θετικὸν τι ἐκ τῶν ἀκαταλήπτων καὶ συγκεχυμένων ἐλαίων χρησμάτων, ἔπαυσε φοιτῶν εἰς τὰς συνεδριάσεις. Ἄλλ' οἱ προσήλυτοι δὲν ἔλειπον καὶ τοὺς ἀπομακρυνόμενους ἐξ

ἀπογοητεύσεως εἴτε ἐξ ἄλλης αἰτίας ἀντικαθίστων διακαῶς ἔεροι περιέργοι.

Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ὁ γεραιὸς Ραχμάδης, ὅστις ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐκ πεποιθήσεως πιστεύων εἰς τὸ φαινόμενον τῶν κινουμένων τραπέζων, διεξαγαγὼν ἡμίστερα ἄλλοτε, πρὸς πεντηκονταετίαν καὶ σφοδρῶν δημοσιογραφικῶν ἀγώνων, πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰδίων του, μετὰ ζήλου δ' ἐγκύπτων μέχρι τῶν τελευταίων του ἡμερῶν εἰς τὰς πνευματικὰς μελέτας. Τώρα βεβαίως ὁ σαρὸς προσβύτας, ἦν γνώσκω, ἐάν ὑπάρχῃ, τὸ πῆσιν τοῦ τάφου μυστήριον, τοῦ ὁποίου τῆ λύσιν ἐπιθεύσας δι' ἄλλας του τῆς ζωῆς, καθότι ὄμιλον μετὰ ταῦτα χρόνον παρεδίδεν ἡρεμίας τὸ πνεῦμα ἐν τῇ μικρῇ καὶ πενυχρῇ τῆς λεωφόρου τοῦ Πανεπιστημίου οἰκίᾳ, ἐνθα κατῴκει καὶ ἐνθα σήμερον ὑπάρχει ἐντεταγμένη ἡ ἀκαδημαϊκὴ πλάξ. Τότε ὅμως καταγόμενος καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς περιεργείας, προσήγγετο πρόθυμος εἰς τὸν ὄφλον ἡμῶν τῶν νεωτέρων, φορτὸς καὶ σφοδρῆς καὶ ἐν τῇ γερωνικῇ του ἡλικίᾳ, μὲ τὴν μακρὰν πολλὰν του κόβαν, τὸ βραχὺ τὸν ἀνάστημα καὶ τὴν τῶσον ἐκρηκτικὴν καὶ εὐφρῶν φυσιολομίαν, πάντοτε χαρῆς καὶ σταφύλλας, μεταδίδων ἡμῖν τὰς πάντοσείδας του γνώσεις καὶ ἀφαιρούμενος παντοία διασκεδαστικὰ ἀνεκδοκτα.

Ἐσπέραν τινὰ παρεύρισκτο καὶ αὐτὸς εἰς τὴν συνεδρίαν, καθ' ἣν ἱεροφαντεῖς τῶν γραμμῶν τοῦ τραπέζιου συνέπεσε νὰ εἶνε ὁ ὑπορρινόμενος ἡ συνήθης κωμῶδία εἶχε παρεκκευασθῆ ἐκ τῶν πρότερον πρὸς κατάπικτον κηλίθος τινος δυσπίστου, ἀπαιτούντος ὅπως μαντεύσῃ τὸ τραπέζιον λέξιν γραφεῖσιν ἐκ τῶν πρότερον, σημειωθεῖσιν δὲ ἐπὶ τεμαχίῳ χάρτου συμπτυχθέντος καὶ ἀποκρυφθέντος ἐπιμελῶς, ἐν ἀρτίῳ τῶν παρεκαθημένων εἰς τὸ τραπέζιον. Ἄλλ' ἡ λέξις εἶχεν ὑπαγορευθῆ παρ' ἐμοῦ ἐκ τῶν πρότερον εἰς τοὺς συναρμότους, ἦτο δὲ αὕτη «Παυγαμῆλα», τὸ ὄνομα τῆς ἐν Ἀσσυρίᾳ κόμης παρὰ τὴν Ἀρβήλα, ἐνθα ἐλαθε χώραν ἡ τελευταία νικηφόρος μάχη τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τοῦ Δαρείου, ἥτις δὲν εἰσέβρω πῶς μοὶ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν, ὡς ἀσυνήθης καὶ δυσμάντευτος, κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκεί-

νην. Το τραπέζιον ήρχισε νά σημειώνη με τὸν ἀριθμὸν τῶν κτύπων τ' ἀποτελοῦντα αὐτὴν γράμματα, ὅτε δ' ἐσχηματίσθη ἡ πρώτη συλλαβὴ Γ α υ, κάποιος ἀστείος ἐκ τῶν παρεστώτων ἀνεφώνησε:

—(+) εἶνε τὸ πνεῦμα κἀνεὸς σκύλλου!

Ἐν τούτοις ἡ λέξις ἀπεδόθη τελεία πρὸς δαιμόνιαν ἀπορίαν καὶ ἐκπληξιν τοῦ δυσπίστου, ἀλλὰ καὶ πρὸς θυμηδικὰν ἔλιαν τῶν ἄλλων καὶ μάλιστα τοῦ γηραιῦ Ῥαγκαλιῆ, πρὸς ὃν ἐκ σεβασμοῦ εἶχεν ἀνακοινωθῆ τὸ παιζόμενον παιγνίδιον.

Ἀνεπίδητα πάντα ταῦτα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς δημοσιεύσεως ὑπὸ τινῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων τῶν θευμαστῶν πορισμάτων πνευματιστικῶν περικυμάτων, γενομένων κατ' αὐτὰς ἐν Καλάμῃ καὶ ἐν Σπάρτῃ. Διότι ὅπως ὑπάρχει κεντρίφξ δύναμις διὰ τὴν πρωτεύουσαν, ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ, ὑπάρχει καὶ δύναμις κεντρομόλος, διὰ τῆς ὁποίας πᾶν τὸ συμβαῖνον ὅπως οὖν σεβαρὸν καὶ παράδοξον καὶ ἀρεῖφρον τοῦ κύλλου τοῦ συνήθους ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καθίσταται αἰσθητὸν καὶ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ. Εἰς τοιαύτην δὲ τινα κατηγορίαν ὑπάγονται καὶ τὰ πνευματιστικὰ φαινόμενα τὰ παρατηρηθέντα εἰς τὰς δύο ρηθείσας πόλεις. Φαίνεται ὅτι συμβαίνουσι ἐκεῖ πέραν διὰ τοῦ τραπέζιου πράγματα ὄντως καταπληκτικὰ. Οἱ νεκροὶ συνδιαλέγονται πρὸ θυμῶς καὶ διὰ μακρῶν μετὰ τῶν ζώντων, λύουσι προβλήματα καὶ ἀπορίας, ἐκθέτουσι μακροσκελεῖς φιλοσοφικὰς θεωρίας. Οἱ νεκροὶ δὲ οὗτοι δὲν εἶνε τυχαῖοι οἱ πνευματισταὶ τῶν Καλαμῶν καὶ τῆς Σπάρτης, χριστουρατικοὶ περὶ τὴν ἐκλογὴν, καλοῦσιν ἐκ τοῦ κόσμου τῶν νεότερων τὰς σκιάς τῶν μύλλων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῶν παρελθουσῶν γενεῶν καὶ τὰς καθυποβήλλουσιν εἰς ἀνακρίσεις, ὡς εἰκῆναι ὑφίστανται μετὰ παραδειγματικῆς ὑπακοῆς. Ἰδιαιτέρως ὁμως ἀρέσκονται νὰ προσκαλῶσι τοὺς ἄνδρας τοὺς διαπρέφοντας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρῃ. Ὁ Καποδίστριας καὶ ὁ Ὀθων, ὁ πρῶτος Κυβερνήτης καὶ ὁ πρῶτος τῆς Ἑλλάδος βασιλεὺς μετὰ πολλῆς τῆς συγκαταβάσεως ἀποκαλύπτουσιν εἰς αὐτοὺς τ' ἀπόρρητα τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτικῆς τῶν, ἀναλαμβάνουσι δὲ πρὸ θυμῶς καὶ ἔργα μάντεων, χρη-

σμεδοποῦντες περὶ τοῦ μέλλοντος. Ὁ δὲ Κορριωπῆς Λακιδαιμόνης πολιτευτὴς, γεωγραφικὸς ὑπουργὸς ἐπὶ Ὀθωνος καὶ διλοφονηθὴς ἐν Ἀθήναις πρὸ πεντηκονταετίας καὶ πλέον, παρῆγει ἀρεδαῖς ἱστορικῆς διεγέρσεως καὶ πληροφορίας, εἰ καὶ περιπίπτει ἐνίοτε εἰς λάθρα χρονολογικὰ, ἐξ ἐπιδράσεως φαινεταί, τοῦ ὕδατος τῆς λάθρας, τὸ ὁποῖον ἀφευκτως θὰ ἔπαιε διαβάς τὸν Ἀγέροντα, ὡς ὅτι βιβλικὸς ὅτι ἐσχηματίσθη ὑπουργὸς ὑπὸ τὸν Κωλέττην τῷ 1850, ἐνῶ ὁ Κωλέττης εἶχεν ἀπέθαναι κατὰ τὸ 1816. Δὲν ἐθουλοῦμαι δὲ τίς ἄλλος ἐκ τῶν ἐπιφανῶν ἀναλαμβάνει φιλοφρόνως νὰ μεταδῶν εἰς τὴν ἐρήφριν εἰδήσεις περὶ τῶν συμβάντων τοῦ Ρωσοελληνικοῦ πολέμου, ἀπουσιάζων ἐπὶ τινὰς στιγμὰς εἰς Πόρτ-Ἀρθούρ ἢ εἰς Βλαδιβοστόκ καὶ ἐπανακάμπτων ἀστρακίαις ὅπως ἀναγγεῖλαι τὰ φησόμενα ἐκεῖ κατὰ εἰς τὰ ἱεράκια τοῦ Εὐαγγελικοῦ. Εἶνε ἄπορον δὲ ἀληθῶς πῶς οἱ πνευματισταὶ τῶν ἐπαρχιῶν δὲν ἐκείνησαν ἄλμη, ἀφοῦ ἀπεικίσθη τοιοῦτο πολιτικὸν καὶ ἀποκαυλίον μέσον συγκοινωνίας νὰ ἰδρῶσαι συστηματικὴν ἐπιχειρομένην μεταβίβασις εἰδήσεων, ἥτις θὰ περιήγεν εἰς χειρομακίαν ὅλα τὰ τηλεγραφικὰ πρακτορεῖα τοῦ κόσμου καὶ θὰ ἠνάγκασε καὶ αὐτὸν τὸν Μακρόν ν' αὐτοκτονήσῃ ἐκ πείσματος.

Ἐπιπέσει ὁμως ἔδῃ ἔλιαν τῶν περιστατικῶν τῶν ἡμετέρων παλιῶν πνευματιστικῶν συνεδριάσεων διὰ νὰ προσθέσω ἀκριβῆς ὅτι ὅσῃς ὁ πνευματιστικῆς οὐρασίᾳ εἰς τοιοῦτο σημείον, ὁ κεντρίφξ τῆς κωμῆδος ἐπακολουθεῖ ἀκράτατος. Οἱ προνομιώχοι ἦνται τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων, οἱ εὐτυχεσικταὶ νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἄνετον συγκοινωνίαν μετὰ τῆς σκοπευθῆς γῶρας τῶν ψυχῶν, ὅπως οὐδεὶς ποτε ταξιδιωτικῆς ἐπιστροφῆς, ὡς λέγει ὁ Σαιξπήρς. καὶ οἱ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, ἐξιστάμενοι διὰ τὰ ἐξέλινα ταῦτα πειράματα, πρέπει νὰ μὴ ἰσχυροῦσιν ὅτι ὁ περισσὸς καὶ ἄνευ γαλινοῦ καὶ περισκέψεως ἕλλος καὶ ὁ ἄνευ στάθμης καὶ ἐπιπέδου ἐπιθυμία πρὸς ἐξακριβῶσιν παραπλοσίον ζοροῶν μυστηρίων ἀγροῦν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν ἄπῳτον, ἀπάτην εἴτε ἐνεργητικὴν, εἴτε αὐτοπαθῆ, παραγόμενον ἐκ τῆς αὐθιγοβόλης. Ὁ πνευματιστικὸς περιέχει ὑπὲρ πᾶν ἄλλο

πρόβλημα τὸν μέγαν τοῦτον κίνδυνον τῆς ἐκουσίας ἢ ἀκουσίας ἀφροταίας καὶ διὰ τοῦτο, μολοντί κατὰ τοὺς τελευταίους χρό-
νους τὰ φαινόμενα αὐτῶ περιήλθον ὑπὸ τὴν ἐξέτασιν μεγάλων
καὶ πεφωτισμένων νόων, ἀκόμη δὲν ἐπαρουσίασεν ἀποτελέσμα-
τα πειστικά καὶ ἀνεπίδεια ἀμφιβολίας. Ὁ πέπλος ὁ πυκνός,
δι' οὗ περικαλύπτεται τὸ μέγα μυστήριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ
θανάτου καὶ τὸν ὅποιον προσπαθεῖ νὰ διασχίσῃ ἡ ἀνθρωπίνη
διψα τῆς γνώσεως ὑπὸ τὴν δάδα τῆς ἐπιστήμης, παραμένει ἀ-
διαπέραστος καὶ μάλιστα ἔσσι περισσότεραι καταβάλλονται
προσπάθειαι, πόσον περισσότερον περισφίγγεται ὑπὸ τῆς φύσεως,
ζήλοτύπου διὰ τὸ μυστικόν τῆς. Ἴσως ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτῆς προ-
νοία ἢ Δύναμις ἢ ἐφορῶσα τὰ πάντα θέσπισεν, ὅπως τὸ μυσ-
τήριον παραμένῃ ἔσσι ἀδηλον καὶ διὰ τοῦτο ἔσον καὶ ἂν κο-
πιάζωσι σήμερον οἱ μύσταί τῶν τραπέζιων τῶν Καλαμῶν καὶ
τῆς Σπάρτης καὶ ἑσχατέρων καὶ ἂν καταβάλλωσιν αἱ μέλλον-
σαι γενεαί, οὐδεμίαν πτυχήν τοῦ πέπλου προωρισται ν' ἀνασφίγγῃ.

Ἐν Ἀθήναις κατ' Ἰούλιον τοῦ 1904.

ΜΠΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

Ὁ βλοψήφιος

Τοὺς μίτρῆς, τοὺς γίωσις ἂν ἦς' ἀπ' τὸ σιτάρι
Καὶ βέβαιος ξεκίνησε τὴν ἐκλογὴν νὰ πάρῃ,
Μὰ εἶδος μαῦρα σύννεφα νὰ φθάνουν ἀπὸ πέρα,
Μαῦρος γαλάζι' ἔπαυτε στήν κάλπῃ του ἅλη μέρα,
Κι' ὅταν τοῦ ἀντιπάλου του ἀνέγγησαν τὰ ζήτω,
Καὶ πανταχόθεν βυέλλα τοῦ γαῖου ἠπειλεῖτο,
Καὶ τενεκέδες ἔρρευμι μαζὺ μὲ βαρελόττα,
Ἄφαιε τὴν κάλπῃν ἔφυγεν ὡσὰν βρεγμένην κόττα.

EYA

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τὸ δράμα ἔχει ἀρχαιοτάτην τὴν καταγωγήν, ἀλλ' ἐν ἡ σή-
μερινῇ ἐκβάλλεται ἐντολῇ, εἶναι διδασκαλία μικτοῦ εἶδους, μετα-
στρεφόμενης καὶ κομωδίας, οὕτως ἢ πράξις σπουδαία μὲν
κατ' εὐνοίαν, συνήθως δὲ οὐκ αὐτὴν τὴν μορφήν, παραδέχεται πᾶν
εἶδος προσώπων καὶ ἀνέγεται πάντα τὰ αἰσθητικά. Μάτην ἡ
κλασικὴ σχολὴ ἐξήτασε νὰ πολεμήσῃ, ἀπὸ ὡς ἐξ ἑσῶ ἀποδο-
κιμαζόμενον ὑπὸ τῆς Μετ' ἀποφύσεως καὶ τῆς Ἑσθῆτικῆς, ὡς
μορφήν καταπτώσεως καὶ βαρβαρισμοῦ. Μάτην Ναπολεὼν ὁ
Μεγας, ὁ μὲ ἀρχαίων τὰ κριτήρια εἶδος, ἀνέμαζεν αὐτὴν κατα-
φρονετικῶς πρὸς τὰς φωνὰς ὑπερηφάνων. Τὸ δράμα ἠσπι-
σσε πρὸς πᾶσαν τὴν προσβολὴν καὶ ἠδονήν, νὰ προσελευσθῇ
πᾶσαν ἔξοχον ἰκανότητα καὶ νὰ ἀποβῇ τὸ προσφιλὲς ψυχρῶ-
τατα πασῶν τῶν τάξεων τῆς κοινῆς.

Ἡ ἱστορία τοῦ δράματος τῆς ρομαντικῆς σχολῆς, ἢ τὸ πρό-
γραμμα ὁ ἠθέτης αὐτῆς διασάλλισεν ἐν τῷ πρόλογῳ τοῦ Κρο-
νικῆ κατέγει τὴν θέσιν τῆς ἐν τῇ γαλλικῇ φιλοσοφίᾳ. Κατὰ τὸν
συναρθεύοντα τότε πόλεμον μεταξὺ τῶν κλασικῶν, ἑσπότητων καὶ
δικαιωσθησῶν καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ αἱ ἀρχαῖαι μορφαί τῆς ποιή-
σεως, καὶ τῶν νεωτερίζοντων ρομαντικῶν, ἢ νικῆ ἀπέβη ὑπὲρ
τῶν τελευταίων, διότι ἤτο ἀδύνατον καὶ ἄλλως νὰ συμβῇ.
Νέα τέχνη καὶ νέος κωδὸς καθορίζον αὐτὴν ἀντὶ τὴν
σικνήν. Νεοὶ δὲ ἠθεποιοὶ νέου πνεύματος, ἐφάνησαν ὅπως δι-
εργουμένησσι τὰ νέον δράμα. Τὸ δράμα τοῦτο τῆς ρομαντικῆς
σχολῆς ἔξασε σήμερον οὐδεὶς πᾶν ἀπέπειται νὰ προσβάλῃ

αυτό. Οι νέοι σπεύδουσι μετά περιεργείας να ακούσωσι διδασκόμενον τόν 'Ερνάνην' χειροκροτοῦσιν εἰς τὰ ὄρατα αὐτοῦ ποιητικά μέρη καὶ μετὰ σεβασμοῦ προφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου ποιητοῦ. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα μένει ἕως ἐδῶ. Οἱ διευθύνται τῶν θεάτρων, δὲν ζητοῦσι πλέον παρὰ τῶν συγγραφέων ρομαντικὸν δράμα, οἱ συγγραφεῖς δὲν σκέπτονται νὰ γράψωσι τοιοῦτον, καὶ τὸ κοινὸν δὲν σκέπτεται νὰ τὸ ζητήσῃ. Διδασκαλία δράματος τῆς ρομαντικῆς σχολῆς, οὐδεμίαν συζήτησιν ἢ ἐπίκρισιν προκαλεῖ πλέον. Εἶνε τόσοι μεμακρυσμένοι τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, τόσοι ξένοι καὶ τῶν ἠθῶν καὶ τῶν διαθέσεων μας, ὥστε δὲν ὑπάρχει φόβος μήτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ χυτηρίου ἀναφανῶσι καὶ ἄλλα ἔργα. Ἐν τούτῳ καίτοι τὸ ἀλάθηστον δείγμα τῆς ἐπικρατοῦσης σχολῆς. Τὸ πρῶτον αὐτῆς ἔργον, ἔμπνεει παρόμοια καὶ ζωογονεῖ τὸ εἶδος. Συγγραφεῖς καὶ θεαταὶ ζῶσι διὰ τῶν αὐτῶν παλμῶν, προσδοκοῦσι, θέλουσι, δημιουργοῦσι τὰ αὐτά. Εὐθὺς ὡς ἡ συμφωνία αὕτη παύσῃ μεταξύ τῶν συγγραφέων καὶ τοῦ κοινού, ἡ σχολὴ αὕτη ἀπονεκροῦται· δυστυχῶς δὲ ὑπάρχουσι πράγματα, ἅτινα δὲν ἐπάναλαμβάνονται πλέον.

Ἐν τούτοις τὸ γαλλικὸν δράμα, ἀποθὰν ἀπλοῦν βιοποριστικὸν τεχνούργημα, κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ ὕψους, εἰς ὃ εἶχον ἀναβιδάσει αὐτὸ ὁ Βίκτωρ Οὐγγώ, ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς, ὁ Ἀλφρέδος δὲ Βινύ, ὁ Σουλιέ, ὁ Σὺη, ὁ Βαλλζάκ, ὁ Φεβάλ, ἡ Σάνδη καὶ λοιποί. Ἡ ἀπειρία τῶν θεάτρων, ἅτινα κατὰ τὰ δύο ἔτη, τὰ ἐπακολούθησαν τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830, εἰδύον ἰδρυθῆν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Σηκουάνα, δυνάμει τοῦ δικαιοῦματος τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἦν οἱ Γάλλοι ἠξίουσαν ὅτι ἔλαβον κατὰ τὸν Ἰούλιον, κατεργάζετο ἔργα, ἐν οἷς τὸ φιλολογικὸν ζήτημα, τὸ αἰσθητικὸν τοῦ καλοῦ, καὶ πολλὰς τὰ καλὰ ἦθη οὐδαμῶς ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν καὶ παρεθροῦντο τὰ παραδείγματα τῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς δραματικῆς τέχνης.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ λήξαντος αἰῶνος ἤρξαντο νὰ ἀναραινῶνται ἔργα, ἅτινα δὲν εἶνε οὔτε κωμωδία, οὔτε κωμειδύλλιον, οὔτε

τραγωδία, οὔτε δράμα καὶ εἰς ἃ ἐδόθη ἢ ἀρρηκνέμενα πρὸς ὀνομασία pièces. Εἶτα ἀνεφάνησαν αἱ μεγάλα δραματικά συνθέσεις, αἱ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ τοῦ κοινού υποδεχθείσαι, ἐν αἷς ὅπως καὶ ἐν τοῖς νέοις μυθιστορήμασι παρέχεται μίζων προτογῆ περὶ τὴν ἀκριβείαν τῶν λεπτομερειῶν καὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν τύπων, ἢ τὴν πλοκὴν καὶ τὴν ὄρασιν.

Εἰς τὰ ἔργα ταῦτα ἡ κριτικὴ δὲν ἀναζητεῖ πλέον νὰ ἴδῃ, ἐὰν ἐφυλάχθησαν νόμοι καὶ κανόνες δραματικῆς τέχνης, διότι οὔτε νόμοι, οὔτε κανόνες ὑπάρχουσι πλέον. Ὁ συγγραφεὺς ἐφείλει μόνον νὰ συμβαδίῃ μετὰ τῆς κοινωνίας, ἢν αἴθουσα θεάτρων ἐκπροσωπεῖ· εἰς τὸ πνεῦμα δὲ, τὴν ἰκανότητα καὶ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ, ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία, ἢ ἡ ἀποτυχία τοῦ ἔργου τούτου. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁ σύγχρονος δραματοποιός, ὡς θέμα λαμβάνει κοινωνικὸν τῆς ἡμέρας ζήτημα. Ἀλλὰ τὸ ἔργον του, τί εἶνε; κωμωδία; τραγωδία; δράμα; Τίς τὸ ἠξίωσει; ὅλῃρον διαφέρει ἡ ὀνομασία αὐτοῦ καὶ τὸ εἶδος, εἰς ὃ ἀνάκει. Τὸ κοινὸν ἀπορραϊζει μόνον, ἂν ἦτε καλόν, ἢ κακόν. ἡ κριτικὴ ἀποδέχεται τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ κοινού, οἱ δὲ ξένοι σπεύδουσιν εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ ἔργου. Δὲν συνέβαινε τὸ αὐτὸ μετὰ τὸ δράμα τῆς ρομαντικῆς σχολῆς, ὅπου ἀναλαβόν τὸν ριζοκίνδυνον ἀγῶνα τῆς κατασκευρῆσεως μιᾶς ἀρχαίας μεθόδου, ἦν σειρά ἀριστουργημάτων ἐξαιρεσώπει. ὤφειλε καὶ τοῦτο νὰ στηρίζεται ἐπὶ ὀρισμένης μεθόδου, ἐπὶ νόμων καὶ κανόνων. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο εὐχερὲς· δὲν ἦτο εὐχερὲς νὰ καταβιβάζωσιν ἀπὸ τῶν στηλοδατῶν αὐτῶν τοὺς Κορνήλιους καὶ τοὺς Ρακίνας, ἀλλ' ἐνίκησαν διότι ἦτο ἡ ἐποχὴ τῆς βασιλείας τοῦ Σαλιζπέρου καὶ τοῦ Σιλλέρου. Ὑπάρχουσι πάντοτε στεναὶ σχέσεις μεταξύ ἀρχῆς τινος μιᾶς ἐποχῆς καὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης. Τὸ πνεῦμα μιᾶς ἐποχῆς, τὰ ἦθη, αἱ ἰδέαι, τὰ αἰσθηματά, αἱ προλήψεις αὐτῆς, ὁρίζουσι κατὰ πρῶτον τὴν μορφήν τοῦ ἔργου, εἶτα ἡ ἐπικρατοῦσα μέθοδος προσκολλημένη εἰς τὴν μορφήν ταύτην, τὴν τροποποιεῖ, καὶ τὴν καθορίζει διὰ τινὰ χρόνον. Οὐδὲν ἀφρονέστερον καὶ πολέμιον πρὸς αὐτὴν τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, τοῦ νὰ ζητῆται ἡ μορφή αὐτῆ νὰ δια-

ωνισθή. Η γενιά, ἥτις παρίστη εἰς τὴν γένεσίν της, κατα-
θείσεται ἐν σέβασμῳ καὶ φρονεῖ μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι οὐδὲν
αὐτῆς ἐγένετο, ἢ δυνατὸν νὰ γένη, τελειότερον· καὶ ὅτι οἱ μελ-
λοντες αἰῶνες ἔφειλονται νὰ κληρονομήσῃ ἐπὶ τοῦ υποδείγματος
τούτου τῆς τελειότητος. . . . Ἄλλ' ἰδοὺ ὅτι μετὰ τριά-
κοντα ἢ τεσσαράκοντα τὸ πολὺ ἔτη, νέα γενεὰ ἀπευδηκῶτα νὰ
παρίσταται εἰς ἔργα, μὴ ἀποκρινόμενα πλέον εἰς τὰς ἰδέας, τὰ
ἀισθήματα καὶ τὰς διαθέσεις της, ἀξιοὶ νὰ μορφώσῃ ἰδίαν
μορφήν τέχνης. Ἐὰν εἴνε ἀνωτέρα ἢ κατωτέρα τῆς προηγηθεί-
σης, τοῦτο οὐδαμῶς τὴν ἐνδιαφέρει· ἀρκεῖ νὰ τὴν εὐαρεστήσῃ καὶ
νὰ κινῆ ἔργον της. Τὸ τοιοῦτον συμβαίνει κυρίως εἰς τὴν δρα-
ματικὴν φιλοσοφίαν. Τὸ θεᾶτρον εἶνε κοινωνικὸν ψυχολογικόν.
Πλούσιοι καὶ πτωχοί, ἀρχαεῖς καὶ εὐπαίδευτοι, νέοι καὶ γέρον-
τες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πάντες λαμβάνουσι μέρος. Λυρικὸς ἢ
ἐπικὸς ποιητὴς ἴσταιται ὑπεράνω τοῦ πλήθους· ὁ δραματικὸς
ὅμως, ἔφειλε νὰ ἦναι πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ. Τὸ πλήθος
τούτο, ὅπερ ἐκπροσωπεῖ, ὡς εἶπομεν, μία αἴθουσα θεάτρου, ὁ
δραματικὸς συγγραφεὺς διανοοῦμενος, συλλαμβάνει καὶ ἐκτελεῖ
τὸ ἔργον του καὶ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πλήθους τούτου, εὐρίσκειται
ἢ ἰκανοποιεῖται, τὸ ὕλικόν κέρδος καὶ ἡ δόξα. Συνεπῶς, εἴαν
ἡ κοινωνία δὲν δύναται νὰ ὑποταχθῇ εἰς νόμους καὶ κανόνας, ὁ
δραματικὸς συγγραφεὺς ἔφειλε καὶ αὐτὸς νὰ παρίδῃ τούτους.
Εἰς τὴν χώραν τῆς τέχνης ἐπιτρέπονται τοιαῦτα ἐπαναστά-
σεις. Ὁ Σαρδοῦ ἠθέλησέ ποτε νὰ γράψῃ ἐν ἀριστοτέγγημα τὸ
Μίτσοξ. Ἄλλ' ὑπεγράθη ὑπὸ τῆς συγγένου αὐτοῦ κοινω-
νίας νὰ παρατηρῇ ἀριστοτέγγημα, τὰ ὅποια αὕτη δὲν ἐν-
νοεῖ καὶ παρατήθη. Οἱ σύγχρονοι δραματικοὶ συγγραφεῖς ἀδι-
αφοροῦσι περὶ τῆς κρίσεως τῶν μεταγενεστέρων, ἀριστοὶ μόνον
θελοντες νὰ φαίνωνται, ἐπιλαμβάνονται τῶν κοινωνικῶν ἐκείνων
θεμάτων, ἅτινα προκαλοῦσι τὸ διαφέρειν. Κατὰ φυσικὸν λό-
γον, ἡ χειραφέτησις τῶν γυναικῶν ἀπασχολεῖ ἀπὸ εἰκασταίας
τοῦς τε μυθιστοριογράφους καὶ τοῦς συγγραφεῖς θεατρικῶν πα-
ραστάσεων. Ἡ μέθοδος καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δέ, εἶνε ἀπλῆ,
ἀλλὰ συστηματικῆ· συνίσταται δὲ αὕτη εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς

γυναικὸς καὶ τὴν ταπεινώσιν τοῦ ἀνδρός. Παριστάται τούτων
εἰκόνα, ὡμὸν, τραγῖν, τὴν κεραικὴν ἔργον κενῶν, ἄνευ αἰσθη-
μάτων, ἄνευ καρδίας. Δὲν εἶνε πλέον ὁ τρόπος τῶν ἄλλοτε ἡμε-
ρῶν, ὁ τοσοῦτον πεθούμενος, τοσοῦτον λατρευόμενος ὑπὸ τῆς
γυναικὸς· εἶνε μικρὸς καὶ ποταπὸς δῆμιος αὐτῆς, ἥτις μελί-
χως πάντοτε ὑποκύπτει εἰς τὸν ζυγὸν μετὰ δακρῶν, ἅτινα
σπαράσσουσι τὴν καρδίαν. Οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς, δὲν φαί-
νονται σιθόμενοι εὐδαιμόνῳ τῶν ἀρχαίων παράδοσιν. Ἄλλ'
ἔθετο τὴν σκηνὴν τῆς ἀνταρσίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς
γυναικὸς. Αἱ θεατρικαὶ αἴθουσαι ἀνταρτοῦσιν ὑπὸ τῶν ψυχρῶν
συντάξεων τοῦ γυναικείου ζυγίου. Οὗτοι κωμῶδικα, οὗτοι
κωμικοὶ ἄλλοι, οὗτοι μελλοδραματικὸν ἀναφαίνονται, χωρὶς νὰ λαί-
πη καὶ μία στροφή, ὅπερ τῶν ἠδικιωμάτων τῆς γυναικὸς.

Οἱ σύγχρονοι δραματικοὶ συγγραφεῖς μετ' ἀξιοβλαβήστων ἀ-
δικησῶν, καταφρονούντες τοὺς νόμους καὶ τὰς συνθήκας, κα-
τακρίνομεν τὰ δριμυτικὰ κατὰ τὸ οἰκονομικὸν βίον, καὶ ἐκ-
τινῶν ἑξαιρετικῶν περιστάσεων ἐξαργυρῶν γενικὸς κανόνας. Ἐκ-
τελοῦσι τὴν ἀναρτοσίαν αὐτοῦ. Ὁ οἰκονομικὸς βίος τῆς σύμ-
ρον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ Ἑυρώπῃ, δὲν διαφέρει
πολλὸν τῶν παρελθόντων χρόνων· ἀλλ' ἡ ἐποχὴ ἡμῶν ἔχει τὴν
ιδιότητά νὰ ὀθῆ ταί πρακτικὰ μέχρι τοῦ πρακτικοῦ. Καὶ με-
λονότι τὸ πλῆθος εἶνε φαινον, μίση ἀριθμὸς ἀνδρῶν, χειρο-
κροτοὶ παταγωδίας τῆς ἀξιοβλαβήστων εἰκόνας, ἃς οἱ νέοι δρα-
ματικοὶ συγγραφεῖς προσφέρουσι τοῦ σύγχρονου βίου. Καὶ οὕτως
τὰ γυναικεία ταῦτα θέματα, μίση φιλοσοφικὰ κακοπροδοτικῶν
καὶ πολιτικῶν δικαστηρίων, μετακρίνομεν διαφέρειν κινεῖται, διότι
τὰ δῆθεν θέματα ταῦτα δεῖ εἶναι, ἀλλ' ἡ ἀνταρσία καὶ ἀναρ-
τοσία. Τὰ δάκρυα μίση γυναικὸς, ἀλλήθως δυστυχῶς, εἶνε σι-
θαστῆ· καὶ τὸ γυναικεῖον ζήτημα, ἐν πολλοῖς ἔχει ὅπερ αὐτοῦ
τὸ δίκαιον. Ἄλλ' αἱ ἡρωίδες τῶν νῦν δραματικῶν παραστά-
σεων, ἐν συνωμοσίᾳ μετὰ τῶν συγγραφεῶν αὐτῶν, ἐξέθετο τὰ
πράγματα εἰς τοιοῦτον ὑπερβολικὸν σημείον, ὥστε τὸ ἀλλήθως
ὅπερ αὐτῶν διαφέρειν μειοῦται. Οἱ νέοι δραματικοὶ ἠδύνατο
νὰ καθοραίσουσι τὴν γυναικίαν διὰ τινῶν τῶν ἐπιστάσεων· ἀλλ' ἐπὶ

ἀπεικονίζουσι τὴν νέαν «Εὐάν», ὡς ὄν ὑπερκαθάρτου τελειότητος, ὡς ὄν ἰδανικόν, εἰς τὰς λεπτοφυεῖς αὐτῆς χεῖρας θέτουσι τὸ σκήπτρον τῆς βασιλείας, θέλουσιν αὐτὴν ἰσχυρὰν καὶ παντοδύναμον, ποδοπατοῦσαν τὸν τύραννον ἄνδρα, τὸν ἀνηλεῶς βασανίσαντα αὐτὴν μέχρι σήμερον, καὶ ὅστις κατὰ παράδοξον φαινόμενον τῆς φύσεως, ἀντὶ νὰ λαμπρυνθῇ καὶ οὗτος διὰ τινῶν ἠθικῶν προσόντων, ὀπισθοχώρησεν εἰς τὸν ἀληθῆ βαρβαρισμόν. Τὸ σκόδιος τοῦτο, δυνατόν νὰ παράγῃ εὐάρεστον ὄψιν εἰς μίαν εἰκόνα, ἀλλ' εἰς τὸν πραγματικὸν βίον, κί ταιαῦται ἀντιθέσεις οὐδεμίαν ἁρμονίαν δυνατόν νὰ ἔχωσιν. Ὁ ὑπερβολικὸς ζήλος τῶν φίλων τῆς γυναίκας, καὶ αὐτὴν βλάπτει καὶ τὰ ἔργα τῶν. Ἐάν τινα τούτων ἐπιζήσωσιν, εἶνε ἄπορον ἂν οἱ μεταγενέστεροι ἀναγνωρίσωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν εἰδεχθῆ εἰκόνα τῶν ἡρώων τοῦ συγγένου δραματολογίου.

Οὕτω, κατὰ τὸν κλέξαντα αἰῶνα, δύο σπουδαῖαι μεταβολαὶ εἶχον γείνει ἐν τῷ θεάτρῳ. Ἡ ρομαντικὴ σχολὴ ἐπέδωκε τὴν κατάπληξιν, ἢ ἑτέρα τὴν μελέτην. Δὲν ἐπενόει αὐτὴ χαρακτήρας, ἀπετόπου πιστῶς τοὺς ὑπάρχοντας. Τὸ δραματικὸν εἶδος, ἀπολέσασιν, ἐκ τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ, ἔσχε κέρδος ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ πιστῇ τῆς φύσεως ἀπεικονίσει. Καὶ ἦτο μὲν λυπηρὸν, νὰ βλέπῃ τις καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ τῆς σκηνῆς, τῷ βήματι τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας, θριαμβεύουσας τὰς θεωρίας τῆς π ρ α γ μ α τ ι κ ὄ τ η τ ο ς, καὶ ἐν ὀνόματι τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἀποκαλυπτόμενον πᾶν ὅ,τι ὁ ἀνθρώπινος βίος ἔχει εἰδεχθῆς, παρηγορεῖτο ὁμοῦς διότι, ἔξωχοι διάνοιαι ἐμάχοντο γενναίως ὑπὲρ τῆς εὐπρεπειᾶς καὶ τοῦ αἰσθητικῆτος τοῦ καλοῦ.

Ὁ Abraham Dreyfus ἐρωτήσας ποτὲ τοὺς ἐξοχωτάτους ἐκπροσώπους τοῦ γαλλικοῦ δράματος πῶς ποῦτο γίνεται, ἔλαβε παρ' αὐτῶν τὰς ἐξῆς ἀπαντήσεις. «Θέλεις νὰ σοῦ εἶπω, τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται τὸ δράμα, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἀλέξανδρος Δουρζακ. Λοιπὸν φίλε μου διὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινῆς, θά σου ὁμολογήσω, ὅτι ἀγνοῶ παντελῶς πῶς ποῦτο γίνεται. Ἡμέραν τινα—εἶνε ἤδη πολὺς χρόνος—μάλιστα ἐξῆλθον τοῦ καλλιγίου ἀπύθουκα τοιαύτην ἐρώτησιν τῷ πατρὶ μου, ὅστις μοὶ ἀπεκρίθη,

—Εἶνε ἀπλοῦστατον. Ἡ πρώτη πράξις σαφῆς, ἡ τελευταία συντομία καὶ πανταχοῦ τὸ διαφέρειν.

Ἡ μέθοδος, ὡς βλέπεις, εἶνε ὄντως ἀπλοῦστατα. Ἐναπολείπεται μόνον νὰ κείβηται νὰ τὴν μεταχειρισθῆς. Ὁ γυνώσκων αὐτὴν ὁμοιάζει πρὸς γαλῆν, ἥτις εἶνε λεπτοκάρυον. Ἀνασπέρει αὐτὴ διὰ τοῦ ποδὸς τῆς πανταχόθεν, διότι ἄκουσι τι κινούμενον ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ τὸ ἀνοίξῃ. Ἐπειτα ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες δύναται νὰ ποῦσι δράματα εὐθὺς ἀπὸ τῆς γενήσεως τῶν, δὲν λέγω ὅτι τοῦτο εἶνε ἀκρονουμικόν, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλοι, οἵτινες εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δὲν ἔχουσι τὴν δύναμιν ταύτην. Οἱ τοιοῦτοι οὐδέποτε θά τὴν ἔχωσι, διότι ἐλλείπει ἀπ' αὐτῶν τὸ φυσικὸν δῶρον.

Νομίζω ὅτι πάντες ἐκεῖνοι, εὖς θὰ ἐρωτήσας πῶς ποῦσι δράματα, καὶ ἀληθῶς ἐπιστάνται τοιαῦτα. Ἢ σοῦ ἀπεκρίθωσιν ὅτι ἀγνοοῦσι πῶς ποῦτο γίνεται. Εἶνε σκεδὸν τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐρωτήσας τὸν Γ' ο μ α κ ῖ ο ν πῶς ἔλαβε διὰ νὰ ἀγαπηθῇ, ὑπὸ τῆς Γ' ο υ λ ῖ α ς καὶ ἀγαπήσῃ, αὐτὴν θά σοῦ ἀπεκρίντο ὅτι τὴν ἀγαπᾷ καὶ ὅτι ποῦτο γίνεται ὅς ἑαυτοῦ.

Ὁ Augier τῷ εἶπε. «Κατάβριζόν τὴν τελευταίαν πράξιν δι' ἡδίστων θαυρίων καὶ ἄρτουσιν τὰς ἄλλας τέσσαρας διὰ ζωηροῦ πνεύματος».

Ὁ Labiche, ὁ γνήσιος ἐκείνος φαίδρος Γαλλοῦς ἀπάντησας· «Ἐφ' ὅσον ὁ συγγραφεὺς δὲν ἔχει τὸ τέλος τοῦ δράματος τοῦ, δὲν ἔχει οὐτε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, οὐτε τὸ μέσον. Ἡ ἐργασία αὐτὴ εἶνε προφανῶς ἡ μάλιστα κοπώδης· εἶνε ἡ θαυματουργία, ἡ γένεσις. Ὅταν ἀπὸς συντελεσθῆ τὸ σκεδῆτόν μου, το ἀναθεωρῶ καὶ ἀνὰ πᾶσαν σκηνὴν ἐρωτῶ, εἰς τι χρησιμεύει αὐτὴ. Παρεκκινῶμαι, ἢ ἀποκαλύπτει χαρακτήρα τινὰ, ἢ ἀπλῶς εἶνε συνέχεια τῆς ἀρξικμένης δράσεως. Δράμα τί εἶνε; Ζῶον μοριόποιν, ὅπου ἐρεῖται πάντοτε νὰ προχωρῇ. Ἄν ἀνακόπεται, το κοινὴν χαρομᾶται· ἐν ἡ, παρὰ αὐτοῦ ὅπως ἐπισχέθῃ, τὸ κοινὸν σπέρθει. Ἄν καὶ ποιῆσι τις καλὸν δράμα, πρέπει νὰ ἔχῃ καλὸν σπέρμαχον ἢ ἀρετὴ αὐτοῦ ὑπάρχει ἐν τῷ στομάχῳ».

Ὁ δὲ Legouvé εἶπεν αὐτῷ. «Μὲ ἐρωτῆς πῶς γίνεται τὸ δράμα. Γίνεται, ἀνὴ κάρη ἀρχῆν ἀπὸ τοῦ τέλους. Ὅπως διὰ—

φορον εἶνε τὸ μυθιστόρημα. Δύναμαι νὰ ἀριθμηθῶ ἐνδόξους μυθιστοριογράφους, οἵτινες ἤρξαντο τῆς ἐργασίας χωρὶς νὰ γνωρίζωσι ποῦ βραδίωσι. Ὁ Βάλτερ Σκώτης, ὁ Εὐγένιος Σύτη, ἡ Γεωργία Σάνδη, οὕτως ἐπείουν. Οὐδέποτε ὅμως ἐμυθήθησαν αὐτοὺς ὁ Σ κ ρ ί θ, ὁ Δ ο υ μ ἄ ε κατῆρ καὶ ὁ Δ ο υ μ ἄ ε υίός, ὁ Augier, ὁ Labiche, ὁ Σ α ρ δ ο ὦ.

Τὸ μυθιστόρημα εἶνε περιδεῖα δι' ὀρήματος, καθ' ἣν κἀμνει τις σταθμούς· κατακλίνεται, κατέρχεται ὅπως ἴδη τοπίον τι, παρεκτρέπεται τῆς ὁδοῦ ὅπως ἀριστήση ἐν τέρπῳ τινι τόπῳ. Τί μέλλει τῷ ὁδοιπόρῳ; δὲν σπεύδει. Τὸ ἔργον αὐτοῦ δὲν εἶνε νὰ φθάσῃ ταχέως εἰς τὸ τέλος, ἀλλὰ νὰ τέρπηται περιπλανώμενος. Ὁ ἀληθὴς αὐτοῦ σκοπὸς εἶνε μόνον ἡ ὁδός. Θεατρικὸν δράμα εἶνε ὁδοιπορία διὰ σιδηροδρόμου, διὰ τῆς εὐθυτάτης γραμμῆς. Δώδεκα λεύγας ἀνὰ πᾶσαν ὥραν· καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν δεκα λεπτῶν ἀνάπαυλα διὰ τὰ διαλείμματα· καὶ ἂν ὁ συρμητὸς τῆς μηχανῆς παύσῃ, τὸν ἐπαναλαμβάνει παρακρητήμα. Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει ὅμως νὰ ὑπάρχωσι θεατρικὰ ἀριστοουργήματα οὐχὶ τὸσον ταχυπόρα. Ὑπῆρξε συγγραφεὺς μεγίστης ἀξίας, ὁ Μολλιέρος, ὅστις ἀφῆκε τὴν λύσιν εἰς τὸ θεῖον ἔλεος. Ἀλλὰ προσθέτομεν, ὅτι ἡ τελευταία πρᾶξις τοῦ Τ α ρ τ ο ὦ ρ ο υ, ἐπιτρέπεται μόνον εἰς ἐκείνον ὅστις ἠδυνήθη νὰ γράψῃ τὰς τέσσαρας πρώτας». Ὁ δὲ Σαρδοῦ «Ἄν ὑπάρχωσι κανόνες, λέγει, καὶ κανόνες ἀναλλοίωτοι, ἀκρίβεις, αἰώνιοι· διὰ τὴν δραματικὴν ἔργον, κανόνες, οὗς οἱ ἀνίσχυροί, οἱ ἀμαθεῖς, οἱ μωροὶ ἢ οἱ μαϊνόμενοι μόνον παραγνωρίζουσι, δὲν ὑπάρχει ἄλλη μέθοδος διὰ τὴν σύλληψιν καὶ τὴν γένεσιν δράματος, ἢ τὸ γινώσκειν τις εἶνε ἡ καλλίστη ὁδός, ἣν ὄφειλε νὰ βραδίωσῃ. Μία μόνον διαφορά ὑπάρχει. Οἱ μὲν ὀδεύουσι πέζῃ, οἱ δὲ ἐποχούμενοι, ἄλλοι διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Ὁ Χ.... ὑποσιάζων, ὁ Οὐγγῶ διὰ τοῦ ἀεροστάτου. Τινὲς ὑπολείπονται ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ προχωροῦσι παρρωτέρω. Ὁ μὲν κατακυλινοῦται εἰς τὸ βράβαθρον, ὁ δὲ πλανᾶται εἰς τὴν ἐναντίαν ὁδόν. Ἐν κεφαλῇ, ἐκείνος μόνον ἀφικνεῖται τοῦ σκοποῦ, ὅστις ἔχει πλείονα ἐπιθεροσύνην».

Τέλος ὁ Pailleron εἶπει: «Μὲ ἐρωτᾷς πῶς γίνεται τὸ δράμα, ἀγαπητέ μου Dreyfus. θὰ ἀπορήσῃς ἴσως ἀλλ' εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν συνειδήσιν μου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων διακηρύττω, ὅτι οὔτε ἐγὼ γνωρίζω τί περὶ τοῦτου, οὔτε ἄλλος τις· πολλῶ δὲ ὀλιγώτερον ὁ συγγραφεὺς τοῦ δράματος». Καὶ διὰ μακρῶν εἶπα τῷ ἀνέπτυσε πῶς συγγραφεὺς εἰκόσιν ἐπιτυχῶν δραμάτων, συρίζεται ἐν τῷ εἰκοστῷ πρώτῳ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὴν αἰτίαν τούτου. Καὶ ὅτι εἰς τὸ δράμα ὅπως καὶ εἰς πᾶν ἄλλο, κακίστος συγγραφεὺς ποιεῖ ὅ,τι δύναται, καὶ ἂν ἐπιτύχῃ, λέγει· ὅτι τὸ ἔκαμην ἐν πληρεστάτῃ συνειδήσει τοῦ πράγματος. Τέλος ὅτι συγγραφεὺς ἐνίστη γνωρίζει τί ἐσκόπει νὰ κάμῃ, καὶ σπανίως τί ἔκαμῃ· ἀλλὰ παντέλως ἀγνοεῖ πῶς τὸ ἔκαμῃ».

Τελευτῶν δὲ τῷ λέγει.

«Ἴδου, θέλεις νὰ ἀκούσῃς καὶ φιλοσοφικὸν τι πόρισμα τῆς φιλοσοφίας ταύτης: Ὑπάρχει ἐν ἀπολόγῳ τινὲ τοῦ υἱοῦ μου— φιλοσόφου ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ.— Ἦτα τότε ἐπακέτης· μαθητῶν δὲ μύθους ἐνεπλήρηθη τῆς φιλοδοξίας νὰ συνθέσῃ καὶ οὗτος ἔνα, ὃν ἡμέραν τινὰ μοὶ προσήγαγεν· ὁ μῦθος καλεῖται «Ὁ ὄνος καὶ τὸ καναρίον». Οἱ στίχοι εἶνε πῶς μακροσκελεῖς, ἀλλ' εἶνε τέσσαρες μόνον καὶ τὸ κακὸν ὀπωσθήποτε θεραπεύεται.

Ἴδου!

Ὁ ὄνος μιὰ ἡμέρα, λέγει τοῦ καναριοῦ,
σὰν τ' ἄκουσε νὰ ψάλλῃ σκοπὸ μελωδικῷ.

—Γιὰ πές μου, πῶς εὐρίσκεις τόνο τόσο γλυκῷ;

—Τὸ στόμα μου ἀνοίγω καὶ κἀνῶ τοῦ, τοῦ, τοῦ!

«Αἰ, λοιπὸν φίλε μου, ὁ ὄνος εἶσαι σύ—μὴ θυμῶναις,—τὸ καναρίον εἶμαι ἐγώ. Ὅταν ψάλλω ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ κἀμνω τοῦ, τοῦ, τοῦ! Ἴδου πᾶν ὅτι δύναμαι νὰ σοῦ εἶπω».

Αἱ ἀπαντήσεις αὗται τῶν διδασκάλων σχολῆς, ἧτις συμμορφουμένη πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις νέας κοινωνίας, ἀντικατέστησε τὴν ρομαντικὴν, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κανόνες τῆς μεθόδου αὐτῶν, ἧτις προσεβλήκασε πάντας τοὺς ἐπιλέκτους συγγρα-

οαίς. *Αν ή ξένη σκηνή σήμερα προσφέρει εικόνα απαισιόδοξον
διά τὸ δράμα, τούτο προσβάλλει τοὺς ἐργάτας αὐτοῦ μόνον.
Ἡ δραματικὴ τέχνη διὰ μέσου τῶν αἰώνων διατήρησε πάντοτε
τὴν σεμνοπρεπή αὐτῆς μορφήν, μεταβάλλουσα μόνον ἔνδυμα.
συμφώνως πρὸς τὸ ἐπικρατοῦν αἶσθημα τοῦ καλοῦ, ὅπερ ὡς κύ-
μα ὀρυμητινὸν ἔχει καὶ τούτο τὰς παλλιρροίας καὶ ἀμπώτιδας
αὐτοῦ.

1904.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΑΡΚΟΥ

Νεότης . . . Ἀγνόησις

Μοιάζει τριαντάφυλλο τὴν πρῶτη
Ἡ χρυσὴ χειρὸς ἡ ξηλοερμάνη,
Ὅπου τὴν ἀνιῆς ἀνθίζει.
Καὶ πρὶν περῆσαι αὐτὴ πεθαίνει.

*

Καὶ ἡ ἀγνόησις τῆς ψυχῆς μας
Τριαντάφυλλο ἀσπρὸ μοιάζει
Ἡ ὀλογυρὶς τὸ χρόνο ἀνθίζει
Κεῖ ἡ χειμωνιά δὲν τὸ τρομάζει.

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ

(ἀπὸ περιέργων ἀποψέων).

Πρὸ δύο ἢ τριῶν ἔτων, ἂν δὲν μὲ ἀπατῶ ἡ μνήμη μου, σπου-
δαίαν ἀγένην συζήτηση καὶ εὖν ἔληγα ἐκάρησα καὶ εἰς τὸν
Ἑλληνικὸν τύπον ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἡμερησίας γρῶμας τοῦ
Ἰταλοῦ ψυχολόγου καὶ φιλοσόφου, τοῦ μεγάλου Lombroso,
κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ φιλῆμα, ἡνωστικὸν τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι
καὶ Ρωμαίοις, εἶνε καθαρὰ ἑπίνοια τῶν νεωτέρων χρόνων, ἐφ-
ευσθὴν καὶ τῆθεν εἰς χεῖρας ἐπὶ τῶν νεωτέρων. Δυστυχῶς δὲν
ἐδιέδοξα τοὺς λόγους καὶ τὰ ἐπιγραμματὰ ἐφ' ὧν σταθεῖς τὴν
γρῶμα τοῦ ἰταλοῦ ψυχιάτρου, ἢ καὶ ἂν τὰ ἐδιέδοξα
οὐ ποτε, δὲν ἐνθουσαίμαι ποσῶς, καὶ τειροστροπῶς τῶρα, ὅ-
ταν δὲν ἤξεύρω καὶ ἐγὼ διατὶ ἀντιόησα τὸ ζήτημα, φοβούμενη
μήπως εἰς βάρος τοῦ Lombroso, παραδειχθῶ δι' ἑλλειψὶν ἁλ-
λων ἀποδείξεων, ὅτι ὁ Ἰταλὸς συγγραφεὺς ἀμερινοῦν ἀπλοῦς
τῆς θέλουσ τῆς ἱστορίας εὖρε τὸ φιλῆμα ἡνωστικὸν παρὰ
τοῖς ἀρχαίοις, διὰ τὸν ἀπλουστῆρον λόγον ἐπὶ δὲν το ἔγχευ ὁ-
τοι ἀνὴρ, εἰσέτι, ὅπως κατὰ παραδειγμα, δὲν εἶχευ ἀνὴρ
εἰσέτι τὸν ἡλικιστικόν, το πηλέρωνον κατ. Ἡραὶν λοιποὶ νεω-
τέρων ἐρευνῶν καὶ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ἱστοσι-
μῶν, πῶς εἶδε (διότι ἐπαναλαχθῶν δὲν ἤξεύρω ἢ δὲν ἐνθουσαί-
μαι τὰ ἐπιγραμματὰ τοῦ συγγραφεῖς), εἰς τίνα ἀνθρωπίνον ἐγ-
κέραιον ἢ μέλλον γαίην δοεῖται καὶ πῶς δεινῶτικῶς τρι-
κυμίας καὶ νύκτας ἀνθρώπουσ διήλθεν ὁ ἐρευρέτης ἢ μέλλον εἰ-
ερευρέται του (διότι ἡ φύσις τοῦ πράγματι ἀπατῶ δὲν τοῦ-
λάχιστον ἐρευρέταις) ἵνα τὸ ἀνακαλέψωσι καὶ το διαδόσωσι εἰς
ἕλον τὸν κόσμον.

Αντεπεξήλθον τότε πολλοί κατά τῆς ἀπροσδοκήτου καὶ περιέργου ταύτης γνώμης τοῦ Lombroso, καὶ διαμαρτυρήθησαν εὐλόγως διὰ τὴν τοιαύτην παρακλιώσιν τῶν ἱστορικῶν δικαίων τοῦ φιλήματός καὶ διὰ τὴν προφανῆ καταπάτησιν τῆς ἀρχαιοτήτος του, μολοντί ἀπὸ οὐδὲν ὅριον ἡλικίας φαίνεται τοῦτο δεσμευόμενον, καὶ τοῦ ἀπέδειξαν ὅτι ἀνάκαθεν ἦτο γνωστὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι τὸ φιλῆμα μνημονευόμενον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀρχαιοτάτου Ὀμήρου, δηλαδή ἦτο γνωστὸν 11—12 αἰῶνας π. Χ. καὶ οὕτω παρατίθενται documenta ἐκ τῶν διαφόρων συγγραφέων κατελήξαν εἰς τὸ ὅτι αὐτὸ νῦν γε γῆρας ἀλλ' αἰεποτέ ἐστὶ τοῦτο εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καὶ οὐδεὶς εἶδεν ἐξ ὅτου ἐφαίνη».

Ἐλάχιστος εἶχε διαδραμεῖ χρόνος ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἱστορικὸν ἐπεισόδιον, καὶ ἰδοὺ πάλιν, ἀλλὰ τὴν ὥραν ταύτην ἐπικινδυνώδεστῆρα σταυροφόρα κατὰ τοῦ φιλήματος ἐκ τῆς Ἑσπερίας. Διάφοροι ἰατροὶ, μικροβιολόγοι καὶ υγιεινολόγοι ἀπεράνθησαν χωρὶς νὰ κληθῶσι ὑπ' οὐδενὸς πρὸς τοῦτο, ὅτι κατὰ τὰς νέας ἀρχὰς τῆς ὑγεινῆς, τὸ ἀγαπητὸν φιλῆμα εἶνε ἀπλουστατα τίποτε ὀλιγωτέρον τίποτε περισσώτερον, εἰς φορεὺς μικροβίων καθ' ὃν τρόπον περιῖπου καὶ ὁ ποντικὸς φορεὺς τῆς πανώλους καὶ ἐνεκα τούτου, κατέληξαν εἰς τὸ νὰ συστήσωσι ἀπόλυτον ἀποχήν! εἰς τοὺς θέλοντας νὰ διατηρήσωσι τὴν υἱεὶάν των! θνητούς. Δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον ἀλλαγῆ ἢ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι: ἔτυχεν ὑποδοχῆς, καὶ ἀκόμη περισσώτερον ἐφαρμογῆς ἢ θεωρίας αὕτη τῶν μικροβιολόγων, ἡξέβρω ὅμως ὅτι ἐν τοῦλάχιστον ἐν Ἑλλάδι: ἔτυχε ἐφαρμογῆς, αὕτη ἑπισηδῆποτε δὲν εἶνε ἀκόμη εὐρέως διαδομένη.

Καὶ ἡ μὲν θεωρία τοῦ Ἰταλοῦ φιλοσόφου εἶνε ἀναιτήρητον ὅτι διαψεύδεται ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς μαρτυρίας, ἀφοῦ καὶ ὁ ἀρχαιότερος Ἕλλησι συγγραφεὺς, ὁ Ὀμήρος, τὸ ἀναφέρει ἐν Ἰλιάδι κατὰ τὴν ὥραιαν σκηνὴν τῆς ἀποχαριστήσεως τῆς Ἀνδρομάχης καὶ τοῦ Ἑκτορος, ἐν δὲ δὲν ἀπατῶμαι καὶ ἀλλαγῶ. Οἱ δὲ πολλοὶ μεταγενέστεροι Ῥωμαῖοι, εἶχον σοβαρωτάτην αὐτοῦ ἔνοιαν, ἀφοῦ κατὰ διάταξιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, ὁ

μνηστὴς λυόμενος τῆς μνηστειῆς ἔχων τὰ μισὰ, μοὶ φαίνεται, τῶν δευτέρων ἐν τῇ μνηστειῇ εἶχεν ἐπισπασίσει φιλῆμα (interveniente osculo).

Ἀνασχευτέρα διὰ τὸ φιλῆμα δέον νὰ εἶνε ἡ ἀπαγόρευσις ἢ ἀπέχρηξις κατ' αὐτὸ ὁ ἰατροί, ὡς σοβαροῦ κινδύνου μεταδότης ὄντων τῶν νοσημάτων διὰ τῶν μικροβίων. Καθ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος συμκρὸν κατὰ συμκρὸν ἀποδέλων εἰς τὸ σκόπιμον καὶ τὸ ὑπὲρ τῶν ἐπιστημονικῶν κανόνων ὑποδεικνυόμενον τῆναι: ν' ἀρσισθῆ εἰς αὐτοῦ, με σὶασθῆποτε θυσιῆς. Καθόλου δὲ παραδῶται νὰ ἐπιβληθῆ καὶ κατασχευῆ, ἢ γνώμη, τῶν ὑγεινολόγων καὶ ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑποκῶψη, ἔκων ἄκων.

Περίως οἱ αἰτιολογοὶ οὐδεμίαν ἀνασχῆσαν εἰσθάνονται καὶ καθ' ὅσον τὴν ἀπαγόρευσιν, ἀσφαλεῖς περὶ τοῦ ὅτι ἡ εὐχὴ ἢ ἡ ἀπαγόρευσις τῶν κ. ἰατροῦν ἢ καὶ τὴν τύχην ἢν ἐλαβὴ ἐν Ἑλλάδι: ποτὶ εὐσεφίς μελῶν τῶν τῆς Ζακχαριατικῆς Γερουσίας, καθ' ὅσον ἐλήθη ἀπόφασις μεταξὺ των καὶ ἐξετάσθη εὐχὴ εἰς τὸ Πανελλήνιον ὅπως καταργηθῆ, ὁ δὲ ἀποκαλύψας γαίρσιμος, ὡς ἐπικίνδυνος εἰς κροσὶλόγημα καὶ δὲν ἡξέρω τί ἀλλὰς παθήσῃ τῆς κεφαλῆς, ἥτις ὅμως ἐν τῇαι ἐγκατελήθη καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν πρωτεργατῶν τῆς ἰδέας διαφωνησάντων μεταξὺ των.

Ἐν πᾶσι περιπτώσει: ὅμως εἶνε ἀναμφίβολον ὅτι, ἢ εὐρεθῶσιν οἱ ἀνοποτακτοὶ καὶ ἐπικρατατικοὶ πρὸς πᾶν ὑγεινὸν παράγγελμα καὶ εἴτινας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ὑπογεγραμμένος, ἢ πρὸς τῆς ἡσυχίας: ἢν πρὸς τῆναι νὰ θυσιάζωσι ὁρισμένα φιλῆματα, νὰ μεταβληθῶσι τὰ γένη των εἰς μικροβιολογικὰ ἐγκατελήθη, ὅπου νὰ ἀναποταμιεύωνται παντὸς εἶδους μικροβία, παρὰ νὰ ὑπακούωσι εἰς τὴν ἰατρικὴν συμβουλήν.

Διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι δικαιοτέρας καὶ μᾶλλον εὐκολας εἶνε συμβιβασμῶς τις ὅστις δύναται νὰ ἐπιβλη, μεταξὺ τῶν ἄνθρωπῶν ἔξῃον τῶν δυσκόλως καταργηθησομένων καὶ τῆς ἰατρικῆς θεωρίας. Οὕτω δύναται ἔνευ σοβαρῆς ἀντιδραστικῆς νὰ καταργηθῶν τὰ ἐξῆς φιλῆματα: α) τὰ παρὰ μαργάρων, παπποδῶν, θεῶν γερουτικῶν κτλ. διδόμενα ἐνίοτε καὶ ἄνευ λό-

γού β') τὰ παρὰ ἐλλεικτῶν εἰς ἐλλογείας καὶ τὴν ἀπαλιν γ')
τὰ μεταξύ ὁμοφύλων ὡς ἴσκιον καὶ ἐντελῶς φῶσει ἀβάσιμα
καὶ τέλος ὁ τελευταίος ἀσπασμός!

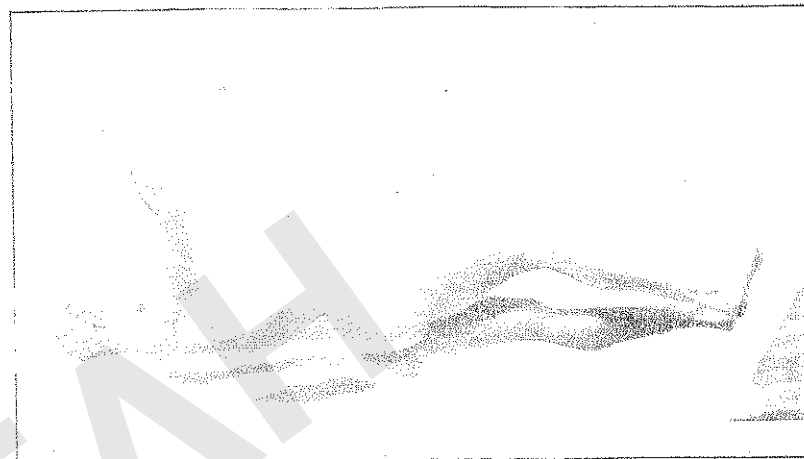
Τριουτοτρόπως τὸ φιλίημα θὰ περιορισθῆ εἰς ἐκτάκτους κα-
θαρῶς περιστάσεις· ὁ ἐκ τῶν μικροβίων κίνδυνος οὐσιωδῶς θὰ
περισταλῆ, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου οἱ ποιηταὶ καὶ ἐρωτευμένοι δὲν θὰ
στερηθῶσι τῆς ὑψηλοτέρης κατ' αὐτοὺς ἀνθρωπίνης ἀπολαύ-
σεως εἴτε ὑπὸ θεωρητικὴν εἴτε καὶ ὑπὸ πρακτικὴν ἐποψίν· θὰ
ἐξαικολουθήσῃ λαλοῦμένη ἡ γλώσσα τοῦ ἐρωτος ἀλλὰ μόνον ὡς
καθαρεύουσα, θὰ περικυβή ἀσπλάγγως ὁ δεύτερος στίχος τοῦ
μεγαλοπρεποῦς διστίχου τοῦ Παράσχου,

μ' ἐν φιλίημα γεννώμεθα, μ' ἐν φιλίμα γεννώμεν
ἐν φιλίμα λαμβάνομεν ὅπότεν τελευτῶμεν,

καὶ τότε μόνον θὰ συμφωνήσω καὶ ἐγὼ μὲ τὸν Rostan εἰς τὸν
ὁρισμὸν τοῦ φιλίματος, ἐπὶ τοῦτο εἶνε un^o rose circonfléce
sur l' aimer, μία ροδίνη περισπωμένη ἐπὶ τοῦ ἀγκυῶ.

Ἐν Ἀθήναις κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1904.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ν. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

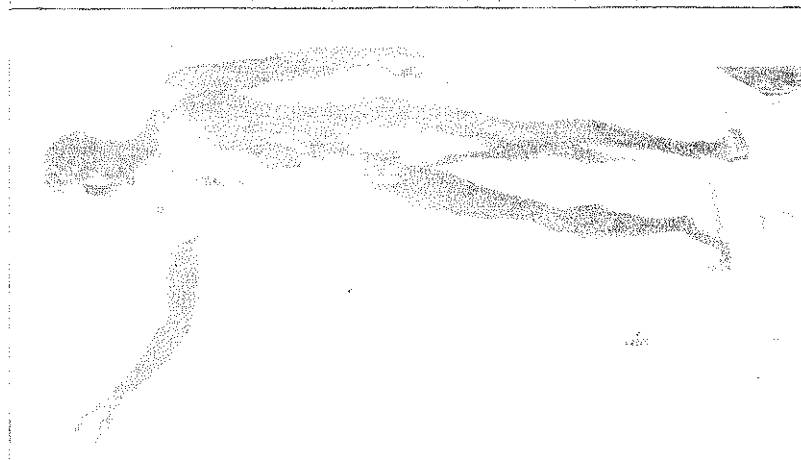

Δανεικὴ καρδιά.

Χαρά 'ς ἐκεῖνον ποῦ δὲν ἔχει κλάψαι
Σθεσιμένη μιὰ ἐλπίδα τοῦ γλυκεριῶ.
Χαρά 'ς ἐκεῖνον ποῦ δὲν ἔχει θάψαι
Ἀγάπη μέσ' 'ς τὰ στήθη μυστικῶ.

Χαρά 'ς τον ποῦ τῆ σκέψι του ἀφίνει
Ἐλεύθερη νὰ τρέγγῃ δῶ κι' ἐκεῖ,
Χαρά 'ς τον ποῦ τὴν καρδιά του δίνει
Ὅμως γιὰ λίγο μόνο δανεικῆ.

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΑΠΙΣΤΟΙ*

Εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ
Παλαιὰ Διαθήκην

1

Ἐπαύριστα πρὸ σοῦ τὰς γέρας ὡς ὄραϊν ἔρηβε καὶ ἄφρα
τῆς ψυχῆς μου ἢ ἀνευροδῆ εἰς προσευχῆν. Εἶσαι σὺ ὁ ὄραϊς
θεὸς τῶν ὀπίων ἀνευροδῆ ἢ ψυχῆς μου καὶ ἐμάντερον ἢ ἀνευ-
ρος μου.

2

Σὺ γνωρίζεις πρὸ πολλοῦ.
Ἀνευροδῆ εἰς τὴν γαλήνιον μορφῆν σου μίαν ἀκτῖνα τοῦ
πιστικοῦ φωτός τὸ ὅπιον ὄραϊς ἔπλεον ἑλάνω μου ἔλαμ-
να νὰ σκιασθῶσαι τὰ μύρια τῆς ὀπίων μου καὶ νὰ φρεῖσαι
ὡς χορδαὶ αἱ ἴνες τῆς ἰσχυρῆς μου κατασκευῆς.

3

Πενήματα τὰ ὅπια ἀνευροδῆσαν ἢ πνοὴ τῆς ὑπερτάτης με-
γαλοφρίας, γέρας καὶ χορδαίης καὶ τῶν ἀπνευσμένων,
τοῖων ἦτο τὸ ὄραϊν ὄραϊς τὸ ὅπιον εἰς τὰς αἰγῆς τῆς ἔ-
πίωνος ἔφρασε τὴν ἔπιων σου καὶ ὠδήγησε τοὺς δικαίους
σου εἰς τὴν ἰσχύον τοῦ ὑπερτάτου καλοῦ.

* Ἡ ἔπιων τοῦ ἐπὶ ψυδῆνον καὶ Ἀγγελῶν Ἐπιων καὶ ἰσχυρῶν
πρόως κρηπτομένου συμπλοῦς ἀδυνατικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἰσχυρῶν
καὶ Ἀγγ. Ἐπιων καὶ εἰς γνωστότατον εἰς τὴν ἐπίσημον κοσμον.
εἰς ἢ γέρας-εἰς δημοσίον τὸ ἰσχυρῶν ἀπνευσμένων πᾶσι ποίημα
τοῦ, ὅπερ πρὸς γέρας τοῦ ἰσχυρῶν καὶ ἐπίσημον.

4

Ὡς ἐξαίσιον τοῦ ὑπερτίτου καὶ ἀγνώστου τούτου μυστηρίου τὸ ὅποιον χωρίζει τὸν ἔσωτα καὶ ὅτι ἄφηλόν εἰς τὴν φρόσιν, σὲ λατρεύω καὶ σέ, ὦραϊε θεέ ὅστις ἀπαξ ἔτι μετὰ τὴν πάροδον τόσων αἰώνων προθέτεις τὸ μεγαλεῖόν σου ἐνώπιον τῶν μερόπων ἡμῶν.

5

Σὲ συνήτησα εἰς τὰς λιποθυμίας τῶν γλαυκιάτων δάσεων, σὲ ἐυάντησα εἰς τὰς παρωσιθήσεις τῆς μέλης μου, σὲ παρωσιζολούθησα εἰς τὰ ὄνειρά μου ὅσα εἶδα νὰ σφρασιθῶσι εἰς τὸ ὄψιζοντος τὰς ἀτρίδας καὶ τὰς σκιὰς.

6

Ἡ θάλασσα ἦτις σὲ περιέκλεισε, σ' ἀποδίδει τώρα πάλιν εἰς τοὺς ἀπογόνους τῶν αἱμάτων σου, καὶ προκύπτει πάλιν ἐπέροχος ὅπως τὴν πρώτην ἡμέραν ὅτε ἀπεκαλύφθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὸ φῶς.

7

Ποῖος νὰ ἦτο ὁ θεοειδὴς ἐρημῆος, ὁ τραφεὶς εἰς τῶν Ἀκροπόλεων τὰς σκιὰς καὶ τῶν παλαισοῶν τὸ χῶμα ὅστις παρέσχε τὸ ἔνδοξον σῶμα του εἰς τὸ νεφρικὸν γλύφανον ν' ἀναστήσῃ τὸν ἀθάνατον θρίαμβόν σου.

8

Ποῖον ἡμερῶν ἡλίους νὰ εἶδον τὰ γλαυιά σου βλέμματα, ποῖον ἡμερῶν τὰ ἐθώπευσαν, ποῖα ὄνειρα ἐνεψύχωσαν τὸ εἶός σου μέτωπον τὸ ὅποιον θὰ ἔσπερε τῆς Ἀλκίως ἢ γλαυρίας; . . .

Πρὸ τοῦ ἀθανάτου κάλλους σου στανρώνω τὰς χεῖράς μου καὶ ἀφήνω εἰς προσερχὴν τὴν ψυχὴν μου. . . ὦραϊε θεέ εἰς σὲ πιστεύω.

Εἶσαι σὲ ἓν μέρος τῶν ὠραίων ἰδανικῶν τὰ ὅποια ὄνειραί-θῃ ἢ ψυχὴ μου καὶ εἶδε νὰ σβένουν ἢ σκέψις μου! . . .

Ἐπὶ τῆς "Υδρας". Ἐν Σαλαμῖνι Μάρτιος 1904.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΑΤΟΧΗ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ

ΤΩ 1472.

Ἡ παλαιδοῦς Σάμος, ἀφ' ἑπὶ παλαιὰς αἰῶνας ἡγεμόνη, ἔλασθε ἀπὸ Μωάμεθ τοῦ Β' τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν πειρατῶν πληθύνθοντων, καὶ τὴν καταστροφὴν πανταχοῦ φερόντων, ἐμεινεν ἐπὶ 109 ἔτη ἔρημος, διότι οἱ δεσποεῖς Σάμοι μὴ δεγόμενοι νὰ ἐποχέωσι τὰ δεινὰ τῶν πειρατῶν, ἠναγκάσθησαν, τῷ 1463 νὰ μεταναστεύωσιν εἰς τὴν νήσον Χίον. Τὴν νήσον ταύτην ἐξέλεξαν διότι ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου ἀπὸ τοῦ 1419 εἶχεν ἤδη παρωσιζοῦσιν τὴν Σάμον τῇ δεσποζούσῃ τῆς Χίου οἰκογενεῖα τῶν Γενομησίων Γουστινιανῶν.

Ἡ Σάμος ἔμεινεν ἀκατοίκητος μέχρι τοῦ 1572, ὅτε Ἰάκωβος τις Βασιλιζὸς ἔλαβεν, ὑπὸ τὸ τίτλω, τὴν δεσποτείαν αὐτῆς. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον διεβλῶν ὁ ὀθωμανὸς ναύαρχος Κλίτζ Ἀλῆ Πασᾶς καὶ καταβεβλήθει τὴν ἀρχαίαν τῆς νήσου δόξαν ἐξήτησεν αὐτὴν παρὰ τοῦ Σουλτάνου ὡς δόσαν τῶν ἐκδορευέσεών του καὶ ἀφ' ἑπὶ τὴν ἔλαβεν, ἐνήργησε τὸν ἀνοικισμὸν αὐτῆς δι' ἐποίκων τῆς Χίου, Λέσβου καὶ ἄλλων μερῶν τῆς ὑποστέσει αἰδοσίων καὶ πολλῶν προνομίων.

Ἐνθ' ἡ Σάμος ἦτο ἀκατοίκητος, τῷ 1472 ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐγένετο κτήμα ἰσχυροῦ στόλου. Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ ἔτους

Μετὰ γὰρ καταλήθημεν μεταξύ τῶν συνεργῶν μου τὸν διαπομπῆ ἐκ Ζακύνθου καὶ ἀποβάσαν τῆς γραμμῆς ἐργατῶν Σπυριδωνοῦ Δε Βεῆζου προθυμοποιήσαντα νὰ στολισθῆ καὶ πλοῖός τοῦ Παρεόλα-γίου, καὶ διὰ τοῦ ἀνοῖθι ἀποστολέας, ὅπως πρὸ ἐνδικαίως τοῖς νη-ποστικῶς πλοῖοις.

τούτου ο στόλος του Πάπα εφίστατο εις την Ρόδον ὅπως συμφυλιώσει διενέξει μίαν Μονήν. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ στόλος τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως καὶ ἐκεῖνος τῆς Βενετίας περιέπλεον ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον καὶ Ἰόνιον πέλαγος, ἐνοχλοῦντες τὸν ἐχθρὸν των καὶ τέλος μετέβησαν εἰς τὴν Μεθώνην.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ βενετικοῦ στόλου ἦτο ὁ Πέτρος Μοτσενίγος, ὁ τοῦ παπικοῦ ὁ Ὀλιβιέρος Καραάφας καὶ ὁ τῆς Νεαπόλεως ὁ κόμης Τεκουέπενς.

Ὁ παπικὸς στόλος ἀφίσης τὴν Ρόδον διευθύνθη πρὸς τὴν Μεθώνην. Ὁ ἐνετὸς ναυαρχὸς ἰδὼν τὸν παπικὸν στόλον μετέβη εἰς συνάντησιν λόγῳ τιμῆς καὶ ἐπεσκέφθη τὸν Καραάφαν ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος τῆς Ρώμης. Τῷ εἶπεν ὅτι ἡ Ἐνετία ἔπερασίζει τοὺς δεινοπαθοῦντας καὶ ἐλάττει ὅτι θὰ λάβῃ τὴν ἀρωγὴν καὶ τοῦ Πάπα.

Ὁ στόλος τοῦ Πάπα καὶ ἐκεῖνος τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐνετοῦ Μοτσενίγου καὶ ἔπλευσαν πρὸς τὴν μικρὰν Ἀσίαν.

Φθάσαντες εἰς τὴν Σάμον, ἠγκυροβόλησαν καὶ διατάχθησαν οἱ ἄνδρες ἀμέσως νὰ ἀποβιβασθῶσι εἰς τὴν νῆσον διὰ νὰ ἀναπαυθῶσι ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Ἐπίσης ἀπεβιβάσθησαν οἱ ἵπποι διὰ νὰ νέμωσι. Καὶ οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ἐκεῖνοι ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὴν νῆσον.

Οἱ ἐν Σάμῳ κατασηνωθέντες ἦσαν πολλοί, διότι ὁ συνηνωμένος οὗτος στόλος ἦτο ἰσχυρὸς. Τὰ ἐνετικά πλοῖα ἦσαν 52 μετὰ 18,504 ἀνδρῶν καὶ 200 ἵππων, τὰ παπικά πλοῖα 30 μετὰ 10,710 ἀνδρῶν καὶ 200 ἵππων, τὰ πλοῖα τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως 20, μετὰ 7,150 ἀνδρῶν καὶ 100 ἵππων. Τὸ σύνολον τοῦ τε στρατοῦ καὶ ναυτικοῦ ἦτο ἐκ 36,414 ἀνδρῶν. ἦτοι στρατιῶται 15,300, ναῦται 5,100, κωπηλάται 15,300, πυροβοληταὶ 714.

Ἡ κατοχὴ αὕτη ἦτο προσωρινή, διότι κατὰ τὸν Αὔγουστον μῆνα ἀπεφάσιον οἱ ἐν τῇ νήσῳ Σάμῳ νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς Ἀτταλείας, ἀρχαίας ἰσχυρῆς πόλεως τῆς Παμφυλίας οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Καταρράκτου ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

Ἄπαντὰ τὰ πλοῖα ἐγκατέλειπον τὴν Σάμον διὰ νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς ρηθείσης πόλεως. Εἰς τὰς Χελιδωνίας νήσους

συνήντησαν δύο πολεμικὰ ἐκ Ρόδου πλοῖα, ἅτινα συνηνώθησαν μετὰ τοῦ στόλου.

Εἰς τὴν πρώτην ἐφοδὸν ἐνίκησεν ὁ συνηνωμένος στόλος καὶ οἱ Ρόδιοι ποῦτοι ἔβρισαν τὴν σημαίαν των ἐπὶ τῶν ἐγθρικών τευχῶν. Ἀλλ' ἰδόντες οἱ ἀρχηγοὶ τὸ δύσκολον δευτέρως ἐπιθέσεως καὶ μὴ θέλοντες ν' ἀποβιβάσωσι τὸ ἰσχυρὸν πυροβολικὸν ἐπανέστησαν εἰς τὴν Ρόδον.*

ΣΠ ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

* Πεζ. Malipiero: Annali Veneti σελ. 73, 74. Alberto Gu-ghelmotti Storia della Marina Pontificia nel medio evo Tom. II, σελ. 360-374 7. Firenze 1871.

Σύννεφο

Ὀλίγηρε σύννεφε ἄργε,
Ποῦ σὲ ὄρανε; κοίτῃ τῇ πλάτῃ,
Ποιότης σου εἶσαι φτερό
Καὶ πῶς εὖ πρῶτό σου πάλαι;

Μὴ εἶσαι δάκρυ φλογερό,
Ποῦ ἀγγαπ' ἔμα μορῶναι;
Με εἰ ἐγενήσαν με καιρὸ
Κάποιος καρδίας οἱ κρῖφοί πένοι;

Ἴσως καὶ νῦναι τοῦρανὸ
Κάποις ἐλπῖδα ξεχωμένη,
Κε φρονεῖ τῆς ἀπ' τοῦ βουνοῦ
Τὴν κορυφὴν τῇ μακροστρέφῃ.

Σὲ γὰρ σύννεφε λευκὸ
Ἴσως καὶ νῦναι τ' ὄνειρό μου,
Ποῦ φρονεῖ τῆς βιαστῆς,
Ὀλίγηρε βλάστη σύννεφέ μου!

AIMYALIA KOYPTEAH

ΗΦΑΙΣΤΕΙΑΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

(Διήγησις κλιτύπων μάρτυρος περί τῆς ἐν ἔτει 1866 ἐν Θήρῃ
γενεμένης ἐκρήξεως).

Ὅτι ἡ γῆ πρὸ ἀναριθμητῶν αἰώνων εἰς ἀερῶδη κατάστασιν ἀπεσπάρθη τοῦ Ἥλιου καὶ ἀπετέλεσεν ἴδιον οὐράνιον σῶμα, ὅπερ διὰ τῶν παρελεύσεων τῶν αἰώνων ἀπεψύγη καὶ ἀπέκτησε φλοιδὸν στερεόν, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἀλληλοδιαδόχως ἀνεφάνησαν τὰ διάφορα ὄργανα σώματα φυσικὰ τε καὶ ζωικά, εἶνα ἐπόδεςς ἐξαγομένη ἐξ αὐτῆς τῆς θεωρίας τῆς φύσεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φαινομένων. Ἄλλ' ὅτι μᾶλλον ἐνδιαφέρον, εἶναι ἡ πιθανότης, ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς ἐδρῖσζεται εἰς πεπρωκτωμένην καύστασιν καὶ ἕρπον διὰ τὴν ὑψίστην ἐν αὐτῷ θερμότητα.

Εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς τοιαύτης τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς γῆς καταστάσεως ἀγόμεθα ἐκ τούτου ὅτι ὅσα μᾶλλον πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς προχωρεῖ τις, τόσῳ ἡ θερμότης ταύτης αὐξάνει. Συμπεραίνεται ἐκ τούτου, ὅτι εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἡ θερμότης τοῦ ἐσωτερικοῦ ταύτης εἶνε σαυτή, ὥστε οὐδὲν σῶμα ἐκεῖ δύναται νὰ διατηρηθῇ εἰς στερεὴν καύστασιν καὶ ἐπομένως τὸ μέρος τοῦτο τῆς γῆς εἶνε ἕρπον καὶ ἂν ἡ θερμότης ἐξωκολουθῇ αὐξάνουσα πρὸς τὸ κέντρον τοῦτο ἴσως ἐδρῖσζεται εἰς ἀερῶδη κατάστασιν.

Ἐτι μᾶλλον πείθεται τις περὶ τοῦ διαπύρον τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς γῆς ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἡφαιστειῶν ὀρέων εἰς πλεῖστα τῆς γῆς μέρη ἐπὶ τε τῆς ἕρηας καὶ εἰς τὸν πυθμῆνα τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν ὠκεανῶν. Γνωστὸν διηλ. ὅτι ὑπάρχουσιν ὄπαι τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, ἐξ ὧν ἐξέρχονται φλόγες, καπνός, ἀέρια, διάφοροι στερεοὶ οὐρανοὶ καὶ χεῖμαρρός τις πρὸς ἐξ οὐραίας, ἢν λάβαν ἀποκαλοῦσι καὶ ἥτις ἀποψυχομένη στερεοποιεῖται. Ἡ λάβρα

μετὰ τῶν ἄλλων στερεῶν οὐρανῶν τῶν ἐκ τοῦ ἡφαιστειῶν ἐξέρχόμενον σχηματίζει πέριξ τῆς ὀπῆς, ἐξ ἧς ἐξέρχεται, διὰ τοῦ χρόνου ὅσοι κατὰ τὸ ἄλλο καὶ ἥτιον ὑψηλὸν ἐν τῇ ἕρηῳ, ἐν δὲ τῷ πυθμῆνι τῶν θαλασσῶν ἀσσοφορομένη, σχηματίζει γήσσους, αἵτινες ταχέως ὑπὸ τῶν κομμάτων καταστροφόμεναι ἐξαφανίζονται ἐνίστι δὲ ἀποβαίνουσι διασκέζεις, ὅταν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν ἐκχυθῇ λάβρα, ἥτις ψυχομένη πῆγνεται καὶ στερεοποιεῖται.

Τὰς ἐκρήξεις τῶν ἡφαιστειῶν συνοδεύουσι φαινόμενα διάφορα, ἐπιπονούτα τρομοὶ καὶ προξενούτα ἐνίστι μεγάλης καταστροφῆς.

Ἐκ τῆς κατὰ μέρος περιγραφῆς τῆς ἐκρήξεως τοῦ ἐν Θήρῃ ἡφαιστειῶν ἐν ἔτει 1866, ἐπὶ αὐτόπτον μάλιστα λαμβάνομεν ἰδέαν τινὰ περὶ τῶν ἡφαιστειακῶν τούτων φαινομένων.

ἘΠΙΛΑ ἐν ἔτει 1866. 18 Ἰανουαρίου. — Τὴν νύκτα ἐκείνην κρότοι εἰς τὸν πυθμῆνα τῆς θαλάσσης, τῆς περὶ τῶν ἐν τῷ λιμένι δύο μικρῶν νησιδίων. Τούτοι μὴ ἐξελθόντες ὑπὸ τινῶν κλυδωνῶν κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα.

Τὴν 19ην ἐβδμήματα πρὸ ἐν τῷ βουλγαρικῷ ἀνατολικῷ ἀκρωτήριον μετὰ τῶν ὑπάρχουσιν οὐρανῶν τοῦ δευτερίου ἀπέπεσε καπνὸς μικρὸς καὶ σκόνης ἀπὸ δέκα καὶ ὀκτώ μέτρα. Ἡ ἐπιπρόσθια τῆς θαλάσσης ἔλαβε χροῖμα κόκκινον βαθύ, τὸ ὁποῖον ἐξέτείνετο ἀπὸ τῷ νησιδίων μέχρι τοῦ Ἀθηναίου σχεδίου, ἡ δὲ λοιπὴ θαλάσσα, κεντρικῶς οὖσα, ἐξέτείνετο μέχρι τοῦ δυτικοῦ ἀκρωτηρίου τῆς νήσου Ἑλλάδος. Ἄπαντα ἡ ἐν τῷ λιμένι μας θαλάσσα ἀπέβαλε τὸ φυσικὸν τῆς χροῖμα.

20 Ἰανουαρίου. — Ὁ καπνὸς περιορίσθη εἰς ἓν μόνον μέρος, ἰδηλαθὲ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ὄλεον μικρὰν τῶν οὐρανῶν τοῦ ἡφαιστειῶν καὶ ἥτιον ὀγκώδες, ἐξέπερπε δὲ καὶ κακωσίαν τινὰ, ἥτις ἐξωκολουθεῖ καὶ μέχρι τῆς σήμερον. Τὴν νύκτα δὲ ἐβδμήσαν εἰς τὸν ἐπιφανεῖαν τῆς θαλάσσης φλόγες αὐτὴν καὶ ὀγκώδεις τῶν ἀρχῶν τῶν ἀπὸ τοῦ ἀνατολικῶ ἀκρωτηρίου, ἐξέτείνοντες μέχρι τοῦ δυτικοῦ τοῦ μικροῦ νησιδίου (τῆς σκιάς).

21 Ιανουαρίου.—Ο καπνός ήταν βγαδωδέστερος (πάντοτε λευκός) και η κορυφή αναφουμένης νήσου εν τῷ μέσῳ τοῦ καπνοῦ ἤρρισε νὰ παρουσιάζηται εἰς τὰς ὕψεις μας· τὴν νύκτα φλόγες περικυκλωσαν τὸ νέον νησίδιον, τὰς ὁποίας ἐβλέπομεν ἀπὸ τὸ χωρίον μας Ἀκρωτήριον μὲ γυμνοὺς ὀφθαλμοὺς.

22 Ιανουαρίου.—Τὸ πρωὶ εἶδομεν μὲ τὸ τηλεσκόπιον τὸ νέον τοῦτο νησίδιον ἀνερχόμενον ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, κί δὲ φλόγες τὴν νύκτα καὶ ὁ καπνός τὴν ἡμέραν, ὅστις ἐξέρχεται ἐπι σγαδωδέστερος, ἐξικιλοῦθεῖν μέχρι τῆς σήμερον.

Τὴν 23ην ἡ νῆτος ἦτον ἀρκετὰ μεγάλη.

Τὴν 24ην ἐτι μεγαλειτέρα καὶ αἱ φλόγες εἰς τὰς 5 ἡ 2 ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον παρίστανον φοβερὸν θέαμα. Τὸ δὲ φθὲν νησίδιον προχωροῦν ταχέως φαίνεται περικυκλωμένον ἀπὸ καπνοῦς, οἵτινες ἐξέρχονται ἀπὸ τὰς βῆσεις τῆς αναφουμένης νήσου καὶ οἵτινες ὑψοῦνται τόσον, ὥστε γίνονται ἀρκετοὶ ἀπὸ τὰς πλησιεστέρας νήσους. Ταραχὴ καὶ κρότοι ἀκούονται δεξιόθεν, πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Τὰ ὕδατα εἰσὶ τεθολωμένα καὶ θερμά· λευθὸς δὲν δύναται νὰ διαβῆ, ἐκείνη τὸ μέρος· ἠσθάνθημεν καὶ δυσσομίαν δυσάρεστον, ἅμα δὲ καὶ μικρὸν κλονισμὸν τῆς γῆς. Δύο ἀτρακίδια Ἑλληνικὰ ἀφίχθησαν τὴν στιγμὴν ταύτην, συνεπιεὶς τῆς σταλείσης ἐλευθεῖας τοῦ Ἐπαγγέλου Θήρας.

25 Ιανουαρίου.—Ἡ νῆτος ἀπωλοῦσα τὴν θάλασσαν ἀδιακόπως ἐξέρχεται διευθυνομένη καὶ πρὸς τὸ δυτικὸν καὶ πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος.

Τὴν 26ην ἡ νῆτος ἐξήρχετο· ὁ καπνός ἐλιγώτερος αἱ φλόγες δὲν ἐοράκησαν τὴν νύκτα.

Τὴν 27ην. Τὰ αὐτὰ φαινόμενα ἐξικιλοῦθεῖν, ἐν ᾧ οἱ κάτοικοι ἀναχωροῦν.

Τὴν 28ην τὴν νύκτα βροχὴ σαγδαία· τὸ δὲ ἡραιότειον ἐκπέμπει τοιοῦτους συρισμοὺς, ὥστε προξενοῦν τρόμον εἰς τοὺς ἀκούοντας αὐτούς.

29 Ιανουαρίου.—Ο καπνός ἐξέρχεται ἐξογκούμενος ἐπι περισσότερο, Ἡ ὁσμὴ κατέστη ἀνυπόφορος.

Τὴν 30ην. Ὁ καπνός ἄφθονος. Πρὸς τὸν λιμένα τοῦ ἁγίου

Γεωργίου μέγας βροχὸς καὶ καπνοὶ ἄφθονοι ἐπι τῆς ἐπιφανείας τῆς θάλασσης. Ἀπὸ τὸν λιμένα τοῦ ἀνεχωρήσαν παρὰ τὴν ἑν-κα τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου· κρότος μέγας ἐρρίφην εἰς τὸν ἀέρα πέσαν μεγάλην καὶ ἡ πλεισίον παλαιὰ νῆτος ἐσπίθη εἰς δύο μέρη. Ἀτρακίδιον Ἑλληνικὸν ἠγκυροβόλησε σήμερον εἰς τὸν λιμένα. Οἰκογένεια ἀπέρχονται εἰς Σύρον.

Τὴν 31ην. Ἡ νῆτος προχωρεῖ πρὸς δυσμὰς ἀτρακίδιον Ἀγγλικὸν ἀρχὴ καὶ ἀνεχωρήσεν καθ' ἡμέραν ἐξήκοντα ἀνθρώποι ἀνεχωρήσαν διὰ Σύρον.

1 Φεβρουαρίου.—Ἑλληνικὸν ἀτρακίδιον ἔφερε δεκαεπτά ἐπιπλοῦν, ἅπει τὸν πρῶτον τοῦ Πανεπιστημίου Μαισσοπούλου, τὸν προικνὸν ἀσπρονόμον Σπύρ, τρεῖς καθηγητάς, δύο Ἀγγλοὺς καὶ τινὰς ἄλλους οἵτινες εἶπον ὅτι αἱ κρότοι προέρχονται ἀπὸ τὴ συντριμμάτι τῆς γῆς. Ἐρρίφην δὲ καὶ τὴν βροχίδα καὶ εἶρον τὸ βάθος δωδεκὰ ἔργων, εἰς μέρος ἰσθμὸς προπερὸν ἦτον ἐδομηκόντα. Ὅσον αὐτοὶ θὰ φαῖν καὶ ἕτερα νέα νῆτος εἰς τὸ μέρος τοῦτο. Κρότοι φοβεροὶ ἀκούονται. Ἀγγλικὸν ἀτρακίδιον κατέπλευσεν.

2 Φεβρουαρίου.—Ἐφάνη εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς θάλασσης ἡ ἑτέρα νῆτος. Ἴτις προχωρεῖ εἰς τὴν παλαιὰν καυμένην. Προσ-ἔτι πρὸς δυσμὰς καὶ πλεισίον τῆς δευτέρας ταύτης νήσου παρουσιάζθη καὶ τρίτη νῆτος, ἴτις μετὰ παρελευσιν ἄλλων ὄρων ἐβυθίσθη πάλιν.

Κρότος εἰς τὰς 3 μ. μ. Το ἀγγλικὸν ἀτρακίδιον ἀνεχωρήσεν.

3 Φεβρουαρίου.—Ἡ βυθισθεῖσα τρίτη νῆτος ἐφάνη πάλιν. Ὁ καπνός ὑψήσαν καὶ εἰς τὰς νέας ταύτας νήσους. Εἰς τὰς 10 π. μ. ἡ βυθισθεῖσα τρίτη νῆτος ἄλλοτε παρουσιάζεται εἰς τὰς ὕψεις μας καὶ ἄλλοτε βυθίζεται· τοῦτο γίνεσθαι ἀπὸ πᾶν πέρατον τῆς ὥρας. Ὁ καπνός εἰς τὴν δευτέραν νῆσον ἐξογκοῦται ἀπο ὥρας εἰς ὥραν περισσότερο. Τρεῖς κορυφαὶ νησιδίων νέων ἐφάνησαν καὶ πάλιν ἐβυθίσθησαν· τοῦτο δὲ ἐξικιλοῦθεῖν νὰ γίνεσθαι μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης. Ἡ δεκαεπτεὶς ἐπιπλοῦν ἐναυλωσε σήμερον ἰσχυρότερον ἢν μεταξίην, εἰς Σύρον ἐγγυαρόν τι ἐπίσημον.

4 Φεβρουαρίου.—Είδον τὴν στιγμὴν ταύτην μὲ τὸ τηλε-
σκόπιον (9 π. μ.) τὸ τελευταῖον τοῦτο νησιδίον ἀνερχόμενον καὶ
κατερχόμενον ἀπὸ πᾶσαν στιγμὴν. Τὸ ἔπισθεν μνημονεύθει ἐγ-
γραφὸν εἶνε ἢ δευτέρα ἔκθεσις τῆς δεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς πρὸς
τὴν Κυβέρνησιν· εἰς τὴν δευτέραν ταύτην ἔκθεσιν ἀναφέρει ἡ
ἐπιτροπὴ τὰ ἑξῆς: ὅτι ἡ νῆσος (Θήρα δὲν κινδυνεύει πρὸς τὸ
παρῆν· ὅτι ἡ πλησίον τῆς παλαιᾶς νῆσος ἔβουισθη 1 1)2 πόδα·
ὅτι ἂν ἐξέλθῃ, καπνὸς τῶν ἀνθρώπων, θὰ εἶναι θανατηφόρος εἰς
τοὺς κατοίκους· ὅτι εἶναι ἐπὶ ἀναγκῆς νὰ μείνῃ ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ
τοῦ ἀτμοκινήτου εἰς τὴν Θήραν· ὅτι ἀπὸ πεπερακτωμένων λι-
θῶν ἐκσφενδονισθέντα ἐκ τοῦ ἡφαιστείου ἤναψαν τὰ σιγάρια τῶν·
ὅτι ἔθεσαν σημεῖα εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς νήσου, ὥστε ἐν
καιρῷ ἀνάγκης νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς κατοίκους νὰ ἀναχωρή-
σῃσιν· ὅτι ἂν ἡ νῆσος κινδυνεύσῃ, πρὸ δέκα ἡμερῶν ἢ σταμα-
τήσῃσιν ὅλα τὰ ὠρολόγια τὰ εὑρισκόμενα ἐπὶ τῆς νήσου. Οἱ
κάτοικοι ἐφοβήθησαν καὶ καθ' ἑκάστην ἀπέρχονται εἰς Σύρον
καὶ οἰκογένειαι. Τὴν ἑνδεκάτην π. μ. κατέπλευσε τρικάρταρον
ἀγγλικὸν ἀτμόπλοιον φέρον τὸν ποσθευτὴν τῆς Ἀγγλίας. Τὸ
ἀτμόπλοιον τοῦτο ἀφοῦ ἐμέτρησε διὰ τῆς βολίδος τὰ διάφορα
μέρη τοῦ λιμένος, διεσχύνθη ἀκολουθῶς εἰς τὴν πρωτεύουσάν
τῆς νήσου Φαρᾶ. Εἰς τὴν ἄνω μνημονεύθεισαν ἔκθεσιν ἐστάλη
ἐγκλειστικῶς καὶ ἡ φωτογραφία τοῦ ἡφαιστείου.

5 Φεβρουαρίου.—Εἰς τὰς 5 1)2 τὸ πρῶτον κρότος καὶ φλόγες
μεγάλαι· ἡ δευτέρα νῆσος ἐκπέμπει καπνὸν πολὺ μεγαλειότερον
ἀπὸ τὸν τῆς πρώτης· εἰς τὴν νῆσον τοῦ ἁγίου Γεωργίου φαί-
νονται εἰς τρία διάφορα μέρη καπνοί· εἰς τὰς 9 π. μ. ἀφίχθη
ἀγγλικὴ φεργάτα· εἰς τὴν 1ην μ. μ. ἀφίχθη μικρὸν ἀγγλικὸν
ἀτμόπλοιον. Ἡ φεργάτα ἀνεχώρησεν ἤναψε καὶ τὸ ἀκρωτή-
ριον Ὀλόκληρον τοῦ ἁγίου Γεωργίου· ἡ ἀποφορὰ τοῦ ἡφαιστείου
πολὺ δυσάρεστος σήμερον.

Τὴν 6ην ἡ ἀγγλικὴ φεργάτα ἐπέστρεψεν· ὁ καπνὸς μεγα-
λειότερος σήμερον καὶ ἡ ἀποφορὰ σχεδὸν ἀνυπόφορος· ἡ φεργά-
τα μετὰ τῶν δύο ἀτμοκινήτων ἀνεχώρησεν. Ρωσικὴ φεργάτα
ἀφίχθη τὴν στιγμὴν ταύτην (5 μ. μ.) μετὰ τοῦ ἐν Πειραιεῖ

πρεζένου τῆς Ρωσίας καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις γραμματικῆς τῆς
πρεσβείας.

Τὴν 7ην. Ὀλόκληρον τὸ ἀκρωτήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου
ἐκπέμπει καπνούς.

8 Φεβρουαρίου.—Ἡ ρωσικὴ φεργάτα ἀνεχώρησεν. Σήμερον
πρῶτα φλόγαι παρεστάθησαν, τὰ ὅποια κατεπρόμαξαν ἀ-
παντὰς τοὺς κατοίκους καὶ τὰ ὅποια ἀναγκάζουν αὐτοὺς νὰ ἀ-
ναχωρῶσιν ἐντεῦθεν οἰκονομικῶς· καὶ τὸ μὲν πρῶτον στήλη
καπνοῦ ἀρκετὰ ὑψηλὴ ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης διατρήθη ἐπὶ
ἐν πέταρον τῆς ὥρας· ἡ θαλάσσα δὲ κατακόκκινος οὕσα προ-
εβήκει τὸν κίνδυνον, ὡς καὶ εἰ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καπνοῦ φλόγες,
αἵτινες πρῶτον ἦδη φεραν ἐβάνησαν τὴν ἡμέραν. Ἀπὸ τὰς
10—12 (μεσημβρινῶν) ἤρχισαν κρότοι καὶ σιγμῆς τρομακτι-
καί· ὁ πρῶτος διήρκεσεν 10' καὶ ἐπανέληθη δεκάκις. Ἀκρι-
βῶς δὲ τὴν μεσημβρινὴν ἤκουσθη ἡ τελευταῖος κρότος καὶ σιγ-
μῆς, ὅστις ἦτο πολὺ τρομακτικότερος τῶν προηγηθέντων. Ὁ τε-
λευταῖος οὗτος κρότος, ὅστις ἐκλήθησε καθ' ἑκάστην τὴν στιγμὴν
τὴν νῆσον μακρὰ ἐκσφενδόνισεν εἰς τὸν ἀέρα πεπερακτωμένους
λίθους, αἵτινες καταπίοντες εἰς ἡμισλίαν τινὰ, τὸν μὲν πλοίαρχον
Βαλλιάνον, ἐκ Μεγαλοχωρίου, ἐβόνησε, τὴν δὲ ἡμισλίαν
ἔκλυσε ἐν σπηρὶ ὀφθαλμοῦ. Ἄλλοι δὲ λίθοι ἐπίσης πεπερακτω-
μένοι καταπίοντες εἰς τὸ παρὰ τῷ ἡφαιστείῳ Ἑλληνικὸν ἀ-
τμόπλοιον ἐπλήρωσαν τὸν πλωτάρχην καὶ πρόεδρον τῆς δικα-
μιλοῦς ἐπιτροπῆς Μπαλάσκην εἰς τὴν γῆρα καὶ ἐνα γούτην
εἰς τὴν κεφαλὴν· ἀμφοτέρους ἐλατρώσε. Ἄλλοι ἐπειδὴ τὸ κακὸν
ἤρξαν καὶ οἱ λίθοι ἀφοῦ ἐτροπήσαν τὴν καπνοδόχον τοῦ ἀτμο-
πλοίου, ἐσπῆθη καὶ εἰς τὸ ὑπόστρωμα καὶ ἐπὶ σπασίξιν νὰ δια-
δοθῇ τὸ πῦρ εἰς τὴν πυριταποθήκην τοῦ ἀτμοπλοίου. ἤναψαν
σὺν ἡ πλοίαρχος τότε νὰ διατάξῃ νὰ ἀφίσσῃσιν τὰς ἀγκύρας
εἰς τὴν θαλάσσαν καὶ διὰ τῶν ἰστιῶν μόνον, διότι ἡ μηχανὴ
δὲν ἦτον ἕτοιμος, νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ νὰ τοποθετηθῇ εἰς ἄλλο
μέρος μακρὰν τοῦ ἡφαιστείου. Καθ' ἣν στιγμὴν δὲ ἐβόνητο
ταῦτα, καπνὸς μέγας καὶ μαῆρος ἐβόθη εἰς τὸν οὐρανόν. Αὐ-
θημερὸν δὲ μετέβη εἰς τὸ ἐπαρχεῖον διὰ τὴν ἐκδοσὴν τοῦ δια-

επαγγέλμου, ένθα εύρον τόν έπαρχον συντάσσοντα έγγραφόν τι επίσημον πρός την δεκαμελή έξ Αθηνών σταλείσαν επίτροπήν, δι' ου παρακαλεί αύτήν, να τόν ειδοποιήση, αν ύπάρχη κίνδυνος, ίνα επικαλεσθῆ καταπειρόντως την συνδρομήν τῆς Κυβερνήσεως. Κόνις τού βουλικάνου έπασεν εις τόν δήμον τού Μερεθηνίου, (τό μέρος τούτο απέχει από τού ήραιστείου μίαν ώρην). Τήν νύκτα φλόγες άκατανόητοι διὰ τό ύψος των. 2 1)2 μετὰ τό μεσονύκτιον σεισμός έλαφρός.

9 Φεβρουαρίου.—Τήν πρώτην μ. μ. κρότος προμερώτερος όλων των προσηρήθέντων και θμοιος με την έκπυροσκόρτησιν διακωσίων τηλεβόλων, ως συμπεραίνω. Δικαίως επανεληθήσαν έλαφρότερα. Καπνός μέγας και μαύρος κυματίζων ως θάλασσα, έχων δε έν εκυτώ και κόνιν μαύρην, άρσθ ύψωθα 100 γαλλικά μέτρα. κατέπεσεν εις την Θηρασίαν. Σήμερον παρέλαβον εις τό άμπόλοισιν την πυριτιδα, ήν είχον άποριθιάσει εις την Ξηράν ένεκα τού κινδύνου· λίθος μέγας κατέπεσεν εις τόν Γέρον λιμ. 1 6 ν α. Τό μέρος τούτο απέχει από τού ήραιστείου 220 γαλλικά μέτρα.

10 Φεβρουαρίου.—5 1)2 τό πρωί εξύπνησα ένεκα τῆς συγκρούσεως των θυρών τῆς οικίας μου, τῆς προσληούσης από κρότον τού ήραιστείου. όστις ήτο πολύ δυνατώτερος τού χθεσινού. Έξελθών δε τῆς οικίας, είδον αίφνης τας φλόγας εις ποιούτον ύψος, ώστε φοβηθείς, ήναγκάσθην να επιστρέψω εις την οικίαν μου καταπευσμένως. Οί κρότοι εξακολουθούν διαρκώς αι δε φλόγες άκατανόητοι διὰ τό ύψος των· φοβερόν τό θέαμα και ό γενναίωτερος των ανθρώπων, είμαι βέβαιος, ότι θα φοβηθῆ, βλέπων τοιαύτα. Ό λαός εις μεγάλην κίνησιν. Σήμερον πολλοί οικουμένοι αναχωρούν με τό ταχυδρομείον διὰ Σύρον, άσήκουςαι τας οικίας των και τά πράγματά των εις την τύχην. Ό Σμῆθ λέγει ότι, δεν δύναται να εκθέσῃ τας παραδόξους ενεργείας τού βουλικάνου τούτου, διότι καθ' εκάστην παρουσιάζονται νέα και πρωτοφανή πράγματα. Λίθοι έκσφενδονίζονται και σήμερον με μεγάλην όρμήν. Εις τας 3 μ. μ. κρότος θμοιος με τόν τῆς πρωίας· λίθοι άπειροι έκσφενδονίζονται εις τόν άέρα.

φλόγες ύπερμεγέθεις. Οί κρότοι άδικαίητοι επί δύο ώρας. Καπνοί σφικωδέστατοι και κατόμαυροι, έχοντες έν εκυτώ και άρμον, έπασεν εις τόν δήμόν μου. Κρατός έσχηματισθη· ή επίτροπή λέγει ότι έντός ώρας θα γίνει έκραξίς και ότι τότε ό κίνδυνος θα είναι μεγαλύτερος.

11 Φεβρουαρίου. Προμηνύεται έκραξίς. Ό κίνδυνος μέγας. Οί κάτοικοι άδικαίωπως αναχωρούν έντεύθεν. Πολλοί λίθοι κατέπεσαν εις τά καταστρωματά των πλοίων, άτινα ήσαν μακρόν τού ήραιστείου 100 γαλλικά μέτρα. Η άσφάλεια διακήρυξεν ότι δεν αναδέχεται ουδεμίαν ζημίαν των πλοίων και ένεκα τούτου τά πλοία άπέργονται εις τούς λιμένας των πλησιέστερων νήσων.

×

Ένταύθα παύει ή αφήγησις των φαινομένων τῆς εκρήξεως ταύτης και ό συντάκτης τού ημερολογίου Θωμάς Παύς φαινεται ότι από τῆς 11ης Φεβρουαρίου διὰ τόν έν Θηρα κίνδυνον άνεχώρησεν έξ αύτης μή δυναθείς να εξακολουθήσῃ αύτό.

Ε Μυτιληνοί Σαμου

Λ. ΒΟΗΚΛΗΣ

ΨΥΧΡΟΛΟΓΙΣΙΑ

(Η σελίς εις τό γράμμα Β.)

Πιστοκλής γρηγορή κέρη καθήμενη εις τό κατώφλιον τῆς θύρας σπυλάσωνι τά υποδήματα τού πατρός της.

Ζωηρός νεανίας διαρχεται μετα φίλου του και θέλων να παρῶξῃ την κέρην.

— Πόσον εύμεροσ φαλίξεις κορίτς μου, τῆς λέγει ποιητής.

— Και παλιμάρι μου, φαλίξω ίσως, μά . . . δεν μου ζουρούνομαι, τού απαντῆ με εύφραν ή κορη, δεικνύουσα συγχρόνως όχθην και τας καθαράς γέμψας της.

— Σ' επήρε, έπαρρησίμην ό συνολός τού θελήσαντος να παίξῃ νεανίου . . .

Η ΝΕΡΑΪΔΑ

(Valse)

Μουσική | Π. Τσαμπουνάρι

Νεραΐδά μου ποῦ φεύγεις. Για μιὰ στιγμιούλα στάσου.
Θενά σου πῶ δυὸ λόγια ἐγκάρδια, θλιβερά.
Δὲν ἔχω νοῦ, οὔτε φρένα δλότελα, στοχάσου!
Ἐσὸ μὲν τάχεις πάει — θυμήσου — μιὰ φορά.

Ἦταν ἀγνή. Τάστερα τροφόθεναν μὲ λύπη,
Ὡσάν ψυχές, ποῦ σβένουν χλωμές ἐδῶ ἔς τὴ γῆ.
Κε' δλόμονος πονοῦσα βαθεῖα μὲ καρδιοκτύπι
Καὶ μοῦτρωγαν τὰ μέσα καθῆρος καὶ συλλογή.

Ξάφνον περνᾷς πανώρηα ἔς τὰ δλόμαυρα ἐνδριμένη
Καὶ, φοῦῦ φοῦῦ, ὡσαν ἴσκιος, σάν ὄνειρο γλυκὸ
Σὲ χάνω ἀπὸ ἔμπροστά μου, Νεραΐδα ἀφροπλισμένη.....
Ἄχ! τί καθῆρὸ ἔχω ἀνοιώσει, τί πόθο μυστικό!

Νεραΐδα μου, μὴ φεύγεις. Θ' ἀκούσης μιὰ φωνή
Ποῦ βγαίνει ἀπ' τὴ καρδιά μου, σάν φλόγα μυστικιά!
Γιατί ἡ καρδιά μου κλαίει. Τί ἔχει καὶ ποιεῖ;
Ἄφ' ὅτου σ' εἶδα ἔμπρός μου, ἀγάπη μου γλυκεριά!

Σμῆρνη,

ΧΡ. ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗΣ

Η Α. ΥΨ. Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΙΘΥΝΟΣ

Ὅτε τὴν 23ην Ἀπριλίου τρέχοντος ἔτους ἀνηγγέθη τὸ αἴσιον γεγονός τῆς εἰς τὸν Ἡγεμονικὸν θρόνον τῆς νήσου ἡμῶν ἀναρρήσεως τοῦ τετιμημένου μεταξὺ τῶν λογάδων τοῦ Γένους Ἰωάννου Βιθυνοῦ, ἀνεκλιάνηλος χαρὰ διεχύθη καθ' ὅλην τὴν νήσον, ἥς οἱ κάτοικοι μετ' ἀνακουφίσεως ἀνέπνευσαν ἐκ τῶν προτέρων πεπεισμένοι ὅτι ἡ περὶ τὸ καθήκον δεδοκιμασμένη ἀφοσίωσις καὶ ἡ ἀκατάβλητος φιλοπονία, ἣτις καὶ μόνη ἀνέδειξε τὸν Βιθυνὸν εἰς τὰ βυθιά τῆς Αὐτοκρατορίας λειτουργήματα καὶ ἡ σώφρων καὶ λελογισμένη μετριοπάθεια, τὸ πολύτιμον τοῦτο πλεονέκτημα ἑνὸς Ἄρχοντος συνταγματικῆς Πολιτείας, θὰ συνετέλουν νὰ μετριοσιθῶσι τὰ ἐξηρημένα εἰς ἐπικίνδυνον σημεῖον μίση καὶ ἡ ἐπιπάθεια ἡ κομματικὴ, ἡ δημιουργηθεῖσα ἀτυχῶς ἐκ σειρᾶς λυπηρῶν ἐν τῇ νήσῳ γεγονότων προσφάτου παρελθόντος, τὰ ὁποῖα ἠπέλιθσαν ἀνεπανόρθωτα ἀτιμῆματα εἰς τὸν τόπον μας καὶ συνεκλόνησαν ἀπὸ τὰ βάρη τῆς πολιτειακῆς μας ἐπάψεως.

Ἦρξεσε δὲ πράγματι ἡ ἐν μέσῳ ἡμῶν ἐγκατάστασις τοῦ νέου Ἡγεμόνος διὰ νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὴν νήσον ἡ ποθητὴ ἡρεμία καὶ γαλήνη, ἥς ἀπαραίτητον εἶχεν ἀνάγκην ἡ νήσος. Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφίξιν Αὐτοῦ προσέβη εἰς τὴν σύγκλησιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, εἰς τὸ ἔργον τῆς ὁποίας τελεσφόρος συνέβαλεν, ἐφ' ὅσον ἐπέτρεπεν Αὐτῷ ἡ πρόχειρος τῶν πραγμάτων

των τῆς νήσου ἀντύληψις ἦν ἐσχημάτισεν ἐκ τῆς ὀλιγοήμερου διαμονῆς Του ἐν αὐτῇ. Ἡ Συνέλευσις, ὑπὸ τὴν ἐμφρονα προεδρείαν τοῦ διαπρεποῦς τῆς νήσου ἡμῶν πολιτενοῦ καὶ διακεχωμένον νομομαθοῦς Μανουὴλ Σ. Νικολαΐδου, ἐλευθέρως καὶ ἀνεπηρέαστως ἐξεπέμψωσε τὴν ἀποστολὴν τῆς καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν Α. Ὑψηλότητα ὡς Συμβούλους καὶ μέλη τῆς Διοικήσεως, Βουλῆν, συγκεκαμένην ἐκ τοῦ προορηθέντος Προέδρου τῆς Συνελεύσεως Μαν. Σ. Νικολαΐδου, τοῦ ἄφτι ἐκ τῆς ἐσπερίας ἐπανακαίψαντος, ἔνθα ἐπὶ ὀκταετίαν διέμεινε σπουδάζων τὰ νομικά, Νικολάου Βλαίου, τοῦ πολλὰς ὡς ἀνωτέρου δικαστικοῦ λειτουργοῦ διατελέσαντος καὶ τιμήσαντος τὸν δικαστικὸν τῆς νήσου ἡμῶν κλάδον Σωζοάτου Ἰωαννίδου καὶ τοῦ τέως βουλευτοῦ Δημητρίου Νικολῆ, ἀντιπροσώπου τοῦ ἀνδρείου τῶν Μαραθοκαμπίων λαοῦ, προσώπων δυναμένων τὰ ἄριστα νὰ συμβουλεύσωσιν ἐν τῇ διακυβερνήσει τῶν κοινῶν τῆς πατρίδος.

Ὅτω λαβὼν παρ' Ἐαυτῷ τοὺς νομίμους τοῦ λαοῦ Ἀντιπροσώπους ἐπέληψθη ὁ Ἠγεμὸν μετὰ ζέσεως καὶ προθυμίας τῶν ὑψηλῶν Του καθηκόντων ἐπαδεικνύων ἔκτοτε θαυμαστήν καὶ ἀκαταλόγητον φιλοργίαν, ἡμέρας καὶ νυκτὸς κοπιῶν ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ Του γραφεῖῳ καὶ ἐξονυχίζων μετ' ὑπομονῆς ἀκριβοδικαίων κοίτου τὰ ὑποβαλλόμενα Αὐτῷ ὑπὸ τῆς Βουλῆς διοικητικὰ ζητήματα. Τὰ πορίσματα τῆς ἐμβριθεύς καὶ ἐσκεμμένης ἐπὶ τῶν διαφόρων ζωτικῆς φύσεως διοικητικῶν ὑποθέσεων ἐκτίθενται συνήθως ὑπὸ τοῦ Ἠγεμόνος εἰς ἔγγραφα, ἐν οἷς διαλάμπει ἡ εὐθυμοσύνη καὶ τὸ ἀδόλον τῶν διανοημάτων τοῦ πεπειραμένου Ἀρχοντος, ἐπιστῶντος ἐκάστοτε τὴν προσοχὴν τοῦ Διοικητικοῦ Σωματείου ἐπὶ ἐνδεχομένων τυχόν κινδύνων. Συνετὸς καὶ μετριοπαθῆς μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης Αὐτὸν γλυκύτητος ἐν τῇ ψυχραιμίᾳ Του ἀνυστέλλει πᾶσαν τυχόν σπουδὴν εἰς λήψιν ἀμελετήτων ἀποφάσεων, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου κατευνάζει τὰς ἐξάψεις καὶ κομματικὰ πάθη, καθ' ὧν εἶνε κεκρηγμένος ἀμελικτὸς πολέμιος.

Ὡς πατὴρ φιλόστοργος ἀποφασίσας νὰ διοικήσῃ ὁ Ἰωάννης Βιθυνὸς δέχεται πάντας τοὺς πολίτας μετ' εὐμενείας καὶ καλογάθιας, θεραπεύων δι' ὅλων τῶν μέσων τὰ δίκαια παράπονα, ὧν τὴν ἐξέτασιν ἀμέσως ἀναλαμβάνει διὰ τῶς ὑπαλλήλων Του, τοῦθ' ὅπερ Τὸν κατέστησε δημοφιλέστατον εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις.

Η Α. ΥΨΗΛΟΤΗΣ Ο ΗΓΕΜΟΝ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΙΘΥΝΟΣ

Τὸ ἀγγλὸν ὑπὲρ τοῦ Τόπου, οὐτινος ἐκλήθη ἀνόσιτος Ἄρ-
χων, ἐνδιαφέρον ἢ Α. Υψηλότης ὁ Ἡγεμὼν Βιθυνὸς ἀπέδει-
ξεν ἰδίᾳ κατὰ τοὺς ἐπιστηβάντας τελευταίως καταστροφικῶς
σεισμοὺς, δευθὲς Ἄρχων ἄξιος τῶν πεποιτήσεων, μεριμνήσας
περὶ τῆς ἀμέσου συστάσεως ἐπιτροπῶν πρὸς συλλογὴν ἐξόντων,
χορηγήσας πλουσίως καί πρῶτος δούς τὸ παράδειγμα εἰς τὸ κε-
φάλαιον τῶν ὑπὲρ τῶν σεισμόπληκτων εἰσφορῶν καὶ αὐτοπρο-
σώπως ἐπισκεφθεὶς τὰ σεισμόπληκτα μέρη, παντάχῳ ἐνθαρ-
ρύνων τοὺς παθόντας μετ' ἐγγνωμοσύνης καὶ ἐπευφημιῶν
ὑποδεχομένους Αὐτόν, λαβόντα τὴν πρόνοιαν νὰ τοὺς ἐπισκε-
φθῆ ἔν τῃ ἀτυχίᾳ των.

Ὁ Ἡγεμὼν τῆς Σάμου ἀπὸ βετιρίας εἶνε εἰσηγμένος εἰς τὴν
ἐπιτροπείαν τῆς Αἰτ. Κυβερνήσεως, καθ' ἃ χρῶνισεν διάστημα
προσελίκουσεν ἀνεοσίαν τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην τῆς
Υψηλῆς Πύλης ἐκπληροῦσας ἐκάστοτε τὰς ἐμπιστευθείσας αὐτῷ
ἐπιτροπείας μετὰ ἔλλαν καὶ προθυμίας καὶ ἀγάτης πρὸς τὴν ἐθ-
νικασίαν, αἵτινες καὶ ἀποτελοῦσι τὸ βᾶθρον τῆς ἀννηρώσεως Αἰ-
τωτοῦ εἰς τὰ ἱερὰ ἀξιώματα, δι' ὧν ἐτιμήθη. Νεώτατος ἀπο-
φοιτήσας τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς προσελήφθη μέλος
τοῦ μεταφραστικοῦ γραφείου τῶν ἐπιμέσων φάσεων καὶ περὶ τὰ
τέλη τοῦ 1868 προσελήφθη ὑπὸ τῆς Γεν. Διοικήσεως Κρήτης
ὡς γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας καὶ συντάκτης τῆς ἐπισήμου
τῆς νήσου ἐφημερίδος «Κρήτη», καὶ ὀλίγον ὕστερον ὡς ἀρχι-
γραμματεὺς τοῦ Νομαρχιακοῦ Συμβουλίου διατελέσας ὡς τοι-
ούτος μέχρι τοῦ 1875 ἐκπληρῶν ἐν τῷ μεταξύ καὶ καθήκοντα
γραμματέως αἵμα καὶ διευθυνέως τῆς Γενικῆς τῶν Κρητῶν
Συνελεύσεως ἐπὶ ἐπτὰ συνεχεῖς περιόδους, ἧς προήδρουν ὁ
Γεν. Διοικητὴς καὶ ἐν ἧ αἰ σιζήτησεις ἐγίνοντο καὶ τὰ πρακτι-
κά ἐτηροῦντο ἑλληνιστὶ καὶ τουρκιστὶ. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1875
κληθεὶς εἰς Κωνσταντινὴν διορίσθη ὑποδιευθυντὴς τῆς ἄριστο-
τάτου Νομικῆς Σχολῆς, ἐνθα παρέμεινεν ἐπὶ τετρίαν παραιοκο-
λουθῶν σύναμα καὶ τὰ νομικὰ μαθήματα τῆς Σχολῆς, ἐν ἧ τὸ
μὲν Ῥωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον ἐδιδάσκετο γαλλιστὶ, τὸ
δὲ Ὀθωμανικὸν καὶ Μουσουλμανικὸν τουρκιστὶ. Ἀποφοιτή-
σας τῆς Νομικῆς Σχολῆς με βᾶθρον «Ἀριστά», διορίσθη ἀμέ-
σως Εἰσαγγελεὺς ἐν τῷ Πρωτοδικεῖῳ τοῦ Πέρου, πρῶτην
ταύτην φορὰν εἰσαγομένου τοῦ θεσμοῦ τῆς Εἰσαγγελίας ἐν τῷ
Ὀθωμ. Κράτει, καὶ ὀλίγον ὕστερον δικαστὴς εἰς τὸ πρῶτον

τμήμα του Πρωτοδικείου της Κωνσταντινούπολης, όπου εν έτει 1882 προήχθη εις τμηματάρχην εν τῷ Υπουργείῳ τῆς Δικαιοσύνης, διεκθύνων τὸ τμήμα τῶν ποινικῶν υποθέσεων καὶ τῶν χαρίτων. Δύο ἔτη μετὰ ταῦτα κατελάμβανε τὴν θέσιν ταύτην ὁ νῦν Υπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἔξοχ. **Δελάλ-Πασᾶς**, ὁ δὲ **Ἰωάννης Βιδινός** διορίζετο γενικὸς Εἰσαγγελεὺς Ἐφετών ἐν τῷ δικαστικῷ τμήματι τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους διαδεχόμενος ἐν τῇ θέσει ταύτῃ τὸν νῦν Μέγαν Βεζύρη καὶ πεφωτισμένον τοῦ κράτους λειτουργὸν Ὑψηλότατον Φερίτ-Πασᾶν. Ἐν ἔτει 1896 διορίσθη ἐποδιοικητὴς Κρήτης διατελέσας ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ διορισμοῦ ὡς Γενικοῦ Διοικητοῦ τῆς νήσου ταύτης τοῦ Γεωργίου Βερόβιτς, ὁπότε ἀνακληθεὶς εἰς Κωνσταντινὴν ὁρίσθη μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ἀρμενικῶν καὶ ὀλίγον ὕστερον, ἐν ἔτει 1898, προήχθη εἰς περιφερὲς καὶ ὑψηλὸν ἀξίωμα, εἰς μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ἐν τῷ νομοθετικῷ τμήματι. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ διέμεινε μέχρι τῆς 22 Ἀπριλίου 1904, ὅτε καὶ διορίσθη Ἡγεμὸν τῆς Σάμου ἀποτελεσματικῶς διαμφισβητήσας τῆς προσωπικῆς Αὐτοῦ ἀξίας τὴν μεταξὺ τῶν φερομένων ἐποψηφίων προτίμησιν.

Προχείρως σημειῶντες τὰς ἀνωτέρω γραμμὰς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐν τῷ Ὑψηλῷ κράτει δράσιν τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Σάμου παρελείψαμεν νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι πλειστάκις ἐτιμήθη δι' ἀποστολῶν σεβασῶν ἐπὶ τῆς Αὐτοῦ Κυβερνήσεως εἰς Χαλέπιον, Τοκιάτιον, Βόλον καὶ ἄλλα μέρη, ἐνθα εἰργάσθη μετὰ περινοίας ἐπιτάκτου πάντοτε καὶ ἀποτελεσματικῶς ἐπὶ τῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους. Ἡ γνώμη τοῦ Ἰωάννου Βιδινοῦ εἰς νομοθετικῆς καὶ πολιτικῆς φύσεως ζητήματα ἦτο ἐν Κωνσταντινουπόλει πάντοτε σεβαστὴ, δι' ἣ καὶ ἀπαραίτητον πολυτάκις καθίστατο μέλος διαφόρων ἐπιτροπῶν κατὰ καιροὺς συνισταμένων ἐπὶ τὴν προεδρείαν ἐπορχῶν καὶ ἀντικείμενον συζητήσεως ἔχουσῶν σπουδαία ζητήματα. Ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τοῦ 1904 ἐδίδασκε τακτικῶς ἐν τῇ Νομικῇ σχολῇ, κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ ποινικὸν καὶ τὸ διεθνές, τελευταῖον δὲ τὸ ἐμπορικὸν καὶ ναυτικὸν δίκαιον, μαθήματα, τὰ ὁποῖα ἡ ἐμμέσδος διδασκαλία τοῦ καθηγητοῦ καὶ ἡ ποικίλη ἐξωκλήσις μόρφωσις καθίστων ἐπαγωγότατα εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς σχολῆς.

Πάντοτε ἀκλόβητος καὶ εἰς σεβαστῶς ἐγκύπτων μελέταις συνέγραψε τουριστικὰ πραγματεῖαν περὶ συναλλαγματικῆς καὶ με-

τέγρασεν ἐκ τοῦ τουριστικοῦ εἰς τὸ ἑλληνικὸν τὸν ὄθον, Ἰασιζὸν Κόδικα καὶ εἰς τὸ γαλλικὸν τὴν ὄθον, Παινιζὴν Δικονομίαν, συγγράμματα ἐπαινεθέντα καὶ δικαίως ἐτιμηθέντα διὰ τὴν πιστὴν μετάφρασιν τῶν ἐπιστημονικῶν ὄθων.

Πλὴν δὲ τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ δράσεως Αὐτοῦ ὁ Ἡγεμὸν τῆς Σάμου ἔδρασε καὶ ἐπὶ ἐθνικῶν ἔργων πολυτάκις ἐκλεγθεὶς μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Διακοῦ Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου πλείστακις εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλληνικῆς παρασχὼν ἐκδοτέσεις διὰ τῶν νομικῶν Αὐτοῦ φάτων.

Πανταχόθεν, ὅθεν διήλθεν ὁ Ἰωάννης Βιδινός, κατέλειπε τὰς ἀρίστους τῶν ἐπιτελέσεων· τὰ πρῶτα δὲ Αὐτοῦ ἐν τῇ διοικήσει τῆς νήσου Σάμου βήματα, ἀποδεικνύουσιν Αὐτὸν ἀκλόβητον τοῦ καθήκοντος ἐργατὴν, ἀκέρως νοήμονα καὶ δραστήριον κυβερνήτην ἀπερῶν ἔχοντα ἀπόφασιν ἐν πνεύματι δικαιοσύνης νὰ διοικήσῃ τὸν τόπον, ἐν ᾧ δικαίως ἀμερίστως ἐτιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται διὰ τὴν σφύρανα Αὐτοῦ πολιτείαν.

Ἄνοι, ἀνὸς ἡδὲ ἡδὲ ἡδὲ ἡδὲ ἡδὲ ἡδὲ καὶ μετρημένα
Ἄν ἡδὲ πάλιν νὰ σ' ἡγαπῶν μὴν ἡγαπῶν κανένα.

(ἢ. ΠΑΡΑ)

Ἐργασί: ἔμπορευμασί: μέλ: σισί: ἕδαι: γράφαι: Ἐπιτροπῆ: θαυμαζέσαι: Ἀπέτο: εἰστέρας:

(ἢ. ΠΑΡΑ)

Ἄνοι καὶ ἡδὲ ἡδὲ ἡδὲ ἡδὲ ἡδὲ καὶ δὲν πίνονται. ἔπος: καλεῖ τουριστικῆ: γορῆ: νὰ σημαδεύει.

Ω ΝΥΧΤΑ!...

«... Νύχτα γράφα θέματα
Νύχτα γράφα μάγια!...»
ΣΟΛΩΜΟΣ

Νύχτα γλοκειά και νύχτα απέραντη
Μές από μυστήριο τυλιγμένη,
Πού έχεις φορέσει σά βασιλίσσα
Μιά φορεσιά αστροκεντημένη,

Παρηγορίτρα πού τριγύρω μου
Σκοπέξ τού άνείρου τή γαλήνη,
Πού κάνεις κάτω από τή σκέπη σου
Κάθε πληγή νά σιγακλείνη,

Όπου μωρώνεις μου τήν ύπαρξι
Και πού φτερόνεις μου τόν πόθο,
Νύχτα γλοκειά και Νύχτα απέραντη
Πόσο βαθειά-βαθειά π' νουίθου!...

Και στη πλανεύτρα τήν ήγκάλη σου
Σπού φεγγαριού σου τή γλωσσίδα
Όλα όσα ήγαπησα προβαίνουσα
Κι' ήρσιπερνούσε στήν ήράδα.

Και δείχνονται όλα άνδρσοσιέπαστα
Όλα περνούν τά πρώτα χρόνια
Μέ τών ήλιών τά τριαντάφυλλα
Μέ τών καυμών τά χειλιδόνια:

Νά τού σπητάκι τού καταλευκο
Νά τού σπητάκι τού κρυμμένο
Μέσα στα πράσινα ήρσικλήματα
Μέ τής βανίλλιας μωρωμένο,

Μέ τού ήφρονάκια και τούς γρολλήους του
Μέ τήν καθούιά του τή βούρα,
Και μέ τήν κούη τήν διδανούη,
Πού περιστά μέ είχε ήγαπήσει!...

Νά τού λιμνι ήκαί παρόμερα
Νά και ή βασκούλα ή άραγμένη
Πού περιμένει τού ζευγάρι μας
Γιά νά ήρμενίτη φτερωμένη!...

Νά και τού Δάσος πού άναστύναζιν
Όταν τού νύχτιο έρσσε ήγέρι
Πού τά πλατανια ήχει τά χέρια
Κι' άντριωμένη ήχει τή φτέρη,

Πού μέσ' τού βάθος του φιλόστοργα
Κρατεί τά τούτα μυστικά μου,
—“Ω χαισε Δάσος! Μέ τή χάρι σου
Συγχιτώσμένη είσε ή καρδιά μου!...

Όλα τρυφερά μου, όλα ήπλώνονται
Όλα τά φέρνει ή Νύχτα ήμπρός μου
Μά τού ύπνίσκουμο φέρε περιγύρα
Τού μακρονού και ζενου κό μού,

Και φέρνουν όλα ρίγη άνέφραστα
Φέρνουν τά πάντα απ' ήχη, ως ήχη,
Έδου καρδιώχρησε στα στήθη μου
Και μέσ' στα μάτια μου ένα δάκρυ

Και στη σκεπή πού στέκει υλόφρα
Μέσ' απ' τού γέλιου τή φρομύνα
Κι' από τά σπλήχρα μου αναδέχονται
Αόμα θιρούα και φλογισμένα:

—“Ω Νύχτα, Νύχτα ήγαπημένη μου
Μέσα στη μύριση ήγκάλη σου
Μέ τή πνοή του τήν ήλευσά,
Κάτω από τά άστρα τά χροσά σου,

Ειδωλολάττης τούρα υλόφρα
Υλόνια, ύφωνα σου τά χέρια
Και ήσο για σένα όμνο ύπέρτατο
Στα ήρσιπερμένα τά αϊθέρια:

—“Ω κάμε τώρα, κάμε αδιάκοπα
Γλυκά να νοιώθω σε τριγύρω
Νά ζωντανεύω με τήν άγνια σου
Νά ζώ με τ' άγιο σου τό μύρο,

Κι' εμπρός στοῦ νοῦ τὰ μάτια αδιάκοπα
Και στήν καρδιά τήν πονεμένη,
“Ω φέρονε φέρνε μου, ὅσα αγάπης
Νύχτα γλυκειά κι' αγαπημένη! . . .

1900

ΘΡΑΣ. ΖΩΓ'ΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰς μίαν ἐπίσκεψιν

“Ο. κ. Α. ἐπισκέπτεται τόν φίλον τοῦ Γεώργιον ἐπὶ τῇ ἑορταστικῇ
του ἑορτῇ, ὅτε ἐν τῇ οἰκίᾳ συναντᾶται μὲ πέντε-ἕξ Γεώργιδες.

— Μά, ἐδῶ δὲν εἶνε ἐπίσκεψις λέγει ἀπορῶν μετὰ τὰς συστάσεις
τοῦ οικοδεσπότη. Ἐδῶ εἶνε σωστό Γεωργικόν Συνέδριον.

“Ο μεγαλύτερος κλέπτης τοῦ κόσμου εἶνε τὸ κακὸν βιβλίον, διότι
σοῦ κλέπτει τὸν καιρὸν.

Μωρὸ ἢ γυναίκες δὲν σοῦ λέω πῶς ὅλες
Μὰ ἢ περισσότερες πάντα εἶνε μαριέτες.

ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΠΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙ

“Αγαθὸς πατριὸς σάββιον κατέβην ἄπαντα τὰ μέλη τῆς οἰ-
κογενείας τοῦ κ. Λαζάρου Χαρίσση. Ἐκαστος ἐρχοῦντο κατε-
χόμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων του ρυθίσεων κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἴσ-
τον ἀγγαρίστων, ὅς ἐν τούτοις δὲν ἐπόησαν νὰ ἀνακουφίσαι εἰς
τὴν κλίση. Νεκρικὴ ὅστω σιγή ἐβασίλευεν ἐν τῷ ἐστικτικῷ ὄ-
ρει, ἐπιτάκτως ἐβρέθησαν συνθεροισμένοι πάντες, ἐξαιρέσει τοῦ
πατρὸς κ. Λαζάρου, τοῦ ἐποίου τὴν ἐπάνοδον ἐπισκόπου ἀπὸ
καρῶν εἰς καρῶν ἀπὸ τοῦ παραθύρου.

Πρὸ μῆος ὅρας ὁ διακομιεὺς εἰδοποιήσῃ τὴν οἰκογένειαν ὅτι
ἐπέβην ἐπιστολὴ ἐν τῷ ταχυδρομείῳ ἐπ' ἑνόματι τοῦ κ. Λα-
ζάρου Χαρίσση, ἢ ὅφειλε νὰ μεταβῇ καὶ παραλίαν ἡ ἴδια.

— Ἐπιστολὴ εἰς τὸ ταχυδρομείον ποῦ πρέπει νὰ ὑπάγῃ νὰ
τὴν παρῆ μένος! Ἄλλὰ ἔα εἶναι λοιπὴν συσταμένη, εἴπειν ἡ κ.
Χαρίσση.

— Ἄστε ἔα εἶνε ἐπιβεβαίωσιν ὁ διακομιεὺς, καὶ ἀπεστέθη
κλίσιον ὑπὸ τὸ βάρος του υπερμεγέθους σάκκου τῶν ἐπιστολῶν
ὄν ἐραται.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτω τῆς κ. Λαζάρου Χαρίσση ἦτο ἀριετὴ ὄ-
πως βύθισα εἰς σάββιον πάντας τοὺς παρισταμένους.

— Ἀπὸ ποῦ νὰ εἶναι ποῖος νὰ τὴν στέλλῃς εἶπον ὅλοι ὅμοιο
καὶ ἕκαστος παρεδίδθη εἰς τὰς ἰδίας σαιφείας καὶ τοὺς ρυθί-
σμούς του.

Καθημένη ἐπὶ τοῦ ἀναπτυκτικῷ ἀνακλίντρον τῆς ἡ. κυρία
Χαρίσση ἀρχίσει νὰ πῶσι, ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ἡ ἄγ. χρονοδότης

λευκότητος περιανημις του καλού της συζύγου ή επιδιώκουμε και παρεδόθη καθ' ολοκληρίαν εις βραβείαν ρέβηαν.

Ο κ. Λαζάρου, σύζυγος αγαθός και πιστός, ανελλιπής εις τὰ καθήκοντά του ουδέποτε τῇ ἔδωκεν ἀφορμὴν ὑπονοίας, καὶ ἡ συζυγική του πίστις ἦτο ἀναμφισβήτητος ὅσον ἴσως καὶ ἡ τοῦ ἐτέρου του ἡμίσεως. Οὐδὲν εἶχε δι' αὐτὴν μυστικὸν καὶ αἰ σγέσεις καὶ ὑποθέσεις του τῇ ἦσαν πάντοτε γνωσταί. Μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων του οὐδεμίαν εἶχεν ἀλληλογραφίαν, ὁ δὲ εὐρὺς κύκλος τῶν ἐπιχειρήσεών του δὲν ἐξεταίνεται πέραν τῶν ὁρίων τῆς πόλεως· συνεπῶς ἡ ἐπιστολή αὐτῆ, ἡ συστημένη ἐπιστολή, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἀνησυχῆσῃ τὴν καλὴν σύντροφόν του.

Ἀπὸ σκέψεως εἰς σκέψιν μετακινήσω ἡ φαντασία τῆς κυρίας Λαζάρου ἔφθασε τέλος εἰς ἓν συμπέρασμα, ἀρκούντως λογικόν, κατὰ τὴν ἰδίαν τῆς γνώμην, καὶ ἰκανοποιεῖν ἅμα τὰς ἐπιθυμίας τῆς.

Μετὰ κωκώδην ὄντων ὑποθέσεων, ἀνεμνήσθη ὅτι ἡ μήτηρ τῆς εἶχε μεγαλειότερον ἀδελφόν, ὅστις ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς νεκρωτάτης του ἡλικίας πρὸς ἀνεύρεσιν τύχης καὶ περὶ τοῦ ὅποιου οὐδὲν ἔκτοτε ἔμαθον ἢ συγκεχυμέναις τινάς καὶ ἄσαφαις πληροφορίας.

Ἡ ἐφορητικὴ φαντασία τῆς δὲν ἐβράδυνε τὰ πλάστη, ἐλόκληρον ἱστορίαν ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει ταύτῃ ἦτο ἄλλως τόσον ἀπλῆ καὶ τόσον συνήθης ἱστορία. Ὁ ἄγνωστος αὐτὸς θεὸς θὰ ἀπέθανε βεβαίως ἐκατομμυριοῦχος εἰς ἀπομακρυσμένον τι μέρος, εἰς τινὰ πόλιν ἴσως τῆς νοτίου Ἀμερικῆς, καὶ ἐξητυπῶτο ὁ κληρονόμος του ὑπὸ τῶν ἐκεῖ ἀρχῶν.

Ἡ ἰδέα αὐτὴ ἦτο τόσον ὠραία, δι' ὃ δὲν ἐγχεράσθη πολὺ ὅπως λάθῃ ὅσα καὶ σάρκα ἐν τῷ νῷ τῆς κ. Λαζάρου καὶ μετακινήθῃ εἰς ἀλήθειαν ἀναμφισβήτητον.

Ἴδου αὐτὴ ἀμέσως πλουσία.—Πόσα ἐκατομμύρια νὰ εἶχεν ὁ θεός; Δέκα βεβαίως ἔχῃ ὑπερώτερα, . . . δέκα ἐκατομμύρια δολλάρια—διότι ἐκεῖ ἔχουν δολλάρια—πόσα χιλιάδας φράγκα κἀμνον; δὲν ἤξεύρω πόσον ἔχει τὸ δολλάριον . . . ὅς εἶνε.

δὲν περιῆξει, μετρώμεν δολλάρια, ἔχει ἄλλαν ἀξίαν τὸ ἄγνωστον ἀπὸ νόμισμα.

Ἄλλ' αἰσῆς τὴν ἀνήμεσαν ὄψιν τῆς ἐν ἡ ἀντεγκλήτου ἡ γὰρ τῆς ψυχῆς τῆς ἐσκόπεε νέφος.

Ἀνεμνήσθη, ὅτι δὲν ἦτο αὐτὴ ἡ μόνη κληρονόμος τοῦ θεοῦ. Ἦσαν καὶ τὰ πάντα ἄρρακά τῆς ἀδελφῆς τῆς, καὶ οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ τῆς καὶ τέσσαρες πρωτοῦ ἀδελφοὶ τῆς ἐν τῆς ἀδελφῆς τῆς μητρὸς τῆς καὶ ὁ θεὸς τῆς ὁ ἄλλος ἀδελφὸς τῆς μητρὸς τῆς, ὅστις ἄπειρος εἶχεν κλοθετήσει πτωχῶν τινὰ κέρην εἰς ἓν ἄφρον ὄντι τὴν περιουσίαν του ὡς νὰ μὴν εἶχε καὶ αὐτὸς συγγενεῖς.

Ὅλοι οὗτοι οἱ ἀπροσδοκίως ἀναφώνητες κληρονόμοι ἐταράχθη τὰς σκέψεις τῆς κ. Λαζάρου.— Ἄ, δέκα ἐκατομμύρια δολλάρια τὸ ἢ καὶ ἑκατό; . . . δὲν εἶνε δυνατόν ὅμως νὰ εἶχε δέκα ἐκατομμύρια ὁ θεός . . . ἄ μὰ ποτὴ!! Ἦθ' εἶχεν εἰκοσι, σαράντα, περισσότερα ἀκόμη, ἐξῆντα . . . βέβαια, ἔχοντα ἢ εἶχεν. Ἦθ' διανεμηθῶσιν εἰς τρεῖς καὶ ἐκ τοῦ ἐνός τρίτον το πᾶμπαν ἢ ἀνάγκη εἰς ἑμὲ; δὲλ, τέσσαρα ἐκατομμύρια δολλάρια. Ἄ πολὺ ὄλημα . . . ἀπὸ ἓνα ἐκατομμύριον εἰς καθὲν μας παιδί καὶ ἓνα ἡμεῖς διὰ τὰ γεράματά μας. Πολὺ ὄλημα λοιπὸν εἶχεν ὁ θεός.

Ἐν ἐκατομμύριον δολλάρια πρῶτα τῆς Φιρίτσας
Μὰ πόσον πλοῦσοι καὶ νὰ μείνωμεν εἰς τὴν κερικὴν ἢ, μὲν ἀπὸ δὲν γίνεται, ποτὴ! Ἦθ' ἀπάρχομεν εἰς τὰς Ἀθῆνας . . .
Με τὴν ἀνακτοράν, μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρχοντος τοῦ παιδὸς μου νὰ τὰ θάψω εἰς . . . Ἦθ' μετακινήσωμεν εἰς τὰς Ἀθῆνας . . .
Ἦθ' ἀπώσωμεν σπῆτι . . . Ὅχι, βεβαίως εἰς τὰ Πάριζ ἀκούσθε εἰς τὴν Νε ἄπολι . . . εἰς τὰ Πα τῆ σια . . . δὲν εἶναι μοῦ φανταίετο πολὺ ἀριστοκρατία ἐκεῖ . . . Ἄ! εὐρήκα . . . εἰς τὴν ἕδον Κηρισσιᾶς ἐκεῖ λέγουσι πὼς κἀμνον ἀληθινὰ παλατάκια τωρα . . . Ἄλλὰ πρέπει νὰ κἀμωμεν καὶ ἐπαυλιον. Ποῦ ἕμεις; Εἰς τὴν Κηρισσιᾶ; μοῦ ἀρεσσι ἐκεῖ ἐπῆρα μίαν φορὰν καὶ ἐνθυμοῦμαι καλὰ . . . ἔχει δένδρα, πρασιναῖα . . . ὅλα καλὰ, μα ἔγω εἶμαι συνεβιαμένη εἰς τὴν ἑλλάσσαν . . .

καλλίτερα έχω το Φάληρον. Ναί, εἰς τὸ Φάληρον δὲν ἔχει νὰ εἰπῇ ὄχι ὁ Λάζαρος. . . Ἐὰν μοῦ ἀρχίσῃ πάλι τῆ γαρίνα μὲ τὴν ὑγρασία καὶ τοὺς ρευματισμούς του . . . μὰ δὲν ἠμπορῶ ἐγὼ νὰ μὴ βλέπω θάλασσα . . . καὶ τὸ κάτω κάτω ἰδική μου εἶνε ἡ περιουσία . . . τί θὰ εἰπῇ . . . τόσα χρόνια ἤτο ἐκεῖνος, τώρα ἦλθε καὶ ἡ ἰδική μου σειρά.

Ἐὰν ἀποκαταστήσωμε τὴ Φιφίτσα μας . . . ἓνα λαμπρὸν συνοικισμόν, μὲ ἓνα ἀξιωματικόν . . . ταγματάρχην, συνταγματάρχην, ὄχι δὲ μεγαλήτερον νὰ εἶναι καὶ πολιτευόμενος, νὰ γίνεταί καὶ ὑπουργός . . . νὰ παγαίη εἰς τοὺς χοροὺς τοῦ παλατιοῦ. . . Ἡ Φιφίτσα μου, μὲ τὴν ἀνατροφὴν τῆς, τὴν εὐμορφίαν τῆς, τοὺς τρόπους τῆς, θὰ ἦναι ἡ βασίλισσα τῶν συναναστραφῶν. . . Δὲν τὰ ἀνέθρεψα ἐγὼ τυχαίως τὰ παιδιὰ μου! . .

Ἐπειτα θὰ ὑπάγῃ ὁ Λεάνδρος εἰς τὴν Γερμανίαν νὰ τελειοποιηθῇ ἀρχαιολόγος καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀμέσως καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου· μήπως δὲ ἔχει καὶ καλλίτερον· ἐκεῖνος καὶ ἀπὸ τώρα εἰμποροῦσε νὰ ἦναι. Κατόπιν πρέπει νὰ ταξιδεύσῃ, νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ εὐρωπαϊκὰ μουσεῖα· ἐκεῖνος μὲ τὸ ταλὰν ποῦ ἔχει θὰ γείνη μέγας ζωγράφος, καὶ ποιητῆς καὶ μουσικῆς καὶ τί δὲν εἶνε αὐτὸ τὸ παιδί! αὐτὸ μού ὁμοιάζει περισσότερο ἀπὸ ὅλα.

Ἔχουμεν καὶ τὸν Κόκο μας· εἶνε μικρὸς ἀκούμ, μὰ αὐτὸς δείχνει πῶς θὰ τοὺς περάσῃ ὅλους. Ὄκτω χρόνῳ καὶ ἤξευρε ὅλο τὸ ἀλφάβητο, τί πνεῦμα! . . .

Καὶ τὸ κομβολόγιον τῶν σκέψεων τῆς κ. Λαζάρου ἐξεκκοκίζετο μετὰ θαυμασίας ταχύτητος.

Παρὰ τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον ἡ Φιφίτσα, ἡ μονογενὴς κόρη τοῦ κ. Λαζάρου ἦτο βυθισμένη εἰς εὐχάριστον ρεμβασμὸν ὡς ἠδύνατό τις νὰ μαντεύσῃ ἐκ τοῦ ἀορίστου μειδιήματος ὅπερ ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς. Εἶχε λησμονήσῃ πρὸ πολλοῦ νὰ ἀνασύρῃ τὴν βελόνην ἀπὸ τοῦ ποικιλήματος εἰς ὃ ἦσαν προσηλωμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς χωρὶς ἐν τούτοις νὰ βλέπῃ τι.

Ἡ εἰδησις ἐκεῖνη τῆς ἐπὶ συστάσει ἐπιστολῆς ἐγέννησε κόσμον ὁλόκληρον ὀνείρων καὶ σχεδίων εἰς τὴν τρυφερὰν καρδίαν

τῆς—Ἐπιστολὴ ἐπὶ συστάσει εἰς τὸν πατέρα, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ προερχέται ἀπὸ ἄλλον ἢ ἀπὸ τὸν Στέφανον. Πιστὸς εἰς τὴν ὑπόθεσίν του, εὐγενὴς καὶ γενναῖα ψυχὴ ὁ Στέφανος, μόλις ἔλαβε τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατρὸς του, ἔσπευσε νὰ μὲ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἰδικοῦ μου. Ὁ! πόσον κισθάνομαι ἡδὺ ὅτι τὸν ἀγαπᾷ! (Ἡ δυνάθῃ ἀρὰ γὰρ νὰ τὸν καταστήσω εὐτυχὴ ὅσον τοῦ ἀξίζῃ! Πόσον ἄδικον εἶχον νὰ δυσπιστῶ κάποτε πρὸς αὐτόν! . . . Συγχωρήσόν με εὐγενὴς ψυχὴ, ἀγγελε τὸν ὅποιον ἐτόλμων ἐνίστη νὰ συγκρίνω πρὸς τοὺς κοινούς τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ δὲν πταίω ἐγὼ καθ' ὁλοκληρίαν. Τὰς ἰδέας αὐτάς, τὰς ὑπονοίας αὐτάς, μοὶ τὰς ἐνεπνευσ ἡ Κική ἥτις ἤθελε πάντοτε νὰ διαλητηριάξῃ τὴν γαρόν μου. Τὴ ἐπειδὴ εὐρέθησαν εἰς τὴν δύο ἄπιστοι δι' αὐτὴν ἐπιταί ὅτι καὶ ὁ Στέφανός μου θὰ ἦτο τοιοῦτος. . . Ὁ! τί χρομιατὰ ἔχει νὰ ἀλλάξῃ ὅταν μάθῃ ὅτι με ἐξήτησεν ἐπισήμως ἀπὸ τὸν μπαμπᾶ! (Ἡ σάσα ἀπὸ τὴν ζῆλια τῆς.

Πῶς ἀρὰ γὰρ νὰ τοῦ τὸ γράσῃ; «Σ ε ὅ σ π ἔ μ ο ἰ π ἄ τ ε ρ ο ὄ» (Ἡ τὸν ἀποκαλῆ ἀπὸ τώρα πατέρα! . . . ὄχι, ἴσως «Λ α ζ ἄ ρ ο ὄ τ ἰ μ ε κ ὄ ρ ἰ ε ἰ». . . . Μὰ τί κάθῃμαι καὶ σκέπτομαι! . . . πῶς τὸ γράσῃ; . . . ἀνόητος ποῦ εἶμαι! . . . δὲν ἤξευρε ὁ Στέφανός μου πῶς θὰ φερθῇ εἰς μίαν τοιαύτην περίστασιν!

Ἀλλὰ θὰ τὸν θελήσῃ ἀρὰ γὰρ ὁ μπαμπᾶς; . . . νὰ αὐτὸ μὰς εἰλαίτε . . . καὶ εἶνε δυνατόν νὰ ἀρνηθῇ; Τέκνον καλῆς οἰκογενείας ὁ Στέφανος, προθύτης τῆς Θεολογίας, ψυχὴ εὐγενὴς καὶ ἀγγελική, καρδία ἀγαθὴ καὶ γενναῖα, τίς δὲν θὰ ἐφοδοῖε; νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτόν τὴν εὐτυχίαν τῆς μονογενοῦς θυγατρὸς του!

Αἱ ὠραῖαι αὐταὶ καὶ τρυφερὰὶ σκέψεις ἐλάμπρουν τὴν μορφὴν τῆς Φιφίτσας, ἥτις ζήνη πρὸς τὰ περὶ αὐτὴν, ἔπλεον εἰς τὰ ἀτέρμονα πελάγη τῆς μετὰ τοῦ λατρευτοῦ τῆς Στεφάνου εὐδαμονίας τῆς.

Παρὰ τὴν ἐν τῷ μέσῳ τράπεζαν ὁ Λεάνδρος κύπτων ἐπὶ τοῦ νέου τόμου τῶν ποιημάτων τοῦ Δροσίνου ἐπὶ ὠρας ὁλοκληρῶς δὲν εἶχε στρέψῃ οὐδὲ μίαν σελίδα.

Ἡ ποιητικὴ καρδία του δὲν ἔμεινεν ὡς εἰκὸς ἀτάρχηος εἰς

την ειδική της επί συστάσει ταύτης επιστολής, ή δε πλείωτον πάντων τῶν ἄλλων εἰθισμένη νὰ ἀνέγγεται εἰς τὰ ὄψα φαντασία του, δὲν ἐβράδυνε νὰ δημιουργήσῃ ἄλλοθι ἰσοποιάν.

Ἡ ἐπί συστάσει αὐτῆ ἐπιστολῆς οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἦτο ἰδική του, καὶ ποῖος ἄλλος ἔδυνάτο νὰ περιμένῃ ἐπιστολὴν ἐπὶ συστάσει ἐκτός αὐτοῦ; Αὐτὸς ἀπὸ ἑλοῦς ἑγκραῖν ἐπιστολὰς εἰς τὰς διαφόρους ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ ὅπου ἔστειλε τακτικὰ ποικίλα του, τὰ ὅποια ἄποροι μὴ βλεῖπων δημοσιεύμενα.

—Εἶνε λάθος τῶν ὑπαλλήλων τοῦ τεχνολογικοῦ εἶδεν Α. Χαρίσσα καὶ ἐνόμισαν πῶς εἶνε Λαζάρος, ὅς νὰ μὴν ὑπάρχη καὶ ἐνταῦθα Λαζάρος Χαρίσσα. Εἶνε ἰδική μου ἡ ἐπιστολή, καὶ εἶνε τοῦ Τάκη ὁ ὅποιος μοι ἀνγγράλλει ὅτι ἡ κωμωδία μου ἐβράδυνθη εἰς τὸ Λασιθίου διαικόνισμα. Ἀλλὰ δι' αὐτὸ δὲν εἶχον κωμικὴν ἀμφιβολίαν. Ὅπως κτὸ γραμμένη ἡ Μ α ρ τ ο υ ρ ῆ σ α κ α κ δὲν κτὸ δυνάτο παρά νὰ βραδυνθῇ. Εἰσπίασα ὅμως ἐν ἑλευκτέρῳ ἔτος εἰρηάσθην . . . δέκα χιλιάδες στίχοι, δὲν εἶνε ὀλίγον πρῶτον! καὶ ὅλοι οὐσιαστικῶτατοι, καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ζωντανήν ἠλικίαν τοῦ καὶ τοῦ βροντοῦ ἀλλήλων ἔχει κατὰ λέξαι μίσην πρὸς κανεὶς δὲν τὰς εἰθεύει καὶ τι πλοκή, καὶ τι λύσεις! ἀδύνατον νὰ τὴν προῖδα τις. Α! μὰ εἶνε ἀριστοτέλειαν ἡ Μ α ρ τ ο υ ρ ῆ σ α κ α κ. Ἀλλὰ διατὶ νὰ μὴ μοῦ τὸ πλῆρες γραφῆς ὁ Τάκης; τί τοῦ ἔρανε νὰ μοῦ τὸ γραφῆ καὶ ἐπὶ συστάσει; ἴσως ὅμως νὰ μοῦ στέλλῃ καὶ τι ἐπίσημον ἐκ μέρους τῆς ἑλληνοδίκου ἐπιτροπῆς, τίς εἶδε! . . .

Δὲν δύναμαι νὰ κρατηθῶ . . . ἢ ὑπάγω νὰ τὴν πάρω . . . δὲν ἔθ' ἐμὲ φέρων ἀντίρροκιν ὅταν τοὺς ἐξαρῶ πῶς συμβαίνει νὰ ἔγωγε τὸ αὐτὸ ἀρχικὸν μὲ τον πατέρα μου . . . Ὅχι, ὄχι, ἐνεπνευσθῆν μίαν ἰδέαν, δὲν ἔθ' ὑπάγω. Ἐὰ ἀρήσω νὰ τὴν πάρω ὁ πατέρας, ἔθ' τὴν ἀνοίξῃ με τὴν ἰδέαν ὅτι εἶνε ἰδική του, καὶ τί γὰρ δι' αὐτὸν ὅταν ἔθ' ἰδῇ τὴν ἐπιτοχίαν μου! . . . Ὁ καθύμνος ὁ μπαμπᾶς! . . . εἶνε δίκαιον νὰ πάρῃ ἐκεῖνος πρῶτος τὴν γλῶσσαν ἄλλως μὴ δὲν ἐφείλω εἰς αὐτὸν τὴν ζῶν; μὴ δὲν εἶνε αὐτὸς ὅστις νοηθήμερόν μοιθεὶ δι' ἡμᾶς; . . . Α! πόσον ἔθ' εἶνε ὑπερόφρανος διὰ τὸν οἶόν του! . . . Ἀγαθὴ μου πάτερ αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον ὅπερ δύναμαι νὰ κάμω διὰ σί' νὰ ἀποθα-

νατίσω τὸ ὄνομά σου! . . . Ἄλλοι κληροδοτοῦσιν εἰς τὰ τέκνα των ἑυδοξῶν ὄνομα, ὅπερ ἐκεῖνα ἀπολάττουσιν, ἄλλοι, εὐτυχῆς εἰς σὺ, ἀποθινακτίζουσαι δι' αὐτὸν.

Ὅλοι ἀντιθέτοι πρὸς τὴ φιλοδοξία ὄνομα τοῦ Λαζάρου γίνονται καὶ σκέψεις τῆς ἑρακλῆς κωμικῆς τοῦ κ. Λαζάρου ἐπὶ τῆ ἰδέαν τῆς συστημένης ἐπιστολῆς.

Κατακρινόμεναι εἰς τὸ περὶ κληρονομίας δωρητικῶν ὅπως κατασκευασθὲν ἐνδουαχίαν τινὰ τοῦ μικροῦ Κόσου ἐκ παλαιῆς τοῦ πατρὸς του, κατὰ νὰ παρασθῆ, ἐπὶ τῆς σκέψεως ὅτι οὐδὲλοι ἀπὸ τῆς ἀλλοῦν παρακατακτῆς ἡ ἐπιστολή αὐτῆ τοῦ θείου ἔστο ἀπῆλθῃ εἰς τινὰ ἐκ τῶν πολλῶν ἰδικῶν τῆς ἡ ἀπιστολῆν εἰς διακόσιους πλουσίας οὐσιγενεῖς οἰκογενεῖας τοῦ ἑξωτερικοῦ ἑλπίδων ἢ εἰς οἰκοδιδασκαλίαν.

—Ἡθῆν νὰ προεγγατῆ ἀρχὴ γὰρ ἔγω προσέβησιν ὅτι ἐνταῦθα ἢ ἐκ Ρωσσίας ἢ ἐκ Γουμανίας, πιθανώτερον ἐκ τῆς τελευταίας σκεπῆς εἶνε ἀποθιναθῆν εἰς περισσοτέρως οἰκογενεῖας καὶ εἰς τὰ μέρη αὐτὰ διαταρῆσαι ἀκομὴ ἀνεκτικὴ ἢ πρὸς τὴν ἑλληνοδικὴν κληρονομίαν καὶ τὰ ἑλληνοδικὰ γράμματα ἀρχαῖα.

Εἶνε ἀρχὴ γὰρ μικρὰ τὰ παιδιὰ . . . μεγάλα . . . ἀρρενεῖα . . . θήλεια . . . φτωχίζον καθόλου ἢ ἐπιπλοῦσα . . . Καὶ τί νὰ εἶνε τὰ γὰ ἢ μᾶλλον ποιοῦν . . . ἔθ' εἶνε εὐγενεῖα . . . πιθανὸν ἢ εἶνε καὶ ὀφθαλμῶν. Ἄν εἶνε κανεὶς πλουσίας γήρας, ὅστις θῆται νὰ ἀναθῆται ἑλληνοπρωτόως τὰ τέκνα του.

Πόσον ἔθ' λαμβάνω κατὰ μίαν; ἀλλ' αὐτὸ εἶνε ἀντικείμεν τῶν παιδιῶν καὶ τῶν μαθημάτων. Ἐπειτα μίαν οἰκοδιδασκαλίαν δὲν ἔχει καὶ πολλὰ ἔξωδι' τὰ ὑφαικτα τῆς εἶνε παντοσε δόξα τῶν κομῶν τὰ ἑσπῆ δὲ καὶ ἔχει ἐν τοῖς οἴκοι μόνον μίαν καὶ τὴν ἰδιαιτέραν καὶ ὅτι μοι ἀναγκαστικὴ κατ' ἀρχαί. Ἐὰ ἔγω βέλεια ἀνεκτικῶν ἀπὸ πολλὰ πρῶτα. Εἶνε τὸ κληρὸν εἶνε φτωχόν, πρέπει νὰ φερῶσιν ἀλλήλων, φανέλλας καὶ πόσον ἄλλοι στενοχρῆσιν αὐτὰ, τί νὰ γινῆ ὅμως εἶνε διὰ μίαν φεραν. Δὲν εἶνε πάλιν ζῶν αὐτὴ ἔδω πέρα νὰ περιμένω ἀπὸ τοῦ θείου τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου θείου καὶ νὰ μὴ κρατηθῶ, ἢ ἰδέα ὅτι ἔματι βῆρας, ἐπὶ εἶμαι ὑποχρεωμένη . . . Νὰ μὴν ἔγω ποτε καὶ

ἐγὼ ἰδίαν θελήσω, ἰδίαν γνώμη... Ἄ, δὲν εἶνε ζωὴ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τελους τί θὰ γείνω; πτωχὴ καὶ ἔρφρανή ὅπως εἶμαι τίς θὰ φροντίσῃ δι' ἐμέ;...

Ἰπὸ τὸ κράτος τῶν μελαγχολικῶν τούτων σκεψέων, ἕως προὐκάλεσον ἢ εἰδήσις τῆς ἐπί συστάσει ἐπιστολῆς, ἢ ἐργασία τῆς ἀνεψίως τοῦ κ. Λαζάρου Χαρίστη προὐχώρει βραδέως, ἐνφ ἀπέναντι εἰς τὸ μαγειρεῖον ἢ Κατερίνα, ἢ ὑπηρετρία, εἶχεν ἐντελῶς διακόψει τὰς ἰδικὰς τῆς.

— Ξεύρεις δὲ, ἐσκέψθη ἄμα τῇ ἀγγελίᾳ τῆς ἐπιστολῆς, νὰ εἶνε τοῦ πατέρα τὸ γράμμα καὶ νὰ ἴδῃ κανένα κανάτι ντουπιές ἐκεῖ ποῦ ἔσκαβε ἕς τὸ χωράρι μας, καὶ νὰ μοῦ γράφῃ νὰ πάγω περὶ νὰ ζήσωμε σὺν πλούσιον νοικοκυραῖοι. Θάξουμα τὸ δικό μας, τὸ σπῆτι μας, τὸ ζωντανό μας, θὰ πηραίνουμα σὰ πανηγύρια καὶ τότε παιὰ δὲν ἔχει νὰ πῆ ὕψι: καὶ ὁ Γερονικόλας γὰρ τὸ γυιό του... ἄμ ποῖός τὸν θέλει καὶ ὅλα ὕστερα! Νάτα μας, νάγω ἀμπόσσες γυλιαδες καὶ νὰ πάγω τὸ γυιό, τοῦ Γερονικόλα μ' ἓνα χωράρι δυὸ στέρμαχτα μεγάλα πρᾶμμα!

Ὀβίω σκεπτομένη ἢ Κατερίνα ἀπελαίρηθη, ἐνφ ὁ γάτος τῆς γειτονεῖας, ἓνας φάρης μεγάλος γάτος, ἐπώφειληθίς τῶν ρεμβασμῶν ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας, ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἀνοιχτοῦ ἐξοφυλακίου τὸν πρῶτισμένον διὰ τὸ γυῖμα μέγαν ἔχθρον καὶ ἀπῆλθεν ἀπαρασῆρητος καὶ ἀνενόητος ἐκ τοῦ παραθύρου.

Ἐν τῇ καταστρώσει τῶσων ὑπολογισμῶν καὶ σχεδίων ἢ ὥρα εἶχε παρελθεῖ καὶ τὸ ἑκκριμὲς εὐδαίμων δωδεκάτην παρὰ τέταρτον.

Ἀφῆντις οἱ ρεμβασμοὶ ὄλων ἐπαράχθησαν ἀπὸ τὰς φωνὰς τοῦ μικροῦ Κόκου, ὅστις διαλαθὼν τῆς προσοχῆς πάντων κατήλθεν εἰς τὴν ὄδον καὶ ἔπαιζεν μὲ τοὺς ἀγροῦπαιδας, καὶ ὅπου τὸν συνέλαβεν ὁ πατὴρ καὶ τὸν ἔφερεν κρατῶν αὐτὸν ἐκ τοῦ ὄτους ὡς σταφυλὴν.

— Τί ἔχει τὸ παιδί; τί σοῦ ἔκαμεν; ἀνέκραζεν ἀγρίως, ὀρμήσασα ὅπως ἐλευθερώσῃ αὐτὸ ἐκ τῶν πατρικῶν χειρῶν, ἢ μήτηρ.

Ἀλλὰ δὲν ἐπρόβηκε νὰ ἐκκρίσῃ τοὺς λόγους τῆς ἀσπασίας τοῦ αὐτοῦ καὶ ἡ κυρία σὺν ἡμῶς τὸν τὸν διέκοψε.

— Ἔλα ἄφες τὰ αὐτὰ ποῦρα, γρηγορε, μὴ βγάνας τὰ παπούτσιά σου, πήρανε εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἔχει γράμμα ἐπὶ συστάσει ἀπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ πατρὸς σου.

— Καὶ καὶ μπαμπᾶ, προσέθεσιν καὶ ἡ Φωφίτα, πηραίνετε.

Καὶ τὴν φωνὴν αὐτῆς συνεμαρτίθη καὶ ὁ Λεάνδρος, ἐν ὃ ἄπο τῆς θέσεως τοῦ δουκτικίου τὸν ἐπεφάνοντο διὰ τῶν φλεγματῶν αὐτῶν ἢ ἀνεψία του, ἢ δὲ Κατερίνα ἀφῆνισθίσα καὶ τριβουσα τὸς ὀφθαλμοὺς προσέθεσιν ὅπως ἐσυνείη: πάντοτε τὴν φωνὴν τῆς εἰς τὰ τῆς οἰκογενείας.

— Ἄστε, ἀρετικῶ, ἀστε μὴ γάτος καίρι.

— Μὰ σταθήτε χριστιανοὶ μου, τί μὲ πηξάτε; ἓνα γράμμα ἐπὶ συστάσει, τί θὰ πῆ; δὲν τὸ πέρω καὶ ὕστερα!

— Ὅχι, ὄχι, εἶνε ἀνάγκη νὰ πάς ἀμέσως, τί λόγος εἶνε ἀπὸ τοῦ ὕστερα! Πρέπει νὰ ἴδωμε ποῦ ἀπῆλθεν, πόσα ἔχει ἢ περισουσι... Ἐπῆλμασε νὰ εἶπῃ ἢ κ. Χαρίστη, προδίδουσα τὰς σκέψεις τῆς.

— Καὶ τί πειθαμένους καὶ περισουσι μὲ φάλλεται ποῖος ἀπῆλθεν;

— Καὶ ἄπο ποῦ λοιπὸν εἶνε τὸ συσταμένον γράμμα; Εἶνε ἀπὸ τὸ προξένιον καὶ μὴ ἀνακρίθων τὸν θάνατον τοῦ θείου εἰς τὴν Ἀμερικήν καὶ τὴν περισουσίαν τοῦ εἶχεν.

— Ἢ μετὰ τόσας πεπειθήσεις ἐκρηθίσα μητρικὴ φρονίμ, ἐπάρκαε τὰς καρδίαν ὄλων περὶ τῆς προξένιως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπιστολῆς, δὲν ἐτόλμασαν ὅμως νὰ τὴν ἀκριβοποιήσωσι οὐδὲ νὰ προδώσωσι τὰ μυστικὰ τῶν σκέψεων τῶν.

Ἀφῆσται δὲ νὰ ἴδωμε, ἔπειν ὁ Λεάνδρος, τί μακτικὴ δυναμὴ ἔπει αὐτὴ τῆς μακαρί. Ἐμπορεῖ νὰ ἠπατηθῆσιν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἔμπορεῖ νὰ ἀποβλήτῃ, καὶ ἄλλον τινα τῆς οἰκογενείας τὸ γράμμα.

Ἀλλ' ἐν ὃ ταῦτα ἔλέγοντο, φαινή τις σκέψις ἐρώτησι τὸν γυῖον τοῦ κ. Λαζάρου Χαρίστη.

Περὶ καρποῦ εἶχεν ἀγοράσει εἰς ἤμερας μὲθ' ἓνος φίλου, ἐκ

των οικονομικών ολοκλήρου έτους, μίαν λαχειοφόρον μετοχήν της Λιγυπιακής Τραπεζίης, πρὸ ἐβδομάδος ἤτο ἡ κλήρωσις τοῦ λαχείου. Ἄν ἐκέρδησι τὸν πρῶτον ἀριθμὸν καὶ τοῦ τὸ ἀνήρρηκτον ὁ ἐκεῖ διαμῆνων φίλος του! . . . Ἀὐτὸ εἶνε, χωρὶς ἄλλο, ἐσκέφθη καὶ θὰ μού στέλλῃ μάλιστα εἰς ἐπιταγήν ἐπὶ τραπέζης τινὸς τὰ χρήματα. Τί κρίμα ὅμως, θὰ πάρω τὸ ἥμισυ! ἂν τὴν εἶχον ὅλην ἰδικήν μου! ποῦ νὰ τὸ εἴξωρα πῶς θὰ κερδίσω, νὰ δανεισθῶ νὰ τὴν ἀγοράσω μόνος.

— Δὲν θὰ τὸ εἶπῶ εἰς κανέναν . . . θὰ ἐπάγω νὰ πάρω τὸ γράμμα, ἔπειτα τὰ χρήματα καὶ θὰ τοὺς τὰ φέρω εἰς τὸ μαντήλι.

— "Ὅχι, ἄς τοὺς τὸ εἶπῶ καλλίτερα· ποῖος ἤξεύρει, ἡ μεγάλη χαρὰ ἔχει ἐνίστε κακὰ ἀποτελέσματα.

Καί, ἐπαίμων εἰς τὴν τελευταίαν τάτην σκέψιν του ὁ καλὸς σύζυγος καὶ πατήρ, ἠσπάσθη προφανῶς καὶ ἐν μεγίστῃ συγκινήσει τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του, ἀναγγέλων αὐτοῖς ὅτι ἐκέρδηται τὸ ἥμισυ τοῦ πρῶτου ἀριθμοῦ τοῦ λαχείου τῆς Λιγυπιακῆς Τραπεζίης, καὶ ὅτι ἀπήγγετο νὰ λάβῃ τὴν συσταμῆν ἐπιστολήν ἐκ τοῦ ταχυδρομείου καὶ ἀμέσως καὶ τὰ χρήματα χωρὶς πούλας διατυπώσεις.

Ἐλαφρὸς ὡς δεκαεταετῆς νεανίας ὁ κ. Χαρίσης, κατήλιθε ἀνὰ τρεῖς τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος, πρὶν ἀκομῆ προλάβωσι νὰ συνέλθωσι οἱ περὶ αὐτὸν ἐκ τῆς συγκινήσεως, ἦν τοῖς προὔξινθησεν ἡ μετὰ τόσης πειθοῦς ἐκφραθεῖσα γνώμη τοῦ πατρὸς, ἧτις ἐκρήματιζε τὰ μέγαρά του ὄνειρον ὄλων ἀνοικειδομοῦσα ἐπὶ τῶν ἐραπίων των νέα.

Παραθεύσας τῆς πρώτης ἐκπλήξεως ζωηρὰ συζήτησις ἤρξατο, ὅπου πρὸ ὀλίγου ἔτι τόσον βλάβεια ἔθασίλευε σιγή. Ἐκλήροτο ἰσχυρίζετο ὅτι ἦτο διάφορος ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς· ἐν τῇ ἡμέρῃ δὲ τῆς συζητήσεως, τὰ καλῶς ἀνατετραμμένα τέκνα τῆς κ. Χαρίσης καὶ ἡ ἰδία αὐτῇ ἀσυνειδήτως ἐξήρχοντο τῶν ὀρίων τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς εἰς τὰς ἐκφράσεις των. Τὰ πράγματα οὕτως ἐλάμβανον ὄλεον δυσάρεστον ὄνιν.

Ἐκ τῷ τούτῳ συνέβηκεν ἐν τῇ αἴσῃ τοῦ κ. Χαρίσης, ἀσφαι-

ων οὕτως μεταβῆκεν εἰς τὸ εἰκοσι περίπου λαπὰ ἀπέχον τὰς οἰκίας του ταχυδρομείου. ὅπου ὅμως ἀναγκάσθη νὰ παραμῆνῃ, ἤμισυαν ἔτι ὄραν ἀναγνόντων τὸν ἐπάλληλον γραμματίζοντα εἰς τὸ πικροῖον ζινδοχοεῖον.

Ἡ ἀνυπομονησία του, ἡ θερμότης τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὁ ἀπὸ τῆς οἰκίας του μέγρι τοῦ ταχυδρομείου ἀκούωνται μακρὰ ἄρασι, ἐν δὲ ἄλλῃ φωνῇ ἔσκαπτι καὶ ὑπὸ τῆς φλογερᾶς κωνίας τοῦ θεῖνου ἡλίου, ἡ πικρὰ ἡ κόπαι, ἡ συγκίνησις, ἔλα ὄραθ ἐπὶ κατὰ ἄλλη τὸν πτωχὸν Λάζαρον, ὅστις εἶδε τὴν δὲ Μισοσίαν ἐκφανόμενον τὸν ἐπάλληλον τοῦ ταχυδρομείου.

— Ἐγὼ μίαν ἐπιστολήν ἐπὶ συστάσει ἠρώτησα.

— Τὸ ὄνομά σας; τῷ εἶπε ψυχρῶς ὁ ἐπάλληλος, ἔρπονθα ἐπὶ τοῦ γραφείου του.

— Λάζαρος Κ. Χαρίσης, ἀπέτασε μετὰ σπόρου.

— Λάζαρος Χαρίσης . . . ἂ, ἐπάγω, εἶδο μὴ ἐπιστολή, ἀπὸ πρώτου δὲ ἦν εἶδη ὑποχρεωμένης νὰ καταβῆται διπλῆ τῇ ταχυδρομικῇ τέλῃ καὶ νὰ υπογράψηται.

— Καὶ ἡ ἐπὶ συστάσει . . .

— Ποῖα ἐπὶ συστάσει αὐτὴ εἶνε, δὲν ἐπάγω ἄλλα.

Ἀνακτος ὁ κ. Χαρίσης, ἀπόληθοντες σφραγίδι, ἐπικράσων. ἔλαβῃ μηχανικῶς τὴν ἐπιστολήν, τὴν ἠνάθε χωρὶς νὰ ἔχη συνείδησιν τῶν πράξεών του καὶ ἀνέγνωσεν ὡς μίαν τέλεια πλήρη ἀνορθογραφίον, ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς ὑπερηθείας του Κατερίνας ἀπέθανε καὶ ὅτι ὁ πατήρ της ἐξήτει νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτῇ εἰς τὸ χωρίον της διὰ νὰ περιποιηθῇ τοὺς μικροὺς ἀδελφούς της καὶ νὰ τῇ πληρώσῃ καὶ τοὺς ὀρεκτούμενους αὐτῇ μισθοὺς τριῶν ἐτῶν.

Κατὰ τὴν μίαν καὶ ἡμισυαν μ. μ. ἐπιστολῶν βραδείας καὶ καταβεβλημένης ὁ κ. Λάζαρος, εἶδε κόσμον περιέρχων ἔξωθεν τῆς οἰκίας του καὶ ἤκουσε προμακατὰς φωνάς.

Ἡ οἰκογενειακὴ συζήτησις ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς ἀπὸ ζωηρᾶς ἐγένετο θυσέλλωδος καὶ κατέληξεν εἰς διαπληκτισμούς μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, εἰς τὰς φωνὰς τῶν ὁποίων προσέτριξαν οἱ ψεῖτονες.

Ἀνεψιὸν κ. Χαρίσιος εὐρέθη πρὸ τριμερῶς θεάματος. Ἡ Φιρίτσα λιπόθυμος ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον, ἐνῶ ἡ σύζυγός του ἐκτάδην κατέχευτο ὑπὸ νευρικῶν σπασμῶν. Ἡ ἀνεψιά του μὲ μελανὸν τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν, ἐξ ἐξαδαλφικοῦ γρόνθου ἀναμφιβόλως, καὶ δειλομένη τὴν κόμην καὶ ἡ Κατερίνα ἐν κακῇ καταστάσει προσεπάθουν νὰ καθησυχάσωσι τὴν μίαν καὶ νὰ ἐπαμείρῳσι τὴν ἄλλην εἰς τὰς αἰσθήσεις της. Ὁ Λεάνδρος ἐπάλασε μετ' ἐνὸς ἀστυφύλακος ὅστις παρενέβη ὅπως λύσῃ τὴν οἰκογενειακὴν συζήτησιν, ἐνῶ ὁ μικρὸς Κόκος διόλουζε γερρῶς πλάσιον τῆς μητρός του.

Τῆ ἐπεμβάσει τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ὄλων προσερχομένων διαβητῶν ὁ σάκος ἐκόπασεν, ἡ Φιρίτσα συνήλθεν εἰς ἑαυτήν. τὰ νεύρα τῆς κ. Λαζάρου ἔπλευσαν συνταράσσοντα τὸ σθεσίων δικαστάσεων σῶμα της καὶ ὅταν τὸ ἀληθὲς περιεχόμενον τῆς ὑποθετικῆς ἐπὶ συστάσει ἐπιστολῆς ἐξηκριθῆναι, πάντες ἐκύψαν τὴν κεφαλὴν κατεσχυμένοι. Μόνον ἡ Κατερίνα ἤρξατο κλαίονσα τὸν θάνατον τῆς μητρός της, ἡ ἀληθὲς δὲ αὐτὴ λύπη της, ἐκράτησε τὴν ἀγαθὴν της κορίαν ἀπὸ τοῦ νὰ τῆ φιλοδωρήσῃ μερικὸς κολάφους διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἰγθύος, ἥτις ἦτο τὸ συμπλήρωμα τῆς ἀπωλείας τῶσαν ὀραίων ὀνείρων.

21) 7) 1904 Σάμος.

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Εὐκόλο πρᾶγμα ἔξοχος, τρανὴς, νὰ θ ε σ ο ρ ῆ σ α ι
Λίγο μονάχα δύσκολο μοῦ φαίνεται νὰ εἶ σ α ι.

Ὅταν τὸ μάτι μαυρισθῇ καὶ κιτρινίσῃ ἡ ὄψις
Τὸ χέρι ἐκπᾶζει τὸ σπαθὶ ἀκόμη καὶ ἀπ' τῆ κόψις.

ΣΑΑΔΗ

ΑΡΚΕΤΑ!

(Ἀπὸ τὸ Δανικόν)

Ἡ Μαρία ἔχει πολλὰ μαλλιά, κόκκινα σὰν τὴ φωτιά καὶ τοιγοῦθουν τὸ κεφάλι της σὰν φλόγες. Ὅλα τὰ κοίτια εἰς τὸ στομάχι τὴν δείχνουν μὲ τὸ δάχτυλο καὶ τὴν φωνάζουν Κ ο κ κ ι ν ὀ σ κ ο υ φ η. Καὶ αὐτὴ κλαίει καὶ εἶνε πολὺ λυπημένη.

— Δὲν θέλω νὰχο αὐτὰ τὰ κόκκινα μαλλιά, λέγει στὴ μητέρα της.

Ἡ μητέρα της τῆς τὰ χτενίζει, τῆς τα πλέκει καὶ σταφυώνει τὰ χέσια τῆς κόμης της γιὰ τὴν ἐσπερινή της προσευχὴ.

— Τα κόκκινα μαλλιά σου τα ἔδωκε ὁ Θεός, λέγει ἄρεται νὰ τα φυλάξῃς μὲ ἀγάπη.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔχει ἡ Μαρία φοβερὸν ὀδοντόλονο.

Φωνάζει, χτυπᾷ τὰ πόδια της γέμω καὶ τὰ βύσανά της δὲν ἔχουν τελειωμὸ. Ἡ μητέρα τὴν πέρνει στὴν ἀγκυλιὰ της καὶ τὴν παρηγορεῖ καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν σωπάσῃ.

— Τώρα πρέπει νὰ ἡσυχάσῃς καὶ νὰ περιμένῃς μὲ ὀπομονή, ὡς ὅτου νὰ περάσῃ, τῆς λέγει ἡμὴν ξεχνᾷς, πῶς ὁ Θεός σου ἔδωκε τὸν ὀδοντόλονο. Θά σοῦ τον πάρῃ πάλι πίσω, ὅταν νομίσῃ, ὅτι πρέπει.

Ἡ Μαρία σταματᾷ μέσα εἰς τὰ μουγκοῖσματά της καὶ κιντᾷ ἀσπαραδαμνικτὴ τὴν μητέρα της.

— Ὁ Θεός μοῦ ἔδωκε καὶ τὸν ὀδοντόλονο,; ἐρωτᾷ.

— Βέβαια ὁ Θεός.

Γλυστοῦ ἀπὸ τὴν ἀγκυλιὰ τῆς μητέρας καὶ στέκει, στερεῖ καὶ ἀποφασιστικῆ, ὁδοὶ μέσ' στὴν κίμασα.

— Μητέρα, λέγει ἄδεν θέλω τίποτε πιά ἀπ' αὐτὸν,!

(Κοπεγχάγη, 1904.)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΥΡΩΜΕΝΟΣ

ΞΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

“Αν ήξευρες την όμορφιά σου, ...

“Αν ήξευρες την όμορφιά σου,
Δέν θάσουνα τόσο σκληρή,
Πόσο ή καρδιά μου λαχταρεί,
Θάνοιωθε τότε ή καρδιά σου.

(“Από τὸ Γερμανικό).

“Αθήνα 1902

“Απ’ εὐσπλαγγνία τὰ φίλιά Σου
Κῆν νά μοῦ εἶνες μπορεί
Δέν θάσουνα τόσο σκληρή,
“Αν ήξευρες τήν ὀμορφιά Σου.

Τὰ γαλιανά σου μάτια

Κάθε ποῦ ἰδῶ τὰ γαλιανά σου μάτια
Γεμάτα ἐλπίδα λήμη κι’ ὀμορφιά—
Σάν τ’ οὐρανοῦ τὰ γαλιανά παλάτια
Νά μὴ σκεπάζῃ ξάφνου συνεφιά!—
Δακρῶσω σάν σκεφθῶ πῶς θά σκεπάζῃ
Τὴν λήμη τῆς μορφῆς σου ἢ συμφορά,
Καὶ γλήγορα ἢ καρδιά σου θά ξεχιάσω,
Πῶς μιὰ φορὰ χτυποῦσε ἀπὸ χαρά.

Γιατὶ ὁ Καιρὸς θάροθῃ, ποῦ ὅλα τὰ σβύνει,
“Αγάτη, ἐλπίδα--ἀνθή, μωροδιές--
Κι’ ὄπου περάσω, πίσω του ἀφίνει
Χιόνια, ἢ φλόγες μέσα στής καρδιές.
Καὶ ἢ ψυή σου ποῦ τώρα μοιάζει χιόνι,
Ποῦν στής βροχῆς νά λυώσῃ τὰ νερά,
Θ’ ἀρχίσῃ μέσ στα δάκρυα νά λυώνῃ
Καὶ δέν θά λάμπῃ πειά σάν μιὰ φορὰ.

(“Από τὸ ἀγγλικόν).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΥΡΩΜΕΝΟΣ

ΜΙΑΤΙ ΤΑΧΕΩΣ ΕΞΗΛΑΘΗ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ἡ ταχεία τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξάπλωσις καὶ ἐγκαταστάσις, ἀποτέλουσα μετὰ τῶν ἐκ τῆς ἐπικρατίας αὐτοῦ ἀπορροισθέντων ἐκπαιδευτικῶν ἀποτελεσμάτων στοιχείων τῆς ὑπερφυστικῆς αὐτοῦ δυνάμεως δέν δύναται νά κριθῇ καὶ ἐκρηκθῆ προσωρινῶς ἕνεκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξέλιξης καὶ ἱστορικῆς ἐξέλιξης τῶν αἰσίων, τῶν παρασχόντων εὐνοϊκὰς ὑπὲρ τῆς διαδόσεως συνθήκας αἰσίων ἐξελθούσων τὸν θρίαμβον αὐτοῦ.

Ἀνεξκοπήτως τῆς θεότητος τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς ἡμᾶς ἀρχὴν ἀποδίδεται ἡ ἐπικρατία αὐτοῦ ὡς παγκοσμίου θεοκρατίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀγάπης, ὅπως ἀντικειμενικῶς καὶ ἀπὸ ἀστραθῆς ἱστορικῆς ἀστραθῆς ἀποβλέπουσιν ἀνακρίνοντες τὸ γενικὸν παρασταθεῖον πρὸς ἰκανῶν ἐκτεθειμένων ἐπιτευχθέντων εὐνοϊκῶν ἀπορροισμάτων αὐτοῦ ἐξάπλωσις. Μεταξὺ τούτων δυνάμειν πρωτίστως νά ἐξάρωμεν δύο κυριώδη αἰτίαι, ἀφ’ ἑνὸς τὸν ἐξέλιξαντο τῆς Ἀσίας καὶ ἀφ’ ἑτέρου τὴν διὰ τοῦ ἐξέλιξαντο τοῦτου παγκοσμιοποιήσαν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν ἐνότητα τοῦ κατάρροντος ἑκάστου κόσμου.

Ἀκριβῶς ἐπὶ τρεῖς καὶ πλέον ἑκατονταετηρίδας διὰ τῶν προβεβουλεωμένων διανοικῶν τῶν Διαδόχων ἀγίων ἐπιτελεσθησάτω ἡ μεγαλειότης σὺλληψης τοῦ μεγαλοφυοῦς Μακκιδόνος δορυκατήτορος, ἡ δὲ ἑλληνικὴ γλῶσσα καθίστατο ἡ παγκόσμιος καὶ διεθνὴς τῶν χρόνων ἐκείνων γλῶσσα. Ἀκριβῶς δ’ ἡ χριστιανικὴ θεοκρατία καθελικῶν ἔργουσα τὸν χαρακτήρα καὶ αἰσῶσα, πολικρῶς νά ἐγκαθιδουθῇ ἐπὶ τῶν ἐκείνων τῶν ἀρχαίων θεοκρατικῶν εὐνοϊκῶν ἐν τῷ διεθνῶι τούτῳ γλωσσικῷ ἔργῳ ὅ

μόνον τὸν ὑψηλότερον καὶ εὐγενέστερον ἔρμηνα, δι' οὗ ἠδυνήθη νὰ διατυπώσῃ τὰς ὑπερφυεῖς αὐτῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ τὸ θαυμάσιον μέσον, δι' οὗ ἐπετέλεσε τὴν μύησιν πάντων τῶν ἔθνων ἐνταῦς χρόνου βραχυτάτου.

Ἀναντιλέκτως τὸ ἔργον τῆς διαδόσεως ἴσως μὲν ἀσφαλῶς, πλὴν ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν ἤθελε χωρήσῃ, ἐὰν μὴ διὰ τῶν βουλῶν τῆς ἱστορικῆς Προνοίας συνετελεῖται τὸ κοσμοϊστορικὸν τοῦτο γεγονός τοῦ ἐξελληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς ὁ Μακεδονικὸς Ἑλληνισμὸς.

Ἄλλ' εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἑλληνισμὸν δὲν ἔλαχε μόνον ὁ κληρὸς τῆς διαδόσεως τῆς Ἑλληνίδος φωνῆς ἀνὰ τὰς ἐσχατίας τῆς Οἰκουμένης, δι' ἣν αἰτίαν προσκινήθη σπουδαιότητα ὑπερησεία εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς νέας θρησκείας· παρεσκευάσεν ἐπὶ πλέον τὴν ἐσωτερικὴν τῆς Ἀνατολῆς πολιτικὴν ἐνότητα. Διότι οἱ Διάδοχοι, μεθ' ὧν τὰς ἀδιαλείπτους πρὸς ἀλλήλους συγκρούσεις καὶ διαίρεσεις, εὐθὺ καὶ πρὸς ἕν σημεῖον τεινοντες εἰς πάσας αὐτῶν τὰς ἐκπολιτιστικὰς ἐργασίας, κατώρθωσαν νὰ ἐπιτελέσωσι τὴν δικαιοδικαίαν, νομισματικὴν, δικαστικὴν, στατιστικὴν καὶ διανοητικὴν καθόλου ἐνότητα τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Δὲν ὑπελείπετο δὲ ἢ νὰ ἐκπροσωπηθῇ ἐνικῶς καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ αὐτῆς ἐμφρασίᾳ ἢ διὰ τῶν Διαδόχων συνετελεσθεῖσα ἐσωτερικὴ αὕτη ἐνότης. Τὸ τοιοῦτον ἐπιτεύχθη διὰ τῆς μοναρχίας τῆς αἰωνίας πόλεως, ἣτις ἐπήγγυεν ὑπερηφάνως τὸ ρωμαϊκὸν λάβαρον ἐπὶ τῶν ἀλληλοδιαδόχως συντρίβωμένων θρόνων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἑλληνικῶν μοναρχιῶν. Εἰς τὸ ἱστορικὸν δὲ τοῦτο γεγονός τῆς παρυσίου πολιτικῆς μοναρχίας, ὡς ἰσχυροῦ ἐλατηρίου τῆς ἐξάπλωσεως τοῦ χριστιανισμοῦ, παρέχουσι ὑψίστην σπουδαιότητα, καθόσον ἡ διανοητικὴ, ἠθικὴ καὶ κοινωνικὴ τοῦ κόσμου ἀνατίωσις, ἦν ἐπεζητεῖ ἢ νέα θρησκεία ἤθελε πολλαχῶς προσκόψῃ, ἐὰν δὲν προηγήτο ἢ κατάρριψις τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, τῶν διακρούων τὴν πανσπερμίαν τῶν Ἐθνῶν, ὅσα περιέλαισεν ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτῆς ἡ Ρωμαϊκὴ παρβασιλεία.

Ἄλλ' ὁ ἐξελληνισμὸς οὗτος καὶ ἡ πολιτικὴ ἐνότης, ἐσωτερικὴ τε καὶ ἐξωτερικὴ, τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ ἄλλως ἔμελλε νὰ

υπερησεία, εἰς τὴν ταχὺν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπικράτησιν. Διότι ἡ πολιτικὴ τῶν ποικιλοπόμων Ἐθνῶν ἀνάγκασις ἐπέφερον ἀξιοσημείωτον καὶ ἐν τῇ θρησκευτικῇ τῶν Ἐθνῶν συνειδήσει ἀλλοίωσιν, ἀπονεκώσαντα μὲν τὴν πρὸς πᾶσαν ἀλλοτρίαν θρησκευτικὴν δόξαν ἀποκλειστικότητα τῶν ἀρχαίων, ἐκρούσαντα δὲ πᾶσαν ἀδιαφορίαν καὶ ἐπινεγκόσαντα τὴν κατὰ πτωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναίσθηματος. Συνεπέντρωσε δ' ἐν ταύτῃ τὰς ποικίλας ἠθικὰς θεότητας εἰς ὀλίγας περὶ θεότητας ἀντικλήσεις, οὕτως ὥστε ἐν τῇ συγκρινούσῃ ἐκείνῃ τῶν διακρουομένων δεξιοσῶν ἠδύνατο νὰ γράσῃ ὁ Καιρῶνιος φιλόσοφος ἐν τῇ περὶ «Ἰσίδος καὶ Ὀσιρίδος» βιβλίῳ ἕπι τὰ πάντα ὑπὸ ἐνὸς λόγου κοσμοῦνται καὶ μιᾶς προνοίας ἐπιτροπεύονται ἄλλως ἢ π' ἄλλων ὀνομαζομένων.

Τὴν ταχέαν δὲ τῆς θρησκευτικῆς τῶν λαῶν συνειδήσεως ἀλλοίωσιν, τὴν ἀπονεκώσαντα μὲν ἡδέμα τὸ θρησκευτικὸν θεῶδες, παρυσίουχέουσαν δὲ ἀνοητικὸν ὑπερ τῆς ἐξάπλωσεως τοῦ χριστιανισμοῦ ἐσθδόν, ἐπέδοθησε σπουδαίως ἀπ' ἐνὸς μὲν καὶ ἡ ἀρχαίως ἡδέμα ἀπὸ πολλοῦ πάλιν τῆς φιλοσοφίας πρὸς τὴν θεοδὴ πολυθείαν, ἀπ' ἑτέρου δὲ καὶ ἡ διασπορὰ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Ἐθνους ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην.

Καὶ ἀλλοῦς ἡ φιλοσοφία καὶ δὴ ἡ Στωικὴ μετὰ τοῦ Νεοπλατωνισμοῦ, ἀναλαβούσα τὴν ἠθικὴν ἀναγκάσιν τῆς κοινωνίας διὰ τῆς στανισσοφίας αὐτῆς κατὰ βδέλυρον καὶ ἀνάθικον θρησκευματος, ἐπέριτο πικασίσιος πρὸς τὴν περὶ τοῦ ἐνικίου τῆς θεότητας χριστιανικὴν δόξαν καὶ λαληθότως δύναντο τὴν θρησκευτικὴν τοῦ χριστιανισμοῦ ἔδον. Αἱ ἀνατραπτικαὶ δ' αὐταὶ τῶν καθιεστώτων δογμάτων διδασκαλίαι τῆς φιλοσοφίας, διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ πολιτικὴν τῆς Οἰκουμένης ἐνότητα εὐγενέστερον εἰσχωροῦσιν ἐνίσχυρον τὸ μικρόδιον τῆς ἀπιστίας, ὅπως ὑποθέσκον ἐνταῖς σπλάγγνοις τοῦ γεγραμμένου ἐκείνου κοινωνικοῦ οργανισμοῦ, ἐβόησε τὴν κοινωνίαν ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ καὶ τῇ ἠθικῇ κραυγῇ. Ἐξ ἧς ἔμελλε ὁ ἀπαλλοτρηθὲς διὰ τῆς ἐσωμένου πνοῆς τῆς θρησκείας ἐκείνης, ἣτις παρείχε τὴν καθαρωτέρην περὶ ἠθικῆς ἀντιλήψιν.

Ἄλλὰ σὺν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἡ διασπορὰ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Ἔθνους ἀνὰ πᾶσαν τὴν Οὐκουμένην γῆν ὑπερβαίνει ἀρνητικῶς τὸ ἔργον τοῦ χριστιανισμοῦ, παρασκευάζουσα τὰ πνεύματα εἰς τὴν εὐχαρῆ αὐτοῦ ἀποδοχὴν. Ἐπειδὴ δηλονότι ὡς βᾶσις τῆς νέας θρησκείας ἐγκρασίμωσεν αὐτὴ αὐτὴ ἡ τῶν Ἰουδαίων, αἱ δὲ παντοῖαι τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους φυλαὶ εἰς ἄμεσον ἐργάζονται ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν τῶς ἀκαιωνήτων Ἰουδαίων, ἐλαμβάνον γινώσκον τῆς θρησκευτικῆς δόξης τῆς μονοθείας καὶ ἐμυσθύντο τὸ μυστήριον τοῦ ἐνιαίου τῆς θεότητος, διὰ τοῦτο τὸ ἀκολουθήσαν κήρυγμα τῆς μονοθεϊκῆς θρησκείας τοῦ Ἐσκαυρωμένου οὐδαμῶς ἐξενίξεν αὐτούς, ὡς καινόν τι δαιμόνιον.

Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀνωτέρω καὶ ἄλλα ἐλατῆρια παρέσχον δύναμιν εἰς τὴν ταχέϊαν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξάπλωσιν.

Ὁ βίος ἡ ἀγωγή τῶν χριστιανῶν τῶν πρώτων αἰώνων προσέδιδεν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν ἠθικὴν αἴγλην τοιαύτην, ὅστε ἐξήκει ἀκαταγώνιστον γοητεία ἐπὶ τῶν πνευμάτων τῶν ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρεσκευάζεν ἐθουσιώδεις προσήλυτους. Ἀληθῶς ἦτο ζωηρὰ ἡ ἀντίθεσις τῶν δύο κόσμων. Ἡ Ἐκκλησία, συνταχθεῖσα συστηματικῶς εἰς Κοινότητα, ὡς κράτος ἐν κράτει, μετὰ πολιτειακοῦ ὀργανισμοῦ παρεμφερούς πρὸς τὸν τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν πολιτειῶν, ἐχώρει γοργῶς ἐν τῷ περὶ ἠθικῆς ἐπικρατήσεως ἀγῶνι, ἡ δὲ ἀρχαία κοινωνία, ἐγκλεισθεῖσα ἐν ἐαυτῇ τὸ μικρόθειον τοῦ μακρασμοῦ ἐφέρετο ραγδαίως πρὸς τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἀποσύνθεσιν. Τὸ φαινόμενον τῆς ἐπιδράσεως τοῦ νέου ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, ἀνακαινισμέ-νου, ἦτο ἐξόχως συγκινητικόν. Οἱ βεβουλισμένοι ἐν τῷ ἐγγλή-ματι καὶ τῇ ἠθικῇ αὐτοκτονίᾳ ἐξήρχοντο ἐκ τῆς νέας κολυμβή-θρας, ἐξηρησμένοι πρῶτοι καὶ κνήφοι τὴν καρδίαν ἀποπνέοντες ἔλκρον τὸ ἄρωμα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Ἡ ἀντίθεσις αὕτη, ἐκπλήττουσα ἀληθῶς ἐξώθει τὴν παραπαλοῦσαν κοινωνίαν πρὸς τὴν θρησκείαν ἐκείνην, ἥτις «ἀνεγνώριζε τὰ ἀνθρώπινα δικαιώ-ματα, ἀφῆκε ἀπὸ τοῦ θανάτου τὴν ὁδὸν, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἄδου τὴν νίκην».

Ἐπιπλεονεξοῦσα δὲ πρὸς τὸν καιρὸν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐμφανείας καὶ

ἐγκρασιμώσεως τοῦ χριστιανισμοῦ ἐτύχη νὰ συμπέσωσι τὰ φε-θεωτικὰ τῶν δυστοχημάτων, σεισμῶν καταστρεπτικῶτατοι, ἐκρηξῆς ἡραισιῶν, λοιμῶν καὶ λοιμῶ ἐπιδημιολογικῶτατοι, πᾶν-τα ταῦτα, προσθεθεμένα καὶ τῆς θρησκείας τῶν πολιτειῶν ἀρχόντων, ρυθιστικὰ τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἀπόρριψιν, ἐξώθει εἰς ἀποδοχὴν θρησκείας, ἥτις ἦν ἐπίπνευ τῶν ἀγαθῶν, τὴν πα-ρακαταστάσιν, τὴν ἀπαλλοτριῶν τῶν φροβερῶν δυνάμεων, εἰς ἕσασιν ἐμά-στιον τὴν καταστροφὴν κοινωνίαν.

Ἐάν δ' εἰς τὴν ἀνωτέρω προσθέσωμεν τὴν εὐχὴν τῶν σοφῶν τῶν χρόνων ἐκείνων, ὅσοι ἐκ πεποιθήσεως ἀσπαρήσαντες τὴν νέαν θρησκείαν ἐκάρησαν τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, ἐπὶ δὲ τὴν ἐθ-νοικὴν ἐπίων ἰσχυρισμῶν κεραιῶν τῆς Ῥώμης Ἀλεξάνδρου τοῦ Σακεδῶν, Φιλίππου τοῦ Ἀραβῶν δυνάμειν ἐπαρκῶς νὰ ἐπι-τήρησωμεν ἀνεκκατήτως πάσης ὑπερφυσικῆς προνοηθείσεως, τὰ αἰετῶς δι' ὧν μετὰ τσακῶς ταχύτητας, σφαιρῶν ἀστρακικῶς, ἐξέπλωθη καὶ ἐπικράτησεν ἡ θρησκεία τοῦ Ἐσκαυρωμένου Ἰησοῦ.

Ἐν Ἀθήναις Ἰούλιος 1904.

ΔΗΜ. Π. ΚΑΛΙΜΑΧΟΣ

ΔΙΦΟΡΟΥΜΕΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ἐκείνη ὀργισθεῖς καὶ μὲ γοῆν γοημένη εἰς τὸ κήθισμα τῆς διαβόλης καὶ καὶ Ἐκείνος μὲ τὴν ἀειδόμενον μηχανὴν νὰ τῆς περιβῆται, παντοσευ-δοματικῶς :

— Ἐγὼ εἶμι τὸσον ἰσχυρὸν στήθιν, δεσποινίς, τοῦ ἂν εἶχα ἕνα ἴσταν-τανὸν ἢ τῆς ἵππερα.

Καὶ Ἐκείνη, ἀπὸ τῆν τελευταίαν λέξιν ἐμπνευσθεῖσα

— Μὲ θάρρος, τοῦ εἶπεν, ὅτι καὶ χωρὶς ἐνστακτανῶν ἢ μπουρρῶν νὰ μὲ πάρεται.

Καὶ Ἐκείνος ἐροκαταπίνει.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

(ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ)

Τῷ φίλῳ καὶ ἰατρῷ Ἀλέξ. Ἀνδριᾶν.

Εὐλαβῶς ἀκόμη κατὰ τοὺς εὐτυχεῖς μαθητικὸς μας χρό-
νους ἀπαρτίτε, ὡς πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦλάχιστον, ἡ σωτηρία τότε
δι' ἡμῶν διάπραξις τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς ὡς πρὸς τὴν ἡ-
μίσην τοῦ Σαββάτου, τὴν μεταμεσημέριαν τοῦ ὁποίου ὁ μα-
θητικὸς μικροκοσμος ἀπέριπτε τὴν Γραμματικὴν, τὴν
κακογώνιστον Γεωμετρίαν καὶ τὰ ἀναθηματισμένα γερόνδια
μετὰ τῶν συγγενῶν τοῦ Λατινικοῦ κειμένου διὰ τὰ συγκεντρω-
θῆν ἠοροβώδεις εἰς τὸ ὄπισθεν τοῦ Νοσοκομείου ἐνρὸ οἰκοπέδον καὶ
θρόνοντι ἐκεί ἀσπράχθη εἰς τὸ προσορλῆς τῆς ἐπογῆς ἐκείνης
παιωνίδι «τὰ Σιλαβάκια».

Μετ' ἰνδικρίσεων ἐν μίᾳ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων μάλ' ἐντὶ ἐν
Πατρῷ συμμιλητοῦ μου παρηκολουθεῖσιν τοὺς παύκτας ἐπι-
κροτοῦντας τοὺς ἠεροαλέους κατακτητὰς καὶ ἀποδοκιμῶντες
τοὺς ἀφροντας ἑαυτοὺς ἐν τῇ ἀδεξιότητι τῶν νὰ συλλαμβά-
νουνται σιλᾶδοι. Οἱ ἀλλαγμοὶ τῶν δύο ἀντιπάλων στρατοπέ-
δων ἐπιταίοντο καὶ τὸ πολυμικρὸν μένος τῶν μικροσκοπικῶν πο-
λαμιστῶν ἐφάνη εἰς τὸ κατακαρῆρον, εἰς τρόπον ὥστε οὐδεὶς
τὴν ἐλαχίστην ἐντύπωσιν προῦξήνησεν εἰς τοὺς ἐνθουσιῶντας μα-
χητὰς ἢ πῶσις ἐντὸς τῶν συντρίσεων τῶν προσορλῶντων κατὰ
τὴν ἐπιστολογωσίαν του ἐπὶ λίθου καὶ βραχίως ἐξαπλωθέντος ἐπὶ
τοῦ σκληροῦ ἐδάφους.

Ὁ προσκόβας παίκτης ὑποσκάζων καὶ δακρῶν ἐγερθεὶς μὲς
ἐπιλάσκας διακριῶς παρεπονέτο ἐπὶ «ἐσπικτον ἢ μίσση του», εἶς

οὗ καὶ ὅλοι οἱ παριστάμενοι ἐρῶσθησαν εἰς τὸ δαῖψωμεν
τυνητικὴν ποσείρου φαρμάκου, ἐφαρμοσθεῖσιν ἴσως ἐφ' ἐνὸς ἐ-
κάστου εἰς παρεμφορεῖς περιπτώσεις ὑπὸ τῆς ματρικῆς μεριμνῆς.
Μόνον ὁ Πατριὸς ἐσιώπη μὲχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ὅσοι δια-
νὰ ἐπιουλάξῃ δι' ἑαυτὸν τὴν τελευταίαν λέξιν συνέβουλεύ-
θη κίοντες τὸ ἀπολόγητόν του καὶ μετὰ τὸ ξενίζον νεσιωτικόν του
ὑφὸς προσέθηκα:

— «Ὁ ὄρα εἶνε πάντε καὶ ἡ γὰρ ἡ εἶνε σὸ καλὸν τῆς.
Τέτοια ὄρα παρῆναι καθε δευτερομῆρα καὶ μὴ γιαντρεῖ το ἀ-
νεμοπύρωνα πὸ με πειράξει καθε γειμῶνα. Εἶνε ζέρετι, κλῆθευ-
τη γράττασσα, ζέρετι γλῆρα δύο διαβάσματα καὶ ἐξορκισμοὺς γὰ
τὰ ποίηκτα καὶ τῆς ἀρώστεις. Ἄντε νὰ πᾶμε νὰ σου δια-
βάσω τὸ ποίημεν καὶ ἡ ὄρα νὰ γίναται ἰσπᾶρκατος».

Δὲν ἐδίστασεν ὁ ἠεροαλέων ἢ ἀποδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ
Πατριῶν περὶφορεῖ δὲ καὶ ἐνὸ καὶ προκαταληκόμενος διὰ τὴν
πᾶσαν νόσον καὶ κλητικὴν θεραπεύουσαν γράττα, τοὺς ἐκείνου-
θῆσα εἰς τὸ θεραπευτικόν αὐτῆς.

Ὁδωρῆθησιν εἰς μικρὸν καλὸν κειμένον ἐν τῇ ὄρα τῇ
ἀνοῦσι εἰς Βλακασθῆν. Εἰς τὴν ἀνάθη τῆς καλῆς γέρον ἡ-
πνῆδος καὶ ἀκῆθαςτος, ἐνδεδυμένως με ρῆκη ἐπέκει καλῶν
μετὰ ραθονίως, ἢ ὅποια ἐξήπτε τὰς ἐπιθετικὰς διαθέσεις τοῦ
ἐτέρου ἡμισίως του, γρηκίως δυσμῶρροι καὶ νοδῆς, με ἠοβαλ-
μοὺς ἡμισυθεσμενους ἐν χρόνῳ ἐφθῆλμικῶ νοσῆματος, με ἠο-
ρεμα ρυπαρὸν, ἢ ὅποια ὅταν ἐφθῆνον ἐφῆλλε τὴν ἀνῆλῆ-
μενον εἰς τὸν νοσῆσιν τεγνίτην.

Ὅπως ἡ πρώτη ἐντύπωσις δὲν ἦτο ποσῶς ἐνγρηκίως, μῶλις
δὲ ἠδυνῆθη νὰ τὴν μετρίαστε το ἀρχὴν ὑφὸς καὶ το μεδίαμα
μετὰ ὅποιοι ἡδὲ ὑπεδέχθη πηκισιαστικῆς, Φιλῶρων μὲς ἐκα-
λεσεν ἐντὸς τῆς καλῆς, ἐντὸς τῆς ὅποιας ἐξῆσκει τὰς ἰαματι-
κὰς ἰδιότητας, τῶν ὁποίων ὁ Πατριὸς πρὸ μικροῦ μὲς ἐπέλεξε
τὸν πανηγυρικόν.

Μία ἐστία, ἐν ἡ ὑπῆρχεν ἡμισυθεσμενῶ πυσῆ, ἐν μαθηρικῶν
σκείως περιέχον κατὰμαυρα φασόλια, δύο ἢ τρεῖς καλῶν και-
νοφυρῆ, πρῶτοντα τῆς βιομηχανικῆς τοῦ ἐξωθῆν ἐργαζομένου συ-

ζύγου και εις σφοδρά, εν ᾧ ἦσαν ἐρριμμένα παλαιά τινα και καταρριπωμένα σάκη, πάλαι ποτέ ἀποτελέσαντα μέρος ἐρασιπώματος, ἦσαν τὰ μόνα ἐπιπλά της κλιθείας, ἐγούσης πάτωμα τὸ χῶμα τῆς γῆς και ἐροφὴν ὑποβασταζομένην ὑπὸ δακῶν διακριῶς στεναζούσης ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἐκ χῶματος στέγης.

— «Ἡρθα πάλι, κυρὰ Μάνα, τῆς λέγει· ὁ ἔδηξέ μας και σούφερα και ἕνα σύντροφό μου πῶς τοῦ πονεῖ ἡ μέση· ὅλο θὰ ξεύρης κάνένα γιατρικό για τὸ πονέμεσο· κάμε τὴ τέχνη σου και θὰ σὲ πληρώσωμεν κυρὰ Μάνα».

Ἡ γραία, τῆς ὁποίας τὸ πρόσωπον ἐξήστραψεν εἰς τὸ ἀκουσμα τῆς ἀμοιβῆς μᾶς ἐκύτταξεν ὑπερήφανος και προσέθηκε.

— Χμ. . . και βέβαια ξέρω και παραξέρω, μαθῆς, παιδιὰ μου και τὸ πονέμεσο και ὅλες τῆς ἀρωστίας τοῦ κόσμου νὰ γιατρεύω. Ἡ κλιωμένα μου μὴ ἀρῆκεν ἕνα γιατροσόφι πῶς ἔχει μέσα διαβάσματα και γιατρικά ὅσα θέλεις. Μὰ πρέπει νὰ ξέρεστε ὅτι γιατρεύω μὲ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἶμαι, μαθῆς, σάν κ' αὐτοὺς τοὺς κηνούργιους γιατρούς, πῶς ὅλο δὲν κάνουν ἄλλο παρὰ νὰ βιάζουσι τοὺς ἀρρωστοὺς νὰ τρώγουσι κρέας τῆς Τετάρτης και τῆ Παρασκευῆ. Θεὸς φυλάξοι παιδιὰ μου νὰ πῶ ἐγὼ τέτοιον πρῶγμα· ἀπ' αὐτὰ κ' ἀπ' αὐτὰ θὰ χαλάσῃ ὁ κόσμος. . . .

Ἐνα ὄμοις «ὄσφ» δυνατὸ τοῦ ἐσφυαλιγοῦντος συντρόφου μας διέκοψε τὴν γραίαν ἐξακολουθεύσαν νὰ στολιῇ ὄλους τοὺς ἐπιστήμονας ἰατροὺς και τῆς ὑπέμνησεν τῆς ἐκπλήρωσιν τῶν σοβαρῶν καθηκόντων τῆς.

Ἀρπάσασα τὰ ἐπὶ τοῦ σφοδρῶ σκεπάσματα ἐξήπλωσεν αὐτὰ και παρήγγειλε εἰς τὸν ἀσθενῆ νὰ πῶση πρηνῆς ἐπ' αὐτῶν. Καίτοι δυσφορῶν ὑπῆκουσεν ἐν τούτοις, ἡ δὲ γραία ἐν τῷ μεταξὺ ἔλαβεν ἐκ τῆς παρὰ τὴν ἑστίαν ὀπῆς μαχίριον μαύρην ἔχον τὴν λαθὴν και ἐπὶ τῆς λεπίδος τοῦ ὀπίου ἐκ προγενεστέρας χρήσεως ὑπῆρχον τεμάχια λεπτὰ κεκοιμμένοι κρομμίου και προσδέσασα ἐπὶ ἰσομεγέθους εἰς μῆκος καλαμίου ἐν σχήματι σταυροῦ ἐπλησίασε τὸν ἀσθενῆ λαμβάνουσα ὕφος μυστηριώδες. Ἡρῆσα νὰ φρεθῶμαι βλέπων τὴν γραίαν ἐπιμυθῶνως χειρίζο-

μένην τὸ μαχίριον ἐπὶ τῆς γυμνῆς φάχως τοῦ θεραπειουμένου και φθουρίζουσαν λέξεις τινὰς ἀκατάληπτους, ὅτι δὴ ζωροστέρας φωνῆς ἤκουσα ἀπαρηγόρευμένη τὴν ἐξῆς ἰσῶδον.

« Ἄγιος Πάτρος και Ἄγιος Παύλος κ' οἱ ἄλλοι Ἀποστόλοι μοναστήρια κτίζανε, ἐκκλησίας θεμελιώνανε. Περνοῦσε τὴ στιγμή ἐκείνη κ' ὁ Γιορτζὴ τὸ ἄνομα τοῦ ἀσθενοῦ νὰ βοηθήσῃ ἐκκλησία νὰ κτισθῆ, νὰ θεμελιώσῃ ἐκκλησία. Ἐσκυθε νὰ πάροι πέτρα κ' ἑσφυαλιστικὴ νὰ καθῆσῃ δὲ μπορεῖ, νὰ σκυθῆ δὲν μπορεῖ. Ἐκλῆσι κ' ἑσφυαλιστικὴ πῶς στοὺς ἄρρωστους ἀκούρουσαν. Ναιστὸς τὸν ἤκουσε. Γιὼρτζὴ πῶ, κλαῖε και θογγεσε και τοὺς ἄρρωστους ἀκούεσε. Ναιστὰ μόνον ἐν Ἄγιος Πάτρος και Ἄγιος Παύλος κ' οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι μοναστήρια κτίζανε, ἐκκλησίας θεμελιώνανε. Ἐπέρατα κ' ἔσφυ κ' ἔσκυθε νὰ πάροι πέτρα νὰ εἶθῃ, νὰ θεμελιώσῃ, ἐκκλησία νὰ κτισθῆ κ' ἀποκοπή κ' ἐκλειστικὰ κ' κτισσο δὲ μπορεῖ, νὰ σκυθῆ δὲ μπορεῖ. Σὺσε νὰ βοῆς και κ' ἐπιτακτοῦ και μαχίρι μαυρομυθῶν χειρὶ παντάνακτος κ' ἔσφυ νὰ τὸ βιάζωσι νὰ περῶσι».

Ἡ ἐκπληκτικὴ τὴν εὐχὴν αὐτὴν σκυρονοῦσα συγκροῖσε τὴν ὄσφιν τοῦ ἀσθενοῦ μὲ τὸ μαχίριον, και ὅταν ἔκλειν ἡ τρίτη ἰσπανική τις ὄσφιν κίτριν νὰ ἐκρυθῆ διαστὴ ἡ θεραπεία συνετέλεσθη. Δὲν ἔβλεπε κ' ἐξ ὑποβλήσε ὁ ἀσθενῆς καὶ ἐπὶ τὸ φῶς ἡ ἡ φωνὴ ἀναπνοῆς συνετέλεσεν εἰς τούτοις, τὸ βέβαιον ὄμοις εἶναι ὅτι ὁ ὄσφας μας ἐκρυθῆς ἔδωκεν ὅτι ἐπύκωσεν οἱ πόνοι τοῦ.

Ἡ διαβεβηκίσις τοῦ ἄσθενος μας διεθεσεν εὐνοικότερον πρὸς τὴν γραίαν μαύρην και γὰρ προσέθηκεν αὐτὴν μετὰ ἡλικασμοῦ και γέλασε τὴν προσοχὴν μου εἰς ὅλας τῆς τῆς κινήσεως, ὅτι ἀνέλαθε τὴν θεραπείαν τοῦ Πατροῦ, ὅστις ἐξοικειωμένος εἰς τὰ μῆσα, δι' ὧν ἡ γραία ἐξήταξ' τῆς θεραπειουτικῆς τῆς μεθόδου ἐκ προγενεστέρας ἐπισκέψεων ἐσπυοδὲν ὕπτιος νὰ κατακίθη ἐπὶ τοῦ σφοδρῶ.

Ἡ γραία παρελάθε τότε ἐκ πύου ἐπὶ τοῦ τοῦ σφοδρῶς τεμάχριον φασίον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν ἀποκτίσει δουδιάρκρον χροῖμα και τινὰ τεμάχια κανάθως, τὰ ὁποῖα ἐνθάπτισιν ἐκ κρυφῶν περιεχον σταχῶνας τινὰς μέλιτος, ἔλαβεν ἐν καρδίᾳ, ἰσπυαξεν ἐκ τῆς αὐτῆς μικρῆς ζουκαράκια και οὕτως ὀπλησμένη ἐπλησίασε τὸ θῶμα τῆς.

Ἐν πρώτοις ἰσοποθέτησε μετὰ προσοχῆς τὸ καταρριπωμένον φῶσι ἐπὶ τοῦ προσβεβηκμένου μέρους τοῦ προσώπου τοῦ οὗτου

ώστε να σχηματίσει άνωθεν μίαν κοιλότητα· εντός αυτής ά-
νάπτουσα τὰ τεμάχια τῆς κανάβρας διὰ τῶν μικρῶν ζιζλιῶν ἄ-
φινι νὰ πίπτωσιν ἀνημμένα, καπνίζοντα καὶ μεταδίδοντα τὴν
φλόγα, ἢ ποικιλία δὲ τῶν κλισιμένων ὑλῶν ἀνεδίδε μίαν ἀφόρη-
τον δυσοσμίαν, τὴν ὁποίαν ἀγωνιστῶν ὑπέμειναν ὁ ὑπὸ τὴν παρὰ-
δοξὸν ταύτην θεραπείαν εὐρισκόμενος.

Καὶ ὅτε μὲ σοβαρότητα μαύμοις ἐτελείωσε τὸ κοπιῶδες ἔρ-
γον τῆς ἡμέρας τὸ δεύτερον μέρος τῆς κομφιδίας, τὸ διάβασμα.
Πειραμένους ἦδη ἐπὶ τῆς θεραπευτικῆς ἰκανότητος τῆς γραίας
ιστάμην συνεπειρωμένους εἰς μίαν γωνίαν μετὰ δέους ἄμα καὶ
σεβασμοῦ θεωρῶν αὐτήν. Δὲν ἐκπέισα ποτὲ διὰ νὰ ἀποστη-
θίσω τὴν ἐπόδιν, ἢν τὴν φορὰν ταύτην τρεῖς καὶ πάλιν ἐπανά-
λαβει· μόνον τὴν πρόλογον καὶ ἐπίλογον ἐδυσκολεύθη νὰ ἀντιλη-
φθῶ διότι συνέκειτο ἀπὸ λέξεϊ ἀκατάληπτους καὶ ὁλωριστοῦσθαι-
οῦς. Ἡ ἐπόδις αὕτη κατὰ τοῦ ἐρουσιπέλατος εἶχεν ὡς ἑξῆς:

« Ἐρρεντέ, ἔρουμοῦ, ἀραχχίν, ἔρεγμαῖ. Ἄγιε Δημήτριε, Ἄγιε
Γεώργιε, Ἄγιε Νικόλαε καὶ ἑτηροῦσθαι νὰ ἀπαρῆθῃ ὅλους τοὺς ἀ-
γίους τοῦ Συναξαρίου, σῶσον, βοήθησον τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ Δημή-
τρη (τὸ ὄνομα τοῦ ασθενοῦς). Ἐξορκίζω πᾶν κακὸ. Μεθ' ἡμῶν, ὁ Θεὸς
καὶ ἄγγελοι βοήθει, Γαβριὴλ καὶ Ραφαὴλ. Ἀπὸ ὅτι πασχῶ ὁ δοῦλος
τοῦ Θεοῦ, Σταυρὲ σῶσον τὸν δοῦλόν σου· εἶπε ἀπὸ κατὰ πατρός ἢ
μητρός ὅτι ἀρώσται ἔχει καὶ τὸ ἀνεμοπύρωμα θεράπευσον. Ἦσανα
δέκα ἀδελφία κι' ὕστερα ἔμειναν ἐννέα, κι' ὕστερα ὀκτώ, κι' ὕστερα
ἑπτὰ, κι' ὕστερα ἕξ, ὕστερα πέντε, ὕστερα τέσσαρα, τρία, δύο, ἔν καὶ
σὸ τέλος κανένα. Ἐρρεντέ, ἔρουμοῦ, ἀραχχίν, ἔρεγμαῖ».

Καὶ ἐτελείωσεν οὕτω ἡ θεραπεία καὶ μὲ αὐτὴν τὸ βασα-
νιστήριον τοῦ φλοιῦ μας, ὅστις κατέρυθρος καὶ ἀσθμικῶν ἠγέρ-
θη καὶ ζαλισμένος ἀπὸ τὰ πολύωρα ἐκείνα βάσανα.

Ἦλθεν ἡ ἰδική μου σειρά· διαμαρτυρήθην πρὸς τὴν ἐπίθεσιν
τῆς γραίας ὅτι δόξῃ τῷ Θεῷ ἡμῶν ὑμειστάτος καὶ δὲν εἶχον ἀ-
νάγκην οὐδεμιᾶς θεραπείας καὶ δὴ παρομίας, εἴην πρὸ ὀλίγου
εἶδον. Ἐν ταύταις δὲν ἠνόησι νὰ μὲ ἀφήσῃ ἡσυρῶν καὶ... ἀθε-
ράπευτον. Προῖθα μέχρι τῆς ἐσπίας καὶ ἐκ πλησίον αὐτῆς μι-
κρῶς ὅπως ἔσους φυλακτὸν, τὸ ὅποιον μοῦ παρέδωκε παραγγεί-
λασα νὰ τὸ φορῶ ἐπάνω μου διὰ νὰ γλυτώω ἀπὸ κάθε κακὸ.

Ἡ γραία ἐθεώρησεν ἐαυτὴν ἰκανοποιηθεῖαν λαβοῦσα παρ'

ἡμῶν ἀλλ' ἐν ἀργυροῦν γρόσιον καὶ μὲ τὸ κίθωνιον μαϊδιάμα
τῆς μῆς προσεπειθεὶν ἔξω τῆς καλύβης.

Τὸ φυλακτὸ ὅμως ἐκείνο μὲ ἐνέβαλεν εἰς πολλοὺς πειρασμοὺς
καὶ μίᾳ ἀκατανίκητος περιεργία με ὄθει νὰ ἐξετάσω τὸ περι-
εχόμενον. Ἐδίσταζον κατ' ἀρχῆς ρηθόμενος μὴ τι ὑπερφυσ-
τικὸν ἐκρυπτετο, ἀλλ' ἐπὶ τέλος ἡ περιεργία ἐνίκησε τὸν φόβον
καὶ τὸ ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐξερραῖα αὐτὸ καὶ ἀνέγνωσα
εἰς χαριστὶν διπλωμένον εἰς τέταρτον τὰ ἑξῆς:

« Σταυρὲ τοῦ κόσμου περικεν ἢ σοτήρια, σταυρὸς πιστῶν ὄχημα
μα σταυρὸς ἀνθρώπων ἡλείωσι, σταυρὸς ἀκίμωνα ἡπόησε, ἀκούσθησθαι
σημαίνα τὴν καθολικιστικὴν καὶ αἰτὰ τρεῖς τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ.
Συνταξήθησαν ὑπὸ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, πῆσαι ἐναντίαι δυνα-
μιαί, ἐκπότη ἢ δυναμιαί τοῦ ἔχθρου. Ἐποίησε ἡμῶς δόξασι ὁ Θεὸς,
Βασιλεῦ ἡμοῦ, βοήθησι τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ, ἔχων σύλλακα Ἄγγε-
λον Γαβριὴλ καὶ Ραφαὴλ, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς τοῦ ἐξορκίζω πᾶν κακὸν
τὸ πλοῦσι, τὸ μακόν, τὸν μισί, τὸν μισίσι, τὸ μαυριστὸν, τὸν ποσι-
κιστῶν, τὸ προσωμα καὶ τὴν βίσημον, τὸν πιστὸν καὶ τὸ ἀνεμοπυ-
ρωμα καὶ πᾶσι κακὸ, διακόσιον συνεργία, ἦτις ἐβλήθη καὶ ἀναρ-
οῖσι ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ καὶ φορέσασθαι πᾶσι τὰ κακὰ καὶ ἄ-
σθενεῖαι, ἀκίμωνικὰ, ψευδοδικὰ, νεοδικὰ, στήμιαν κληῖσι, στήμιαν
μετὰ δοῦλον, στήμιαν καὶ ὁ ἦλος κατὰ Ἀνατολῆς καὶ ἢ Σελήνη καὶ ὁ
κακὸς ὀρθωλὸς ἀκούσθησθαι ἀλλὰ ὅμως ἀκατάληπτα σημεῖα καὶ τέλη
ἐπίλεγει. Τὸ Ἄκουσμα τοῦ θᾶ νὰ κινῆσι εἰσι ἢ Μεγα Βασιλεῖσι,
Κοσι τοῦ ὀυρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὡς περ' ἐδήξασι καὶ ἐχλίνωσται πᾶσαν
γῆσασθαι ἀνθρώπων γῆθησθαι καὶ γαλίνωσθαι».

Δὲν ἐπίρησα βεβήτως τὴν ἀνεκτὸν ὀρθωλὸν τοῦ κειμένου.
Τὸ παρῆθαι ἀπλῶς καὶ ἀκριβῆθαι τὰ ἀνωτέρω διὰ νὰ γίνῃ
γνωστὸν πῶς εἰς ὄλιγον τοῦ ἡμῶν ἀποτέρω παρεβλήθησθαι ἡλίποισι
ἡμῶν ἢ ἱστορικῆ ἰπιστήρια!!! Ἀλλὰ ἀποσιναί σήμερον δὲν ὑπάρ-
χου παρομίας ἀκριβῆσι ἀπορρηκόμενους τοῖς ἡλιουστέρους καὶ
χηματιζόμενοι ἀποδίδοντες παρομίας φυλακτὰ καὶ ἀπαρηγέ-
λοντες τοῖς αὐτοῖς ψευδοῖσι ἐξορκισμοῖσι!

Λι σάββας ὅμως αὐτὰ δὲν ἐθαπθίσασθαι παρ' ἐμοῖ ὅτε το πρῶτον
ἀνέρωσι το φυλακτῆριον γράμμα. Σήμερον ὕστερον ἐπισκοπήθησθαι
τὴν γραίαν καὶ σήμερον ἀκόμα ὁσάκις διερχομαι τὴν ὁδὸν Ἰλακη-
ρὸς εὐχαριστῶς ἀναμνηστικῶμα τοῦ ἀνωτέρω ἐπιστοδίου τῆς παι-
δικῆς μου ἡλικίας.

Σταυρὸς

ΘΡΑΣΥΒ. Μ. ΜΑΛΗΣ

ΕΠΙΟΡΚΟΣ

Στην καλύτεριδα Θάλασσιν Φλωρά

Μ' ὄρκισθης καὶ ἦτον βαρὺς
Ὁ ὄρκος σου ἐκεῖνος ... θυμήσου!...
Γι' ἀγάπη θὰ δῆς νὰ διαρῆ
Μιά μέρα ἢ μαύρη ψυχὴ σου.

*

Παντοῦ βίον αἶς ἐρημιᾶ
--Στὸν ὄρκο σου τῶπος--σιγαῶν--
Σκοτάδι, μαυρῖα, φωτιά,
Θὰ πέφτη, δὶνος πέσ' ἢ ματιὰ Σου.

*

Βουβὰ θὰ περσοῦν τὰ ποδιὰ,
Τὰ ταῖρια θὰ δῆς νὰ χωρίζουν,
Τὰ φύλλα θὰ πέφτουν γλωμῶ
Τὰ δένδρα θὰ τρέμουν θὰ τρίζουν....

*

Θὰ τρέχῃς παντοῦ σὺν τρελλῶς
Κι' ἂν γόγγυς στὴ γῆ τὸ κεφάλι,
Δὲν ἀνέβῃς μὴ πάτηα κι' ἐκεῖ
Νὰ γίνῃ γιὰ Σὲ προσοχη ἄλλῃ.

Ο ΜΕΓΑΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΕΚΡΕΤΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΜΑΡΑΣΛΗΣ

Σταυρία ἀληθοῦς προσοπιστικότης ἐν τῇ καθ' ἑμὲς ἐποχῇ, ἐπι-
βληθεῖσα εἰς τὴν ἀνεπίδησαν τῶν ἀκαταστάτων ὁμογενῶν διὰ
τῶν ἐπερῶν αὐτοῦ προσοπιστικῶν ἀρετῶν καὶ τὴν πρωτότυπον
ἰδιοφυῖαν, μετ' ἧς ἐκλέγει τὸ εἶδος τῶν πρὸς τὸ Ἕθνος εὐεργ-
γεσιῶν του.

Μένει ἐγκαταστημένος εἰς τὴν πολυάνθρωπον τοῦ Ἐξέσινον
πόλιν Ὀδησσῶν καὶ ἐκείθεν σοφιστεῖα ἀρετιῶς τῶν ἐντίμως
κτηθέντα πλοῦτον πρὸς ἡθελίην καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν
τοῦ Γένους. Ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ μεγατίμου τούτου ἀνδρός

ή μὲν πόλις τῆς διαμονῆς του εἶχε τὸν ἀπαράμιλλον σκαπνεά τῆς προόδου καὶ τοῦ ἐκπολιτισμοῦ τῆς, τὸ Γένοσ ἀπᾶν τὸν θερμοργὸν ὑποστηρικτὴν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ἡ Ἐκκλησία, τὰς παραδόσεις τῆς ὁποίας ἐκ προγονικῆς ἐντολῆς σέβεται καὶ τιμᾷ, τὸν ἀνεξάντητον φιλόανθρωπον καὶ πᾶσαι ἐν γένει αἱ ἀνὰ τὴν Αὐτοκρατορίαν ὁμογενεῖς κοινότητες τὸν γενναϊόφρονα καὶ πρόθυμον χορηγὸν πρὸς πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὴν πρόδον αὐτῶν καὶ ἀνάπτυξιν.

Ἐπὶ δεκαεξαετίαν ὄλην (1878--1894) ἐχηματίσθη Διήμαρχος Ὁδησοῦ διακριθεὶς εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ ἐπίσημον τοῦτο ἀξίωμα, πολλαχῶς ἐνεργητικῶς τὴν πόλιν καὶ κτησάμενος ἀμέριστον τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν πολιτῶν, ὅτινες ἐγνωμονοῦντες ἀνεκρίναν τὸν μεγάλτημον ἄνδρα Ἐπίτιμον πολίτην, ὠνόμασαν μίαν τῶν ὠραιότερων ὁδῶν τῆς πόλεως «ὁδὸν Μαρσαλῆ» καὶ ἀθρόοι καὶ ἀδύορμητοι ἐπανηργύρισαν τὴν πρώτην δεκαετηρίδα τῆς Διημαρχίας αὐτοῦ ἐπιδαφίευσαντες ἐκτάκτους τιμὰς καὶ ἔξαιρετικά δειγμάτων ἐγνωμοσύνης. Ἐν τῇ μεγαλοφροσύνῃ αὐτοῦ δὲν ἠορέσθη εἰς τὰ ἔργα τὰ γινόμενα διὰ δημοτικῆς δαπάνης τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πρωτοβουλίᾳ, ἀλλ' ἔξ ἰδίων γενναίως δαπανῶν ἀνήγειρε πολλά κοινωφελῆ ἰδρύματα, τὸ Νοσοκομεῖον, τὸ Μουσεῖον, τὴν Βιβλιοθήκην, ἴδρυσε καὶ ἐπροικοδόμησε σχολὰς, πολλαχοῦ δὲ ὅπου ἄν τις στρέψῃ ἐν Ὁδησοῦ τὸ βλέμμα χρυσοῖς γραμμασί θὰ ἴδῃ ἀναγεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ Γ. Μαρσαλῆ. Ἐγένετο ὁ ἀκαταπόνητος καὶ πολέμιος συντελεστὴς τῆς ἐκπολιτιστικῆς προαγωγῆς τῆς πόλεως ἀναπτύξας ἐκτακτον φιλοκαλίαν καὶ ἐνεργητικότητα εἰς ἴδρυσιν τεχνικῶν ἐξηναντικῶν καὶ ἐξωραϊστικῶν ἔργων, ἐφ' ᾧ καὶ δικαίως ἐτιμήθη δι' ἔξαιρετικῶν δειγμάτων ὑπολήψεως καὶ τιμῆς ἐκ μέρους τῆς Ρωσικῆς Αὐλῆς τιτιλοφορηθεὶς Μυστικοσύμβουλος καὶ Θαλαμηπόλος τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ Κλειδοῦχος τῆς Ρωσικῆς Αὐλῆς καὶ τιμηθεὶς διὰ τῶν ἀνωτέρων παρασήμων τῶν Μεγαλοσταύρων τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου, τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ τοῦ Ἁγίου Στανισλάου, ὄν τὴν ἀπόκτησιν καὶ αὐτοὶ οἱ μεριστάνες τῆς Ρωσικῆς πρωτευούσης ἐπιζητοῦσι.

Πετροικισμένος ὑπὸ ἐκτάκτου νοσημοσύνης μετ' ἐπιμελείας ἐκλέγει τὸν τρόπον, δι' οὗ χρησιμώτατος θὰ φανῇ εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς του. Ἐπισταμένως μελετῶν τὰ Ἑθνικὰ ἡμῶν πράγ-

ματα ἀντελήφθη ὅτι ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ τῶν ὁμογενῶν του μόρφωσις θὰ ἀποτελέσῃ τὸ βῆθρον τῆς μελλούσης προόδου αὐτῶν καὶ ἐμπροκτως ἐκδηλῶν τὰς φιλογενεῖς του διαθέσεις ἴδρυσε τὴν Μαρσαλιεὶον Βιβλιοθήκην καὶ τὰς συνεχεῖς πολιτίμους ἐκδόσεις του ἐσκώπησε καὶ σκαρπᾷ μετ' ἡγεμονικῆν γενναιοφροσύνην εἰς ὅλας τὰς βιβλιοθηκῆς τῶν Σχολῶν καὶ ἀλλόθων τῶν ὁμογενῶν κοινοτήτων, ἔνθα οἱ τέως εἰς περισσοισμένον κόλλον Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων ἀναπτύσσοντες τὰς γνώσεις των λόγιοι, ἠδέως ἦδη καὶ μετ' εὐφροσύνης ἀπολαμβάνουσι τῶν ἀξιολόγων πνευματικῶν προϊόντων ἡμετέρων καὶ ξένων συγγραμμάτων. Γενναῖα τοῦ σεβαστοῦ ἀνδρὸς δαπάνη ἡ Βιβλιοθήκη αὐτῇ ὅλοσιν πλουτίζεται διὰ τῶν ἐλλειποτέων ἔργων τῆς Ἑθνικῆς καὶ τῆς ξένης φιλολογίας καὶ θὰ ἀπόκειται ὡς τὸ ὠραιότερον μνημεῖον τῆς σκοπιμῶν φιλογενεῖας αὐτοῦ.

Ὡς δειγμα ἐπίσης ἀναμφισβήτητον τῆς ἀγνῆς του φιλοποτιῶς πρόκεινται αἱ πολλαὶ καὶ τοικίαι δωρεαὶ του πρὸς τὰ Οἰκουμενικὰ Πατριαρχεῖον καὶ τὰ Ἑθνικὰ φιλοπαιδαγωγικὰ Καταστήματα, ἡ Δημοτικὴ Σχολὴ Φαναρίου, ἡ Σχολὴ Φιλίππουπόλεως, ἡ ἴδρυσις τῆς ἐν Ἀθήναις Πανακοθήκης καὶ τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρου Ἀθηνῶν, ἡ Ἐμπροστικὴ βιομηχανικὴ Ἀκαδημία καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐνεδρεῖον. Δικαίως δὲ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπιτιμῶσα κατ' ἀξίαν τὴν μεγάλην τοῦ ἀνδρὸς φιλογενεῖαν ἐκόσμησε τὰ στήθη του διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεγαλοσταύρου.

Ὁ Γοργόριος Μαρσαλῆς κατέχων ἦδη τὴν πρώτην σπουδὴν εἰς τὴν τάξιν τῶν μεγάλτημων ὁμογενῶν ἐνεργητῶν, συνέδεσεν ἀρορήκτως τὸ τετιμημένον αὐτοῦ ὄνομα μετ' ἅπαν συντελούμενον βῆμα ἠθικῆς, καλλιτεχνικῆς καὶ πνευματικῆς προόδου τοῦ Γένοους ἡμῶν. Τὸ ὄνομά του ἐνεργωθήθη ἀνεξίτηλοις γραμμασί εἰς πάσαν Ἑλληνικὴν καρδίαν καὶ ἀθάνατος ἡ μνήμη του θὰ μεταβιβάζεται ἀπὸ γενεῆς εἰς γενεᾶς εἰς τοὺς μεταγενεστέτους.

Ἐπιθεὶα βέβαιον ὅτι οἱ ἐν ταῖς νῆσους εἰς καὶ πανταχοῦ ἀναγνώσται τοῦ Ἡμερολογίου ἡμῶν, μετ' εὐφροσύνης θὰ συναντήσωσιν εἰς τὰς σελίδας ταύτης τὴν εὐγενῆ φροσιγονμίαν τοῦ μεγαλομήνου ἐνεργῆτον, πρὸς ἃν μετὰ σεβασμῶν καὶ ἐγνωμοσύνης ἀντιβῆαι ἄπισσι ἡ ὁμογένεια, διὰ τὰ εὐγενῆ ἔπερ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ ἰδεοῦθι.

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Εικονογραφημένον περιοδικόν διὰ παῖδας καὶ ἐφήβους. Ἐκδίδεται δις τοῦ μηνὸς ἐν Κων)πόλει, συνιστάται ἀπὸ τοῦ Οἴκ. Πατριωτικοῦ, ἐβραβεύθη ἐν τῇ διεθνείᾳ Βασιλ. Ἐκθέσει Ἀθηνῶν δι' ἀργυροῦ μεταλλείου καὶ ἔτυχεν ἐπαίνου ἐν τῇ σχολικῇ Ἐκθέσει Ἀθηνῶν μεταξὺ τῶν συνδρομητῶν του καταλέγει καὶ τοὺς D. Πρίγγιτας τῆς Ἑλλάδος.

Διευθυντής: I. Σακελλαρίδης καὶ Σας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει	Γρ.	25
Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις	"	30
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ	φρ.	7
Ἐν Ἑλλάδι	δρ.	8
Ἐν Ρωσσίᾳ	ρούβλια	3

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ περιοδικῆς ἡμερολογίου ἰδιαιτέρως συνηθιστὴ εἰς τὰς ἀρχαίας οἰκογενεῖας τὸν "Παιδικὸν Κόσμον".

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἦ ὁ μετὰ δεξιότητος καὶ περιουσίας διεθνήσιον τὸ Γυμνάσιον τῆς εἰσάνδρου Μεγαλονήσου τοῦ Αἰγαίου Μυτιλήνης Γυμνασιαρχῆς Ἰωάννης Π. Ὀλύμπιος, εἰς οὗ τὸν κάλαμον διελέγεται τὸ κατωτέρω ἀξιωματικῶστον καὶ μετ' ἐμβριθείας γεγραμμένον μελέτημα, ἐγεννήθη ἐν Σκοτεινῇ, πόλει κειμένη κατὰ τὰς νοτίους κλιτύας τοῦ Ὀλύμπου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Πιυσίᾳ ἐπιγραφικωτάτης τοποθεσίας δεσποζούσης τοῦ ἀπεραντοῦ Θεομαίζου κόλπου ἐκ γονέων ἀνηζόντων εἰς τὰ πρότα γένη τοῦ πάτε ποτὲ ἰσχυροῦ χοροῦ. Τὰ πρότα γράμματα ἐδιδάχθη ἐν τῇ γενετείᾳ, δεκαετῆς δὲ ἀφραγισθεὶς τὸν γονέων ἀπῆλθεν τῷ 1875 εἰς Μυτιλήνην πρὸς τὸν πρὸς μητρὸς θεῖον αὐτοῦ ἱεροῦ Ἀθανάσιου, διαμένοντα τότε παρὰ τῷ αὐτοῦ ἰδιοκτητοῦ ἀσκητήσιον Πατριωτικῆς Μεξανδρείας Καλλιμάχου, τῷ ἐκ Σκοτεινῆς. Τὰς ἐγκεφαλίας αὐτοῦ σπουδὰς διεπέρασεν ἐν τῷ περιπέστο Γυμνασίῳ τῆς Μυτιλήνης, διεκθίνοντας τοῦ ἀσιδίμου Ἀριστοφόρου Λαζίου καὶ τοῦ νῦν σοφοῦ καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Γρηγ. Βερναρδάκη. Τῷ 1888 ἤξιώθη τοῦ διδακτορικοῦ τῆς φιλοσοφίας διπλώματος ἀριστεύσας καὶ βραβευθεὶς μετὰ τοῦ ἀλημονήτου Σαβίου Κωνστ. Νικολαΐδου, τὸν ὁποῖον προώσας ἐθρήνησεν

ἀριστεύσας καὶ βραβευθεὶς μετὰ τοῦ ἀλημονήτου Σαβίου Κωνστ. Νικολαΐδου, τὸν ὁποῖον προώσας ἐθρήνησεν

ὁ φιλολογικὸς κόσμος. Ὁ Ὀλύμπιος εὐθὺς προσελήφθη ὡς καθηγητῆς τοῦ Γυμνασίου ἐν Μυτιλήνῃ, οὗτος ἐκλήθη μετὰ δεκατριετῆ εὐδόκιμον ὑπηρεσίᾳ Γυμνασιάρχῃ.

Τὸ ἐν Μυτιλήνῃ γυμνάσιον καὶ ἐν γένει ἢ ἐν τῇ νήσῳ ἐκπαίδευσις πλεῖστα ὀφείλει εἰς τὴν φιλοτιμίαν καὶ δραστηριότητα τοῦ Ὀλυμπίου, ὅστις ἀνάγκη καὶ φιλόπονος καὶ κεκτημένος περισσῶς τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια διὰ τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀξίωμα διαπνέσται ἀπὸ τὴν εὐγενῆ φιλοδοξίαν νὰ καταστήσῃ τὸ ἄνωτερον ἐν Μυτιλήνῃ ἐκπαιδευτήριον μετὰ τῶν ἀρίστων τοῦ εἴδους τούτου. Ἀπεριόριστον τρέφων θιαμασιῶν πρὸς τὴν προγονικὴν σοφίαν καὶ ἐπιχειρῶν νὰ δεῖξῃ τίνων χαρίτων καὶ ἀρετῶν εἶνε δεκτικὴ ἢ νεωτέρῃ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ἂν ἰσχυρὰ μάθησις καὶ ἐνθουσιαστικὸς ἐπιπορευθῆ εἰς συγγραφικὴν δεινότητα προσέβῃ ἐσχάτως εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Σοφοκλέους Ἀντιγόνης καὶ ἥς μέρος μετὰ κριτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἐπιπνεύματος καὶ τῶν ἐγνωσίων τῶν μεγάλων ποιητῶν παρατηρήσεων εὐμενῶς παρεχώρησεν διὰ τὸν παρόντα τόμον τοῦ Ἡμερολογίου.

Πολλὰς καὶ ποικίλας ἐδημοσίωσεν πραγματείας ἐν τῷ Σμυρναϊκῷ τύπῳ, ἐν δὲ τῇ "Νέῃ Ἡμέρᾳ", ἐδημοσίωσεν τῷ 1900 ἐν ὑποφυλλίδι μελέτην περὶ τῶν "Ἐκπαιδευτικῶν Νομοσχεδίων", τοῦ τότε ὑπουργοῦ Α. Εὐταξίου πολλὴν προσοχὴν καὶ δικαίαν ἐκτίμησιν προκαλέσασαν.

Ἰδομένης ἡμῖν εὐκαιρίας γνωρίζομεν ἀπὸ τῶν σελίδων τούτων καὶ τὴν συμπληθῆ φρυσιγνωμίαν τοῦ κ. Ὀλυμπίου, εἰς τὴν θεομῆς ἐκφραζόμεν εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ ἐπιτυχῇ καὶ πολυτίμῳ συμβολῇ, ἣν φιλοφρόνως παρέσχεν εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν].

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ὁ θρόνος βαθὺς. Ἡ σιγὴ τῆς νυκτὸς ἐπιπέθηται ἐπὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Καδμείας. Ἡ ἐπτάπυλος πόλις ἔξοχος τῆ προπεριάς τὸν ἔσχατον τῆς ἀλώσεως κίνδυνον. Τὰ τέκνα τοῦ βασιλέως Οὐδῖπδος, τοῦ σικτροῦ θύματος τῆς ἀπηνεῦς τῶν θεῶν εἰμαρμένης, ἑλληνεῖκῃσαν ἀσπιδῶς καὶ ἀδακλῆλαικῶς περὶ τοῦ θρόνου τοῦ δυσμενέου πατρὸς. Ὁ Πελονηϊκὸς ἄγων Ἀργείων στρατιᾶν πολυάνθρωπον περιέλασε μὲ πικρὰς ῥαλαγγὰς τὴν

ἐπτάπυλον πόλιν, ἀπειλῶν νὰ ἐπιπέσῃ καὶ νὰ κατακαύσῃ τὴν αὐτήν. Πρὸς τοὺς ἐπτά βασίλεις καὶ ἀρχόντας στρατηγούς τῶν πολεμίων ὁ Ἐπεικλῆς ἀντιπαῖεν στρατηγούς ἰσχυρούς, ἔδωκεν αὐτοῖς πρὸς τὸν βασιλέα ἀδελφὸν ἀντιπαχθεῖς. Ἡ φρικώδης ἀρχὴ, ἣν πρὸς ἀνὴρ ὁμοῦν τῆνα κέντησιν ὁ πατήρ, ἐπληρώθη. Ὁ Ἐπεικλῆς καὶ ὁ Πελονηϊκὸς ἐπὶ ἔσαν μὲ μικροῦτον γένη ἀλλήλους. Πρὸς ἐπιπέσαν ἄδα εἰς τὸ γένη τοῦ ἀδελφου περιεβούτα πόλις ἀνὴρ πνεύσαν ἐλευθέρως. Ἡ στρατιὰ τῶν Ἀργείων ἐπαθε πανολεθρίαν, περὶ τοῦ μετὰ τῶν θεσπῶν ἄγρουσων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ δικαίου μάντεως Ἀμφικλέου. Τὸ μέρος τοῦ Οὐδῖπδος ἐξήλασε μετὰ τῶν ἄργείων αὐτοῦ ἀλαρυτῶν. Τῆς κογγῆ τῆς ἡμέρας μετὰ τοῦ στέμματος ἔγει ἄδα ἐν γαστρὶ ὁ πρὸς μητρὸς αὐτῶν θεῖος, ὁ τῆς δυσστηνῆς Ἰσκακτῆς ἀδελφὸς Κρέων. Περὶ τὸν αὐτοῦ ἔργον εἶναι τὸ κινεῖμα περὶ τῆς τρυφῆς τῶν δύο ἀδελφῶν. — Ὁ Ἐπεικλῆς νὰ κενεθῆ ἐντῶς ὡς πρὸς μητρὸς τῆς πατρίδος. — Ὁ Πελονηϊκὸς ὡς ἀνατῆς νὰ μολθῆ βαρὰ τῶν κενῶν καὶ τῶν ἄριστων!

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αἱ δύο ἀδελφαί.

Δεν ἔγινεσαν ἐπὶ τῶν θεῶν τὴν ἄριστα μὲ τῆς μελιγῆς αὐτῆς ἀνταρμίας τῆς τοδοκατικῆς κατὰ τὸ πύριππον ἄμα, καὶ ἰδοὺ, πρὸ τῶν πόλεων τῆς Καδμείας ἐπιπέσανται δύο νύκτες. Εἶναι αὐτῆς αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Πελονηϊκοῦ, ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Ἰσκακτῆς. Ποῖον ἀμα γὰρ μυστήριον ἀνοδοῖ μῆχρις ἐσχάτων ἡμῶν τῶν τρυφῶν τῶν παρθένων κενεθῆναι. Ποῦ φαίνουσι μὲν καὶ ἴσκατοι ἐν νυκτὶ φθιβεῖν ἔσω τῆς κλήσεως τῶν μετῶν; Περὶ τοῦ νὰ ἀκουσῶμεν αὐτῶν; Ὁ ἀγνωστικὸς δύναται μετ' ἐνδομῆς ἐνφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως νὰ ἐντροπύσῃ εἰς τὴν ἀνάγκησιν τῆς πρώτης σκηνῆς τῆς τραγωδίας, ἥτις εἶνε ἀριστοῦργημα δραματικῶν ὄψεων καὶ μεγαλείου, διότι—ναί.— ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Σοφοκλέους παραμένει ἀθάνατος.

Ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Ἰσμήνη.

Ἄντ.— ὦ τῆς θυζίου ἀνταδέλφης κεφαλή
προσφιλεστάτη, ὦ Ἰσμήνη! Ἄρα γε
ῥέουσαι ποταμοὶ καὶ ὄψοι συμφορᾶς
ἀπὸ τῆς μοίρας τοῦ Οἰδίποδος ὁ Ζεὺς
ἐν τῇ ζωῇ μας ἐστὶ δὲν ἐπλήρωσαν;
ἦ ὦ! δὲν ὑπάρχει ἄλλος, οὔτε συμφορὰ
καὶ καταστροφή, οὔτε ἀτιμία τις,
ἵπσιον νὰ μὴ ἴδω ἐπισκήψασαν
εἰς τὸ οἶκτόν ἐμοῦ καὶ σοῦ πατήρατι!
Καὶ νῦν τί τοῦτο πάλιν, ὅπερ λέγουσιν
ὁ βασιλεὺς ἄρτιος διακήρυξεν
εἰς πάντοχρον τὴν πόλιν; Ἔχεις μᾶθη τι,
ἔχεις ἀκούσῃ κοῦ, ἢ καθύλου ἀγνοεῖς
ὅτι καὶ καθύς νῦν παρὰ τῶν ἔχθρων
ἐπαπειλοῦσι τοὺς φιλάτους συμφοραί.

Ἰσμ.— Ἐγὼ, ὦ Ἀντιγόνη, οὐδὲν ἤκουσα
περὶ τῶν φίλων οὐτ' εὐχάριστόν τινα
θεράπειαι ἀνέλιπον, οὔτε ἰσχυρᾶν.
ἀλλ' ὅσον οὐδ' ἑσπερήθημεν ἡμεῖς
τοὺς δύο ἀδελφοὺς καὶ ἐκ διπλῆς γαίης
νεκροὺς πεσόντας, παῖ, ἀδελφερόν! — Ἀφοῦ δ'
ἢ τῶν Ἀργείων στρατὸν ἐστὶ τῆ νυκτὶ
τῆ γῆν ἐπλήθειν, δὲν γινώσκω τίποτε
ἐκ τούτων περιπέθειν, οὔτε ἰστούχῃ
ἢν εἶμαι μᾶλλον τῶρα, οὔτε θυστηγῆς.

Ἄντ.— Τὸ ῥέουσαν καλῶς! — καὶ, τούτου ἕνεκα
ἐκ τῆς αὐταῖου πόλης σὲ ἀξίωσαν
ἐνασθεῖν μόνη, ὅπως σὲ τοὺς ἄλλους μου
ἀκούσῃς μόνη.

Ἰσμ.— Τί συμβαίνει ἀδ' γὰρ
ταταραμένη εἶναι ἢ καρδίᾳ σου,
καὶ σθεσόν τι θὰ μοὶ εἴπῃς φάνεται.

Ἄντ.— Ὁ Κοῖων δὲν γινώσκεις ὅτι ἐβόησε
τὸν ἕνα ἀδελφόν μου, ἄσιπρην
κινδύνας καὶ ἐντίμως, τὸν δὲ ἕτερον
ἀτίμως καὶ τὸ σὺ τὸ φὸ ἀπεστέρησαν;
Τὸν μὲν Ἐτεοκλέα, ὅπως λέγουσι,
δικαίως καὶ νομίμως μεταχειρισθεῖς
ἐκάλυθεν ἐν τάφῳ, ὅπως ἐντίμως
ἐν τοῖς νεκροῖς τοῦ Ἄδου ἀναστρέφεται.

Τὸν δὲ νεκρὸν τοῦ ἄλλου, ὅπως ἴπασαν
οἰκτοῦς, τοῦ Πολυνεύκου, ὅπως λέγουσιν
εἰς πάντας τοὺς πολίτας ἀπεχόμεθα
μὴ κέρωμα ἐπιτόμως νὰ μὴ κρηθῆσιν
αὐτὸν εἰς τάφον, μηδὲ νὰ θρηνηθῇ τις
ἢν ἴταρον, ἀθρήνησον ἢ ἀρήσῃσι;
τὸν ἐσομένουτον θάνατον γὰρ ἡ βουλή
ἴδουσι ἐκείνον ἔρχαιον καὶ ἰαφρον.

Τοιοῦτα ὁ καλὸς μου Κοῖων λέγουσιν
καὶ τὴν πόλιν ὅτι διακήρυξεν,
ὡ ἀδελφοί μου, ἀπὸ σὲ καὶ ἐξ ἐμοῦ,
— καὶ ἐξ ἐμοῦ καὶ, λέγουσι! — καὶ ἐξέρχεται
ἐνασθεῖν μετ' ἄλλων εἰς ἐπιπέσον
τὸν μὴ εἰδόντων, παύτα ἐπιπέσον νῦν
να προσκηροῦν! — καὶ οὐχὶ κηρύσσον
τὸ πῶμα ἐκκαρῆσθαι, ἀλλ' ἔαν κινεῖται
τοιοῦται ἐναντίον τοῦ κηρυγματικῆς
να ποῦν, τούτου θάνατος κινδύνας
ἢν τὴν πόλιν ἀναμῆναι ἄπασαν.
Τοιοῦτα, ἀδελφοί μου, τὰ κηρυγματικῆς,
τοῦ βασιλέως εἶναι δὲ ἄγχα, καὶ σὲ
θα δεῖξῃς τῶρα παρῶντος, ἢν εὐνοῖα;
θουατικῆς ἐπινοήσῃς, ἢ ἢν εὐνοῖαν
πατέρων κοῦ, ἀνάξια καὶ κακῆ.

Ἰσμ.— Καὶ τί ἐμοὶ νὰ ποῦν, ὦ ταλαίπωρ,
εἰς τι νὰ προσήσῃσι ἴσως θανάτου
ὅπως ἢ ἄλλως πλεον, ἔαν ἔχῃσιν
ἢς λέγειν τὰ παρόντα;

Ἄντ.— Σκίεθῃς καλῶς,
ἢν θέλῃς νὰ συμπαρήσῃς μετ' ἐμοῦ καὶ σὲ
ἢν θέλῃς κοπιᾶσαι!

Ἰσμ.— Ποῖον μελετῆς
περιτομῆν νὰ ποῦν ἐπιχειροῦμαι;
ἢν ποῖον ἀρροστοῦν κοῦ θέσεται.

Ἄντ.— Ἄν τὸν νεκρὸν θὰ θαναθῆς μὴ αὐτὸν ἔδω
τὴν γαῖαν νὰ θάψῃσῃς, ὦ φίλτατε μου!

Ἰσμ.— Καὶ ἐνοεῖς νὰ θάψῃς ἢν τὸν νεκρὸν
ἐνθὺ εἰς πάντας τοὺς πολίτας ἢ ταρῆ,
ῥητῶς ἀπεχόμεθα;

Ἄντ.— Ναί, τὸν ἀδελφόν
ἴδου θεόκρινος, καὶ τὸν σου, ἢν ὅτι σὲ

δὲν θέλεις νὰ μετασχηρῆ! Δὲν θὰ φοραθῶ
ἐγὼ προδότης ἱεροῦ καθήκοντος!

Ἰούμ.— ὦ τλήμων, ἐναντίον τῆς διαταγῆς
τοῦ Κράτους θὰ πράξεις;

Ἄντ.— Ἄλλ' οὐδὲν αὐτός,
οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἀπὸ τῶν ἐμῶν
ποσῶς νὰ μ' ἐμποδίσῃ!

Ἰούμ.— Οἴμοι, ἀδελφί,
τὴν τύχην τοῦ πατρὸς μας σκέφθητι καλῶς,
παρ' ὅλων ὅτι μισητός καὶ ἄδοξος
ἀπόλατο ἑκαίνοσ, μὲ τὰς χειρὰς του
ὁ ἴδιος αὐτὰς τοῦσ ὀφθαλμοῦσ του, φεῦ,
ἀγρίωσ ἐξορύξασ, μόνωσ τὰ φρικτὰ
αὐτοῦ ἀνακαλύψασ ἀμαρτήματα.
Σκέφθητι πάλιν ὅτι, ἢ τὸ ὄνομα
διπλοῦν λαβοῦσα, μήτηρ καὶ γονὴ αὐτοῦ,
κατέστρεψε τον βίον εἰσ τὴν τρήχην
πλεκτοῦσ περιβαλοῦσα βροχούσ. Τρίτον δὲ
οἱ δύο ἀδελφοὶ μας ὅτι μίαν, φεῦ,
ἤμαρ μόνην, οἱ ταλαπάρροι, κοινὴν
καὶ θάνατον καὶ τάρον διὰ τῆσ χειρὸσ
ἀλλήλων φονευθέντεσ παρεσκίασαν.
Καὶ τώρα πάλιν σκεφθητι, ὅτι ἡμεῖσ
οἱ δύο μόναι, ἔρημοι καὶ ὄρφαναι,
οἰκτρῶσ ὁ ἀπολεσθόμεν, ἀλιμώτατα,
ἐάν τῶν νόμων βίη, τὸ δίκταγμα
τοῦ ἡγεμόνωσ ἢ τὴν ἐξουσίαν του
θρασύωσ παραδώμην. Ἄλλ' ὀφείλομεν
νὰ ἐννοώμεν ὅτι ἐγεννήθημεν
γοναίκεσ πρώτον, ὅτι ἄρα πόλεμον
ποῦσ ἄνδρασ διὰ τοῦτο νὰ κηροῦόμεν
δὲν πρέπει, ὅτι ἔπειτα—ὀπείκομεν
εἰσ ἐξουσίαν ἀνωτέρων, ὥστε καὶ
εἰσ ταῦτα ἴσωσ πρέπει νὰ παιθόμεθα
καὶ εἰσ τούτων μᾶλλον ἔτι ἀλγεινότερα.
Ἐγὼ, ὦ ἀδελφί μου, ἱκετεύουσα
καὶ αἰτουμένη τοῦσ χονίωσ εὐμενῆ,
θεοῦσ ἀμολογίαν, ἀν, ὀπείκουσα
εἰσ βίον ὑπερτέρων, ἀναγκάζομαι
νὰ πράττω οὕτωσ, θέλω εἰσ τὸ κέλευσμα
τοῦ ἡγεμόνωσ ὀπακούσῃ, ἐπειδὴ

ἐσλήτης ἀποσύντης εἶναι πόλεμικα
τὸ νὰ ἐπιχειρῶ τισ τὰ ἄδυνατα.

Ἄντ.— ὦ! δὲν πὲ ἱκετεύω, δὲν πὲ προσκαλῶ!
οὐδέ ἂν θέλεις πλεον μετ' ἐμοῦ καὶ σὺ
τοῦ ἔργου νὰ μετασχηρῆ, θὰ συνέπρακτον
ἐνὼσ προδοῦμαι, ἀδελφί μου, μετὰ σὺ.
ἔχει τοιαῦτα πάντοτε φρονήματα,
ὅποια θέλεις! Ἄλλ' ἐγὼ τον ἀδελφόν,
ἐνὼσ θὰ θάψω! ναι! —Μοὶ εἶναι ἐνδοξόν
τόν θάνατον νὰ εὐω τοῦτο πρακτούσα.

Ἰούμ.— Ἐν Ἄλλω φίλα, μετὰ φίλου ἀδελφοῦ
ἄισποτε θὰ κείμαι, ἔργον ὄντων
καὶ εὐσεβῆσ ἀνοουσ ἐπιτέτακα!
Ὀφείλω νὰ κείτω χρονον πλείονα
εἰσ τοῦσ χονίωσ, ἢ εἰσ τοῦσ θνητοῦσ τῆσ γῆσ
Ἐκείθι θὰ κείμαι εὐδοκῶν ἄισποτε
μετὰ εὐδῶν.—Σὺ δὲ, ἂν ἀρέσκασαι,
αἰμακρον ἀρρόνωσ ὄσα ἔργα
καὶ εὐσεβῆ, τιμῶσιν ἔργα οἱ θεοὶ.

Ἰούμ.— Ἐγὼ δὲν ἠτιμίζω ταῦτα, φίλα μου,
ἀλλ' εἶμαι ὅλωσ ἀσθενῆσ, ὀμιλοῦσ.
τὴν βίαν ν' ἀντιτάξω καὶ τῆσ πόλεωσ
τοῦσ νόμωσ ν' ἀσπάζσω.

Ἄντ.— Σὺ μὲν εἰσπορεῖσ
προσρήματα, ταῦτα νὰ προβάλλασαι.
Ἐγὼ δὲ τῆσ τοῦ αἰτάτου ἀδελφοῦ
νὰ ἐκτελέσω τὴν ταρῆν πορεύομαι,

Ἰούμ.— Ἄλλοίμονον, ἀδελί! πόσων διὰ σὲ
ροθεῖται, πόσων κρίνει ἢ καρδία μου!

Ἄντ.— ὦ! μη τρομάξῃσ! μη, ὅπωσ ἐμοῦ,
τὴν τύχην σου νὰ βλάπησ μόνων φρονίωσ!

Ἰούμ.— Ἄλλὰ τὸ στέδιον σου αἰσ τοῦλαχιστον,
μὴ εἶπῃσ εἰσ κανένα, εἰσ τῆσ αἰσπῆσ
τὰ βῆθη κέρθων τοῦτα, ὅπωσ καὶ ἐγὼ.

Ἄντ.— Ἄλλοίμονον! εἰπέ τοῖσ διαλλήκωσ!
θὰ σὲ μισήσῃ μᾶλλον ἢ καρδία μου,
ἐάν τὸ αἰσπήσῃσ, ἂν τὴν πράξιν μου
δὲν ἀναγγεῖλῃσ εἰσ τὴν πόλιν ἀπασαν!

Ἰούμ.— Ἐγὼ εἰσ ἡρακλῆν καρδίαν εἰσ παραβόλα
καὶ φρικαλῆσ, ἀδελφί, τοῦμήματα.

Λυκ.— 'Αλλὰ γνωρίζω ὅτι εἶμαι ἀρεστή
εἰς οὐδὲ θοφίω νὰ ἔρσκη μάλιστα!

Ίου.— 'Αλλ' ἂν θὰ κατορθώσῃς! τὰ ἀδύνατα
ποθεῖς καὶ μηχανάζεαι.

Λυκ.— Ἄν, λοιπόν! Ἐδὼν
ἢ δύναμις μ' ἀρήσῃ πλέον, π α ν τ ε λ ῶ ε.
τότε εὐθεὶ θὰ παύσω!

Ίου.— Πλὴν τ' ἀδύνατα!
δὲν πρέπει τὸ παρήπαν νὰ θηρεύωμεν!

Λυκ.— Ἄν εἴπῃς ταῦτα, μισητὴ μὲν εἰς ἐμέ
θὰ γίνῃς, μισητὴ δὲ εἰς τὸν ἀδελφόν
τὸν τεθνεῖσθαι ἔταν ἔλθῃς πρὸς αὐτόν.
'Ἢ δική ἢ ἐν ἄδου τοῦτο ἀπαίτεῖ!
'Αλλ' ἄρες, ἄρες, ἱκετεύω, καὶ ἐμέ
καὶ τὴν κακὴν μου ἀβουλίαν τὸ κακὸν
νὰ πάθῃ τοῦτο! Ὁχι! τὸ δυστόχημα
τοσαύτον δὲν θὰ εἶναι, ὥστε ἄλλόν
τὸν θάνατον νὰ εὕρω τοῦ καθήκοντος!

Ίου.— Ὡ, ἂν τὸ θέλῃς πλέον, φύγε, ἔπαρξέ!
Πλὴν νὰ γινώσκῃς πρέπει ὅτι ἄφρονα
ἐπιχειρεῖς νὰ πράξῃς, ἀλλ' εἰδικρινῆ
πρὸς τοὺς φιλάδελφους ἔχεις α φ ο σ ι ῶ σ ι ν ! (*)

Ημερομηνία: 18/11/2023
 Ψηφιακή Ερευνήτική Βάση Δεδομένων Κυψέλη-Γυναίκα

Αἱ δύο ἀδελφοὶ ἐχωρισθῆσαν. Τραγικὸς καὶ σπαραξικάρδιος χωρισμὸς! Τοῦ λοιποῦ οὐδεὶς δι' ἀλλὰ γῆ ἐγγωφεῖ! Οὐδὲν σφάλειον δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν βαθεῖαν ἐπιτύπωσιν τὴν γεννωμένην ἐν τῇ ψυχῇ ἐκ μέγας τῆς ἀναγνώσεως τῆς θαυμαστικῆς ταύτης σκηνῆς. Ἦ' δὲ, ἂν ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἀνταξίου τῶν

(*) Τὴν μετάρρασιν σκηνῶν τινῶν τῆς Ἀντιγόνης καθιερώσαμεν κατὰ τὸ παρήπαν ἕως κείνης γὰρ τῶν μαθητῶν τῆς ἀκατάτης γυμνασιακῆς τάξεως, οἵτινες μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἠκραύδησαν τῆς ἐρημικῆς τοῦ ἀριστοτελικοῦ τοῦ Σοφοκλέους, συνετελέσασθαι δὲ ἐν σπουδῇ συντόνῳ κατὰ τὰς βεβαιὰς διακοπὰς τὸ ὅλον ἔργον, ἀφ' ἧς ἀνεγνώμεν ἐν ταῖς ἐρημικαῖς ἐπισημαίνοντες ὅτι ἡ διουθενία τοῦ ἐν Ἀθήναις βασιλικῶς θεάτρῳ ἔμελλε ν' ἀναβῆται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ πολυτελεῖς τοῦτο τοῦ θεάτρου καὶ ἀρχαίας τραγωδίας ἐν μεταφάσει. Πιστόγνωστα εἶναι ἤδη τὰ γεγονότα, εἰς τὰ ὅποια ἔδωκεν ἀφορμὴν ἡ διδασκαλία τῆς Αἰτγολογικῆς Ὁραστειᾶς ὡς ἐκ τῆς ἐπισήμου καθιερώσεως τοῦ ν ὅ θ ο υ γλωσσικοῦ ἰδιώματος ἀπὸ τῆς σκηνῆς θεάτρου, ὅπου ὄφειλε νὰ εἶναι ὁ γ ν ὄ μ ω ν κ α ἰ ὁ κ α ν ὠ ν τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων γλώ-

μαγιστοπρασιῶν ἡρωϊδῶν θεάτρου ἐθεώρηθη καὶ ἠκούσθη τῆς ἡσπεσίῳ αὐτῶν υδάλπης:

Ἄλλ' εἰ καὶ φρόδουκα μὴ γένηται τὴν θεῖαν εἰκόνα τῶν λόγων τοῦ ποιητοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἐμπροσθέντος εἰς τὴν μελέτην τῆς θαυμαστικῆς σκηνῆς ἀναγνώστου, θέλω ἐπιφέρει τινα εἰς φιλοσοφικότεραν ὑποτύπωσιν τοῦ χαρακτήρος τῶν δύο ἀδελφῶν, τοῦ θεήλου καὶ ἀληθοῦς μεγαλοπύου φρονήματος τῆς ἡρωϊδῆς, εἴην δαίμονως παρεστῆσιν αὐτῶν ὁ ποιητής, καὶ τῆς ἀρετῆς, ἡλικίας καὶ περιπέλειας φιλαδέλφου θυγῆς τῆς Ἰσμήνης, οἷα καὶ ἐν τῇ σκηνῇ ταῦτα ἐμφανίζονται καὶ ἐτι μᾶλλον ἐν τῷ δραματικωτάτῳ ἄνωγ τῆς φιλαδέλφιας ἐκώπιον τοῦ τρυάνου, ὅστις ἀνεκπλήκτως θεῖται τὸ μεγαλεῖον τοῦτο, εἰς ὃ αὐτὸς διὰ τὴν παύσιν τῆς καρδίας ἀδυνατεῖ νὰ ἀνέλθῃ. Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκειμένον.

Ὅσον προσέμεν! Ἡ Ἀντιγόνη προσωπῶν περιπαθεῖ τὴν ἀδελφὴν. Ἄ! ὁ Ζεὺς ἀληθῶς ἐπισωρεύσει εἰς τὴν νεκρὰν κεραιὴν τῶν θνητῶν τοῦ Οὐδῆιδος ἀθροῖα τὰ δεινὰ τοῦ παρόντος βίου, το δὲ κεραιώμα τοῦτων εἶναι τὸ κεραιώμα τοῦ Κρέοντος. Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἀντιτάσσεται πρὸς τοὺς θεῖους νόμους, ἡ Ἀντιγόνη καλεῖ τὴν ἀδελφὴν σύμμαχον εἰς τὸ παράτλημον ἔργον τῆς ἐκμαδενίσεως τοῦ κεραιώματος. Τὸ σπρόδρον τοῦτο καὶ ἐκχωρητικὸν πάθος τῆς ἡρωϊδῆς Ἰσμήνης ἀντιτίθεται πρὸς τὴν ἀπάθειαν τῆς Ἰσμήνης. Θαυμασιὰ ἢ ἀπίθεσις αὕτη τοῦ ἄθεου τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὅσοι πάθος, ὅσοι τραγικὸν μεγαλεῖον ἔχει τὸ πρόσωπον τῆς Ἰσμήνης. Εἶναι μὲν φιλάδελφος, ἀλλὰ τὰ βραχὺ τῆς φιλαδέλφιας περιορίζει εἰς στενωπὸν κώλον

σε. Ἐν τῷ προκειμένῳ τῶν γεμισμένων κεραιώσεων τοῦ βασιλικῶς θεάτρου περιλαμβάνεται καὶ ἡ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους, ἡ ὅποια ἀρχὸν τινὰ ἀνεκὰ διαφασί. Πῶς ἐπιχειροῦσάντες μετ' ἀνδεικῆς υπερφρονίας τὴν μετάρρασιν μὲς τὸν γαλιόστον τραγωδιῶν τῆς ἀρχαίας σκηνῆς ἠβελήσαμεν νὰ παρουσιάζωμεν ὡς ἐνεστὶ π ἔ ο υ π ο ν ὅ φ ε ι κατὰ μίμησιν τῶν κείνων τραγωδιῶν τοῦ περικλεοῦς Δημητρίου Βερναδάκη, ἐν στενωπῶν μετ' Εὐσεπίδῃ Ἑλλήνα δραματικῶ ἀλλογενῆς πορὸς προσηγορευσάν, καὶ νὰ ομιλοῦμεν ἀπᾶς διὰ παντὸς τοὺς κριζόντας ἐτι περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος κάραιας.

διό και αδυνατεί να ανυψωθεί, εις τὴν τραγικὴν περιωπὴν τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀντιγόνης, ὅτε αὐτὴ διὰ φλογερῶν καὶ πυρίνων λόγων τὸ ὄμιον κήρυγμα τοῦ τυράννου εἰκονίσασα ἀποτείνει περιπαθῶς τὴν γενναίαν πρὸς τὴν ἀδελφὴν παρακλῆσειν.

Θὰ δαίξῃς τώρα παρῆυς, ἂν εὐγενὴς
θυγάτηρ ἑγεννήθῃς, ἢ ἂν εὐγενῶν
πατέρων κόρη ἀναζῆα καὶ κακῆ.

Καὶ ὅτε πρὸς τὴν ἔντρομον καὶ ἐκπληκτον ἀδελφὴν ἀποκαλύπτει μετὰ μικρὸν ὄμιον τὸ μυστήριον τῆς περιπαθοῦς αὐτῆς φυγῆς, ἐκείνη περιδείξῃ καὶ ἀτολμος, οἷοι οἱ κοινὸὶ χαρακτήρες, προβάλλει ὡς ἀπροσμάχητον νόμον τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἄλλ' ἡ ἥρωὶς δὲν ἐκπλήττεται ἐκ τῶν λόγων τούτων, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας κραταίουσθα ἰσχυρότερον τὸ φρόνημα καὶ διακηρύττει: «τὸ ὑπέρτατον αὐτῆς γρέος ὡς νόμον ὑπέρτατον». Τοῦτο ἐνοήσασα ὦν καὶ ἡ Ἰσμήνη καὶ τὴν ἀκλόνητον τῆς Ἀντιγόνης ἀπόρασιν ἀκούσασα, ἀποθροῖνε τὴν ἀδελφὴν καὶ περιγράφουσα διὰ φλώσεως ἐντόνου τὰ οἰκτρὰ τοῦ οἴκου παθήματα καὶ τὰς ἀτίμους συμφορὰς, προσπαθεῖ νὰ κάμψῃ τὴν ἀπαγκτον φυγὴν τῆς Ἀντιγόνης.

Ἄλλ' ἡ Ἰσμήνη δὲν νομίζει τὴν ἀτίμωσιν τοῦ νεκροῦ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ὡς τὴν δεινότητι τῶν συμφορῶν, ἐν ᾗ ἡ Ἀντιγόνη ἑρωωμένη ἀπὸ ἀρχῆς ἀντιθέτου, ἄλλως κρῖνει καὶ σιέπτεται. Καὶ εἶναι μὲν περιπαθεστάτη ἡ ἀποτροπὴ αὐτῆ, τῆς Ἰσμήνης πρὸς τὴν μεγαλόφροναν Ἀντιγόνην, ἀλλ' ἡ ἀίτησις τῆς συγγνώμης, ἢ πρὸς τε τοὺς χθονίους καὶ τὸν ἀτιμαζόμενον ἀδελφὸν ἀποτεινομένη, οὐδαμῶς ἀπαλλάσσει αὐτὴν τῆς ἠθικῆς εὐθύνης—πάντοτε παραμένει ἀκεραία ἡ παρ' ἄβασις τοῦ καθήκοντος—ἡ δὲ βολογία αὐτῆς ὅτι καὶ δευτέραν ὕβριν τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ταρῆς τοῦ Πολωνίικου δύναται νὰ ὑπομείνῃ, καταμηνύει κοινὸν χαρακτήρα, οὐδὲν τὸ μεγαλόφρον καὶ ἥρωικόν ἔχοντα, καὶ ἡ ὑπόφυξις γνωμολογία ἐν τέλει δὲν συμφινεῖ τὸν θεατὴν, ὅστις συγχωρεῖ μὲν τὴν Ἰσμήνην, θαυμάζει δὲ τὴν Ἀντιγόνην ἀναφωνοῦσαν:

«ὦ! δὲν σὲ ἰκετεύω, δὲν σὲ προσκαλῶ!»

Διαμόνον ἀληθῶς τὸ ἦθος τῆς ἥρωιδος ταῦτα λεγοῦσθαι! Αἰρεται ὕψηλῃ καὶ βαρεῖα ἡ μεγαλοφροσύνη αὐτῆς καὶ συντρέχει ὡς ἄθρομα ὑπὲρ τοῦ πόδας τῆς τὸ ταπεινὸν ἠῆθος καὶ τὴν γνωμολογικὴν τῆς Ἰσμήνης σοφίαν. Τὴν πρόσκαιρον ἀνησίαν τῆς ἀδελφῆς ὑπέλαθεν ὡς ὕβριν ἀντόχημα πρὸς τὸ ἱερὸν της γρέος καὶ διὰ τοῦτο ἐντόμως ἀποκρούει πᾶσαν τοῦ λοιποῦ συμφοράν μετὰ μικρῆς φυγῆς! Διὸ καὶ μεταμεληθείσης βραδυτέρου τῆς Ἰσμήνης, ἡ ἄπειρος Ἀντιγόνη οὐδὲ λόγον παρηγόριον πρὸς αὐτὴν ἀποτείνει, οὐδὲ δεχεται νὰ συναποθάνῃ μετ' αὐτῆς. Τέσον ἡρωϊκὴν παρεστῆσεν ὁ ποιητὴς τὴν ἀθάνατον ταύτην θυγάτηρα τοῦ Οἰδῖπιδος! Οὐδὲν προσεῖται! οὐ μόνον τὸν κίνδυνον τοῦ θανάτου περιφρονεῖ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀγαλλῆς ἀσεβείας ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος κερπούται, κατὰ διάνοιαν ἐκ τοῦ προτέρου, διὰ ταῦτα λέγει τὰ περιπαθῆ ταῦτα λόγια:

Ἐν Ἄδου φίλα μετὰ φίλου ἀδελφοῦ
δαίποσι θὰ κείμαι!

Ἀνομολογούσα δὲ τὴν παράθεσιν διακηρύττει ὅτι ἐπιτακεῖ ὅσιον καὶ εὐσεβεῖς ἔργον. Ἐν τῇ συμφύσει ταῦτα κείναι τὸ τραγικὸν αὐτῆς μεγαλείον. Τὴν προτίμησιν τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ἱεροῦ πρὸς τὸν ἀδελφὸν καθήκοντος ἐρικρινεῖ ἀπλοστάτα ἐκ τῆς ἰδέας τῆς κλιώνιον μετὰ θάνατον ζωῆς καὶ ἐξκητέλλει ἀνέκκλητον αὐτῆς τὴν ἀπόρασιν τῆς ταρῆς τοῦ Πολωνίικου, ὡς ἐντροπύουσα εἰς τὸ εἰδῶσις μεγαλοφροσύνης τοῦ θεάου. Ἡ ἀπόκρισις τῆς Ἰσμήνης, συνάδουσα πρὸς τε τὸ ἦθος καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς τὰς στερομηνίας καὶ μεγαλείου καὶ σοφίας, ἐξερρεῖ τὴν ἀγαλλίαν τῆς ἥρωιδος. Νοούσα τὸ μεγαλόφρον τῆς ἀδελφῆς ἦθος ἡ Ἰσμήνη καὶ περιδείξῃ ἀνολογούμενη τὸν οἰκτρὸν αὐτῆς θάνατον ἀναβοᾷ:

Ἄλλο τι μὲν ἀλλοῖα! πάσαν διὰ σὲ
φροβέεται, πᾶσαν τρέμει ἡ καρδία μου!

Καὶ τῆς Ἰσμήνης ἡ τύχη ἦτο κακὴ ἀναμφιβόλως, ὅπως καὶ ἡ τύχη τῆς Ἀντιγόνης, ἀλλ' αὐτὴ ἀποξενούσα ἑαυτὴν τῆς ταρῆς τοῦ ἀδελφοῦ προενόει περὶ ἑαυτῆς καὶ μέγαν. ἵνα μὴ εἰς δυστυχίαν ἔμπεσῃ. Ποτέρη ἀρὰ γε τῶν ἥρωιδων φαί-

νεταί: έρωστική:— 'Η ταλαιπωρος 'Ισμήνη! 'Υστάτην ίκεσίαν άποταίνει προς την αδελφήν, είνον μαντευομένη ότι αυτή θά ύπερπηθήσῃ πάντα φραγμάτι και άναγκασθόν θά έκπληρώσῃ τό ίερόν της χρέος, να συγκαλύψῃ τοιλάχιστον τό τίλημαμά της, ύπισχομένη και αυτή να κρύψῃ, ύπό τόν πέπλον της σιωπῆς τήν πράξιν της αδελφῆς, ἤν οὐ μόνον κινδυνώδῃ ἀλλά και παράνομον αὐτῇ ὑπολαμβάνει. 'Αλλά ἡ 'Αντιγόνη ἠδύνατο, ὡς ὁ μέγας 'Αλέξανδρος πρὸς τόν Παρμενίωνα, ν' ἀποκριθῇ τό πολυβρόχῳ καὶ κλέπτω τήν νίκην!— Οἷον ἀπρόσιτον μεγαλειόν! 'Η ἀπόκρισις τῆς ἡρωίδος ἐνέχει και μεγαλοφροσύνην ὑψηλὴν και τίλην ἀπροσάγγχτον. Φρονεῖ ότι ἡ 'Ισμήνη ζητεῖ νά ταπεινώσῃ τό μεγαλεῖον τοῦ ἐγγυερῆματος διά τῆς σιωπῆς. 'Εκ τούτου βαρεῖα και ἀμειλιχτος ἐκρήγγυται ἡ ὀργή της! 'Εντεθεν ἡ ἀπειλή, ὅτι θά ἀποστραφῇ τήν 'Ισμήνην ἔτι μᾶλλον, ἐάν μὴ πράξῃ τό ἐναντίον. Καὶ ἐτήρησεν ἀληθῶς τόν λόγον της!—διότι βραδύτερον ἀπαθίεται σκληρῶς τήν 'Ισμήνην, ὅτε τό ἦθος αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς περιορισὴν πρακτικωτάτου πάθους και μεγαλειῶν. Πέσον θυμωσίως ἡ ὅσοποιεῖ ὁ ποιητής τήν συναρξὴν τῶν θυγατέρων τοῦ Οιδίποδος, τό ἀμύχανον ἦθος τῆς 'Ισμήνης, τῆς 'Αντιγόνης τό ἡρωϊκὸν μεγαλεῖον! 'Ὡς τραγικὸς ἦρος ἀπόχρημα ὑμειλοῖ αὐτή, ὅτι μόνον ὄσαν ἐπιλείψῃ αὐτὴν ἡ δύναμις» και καταστήσῃ ἀμύχανον ἐν τῷ ἔργῳ, κατὰ τήν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους ἐν τῷ Πρωταγόρῳ, ἐρμηνεύοντας τό σημειωτικὸν ἄσμα εἰς Σκόπαν τόν Θεσσαλὸν τέρμανον, τότε εὐθὺς θά παύσῃ.

«'Ανδρα δ' οὐκ ἔστι μὴ οὐ κακὸν ἐμμέναι
ὄν ἂν ἀμάχανος συμφορὰ καθέτης».

'Αλλὰ τότε οὐδεμίαν ἀναμφιβόλως ὑπέχει εὐθοναν ἀπάναντι τῆς θείας δικαιοδοσίας. Αὐτὴ ἐξετέλεσε τό καθήκον της, και, ὡς διακηρύττει ὁ μέγας τῶν 'Αθηναῶν ρήτωρ και θάνατος πρόμαχος τῆς ἐλευθερίας, τραγικὸς ἦρος τῆς ιστορίας και θῦμα και αὐτός, ὡσπερ ἡ 'Αντιγόνη, γενόμενος τῆς ταρανίδος τοῦ 'Αντιπάτρου(1)—«Τὸ μὲν γὰρ πέρ ας ὡς ἂν ὁ δαίμων βου-

(1) Πρὸς τόν ἀπεσταλμένον τοῦ 'Αντιπάρχου 'Αρχίαν, τόν φυγαδοθήραν ἐπιλαθόντα, πρὸς ἡν ὑποκριτὴν τραγῳδῶν, φυγοτραγῶν ἤδη

λήθη πάντων ἴφηνεται. ἡ δὲ πέρ ας ὡς αὐτὴ τὴν τοῦ συμβούλου (τ. ἔ. τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς, τοῦ ρήτορος) διάνοιαν διήλθε». Κορυφῶται δὲ τῆς ἡρωίδος ἡ ἀναγκαστικὴ διάσις ἡ 'Ισμήνην διά τῆς ἀντίθεσός της ἀποταίνει ἑαυτὴν τοῦ πε ἀδελφοῦ και τῆς αδελφῆς και εἰς ἀντιφάσκουσα πρὸς ἑαυτὴν διότι, ἐν τῇ πολυβρόχῳ πρὸς τόν Κρέοντα ὑμειλοῖ διακηρύττει:

«Πρὸς μέρ ας εἰ δὴν ἐπλάσθη! μόνον τὴν στερρῆν
πυλώσῃ ἡ ψυχή μου»

ἀπειλεῖ διά τοῦ ἠέτους της τὴν 'Ισμήνην! Δι δύο ἀδελφοὶ χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διά πικρίαι! Οἱ τελευταῖοι λόγοι τῆς 'Ισμήνης ὡς ἐν κατώτρῳ ἀπικανῶνται φανερῶτα, το φρόνημα αὐτῆς και τὸν χαρακτήρα. Τὸ τίλημα τῆς 'Αντιγόνης και πικρῶσθον κρῖνει αὐτὴ και ἀνάστον! 'Η διάνοια αὐτῆς δὲν πειθεται, ἄδυναται, ὡς ἐπέχῃ ἔδη, νὰ ὑφωθῇ εἰς τὴν περιορισὴν τῆς μεγαλοφροσύνης και μεγαλοφροσύνης τῆς 'Αντιγόνης, ἀλλ' ἡ και ὅσα αὐτῆς ἄλλα λέγει και κρῖνει ἔρ θ ὅ τ ε ρ ο ν και ὡς ἄλλος δαιμόνος τῶν Μουσῶν ὑπαρξήτης, ὁ Ουόθις ἐν τῇ 'Ισμήνῃ του λέγει:

«'Αν ἡ καρδία ἐμὴ, πρὸς τοὺς θνητοὺς,
Ἀλλοῦσι πρὸς αὐτοὺς θεοὶ ἀθανάτοι».

Διὰ τούτο φαίνεται περιπαθὸς ἐν τῇ στερρῇ πικρίᾳ πρὸς τὸν ἀδελφόν και τὴν 'Αντιγόνην ἡ 'Ισμήνη, και διὰ ἴσα ἀξία τῆς ἀσπέργλας, ἡν ἐπιδαίξει πρὸς αὐτὴν βραδύτερον ἡ 'Αντιγόνη. 'Αλλ' ἐμβλεῖσθον εἰς τὸν μοναδικὸν τούτον χαρακτήρα τῆς ἡμετέρας ἡρωίδος σπουδαιότερον. 'Η 'Αντιγόνη εὐθὺς ἔξ ἀρχῆς συμπίπτει τοῦ ἔργου μόνον τὴν αδελφὴν ἐξ-ημεῖς, οὐχὶ ἀνακωφῶσθως δια στερρῆν κατὴν κλονομένην ἐν τῇ ἐπιπέσει τοῦ καθήκοντος, ἀλλ' ἵνα προδῶσῃ και ἡ αδελφὴ ἐπιπέσει τό ἑαυτῆς καθήκον, ὑπερ ἱερὸν και ἀπαράθωτον χρέος και δικαίωμα ἀπαρξήτων τοῦ εἴκου της ἐθεωρήσεν.

ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἐν Καλαυρῇ εἶπε τοὺς μαστοὺς τούτους πικρῆς και εἰρωνεῖται λόγους. «Ὅσα ἂν θηνοὶ ἔδη, τὸν ἐν τῇ τραγῳδίᾳ ὑποκρινόμενος Κρέοντα και το σώμα τούτο εἶπται ἡ τ ο ρ ο ν», Πλάτων, ἐν βίῳ Διμοσῆ, XXIX.

Τὴν σταθερὰν καὶ ἀκλόνητον ἀπόφασιν, ἣν αὐτὴ ἐκ προσομιῶν εἶχε λάβῃ περὶ τῆς ταρῆς ἀνακινῶντα τῇ ἀδελφῇ, Ἰσμήνῃ. Ἄλλ' ἰδοῦσα διαψευδομένη οἰκτρῶς τὴν ἐλπίδα τῆς, οὐ μόνον ἀποθνήσκει σκληρῶς τὴν Ἰσμήνην, ἀλλὰ καὶ αἰσθεται διὰ τῆς ἀ ν τ ι θ ῆ σ ε ω ς ταύτης εἰς περιωπὴν τραγικωτάτου μεγαλείου καὶ πάθους. Ἐν τοῦ χωρισμοῦ τούτου ἐνοεῖ ὁ θεατὴς ὅτι ἀ δ ὄ ν α τ ε ς τοῦ λοιποῦ ἀποβαίνει πᾶσα διαλλαχὴ ἀνὰ μέσον τῶν ἀδελφῶν, οὐχὶ διὰ τὸν ἀ σ τ α θ ῆ καὶ κλονούμενον καὶ ἄλλως φιλόστοργον καὶ φιλάδελφον χαρακτήρα τῆς Ἰσμήνης, ἥτις οὐδαμῶς ἀπίθανον εἶναι καὶ νᾶ μεταμελήθῃ, πικρῶς, ἔπως καὶ πράττει βραδύτερον, διὰ τὴν διαχωρῆν τῆς ταύτης, ἀλλὰ διὰ τὸν σκληρὸν καὶ ἀδάμαστον καὶ μεγαλόφροντα, αὐτὸ τοῦτο ἀ δ α μ ᾶ ν τ ι ν ο ν χαρακτήρα τῆς τραγικωτάτης τῶν ἡρωίδων τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, τῆς Ἀντιγόνης. Ἴδου ἡ πρώτη σκηνή, πηλαυγίς πρὸς ὄψιν τοῦ οἴου ἔργου, ἀριστοτέχνημα δραματικοῦ πάθους, ὁ καλούμενος πρόλογος τοῦ ἀρχαίου δράματος.

Χοροῦ ἢ Πάροδος.

Ὁ ἥλιος φωτίζει νῦν τὴν ἀκρόπολιν τῆς Κόρινθου. Χορὸς πρεσβυτέρων πεντακλίδεων, συγκροτούμενων τὴν β ο υ λ ῆ ν τ ῶ ν γ ε ρ ὄ ν τ ω ν, κατὰ κοσμον σπολὴν ἡμεροσμένων, ἐρρυθμῶς προβαίνει πρὸς τὴν ἐρχήσασσαν. Διὰ κοινῆς κελεύσεως συνεισάγουσιν αὐτοὺς ὁ Κρέων, ὁ νέος βασιλεὺς τῆς χώρας, ἵνα ἐπιστήμῳς καὶ παγκρατικῶς ἐνώπιον αὐτῶν ἐξαγγείλῃ τὸ βασιλικὸν αὐτοῦ πρόγραμμα. Ἐν στήματι τετραγώνῳ πρὸ τοῦ βωμοῦ ὁ χορὸς τῶν γερόντων ἱστάμενος ἔχει λαμπρὸν ἐπινίκιον ἔσσμα ἐπὶ τῇ ἀνεπίστω τῆς πόλεως σωτηρίᾳ. Ἴδου πῶς ἐν ἀρχῇ χαιρετίζει τὸν ἥλιον τῆς ἐλευθερίας:

Ἴα ἀπὸς τοῦ ἡλίου, τὸ κάλλιστον φῶς,
τὸ φωτίσαν ποτὲ τὴν ἑπτάπολιν τῆς πόλιν!
Ἀνέτιδες τέλει, ἡμέρας χρυσῆς
φαινὸς ὀφθαλμός,
ὕπερ ἅντων τῶν ρείθρων τῆς Δίρκης φανείς,
τὸν λευκίσπιδα ἔπως στρατὸν τῶν Ἀργείων,
ἐπελθόντα μὲ πάνοπλον βίαν,
εἰς φυγὴν προτροπαδίην μὲ ἄξυν χαλινὸν
διερρηλάτου κινήσας.

Εἶναι ὁ χορὸς ὁ ἰδανικὸς θεατὴς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τραγωδίᾳ, ὁ ἐπισκοπῶν πολλὰκις ὑπὸ ὑψηλοτέρῳ περιοπέῳ τὰ τελεούμενα ἐν τῷ δράματι. οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ ἐρημιθεῶν τὴν βαθυτάτην ἰδέαν τοῦ ποικιλοῦ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Ἄν φαίνεται ἐνίοτε ἀμβλυοπῶν καὶ μωσαίων, ἂν δὲν δύναται νᾶ σώσῃ τὸν τραγικὸν ἥρωα ἀπὸ τῆς καταστροφῆς, ὡς ἐν τῇ προκειμένῃ τραγωδίᾳ τῶν Κρέωντα, τοῦτο οὐδαμῶς ἀποδεικνύει ὅτι ὁ χορὸς δὲν ἰσταται ἐπὶ ὑψηλοτέρῳ τῶν δραματικῶν προσώπων περιοπέῳ· δίδει, γὰρ μὲν, ἀκαμψυγίαν εἰς τὴν πρᾶξιν καὶ συμβουλίαν καὶ κάλυπτα παρέργεται ὡς κοινὸς διαλλακτῆς, ἀλλὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ κατ' ἐξοχὴν εἶναι ἰδανικόν. Ὁ χορὸς δὲν συμπαραφέρεται εἰς τὴν δυνάμιν τῶν παθημάτων καὶ συμφορῶν, εἰς τὴν ἀσπλάγξουσαν τραγωδίαν τῶν παθῶν, ἐφ' ὧν γεμίζεται ἡ ψυχὴ τῶν δραματικῶν προσώπων. Ποικιλιῶν αὐτῶν, ἐν τῷ δράματι τοῦλάχιστον, εἶναι ὑπερταρῶς πικρῶς πάθος, ἔξω παντός κινδύνου. Εἶναι ἀνεκτιμήτως τὸ σωφροσύνην τῶν προσώπων τοῦ δράματος καὶ τὸ ἀπαθῆστατον, τοῦ δὲ νειώτερον δρᾶμα στερεὸν τοῦ χοροῦ, ἐπερὶ τῆς ἐν τῶν ἐρημιθεῶν στοιχείων τῆς τραγωδίας. Ἐπὶ ἰδέαν καὶ ἐκακότητην αὐτῆν οἱ ἀθανάτοι αὐτῆς παύεται.

ΕΠΙΕΙΣΟΔΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Ἄλλ' ἰδοῦ, προβαίνει εἰς τὴν σκηνὴν ὁ Κρέων. Μεγαλοπρεπῆς καὶ λαμπρῶς, ἀντάξιος ἀληθῶς τοῦ βασιλικοῦ κτήματός, ὁ λόγος αὐτοῦ πρὸς τοὺς γέροντας, πολιτικῶν προγράμματός θετον ἐπέχων, εἶναι ὁ λόγος τοῦ θρόνου τοῦ νέου ἡγεμόνος. Ἀρχεται ἀπὸ θεῶν καὶ τὸ ἔθος αὐτοῦ ἐμφανίει εὐσεβεῖον ἄρα καὶ σύνεσιν. Ἐρχομαίνει τοὺς γέροντας τοὺς πιστοὺς καὶ ἐδύρους συμβούλους τοῦ στήματος. Ἐν πολυθρηνητοῖς στίχοις ἐρημιθεῖν τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἀρχὰς καὶ πεποιθήσας, —ἐπὶ τούτοις οἱ συμπόλιται ἐπιμύσσει τὸν ποικιτὴν ἀναδειξάντες σπαρατῆγ ἐν μετὰ τοῦ Περικλήους—μαρτυρεῖται τοὺς

θεός, ότι αείποτε υπερμαχεί τῶν συμφερόντων τῆς πόλεως, ἥς νομίμως ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ σκήπτρον, — καὶ φαίνεται ἀναντιρρήτως φιλόπατρις βασιλεὺς — καὶ τέλος ἐξαγγέλλει τὸ πολυκροτον κήρυγμα, τὸ ἀπαγορεύον τὴν ταφήν τοῦ νεκροῦ τοῦ πολεμίου τῆς πατρίδος, τοῦ Πολυνείκου, τὸ κήρυγμα τὸ ἀνόσιον, ὅπερ ἀνήψε πῦρ ἄν εἰς τὰ στήθη τῆς Ἀντιγόνης, ἥς καὶ αὐτὴ ἐγένετο ὀλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῶν ἱερωτάτων αἰσθημάτων τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς καὶ τὸν εἰσηγητὴν τοῦ ἀσεβειστάτου βουλευματος παρήγαγεν εἰς τὸν ὄλεθρον.

Ἀκούσωμεν νῦν αὐτοῦ τοῦ βασιλέως δημηγοροῦντος πρὸς τοὺς συμβούλους:

Ὁ Κρόνος.— Πολῖται ἄνδρες! Οἱ θεοὶ δεινῶς ἡμῶν τὴν πόλιν εἰς τὸν σάρον τὸν πολεμικὸν κλυδωνισθεῖσαν, πάλιν ἀνορθώσαντες ἀέροιον καὶ σῶαν διεφύλαξαν.
Ἰμᾶς δ' ἐγὼ, προκρίνας ἐκ τῶν πολιτῶν ἀπάντων μόνους, ὡς μετεκάλισα διὰ κηρύκων, πῶτόν μιν, αείποτε, καθὼς γνώσκων, ἐτι σέβασμόν ὑμεῖς εἰς τὸ Ἄλφειο τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν ἐδείξατε καὶ πίστιν· πάλιν δ' ἔπειτα ἐτ' ἐκυβέρνα ὁ Οἰδίπους συνετώς τὴν ἡμετέραν πόλιν, καὶ αὐτοῦ οἰκτρῶς ἀποθανόντος, ὅτι εὖσχοι ὑμεῖς καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ τέκνα του μὲ σταθερῶν ὑπῆρξατε τὸ φρόνημα.
— Ἄσ' οὐ δ' ἐκείνους ἐπληξεν αὐθιμερῶν διπλῆ θανάτου μοῖρα καὶ ἀπώλεσεν,
Ἄσ' οὐ μ' ἀλλήλοκτόνον γαῖρα ἐπληξεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον καὶ ἐφόνευσεν οἰκτρῶς,
Ἐγὼ τὸ κράτος ἄπαν καὶ τοῦ στέμματος τὴν ἐξουσίαν ἔγω, ὦν τῶν ἀδελφῶν τῶν τελευτήτων συγγενῆς ἐγγύτατος.
— Ἀδύνατον δὲ εἶναι νὰ γνωρίσῃ τις τὸ φρόνημα, τὴν γνώμην, τὴν ψυχὴν παντὸς ἀνθρώπου, πρὶν ἐκ πείρας οὗτος γνωρισθῆ ἔν τῇ διαχειρίσει τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς τῶν νόμων ἐξουσίας. Δι' ἐμέ, λοιπόν, ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει ἐν χερσίν αὐτοῦ τῆς πόλεως ἡγεσίαν τὴν κυβερνητικὴν,

ἂν αὐτὸς λέγῃ δὲν μεταχειρίζεται τῶν βουλευμάτων παντοῦ τὰ ἔκτατα, ἀλλὰ τὴν γνώσσαν κλείει εἰς τὸ στήμα τοῦ ἐκ φόβου ἢ κινδύνου. οὗτος δὲ ἐμὲ καὶ νῦν καὶ πάλιν εἶναι ἀρχὸν κκιώσας. Καὶ ὅστις πάλιν ἀντὶ τῆς πατρίδος τοῦ οὐλοῦ νομίζει ἄλλαν τιμωρεῖσθαι, τὴν ἀνάστα τοῦτον κρινεῖ εὐτελέστατον! Ἐγὼ, ὦ ἄνδρες, — μάλιστα δὲ τῶν λόγων μου ὁ θεὸς ὁ παντοκράτης ἴστω! — ποῖοις δὲν θέλω σιωπῆσαι, βλῆθαι ἐρπούσαν πρὸς τοὺς πολῖτας τὴν βασιλῆαν συμφέρων ἀντὶ τῆς σωτηρίας οὐδεπόποτε ἢ ἐγὼ οὐλοῦ ἐμικτοῦ πολεμίου τῆς προσκυλοῦ πατρίδος, τοῦτο καλλίστα γνωσκόν, ὅτι μόνη αὐτῇ τὸν λαόν ἢ πῶς σωθεῖ, κ' ἐπὶ ταύτῃ τῆς κατὰ τὸν πόντον κινδύνου διαπλέοντες τοὺς οὐλοῦ ἀποκρίνωμεν. — Ἄνδρες προκρίται! ἴδού σ' ἄνομον, δι' ὃν μελετῶ ἐγὼ τὴν εὐτυχίαν ταύτης τῆς πατρίδος μου νὰ μαγαλίωσῃ! — Καὶ λοιπὸν καὶ σιωποῦν, ποῖς τὰς ἀρχὰς μὲν ταύτας ἔλας συμφέρωντα περὶ τῶν δυο τέκνων τοῦ Οἰδίποδος πρὸς τοὺς πολῖτας πάντα προκρίσει; τὸν μὲν Ἐπειθὴν, ὅστις προμαχρὸν τῆς γῆρας τῆς δε, ἔπειτα ἀπόθανον γεννητός, κατὰ πάντα ἄριστος ἀνὴρ ἀναδειχθεὶς ἐν μάχῃ, διακρινόμενος νὰ κρῖθῃσιν ἐν ταύτῃ, νὰ τελεσθῇσιν τὰ νομίμα, καὶ πᾶσαι τὰς τιμὰς αὐτῷ νὰ ἀπονειμῶν, ὅσων ἀριττοὶ νεκροὶ συνηθοὶ ἀξιοῦνται, πορευόμενοι τοῦ Ἄδου τὴν πορείαν. Τὸν δὲ ἀδελφόν, τὸν Πολυνεικὸν λέγω, τὸν δικαίωμα, τὴν γῆραν ὅστις αὐτοῦ τῶν πατέρων τοῦ καὶ τοὺς θεοὺς τοὺς ἐργασθεὶς ἠθέλησε φρονεῖ νὰ ἐπιστεῖθῃ, καὶ δια πῦρ, νὰ κρινεῖσθαι, ὅστις ἐμελετήσῃ τὴν οὐρανὸν νὰ κρινεῖσθαι εἰς τὸν συγγενῶν αὐτοῦ τὸ αἷμα, τοὺς δὲ ἄλλους εἰς αἰσχρὰν δουλείαν ὁ ἀπαχρῆσαι, — τὸν ἄνοσιον

αὐτόν, ἀνά τὴν πόλιν διεκέρουζ
 νὰ μὴ τοῦμήσῃ τις νὰ θάψῃ, μηδὲ νὰ
 θοιγῆσῃ τις μηδὲ νὰ κλαύσῃ, μηδὲ νὰ
 τελέσῃσι τὰ νόμιμα ἐνταῦθα,
 ἀλλ' ἄτασον τὸ σῶμα νὰ ἀφίσωσιν,
 ἐκτεθειμένον εἰς βροχὴν τῶν αἰώνων,
 εἰς τῶν κυνῶν τὴν ἄσσαν καὶ τὸ σπάρραγμα.
 Τὸ σφόνγμα τοιοῦτον εἶναι τὸ ἐμὸν.
 Οὐδέποτε τῷ ὄντι ἄνδρες ἄδικοι
 θ' ἀξιοθῶσιν ἴσως παρ' ἐμοὶ τιμῆς
 πρὸς τοὺς δικαίους καὶ τοὺς φιλοπάτριδας!
 Ἄλλ' ὅστις πρὸς τὴν πόλιν καὶ τοὺς νόμους τῆς
 ἐπιδεικνύει φιλία ἀσθένια,
 καὶ ζῶν ἐξ ἴσου αὐτὸς θέλει τιμηθῆ
 καὶ ἀποθνήσκων ὁ πολίτης ὅπ' ἐμοῦ.

Ἄλλὰ δικαί᾽ ἄρ' γὰρ ὁ Κρείων ἀπαγορεύει τὴν ταφὴν τοῦ
 ἔγχεος τῆς πατρίδος, τοῦ Πολωνεῖκου; Ἢ δὲν ὑπάρχει παρὰ
 τοῖς Ἕλλησιν ἀπὸ σοβαροῦτερα τῆς προσσηγομένης εἰς τὸν νε-
 κρὸν ἀτιμίας οὐδὲ τιμωρῆς ἀλγαινοστέρα σκώπας εἰς τὴν ἐκ-
 ριπτόμενον ἄτασον καὶ εἰς τοὺς ἐργαστάτους αὐτοῦ σαρκενῆς,
 κτηνῶν ὁ δούμιος; Ἐκτός ἐκτεθεῖς τὸν ἄριστον αὐτοῦ ἀντι-
 πάλον νὰ ἀποδώσῃ τὸν νεκρὸν εἰς ταφὴν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατε-
 δικασαν εἰς θάνατον ἐπὶ σποκατηρῶς οὕτε ἀσθεῖς οὕτε ἀνάν-
 δρους, διότι ἡ τρικυμῆ ἐκώλυσεν αὐτοὺς νὰ συλλέξωσι τὰ νεκ-
 ρία καὶ τοὺς νεκροὺς τῆς ἐν Ἀργυρούσας νεουαχίας. Μετὰ
 κρατερῆν μάχην οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ ἐπὶ τοῦ αἰεροφόρου
 πεδίου φίλιαν ἔτιμον χεῖρα, ἵνα τὸ εὐσεβὲς ἔργον τῆς ταφῆς
 τῶν νεκρῶν ἐπιτελέσῃσι. Διὰ τῶν ἐπιτηκρῶν λόγων οἱ
 Ἀθηναῖοι ἀπέθωσκον τοὺς προμάχους τῆς πατρίδος.— Ἴδού
 δικαί᾽ ἀσθενῆς κόρη συνέρπειν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς τὸ ἀνόσιον
 τοῦ Κρείωντος κήρυγμα. Οἱ θεοὶ νόμοι καὶν ἀμελλήκτοι. Ὁ ἄ-
 ριστον τρικυμῶς οὐδ' αὖτις ἀνελοίσθη τοῦτο! ὅτε τελευτῶν τὸν
 λόγον διεκέρυττε πρὸς τοὺς γέροντας:

Οὐδέποτε τῷ ὄντι ἄνδρες ἄδικοι
 θ' ἀξιοθῶσιν ἴσως παρ' ἐμοὶ τιμῆς
 πρὸς τοὺς δικαίους καὶ τοὺς φιλοπάτριδας!

Ἄλλ' ὅστις πρὸς τὴν πόλιν καὶ τοὺς νόμους τῆς
 ἐπιδεικνύει φιλία ἀσθένια
 καὶ ζῶν ἐξ ἴσου αὐτὸς θέλει τιμηθῆ
 καὶ ἀποθνήσκων ὁ πολίτης ὅπ' ἐμοῦ.

Δυστυχῶς ὁ τρικυμῶς ἦρως αὐτὸς τοὺς ἑαυτοῦ πτεροὺς ἀλί-
 σκεται. Γράφει περὶ ἑαυτῶν τὸν μοιραῖον τῆς συμφορῆς ἰστόν,
 ἐν ᾧ σαρκαπηθήκεται. Κινεῖ ἀνακροῦσθῶς περὶ τὴν ἀρχὴν μα-
 λιστα τοῦ λόγου σφάδρα τὸ ἐνδιαφέρον τῶν θεατῶν ὁ σοφὸς ἡ-
 γουμὸν διὰ τῶν πολιτικῶν τοῦ ἀξιομακτον, πρὸς αὐτοὺς ἐμφαί-
 νει τὸ τρικυμῶν τοῦ γλαυκῆρος καὶ τὸ σοφιστικὸν αὐτῶν τῶν
 ἐπιχειρημάτων, δι' ἃν νομίζει, ὅτι δικαιοσύνη τὸ ἀνόσιον κή-
 ρυγμα. Ἄλλ' ὁ θεατῆς σοφώτερος ὢν καὶ προειδωχθεὶς ἐκ τοῦ
 προέργου διὰ στήματος τῆς Ἀντιγόνης, ὅτι ἡ ταφὴ τοῦ νεκροῦ
 ἐν ἑσπέρῳ καὶ ἀπαράδεκτον γότος, ὅπ' οὐδένος ἀνθρώπου
 νόμου δουκίμενον νὰ κατακατηθῆ ὁ θεατῆς προσηγορῶν ταῦτα
 καὶ ἀποθνήσκου ἔδρα τὴν μεγαλειότητα καὶ ἡρωικὴν ἀρραϊω-
 σιν τῆς Ἀντιγόνης ἐκ προσωμῶν, ἀσθένεται μισοῦ καὶ ἀπο-
 στροφήν πρὸς τὸν τρικυμῶν, σοβαρῶν ὅπως τῆς ταφῆς τῆς ἡ-
 ρωίδος καὶ προσηγορῶν τὴν μοιραῖαν καταστραφὴν τῆς τῆ ἡρωί-
 δος καὶ τοῦ τρικυμῶν. Τοιοῦτος ὁ Κρείων δι' ἔθου τοῦ δραμα-
 τος, τρικυμῶς καὶ ἄβουλος, ἐπιρριπτεῖ εἰς ἔργον καὶ εἰς κήρον
 ἄσυντος, σκληρῶς καὶ ἀπάνθρωπος, ἀνεπίδακτος γενναιοτέρων
 ἀσθένιατων καὶ ἰδίων. Οἷον προσηγορῶν τὴν γνώμην τῶν
 γέροντων, ζῆτε παρ' αὐτῶν ἐπίσημον συναίνεσιν εἰς τὸ κήρυ-
 γμα. Ἄλλ' ὁ γότος ἀποκρίνεταί ἄοριστος, μετ' ἄκρας ἐπι-
 φιλῆσεως, ὅτι ὁ ἀνάξ' ἔχει δικαιοσύνη νὰ νομοθετῆ περὶ νεκρῶν
 καὶ ζώντων, ὅτι κίονος ἐνσταθεῖται ὡς κεραιὸς ἡ ἀποσπαστικὸς
 ἀργεῖα τοῦ φίλικου περὶ τῆς μυστηριώδους ταφῆς τοῦ Πολω-
 νεῖκου, ἡς ἀνωστος ἐν ὁ δραστης! Τὰ σκωμῆα προσηγορῶς ἐ-
 δεῖκνυσεν τὴν εὐσεβεῖαν καὶ τὴν σφοδρῆν τοῦ ἡρώιστου καὶ μο-
 σκαριώδους τούτου περὶβάτου τοῦ βασιλικῆς προστάγματός.

Προειδῆς ὁ γότος ἀνθρωπῆ ὅτι διαφορὰ τῶν γλαυκῶν τῶν
 θετῶν ἐν τῷ ἔργῳ. Ἄλλ' ὁ Κρείων, ἔκρῶν γενόμενος πρὸς τὸ
 ἀνέκροστον ἀργεῖμα ἀποκρίνεταί μετ' ἀγκυκατήσεως καὶ ὀργῆς

παρακόρου τὸν βαθυτάτον τούτον ὑπαινιγμὸν τῶν γερόντων, ὅστις ἠδύνατο νὰ γίνῃ αὐτῷ ἀγκυρα σωτηρίας καὶ νὰ διανοήξῃ ἐγκρίτως τοὺς ἐπιβλημοὺς του, γερῶν δ' ἔτι πρόσω εἰς τὸν καθύρτινον τῆς ἀτῆς καὶ ἀβουλίας ἀποδίδει τὴν ταφὴν εἰς παράλογα αἴτια, εἰς πολιτικὰς ραδιουργίας τῶν ἐχθρῶν του, εἰς ἄνομα κέρδη καὶ τὰ τοιαῦτα, δεινὸν φιλιππιῶν τῶν χροῖματων, ὡς ὄργανον διαφθορᾶς, ἐκρωγῶν. Ἀπεστῆρωσεν οὕτω ἀναξίως τοῦ ἀξιώματος, τῆς πολιτείας αὐτῶν κεφαλής καὶ τῆς φρονήσεως καὶ τοὺς γέροντας, τοὺς ὁποίους πρὸ μικροῦ ἐνακωμιάσεν ὡς πιστοὺς καὶ ἀσφαλισμένους θεράποντας τοῦ βασιλικῆς θρόνου. Ἐπὶ τούτοις ἐκλείπει τὴν σικηρὴν, τὴν ἀπειλὴν τῆς ἀρχόντης κατὰ τῶν ἀθλίων φρουρῶν ἐκτοξεύσας. Φεύγει καὶ ὁ ἐκ τοῦ τρέμου ἡλιθίου φύλαξ ὄρκισθὲν νὰ μὴ ἐπανέλθῃ, ἀφ' οὗ ἀναλπίστως ἐσοθῆ.

Χοροῦ τὸ πρῶτον στάσιμον.

Κατάπληκτος ὁ χορὸς ἔδει τὸ πρῶτον στάσιμον, τὸ θαυμάσιον ποῦτο ἐγκώμιον τῆς τοῦ ἀνθρώπου σοφίας. Ἐκπλήρη ἐπαύθη ὁ χορὸς τὴν ὑψηλὴν του ἀποστολὴν αἰρόμενος εἰς αἰθερίους γώρας φιλοσοφικωτάτης θεωρίας τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Εἶνε ἄρα ὁ ἰδανικὸς θεατὴς τῆς τραγωδίας, ὁ φιλοσοφῶν περὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὁ ἐπὶ βάρους ὑψιπέδας ἰστάμενος, ὁ ἐρημηθεύων τὰς ἀπερρήτους βουλὰς τῆς Ἐιμακρμένης καὶ ἀνευρίσκων τοὺς ἀδύτου νόμους, καθ' οὓς αἱ θεοὶ διαίπουσι τὸν κόσμον. Ὡσπερ ἔχει τὸ πολυδύμητον ποῦτο ἐγκώμιον μονοουχί καὶ νῦν φαίνεται τέλειον διότι προεχώρησε μὲν κατὰ πλάτος ἢ ἀνθρωπίνῃ ἐπιστήμῃ, καὶ γινώσις καὶ πλείστα κατήγαγε τρέπανα ἐν τῷ ἄγῳνι κατὰ τῆς φύσεως καὶ τῶν στοιχείων ὁ ἀνθρώπος ἔκτοτε, ἰδύμασεν ἰσχυρότερον τὴν γῆν καὶ τὸν πόντον, τὸν αἰθέρα καὶ τὰς ἡπείρους, κατὰ βάθος ὅμως παρέμεινε τὸ αὐτὸ ἡθικὸν ὄν, κατὰ τὸ μῆλλον καὶ ἥπτον ἀσθενέες καὶ ταλαντούμενον ἐν τῇ ὀδῷ τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἡ δευτέρα ἀντιστροφή:

Κεκταμένος παρ' ἐπιβὰς τὸ δῶρον
τῆς σοφίας ἐκ φύσεως
καὶ τῆς πένης ἱπποκίαις πελοταίης,
ὅτε μὲν εἰς κακόν,
σπεύδει δ' ἄλλοτε πάλιν
πρὸς ἀγαθόν.

οὐδὲ κατὰ κερταὶν δύναται καὶ σήμερον νὰ μεταβληθῆ. Διὰ τὴν δὲ ἑλλείψιν ἡ Χορὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν σοφίαν εἰναι κατάβλητον. Ἐκπλήρη μὲν εἰς τῆς μυστηριώδους ταφῆς, ἐκ τοῦ θεάσεως καὶ τῆς πένης, ἢ ἐπιβὰς τὸν νεκρὸν θάλασσαν, παραβάτης τῶν κερταίαις γινόμενης, καὶ τὰς δευσιτάτας τῶν ποινῶν περιφρονήσας, αἰετὰ εἰς τὴν ματῆσιον σοφίαν τῶν ἀπολύτων ἰδῶν καὶ αἰτίων, αἰετᾶται δ' ἐν τέλει τὴν ἀφροσύνην τῆς ἡρωίδος κατάπληκτος ὄν καὶ αὐτὸς καὶ μὲν ἄλλο ἐν τῇ παρῳτῇ δύναται νὰ ἰπῆρ νὰ πρᾶξῃ.

ΕΠΙΕΙΣΟΔΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἡ Ἀντιγόνη ἐνώπιον τοῦ Κρέοντος.

Ἄδει ἐπὶ ὁ Νόρος, ὅτε, ἀπίστῳ τῶν διὰ τοὺς γέροντας θεῶν, ἐπιφανῆται ὁ αὐτὸς ἕκαστος φύλαξ, το εὐτέλειστον τῶν προσώπων τῆς ὑψηλῆς τραγωδίας. Ἡρακλικῶς πρὸς τὸν Κρέοντα ἄγων τὴν μεγαλόφωνον ἡρωίδα. Ἦτις το δευτέρου ἐπιπέτου το ἱερὸν πρὸς τὸν ἀνοσίως ἀπικαλούμενον ἀδελφὸν καθήκον. Δὲν ἐκπλήρῳται πρὸς τὸ θεῶν ὁ τυραννός, ὡς ἐπαθεῖ ὁ Νόρος, δὲν αἰετᾶται τὴν προσοχὴν μυστικῶν τοῦ οἴου αὐτοῦ Αἰμονος, δὲν ἀνοήτῃ τοὺς ἐπιβλημοὺς τῆς τυταρλωμενης αὐτοῦ δικαιοσύνης. Ἐκ τῆς αἰετῆς δικαιοδομένης πασῶν τὰς ἀνοήτους αὐτοῦ καὶ παράλογους ὑπαθίας περὶ πολιτικῶν ραδιουργιῶν ἐναντίον τοῦ θρόνου του, δὲν βλέπει ὅτι αἱ θεοὶ κατὰβληται τὴν χεῖρα τῆς μεγαλόφωνος κόρης εἰς ἐκπλήρωσιν ἱεροῦ καθήκοντος, ὡς ὁ χορὸς ἔδει ὑποπτευσεν, οὐδένα λόγον συμπληθῆς καὶ οἰκτου πρὸς αὐτὴν ἀποτείνει. Ἡ καρδία του εἶναι ἀπρόσβειτος εἰς τὰ ἱερῶτατα τῶν κίσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύξης. Εἶνε

τορλός τὰ ἔργατα καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν. Ἴδού ἡ ἀμαρ-
τία του τὸ θεμελιώδες δῆλον ἐστὶ σφάλαγμα τοῦ ἄλλως σοφοῦ
ἡγεμόνος, ὅπως ἐκάρπωσε τὸν σπάγγον τῆς συμφορᾶς. Θέλει νὰ
μάθῃ, παρὰ τοῦ φύλακος πῶς συνέλαβον αὐτὴν, δυσπι-
στῶν ἐστὶ πρὸς τὸ ἄκουσμα, καὶ ὁ σκαῖός καὶ ἀγροίκος ἐκείνος
ἀνθρώπος, ὁ ἀντίποιός τῶν αἰσθημάτων τῆς Ἀντιγόνης, ἰσχύ-
μενος ἐπὶ τῆς ταπεινοτάτης βαθυμίδος τῶν γενναίων φρονιμά-
των καὶ ἰδεῶν, ὁ περὶ τοῦ ἀθλήου αὐτοῦ σώματος καὶ τῆς γυ-
δαίας ζωῆς του φροντίζων, διηγείται νῦν μετ' ἀφελούς καὶ ἀ-
πλάστου τέχνης, ἐν ἣ ὑποφαίνεται καὶ αἰσθημα τρυφερᾶς συμ-
παθείας καὶ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἥρωίδα, πῶς ἡ Ἀντιγόνη τὸ
δεύτερον προσεδήθησεν νὰ τελέσῃ τὰ νόμιμα ἐν τάφῳ αἰ-
τῷ νεκρῷ συνεληθῆναι ἀτρόμητος ἦθος ἐμφανίτουσα. Ὁ λόγος
αὐτοῦ αἰρεται εἰς ἐπικήν δεινότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν ὅταν
περιγράψῃ τὴν πρὸ τῆς ταφῆς ἐνικήθησαν καταχρῆμα καὶ τοὺς
λόγους καὶ τὰς ἀρὰς τῆς Ἀντιγόνης.

Φύλαξ

Ἦ ὦρα ἐπενοῦσα, ὡς τόσσον, μὲ αὐτά,
ὡς ποῦ ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου ὁ λαμπρὸς
εἰς τὸ μέσουσανωμα γλῆς, καὶ εὐέρμαινε
τὸ κάμμα δύναται. Καὶ τότε ἔξαφνα
κακὸ μεγάλο, συμφορᾶ τοῦ οὐρανοῦ,
ὄνας τυφῶν σηκώνει ἀνεμοστρόβιλος
εἰς τὴν πεδιάδα μέσα, ποῦ ἐγένευσεν
αὐτὴν πέρα καὶ πέρα καὶ ἐθέρψε
τῶν εἰνδρῶν ὄλων τὰ κλαδία ἀλόπητα.
Ὁ οὐρανὸς ἐπάνω ἐσκοτεινίσαιεν,
καὶ τὸ κακὸν ἦμαί: νὰ ὑποφείωμεν
ἐκλείσασμεν τὰ μάτια καὶ ἐκατήμεθα
καὶ ὕστερα, ἄρ' αὐτὴν ἐπέρασεν αὐτὴ
ἡ σφοδρὰ ἀνεμοστρόβιλος, μὲ καιρὸν,
φαίνεται ἡ κόρη νὰ θρηγῆ, πικρὰ ἐκεῖ
ἂν τὸ πουλὶ τὸ δολιχὸ, ποῦ λοιπότερή
φωνὴν ἀφίνει, σὺν θά ἴδῃ ὄρανο
τὸν τόπον μέσα εἰς τὴ φύλαξ, ποῦ ἐκρυπτε
τὰ νεογνά του. Καθὼς εἶδε τὸ νεκρὸ
ξασπιασμένον, ἔτσι σκούζει δυνατὰ

καὶ κλαίει ἡ κόρη, καὶ κινεῖται φοβερὰ
εἰς ἐκείνους, ὅπου τὸ κακὸν ἐτόλμασεν
αὐτὸ νὰ κινεῖται λένει καὶ γογγύ, γογγύ,
γῆμα ξηρὸ ἀδοχῆναι μὲ τὰ χεῖρα τῆς
καὶ γίγνη ἐπάνω, καὶ κρατῶντας ὑψηλὰ
τὴν στικτὴν γυναιεῖ τὸν νεκρὸν σπονδῶν
καὶ μὲ καὶ ὄρα καὶ πρὸς, καθὼς ἡ ἴερα
συνήθειά τὸ θέλει. Μοῖσις βλέπομεν
ἦμαί τὸν κόρη, μονομάξ ἐπάνω τῆς
δραμῆς καὶ μαζὶ εὐθείς τὴν πικρὸν
μὰ ἀποδῆ ἡ κόρη ἔμπρος μας ἐστεινέ.
Ρωτᾷ ὁ ἴνας καὶ ἄλλος ποῖος ἐθαψε
τὴν πρώτη, ποῖος τὴν ὕστερη πρὸς αὐτόν,
κακὸν ἐκείνη δὲν ἀνέθηκε εἰς ἡμάξ.
Μὲ ἡ ὄρα αὐτὸ καὶ μετὰ εἰς τὸ ἦκουσα!

Τελευτᾷ τὸν λόγον ἀποκαλύπτων αὐτῆς τὸν δουλικὸν του
συγγῆν, ἐστὶ ἔσωσεν ἐκυτόν ὁ φύλαξ. Ἀλλ' ὁ Κρέων εἶναι ἀναι-
σθητὸς εἰς τὴν καρδίαν ἡθιῶν καὶ σπλάγγων ὑπὲρ τῆς πολι-
τείας μόνον, συγγῆ δὲ καὶ τῶν ἀγνοσάτων τῆς συμγενεῖας δε-
σμῶν παλλόμενα.

Ἀποπειρᾷ τὸν φύλακα καὶ ξηρὸν καὶ ἀπόστομον πρὸς τὴν
ἥρωίδα ἀποστῆναι ἐφ' ὅτις:

Σὲ λένω, σὲ τὴν νεύουσαν τὴν κεφαλήν
γῆμαί. . . .

. . . . Ἦξουρες τὸ κήρυγμα
καὶ τὴν πόλιν ἐπὶ ἀπικρομένω
τὴν τοῦ νεκροῦ εἰς πάντα ἔντιμον ταφῆν!

Ὁ ποιητὴς δὲ ἴνας στίχον καὶ διὰ στόματος τοῦ ἐχθιστοῦ
τῆ Ἀντιγόνης Κρέωντος παρεστῆς τὸ ἥρωικὸν μεγαλεῖον τῆς
ἥρωιδος! Στρωτῆ τὴν ὄβιν, μεγαλοπρέπειά τὸ σχῆμα, γῆμαί
βλέποντα ἐκ περιφρονήσεως πρὸς τὸν τυράννον, ὃν ἀνοσίον καὶ
ἐνικήν καὶ ἀλλὰ τὴν μίαν κατὰ ὑπεκλήθησαν, εὐσταθῆς καὶ ἀτά-
ραχος ἀποκρίνεταί:

Τὸ κῆρυγον, ποῖος ὄρα ἴστο φανερόν!

Καὶ ὁ Κρέων: Ἐτόλμας λοιπὸν τοῦτον σὺ νὰ παραβῆς
τοῦ ἀρχόντος τὸν νόμον καὶ τὸ κήρυγμα!

Τότε δὲ κορυφοῦται τῆς ἥρωιδος ἡ ἀρχοντάτῃς καὶ πικρὰ-

σει κατὰ πρόσωπον τὸν ἀσεβῆ τυραννόν, οὐ καὶ ἡ ὄψις καὶ οἱ λόγοι εἶναι εἰς αὐτὴν ἀπευθέστοι. Διὰ στίχων περιουμένων ἀνὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸν νεώτερον κόσμον διακηρύττει ὅτι αἱ ἀγραπτοὶ νόμοι τῶν θεῶν εἶναι ἀίθριοι καὶ ὅτι οὐδεὶς θνητὸς ἔχει τὴν δύναμιν καὶ τὸ δικαίωμα νὰ καταπατήσῃ ἢ νὰ παραβῆ αὐτοὺς ἀτιμωρητῶς.

Ἄνε.— Ὁ Θεὸς δὲν ἔτε ὅστις τὸ ἀνόσιον διάταγμα ἐπέμεινε διακηρύξεν, οὐδὲ ἡ τῶν χθονίων συνέδρος θεῶν, ἡ δίκη ἢ ἐν Ἄδου, νόμους ὤρισε τοιοῦτους ἐν ἀνθρώποις, οὐδ' ἐνόμιζον τοσοῦτον ὅτι εἶχον τὰ κηρύγματα τὰ ἰδικά σου σβενος, ὥστε σὺ θνητὸς τὴν δύναμιν νὰ ἔχῃς τὰ ἀκίνητα τῶν εὐρανόων νόμιμα νὰ παραβῆς θεῶν καὶ τοὺς ἀγράφους νόμους, ἐπειδὴ δὲν εἶναι τούτα ἔργονα τῆς γῆς, οὐδέ τῆς νῦν ἡμέρας, ἀλλὰ ζῶσιν εἰς αἰετ, καὶ ἐκ τῶν θνητῶν οὐδεὶς ποτε ἐγνώρισε τῶν αἰθέρων τούτων νόμων τὴν ἀρχήν. Τὴν τιμίαν ἅρα τῶν θεῶν ἐγώ, τὸ ἱερὸν μου χρέος παραβαίνουσα ἐκ σέβου πρὸς τὸ φρόνημα θνητοῦ ἀνδρός, δὲν ἐμελλόν νὰ λάβω. Πρὸς τὸν θάνατον προσωρισμένη ἤμην, ναι, τὸ ἤξευρον, πρὸς τὸ κέρημα σου. Ἄλλ', ἐὰν προτοῦ ἡ ὄψα μου νὰ ἔλθῃ, ἂν ἡ μοῖρά μου νὰ ἀποθάνω θέλῃ, τοῦτο κέρμας μου ἐγὼ νομίζω. Ὅστις ζῆ καθὼς ἐγὼ ἐν μέσῳ τῶν συμφορῶν, ἀποθανόντων πῶς οὗτος δὲν κερδαίνει; ναι, ὁ θάνατος δὲν μὲ λυπεῖ διόλου, ἐὰν σήμερον νὰ ἀποθάνω μέλλω. Ἄν τὸν ἀδελφόν τὸν ἐμοῦ τὸν μου ἄφιν' ἄναπτον ἀποθανόντα, — τούτο θὰ ἐσπάραττε τὸ ἄλγος τὴν φυγὴν μου. Δι' ἐμὰ αὐτὴν πρὸς τὴν λύπη; — Ἄν δὲ φαίνωμαι εἰς σὲ μωρὰ τυχόν ποιούσα, μόνον ὁ μωρὸς θὰ εὐρῆ τὴν μωρίαν εἰς τὰς πράξεις μου!

Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ταύτῃ ὁμιλίᾳ ὅτι ὁ θεῖος νόμος, ὁ ἕμφοτος ἐν τῇ ἀνθρώπινῃ καρδίᾳ, εἶναι τιμωρὸς καὶ ὑπέρτερος πάντος ἀνθρώπινου θετοῦ νόμου, καὶ ὅτι ἅρα τὸ θεῖον δικαίον καταγνωρίζεται τὸ πολιτικὸν καὶ ἀνθρώπινον, ἐν τῇ μεγάλῃ ῥήματι ταύτῃ ἀποστρεφθῆ, λαμβάνει ἀναμφιδέτως ἡ κυρωσιότης καὶ ἐν δόμῳ ὡς ἰδέα τῆς ὅλης πραγματικῆς, ἢ ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ θεουκασίου αὐτοῦ δραματικῶς ὑπεδείχασεν. Ὁ Κρέων εἶναι ὁ ὑπουργὸς τοῦ ἀνθρώπινου ἢ πολιτικοῦ δικαίου, ἢ Ἀντιγόνη μάρτυς καὶ ὁμιλοῦστος τοῦ θεοῦ! — Ἀπορῶν ἅμα καὶ θεουκαστὸν φαίνεται ὅτι σοφὸς ἡρώων, ὡς ὁ Κρέων, διδάσκειται ὑπὸ νεκρῆς κόρης σὰς ἑσθίας ταύτης ἀληθείας! — Ἐν τῇ κρατερῇ συγκρούσει καὶ τῇ ἀπειρωταίᾳ, πάλιν τῶν δύο νόμων συντρίβεται ὁ μόνον ἡ ἥρωϊς, τὸ ὑψηλὸν ἕργον τοῦ θεοῦ δικαίου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Κρέων ὁ ὑπὸ τῆς τοῦ ἀνθρώπινου. Ἐν τίνι λοιπὸν ἐγκρίται ἡ πραγματικὴ καὶ ἡ ἀφ' ἑσθίας, ἐν τίνι δ' ἡ ἐν ὀχλή, ἀφ' ἧς ἀμφοτέρω οἱ ὑπουργοὶ τοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπινου δικαίου θανόντες τιμωροῦνται; — Πρόβλημα διαινή και δυσίαστον, περιχαρὸν εἰς διστασίμας καὶ αὐτὸν τὸν ποιητὴν, ἀμφισβητούμενον δ' ἐπι ὑπὸ τῶν νεωτέρων σοφῶν.

Οἱ λόγοι τῆς Ἀντιγόνης παράγουσι εἰς ἀληθὴ μακίαν τὸν τυραννόν. Ὁμιλοῦ τὸν θάνατον οὐ μόνον τῆς Ἀντιγόνης, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἰσμήνης, ἢ κηρύττει ἐξ ἑσθῶ συνέναγον καὶ μιστὶ ὡς ὑποθῶν καὶ πανούργον. Ἐν τῇ ἐναγωνίᾳ πάλιν πρὸς τὴν ἥρωϊδα, ἢ ἐλπίων κλονουμένων τὸ ἔδαφος ὑπὸ τῶν πόδας ζῆται διὰ λυγρὰ ὄψιν, ὡς φρονεῖ, ἐπιγυμναστικὸν νὰ μεταπίσει, κατατρικυνητὴ ἢ ἐκὸν ἢ ἐρὶ α μ. θ. ο. ἢ Ἀντιγόνη διὰ τοῦ θεουκαστοῦ φημάτος:

Πρὸς μίσην δὲν ἐπλάσθη! μόνον τὴν σποργὴν ἠνώσκει ἡ ψυχὴ μου!

Ἐν τῇ ζητήματι τούτῳ βραχυτέρανται ἐν πρώτοις εἶνε οἱ λόγοι τοῦ γοῦδ ἐν τῷ θρήνῳ τῆς Ἀντιγόνης:

Εἰς τὸ ἱερὸν θεῖον πρόβατον, τὸ ὑψιθρονὸν βῆσον τῆς Δίκης κατὰ μέτροπον ἐπλάσθη, τέκνον μου!

Ἄλλ' ἢ ἡ θι κ ἡ περιωπή, ἀφ' ἧς διανοεῖται καὶ πράττει ἡ Ἀντιγόνη εἶναι ὅλως ἀπρόσιτος εἰς τὸν Κρέοντα.

Ἄλλ' ἴδου ἡ Ἰσμήνη!

Ἐγὼ δὲν ἀποκαλεῖ αὐτὴν ὁ Κρέων. Καὶ πάλιν ἴστανται ἀντιμέτωποι ἀλλήλων αἱ δύο ἀδελφαί. Ὡ! εἶναι περιπαλιότατος ὁ ἀγὼν τῆς φιλαδελφίας τῶν δύο ἡρωίδων. Μεταμεληθεῖσα ἡ Ἰσμήνη ἐπὶ δὲν ἠκολούθησε τὴν ἀδελφὴν ἐμολογεῖ εὐθερῶς τὴν συνεννοήν της ἐνώπιον τοῦ Κρέοντος καὶ ζητεῖ νὰ συναποθάνῃ μετ' αὐτῆς. Ἄλλ' ἡ μεγαλόφρων καὶ ἀπειραγτος Ἀντιγόνη σκληρῶς αὐτὴν ἀπωθεῖται καὶ οὐδὲ λόγον παραμυθίας πρὸς τὴν προσφιλεῖ καὶ περιπαλιῶς φιλόστοργον ἀδελφὴν ἀποτείνει πλήν τῶν μεστῶν τούτων πρὸς τὴν παρούσῃ ζῶνι περιφρονησέως ῥημάτων:

Ὡ! ἔγω θάρρος! σὺ μὲν ζῆς, ὦ ἀδελφή,
ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου πρὸ πολλοῦ ἀπέθανεν
καὶ μόνον τῆς σκιάς τῶν προσφιλῶν νεκρῶν
ἐν Ἄδου νὰ εὐφραίνῃ πλέον δύναται!

Διαμύμιον ἀληθῶς τὸ ἦθος τῆς ἡρωίδος!

Ὁ διάλογος τῶν δύο μεγαλοψύχων ἀδελφῶν ἠδύνατο νὰ ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν εὐθεσίαν οὐδὸν τὸν Κρέοντα, ἂν καὶ ὀλίγην μόνον φρονήσιν εἶχεν, ἀλλὰ στεροῦμενος ἀληθοῦς μεγαλείου, ἀδυνατῶν νὰ ὑψωθῇ εἰς τὴν περιωπὴν, ἐν ἧ ἴστανται, αἱ δύο ἡρωίδες, αἱ μεγαλόφρονες περὶ ἐν τῷ μῦθου θανάτου παλαιούσαι, ἐπιγράφει ἀγενῶς καὶ ἀναξίως τοῦ βασιλικῆς φρονήματος δεινὴν ἐπ' αὐτὰς ὄβριον, καταδικάζων εἰς ἄνοιαν καὶ «ἄφορο σύνην» αὐτὰς, ὁ εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς ἀβουλείας καὶ τῆς πω-

οῦσιναι προφανῶς ὑπερφαινύσιν ἐνοχλήν τῆς ἡρωίδος. Ἄλλ' ὁ Κρέων ἀλλὰ γὰρ ἐμολογεῖ ὅτι «αὐτὰς παρεῖθε τοὺς καθεστῶτας νόμους». Πῶς λοιπὸν συμβιβάζονται αἱ ἀντιφάσεις αὗται; Προδίδρον ὅτι καὶ ὁ ποιητὴς ἀμφιτάλαντος εἶναι καὶ καταλείπει τὸ πρόβλημα ἄλυτον. Οἱ περὶ τὸν μέγαν φιλόλογον Βοίκιον φρονούσιν ὅτι ὁ ποιητὴς σαφῶς ὑπεδήλωσεν ἐνοχλῶν καὶ τὴν Ἀντιγόνην, τῶν δ' ἡμετέρων ὁ σοφὸς Σερπιτέλος περὶβαίνει νὰ ἀποδείξῃ τὴν «ἐνοχλήν» ἀναίτιον.

ρῶσις ἐλάσας, (') τὴν τε Ἰσμήνην διαμαρτυρηθεῖσαν διὰ τῶν περιορήμων στίχων:

Ποτὶ ὁ νόος δὲν μένει εἰς τοὺς δυστυχίαις
ἀκλόνητος ὁ πρῶτος, ἀλλ' ἐκτρέπεται,
καὶ στερεὸς ἂν εἴναι, ὑπὲρ συμφορῶν, (')

καὶ τὴν Ἀντιγόνην, καὶ τέλος διατάσσει τὴν κἀθυρίαν αὐτῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις, ὥς ἂν ἀπαχθή εἰς θάνατον ἀμωστέραι! Τὸ ἐπεισοδιὸν ἐκλήξιν! Ὁ «σφόδρος καὶ ἔλεος» τοῦ θεατοῦ κατὰ τὴν Ἀριστοτέλην, ἐκφυροθῆ!

Χοροῦ ὁτάσιμον δεύτερον.

Ὁ χορὸς τῶν μερόντων, μισθὸς ἀθυμίας καὶ σφίγκης, διατραχηθεὶ ἐν πονηρῷ ὁδῷ διὰ τολμηρῶν εἰκότων τὴν ἀνθρωπίνην κακοδαίμωνίαν, ὥσπερ ἐν τῇ προσηγομένῃ θύμῃσι τὸ σαφὸν, τὸ ἐπινοητικὸν καὶ τὸ πάντοτε τοῦ ἀνθρώπου. Νδν θεωρῶν ὅτι διὰ τῆς ἀνεκλιότητος τοῦ Κρέοντος ἀπορρήσεως συμπληροῦται ἡ καταστροφή τοῦ βασιλικῆς τῶν Ἀθηναίων εἴλωσ, αἰετῆται καθὲς εἰς ὑψηλὰς θεωρίας περὶ τῶν ἀνθρωπίνων. Ταύ-

Ἐν τούτῳ ἐγκρίεται ἡ καλουμένη πρᾶξις καὶ εἰς ἐνωσίαν, ὅτι πρῶτον τι τοῦ δράματος λέγει τοιαῦτα καὶ ἀποφαινεται, ὅτι ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ φρονεῖται αὐτοχρημα εἰρωνεῖα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ εἰμωρμένην. Τούτο μάλιστα πικρῶν ἐπετηδεύσεν ὁ Σοφοκλῆς ἐν τῇ Ἀντιγόνῃ καὶ τῇ Πλέκτρῃ καὶ τῷ Αἴαντι, ἀλλ' ἐν τῷ Οἰδίποδι τυραννικῆς πρᾶξις εἰρωνεῖα ἐφύλασεν εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς πιασίας. Ἡ τῶν πολλῶν πρᾶξις εἰρωνεῖται! Ὁ Κρέων ἀγνοεῖ ὅτι ὅσα λέγει περὶ τοῦ σκληροῦ, τοῦ ταχέως, τοῦ ἀκάμπτου, τοῦ σιδήρου, ὡς λέγει φρονήματος, εἰς ἑαυτὸν ἐπαναπέπτωσιν! Διὰ εἶναι μὲν σκληρὸν τὸ φρονήμα τῆς Ἀντιγόνης, ἀλλ' ἔχει ἡρωϊκὸν μεγαλεῖον, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Κρέοντος ἀπορρῆσι ἐν τῷ θυμῷ καὶ τῆς ἀλάστον συναισθήσεως τῆς ἀπολύτου ἰσχύος καὶ ἐξουσίας.

Ἄξια πολλῆς προσοχῆς εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Πλάτωνος περὶ τῶν στίχων τούτων τῆς Ἰσμήνης. Ἐν τῷ προσωπίῳ προσημῶν εἰς τὸν βίον τοῦ Φωκίονος ἀνακτῶν τὴν δοξασίαν ὅτι ἡ «τύχη ἐκμαρτυρεῖ τὴν ἀρετὴν» ἀπονέμει εἰς τὴν ἀκατάσχετον ταύτην δύναμιν τοσοῦτον σθένος μόνον, ὥστε νὰ κικρυμένῃ ἐνίστι τὸ ἴσχυ τῆς ἀρετῆς. ὥσπερ καὶ τὴν Φωκίονος ἀρετὴν ἀμαρτῶν καὶ ἀλαμπῆ πρὸς δοξάν εἰς τύχαι τῆς Ἑλλάδος ἐποίησαν. Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἀρετὴ καὶ τότε παραμένει ἀνήγ καὶ ἀκήρατος. Οἱ κακοπραγούντες ἄγχα οὐ δὲν μεταβάλλονται τὴν φύσιν ὑπὸ τῆς κακοπραξίας.

της τῆς κακοδαμονίας αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι οἱ αἰτίαι,
ὥσπερ ὁ Ζεὺς παρ' Ὀμήρῳ διακηρύττει:

«Ὡ πόποι! εἶεν δὴ νῦ βροτοὶ θεοῖς αἰτιώωνται!
ἐξ ἡμέων φασὶ κακὰ ἔρμεναι· οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφίσιν ἀτασθαλίησιν, ὑπερ μέτρον ἄλγε' ἔχουσιν»

Παραγόμενοι ἐπ' ἐπιπέδων, τυφλούμενοι· ὑπὸ ἐπιθυμιῶν, ὑ-
περβαίνουσι τὸ μέτρον καὶ ἀθετοῦσι τοὺς θεῖους νόμους καὶ ἐ-
πάγονται ἐπ' αὐτοὺς τὴν τιμωρὰν ἄτην.

Ἴδού ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα στροφή τοῦ πενήμιτου τούτου ᾠσματος:

Στασίμιον β' ὀστροφή α'.

Ἐν' εὐδαίμονας ὅσοι
διετέλεσαν ἄγευστοι
τῶν μικρῶν συμφερῶν ἐν τῷ βίῳ.
Ἄν ἡ γαῖρ τῶν θεῶν συμφρονήσῃ
τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ οἴκου,
δὲν ἔλλείπει ποτὲ συμφερό
εἰς πληθὺν γεναῶν ἐρχομένη!
Παραιμῶς ὁπόταν μινία
τῶν Θρακίων πνοῶν συνταράξῃ
τῶν ποντίων ὑδάτων τὸν ζέφρον,
καλυπτοῦν τὴν παμφέλαιναν ἄμμον
ἐκ βυθῶν θαλασσίων τὸ κῶμα
τὰς ἀκτὰς πλήττει βία,
καὶ αὐταὶ τὸν βαρὺν στεναγμὸν
ἀντιχρῶσι μακρὰν τῶν ἀνέμων!

Στροφή β'.

Τίς τῶν ἀνθρώπων, ὦ Ζεῦ, τὴν ἀνίκητον
δύναμίν σου θα λάθῃ ἀμαρτήσας;
Οὔτε ὕπνος ποτὲ πανδαμάτωρ,
οὔτε μῆγες θεῶν ἀπελευτέροι
καταρρίπτουσι ταύτην,
σύ δὲ μόνος δυνάστης ἀγήρωις
ὑπὸ χρόνου, ἀείποτε
τοῦ Ὀλύμπου οἰκείης τὴν ἀθάνατον
μαρμαρέεσσαν αἰγλήν.
Τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον
καὶ τὸ πρότερον ἅμα ὁ νόμος
ὁ αἰδῖος ὅδε διέπει:
αἰτῶν ἀνθρώπων οὐδαὶ διακίμει
ἐν τῷ βίῳ ἑαυτὸς συμφερῶν».

ΕΠΙΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱός.

Συμμερούσις ἀντιθέτων ἀρχῶν καὶ ἀίσθημάτων. Ἡ τρα-
γικωτάτη τῶν σκηνῶν τῆς Ἀντιγόνης, διότι τὸ τραγικὸν γίνε-
ται, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, ἔταν τὰ πάθη ἐπιλογωφόρῳ ἐν
ταῖς φιλίαις, ἢ ἐκ μίσου συμφρονῶν καὶ διὰ πατρός καὶ υἱοῦ.
Τότε τὸ τραγικὸν ἐκλάμπει ἐν ὄλῃ, τῇ φροσῇ αὐτοῦ μεγαλῆς-
πειᾶς. Ὁ Λίμων καθόριστος ἐρχεται πρὸς τὸν πατέρα, μαθὼν
παρ' ἄλλων τὴν σκληρὰν αὐτοῦ ἀπόφασιν νὰ θανατώσῃ τὴν
προσφύγῃ τὸν μακροτήν. Ἡ μεσιτάδεια τοῦ υἱοῦ ἰδύνατο
νὰ φέρῃ τὴν πόθουμένην διαλλαχὴν, ἀν' ἀμρότεροι ἐτήρουν τὸ
μέτρον τῆς φροσύνης αὐτοῦ, ὥσπερ αὐτὸς ὁ Λίμων δια-
κηρύττει:

ὦ φίλε πατέρα! Οἱ θεοὶ ἐπροέκισαν
τὸν ἄνθρωπον μὲ φρένας, τιμωτάτατον
τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων, ἕσα κέκτηται
ἐν τῷ παρόντι βίῳ.

Ἐκ τοῦ ἔξοχου ἀληθοῦς σέβασμῶ καὶ τῆς προθέμου ὑποτα-
γῆς τοῦ Λίμονος. Ἐν εὐθείᾳ ἐξ ἀρχῆς ἐκδηλοῦν καὶ ἐκ τῆς ἀφο-
σιώσεως τὴν πανηγυρικῶς ἐξαγγελίαν πρὸς τὸν πατέρα, ὁ θεα-
τὴς ἀναπνέει ἐπιμικρὸν ἐλευθέρως, ἐπιπέδων ὅτι ὁ φιλόστορ-
γος υἱὸς θὰ μεταπέθειν ἴσως τὸν πατέρα. Ἀλλ' ὁ Κρέων ἀπει-
τεῖ ἀπόλυτον ὑπακοήν καὶ τὸ φιλὸν πειθαρχεῖαν
πρὸς τοὺς γονεῖς. Τοῦτο ἐπιπέθει τὸν φρόδον ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ
θεατοῦ. Ὁ Λίμων θαυρασίως ὑπεραπολογεῖται ἐν ἑαυτῷ μασι-
τῆς πόλεως ἄξιον γρησοῦ ἀνδριαντοῦ κείνων τὴν πράξιν
τῆς τοῦ μικροῦ ἀγαθῆς. Μάστιν ἀγωνίζεται νὰ μεταπέσει
τὸν τέλειος τιτωρλωμένον ἤδη ὑπὸ τοῦ πάθους πατέρα! Ὁ φρό-
δος προβαίνει εἰς τὸ ἀκρότατον, ἔταν ὁ θεατὴς ἀκούσῃ ἐκ
στόματος τοῦ πατρός, ὅτι μέλλει νὰ παραστῇ μάλιστα τῆς ἐπι-
σκηνῆς θανατώσεως τῆς Ἀντιγόνης πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ Λί-
μονος. Τοῦτο παραγγεῖ εἰς ἀπόφρασιν τὸν ἄλλως τιτωρλωμένον
ἤδη τὴν ψυχὴν καὶ τῆς φρένας Λίμονα. Καὶ ὁ μὲν ἀναξ' ὀρωτι-

σθαιε υπό αμυδράς τινος ἀκτίνος τοῦ Χόροῦ δηλοῖ ἀποτόμως ὅτι ἀπαλλάσσει τὴν Ἰσμήνην πάσης ἐνοχλῆς, ἀλλ' ἐκφράζει ἀμετάστρεπτον ἀπόφασιν νὰ ἐγκαίσει τὴν Ἀντιγόνην ζῶσαν εἰς πύμβον ἔρκρον καὶ νὰ καταλίπῃ αὐτὴν ἔρκριον οἰκτροῦ βαρύτου. Ὁ Λίμων ἀπέρχεται τότε ἐν τελείᾳ ἀπογνώσει, ὑπαινοσόμενος ἅμα τὸ ἀπονενεσημένον τέλημα, εἰς ὃ μοιραίως ἐμελλε νὰ σείῃ αὐτὴν ὁ θάνατος τῆς Ἀντιγόνης. Ἡ σύγκρουσις καὶ ἡ ῥῆξις εἶναι τελείαι. Ὁ φόβος ἔσθασεν εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον τοῦ δραματικοῦ βήσου, ὃ δὲ ἔλεος ἐπιτείνεται εἰς τὸ ἐπακρον ἐν τῷ ἀκολουθῶν ἐπισηοδίῳ.

Χοροῦ ἐστάδιον τρίτον.

Ὁ χορὸς ἐπὶ τούτῳ ἐγκωμιάζει τὴν δύναμιν τοῦ Ἔρωτος ὡς ἀπαρέδρου τῶν αἰθίων νόμων οἵτινες διέπασαι τὸν κόσμον».

ΕΠΙΣΗΟΔΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Ἀντιγόνης θοῖνος.

Ἀπάγεται ἤδη ὑπὸ τῶν δαρυφόρων ἡ ἡρώς πρὸς τὸν θάνατον. Εἶναι ἡ τελευταία αὐτῆς πράξις. Ἡ σκηνὴ ἐξόχως παθητικὴ καὶ θραυστικὴ. Ὅλον τὸ ἐπισηοδίων εἶναι αἰὼν ἐπιθαλάμιας ὕμνος ἢ ὕμνος τῆς Ἀντιγόνης, ἀγομένης ἐπὶ θάνατον, διότι καὶ αὐτὴ καὶ ὁ Κρέων λέγει ὅτι τὸν Ἄδην νομίζειται:

Ἄντ.— Τῆς πατρίδος μου γῆς συμπόλιται,
τὴν ὕστατην ἰδὼν
μὲ βλέπετε βαινύουσαν ἤδη
καὶ τὸ ὕστατον φέγγος
τοῦ ἡλίου προσβλέπουσαν!
Δὲν θὰ ἴδω ἢ ταλκίνα πλέον
τὸ λαμπρὸν αὐτοῦ ὄμμα!
Ἡ πανδέγμων ἄγκλη τοῦ Ἄδου
πρὸς τὴν ὄχλην Ἀχέροντος
ζῶσαν ἔτι μ' ἀπάγει!
Δὲν ἀνῆρθησαν ἔτι
εἰς ἐμὲ ὕμναϊοὺ ἀϊ δῶδες
δὲν μοὶ ἔψαλαν δὲ
τὸν γαυλίον ὕμνον,
ἀλλ' ὁ Ἄδης θὰ εἶνε νομφίος μου!

Πρὸς τοὺς θοῖνους αὐτῆς ἀποκρίνεται ὁ Χόρος διὰ τοῦ κορυφαίου προσώπου νὰ παρακαλέσῃ τὴν ἐνδοξῆς ἀποθνήσκουσαν ἡρώϊδα. Ἀλλ' οἱ λόγοι αὐτοῦ φαινόνται αὐτοχρημα εἰρωνεῖα εἰς τὴν Ἀντιγόνην. Τὸ σκλήρον αὐτῆς φρονίμα πρὸνέται ἤδη. Ἄσ' οὖ ἀποτόματος ἐξεπλήρωσε τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τὸν ἀνταδέλφον καθήκον, ἀνακαλύβουσι τὴν προτέραν αὐτῆς γυναικείαν φύσιν. Ὁ ποιητὴς ἐμφανίζει ἔτι τὴν ἑτέραν αὐτῆς τῆς φύξε τῆς Ἀντιγόνης, τὴν ἐξόχως παθητικὴν καὶ κρησπίνην. Διὰ τοῦτο ἐποίησεν αὐτὴν θρηνοῦσαν τὸν ἄωρον θάνατον, τὸν χροστὴν νόστον, τὴν στέργειν τοῦ γάμου καὶ τῶν ματρικῶν γαμμάτων, καὶ δὲ καὶ τὴν στέργειν τοῦ ὄφρωτος τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ἐπιγείου ζωῆς. Ἡ ὀργιστὴς Ἑλένη Ἀχιλλεὺς δὲν ἀντάλασσε πρὸς τὸ βραδύιον τῶν νεκρῶν διαλέκτων. Ἀγομένη τέλος εἰς θάνατον διακηρύσσεται ἐνοσίτην θεῶν καὶ ἀνθρώπων, παρ' ὧν οὐδενίῃς ἐτύχε συμπάθειας, καὶ περ εὐσεβείας ἐπιπέλαστα ἔργον, καὶ διὰ τοῦτο ἐκρίνετο ἐκ τῶν γαλιῶν αὐτῆς τὸ παράπονον, ὅτι καὶ οἱ θεοὶ τὴν ἐγκατέλιπον.

Ἴδου ἡ ἐξήγησις αὐτῆς ἔξοις τῆς Ἀντιγόνης, ἐν ἣ καὶ ἡ ποιοθηρολογία καλεῖται ἡ ὕπο τοῦ Goethe ἀναρθεῖσθαι. (1)

Ἄντ.— ὦ πατρίς μου μόνη νομφία,
προσεῖς ἀτελευτήτου οἰκητήριον,
οἰκητὴ τοῦ Ἄδου! Ἐργαζομὴ ἡ δαστηρία
πρὸς τοὺς οὐλάτους ἐκαυτῆς νεκροὺς εἶναι,
ὦν μέγαν ἤδη κείθμον φιλῶσιν!

Ὁ μῦθος τῆς Γερμανικῆς ποιητῆς, ὁ Ζεὺς τοῦ γερμανικοῦ Ὀυμπτοῦ Goethe, πρῶτος, καθ' ἡ λέγεται, ἀποδοκιμαστικὸς τοὺς στίχους τῆς Ἀντιγόνης. 22—24

Καὶ ὁμοίως ἀδελφεῖ μου, σὶ ἐπὶ τῆμα
ἔχει τοῦ . . . Πῶς ὡς ἐγκλήμα κτλ.

ἡ φῶγη νὰ εὐσεβῇ ὄνειρος πρὸς φίλους καὶ κρητικὸς ἐκ ἀποδείξε τὴν νοθεῖαν αὐτῶν, ἀπε ἀνακρούσαν τὸ μεγαλεῖον τῆς ποιητικῆς τῆς Ἀντιγόνης, ὡσπερ καὶ ὁ Βοίχγιος ἀποκρίνεται, καίτις ἄλλως γνησίους ἀπολαυθάνων τοὺς στίχους τοῦ ποιητοῦ. Τοῦ ὅτι αἱ ἰδέαι τῆς Ἀντιγόνης προσκρούουσιν εἰς τὸ νεοεπὶ τὸν αἰσθητικὸν ἀδὲν εἶνε λόγος ἀπογρῶν ἐναντίον τῆς γνησιότητος τῶν στίχων, διότι δὲν ἐφείλεται νὰ μεταφῶμεν με τὸν πῆχον τῶν νεοτέρων ἀισθημάτων καὶ

ἢ Περσεφόνη, ἐν τοῖς δόμοισιν αὐτῆς!
Ἐκ τούτων τελευταία ἔργουσι ἐγώ,
ἀπέφυγε οἰκτεροτάτη, πρὶν ἢ υἱὸς μου
νὰ ἔλθῃ, φεῖ! τοῦ βίου πρὶν ἢ τελευτῆ!
Ἄλλ' ὅμως, ὅταν ἔλθω πρὸς θυμὸν ἐκεῖ,
πολλὰς ἔλπίδας τρέφω, ὅτι προσφιλὴς
εἰς σὲ θὰ ἔλθω, πάτερ, προσφιλὴς εἰς σέ,
ὡ μῆτερ μου νύκτωρ, προσφιλὴς εἰς σέ,
ὡ εἰς κεφαλὴ, τοῦ ἀδελφοῦ μου!
Ἐγὼ ἀποθανόντας ἔλθουσα θυμῷ
μὲ αὐτὰς ἔδωκα χεῖρας, καὶ ἐστόλισα,
καὶ τὰς γὰρ ἐπὶ τῷ τάφῳ θαυμάλιος
προσέειπα!—Καὶ τῶρα, ὦ Πολύνοικε,
ὦ ἀδελφε μου, θεραπεύουσα τὸ σῶμα
καὶ πρὸς ταύτην κοσμοῦσα σῶμα, ἀριστὴν
ποιήθητι παρὰ Κρόντος ἀπέλαβόν!
Καὶ ὅμως, ἀδελφε μου, σὲ ἐτίμησα
ἐγὼ ἀναντιρρότως, ὅπως κείνουσιν
οἱ αὐτοὶ φρονούντες ἄνδρες. Ἀληθῶς ποτὲ,
ἂν ἦταιν μήτηρ τέκνων, ἔσταν προσφιλὴς
νεκρῶς συζύγου ἡσυχῆς ἐσθίμετο,
ποτὲ τὸ ἔργον τοῦτο τὸ παρατόλμων.
τὸ κινδυνώδες δὲν θὰ ἀνελάμβανον
τῆς πόλεως τὸν νόμον παραδιδόνουσα.
Ποῦς γὰρ τίνος νόμον λέγω ἡρᾶ γε
τούς λόγους τούτους, τίνος καὶ φρονήματος;
ὅτι εἶχαν ἄλλοι ἄνδρες, ἂν ἀπέθνησκον
ὁ πρῶτος σύζυγός μου, καὶ οἶόν, ὦ νύκτι,
παρὰ συζύγου ἄλλου, ἂν ἀπέβαλον
τὸ πρῶτον τέκνον. Ἄλλ' ἂν' οὐδ' ἀμφοτέρω,
πατὴρ καὶ μήτηρ, νύκτωρ κειμένουσιν
ἐν Ἄδου ὄπνον, ὡ, εἶναι ἰδόντων

ἰδεῖν τὰς δεξιὰς τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ τὰ αἰσθητικά τῶν συγγραμμάτων τοῦ Σοφοκλέους. Τὸ ἱστορικὸν τοῦ Ἡρόδοτου καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Ἀριστοτέλους εἶνε πολὺ μᾶλλον βαρυσήμαντοι ἢ ἡ οἰκτιρῶνς ὑπερκριτικὴ τῶν νεωτέρων ἐρημηρευτῶν, ὧν ἄλλοις οὐκ ὀλίγοι συνηγοροῦσιν ὡς τοῦ ποιητοῦ καὶ τῆς Ἀντιγόνης. Δὲν ἂν αἰετῆ, ἀλλὰ μᾶλλον θέλει νὰ ἐμπεδώσῃ δι' ἐπιχειρημάτων, προσωπῶν τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ μεγαλεῖον τῆς πράξεως αὐτῆς ἢ ἡρώεα τοῦ δράματος. Ἐξ ἂν λέγει, οὐδαμῶς ἔπειτα: ὅτι οὐδ' οὐθὲν ἐσχετὸν ὡς συζύγος ἢ ὡς μήτηρ. «ὁμοί, καὶ τότε θὰ εὐρεσκειν ἐπιτοχὴν ἐρῆ-

νὰ γεννηθῆ καὶ ἄλλος ἀδελφεός ποτὲ!
Ἰδοὺ ὁ νόμος, ὅστις μὲ ἠγάπησαν
ἐξ ἄλλου ὡς πᾶντας, ἀδελφε μου, σὲ
τιμῶσα ν' ἀγαπήσω! Πάλιν ὡς ἐγγίχονα
τὴν προῆν ταύτην παραδόξως ἔκρινε
τῆς ἀδελφῆς, ὦ Κορώνη, ὡ ἀγαπητῆ,
μορφή τοῦ ἀδελφοῦ, ὡς ἀπολαύτην
τὸ πόνημά μου τοῦτο! Καὶ ἰδοὺ αὐτὸς
διὰ τῆς βίας μὲ ἀπάγει, ἐκ χειρὸς
ἀπέλιπον μὲ ἀπολάττωνος εἰς κινδύνου
θανάτου μοῖραν, ἀλεκτρον, ἀνυμνοῦτον
χειρὸς νὰ ἀπολαύσω τὴν εὐφροσύνην
τοῦ νόμου αὐτοῦ, ὅσοι τὴν γὰρ
μικρὸς παιδοσοφουμένη!—Τίνας ἔειπες,
ἐστραγγιμένη φίλων, φεῖ! ἢ δούλοισι
εἰς τὸν νεκρῶν τὴν γῶραν ἄλλα ἔργουσι!
Τίνας λοιπὸν παρέσθην δίκην τῶν θεῶν;
Ποῦς τί νὰ ἀποβλέπω ἢ ταλαίπωρος
εἰς τοὺς θεοὺς εἶπαι; Τίνας εἶ αὐτῶν
εἰς τὴν οἰκτράν μου τῶρον ποτὲ σύμμαχον
νὰ προσκαλέσω, ἂν τῶ ὄντι πῶν μισθῶν
τῆς εὐσεβείας προσκινῶς ἀπέκτισα,
τελοῦσα ἔργον εὐσεβὲς καὶ ὁσιον;
Ἄλλ' ἂν λοιπὸν οἱ νόμοι ὅσοι κείνουσι
ἐν τοῖς θεοῖς ἐπικαντοῖ, τὸ πᾶνθρον
ἢ ἀεὶ διδάξῃ τοῦτο, ὅτι ἡμάρτον
Ἄν δ' ὅσοι πάλιν ἡμάρτανουσι θεοῖς,
σὺς ἰκετῶν, ὅσοι, ὦ οὐρανόσι
θεοῖς τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ νὰ πιστοῖν,
ὅσοις ὄν ποιῶσιν ἄδικα ἐλά,
εἰς πάντα νόμον κείμενον ἀντίθετα!

μ α τ α ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν προῆν τῆς, ἀλλ' ὅτι τὴν γὰρ ἐλπίσιν
καὶ ἂν σ τ ο ς ἦ ν ταῖς ὑπερανὸς πάντες ἄλλοι αἰσθητικῶς, καὶ ἂν
ἢ αὐτὴ διαπέλει, ἐν τῷ παρόντι, κοσμοπολίτου τοῦ βίου ἡρώου. Ἐν τῇ
ὡ σ τ ν τ ἡ ὡ ς κ τ ἡ ς ε ἰ π ἰ τ ἡ ὡ ς ὡ ἡ ς, ὡς τὸν φ ἰ σ τ ο ν
καὶ ἰ ε ς ὡ τ α τ ο ν τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύξεως, ὡς
οἱ θεοὶ ἄλλοις προσέγγισαν ἐκείτην ὀλοκαύτωσαν. Ἐἶνε δὲ ἀναμφότερον
ὅτι ὅσοι τούτων ἐναπνεύοντο αἰσθημάτων οἱ τε σύγγενος τοῦ ποιητοῦ
Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνας, ὡς μαρτυρεῖ τὸ Ἡροδοτικὸν ἱστορικῶμα.— Ἡ προκειμένη μετὰ τὴν οὐδαμῶς παρεκκλίσει τῶν στίχων τοῦ
ποιητοῦ, ὅσοι καὶ αὐτὸς ὁ σοφὸς Σαυιτίλλος ἀπολαύσαντες νὰ ὁμοίως,
μὴ ἐξεθνήσκας ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Σοφοκλέους.

Ἀγομένη δ' ἐπὶ θάνατον ὑστάτην διαμαρτυρίαν πρὸς τὸν χορὸν τῶν γερόντων ἀποτείνει:

Ἄντ.— ὦ πατὴρ μου πόλις, ὦ γῶρα τῆς Θηΐδας,
καὶ θεοὶ παναρχαίων προγόνων!
Πρὸς τὸν ἄφρευτον πλέον
λοιπὸν ἄγομαι θάνατον,
Ἥγεμόνες τῆς Θηΐδας,
θεωρεῖτέ με νῦν,
τὴν ὑστάτην ἀπόγονον
τῆς κλεινῆς γενεῆς βασιλείων,
πῶς ἀνάξια πάσῳ
ἔπ' ἀνδρῶν ἀνοσίῳ
τῆς εὐσεβείας ἡ μ. ἄ ρ τ υ ς !

Εἶναι ἡ περιπαλιεστάτη καὶ τρυφερωτάτη τῶν σκηνῶν, καὶ θὰ ἐνομιζέ τις ὅτι τὸ δράμα ἐπερατώθη! Ἀλλὰ τότε ποῦ ἡ κἀθαρσις ἡ δραματικῆ; Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν! Ἡ Ἀντιγόνη εἶναι μάρτυς κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν χριστιανῶν μαρτύρων! Τῆς ἡθικῆς καθάρσεως, τ. ἔ. τῆς ἀντικαποδόσεως ἐνεκεν, ἥτις εἶναι ἀπαραίτητον στοιχεῖον καὶ σκοπὸς ἴσως τῆς τραγωδίας, κατὰ τὸν πολυβύβλητον ἔρισμόν τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐπικολουθεῖσι δύο ἔτι σκηναί, τὴν καταστροφὴν τοῦ δράματος ἐπιφέρουσαι. Τιμωρεῖται δεινότερον ὁ ἀμαρτήσας Κρέων, οὐ ἔνεκα ἔπαθεν ἡ Ἀντιγόνη, ἡ δὲ κἀθαρσις εἴτε ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ θεατοῦ γίνεται, εἴτε ἐν αὐτῇ τῇ τραγωδίᾳ, ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ὁ θεατὴς βλέπων τὸν Κρέοντα δεινῶς τιμωρούμενον διὰ τὴν ἀφροσύνην του, βλέπων τὴν μεγαλόθυμον Ἀντιγόνην ἐπαγαρούσαν εὐχὴ ἐξ ἰδίων σφαλμάτων τὸν θάνατον αὐτῆς, ἀλλὰ διότι προσήνεμον ἑαυτῇ ἰλαστήριον θῆμα καὶ σφάριον ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ὑπερτέρου καθήκοντος καὶ νόμου, τοῦ θεοῦ δικαίου, ἀδύνατον καὶ νὰ ἀμφορίτη καὶ νὰ μὴ ἐλεῆσθαι καὶ νὰ μὴ διδάσκηται ὑπὸ τῶν παθημάτων τοῦ ἀνθρώπου βίου.

Χοροῦ τέταρτον ἀτάδιμον.

Ἐπὶ ἐξίτητος εἰς Ἀντιγόνην.— «Ὀ μακρὰίνωνες Μαῖραι κατίσχουσιν!— Ἰσχυρὰ τῆς Μαίρας ἡ δύναμις».

ΕΠΙΕΙΣΟΔΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Ὁ μάντις Τειρεσίδης ἡ περιπέτεια.

Ἡ Ἀντιγόνη βραδίξει τὴν ὑστάτην ἰδέαν. Ἀλλ' ἴδου ὁ μάντις, ὁ τυφλὸς Τειρεσίδης, ὁ ὑπουργὸς καὶ ἐρμηνευτὴς τῆς βουλής τῶν ἀθανάτων. Ἡ καταστροφή ἐπιέρχεται ἐκδηλῶς διὰ τῆς περιπέτειας, τ. ἔ. «τῆς εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πρακτομένων μεταβολῆς».

Τειρεσίδης.— Ἀναΐ! ἀπαίσια σημεῖα κακοὶ οἰνοὶ! οἱ βωμοὶ ἐμάνθησαν, τὰ πηγὰ κρύψουσιν ἀπαίσιας, ἡ ἔργα τῶν θεῶν εἶναι ἄφρευτος!

Κρέων.— Ἀδύνατον νὰ ἐπιτρέψω τὴν ταρῆν τοῦ νεκροῦ, οὐδ' ἂν εἰς τὸν Ὀλύμπου κομισάσιν οἱ ἄστοι τοῦ Διὸς ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ τίς σφάκας τοῦ νεκροῦ.

Ἴδου μέγας τίσις πρόβαινε πολλὰκις ἡ τὸ σφῶσις ἀνδρῶν τῆς τραγῳδίας, ἀλλ' ἰσχυρῶν καὶ ἐνδόξων! Τότε δὲ ὁ μάντις ἀνασφύζει, ὅτι «κατὰ τὴν τιμωρίαν εἶναι ἡ ἀφροσύνη», σφινδονέει ὡς μὴ δρῶς ἐπὶ τὴν κερσάνην τοῦ Κρέωντος τὰ δεινὰ θεσπίσματα περὶ δειπῶν θεατῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ ἀπέργεται ὀργίλος, καταλείπων τὸν Κρέοντα ἐρμηνεὺς πάλιν καὶ τυφλῆς ἀπαρῶσεως. Ἴδου ἡ περιπέτεια! Ὁ Κρέως ἀπροκαλοῦται ἀσελῶν τὸ προσωπεῖον παρκεῖν ὅσον πάρος τὸν ἄνακτα νὰ καταβιβάσῃ εἰς τάφον τὸν νεκρὸν τοῦ Πελοποννήσιου, τὴν δ' Ἀντιγόνην νὰ ἐξαγάγῃ, τῆς ἀνελπίστου εὐκατῆς. Καὶ φέυγει ὁ δειλὸς ἀναὶ μετὰ πάντων τῶν θεακόντων, ὡς αὐτὸς αὐτοῦτοῦ γαῖρ' ἐπέτελλε τὰ δόξαντα. Ἔνεκεν καὶ ὀργιστοῦ τῶν— ἀλλὰ οὐδ' ἴσαν οὐδ'— ὅτι «παρέβη τοὺς κἀθῆστα πᾶσι νόμοισιν» τ. ἔ. τὸ θεῖον δίκαιον. Ἐκ τούτου πρόδιδον εἶναι ὅτι ἡ Ἀντιγόνη ἀποθνήσκει: ἀναίτητος μάρτυς τοῦ καθήκοντος πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τῆς ἀδελφικῆς σφίγγης. Πᾶσα διαλλαχὴ ἔστο ἀδύνατος!

Χοροῦ ὑπόσχημα.

Ὁ Κρέως περιγχεῖται ἐπικυλιεῖται τὸν πολυβύβλον τῆς Θηΐδας θεόν, τὸν Διονύσιον, νὰ καθίρῃ τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ μᾶσματος.

ΒΕΘΔΟΣ

Ἡ τιμωρία τοῦ Κρέοντος.

Ἴδωμεν τὴν τραγδίαν καταστροφῆς! Φυρόντος τοῦ βασιλέως μετ' οὐ πολὺ ἀγγελοῦ τις, τῶν ἀκολουθῶν αὐτοῦ δορυφόρων, δραματικῶς σπευδὼν ἀναγγεῖλαι εἰς τοὺς γέροντας, ὅτι ὤχετο ἀπίστω ἡ τοῦ Κρέοντος εὐδαιμονία καὶ ταλαιπώρειαι καὶ οὗτος ὁ κ ο ι ν ὁ ς β ε ρ ο τ ῆ ς μετὰ περισσῆς φιλαρτίας τὸν ἀνθρώπινον βίον. Πρὸς τὸν ἐκπληκτὸν Χορὸν ἐρωτῶντα ἀποκρίνεται ὅτι ὁ Αἰμων ἐγένετο αὐτόχειρ. Ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις προέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν ἡ ταλαιπωρα βασιλευμένη Εὐρυδίκη, μνηταύουσα ἤδη τὴν συμφορὰν. Πρὸς τὴν δύστηνον ταύτην μητέρα διηγείται ὁ ἀγγελοῦ τὰ τραγικὰ καὶ σπαραξικάρδια γεγονότα, τὸν θάνατον τῆς Ἀντιγόνης, τὴν αὐτοχειρίαν τοῦ Αἰμονος, τοῦ Κρέοντος τὴν ἀπείρωσιν. Τελευτῶν οἰκτεῖρει τὴν ἀθεοῦ λίαν τοῦ υἱοῦ, ἀλλ' ὁ θεατῆς οἰκτεῖρει μᾶλλον τὴν ἀδουλίαν τοῦ πατρὸς. ὦ! ἡ ταλαιπώρος μήτηρ! Οὐδὲ λόγον εἰσώσσω εἰσέρχεται ἐν σπουδῇ, εἰς τὰ ἀνάγκοτα. Οὕτως ἐρήνωσκον εἰ ἀρχαῖοι ποιηταὶ διὰ τοῦ πένπλου τῆς σιγῆς νὰ κλύπτωσι τὸ μέγεθος τῶν δεινῶν. Ὁ θεατῆς ἐμάντευσεν ἤδη τὴν σωπῆν. Ἐγκοιμῶν αὐτὴ τὴν καταγίδια. Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ Κρέων, κοιζῶν μετὰ τῶν θεραπόντων τοῦ προσφιλοῦς παιδὸς τὸν νεκρὸν. Σκηνὴ φεβερὰ! Αἰωνὸς ἀνοίγεται ἡ πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ὁ δύστηνος ἀναξ' ἔχει νῦν πρὸ ὀφθαλμῶν δύο νεκροὺς. Ὁ θεράπων διηγείται ὅτι ἡ βασίλισσα ἐβύβισεν εἰς τὰ σπλάγγνα τὸ ξίφος, ἀποκαλέσασα παιδ ο κ τ ῆ ν ο ν τὸν Κρέοντα. Ἡ τιμωρία ἐμλογοῦμένως εἶναι βαρυτάτη! Τί ἄλλο υπολείπεται νῦν εἰς τὸν ἄθλιον πατέρα; Ἐπικαλεῖται τὸν θάνατον, ὡς μόνην ἀπαλλαγὴν τῶν ἀφορήτων αὐτοῦ δεινῶν. Ἀλλ' ὁ Χορὸς ἀποκρίνεται:

Ἀδύνατον τὴν μοῖραν, ἣν προώρισεν
ἡ χεὶρ τῶν ἀθανάτων, νὰ ἐκφύγωμεν
ταλαιπώροι θνητοὶ ἡμεῖς εἰ ἀνθρώποι!

Ἐν τῇ οἰκτρῇ ταύτῃ καὶ τραγικωτάτῃ τοῦ Κρέοντος συμφο-

ρᾷ ὁ νεώτερος ἀναγνώστης ἀναμνηστικῶς τῆς τραγωδίας τῶν τραγωδιῶν τοῦ Σαίξπηρ, τοῦ βασιλέως Αἰμ. ὅστις ἐν τῇ ὑστάτῃ σκηνῇ φέρον ἐν ἀγκάλαις τὸν νεκρὸν τῆς προσφιλοῦς αὐτοῦ θυγατρὸς Κρεδίκιας. Ἡ αὐτὴ ἐπήνεγκεν ἐξ ἴδιον, ὡσπερ ὁ Κρέων, ἀμαρτημάτων τὸν θάνατον, προσπαθεῖ μὲ τὴν πνοὴν του νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὸν νεκρὸν σώμα τῆς εὐσεβοῦς καὶ μόνης ἀληθῆς φιλοστοργίου πρὸς αὐτὴν θυγατρὸς.

Ἐπὶ ταύταις ἀπάρουσι τὴν βασίλειαν οἱ δορυφόροι θηροῦντα, ὁ δὲ Χορὸς ἐπιλέγει τοὺς ἐξωτερικοὺς ἀναγκαστοὺς, δι' ὧν καὶ αὐτὸς περῶν τὸν προκειμένον μάλιστα, ἦν ἐνδίδων εἰς φιλοφρονιστάτην πρόσκλησιν τῆς Διευθύνσεως τοῦ «Ἡμερολογίου τοῦ Λιγυίου» ἀπέστειλε εἰς δημοσιεύσασιν ὡσπερ ὁ Ἀθηναῖος ποιητῆς ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Διακουσικῆς θεάτρον ἐπέγραψε τὴν ὑφελὴν αὐτοῦ τραγῳδίαν. Ἴδου τὰ σημαντὰ λόγια τοῦ Χοροῦ, ἀδαμαντῆς τιμωρίας τῆς τραγωδικῆς ἀθανάτου σοφίας.

Χορὸς.—Τῆς εὐτυχίας ὁ πρῶτιστος ὄρος
εἶναι ἡ φ ε ρ ο ν τ ῆ ς ε.
Ὁ θνητὸς δὲ ἐρείπει
νὰ μὴ εἶναι ποτὲ ἀσέβητος εἰς θεοὺς.
Οἱ μεγάλοι δὲ λόγοι
μεγαλῶρον στομάτων
μὲ βαρεῖαι πληροῦνται
σπασσάσας τὴν ἀτάσθαλον ὄρεν,
καὶ διδάσκουσι λίαν ὀφέ
τῆ ς β ε ρ ο ν ἡ σ ε ω ς πόσι,
ἡ ἀξία κ' ἡ σύννομος εἶναι!

Ἐργαζὸν ἢ Μουσῆον,
κατὰ Ἰανουάριον 1904.

Ι. Π. ΟΛΥΜΠΙΟΣ

Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΝΑΥΤΟΥ

[Κατὰ τὸ Γαλλικόν].

ΤΑ ΞΕΧΑΣΑ

Γιὰ κέρταξε τὰ ξέχασα
Τὰ λόγια τὰ χροσῶ σου
Κι' ὁ νοῦς μου δνειροῦεται
Καινούργιος πιά ἐλπίδες.
Μοῦρροχονται πέτρα, ξέμακτρα
Τ' ἀναστενύματά σου
Σ' ἄν μιὰς φωτιάς λιπόθυμης
Ὡχρὸς ἀναλαμπίδες.

Κάθε γιὰ σέβανε παλμὸς
— Ὡ! κοῖμα! ἐνεκρόθη!
Κι' ἀπ' τὴν καρδιά μου ἔσβυσε
Κάθε παρὸς μου πόνο.
Πᾶνε τὰ τόσα ὄνειρα
Κ' οἱ τόσοι μέγιοι πόθοι!
Ὅλα τὰ νεκροσώριασεν
Ὁ παγωμένος χρόνος.

Μὴν κλάψης πιά στὸ θέμημα
Ἀγάπης ξεγασμένης,
Γιατί ἡ γιότη τοῦ γελᾷ
Μέσ' στὰ γλυκά σου μάτια,
Νὰ κλαίῃ γιὰ ἀνάστασι
Φωτιάς ἀσβολιασμένης
Μουῖζει στολίδι ψευτίνο
Σ' ἀληθινὰ πάλιατα.

Ἀθήναι

ΝΙΚΙΑΣ ΣΤΕΛΑΣ

Εἰς τὸ πέρατος παντοῦ γυροῦ, ὁ κενός, ὁ ἄπειρος νεανούς
κόβλος τῆς θαλάσσης. Ἐπίνασι τὸ ἄθροισμα τῶν λευκῶν ἰστιῶν,
καὶ τῶν ὑπεροῦθρων σχοινίων, μὲ τὴν ὀσμὴν τοῦ κατωματιῶ
μηχανισμὸς θαυμασιῶς ὁργανισμένος, ἐμφυγὸς σχεδόν, τοῦ ὀ-
ποῖου ἕκαστον κινητήριον κέντρον ἔχει τὸ ὄνομα, τὴν λειτουργί-
αν καὶ τὴν ζωὴν του· καὶ κεκκοφοροῦν ἐντὸς ὅλου αὐτοῦ,
τὸ πλῆρωμα, δηλαδὴ μερικαὶ ἑκατοντάδες ἀνθρώπων τοῦς ὀ-
ποῖους ἡ τύχη συνήνοσε, τῶν ὀποῖων τὰ ὄνοματι ἔγνων αἰ-
φνης ἀφθιμοί, τῶν ὀποῖων αἱ προσοπικότητες ἀπορροφῶνται
εἰς τὴν ἐκτελομένην ἐργασίαν. Εἰς αὐτοῦς τοῦς νέους καὶ ἀ-
πλοῦτους, οἵτινες ζῶσι χωρισμένοι ἀπὸ τὸν λοιπὸν κόσμον, τὸ
ἀτομικὸν ἐγὼ καταστρέφεται, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ
τάγματα· αἱ ἀσχολίαι τῆς καθημερινῆς ζωῆς περιστοῦζονται δι'
αὐτοῦς εἰς τὸ νὰ ξετάσων ἂν αἱ κινήσεις ἐγένοντο ταχέως,
ἂν ἡ ταχύτης τοῦ πλοῖου ἐπῆρθε κανονικῶς.

Ὁ καθέας εἰς αὐτὸ τὸ ὅλον τὸ τοσοῦτον λεπτομερὸς σύνθε-
τον, ἀρκεῖται νὰ παῖξῃ τὸν ἰδικὸν του ρόλον, πάντοτε τὸν
αὐτόν, εἴνε ὁ παρομοιωτὸς φυσικῆς δυνάμεως, ἡ ὀποῖα ἀπαιτεῖ-
ται εἰς τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον ἀρροβῶν σμηλεῖον, τὸ ἐμφυγὸν ἐλα-
τήριον τὸ ὀποῖον ἐκτελεῖ αὐτὸ τὸ σχοινίον καὶ ποτὲ ἔν ἄλλω
εἴνε ἐπίσης ἡ γελὸ ἢ ὀποῖα κατ' ἐκείστην εἰς τὴν ὀρισμένην ὄραν,
καθαρίζει αὐτὴν τὴν ἐπιβίην τροχίλιαν ἢ αὐτὸ τὸ σιδηροῦν ἄγ-
νωστον ἐκτελεῖ αὐτομάτως τὴν σειρὰν πράξεων τὰς ὀποίας ἄλ-
λοι πρὸ αὐτοῦ [ἄγνωστοι οἱ ὀποῖοι ἔφερον τὸν αὐτὸν ἀφθιμὸν]
ἐξετέλουν κατὰ τὰς αὐτὰς στιγμὰς καὶ εἰς τὰς αὐτὰς θέσεις.

Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόλυτον ἀνογησὴν τῆς ἐλευθέρως τῶν θε-
λήσεως, ἡ ὀυθὴ καὶ τονωτικὴ ζωὴ, τὴν ὀποῖαν διάγουσι ἐν-
ισχυεῖ τοῦς μὲς του, τοῦς δίδει τὴν ἔξωτερικὴν ἐπιθυμίαν καὶ
τὸν γέλοτα, τοῦς κἀμνει νὰ κοιμῶνται ἀμέσως μὲ τὸν πλέον
ἡσυχον ἔπνον ὀποῦν δήποτε καὶ ἂν κατακλιθῶσι καὶ εἰς οἰαν-
δήποτε ὄραν τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νυκτός, εὐθὺς ἄμα τὰ ὀξέα σφ-
οῦγματα τῆς ὑπηρεσίας δὲν τοῦς προσκαλοῦσι πλέον.

Εἰς ὀσους ἐγεννήθησαν μὲ φαντασίαν τὸ ὄνειρον λαμβάνει
ἐπὶ τὴν ὀπερβολὴν αὐτὴν ἐλατῆς ζωῆς μιαν μεγαλειώτερην ἔν-

τασιν εἰς μίαν περισσότερον κεκοιμημένην σφαιραν. Εἰς μερικῶς ἀκόμη παρουσιάζεται οἷον διπλασιασμός τῆς ἀτομικότητος καὶ εἰς ταύτης ὁ ὁποῖος δὲν ὁμιλεῖ ἢ περὶ τῶν ἰστίων καὶ τῶν σχοινίων του ἔμεινε κατὰ βάθος ἀφοσιωμένος εἰς κάποιαν καλλιτέχνην τῆς βρετανικῆς ἀκτῆς, εἰς συμπαιδείας καὶ μικροσημφορόντα τὰ ὁποῖα ἀφήξεν ἐκεῖ, καὶ μόνον αὐτὰ ἔχουν σημασίαν δι' αὐτὸν ἐνῶ ὁμιλεῖ καὶ ἐργάζεται ἐδῶ μηχανικῶς μὲ τὸ πνεῦμα ἄλλου μὴ βλέπον τίποτε ἀπὸ τὸν κόσμον τὸν ὁποῖον διατρέχει, οὔτε ἀπὸ τὸ ἀκατάληπτον ἄπειρον τῆς θάλασσης. Κατὰ τὴν ἰσχυρίαν τῆς ἐσπέρας, κάποιος ὁ ὁποῖος ἐπὶ παραδείγματι ἦτο ὁ ἀριθ. 218, γίνεται πάλιν ὁ Πέτρος ἢ ὁ Γιάνης τῶν πρώτων του χρόνων καὶ πηγαίνει νὰ καθήσῃ πλησίον ἐνὸς ἄλλου πατριώτου του, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἀνέλαβε τὴν προτέραν του ὑπαρξιν.

Ἄναζητοῦνται χωρίζονται κατὰ ψυχὰς σχεδὸν ὁμοίαι, ἢ ἀπλῶς κατὰ κατοικίας τῶν αὐτῶν χωρίων, ὅλοι αὐτοὶ οἱ παρασυρόμενοι εἰς τοὺς μεγάλους κόπους ἐνὸς τόσον δυσκόλου ἐπιπαγγέλιματος....

Καθ' ἑκάστην τὰ μεγάλα γυμνάσια, αἱ ἀνάθεκτοι ἐκτελέξουσιν μὲν τῆς ζωῆς, αἱ μικραὶ ψάλλονσαι φωναὶ τῶν ἀξιωματικῶν, αἱ ὁποῖαι διεκθύνουσι τὰ γυμνάσια, ἢ ἀξίαι μουσικῆ τῶν συρικτρῶν, ὁ ἦχος τῶν συρομένων σχοινίων, τὰ ἀσθμαίνοντα στήθη, βραχιόνες συστειλόμενοι ἢ ἐκτεινόμενοι ἐπὸ τὸ ὕψισμα τῶν μπλουζῶν.... ὅλη ἡ ἐργασία, ἢ ὁποῖα ἀπαιτεῖται διὰ νὰ δώσῃ ψυχὴν εἰς τὰ πελωρια αὐτὰ πράγματα τὰ ὁποῖα καλοῦσιν ἰστία καὶ νὰ τοῖς μεταδώσῃ μίαν ζωὴν ἰσχυρὰν καὶ ἐλαφρὰν καθὼς εἰς πτέρυγας πτηνῶν.

Ἄλλὰ τὸ ἐσπέρας μὲ τοὺς μαγευτικοὺς καιροὺς, ἐπανερχοῦνται αἱ ἰσχυροὶ ὄροι αἱ διανοητικερέσεις μὲ τὰ ἄστρα. Εἰς τὴν γέφυραν μετὰ τὰς λαμπρὰς δύσεις, συνονοῦνται διὰ νὰ ρεμβάσων, νὰ ὁμιλήσων ἢ νὰ κοιμηθῶν μὲ τὸ γλυκὲν κούνημα τῆς θαλάσσης εἰς τὸν ἀπείρως καθαρὸν ἀέρα. Εἰς μικρὰς ἐκλεκτὰς ὁμάδας διηροῦνται ἱστορίας ἢ ἄδουσιν ἄσματα, περιμένοντες τὸν ἄφροντι ἕπνον.

Μάρτιος 1904.

ΣΤΥΛ. Δ. ΜΑΥΡΟΜΙΚΑΛΗΣ

ΠΕΘΑΜΜΕΝΗ

Τὰ μάτια ποῦ μὲ μάγεψαν
εἶναι σβημένα τόσσα,
σὲ κάποιον μαζευτὸ οὐρανό,
σὲ κάποιον ξένη χώρα.

Τὰ δάχτυλα ποῦ ἐξ ἄλλου
σὰν κρῖνα παραμένα
εἶναι βυθιστὰ στὴ γῆ ψυχρῶ
νὰ ἀσπύρευτα, ὀθμένα.

Καὶ τὰ μακρὰ, τὰ ὄμοια μιλλιὰ,
μαῦρο φτεροὺ κοράκιον,
στοὺς ὄμιους κάποιου σκέλεθρου
στὰ βάρη κάποιου λάκκου.

Μόνον ἡ ψυχὴ π' ἀγάπησα
ἐκεῖνη ἐπάσχει ἄκοιμα
καὶ μὲ ἄνιψ τ' ὄμοιο κορμί,
ποῦ ἐσάπηκε στὸ ζῆμα.

Ζάκενθος 1 Ιουνίου 1903.

ΜΑΡ. ΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΤΑ ΠΕΥΚΑΚΙΑ

Τὸ γραφικὸν τοῦτο τοπεῖον εἶνε τὸ κυριώτερον ξαρινὸν κέντρον τῶν Καρλοβασίων. Εἰς τὸ μέσον τῆς εὐρείας ὁδοῦ τῆς ἰγούσης ἀπὸ τοῦ Ὁσμῶν εἰς τὴν κυρίως πόλιν, ἐπὶ ὑψώματος κλιμακιδῶν ἀνερχομένου, εἶνε πεφτυγμέναι εἰς εὐθυγράμμους σειρὰς αἱ μικραὶ εἰσέτι πεύκαι, ὑπὸ τὴν πικρὴν τῶν ὁσίων σκιάν συγκεντροῦται ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνησις τῆς μικρᾶς πόλεως, ὅταν ὁ ἥλιος θερμῶς περιπολῶν τὸν οὐρανὸν ἐκτοξεύῃ τὰς χορτὰς ἀκτῖνας καὶ ὅταν βυθίσῃ τὸν περιφλεγῆ δίσκον του εἰς τὰ ὕδατα τῆς πορφύρας Δύσεως καταλείπων τὸν θόλον ἐστιγμένον ὑπὸ τῆς ἀπείρου στρατιᾶς τῶν ἀστέρων. Ὁ πρῶτος τάτης ἀνερχόμενος ἡρόμα διὰ τῶν ἐπιγραφίως συμπλεκόμενων ἀειθαλῶν δένδρονιων, ἀπολήγει εἰς διπλὴν σειρὰν εὐθυτενῶν κεραρίσπων, αἱ κορυφαὶ τῶν ὁσίων μελαγχολικῶς ὑπὸ τοῦ ἐνέμου σειόμεναι, δεσπόζουσι τοῦ φέροντος ἱεροῦ ἄλλους καὶ πλαισιῶσι τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ ὑπερκειμένου νεκροταφείου.

Σόλιον λευκὸν παράπηγμα, φέρον ἄνωθεν τῆς ὕψους τὴν ἐπιγραφὴν "τὸ Πανσίλινον", ὁδοῦται ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ μικροῦ δάσους καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἀφειρητὴν εὐρείας ὁδοῦ, δίξην προσινολευκὸν ταινίας ὀφιοειδῶς ἀνεκισσομένης μεταξὺ τῶν δένδρων καὶ φερούσης μέχρι τῆς λευκῆς πύλης τῆς μεγάλων νεκρῶν πόλεως, τῆς πύλης ταύτης τοῦ μέλλοντος. Τὸ Πανσίλινον διαχέει πρῶτα τὴν φαιδρότητα εἰς τοὺς πυκνοὺς ὄμιλους τοῦ ἐσπιρμένου τῆδε κἀκείσε ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκιάν οὐχὶ βεβαίως διὰ τῆς πάντοτε σκυθρωπῆς μορφῆς τοῦ διακονοῦντος ἐν αὐτῷ, ὅστις φαίνεται ἄσπι ἐκ τοῦ ἄνθρου τοῦ Τρυφονίου ἔξελθόν, ἀλλὰ διὰ τῆς προθυμίας μεθ' ἧς παρέχει ταχὺς τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τοὺς ποικιληθεῖς τῶν πευκακίων πελάτας, διὰ τοῦ πλουσίον εἰς φυσικὰς καλλογὰς περιβάλλοντος καὶ τῶν ἀθεσίον πτήσεων τῆς φιλαρμονικῆς, ἧτις κατὰ πάσαν σχεδὸν Κυριακὴν τῆς θερινῆς ὥρας, πλήσσει δι' ἐναρμονίων ἤχων τὴν βαλσιμῶδη τῶν πευκῶν τούτων αἶθρα.

Διὰ τοῦ πυκνοῦ τοῦ μωδέντος φαλλώματος κατὰ τὰς προεκχωρημένας ὄρας τῆς νυκτός, ἐν μέσῳ τοῦ νυστηρίου καὶ τῆς βαθείας σιγῆς τῆς ταρρασομένης ὑπὸ τοῦ θροῦ τῶν φύλων μόνον καὶ τοῦ μακροῦθεν φλοισβίζοντος τῆς θαλάσσης κήματος, διαφαίνονται αἱ ὄχραι λάμψεις τῶν ἀνημιμένων φανῶν τῶν φωτιζόντων ὡς δι' ἀποκοσμίον αἰγλῆς τὰς λευκὰς τῶν μαρμάρων μαρμαρυγὰς καὶ τὰς μαύρους τοῦ νεκροταφείου σταυροὺς, τοὺς ἀγρίους ἐκείνους φουρούς τῶν νυμφίων.

Ὁ συλλαβὸν τὴν ἰδεάν γὰρ παραιθέση τὴν ὀργῶσαν ταύτην βλαστήσιν, τὴν σφογιώσαν ταύτην ζωὴν, παρὰ τὴν μεγάλην τὴν ἐπιβλητικὴν δημοκρασίαν τῶν νεκρῶν, ἦτο βεβαίως ἔξοχος συμβολιστὴς καὶ ἀριστοτέχνης τῶν ἀντιθέσεων. Αἱ παραλλήλως κείμεναι εἰκόνες αὐταὶ τῆς νεκρῆς σιγῆς καὶ τῆς δίνης τοῦ βίου διαφωτίζουσι ἀλλήλας καὶ αἰθροῦσι τὸ πνεῦμα εἰς σημαίως πέραν τῆς παρούσης ὕλης.

- Ἐ δ ὦ ὁ κλύδων τῶν χαμερπῶν παιδῶν.
- Ἐ δ ὦ ἡ λευκόκεπλος Χαρά, ἡ φιλοπαίμων Ἐδθημία, αἱ λιμναὶ αἰγίεσαι.
- Ἐ δ ὦ ἡ Χάρις, ἡ Νεότης, τὰ ὕδα τῶν παρθῶν.
- Ἐ δ ὦ αἱ κοινωνικαὶ διακρίσεις, ἡ ἀλαζονεία, ὁ τύφος, ἡ ὑπερηφία, οἱ πεφτυγμένοι ἄσπι, ὁ ὄχρος φθόνος, τὰ μάταια ἰνδιώματα, τὰ φροῦδα ὄνειροπολήματα.
- Ἐ δ ὦ τὰ ἀπατηλὰ εἰδῶλα, αἱ κοίφαι σκιά τῆς νομιζομένης κοσμικῆς εὐδαιμονίας.
- Ἐ κ εἴ ὁ ἀκήριτος λιμὴν τοῦ αἰωνίου ἔθνου.
- Ἐ κ εἴ ἡ μελανέμων Λύπη, ἡ κατήφεια, ἡ ἀπόλετος σιγή.
- Ἐ κ εἴ κρανία γαῖνὰ τοῦ κάλους.
- Ἐ κ εἴ ἡ ἰσοτιμία καὶ ἡ ἀναλλοίωτος εἰρήνη.
- Ἐ κ εἴ εἰς τὸ τέμα τῆς εἰμωμένης πορείας, ὁ σταυρὸς τὸ ἱερὸν σύμβολον τῆς ἀθανασίας, τὸ διαφανές τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος ποῖμα, δι' οὗ ἐναλλάσσεται ὁ ἥλιος τοῦ τάφου δι' ἀνταρῶν φωτός.

Ἐν Νέῳ Καρλοβάτι.

ΔΗΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η ΚΥΡΑ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑ*

Η καυμένη ή κυρά Γαρουφαλιά ή Γιακουμάκινα, ή γυναίκα του περιβολάρη πάει ναβρη το μπαλα της μ' αυτό το γαϊδάρι το πεισματάριο.

Πού το πέτυχε το ασιλότιμο! Πήν σαν είχε το μουλάρι, το πήγαινε μιά γαρά, άς ήταν και γέμικο! το βλαγι κάθε πρωί. -- «Έλα, σήκω επάνω» είμασταν γιά τή Χώρα. Κι έβλεπε έτοικωνετο με προθυμία. Τό σάβωπε τότε με λαχνηκά πιδουσι κι' αυτή επάνω στέ σακιά, ανάμεσα στα κοφίνα και το καυμένο το ζώο γαμήλωνε σ' αυτόν του και τραβούσε ίσα δρόμο σαν φιλέσσουσε τόσο άπυλά και ήσυχα πού ή περιβολαριό έπαυρε και κανένα ύπνο ως πού να φθάσουν στή Χώρα.

Μά από τότες πού πούλκισαν τό κακόμοιρο τό μουλάρι κι' άγέσαν αυτών τον γρουσουζία το γαϊδάρο θά να μαρτυρήσει κάθε πρωί με τήν αναποδιά του. Πότε κλωτσάει, έτσι στή

* Ο Διορθωτής και εκδότης του πανελληνίου φύμης «Εθνικό Ημερολόγιον» και κάλλιστος ήμιν φίλος και συνεργάτης κ. Κωνστ. Φ. Σάκος είνε ήδη πατήρωστος εις πάντα παρακολουθούντα τήν νεαν Έλληνικήν φιλολογίαν. Το Ημερολόγιόν του άπεικονίζει κατ' έτος τήν επάγγελσιν και όλην τήν όμογένειαν φιλολογικήν ζώην και εις τήν σελίδα του κωμικίστου άρθρου ή εφροία και ή γάμει, μετ' ής γνωρίζει να άρτού τή μικρά, παταγά και πλήρη, άλατος Λατινικό δημοσιόμακτα του.

Το κ. Σάκος, εθαρσαστήντι να φιλοτεγήσθ τό άνωθεν εΐθουον δημοσιόμακ γάρν του Ημερολόγιου μετ. ύπερ όυ και άνοποκρίτως Θερωόν το ενδιαφέρον επέδαξε, θερμάς άπονέμομεν έντειθεν τας εύχαριστίας μας.

καλά καθόμμενα και πέφταν τή λαχνηκά γάμου με το τίνεμα. Πότε στίεται στο δρόμο, πότε τραβάει κατά τή χωράφια, πότε παίρνει τή μονοπάτια, έτσι το καπνίσει! Το κακού τον γυπιάει με τή βίτσα μετ' στή καποδία. Ο γαϊδάρος, και γαϊδαρες δά, δεν τον νοιάζει τίποτα, ότι από φωνες ότι από ζώλο γαυπαρίζει.

Μόνο σαν μωστήη καμιά γαϊδαρα μπροστά του να τραβάει κι' αυτή κατά τή χώρα με τή γαϊδουφαλιά της σικάνει ο ξεπίποιος τή αυτιά του, βράζει κάτι έρωτικό, να ποθυμ, γαυρίσματα και πρέγει σαν δαιμονισμένος έξοπίσω της ή άρχεις! Κι' ή Γαρουφαλιά ή καυμένη να ξεροκικινίξει όλοένα και να γαμήλωνε τή μάτια της από ντροπή με τή άδ' άντραπα αυτά πεισματά του.

Μπα! καλή γούνο νάγγ! Κι' δεν οθάνει αυτό, μά και πού άρρη να πάει στή χώρα γιά να πούσει τή λαχνηκά της τούρας και να γουρίτ γαυρίσει στο χωριό. Γαυρα τελευταία κλάισα, κάμποςα πρωινά, τυχάνει να σναπανταται τήν ίδια τραδόν τσα, με ένα άγνό και δυναρωμένο παιδάκι από το γαυτονικό χωριό, το ξεκινώτε και αυτό κάθε πρωί καθάλα από γαϊδαρά του. Άμα τήν έβλεπεν ο γαϊδάρος, από και πού άροπαταδει σαν νυσταρωμένος, ξεπιτιώταν μονομιάς και τήν έπαυρεν από πίσω σαν παλάδες. Ο

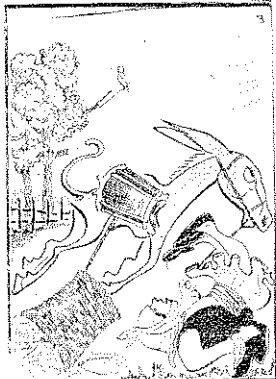
γαϊδουφαλιός τότε άρχιζε κάτι κρούα γέλοια και κάτι πονηρά μισόλογα και κάτι ματιές άλλιοσιτίες πού ή δόλια ή Γαρουφαλιά, κόκκινη σαν παπαρούνα, γαμήλωνε να μάτια και έκανε πώς κούταζε απ' τήν άλλη μεριά. Γαυρ ένα διαστειμα, όσο ή γαϊδαρά πήγαινε το δημοσιό δρόμο, τραβούσε κι' ο γαϊδαρος ο δικός της από κοντά! Όταν όμως έβηκε πιασ' κάτω στο μονοπάτι, πού εκείνος ήθελε να στρίψι γιά τ' άμπάι του, ο γαϊδάρος σής Γαρουφαλιάς έννοούσε και καλά και πόνει να τρέξει κι' αυτός σαν έρωτικόριος από πίσω.

— «Μπα! ποῦ νὰ σοῦ βῆ, ξαρνικό. Θὰ σοῦ γωρῶσέ με!» ἐφώ-
ναζεν ἡ στωγῆ ἢ περιβολισιά. Καὶ καθίθαινε κάτω γὰρ νὰ τὸν
σέρη ἀπὸ τὸ γαϊδάρη καὶ τοῦδινε στὰ πλευρὰ μὲ τὸ ραβδί καὶ
ἐβασιανίζετο ὡς νὰ τὸν σέρη πάλι στὸν ἴσιον δρόμο. Μ' αὐτὸ
καὶ τέτοια μαρτύρια, καταντόσαι μεσημέρι νὰ γυρίσῃ στὸ χω-
ριό, ποῦ δὲν εἶχε οὔτε κικρὸ οὔτε βρεζὶ νὰ κοπιάξῃ καὶ τῆς ἄλ-
λης δουλειῆς.

— «Ἄ! νὰ σοῦ ἴπῳ, Γιακουμά! σὲ βλεπε συγγά! δὲν μπατ-
πακίνο στὴ γορῆ μ' αὐτὸ τὸ γαϊδάρη.

— Ἀπορομή, Γιακουμά! καὶ ἴλα θάρθουν βολικά.

— Δὲ στάνη ποῦ με παιδεύει καὶ μοῦ βροῖζει τὴ πίστι νὰ μὲ
βασανίσῃ, δε στάνη ποῦ ἀρρῶ νὰ πάω στὴ γορῆ καὶ νὰ μπατ-
πακίσοι στὴ δουλειῆ μου, μὰ στρέπουμαι καὶ ποὺ διαβάτις μ'
κιστὴ τὸν ἱστορία κῆθε προῖ. Καὶ δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ μοῦ ξε-
βροῦθουν τὰ ἐγκυὰ μου ἀδικὰ τὸν ἀδικῶν, καταλαβεῖς ποῦ ξέ-
ρει ὁ ἄλλος πῶς ὁ ξεμυλιτισμένος ὁ γαϊδάρης ὁ δικίος μου παίρνει

ξοπίσω τὸ γαϊδάρη τοῦ χωριανῶ:
Μπορεῖ νὰ τὸ πάρῃ κι' ἄλλοῦς!

— Δὲ βασανίσοι βρε Γιακουμά!

— Οὐγὶ δε βασίθαι καθόλου. Μὰ
παίνουν τὰ ἐγκυῶν νὰ τὸν ἀκωῶ
νὰ γαγκιζῇ καὶ νὰ τὸν βλεπῶ νὰ
μοῦ βροῖζῃ, γλυκαίσε ματιές. . . . Τὴ
μ' ἔπεισε αἰ. . .

— Σοῦ βροῖζῃ γλυκαίσε ματιές. . .
μπα τὸ μικκικρὸ. . . ζῶντες βίως
εἰ σκεπτομαι μπα Γιακουμά!

— Καλλίτερα νὰ σκευθῆς, λέω
γῶ, νὰ ξεκάνῃς τὸ γαϊδάρη καὶ νὰ
κροῦράσοι κῆθε μούλαρι, σὺν καὶ προσήτερα. . . .

— Οὐγὶ αὐτὸ δὲν εἶνε εἰκόλο πάρα, πρὶν ἔλθῃ τὸ πανηγύρι
τοῦ Ἀγ-Γιωργίου.

— Ἀμὲ τί λοιπόν;

— Νὰ, τὴ νὰ κῆνε, βρε γυναικά. Εἶπες πῶς αὐτὸς ὁ χωρι-
ανὸς σὲ γλυκακοπιάζει. . . .

— Νὰ, καὶ κικρὸ ὅρα μούραχται νὰ τὸν ἀρρίσω στὸ ξύλο.

— Οὐγὶ αὐτὸ νὰ τοῦ σκαρῶσῃς, λέω γῶ, μὴν ἄλλη δου-
λειά. Ἄμα στάνῃ στὸ μονοπάτι, ποῦ στέθῃ καὶ πάει αὐτὸς
στὸ ἀμπέλι του, νὰ τοῦ λῆς ἔτσι γελαστὸ καὶ γλυκά: «Δὲ μοῦ
κῆνεῖς λόγῃ συντροφιά, ἔως τὴ γορῆ; λόγῃς δρόμοις εἶνε ἀκίβρι;
ἔχεις πάντα κικρὸ νὰ γυρίσῃς στὸ χωριόρι». Καὶ αὐτὸς βε-
βαιῶ, ὅπως ἔχεις καὶ ἔμμεσοι μᾶτις κι' ἀφράτα μαρούλια δὲν
θὰ σοῦ ἀνοηθῇ. Ἔτσι ὁ γαϊδάρης μὰς θὰ ἀκωῶθῃαι γορῆ ἀπὸ
πίσω τὴ δική του τὴ γαϊδάρη. Ἢ στάνῃς στὴ γορῆ ἐνωρίς;
θὰ πολεῖς τὴ λαγκυκιά στὸ μακίθῃ καὶ θὰ γυρίσῃς ἰδῶ πρὶν
ὀκλώσῃ ὁ ἄλλος. Ἀἰ τί λῆς πόρα; δὲν εἶνε ὄραῖς αὐτὸ τὸ σχέδιο;

— Τὴ νὰ πῇ κι' ἡ καθύνην ἡ Γιακουμά! ἀπὸ τῆς τῆς ἔπα-
νε κι' ἔπεισε νὰ ἀκωῶσῃ τὴ συμβουλή του. Μπορεῖσαι νὰ τοῦ
χαλάτῃ καὶ τὸ γαϊδάρη! Ἐπειτὰ λέει μὰ παρουμά: «Ὅσα ξέρε;
κῆνε σὺλαβῆς ἀνδρῶν, δὲν τὰ ξέρουσι δὲνα γυνωστινῆς γυναικῆς».

— Κατὰ κῆ καλὴ μόνε νὰ μὲ τὸ παραξέλωσῃς μὲ δαύτον κῆδε;
ματιέρι. . . ἄ κ κ! ἴλα κι' ἴλα. . . νῆχουσι καίπο γῶ μα. . .

— Μπα σὲ κῆλο σου, Γιακουμά! Φτῶσ'
τοῦ κερῆ σου, γρηστικὴ μου. . . .

Καὶ ἔκκεσε τῆς φρεῖς τὸ σταυρὸ
τῆς γῆ νὰ διώξῃ κῆθε ποτηρὸ σὺλλο-
γισμοῦ. . . .

Καὶ ἀκίβρις ἡ σοφὴ συμβουλή τοῦ
Γιακουμά, ἔκκεσε ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲρῃ
κῆσῶς τὸ θάθῃα τῆς! Ἢ Γιακουμά-
νιὰ τὰ παρῆνε μὴ γορῆ! Ὅστε πα-
ρῆνονα πῶ, οὔτε βροῖζῃς στὸ γαϊδάρη,
οὔτε τιποτέ. Ἐκίνοῦσε προῖ, τὴ τα-
κτικῆ ὄρα, πῆρῆνε στὴ Λῶρα, πα-
λοῦσε τὴ λαγκυκιά τῆς κι' ἐβροῖζε στὸ

χωριό ἄωρις— ἄωρις γελαστὴ, γαρῶνιμῆ, βροδολόκικη, ἐντυ-
γρημένῃ. . . .

Ένα βραδυνό όμοιο έ Γιακουμής ήτανε πολύ συλλογισμένος. Τούρκοίτ'η να κρηπάρη. Η Γαρουφαλιά είχε φουρή από τ' πρώι και έως εκείνη την ώρα δεν είχε φουρή. Αυτό ποτέ δεν συνέβη: τί νάβρη τάχα; ένδύτως: ήλθαν δέκα, ήλθαν μεσάνυχτα, άλλ' ή Γιακουμάκινα ποδ νάβρη έλέμα! "Ω δυστυχία! Κάποια συφορά, βίβισια, θά τής έτυχε!

Ποδ νά ήσυχάση, έ φουκαρές. Πώς νά κλείση μάτι. Σκάνόνιται, ντόνεται και παίρνει τ' όδους, νόχτα μεσάνυχτα, γιά τή Χώρα. Καί ρήπως ήταν λόγος τ' διάστημα; δικαπέντε σωστά χιλιάμετρα! Αλλά τί νά κάνη, όταν άρπαξά κίνους τή γυναϊκά του;

Κατά τ'α γασάριματα φθάνει στη Χώρα. Πάει στο μινάδικο τ'ος Άκρίβ'ος, ποδ ή Γαρουφαλιά ξεπέζωσε κάθε πρωί:

—Βρε άδελφέ κ'ος Πανάγος, μπ'ες κι' είδες τή γυναϊκά μου; τήν έχασα από χθές τ'ό βράδυ.

—Μπ'ρι μ'όλα καλά! Πώς αυτό τ' έφρονέ;

—Μή δα ξέρω κι' έγώ ποιος διάβολος τήν πήρε;

—Γιά κ'όττα δ'ω κοντά στο σταυλο τ'ος Μανώλη. Σάν νά τήν είδα χθές τ' άπόγεμα νά δένη σ'έ μιά κώχη τ'ο γαϊδούρι. Ό Γιακουμάκης ξεκινά γιά τ'ό σταυλο τ'ος Μανώλη. Βλέπει μέσα τ'ό γαϊδάρο μ'έ τ' αυτιά πεντωμένα δίπλα σ'έ μιά φοράδα.

—"Α! τ'όν μασκαρέ! Χωρίς άλλος αυτός έ τσανκαμπέτης θά τ'ά σταιή όλα,

Άφ' οδ κ'έρε τ'ό γαϊδάρ'ο του έ Γιακουμής άρχισε νά ψάχνη και γιά τή γυναϊκά του.

—Βρε άδελφέ, Μανώλη, μπ'ες και ξέρεις ποδ βρισκεται ή Γαρουφαλιά μου;

—Μά . . . μ'ος φαίνεται . . . σάν νά τήν είδα . . . δηλαδή δε ξέρω και καλά, μ'έ γιά φάξε πάρα και κατά τ'ό νταμαρί . . .

Γράγει λαχνιασμένος έ κακομαίρης έσια κ'εϊ. Κοττάζει και τί νά ιδ'η! Τή γυναϊκά του ποδ καθόντανε σ' ένα πάνκο από πάνω και γλυκομιλεσσε μ' ένα ξανθό και αλοκακωμένο παλιμαρί . . .

—Μωρή σ'όλα! Τί έβρεις; τ'ής φωνάζει άγρια από μακριά.

Η Γαρουφαλιά έπρόμαζε και τ'έχασε γιά μιά στιγμή: άφ'όνη τ'έ καθόντανε ποδ είχε μ'έ τ'ό νέο και πρέχει σ'έν άνδρα τ'ος.

—Τί έβρεις; βρε Χριστιανή! Πώς άρχισες ένα μερόνυχτο νά γυρίσες σ'έτσι, και μ' άρχισες με τή τρεμάρα, κι' έβρες: έκείνη χαμήλωσε τ'ά μάτια και κ'έτι πήρε νά ξερομασίση.

—Μήπως σοδ σ'άκρωσε πάλι καμμιά ιστορία έ γαϊδάρ'ος;

—Όχι . . . ναι . . . καλά λές . . . λόπος σταιει . . .

—Τί δεν ήθελε νά γυρίση πίσω;

—Δεν ήθελε πρ'ος χ'όρες τ'όν έξέφυ, μ' αυτός δεν τ'έ κοιτάει.

—Μπ'ό τ'όν άφ'όλισμα!

—Βέβαια. Π'οναί έβρεις, γιά φοράδα και κ'οντά και . . .

—Ποιανός ήτανε ή φοράδα;

—Νά τ'ος κ'ος Στανούζ' από έδω . . .

—"Α! κατ'άλλ'όλα είμαι κ'ένας ποδ λέγαμε γιά νά σ'έ συντροφεύω σ'έ τή χώρα. Καλός νέος φαίνεται; φρόνιμος;

—Ποδ'ό καλός μ'όλοτα . . .

—Μ'έ καλό, γιατί δεν τ'όν παρακαλούσες νά γυρίσ'η μ'έτι σ'έ χωριά;

—Δεν ήθελε ν'αρεπ'όταν γ'έ μ'έ παραξήγησε κανένας ποδ θ'έ μ'έ έβλεπε μ'έτι.

—Καλά, δεν ήθελες κανένα άλλος ζ'ω' νά καθ'αλιμ'έψης;

—Γ'όσοφα, μ'έ δεν κ'έρε.

—Δεν άρχισ'ον με τ'ό σιδερέδουμα;

—Τί έβανε, λ'έμε νά δ'ωσω μιά δοξαμιά! Σ'άμπως τ'ά βρισκ'ονε σ'έ δ'όμο τ'ά λερτά;

—Άρ' π'ώς έβρες; ές τ'ό βράδυ; Δεν ζ'ωδεφες;

—Από δ'ω τ'ος λόγου τ'ος, έ κ'ος Στανούζ' μ' έφ'όλεθε . . .

—Ναι! αυτό . . . πολύ καλό. Καί τ'ώρα τί γαρ'έσαι;

—Νά! . . . γυρεύει . . . νά μού δείξη, λέει, τὸ νταμάρι. . .
—Τὸ κακό σου τὸ ψυχρό! ἐσένανε κι' αὐτοῦνουμε τοῦ μα-
σκαρῶ!.

—Γιὰ νά σοῦ πῶ! μὴ θυμῶνῃς! Ὁ Σταυρῆς εἶνε ὅπως πρέ-
πει: νέος . . . δὲν εἶνε ἀπὸ 'κείνους ποῦ . . .

—Καλὸ! ὅα λογαριαστοῦμε σὺν γυρίσομε σπὸ χωριό. . .

—Μὰ ἂν εἶνε ἔτσι καὶ φοβερίζεις,
τότῃς νά λογαριαστοῦμε ἀπὸ τώρα.

—Δηλαδή; γι' αὐτὸ νά πῆ αὐτό;

—Πᾶει νά πῆ πῶς ἂν σοῦ κακο-
φαινεται, μαθίς, νά μὴ μεταγυρίσω
σπῆτι. . .

—Τί ἔκανε, λέει: νά κάτσης ἐδῶ;
καὶ τὸ περιβόλι: ποῦ θέλεις πότισμα;
Μπα π' ἀνέθεμά σε, γαϊδάρε, σὲ τί
μπιλιόκδοε μὲ βάζεις. . . . Πότε
νῆρῃς τὸ πανηγύρι τοῦ Μαρτίου
νά τὸ ξεκάνω νά πάη σπὴν ὄργη
τοῦ Θεοῦ!

— Ἄφῃσέ τα τώρα αὐτά. Δὲν ἔχω ἔρξι γιὰ γκρίνιες. Λέγεις
καθιστά, καὶ ξάστερα θές νῆρῃω σπῆτι ἢ νά μείνω 'δῶ. . . .

—Ἐλα, ἄς εἶνε. . . . Λιντε νά 'δῃς τὸ νταμάρι: καὶ κάνε
γρήγορα καὶ τὰ μάτσι σου τέσσαρα, καὶ μῆνῃ, γιατί. . . . ξέ-
ρεις. . . . ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀπὸ 'κείνους ποῦ. . . Ἄ! ποῦ σοῦ τὸ
λέω!

Καὶ χαμηλώσας τὸν κοιλὸ του ὁ φουκαρῆς ὁ Γιακουμάκης
ἐτρέβηξεν ἵπισω νά φύγη, ἐν ᾧ ἡ Γαρουφαλῆ ἐτρέξε πεταχτῆ
— πεταχτῆ νά 'δῇ τὸ νταμάρι. . . .

(Μίμησις).

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΤΕΘΝΕΩΤΟΣ . . . ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ*

Ἐσχημάτιζον πεσσαράκοντα πέντε μοιρῶν ἀπόκλιτον πρὸς
τὴν ἑλπίδα ἵτοι, καὶ γὰρ σκαίστερος, ἐργὸν ἐπερῆ τὰ τεσσα-
ράκοντα ἐπὶ κατὰ πέντε μονάδας, ἐν τούτοις μέχρι τῆς στιγμῆς
ἐκείνης οὐδεποτέ οὐδεμίαν ἐργὴν ἀπορῆν νά σκαίῃ τῆς ἀντί-
ποδας τοῦ κατω κέρρου, γι' οὗ διαρκῆς καὶ ἀλλεπάλληλος τῶν
δυσίων μου μετακαταβάσεις εἰς τὴν κίεσον μακαρίστῃ οὐδὲ
ἄπαρ με συνήκισαν.

Ἦσαν ἐκτάκτως ἄγχις καὶ τοῦτο ἵσως διότι δὲν ἐπλήρουν
τὸν ἴκτρον μου, ἵταν σπῆσι μου φῆσαν, ἔργαμος ἀλλ' ἀπικνος,
περὶκρῆνος σὺνδρος ἢ καὶ τὸ σπῆσι μου κῆσι, ἢ προσεχίης
μου Κίεσι, τὸ τῆσι τῆς δεξιῆς ἢ ἀριστερῆς—δὲν ἐνθυμῶμαι
ἀκριβῆς—πῶς μου, ἐγὼ ἠκούσῃ ἐν τῷ βίῳ τῆς διακασίας
παντῆρῃνος ἀκαρῆσις ἐμοῦ καὶ ἀσπῆρῆς τῆς πᾶσιτων κατὰ
τὴν ἀντικῆσον μου, καὶ οὐ μάλιστα ἢ ἐπιπῆρῃ, ὡς λέγεται,
εἶνε πάντοτε σπῆσι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τὸ μόνον νέρος ἐπερ
ἐπῆρῃς διαρκῆς τὴν ὄριζοντα τῆς ἡμέρας ἀσπῆρῃς μου ἴστο ἢ
ἠσπῆρῃ ἵστοις ἔπῆρῃς ἀπορῆσι καὶ αὐτὸ ἔμοις, ὡς ἐν ἀνα-
μνησῃνον, ἐπῆρῃν ἢ ἔπῆρῃς τῆς Κίεσις μου πῆρῃ νά τὸ
διότι, δι' ἔπῆρῃν, ἐπῆρῃ κα, ἐν ἴστον ἀσπῆρῃ νά ἐννοῆσω πῆρῃ
τῆς ἀσπῆρῃς ἐν πεπῆρῃσις δὲν ἀδῆ, πρὸς ἐπῆρῃν, πρὸς ἐμῶν ἢ. . .
πρὸς ἀλλῆν τῆς δὲν ἴστον. Ἐπῆρῃσις, ἔμῃν ἀσπῆρῃς καὶ

* Τὸ μετὰ κινεδοῦσις καὶ σπῆρῃσις ἐμοῦ καὶ γὰρ τῆς γῆς
πρῆρῃνον τοῦτο δημοσίως, εἰς οὗ τὴν ἀντιπῆρῃσις ἢ ἐντοπῆρῃσις
ἢ ἀναγῆρῃσις ἔμοις, ἐφῆρῃται εἰς γῆσις ἐν Σπῆρῃσις λογογράφον,
ἐπῆρῃσις πρῆρῃσις νά μῆς τῆσις, διὰ τῆς συνερῃσις τοῦ με-
τρῆρῃσις δὲ ἐπὶ ἔπῆρῃσις ὑπογράφοντα.

λίαν ευχαριστημένος κατὰ τὰ ἄλλα ἐκ τῆς ζωῆς, οὐδέποτε δὲ εἶχον σκεφθῆναι ἢ εἶθω εἰς δεσποληφίας μετὰ τὸν θάνατον ἂν ὁ κύριος αὐτῶν δὲν ἐπήγγετο αὐτόκλητος.

Μάλιστα! αὐτὸς ὁ κύριος καὶ ὑπὸ περιστάσεως ὁδῶς ἀπροσδοκῆτους, ἀνευ προηγουμένης ὀφλήσεως, ἀνευ ἀδικησίας, ἀκαρμίας, κεραινοσβόλου, μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μου ἔκ τινος χάριτος, εἰς τὸν ὅποιον εἶχον μεταβῆ μετὰ τῆς Καίτης μου πρῶτην φοράν, ὡς σύζυγος, κατ' ἀνάγκην, ἀφ' οὗ ὁ γάμος αὐτὸς εἶχε διοργανωθῆ ὑπὲρ τοῦ Βρεφοκομείου, πλὴν δὲ ἔχον σχέσιν πρὸς τὰ βρέφη δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρῆθαι ἀπαρατήρητον οὔτε ἀπὸ ἐμὲ οὔτε ἀπὸ τὴν σύζυγόν μου.

Ἐμείνου ἐν τούτοις ευχαριστημένος διότι μοι ἐδόθη εὐκαιρία νὰ παράσχω εἰς τὴν Καίτην ὀλίγας ὥρας διασκεδάσεως, ἥς ἀπὸ τοῦ γάμου μας ἐστερείτο καὶ τὴν ὅποιαν μετὰ παιδικῆς ἀφειλείας μοι περιέγραφε κατὰ τὴν ἐπιστροφήν μου, περιχαρῆς δὲ ἀμφότεροι, μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐκτυπώσεών μου κατελιθήμεν.

Μετὰ πάροδον μόλις ἑλέθων λεπτῶν—ὦ! ἀνθρώπινη ματαιότης!—ἠσθάνθην τὰ βλέφαρά μου καταπίπτοντα βαρέα, ὡσεὶ μοιλοῦθιναι βελθίδες, ἐνόμισα πρὸς στιγμήν ἐπι ἡ κλίτη καταρρεῖ μετὰ τοῦ θαπέδου συναποσύρουσά με, ἔδωκα βιαίαν ὄθησιν δι' ἑλῶν τῶν δυνάμεών μου ὅπως ἀνοιξῶ τὰ βλέφαρά μου καὶ ἴδω ποῦ φέρουμαι. Καὶ τὸ κατώρθωσα μὲν, συγχρόνως ὅμως τρομῶδες εἶγος διέδραμε τὸ σῶμά μου ἔλῶν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις ὀνότων, παράδοξος βόμβος, ὡσεὶ ἀπομαμακρυσμένη τυμπανοκρουσία ἤγει ἐν τῷ κρανίῳ μου, ὅπερ μοι ἐφάνη ὅτι διαστελλετο βαθμηδὸν καὶ ἐμεγεθύνετο, ὡς κύστις ἐξ ἐλαστικοῦ, μέχρις διαρρηξίσεως· ἀπὸ τοῦ στήθους μου, ὡσεὶ ἀπὸ τοῦ βήθους φρέατος ἤγει ριφθίσης πέτρας, ἐξῆλθεν εἰς ἀπαισίως δοῦπος ἀκολουθούμενος ὑπὸ ἐνὸς παρατεταγμένου ἤχου! . . . καὶ τῆς καρδίας μου ἔπαυσε νὰ κλωρῆται τὸ στερεότυπον ἐκκερμεές.

Ἦμην νεκρός! Ἄν καί, ὡς ἐκ τοῦ ἀπροόπτου θανάτου μου, δὲν ἐπρόβλεπα νὰ ἐκτελέσω τὰ τελευταῖα χριστιανικά μου καθήκοντα, ἐν τούτοις μέχρις τῆς τελευταίας μου πνοῆς ἤμην χρι-

στιανός καὶ ὡς τοιοῦτος ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανάσιαν τῆς ψυχῆς ἐνόμισον ὅμως—καὶ τοιαῦτα νομίζω ἢ εἶναι ἡ πεποθήσει ὄλων τῶν ἐμοδῶν μου, —ἐπι ἡ ψυχῇ μου ἀπᾶ κατενόησα νὰ ἀπαλλοτρίω τοῦ εὐτελοῦς σκεπτικῶν κελύφους τῆς ἢ ἐπέσπευδε δευρακία πρὸς τὴν κλιονόστατα χάρις κἂν νὰ στραφῆ καὶ ἴδῃ τὸν κόσμον, ὡς ἄλλοτε ἡ λίαν περίεργος σύζυγος τοῦ Λώτ. Ἄντι νὰ πετάξῃ, ὡς λέγεται, ἡ ψυχῇ μου, τὸ πνευματικόν μου δηλαδὴ ἐπὶ γοῦρετο, σκιά ἀφανής, ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τῆς κλίτης καὶ περιεπτύσσεται ἔστιν ὅτι τὸ νεκρὸν μου σῶμα διὰ τὸν περὶ τὸν τῆς ἑαυτοῦ, ὡς χρυσάλλης παύσασα με τὸ ὡς λογίαις. Ἐξίστην ἄκουον, ἠσθάνθηκα—ἐνοῦται ἡ σκιά μου—τὰ πάντα. Παικίτρου μετὰ πόθου τὴν Καίτην μου κοινομένην ἔσχηκα καὶ ἀνυπόπτου κατ' ἀρχαί, μὴ γνωρίζουσαν ἐπι το ἄδοκτον ἀπύγχα καὶ ἔπειτα πράγματι ἡ ψυχῇ μου, καὶ εἰς ἡμῶν ὄλιος ὄψη, διὰ τὸν ὄδον τῆς ἀποπνεύσεως τῆς. Εἶτα ἡμῶν νὰ ἀναπέμπῃ ἑκαρρούς, μὴ ποῦν ἑκαρρούς, γογγυσμῶν, τὸ σῶμά τῆς ἑλῶν ὑπερτασῆ, ἑκαρρούς ἀποπροπιάσεως ἐκκομίας ἀπιστοῦτο βαθμηδὸν ἐπὶ τῆς γλίσσοις ὄψεως, ἥτις κατὰ μικρὸν ἠλκιστοῦ μεταπίπτουσα εἰς ἀπύγχασιν Δυστυχῆς Καίτης! τί εἶχον ἀπὸ γῆ; Μήπως ἔξιστην ἐν οὐαίρῳ ὅτι ἢ ἐβρισκον, ἀρνητικῶς, εἰς τὴν πραγματικὴν ἡμῶν;

Μετὰ μικρὸν τὴν βλέπω συσπειρουμένην, ὡς πρὸ κινδύνου, τρέμουσαν σκεπτικῶν καὶ λέγουσαν ἐν παραληρηματι.

—Ἄ! ὄχι! Βότα! ἔχω σύζυγον! ὄχι! ποτέ!

Ὁ Βότας αὐτὸς ἦτο στενὸς αἰσθητικῶς μου ὄλιος καὶ τὸ στενωπῶτον πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μου. Διακρούετο ἐξ αἰτίας τοῦ διπλωματῆς του, ποικίτης κατὰ συνθήκην, νοθῆς ἐκ φύσεως, πλὴν γροιστῆς ἀπαρχαυλῆς. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἢ ἀπεπειράθη νὰ τῆ προσφέρει καὶ ποικιλοκίτρου ἐκδουλεύσεις, καθὼς ἄλλως δὲν ἔκρηται ἡ ταραχὴ τῆς Καίτης μου.—ἔχω σύζυγον! . . . ἐξομῶμαι. Ἄ κατὰ ἡ φράσις ἐκείνην τὴν ψυχῇ μου, ὡς παραδείσιος ἀναλαμπῆ—καθὼς ἔχουσι καὶ αἱ ψυχῇ αὐτῶν τὸν ἐκείνην τῶν—, μὲ ἐν ἑλασρὸν δὲ περὶ τὸν σωματικὸν περιεπτύχθη τὸ τρέμον τῆς σύζυγόν μου σῶμα, ὅπερ ἐβρισκῶν ὑπὸ τὴν ψυ-

χρον του αναγκαστικού μου επαφής. Νέα σπαρτωδική κίνησης εξέτεινε και πάλιν τὰ συνεσπυρωμένα μέλη της. Βραχὺς στεναγμός διαλιθίσθησεν ἀπὸ τοῦ στήθους μέχρι τῶν χειλέων, τὰ βλέφαρά της ἐκινήθησαν τρομαδῶς δις καὶ τρίς ὡς ἀνεμώνης πέταλα ὑπὸ πνοῇ ἀγερνιῆς αὔρας καὶ ὁ ποθεινὸς τῶν βραχιόνων της κρίκος ἐξήτησε αὐτομάτως ὡς ἄλλοτε τὸ ἄπνου ἤδη σῶμά μου.

—⁷Α! . . . ἐξοφώνησε, Νικό μου! . . . Παναγία μου! . . .

Ἡ κραυγὴ τὴν ἐποίησεν ἔρριψε πρὸ τῆς πικρᾶς ἀληθείας ἔθηκεν εἰς παλμικὴν κίνησιν τὰ ἀτμώδη μόρια τῆς σκιᾶς μου, ἥτις ἠρθάνετο λήθη ἔσθη οὐδέποτε εἶχε δοκιμάσει ἄλλοτε ἐφ' ὅσων διήρκεισεν ἢ μετὰ τοῦ σώματός μου συμβώσις της.

Εἰς τὰς κραυγὰς τῆς Καίτης ἔδραμον κατὰ πρῶτον αἱ ὑπερήστια, εἶτα μικροὶ γείτονες καὶ τελευταῖοι πολλοὶ συγγενεῖς καὶ φίλοι. Μεταξὺ τῶν πρώτων ἔσπευσε καὶ ὁ ἰατρός μας, ὅστις μετὰ τινὰς ἀνεγνωτικὰς κινήσεις διεπίστωσεν ἐν ὄνματι τῆς ἐπιστήμης τὸν θάνατόν μου, προσελθόντα ἐκ συγκροτῆς καρδίας, κατὰ τὴν γνώμην του, ἥτις ἦτο σεβαστὴ καθόσον εἶχεν ἀποκατήσῃ ὁ φίλος μου μεγάλην πείραν ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν διακρίσεων . . . Ἡ ἰατρικὴ αὐτὴ γνωμοδότησις καθήσυχασε τὴν περιέργειαν τῶν παρισταμένων περιορίσασα τὰς καταβληπτικὰς ἐρωτήσεις των περὶ τοῦ πῶς καὶ διατί, ἐνῶ ἦτο τόσον καλὰ, καλὸ εἶνε δυνατόν; τί τῷ συνέβη; κτλ. καὶ ἐχρησίμωσεν ὡς πρόλογος τῆς ἀσεβοῦς κωμωδίας, ἥτις παίζεται εἰς βῆρος τῶν νεκρῶν ἐπὶ τῶν ἀνεκλήτων ζώωντων.

«Ὁ! ἂν οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐγνώριζον ὅτι τίποτε δὲν διαφεύγει τὴν ψυχὴν τῶν νεκρῶν θὰ ἦσαν ἐντάτως προσεκτικοὶ κατὰ τὰς πενήμιους αὐτὰς ὥρας καὶ θὰ ἀπέφυγον νὰ ὑποδῶνται πρόσωπα ἀρλοκίων κατὰ τὴν τραχιωτέραν σκηνὴν τοῦ δράματος τῆς Ζωῆς.

Καὶ πρῶτον ἀρπάζουσι δραματικώτατα καὶ σχεδὸν ἀπάγουσι τὴν Καίτην εἰς παρακείμενον δωμάτιον ἔπου τὴν ἀκολουθεῖσι πάντες οἱ . . . ἀπρόσκλητοι. Ἐμὲ δὲ ἢ μᾶλλον τὸ σῶμά μου ἀφῆκαν μόνον μετὰ δύο ὑπερεπιδῶν καὶ κυρτῶν γραιδίου,

ὅπως θὰ ἐξετάσει καθήκοντα σκληροστοίας, ἀλλὰ τοῦ ὁποῦ προωπίστον καθήκον ἦτο νὰ μὲ ἀπαλλάξῃ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, τοῦ δακτυλιδίου μου, ἐνὸς θαυμασίου σπυρρίου. Φαίνεται ὅτι θὰ εἶχε ἀνεγνωσθῆ τὸς νεκρικοὺς διαλόγους τοῦ Λουκιανοῦ καὶ ἐγνώριζεν ὅτι ἔδει νὰ ταξιδεύσω ἔσον τὸ δυνατόν ἔσιν πολλῶν ἀποσκευῶν. Ὅπως ὅσοι ἐμοὶ ἢ κολάσιμος αὐτῆς πρᾶξις τῆς πτωχῆς γριᾶς δὲν ἦτο τόσον σθεναρὰ παραθάλλασμα πρὸς τὴν ἀσεβῆ ἱεροσύλην τῶν ἑρῆς καὶ ἀποτίμων συγγενῶν μου. Πράγματι, μὲν ἐκείνη ἢ διαδικασία τοῦ σκληροστόματος εἰσαφῆσεν ἐπιεικῆσον σύνταγμα συγγενῶν παντός γένους καὶ ηλικιακῆς βαθμῆς ἥτο ἀδύνατον νὰ τοῦς ἀπαριθμήσω. ἀκριβῶς δὲ ἂν ὁ Ἄδρακμ. Ἰσακὴ καὶ Ἰακωβὸς καὶ οἱ πρὸς ἐμοὶ εἶχον νὰ ἐπιδείξωσι τόσον συγγενικὴν πικρῆσιν ἄνδ' ἀδελφοί, μὴ θεῖα πρὸς μητέρας, εἰς πρὸς πατρός θεῖος, ἐπὶ τὰ ἀνεψιοί, δωδεκά ἀνεψιοί, ἐξ ἀδελφῶν, δὲ πρῶτοι καὶ δεῦτεροι καὶ τρίτοι καὶ . . . τέταρτοι . . . βιβλίου καὶ τέταρτοι διότι, ἐταν ἀποθνήσκαι, κανεῖς ἔσιν ἀμέσως κληρονόμος, γίνεσθαι συγγενῆς πρὸς ἕλον τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ὅσον λοιπὸν αὐτὸ το σῆμας τῶν ἀπαισίων συγγενῶν ἐτέθη ἀμέσως εἰς ἔργον ἄλλος ἦναίε συγγενῆς, ἄλλος ἀδελφῆς ἀνεψιῶντος σκεῖ, διεσπῆρσαντο κοτῆς, ἀνεγνωσκοντο ἔργα, ἀνεγνωσκοντο τὸ πᾶν. Ἐξέροθος βωθὸς, ἀνεσυχία μεγάλη, σύγχυσις ἀπερίγραπτος. Ἐξήρσαν αὐτοὶ οἱ χρηστικῶς λοιπόν; Ἐποθεῖν νὰ βιβλιωθῶσιν ἂν ὑπῆρχεν ἢ οὐ διατίθη, τίς ἐκ μέρους μου, καθὼς ἐροδοῦντο μὴ ἢ περιουσίαν μου εἶχε διατεθῆ ὑπερ τῆς Καίτης. Ἐπὶ τέλος ἢ ἄλλοις οὐδὲν ἔσθη ἀνεσυχῆστικὸς ἔργαρος μου, τοῦς καθήσυχασεν ὄληρον. Οἱ πρακτικότεροι μάλιστα αὐτῶν ἤρχισαν νὰ συμπάπτωσι καὶ πρῶτον κατὰλογον ἀπογραφῆς κινήτων καὶ ἀκινήτων καὶ καταρτίζωσι πίνακα διανομῆς, καθ' ἂν τῆ γενναϊοφροσῆ ἐπεμύθωσι τῆς παρυσάριον θεῖας μου παρελαφίτε καὶ εἰς τὴν Καίτην «ἐν μικρὸν ἐνθούμιον» ἐκ τῆς περιουσίας μου καὶ τοῦτο διότι ἢ Καίτη εἶχεν ἀτομικὴν περιουσίαν δὲν εἶχε δὲ ὑποχρεώσεις οἰκογενειακάς,

ἐνθ' ὅσοι ἐπίνοι· ἦσαν εὐλογημένοι καὶ ἐκτὸς τούτου συγγενεῖς, αἷμα . . . ὡς ἔλεγεν φαρισαϊκῶς.

Καθ' ἓν δὲ χρόνον οἱ σοβαρότεροι ἠσυχολοῦντο περὶ τὰ τοσούτων λεπτὰ ταῦτα καθήκοντά των, τρεῖς τέσσαρες νεκρὰ ἀνεψία μου ἐσυχολάζον τὸν θάνατόν μου ὅστις ἐπέβηθ' ὅσον ἀπροόπτως ἔμελλε νὰ ἐπιφέρει ἀναστάσεων εἰς τὰ σκεδῆτά των.

—Τώρα βρῆκε καὶ αὐτὸς ὁ εὐλογημένος νὰ ἀποθάνῃ!

—Ὁ ἄχάσωμε τοὺς τρεῖς καλλιτέρες χοροὺς!

—Ναί, μόνον τοὺς χοροὺς; τὸ θέατρον τὸ δικασμονεῖς; Καὶ μάλιστα μὲ τὸν Ἀνσέλημν!

—Μάλιστα! νομίζεις ὅτι δὲν θὰ πάρε.

—Μὰ γὰρ τὰ μάτια τοῦ κόσμου τοῦλάχιστον δὲ μπορεῖς πρὶν σαραντίζῃ! . . .

Τὸν λίαν κολακωτικὸν αὐτὸν δὲ ἐμὲ διαλογὸν διέκοψεν ἡ διάτορος φωνὴ ἐξ ἀδελφοῦ μου εἰσαρμήσαντος.

Αὐτὴ! . . . ἐφώνηξε ἐνιστῶν τὴν Καίτην, εἶνα θεοπρόδο! Κατὰ τὸ κεφάλι τοῦ κρατοῦ δὲν θὰ φθάσῃς οὐτὲ ἑκατὸν λίρας γὰρ τὴν κηδεῖα. Ἄκουε ἐκεῖ κατὰστασις! Μεγαλίειν! Ἄδικα ἔξοδα! Ἄλλως τε εἰς τὸν μακαρίτην δὲν ἤρασκον αὐταὶ αἱ ψευτοσπιδεῖζεις! . . .

—Πτωχὴ Καίτη! τῆς ἀπαγορεύεται νὰ καθορίσῃ καὶ τὰ τῆς κηδεῖας μου. ἔτι ὑπὸ τῶν συγγενῶν μου με τοὺς ὀπίσθους ἐν ὅσῳ ἔξω οὐδεμίαν εἶχον στέγην. Τότε ἐνόησα τὸ βάρυ μου ἀμάρτυμα, νὰ μὴ συντάξω διαθήκην. Ὁ ἄρῶπλιζον ὅλα ἐκεῖνα τὰ τέρατα.

Τέλος μετὰ πολλὰς συνεννοήσεις καὶ τελευτήσεις ἀπεφάσισαν νὰ ἀναθέσωσι τὰ τῆς κηδεῖας εἰς τὸν Βόπταν, ὡς οὐδέτερον ἔδαφος, ὅστις προσέβηθ' ἐν τῶν πρώτων, ἀγνοῶ πῶς εἰδοποιήσεις, εἶχεν τὴν καλωσύνην νὰ παρακαλῇ τὴν Καίτην μου.

Μετὰ μικρὸν ἤρχισεν ἡ παρέλασις τῶν νεκροπομπῶν, τῶν ἀνθακῶμων, τῶν ἀμαξήλατῶν καὶ πάντων τῶν εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις χρησίμων ἀλλ' ἀδιορθῶτων ὑποκειμένων. Φωναὶ, διαμαρτυρίαι, ἐπικλητικαὶ καὶ βλασφημικαὶ ἀπετέλεσαν διαδοχικῶς ἄρπασιν καὶ παλίρροισιν ἀπὸ τοῦ προαυλίου μέχρι τοῦ

νεκρικοῦ θαλάμου μου. (Οἱ στέφανοι ἦσαν πολλοὶ ἀκριβοί, ἡ νεκροφορὰ ἀμαξία ὅπως εὐδακῆσαι νὰ κινήσῃ τοὺς ἀθερτικῶδες προγῶν τῆς ἐπείρεσι νὰ τοὺς ἐπιγυρῶσασουν ὁ δὲ ἰδιοκτῆτης τῆς ὡς ἐλαφροντικῆν περίπτωσιν τῆς ἀπληστίας τοῦ ἐπρόβαλλε τὴν διπνετικῶς ἔξω καταπίπτουσαν βροχίην.

Λίγους ἐπικρατεῖ σχετικῆ σιγῆ ἀφίνουσα δίδον εἰς τοὺς καταρθάζοντας ἱερεῖς, εἰτινας πινάξοντες τὰ κατὰβροχα βῆσασα τῶν ἐπιθροῖζον μετὰ γέλιου.

—Ἡμεῖς τοῦ βροχίαι ὁ εὐλογημένος νὰ ἀποθάνῃ! . . . ὡσαὶ ἐκρῆτα εἰς ἐμοῦ ἢ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν μετὰστασις μου καὶ ὡς νὰ μὴ ἐπιπρῶνοντο διὰ τὴν ἐνοχλήσιν. ἢν ἄκων τοῖς προξένισα. Τὴν ἀπαρσιτικῶν κῆτων τῶν ἱερέων ἐραίνοντο ἐπιδοκιμαζόντες καὶ οἱ προσερχόμενοι προσκεκλημένοι ἐπὶ τῆς ὕβριος τῶν ἰσίων ἀπετυπῶτα σχεδὸν ἀρνακτικῶς διὰ τὴν ἀπροσπτον ταύτην πρὸς πλῆσιν.

Τέλος ὑπὸ τῆς ὑπνωτικῆς ψαλμοδικῆς ἱερέων καὶ ψαλτῶν, ὑπὸ τοὺς κοπετοὺς τῆς Καίτης, τῆς μεμφυμοῖσις τῶν κατὰ συνθήκην προσημασίων μου καὶ τὴν συνεχῶς καταπίπτουσαν βροχίην ἡ νεκροφορὰ ἐχώρει βραδείως πρὸς τὸν ναόν. ἐνθ' ἐγὼ, δηλ. ἡ ψυχή μου, ἰπτάμην ὑπερῶν τῆς ποιότης ἀσυχολοῦμενος εἰς ψυχολογικὰς παρατηρήσεις, λίαν δυσχερεῖς ὄντως ἐν τῇ περιστασίαι ταύτη, καθόσον οἱ ρυθμικῶς κινούμενοι θέλοι τῶν ἀνοικτῶν ἀλεξίθερόων δὲν μοὶ ἐπέτρεπον νὰ παρατηρήσω ὡς ἔδει τὰ μεταξίζοντα πρὸς ὅσα τῶν συνοδῶν μου. Ἠδονάμην ὅμως νὰ μαντεύσω τὰς διαθέσεις τῶν ἐκ τῶν ἐκρεμνόντων ψιθυρισμῶν τῶν, εἰτινας συνδυαζόμενοι ἠδύναντο νὰ ἀποτελέσωσιν ἐξόκληρον τομὸν Φιλιππικῶν κατὰ ἀθῶν νεκροῦ τολμησαντος νὰ ἀποθάνῃ, χωρὶς νὰ συμβουλευθῇ πρότερον τὰς μεταφορολογικὰς προγνωστικὰς δειλίους τοῦ Καζαμικῆ.

Τινας κῆτων μάλιστα, μὴ περιερισόμενοι εἰς μόνον τοῦ ἀμαρτήματός μου τούτου τὴν ἐπίκρισιν, ἐσυχολάζον καὶ τὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ μου βίου διαβλέποντες ἐν τῷ αἰσινιδίῳ θανάτῳ μου σφοδρῶς τινα συζητικῆν σκεπὴν ἢ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἢ ἀποτόμως διακοπὴ τῆς ζωῆς μου. Ἄλλοι ἐραντάζοντο ἄλλας

ακουστικής και ή νοσταλγία των Ιερέων ψαλμοδία ἐπιτίγεται ὑπὸ
βίβραρον ἁριστον, κρητον, νοσταλγίαν καὶ αὐτὸν μέλις ἀκούσμα-
νον, ἀλλὰ καὶ μὴ ἐπιτρέποντα νὰ ἀκούηται ἄλλο τι ὑπὸ τῆς
ζώσης ἀκοῆς· ἡ ψυχὴ μου ἔμειν ἀκοή ἦτο τόσο ἄξια, ὥστε
συνίλασε πάντα ἔχον κατὰ μέρος ἀναποταμιεύουσα πάντας συγ-
χρότως ἐντὸς τῆς δικαιοῦσας μου συνειδήσεως.

Τέλος ἡ πρώτη, ἔβρασε πρὸ τοῦ ναοῦ ἐλαττωθεῖσα ὁμῶς
κατὰ τὰ τρία τέταρτα καθότι οἱ πλείονες τῶν ἀπαρτιζόντων
αὐτὴν ἔχον φροντίση ἐν τῷ μεταξῷ νὰ ἀπαλλοτριώσιν εὐσχημῶς
τοὺς ὀφειλοῦς τοῦτου καθήκοντες μετὰ τὴν ἐντὸς δὲ τῆς ἐκκλη-
σίας διαδικασίαν ἐλάθουσαν τὴν πρὸς τὸ κοιμητήριον ἀφουσαν
ἐλαττωθεῖσα τὴν φρονίαν αὐτὴν, ἦτο οἱ στενοὶ συγγενεῖς οἵτινες ὡς
ταῦτοισι ἦσαν ὑπερβολικοὶ καὶ τοὺς περισσεύτους τῶν ὑποίων
οὐδὲ κατ' ἄψιν ἐνωρρίζον, φτωστοὶ τινες, ὧν ἡ κατοικία ἐκείτο
παρὰ τὴν ἀφουσαν εἰς τὸ κοιμητήριον, διὰ λόγους εὐνοητοῦς
καὶ μεταξῷ τούτων ὁ στενός μου φίλος Βόστας, καθ' ὅσον οὐ-
δὲν τὸ ἄξιον λόγου. Οἱ συνοδοὶ μου ἐντὸς τῶν κεκλεισμένων ἄ-
μαξάν, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, δὲν ἦσαν πλέον ὑποχρεωμένοι καὶ ὑπο-
κωπτοσιν εἰς τὸ ἐκ τῶν συγγενικῶν ἢ φιλικῶν δεσμῶν ἐπιβαλ-
λευμενοὶ αὐτοῖς καθῆκον καὶ ἀπολλοτριμένοι ἐντελῶς τῆς ὑποκρι-
τικῆς ἐπὶ τὸ πένθημον διασκευῆς τοῦ ἔρους των, ἔλαβον τὴν
φυσικὴν των ὑπόστασιν καὶ ἐπράπησαν ἐπὶ τῆς συνήθους βιωτι-
κῆς διαλέξεως των. Ὡς ἐνόμίζε τις ὅτι μετέβαινον εἰς ἐξοχικὴν
τινα διασκεδάσιν ἢ μᾶλλον ὅτι ἐ π ἔ σ τ ρ ο ν καθότι κατὰ
δικαστικὰ δικαστήματα πολλὰ ἐξ αὐτῶν κατήρχοντο ἐκ τῶν ἀμα-
ξίδων καὶ μετέβαινον εἰς τὰ ἴδια, οὕτως ὥστε ἐν τῷ νεκροταφείῳ
ἔβρασαν οἱ στενωπεροὶ μου μόνον συγγενεῖς καὶ ὁ στενός μου
φίλος Βόστας ὅστις μέλις ἀναπετέθη, ἡ σωρὸς μου ἐντὸς τῆς ὑπ'
ἐνοικίον κατοικίας μου—τὴν ὅποιαν ὄλωσ ἐσφαλμένως ἀποκα-
λοῦσιν αἰώνιον, ἀφοῦ μετὰ τὴν τριτὴν προπληρωτέαν διαμορῆν
τοῦ νεκροῦ ἐνεργεῖται κατ' αὐτοῦ ἐπισήμως ἔ ξ ω σ ε—ἀνε-
πιτύχε φιλίαν χάριτος καὶ ἔργισιν ἀπαρτιζόντων μεγαλοφώνως
τὸν ἐπιτάφιόν μου, ἐμμέτρως βεβῶτως διὰ τὴν ἐπιτάφιον καὶ
ὡς ἐκ τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ ιδιότητος. Ἄν καὶ ἡ στιχίση αὐτῆ

εἶνε σόβαροτάτη δι' ἓνα νεκρὸν καθόσον τὸ πτόσον τοῦ νεκροῦ ἄ-
πτου χωρίζει διὰ παντός τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ ἐπιγείου περιβάλλη-
ματος τῆς καὶ συνεπῶς αὐτὴ δὲν ἔχει κενρὸν νὰ ἀκούῃ ἀνετη-
σίας. ἐν τοῦτοις μεθ' ὅλων τῶν κατατροχουσιῶν με κῆπην ἤκουσα
μετὰ προσευχῆς τὸν ἐπιτάφιον τοῦ φίλου μου καὶ δύναιμαι νὰ
μεταδώσω αὐτὸν ἐπὶ λέξει, ἔχοντα ἀκριβῶς οὕτω:

Μαὶν κορακί ἀγάπησι γινόντο περιστέραι,
Πεντάμορφο καὶ ἀτιμῆτο στὴ νεότητι καὶ στὴ γαμῆ,
Καὶ θέλησι τ' ἐλάσθη τῆς νεότητος καλοκαίρι
Σ' τὸν μαῦρον τὸ χειμῶνα του γὰ συντροφίαν νὰ πᾶρξῃ...

Ἰθέλησε ταῖς ἀταξίαις, προτάκουστο νὰ γείνη,
Τὰ χροῖα του ἀγασμόνησι καὶ τὴ καταγομῆ του...
Τὴν φλογὴ τῆς ἀγάπης του σκέψι, καυμὰ δὲν σθῆναι
Καὶ μερὰ νύχτα δούλευεν ἀγκυρῶντα ἡ πλάγχθ' του!

Τίποτε δὲν ἀνήσθηκε ἔς το πλῆρες περιστέραι,
Τὰ συνοδοὶ του ἔβρασαν ἠλόπειλα ἔς τὴν ἔλθειαν,
Καὶ τὴν ζῶν τὴν πρώτην του γὰ νὰ τὸ κἀκεῖ παῖρι
Καὶ τὴν νεύρη ἀναλαμπῆ ἔς τὰ γέροντα του στῆθερα!

Ἐκέρδησ' ἡ ἀγάπη του ἔς το τέλος ἡ μεγάλη,
Κι' ἀγαπημένα σμιῶναι τὰ ταξίαιστα πουλιὰ,
Ὁ χάρος ὅμως ἔλαβε καὶ τὴν ψυχὴν του ἀγαλλῆ,
Πῆρε τὸ εὖν καὶ ἄρρανή αὐτῆς τὴ φωνίαν.

Δὲν κλάει το κορακί ἔγω' τοῦ ξένουιστο πηγαινεῖ!
Μόν' κλάει το πεντάμορφο περιστέραι, καίνο...
Ποῦ τὴ γινόνται νεότης του ἔς τὰ μαῦρα βουτημέναι,
Ἐνωρρίζῃ. Καὶ τὴν αὐτὸ τὸ παιὸ θερμὸ μου δάκρυ χονώ!....

Μετὰ τὸν σύντομον εὐτυχῆς αὐτὸν ἐπιτάφιον, ὅστις ἦτο Φι-
λιππίδος δι' ἐμὲ παραβαλλόμενον πρὸς ἀρπακτικῶν ὄντων καὶ
κρινόληρον, ἐγκώμιον δὲ διὰ τὴν Καίτην μου, τὴ ἀναξίωπα-
θῶν αὐτὸ γ ρ ο ν ἄ σ ο π ε ρ ρ ε σ τ ε ρ ἄ κ α ἰ ὁ νεκροθάπτης ἔ-
θηκεν ἐπ' ἐμοῦ ἀπαρχῆς τὴν πλάγχθ' τῆς σιγῆς, πάντες ἀνεγώ-
ρισαν καὶ ἡ ψυχὴ μου, πτεροφύζουσα πρὸς τῶν καταρτίστων
ὄκτειρα τὴν μακροτάτη τῶν ἐπιγείων καὶ τὴν ὑποκρισίαν
τῶν θνητῶν.

Η νύξ, ἡ χειμερινή νύξ ἐπλήθευε γοργή καὶ παρτωμένη ἐν τῷ συμπῶδι τῶν κυπαρίσσιων ἄλλαι· εἰς τὴν βροχὴν τῆς ἡμέρας ἐπακολούθησαν ἡ λαμπρότερα τοῦ νυκτερινοῦ στερεώματος αἰθρία, πρὸ τῆς μακροπικρῆς δὲ τῶν ἀστέρων λάμψεως ἔδραπεν ἡ ψυχὴ μου διὰ μέσου τῶν φύλλωμάτων τοῦ νεκρικοῦ φανούς ὡς ὡρᾶς πυρολαμπίδας.

Πῶς εἶς, ἀπόρρωσις καὶ φρίκη μὲ κατέλαβον. Ὁ ἀπότομος ἀπὸ τῆς Καίτης μου γοργόμας εἶχε δάκτυλάρα τὴν ψυχὴν μου, ἀκαταμάχητος νοσταλγία μὲ ἐπίεζε καὶ ἀπεράσιμα νὰ περᾶζω πρὸς τὴν θερμὴν ἔστιαν μου. Ὅτε δὲ μὲ τὰς ἀρχαίους μου πτέρυγας διέσχισα ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ τὴν μέγαν τοῦ οἴκου μου ἀποστασίαν καὶ εἶδον τὴν πένθιμον ἐξωτερικὴν του ὄψιν, μὲ τὰ κατὰ κλίμακα παρῆνρή του δὲν εἰζήρω ποῖον εἶδονε τιναχόμεναι ἐκτόνισαι τὴν ψυχὴν μου. Ἐν τούτοις εἰσῆλθον. Οἷα ἀντίθεσις! ἐν τῇ καταρτώτῳ αἰθούσῃ μου καὶ πρὸ τῆς τραπίζης κεκωρῆς τὸ συρρικνὸν μου ἐπιπέδιον ἠσχυροῦτο εἰς τὴν συντάξιν τοῦ κατὰ κλίμακα τῶν λαυρῶν καὶ τοῦ καταμαρτισμοῦ αὐτῶν, παρὰ τὴν ἔστιαν δὲ περιθώριος ἡ Καίτη μου ἀπᾶσις νὰ ἀναμνησθῆ εἰς τὰς βεβήλους ἀσφαλίας του.

Καταβιβασμένη καὶ τὴν κεφαλὴν κούπτουσα ἐκρίνισαι παραδιδουμένη εἰς βελὴν βραβασμὸν ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἔξῃται μάλιστα νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ὁ παρακαλούμενος αὐτῇ φθίσις μου Βότας. Ἐπὶ τῇ θῆξ τοῦ τέρατος αὐτοῦ τσοῦστον ἠγνυμένη τὴν ψυχὴν μου ὥστε δὲν ἠδυνάθη νὰ ἀντικριθῶ τι ἀκριβῶς τῇ ἔλεγι, μὴ ὄλην τὴν ἔντασιν τῆς προσοχῆς μου· ἐκ τοῦ ὄρους του ὡρᾶς ἐνόησα ὅτι κί παρακρηθίαι του δὲν ἦσαν ἀμέτρητοι ἐρωτοτρόπων ἐκράσεις καὶ ὑπερβολίας. Ὁ μετᾶ τῶν χειρῶν του μάλιστα διὰ νευρικών σπασμῶν διηκνικῶς περιελισσόμενος ἐκ γῆρ του κυλινοῦστος μὲ ἐπεισεν ὅτι καὶ τὸν ἐπιπέδιόν μου αὐτὸν εἶχεν ἔδρα ἀνακρησθῆ εἰς τὴν Καίτην.

Ἡ ἀπασχόλησις δὲ τῶν λοιπῶν περὶ ὀδυσιαδίστρια ζαπύμακτα καὶ αὐτῇ ἡ ὡς ἐκ τῆς ἀθυρίας ἀνοχῆ τῆς Καίτης μου ἐπὶ τσοῦστον ἐνεθάρρουν τὰς κακοβούλους προθέσεις του κατὰ μισκρὸν, ὥστε νὰ προθῆ εἰς λίαν χαρακτηριστικῶς ὡς φάνεται ἐκ-

δήλωσις τῆς συμπυθίσεως του ἔτε χειρῶν καὶ ἀγκυλλομένη ἡ ψυχὴ μου εἶδε τὴν Καίτην ἀποσφραγίσαι ἀποτόμως μετὰ τῆς ἔδρας τῆς καὶ λήγουσαν αὐτῷ ἀξιοπροσέστατα.

—Κύριε! σὲ παρακαλῶ! Δὲν θέλω πικροπόσις! . . .

Ὁ! τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀνοῖξαν πρὸ τῆς ψυχῆς μου εἰ ὀρανοὶ καὶ ἐπικραυδοῦσαν ἐκ τοῦ φωτός του ἡ ψυχὴ μου, ἔξαλλος δὲ ὄραμα καὶ περιεπτύχθην διὰ τὸν ἀτυχοῦδον περιόριον μου τὴν ἀγαπαστὴν μου συζῶν τῶσον σφιγκτά, ὥστε ἠσθανόμεν ὅτι ἐκ τοῦ ἐναγκαλισμοῦ τῆς μετωχτενέτου ἐν αὐτοῖς ἡ θερμὴ τῆς ζωῆς τῆς, ὅτι ἀνέκρηθησαν σάρακα καὶ ὄστα, ὅτι ἔζων, ὅτι ἐπάσγων . . . ὅτε ἀφηνίθησαν! . . .

Ἄ! τί φρικώδεις ὄνειρον! εἰς ἀπᾶσις ἐσιόχτικας! ἔζων! ἐκκρῆτον θερμὴν τὴν Καίτην εἰς τὰς ἀγκυλλας μου! ἄκα πλάκα! ἔτε ὄνειρον! . . . ὁ εὐπορχα! . . .

Μετὰ τὸν καταναυτοῦ ὄραμα τῆς νευρικής μου ἐξάντρωσῆς, ὡς ἀνθρώπος ποικιλικῶς ἐσκερθῆν νὰ ἐπορῶνθῶ ἐκ τοῦ ἀπᾶσις ἐκείνου ὄνειρου μου. Ἀπεράσιμα λοιπὸν δὲς τινὰς π ρ θ π ς ν νὰ μὴ συνδιδῶ πλέον τὴν Καίτην μου ἔστω καὶ εἰς τὸν ὄραμα τοῦ Βεροκουμένου γοργόν, δὲ ὁ π ρ ς ν νὰ συντάξω τὴν διαθήκην μου. Καὶ τὰ δὲς διὰ ταῦτα διὰ πᾶν ἠδεδᾶρμενον . . .

Ὅτι ὡρᾶς μετὰ πάροδον ἰκανοῦ χρόνου συνέπειαι νὰ διακριθῶ εἰς τὴν Καίτην, ἐπιμακαλομένης κωπως—εἰνε ἀνίθεις—τὸ ὄνειρόν μου καὶ ὅπο τύπον ἀστάσεως νὰ τῇ δόλωσις τὰς δὲς κρηθίσεως ἀπορᾶσεις μου ἐκείνη κρημασθίσεκα ὡς παιδίον ἀπὸ τοῦ λαμοῦ μου ἀνερώνησε.

—Νικό μου! εἰνε περιστόν! Εἰς τὸν γοργόν τοῦ ἰσομένου ἔπτοσε δὲν θῆ εἰμα εἰς θέσιν καὶ ἄν θῆις ἄλομα νὰ μεταβῶ, ἢ μᾶλλον θῆ εἰμα εἰς θέσιν . . . καὶ ἔγινε καταπῶρορος χωρὶς νὰ τελειώσῃ τὴν εὐχευδῆς κατανοήθῃσαν ὑπὸ τοῦ διψάλου πύθου μου φράσιν τῆς. Ὅτε δὲ ἐπεσῆφονε ἐκ τῆς εὐπορχίας μου καὶ ὄληρον παρακρηστικῶς τὴν ἠρώτῃσα τί ἐννεαί!

—Ναί! μὲ λῆγει μὲ δάκρυα γοργᾶς! Καὶ διαθήκην εἰνε περιστόν νὰ συντάξῃς! Ἐὰν ἔγχε μετὰ οὐτῶ μῆνας ἡμισον κληρονομήν! . . .

Ἐν Σμύρῃν.

Η Α. Ε. Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ ΑΜΠΕΤΙΝ ΠΑΣΣΑΣ

Ο εκ των μάλλον πεφωτισμένων και συνετιών ανωτέρων λειτουργών του Υψηλού Κράτους Άβεδίν Πασσάς, υπό την έμφρονα διοίκησιν του οποίου οι ηθιωτικοί πληθυσμοί έχουν το εδύγημα να διατελώσι, κατάγεται εξ αρχαίας και εύγενοῦς Ἀλβανικῆς οἰκογενείας του πατρὸς αὐτοῦ Ἀχμέτ-Ζεϊν-Ουλ-Ἀμπετίν ἀνήκοντος εἰς τὴν φυλὴν τῶν Τσαμίδων. Πρὸ ἐξήκοντα τεσσάρων περίπου ἐτῶν εἶχε κατέλθῃ ὁ πατήρ του εἰς Προβέξαν γενόμενος ἀντικείμενον ἐπιτηρητικῆς Ἀύτου. τιμῆς καὶ εὐμενείας, παραχωρηθεῖσάν αὐτῷ δι' Ὑψηλοῦ Ἀύτου, διατάγματα εἰρητιῶν ἐπαύσεων μετ' ἑνὸς μεγάρου, αἱ δὲ ποταὶ ἀνῆκον ἄλλοτε εἰς τὸν Τεπελενλή Ἀλή Πασσῶν καὶ Μπεκίω Ἀγῶν. Πλήρης τιμῶν ἀπέθανεν ἐν Ἰζονίῳ ταφείῳ ἐν τῷ τεμένει καὶ παρὰ τῷ τάφῳ Ἀλαεδίν.

Ο Νομάρχης Ἀρχιπελάγου εἰποιήσατο λιμυρὸς σπουδῆς καὶ νεωρὸς ἀκρίβη κατετάχθη εἰς τὸ τάγμα τῆς Ἀύτου. Σωματοφυλακῆς. Εἰσαχθεὶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀύτου. Κυβερνήσεως διορίσθη τὸ πρῶτον βοηθὸς Διοικητῆς τῆς γεντεῖρας αὐτοῦ Προβέξαν καὶ μετ' ὀλίγον τοιοῦτος ἐν Ἀσπρῇ, ὁπόθεν τιμηθεὶς διὰ τοῦ πολιτικοῦ βαθμοῦ Βασ τῆσεως διορίσθη ὡς ἀντιπροσώπος τοῦ Πολιτικοῦ Συμβουλίου Σμῆρνης καὶ εἶτα Διοικητῆς Σοφίας ἐν Βουλγαρίῳ. Ἐγκαίρως ἐπιτηρηθείσης τῆς μεγάλης ἀξίας τοῦ Ἀμπετίν, μετετέθη Ἀύτου. Διατάγματι ὡς Ἀδιοκρατοιστὸς Ἐπίτροπος ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ πρωτεύουσας προαγόμενος συγχρόνως εἰς Ἀπὸ τῆσεως ὑπάλληλον.

Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐτιμήθη δι' ἐκτάκτου ἀποστολῆς εἰς Ἰωάννινα προεδρεύσας ἐπιτροπῆς ἐκ προκρίτων

Ἀλβανῶν καὶ ἀνετέθη αὐτῷ ἐπὶ βραχυῖ ἡ Διοίκησις Λαοῖσσης, μετ' ὃ κλήθει εἰς βασιλεύουσαν ἀπεισῶν πρὸς διακονίαν τῶν ἐν Κορυθιστῶν μεταρρυθμίσεων μεταβῆς ποδὸς τοῦτο εἰς Μαμουρῆ-ουλ-Ἀζὲ καὶ Λεοβελίῳ, ἐκπληρώσας τὴν δυσχερῆ τῶν ἐπιτηρητικῶν μετ' ἐκτάκτου ἰκανότητος. Ἀπολαύσας διορίσθη ἐκτάκτος ἀπεισῶν καὶ Γενικὸς Διοικητῆς Σεβαστείας μετετεθείς κατόπιν εἰς Θεσσαλονίκην ὁπόθεν ἐκλήθη εἰς τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μετὰ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Βεζύρου. Ἐν τῷ ὑψηλῷ τοῦτο ἀξίωματι γενικῶς ἀνεγνωρισθῆ ἡ διπλωματικὴ προίτια τοῦ Ἐξοχ. Ἀβεδίν Πασσῶ. Ἀποχωρησάσης τῆς ὑπὸ τὸν μαζαρίτην Καδοῦ Πασσῶν Κυβερνήσεως, ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Ἀβεδίν διορίσθη Νομάρχης Ἀδάνων, εἶτα τὸ δεύτερον ἤδη εἰς Σεβαστείαν καὶ εἶτα εἰς Ἀγκυρῶν, ὁπόθεν ἐκλήθη ὡς Νομάρχης Ἀρχιπελάγου, ἐν ἡ ἄσπαι εὐδοκῶνται ἀπὸ ἐνδεκαετίας.

Ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Ἀβεδίν Πασσῶ εἶνε βαθὺς γνώστης τῆς Ἀραβικῆς, Περσικῆς, Τουρκικῆς, Ἑλληνικῆς καὶ Γαλλικῆς, κάσας δὲ τὰς γλώσσας ταύτας ομιλεῖ καὶ γράφει ἀπείσως. Πλήν τῶν τοιαυτῶν συγγραμμάτων ἔργων αὐτοῦ, μετὰ τῶν ὁποίων διακρινόμενα μεταφράσας μετὰ σχολίων τοῦ Περσικοῦ Ἀριστοφάνητος, «Μενανερή-Σοφί», καὶ τὰ πρωτότητα αὐτοῦ ἔργα «Σαυδέδι Λογικῶν», «Μαυδαγαῶν», καὶ ἄλλα πολλὰ φιλοσοφικῆς ἀξίας ὡς ἐπίσης καὶ ἐπιβουλῆς περὶ διαφόρων οικονομικῶν ζητημάτων καὶ ἰδίῳ περὶ ἐκδόσεως δυνάμεως καὶ χρηματικῶν πρῶτων μετὰ ἐκδοθεῖσαι ἐγκρίσει τοῦ οὐκίτου Ὑπουργοῦ, ἀντέθεσαν Ἑλληνιστῶ στίχων ποιημάτων δημοσιευθέντων εἰς τὴν ἐν Κορυθιστῶ ἐκδοθεμένη ἄλλοτε ἑφημερίδα «Νουμάριον», καὶ προκαίσεσάντων ἐφημερίδας κρίσει τοῦ Ἑλληνικοῦ τόπου. Τὰ ποιήματα ταῦτα ἔεδόθησαν ἐν ἰδιαιτέρῳ τομίδῳ ἔξ ὁ ἐφηνῶς ἡ Α. Ἐξοχότης παρεχώρησεν εἰς τὸ παλαιὸν Ἰνστιτούτον τὸ κατόθεν δημοσιευόμενον, εἰς ὃ διαφιλοῦς διαχέεται ἡ χάρις καὶ ἡ ἀμονία τοῦ στίχου.

Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Ἀβεδίν Πασσῶ εἶνε τιμημένος διὰ τῶν μεγάλων ταινιῶν τοῦ Ὀσμάνι καὶ Μετζηδιέ, τοῦ Ὀσμάνι ἀδιμαντοκαλλήτου, τοῦ ἀνωτέρου Ἰσπανικοῦ παρασημοῦ Καρόλου τοῦ Γ', τοῦ Ἀστρομαζοῦ *Couronne de fer à tῆσεως*, τῆς μεγάλης Γαλλικῆς ταινίας τοῦ Λεγεόνος τῆς τιμῆς, τῆς μεγάλης Περσικῆς ταινίας, τῆς μεγάλης ταινίας τῆς Λανιμαρκίας,

τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεγαλοσταύρου καὶ τῆς Δάφνης τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

Ὁ Ἐξοχώτατος Ἀβεδὺν Πασᾶς, διακρινόμενος ἐπὶ σπανία συνέσει, δραστηριότητι καὶ ἐκτάκτῳ διοικητικῇ ἱκανότητι, συνενῶν δὲ ἐν τῇ ἄρχῃ Αὐτοῦ εὐγενείᾳ, ἀβρότητι καὶ εὐπροσηγορίᾳ ἀκραιφνή ἀσθήματα δικαιοσύνης, φιλανθρωπίας καὶ εὐποίας, τυγγάνει τέλειος τύπος ἐπαλλήλου καὶ ἀτόμου. ὁ βίος καὶ ἡ μέγρι τοῦδε δοῦσι Αὐτοῦ, ὡς ἀνωτέρου λειτουργοῦ τῆς Ὁθ. Αὐτοκρατορίας, σημειοῦται διὰ τῆς εὐτυχοῦς ἐπιτελέσεως πλείστον κοινωφελῶν καὶ δημοσίων ἔργων, ἐν ἅπασι τοῖς διαφόροις νομοῖς οὗς ἐπὶ σειράν ἐτῶν μετὰ δεξιότητος καὶ ἀγαθῆς ὑπερ πάντων τῶν ὑπερκῶν, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκείας, μερίμνης διώκησεν, ἐπισπασάμενος οὕτως ἀμέριστον μὲν τὴν ἐκτίμησιν καὶ εὐαρέσκειαν τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Σεπτοῦ Αὐτοῦ Κυρίου, πλείστους δὲ τίτλους εὐγνωμοσύνης κτησάμενος ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἐπὶ τὴν πεφωτισμένην διοίκησιν Αὐτοῦ διατελεσάντων καὶ διατελούντων ἤδη πιστῶν ὑπερκῶν τοῦ Τρισεβᾶστου ἡμῶν Ἄνακτος.

Ἵστατος πόθος

Ὅταν τὴν ὕστερη στιγμή
τὰ μάτια μου θὰ κλείσω
Ἦθελε τὴν εἰκόνα σου
νὰ βάλω μετ' ἐμοῦ
Κι' ἔτσι νεκρὸς τέτοια χαρὰ
μεγάλη ν' ἀποκτήσω
Ἄφ' οὗ δὲν τὴν ἀπόκτησα
ὁ δάσλος στὴ ζωὴ μου.

Κάθρον

Ι. Δ.

Η Α. ΥΨ. Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΑΡΧΙΤΕΛΑΓΟΥΣ
ΑΜΠΕΝΤΩΝ ΠΑ ΣΕΑΣ

236

Η ΝΗΣΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗ ΚΑΙ Ο ΜΕΓΑΣ ΑΥΤΗΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ ΣΑΝΤΡΑΠΕΣ

Εἰς τὴν παρακείμεντα τῷ Δυτικῷ πύργῳ βραχίονος, ἔδωκεν καὶ ἕρηά προβάλλει ἡ τελευταία τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους Μεγίστη, ἢ κατὰ καλοῦσιμα Καστελλοῦζον. Ἰστορικῶς ἐν τούτοις ἀδύνατος καὶ ἀδιάκριτος πρὸς τὴν ἕρηον ἐκείνην βόθυν ἀγάπη κρατῆ ἐπὶ τῆς νήσου δίκαι ἡλιθία ὁμογενεῖς, ἀποτελοῦντες ἀκράδαντα καὶ κἀλλῶς συγκροτημένον κοινότατα μὲ καλλιμαχοῦς ἐκκλησιαστικοῦς καὶ μὲ πικρὰ σχολια ἁρεσίων καὶ θηλιῶν, μὲ κοινωνίαν μεμοροφυϊκῶν, μὲ κάσμον ἐμπροκρίσταν, μὲ ἀκαταπόνητους τῆς βυλαστικῆς ἐργίας, δυναμένους νὰ κληρονομήν ὅτι ἐνίκησαν τὴν ἕρηον στοιχίον καὶ μὲ μόνον τὸ ἱστοῖον τὸ ἐδάμασαν καὶ τὸ μετέτροσαν εἰς μέσον πλουτισμοῦ εἰς δόξαν τῆς περὶ τὰ ναυτικὰ ἰδιοφυῖας τῆς φυλῆς τῶν. Ὁ βραχὺς καὶ αὐρύγυρος τῆς νήσου ἰσχυρὸν καὶ ὠρισμένον τοῦ ἔτους ὄραον μετατρέπεται εἰς ναύσταθμον περιπτυσσόμενος μετὰ στοιχῆς τὰ περμαγέθη ἱστοφόρα, τὰ ἀναπνοόμενα ἐκ τοῦ πλέον ἢ ἀπὸ ἐπικραλιζόμενον πλοῦ κωπῶν μέγας Ἀφύπτου, ἐνθα μεταφέρουσι φυλαίαν καὶ πολλὰ ἄλλα προϊόντα τῆς ἀντικῆς Μικρασίας καὶ διακοσῶντες τοῦ ὁποῖου ὁ

Τὸ ὄνομα τῆς νήσου προῆλθε κατὰ τινὰς ἐκ τοῦ ὅτι ἔχει τὰς μαζικῶν διασχίσεις ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς πλείω νησίδια, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ τοῦ ὅτι εἰς προσηνεπέτους κισοῦς ἐχρησίμευον ἢς καταφύγιον τῶν φυλάδων Μεγιστιῶν. Ἄλλ' ὁ ἐκ Μεγίστης λόγιος κ. Ἀγ. Σ. Διαμαντάρας ἔ μετ' ἐυδριβεῖας ἐγκοπῶν εἰς τὴν μελέτην τῶν κροσσῶν τῶν πατρίδα τοῦ σταθῆζον τὰς κρίσεις του ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν μαρτυριῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Κορνελίου φρονεῖ καὶ δικαίως ὅτι τὸ ὄνομα τῆς νήσου προῆλθε ἐκ τοῦ πρώτου συναικιστοῦ αὐτῆς Μεγιστῆος τοῦ Ροδίου. Ἡ σημερινὴ τῆς νήσου ὀνομασία προῆλθεν ἐκ τοῦ ἐβραϊσμοῦ γράμματος τῶν προσωμῶν αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ νησιολογικοῦ Κράτους τῶν Ἰσποτῶν (Castello Rosso),

ιδρώς τοῦ ναύτου ἀποκρυσταλλοῦται εἰς λάμποντα χρυσόν, ἐν ᾧ
θιόνον εἰσχυρίζουσι καὶ σκορπίζουσι εἰς τὴν πατρίδα, δι' αὐτοῦ
ζῶσαν καὶ τρεφομένην, καθόσον οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς ὑπάρχει ἐν
αὐτῇ καλλιεργήσιμος.

Πρὸς ἰδρωσιν καὶ κληρονομίαν τῶν Σχολῶν τῆς νήσου λειτουργίαν
καὶ πρὸς πλήρωσιν τῶν πολλαπλῶν τῆς Κοινότητος ἀναγκῶν
μὴ ἐπαρκούντων τῶν πόρων τῆς κοινότητος ἐκάστοτε γεν-
νικῶς συνεισφέρουσι πολλὰ τῶν εὐπόρων τέκνων αὐτῆς ἐν ἀμιλλῇ
εὐγενεὶ καὶ ἤθελον πατριωτικῶ.

Ἄλλ' ἐκαίνας ἔστις ἰδίᾳ τὴν θερμὴν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην
τῶν Καστελλοριζίων ἔχει ἤδη προκαλέσῃ, οὗτινος τὸ ὄνομα με-
τὰ δικαίως ὑπερηφανίας ἀναφέρουσιν οἱ τε ἐν τῇ νήσῳ ζῶντες καὶ

οἱ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἐγκατε-
στημένοι Καστελλοριζιοί, εἴ-
νε ὁ Σαντραπὴς Λουκᾶς, ὅς-
τις διὰ τῆς ἰδρωσεως ἐν τῇ
πατρίδι αὐτοῦ τοῦ καλλι-
μακάρου κτερίου τῆς Σαν-
τραπείας Σχολῆς, δι' ἣν ἐ-
δαπάνησε περὶ τὰς 50,000
φράγκων, ἀπέκτισσε ἀδικο-
λονικῆτως τίτλον ἐπὶ τῆς
εὐνομιουμένης τῶν συμπολι-
τῶν τοῦ Ἐργασίᾳ ἐν Με-
ρίστῃ τῷ 1852, δεκαπεν-
ταετῆς διὰ τὴν ἡλικίαν, μό-
λις μιλίων τὰ πρῶτα εἰς τὴν
σχολὴν τῆς πατρίδος τοῦ
γράμματά, κειτῆθεν εἰς Αἴγυπτον, ἐνθα πλείους συμπολιτῶν τοῦ

Τὰς σχετικὰς βιογραφικὰς σημειώσεις καὶ λοιπὰ πληροφορίας περὶ τῆς
δαξείας τοῦ μεγάλου Ἐδεργέτου Μερίστης Λουκᾶ Σαντραπὴ εὐχεστέ-
η ἢ νὰ ἀποσταίλῃ ἡμῖν ἐν Κέρει ἐγκατεστημένοι συμπολιτῆς αὐτοῦ
1. Δικαιωτῆς, ἡμέτεροι καλλιπτοὶ φίλοι καὶ συνεργάται τοῦ Παιδαγω-
γίου, ἐκ τῶν θερμῶν δι' ἐπαρχίῶν πάσης πρὸς πρόβδον τεινοῦσης ἰδέας.

ἀγωνίζονται πελαγῶρως τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου. Ἡ φυσικὴ τοῦ
εὐνομία, τὸ θῆρος καὶ τὸ ἐπιχειρηματικὸν τοῦ πνεύματός αὐτοῦ τὰ
πρῶτα αὐτοῦ Κεφάλαια, ἢ διὰ φιλοπονίαν καὶ τὸ φιλοερῶν τοῦ
ἀνδρός, δὲν ἐθροῦντο νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Αἰγυπτια-
κῆς Κυβερνήσεως, παρ' ἣ καὶ κατέλαβε θέσιν ἐργασίᾳ. Τὸν
εἰς ἐντομῶν ἐργασίᾳ συγκομιζόμενον πλοῦτον προώρῃσι πάντοτε
διὰ τὴν οὐκ ἐπὶ πατρίδα, πρὸς τὴν ὅποιαν πρῶτα ἰδιαιτέρως
σπορῶν. Εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ ἐνεργείας καὶ τὴν ἀναμοιβή-
τητον αὐτοῦ ἐπιρροὴν μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν τοῦ ἐρεῖται ἡ
ἰδρωσις τῆς ἐν Κέρει Καστελλοριζιακῆς ἀδελφότητος ἢ Ἐπιπέας,
ἢς συγγέναι καὶ πρῶτος, θανατικῶς ὑπεκαίον εἰς τὸν κύκλον
τῶν συμπολιτῶν τοῦ τῆς ἤθελον πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἀξιολόγου
αὐτοῦ σωματείου, ὅπως σκοπεῖ τὴν βοήθειαν τῶν ἀπόρων Κα-
στελλοριζίων καὶ τὴν ἀφορμὴν εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ τῆς πατρί-
δος αὐτῶν ἰδρωσάται. Διὰ τῆς ἰδρωσεως διὰ τοῦ ἰδρωσεως κτε-
ρίου τῆς Ἀστικῆς Σαντραπείας Σχολῆς διὰ τὴν οὐκ ἐπὶ πατρίδα
ἢ φιλοπονίαν καὶ ἐξελικροῦν, ἐν εὐνομίᾳ ἄνεμον τοῦ πειθαγμέ-
νου ἀνδρός. Σωδίσας τὸν βίον αὐτοῦ μετὰ τῆς σπουδῆς καὶ ἐνα-
ριτου κόπου Ἀναστασίας Ἐλισάβετ, ἢ τῆς τὰ πρῶτα ἐν Μερί-
στῃ, πρῶτος εὐνομίᾳ Ναικήδου δὲν ἀπαιτῆται τίς, ἀλλ'
κυριότεροι οἱ σὺγγενοὶ ἀνεκέρουσι τὴν κτηνοτροφίαν ἢ διὰ
θρησκείαν τὴν Σχολὴν τῆς Πατρίδος τοῦ, τῆς ὅποιος, ὡς συγγὰ
ἡμεῶν, ἐταράσσουσι ἤδη μετὰ σπουδῆς τὴν πρῶτα, τὴν ἀνα-
κίον ἀξιοῦσι πρὸς συντήρησιν τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς.
Ὁ βίος τοῦ ἀξιότιμου τούτου ἡμεῶν, δικαίως ἐπὶ τῶν τιμη-
θῆναι διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ Ἄνωρου Σαντραπὴ τοῦ Σαντραπὴ ὑπὸ
τῆς Ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως, διέφυγει ἐν εὐνομίᾳ εὐνομίᾳ, πολ-
λοῦς διὰ συμπολιτῆς τοῦ θερμοῦ ὑποστήριξιν καὶ ἐπακαίον εἰς
ἐργασίαν, ἀποκαίον αὐτοῦ γρηγορητικῶς ἐκτῶν ἐλλειπόντων αὐτοῦ
συστήτων. Πειθαγμέθαι ὅτι πάντες ἀσμενοὶ ἢ συναντησῶν ἐνταῦ-
θα τὴν συμπάθει τοῦ γενναίου ἀνδρός ἀνδρῶς φυσικονομίᾳ, καὶ τὴν
εὐνομίαν παραθέτομεν ἐξ ἐπιβαλλόμενου εὐνομίᾳ πρὸς αὐτόν, οὐ-
τως εὐνομίᾳ κοινότητα εὐνομίᾳ εὐνομίᾳ καὶ δι' ἐν πλείστοις γρη-
τοῦς διὰ τὸ μέλλον πρῶτα ἐπιπέας ἢ ἰδιαιτέρως αὐτοῦ πατρίδα.

ΜΠΕΤΤΙΝΑ ΜΠΡΕΝΤΑΝΟ

(Είς Πλατωνικός έρωσ του Goethe)

Στενώς συνδεδεμένον πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου τῆς Γερμανίας ποιητοῦ φέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ ὄνομα τῆς νεαρῆς κόρης Μπεττίνας Μπρεντάνο. Δεσμὸς ἰδεωδῆς καὶ εἰλικρινῆς συνήθου τὰς δύο ταύτας εὐγενεῖς ὑπάρξεις, ὅστις ὑπεγείρων ἀνεπιφυλάκτως καὶ ἀφελῶς πολλὰς τοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ πτυχὰς ἀποκαλύπτει ἡμῖν ἐκφάνσεις τῆς φύσεως καὶ τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ, αἰτίνας ἀνευ τούτου ἠθέλον παραμείνῃ διὰ παντός ἀγνωστοί.

Ἡ Μπεττίνα γεννηθεῖσα ἐκ πατρὸς Ἰταλοῦ καὶ μητρὸς Γερμανίδος, συζευχθέντων καὶ ἐγκατασταθέντων ἐν Φραγκφούρτῃ, ἀνήκειν εἰς οἰκογένειαν, ἧς ἀπαντα τὰ μὲν ἔργον παραδόξως πως τὸν τύπον τοῦ ιδιορρυθμοῦ καὶ ιδιοτρόπου, δι' ὅπερ καὶ συνειθίζον νὰ λέγωσι περὶ αὐτῶν ἐν Φραγκφούρτῃ ἔτι, ἔπου λήγει ἡ πρῆλιχ διὰ τοὺς λοιποὺς θνητούς, ἐκείθεν ἄρχεται διὰ τοὺς Μπρεντάνο. Ἀλλ' ἡ Μπεττίνα ἀντὶ νὰ ἐκλάβῃ τοῦτο ὡς ὕβριν ἢ καταγορίαν, ἐπαναλαμβάνει τοῦναντίον συχνότατα ἔτι, ὅτι παρὰ τοῖς ἄλλοις καλεῖται παραλογισμός, ἀποτελεῖ δι' αὐτὴν γνῶσιν ἐσωτερικὴν λίαν καταλαπτήν, ἣν ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ.

Καὶ ἀλλοῦθις ἕνεκα τοῦ τοιοῦτου χαρακτήρος αὐτῆς καὶ ἡ Μπεττίνα ἦτο αὐτόχρημα γόσσο, δαίμων ἐν ταύτῃ καὶ πειρασμός, ἐργαζομένη ἐν ἑαυτῇ πᾶν ἔτι ἐν τῷ κόσμῳ ἠδύνατο μᾶλλον ν' ἀντίκειται πρὸς τὸ τυπικὸν πνεῦμα τοῦ ἰδιώτου ἀ-

ποῦ, καθ' ὃ ἔργε κρούει ἀμείλικτον πόλεμον. Ἡ φαντασία αὐτῆς διαταρῆσασα τὸν χαρακτήρα τῆς πατρικῆς καταγωγῆς ἦτο εὐχρως, εἰκονικὴ καὶ διακρῆς, ἀλλὰ μὴ δυναμένη ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ὄνειροπόλου γερμανικῆς ἐξάρσεως ἐκτρέπεται πολλὰκις εἰς παραλογισμούς καὶ χυμοίρας, δι' ὃ καὶ ἔλεγε πάντοτε: « Ὑπάρχει ἐν ἐμοὶ δαίμων τις ἀντιστρατευόμενος πρὸς πᾶν ἔτι τὴν πρὸς τὴν πραγματικότητα ».

Ἡ πόσις ἔρα ἀπετέλει δι' αὐτὴν τὸν φυσικὸν αὐτῆς κόσμον καὶ ἠθάνετο μὲν τὴν τέχνην καὶ οὐσίως γινώσκῃ Ἰταλίαν, ἀλλὰ τὸ αἰσθητὰ τοῦτο, τὸ ὅπως κερχόμενον, κατέχευε πολλὰκις εἰς ἀγλῶν καὶ ἀτιμῶν καὶ δι' πρὶν ἢ διέλθῃ δι' ὄλων τῶν χρομιάτων τῆς ἰσίδος. Ἀλλ' ἡ Μπεττίνα, εἰ καὶ ἦτο πεπρωτισμένη διὰ τοιοῦτων σπανίων πλεονεκτημάτων, τὰ ὅποια καθίσταν αὐτὴν ὑπερῶν ὅπως ἐξαραιτικὸν καὶ θαυμασιόν, ἐπηρεάζτο ἕνεκα ὅπερ δὲν θὰ ἦτο ἴσως ἐπισημνίσσον πρὸς τὰ λοιπὰ αὐτῆς προσόντα, ἐπηρεάζτο τῆς εὐθουκρῆσις. Ἄλλως τε καὶ προεκτιθεῖσθαι τοῦ χαρακτήρος ἀπέλειπαι καθίστανται καταρῶσις μόνον πρῶσσοις τῆς ἡλικῆς ἐν ἡλικίᾳ ὅμως δὲκα ἐνέκα ἔσων, ἀφ' ὅτου χρομολογεῖται ὁ συνδέσμος αὐτῆς πρὸς τὸν Goethe, ἀποτελοῦσιν αὐτὰ μόνον ἐν ἔτι κέντρον θελατικόν δι' αὐτὴν, μίαν ἐπι χάρην.

Ἐν τούτοις ἡ δαιμονία αὐτῆ γόσσο, ἢ κατὰ τὴν νεαρὴν αὐτῆς ἡλικίαν ἀλλοθῆς γινόμενος πειρασμός, συζευχθεῖσα βραδύτερον τὸν Achim d' Armin, ἐνα τῶν διακικρμένων τῆς Γερμανίας ποιητῶν ἔρχ ἐν Βερολίῳ ὡς τύπος πρῶσσοις καὶ ἀφωσιωμένος συζῶν. Βραδύτερον δὲ ὡς χάρη d' Armin περισταχίεται ὑπὸ τῶν σπουδαστιῶν τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνδρῶν ἀπολαύσοσα τῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψοις, ἣτις σχετίζεται εὖ μόνον πρὸς τὰς ἐπερῶν τοῦ πνεύματος αὐτῆς ἰδιότητας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἐξόχον ἀρετὰς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ χαρακτήρος. Ἡ Μπεττίνα ἐν ἔτι 1835, δύο ἡμέρας ἔτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Goethe, δημοσιεύσοσα τὴν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ποιητοῦ τοῦτου ἀλληλογραφίαν ἀποκαλύπτει ἀνευδοκῆσως αὐτῇ ἑαυτὴν παρῶσοσα οὕτως ἡμῖν τὸ δικαιομα ὅπως ἠμῶσσομεν περὶ αὐ-

της θλιωσ εντόνως και ανεπιφυλάκτως. Εύνοησαν ότι τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι περιεργότατον, ἀλλ' αὐτὴ ἡ συγγραφέα διὰ τῶν ἐξῆς προσημαζέται λόγων: « Ἡ βιβλίος αὐτὴ προωρίσται διὰ τοὺς αγαθοὺς ἀνθρώπους και οὐχὶ διὰ τοὺς κακοὺς. »

Ἡ Μπεττίνα ἔχε τὸ δέκατον ἔτη τον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς, ὅτε πρώτῃν τινὰ κληθεμένη ἐν τῷ ἡσυχῶ αὐτῆς και ἀρωματωθεὶ κήψῃ και σκεπτεμένη τὴν μένωσιν αὐτῆς εἶδεν ἀπροσδοκῆτως ἑμφανιζομένην ἐν τῷ πνεύματι αὐτῆς τὴν ἰδεάν τοῦ Goethe. Δὲν εἶχεν ἴδῃ, ἀλλά τὴν ποιητὴν και δὲν ἐγνωρίζεν εἰσέτι αὐτὸν εἰμὴ ἐκ τῆς φήμης και τῶν ἔργων του, ἴσως δὲ και ἐξ αὐτῶν τῶν δυσφημησέων, αἱτινες ἐξικονοτίζοντο κατ' αὐτοῦ ἀνασοικῶς πρὸς τὸν ψυχρὸν και ἀδιάφορον αὐτοῦ χαρακτήρα· ἀλλ' ἡ φαντασία τῆς ἐξήλθη ἀκαριαίως και τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας αὐτῆς εἶχεν εὐρεθῆ. Οὕτω λοιπὸν ἤρξατο ἀπροσδοκῆτως και ἀκουσίως ἱρῶσα τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἔρωτος ἐκείνου τοῦ ἰδιώδους και ἄγνωστου, ὅστις ἦν μάλλον λατρεια μεταβάλλουσα τὴν Μπεττίναν εἰς ἱέρειαν πρὸς τῆς μεγάλῃς ἰδέας τοῦ λατρουμένου ὑπ' αὐτῆς Θεοῦ, τοῦ Goethe.

Ὁ Goethe ἦτο τότε πενήτηκοντα και ἑκατὸ ἔτων ζῶν ἀπὸ μικροῦ ἐν Βαυαρῶν, ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Καρόλου Λούδοβου, ἐντροσῶν ἐν τῇ μετὰ προσκύτας εὐκαιστάτες παρεχομένη αὐτῷ φιλικῆ τοῦ ποιητικῶς, ἐν σπουδῇ ἀπαράχῳ, ποιητικῇ, ἐν ἀδιακόπῃ και ἐν γρηφῇ παραγωγικῇ τοῦ πνεύματος γονιμότητι, ἐν γένῃ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς εὐτυχίας, τῆς μεγαλοφυίας και τῆς δόξης του. Ἡ μητὴρ τοῦ Goethe κατοικεῖ πάντοτε ἐν Φραγκφούρτῃ· πρὸς ταυτην συνεδέθη ἡ Μπεττίνα διὰ φιλικῆς περιβάλλουσα αὐτὴν διὰ τῆς θερμότητος στοργῆς τῆς καρδίας τῆς και οὕτως ἤρξατο ἕλθρον κατ' ἕλθρον μαντεύουσα και σπουδαζουσα τὸν υἱὸν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ἀξιολόγου ἐκείνης γυναικῆς, τῆς τόσον ἐπαξίως ἐκείνου, τὸν ὅποιον ἐδωρησεν εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ γορία αὐτῆς μήτηρ τοῦ Goethe, γυνὴ ἔξοχος, ευγενής και σεβαστῆ, ἦν ἀνεξαντλητός εἰς ἰδέας ὑψηλάς, εἰσὶτε μεγαλοφυήσεις, και διηγήσεις πλήρεις ἑνδιαφέροντος. Οὐδὲν ἤγάπηκ τὸσον ἐν τῷ κόσμῳ, ὅσον τὸ νὰ ἀκούῃ νὰ ἐπιλέσῃ περὶ τοῦ υἱοῦ

αὐτῆς. Ὅταν ἐπιλέσῃν αὐτὴ περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς, ἀναγίῃ ὡς μικρὸν παιδίον τοὺς ἐσθλῶτους, οὗς προσέειπε ἐπὶ τοῦ ἐπιλοήτουσ και ἐν εἰς διαλέκτῃ ἢ γλυκύτερα γὰρ και ἱκανοποιήσεις. Ἡ Μπεττίνα κατεστά συνήθως ἡ προσφιλις ἀκούουσα τῆς σεβαστῆς γορίας και ἡ εὐκαιστάτα τοῦ και, αὐτῆς. Πᾶσι μεταβάλλουσα καθ' ἑκάστον και λαλῶουσα ἕσται ἐπὶ ἑκατόντα παρὰ τοὺς πόδας τῆς γορίας ἄρχιτε τῆς συνδιαλέξεως ἐν α και πολλὰ διέδουγον αὐτὴν ἀπερισκεψίαι, διαπαύσασται τῶν πῆριξ τὴν σεβαστότητα, ἀλλ' ἐν τοῦτοις ὁμιλεῖ εὐεθέτως βεβαία ὄσα ἐκ τῶν προτέρων ἐπὶ ἤθελε συγχαρῆθῃ.

Ἡ ἀγαθὴ και ἑνάρετος κορία Goethe ἑμφορομένη ὑπὸ τῶν κωσταρῶτων αἰσθημάτων τῆς ἱετικότητος και εὐθεροστικῆς πᾶσι ἐν τοῦτοις θλιωσ ἡσυχῶς και ἀνεπόπτως τὴν εὐθερικὴν τάτην, ἀντιπαρθεῖσα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ το αἰσθημα τοῦτο τῆς νεοκῆς κέρως οὐδενὴν θὰ εἶχε συνέπειαν, ἐπὶ ἡ φιλίξ αὐτῆς, τὸ πῶρ τοῦτο τοῦ πικροτεγνήματος οὐδενὴν ἔδουκατὸ νὰ καταβλέξῃ, και ἐπὶ εἰνε ὄνειρον, τὸ ὅποιον φιλαγγῆως ἐνίστε ἐσκωπτεν, ἀλλὰ τὸ ὅποιον καίτοι σκωπτοῦντα ἐπωφελείται, διότι δὲν ἀνατέλλει ἡμέρα, καθ' ἣν ἐν τῇ μονοσῃ αὐτῆς δὲν σκέπτεται και δὲν ἐνοχλεῖ τὸν υἱὸν τῆς: « Καὶ εἰ σκέψῃς μου αὐτῆς, λέγει, εἶναι δὲ εὐὶ χρυσόν. Ἀλλ' εἰς ποῖον νὰ ἐπιλέσῃς; ἑνοσῖον εἶναι νὰ μεταρῆσῃ τὸν χρυσόν τῆς τῶσον, ὅστις δὲν προωρίσθη διὰ τὸν βεβήλους, ἐκὸν μὲ ἑνοσῖον τῆς Μπεττίνας; Τούτου εἶναικα ἐπὶ ἡ φιλοπαύριμον αὐτῆ ἀπουσιάζῃ, διατρέχουσα τὰς ὄχθας τοῦ Ρήνου και πλανωμένη περὶ ἑκάστον πάλαιον Πόριον, περὶ ἑκάστον βράχον, ἡ ἀπουσία αὐτῆς ἀποβαίνει ἀροσῆκος εἰς τὴν ἀγαπητὴν αὐτῆς γορίαν φιλικῆ. « Σπείσας νὰ ἔλθῃς πρὸς ἐμοὶ, τῆ γορία, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δὲν αἰσθάνομαι τὴν εὐεξίαν ἐκείνην τοῦ παρελθόντος. Ἐνίστε σε ποῦν μετὰ ρέθου τινος και μένω ἐπὶ ὄρας ὁλοκλήρους σκεπτεμένη τὸν Wolfgang, ὅτι ἦτο παιδίον και ἐκυλλέτο εἰς τοὺς πόδας μου, ἔπειτα τόσον φιλικῆ ἐγνωρίζε νὰ παίξῃ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Γακθου και νὰ τῷ διηγήται ἱστορίας. Ἐχω ἀνάγκην ἀπόδῶ τὸν τινος, εἰς τὸν ὅποιον νὰ δυναμικῆ νὰ εἶπω πάντα ταῦτα,

οὐδεις δε με ἀκούει τόσον καλῶς, ὅσον σύ. Πόσον ἐπιθυμοῦν νὰ εὐρίσκασαι ἰδῶ πλησίον!»

Ἡ Μπεττίνα δὲν βραδύνηι νὰ ἐπανέλθῃ παρὰ τῆ μητρὶ ἐκείνου, τὸν ὁποῖον σέβεται καὶ λατρεύει, καὶ οὕτω συνάπτουσι καὶ ἀπελευθεροῦν ἐκείνη συνομιλίαι περὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ Goethe, περὶ τῶν περιστάσεων τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, τῆς ἀπείρου, ἣν εἶχε φυτεῖται ὁ πάππος εἰς ἀνάγκησιν τῆς ὀφθαλμικῆς ἐκείνης ἡμέρας, καὶ ἕτις τόσον πλουσίως ἀνεπτύχθη, τῆς πρακτικῆς ἔδρας, ἐφ' ἧς καθήμεν ἡ μήτηρ διαγίγεται αὐτῷ τὰς μακρὰς ἐκείνης ἱστορίας, αἵτινες τόσοῦτον ἐξέπληκτον τὴν παιδικὴν του φαντασίαν, τῶν προσηγοριῶν καὶ τῶν πρώτων διηγημάτων τῆς ἀφουπνιζομένης μεγαλοφυΐας αὐτοῦ. Οὐδέποτε παρεκλείθησθε τις τὴν παιδικὴν ἡλικίαν θεοῦ τινος μετὰ μαζόνος καὶ ἀλλοθιστέρως ἐπιμελείας, οὐδέ πεισυνέλιξέ ποτε τὰ κατ' αὐτὴν μετὰ τσακούτης λεπτολόγου λεπτομερείας.

Ὅτε ποτε διήρχετο διὰ τῆς ὁδοῦ, ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἕτις παρεκλείθησθε αὐτὸν ἀπὸ τοῦ παραθύρου, παρατηρήσασα ἐπὶ ἰδέσθαι μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπείας ἐξήρασεν εἰς αὐτὸν ἐπιστρέψασα τὴν εὐχαριστήσιν της προσθήσεισθε ἐπὶ ὁ πάππος οὗτος τοῦ βραδύζειν εὐθυμένως διακρίνει αὐτὸν ἀπάντων τῶν ἐπιπέδων του. «Ἀπὸ τοῦτου ἐπιθυμῶ ν' ἀργίσω, ἀπάντησεν ὁ παῖς, βραδύτερον θέλω διακριθῆ, δι' ἄλλου τρόπου». «Καὶ τοῦτο ἐπιπέδουσαι», προσέθετεν ἡ γυνίκα.

Ἡ Μπεττίνα γυφορίζει κατ' ἀκολουσίαν τὰ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τοῦ Goethe κάλλιον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, εἰς ταῦτα δὲ θέλει προστρέξῃ οὗτος βραδύτερον θέλων νὰ ἐπανεισέρῃ αὐτῷ, ὅπως τὰ ἀναγράψῃ ἐν τοῖς ἑκτοῦ «*Annalen*» σου, καὶ θὰ ἔχει δίκαιον αὐτῇ νὰ τῷ εἴπῃ: «Ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ, τί εἶνε ἡ ζωὴ μου, ἐν μὴ βραδύ κατόπτερον τοῦ ἰδικοῦ σου βίου».

Ἡμερῶν τινῶν, ὅτε ὁ Goethe ἦτο πλέον νεανίας, καὶ δὴ ὁ ωριώτερος τῶν συνήλικιωτῶν του, μισθῶς ἀρεσκόμενος νὰ παρεδρουθῇ, κινεῖται τὴν μητέρα αὐτοῦ ὅπως μεταβῆ εἰς τὸν τόπον τῶν παρεδρουμιῶν καὶ θεαθῆ καὶ θαυμάσῃ τὰς ἐπιτυχίας καὶ τοὺς ἀθλοὺς αὐτοῦ. Ἐγχεύσεισθε ὀφθαλμοὺς γεμφομένους ἄλλος.

Ἡ μήτηρ τοῦ Goethe ἀγαπῶσα τὴν μεγαλοπρεπῆ πολυτέλειαν περιεβλήθη κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μάλιστῃ ποδῶν ἐπικεκαλυμμένων ὑπὸ βυσσίνου ἐλοσηρικοῦ μετὰ πολυτίμων ποσῶν καὶ ἐπέθη ἑγχεύματος μετὰ τινῶν οὐλοῦν της. «Ὑθῆσαντες ἐπὶ τοῦ Μοῦνου διαγίγεται αὐτῇ, εὐφορμῆν ἐκεί τὸν οἶον μου παρεδρουμῶνται διὰ μέσου τοῦ πλάθους τῶν παρεδρουμῶντων ἐκείνης ἰσπῆται ὡς βῆλος. Αἱ παρεκί τῶν ἡσῶν κατὰπῶρροι ὑπὸ τοῦ βύρου καὶ διαπῶρροτικοῦ ἀνέμου, ἡ δὲ παιπαλί εἶχε κινεῖται ἀπὸ τῆς ὀφθαλμικῆς κατὰπῶρροῦ κόρας αὐτοῦ. Παρεκί τῆς τῶν βυσσίνου μάλιστῃ μου πῶρροῦ τὸν ἀμαθῆν καὶ νὰ ἀπῆνῃαι μερῶν ἐπιγχεύτω. Τὴ θέλει λαίπῶν τὸν ἡρώτησαι: «Μῆτηρ σὺ δὲν κροῶναι ἐντὸς τῆς ἀμαθῆς, δὲσ μοι τὸν ἐπιπέδου σου». Ἀλλὰ δὲν ἀπέπεισαι βεβαίως νὰ τὸν πορῶσαι. «Βεβαίως ἔα τὸν πορῶσαι». Καὶ ἰδῶ ἔγει ἀποβαλοῦσα τὸν μάλιστῃ μου τὸν παρεκί αὐτῷ, ἐν ὅπως περιεβλήθη καὶ αὐτῇ τὴν κροῶσῃ ἐπὶ τὸν παρεκί αὐτῷ ἐπὶ τοῦ πλάθους εἰς τὸν ὀφθαλμῶν. Ἡ Μπεττίνα, εὐν τὸν θέλεισθε κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ὅθεν ἀπῆρχον αὐτοῦ ὀφθαλμῶν. Ἐγχεύσεισθε ἐν τῆς γυνίκα καὶ τῆς ὀφθαλμῶν. Ἡ οἶον τοῦ ἐκείνην, εὐφορμῆν διὰ τῆς μῆς τῆς κροῶσῃ ἀφῆδος καὶ εὐφορμῆν διὰ τῆς ὀφθαλμῶν ἔα παρεκί τῶν ὀφθαλμῶν ἐν τῆς κροῶσῃ μου καὶ ἔπει τὴν τῶν μου». Ἐν τῆς κροῶσῃ ταῦτα, διαγίγεται τῆς κροῶσῃ δὲν ἀκούει τις πῶρρο ὀφθαλμῶν τὸν οὐλοῦν ἀπῆδος κατὰ τῆς ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ τὸν οὐλοῦν ἐντὸς τῆς ὀφθαλμῶν παρεκί τῆς κροῶσῃ τῆς ἀποκαταρῆν, ἡ αὐτῷ τὸν κροῶσῃ. Ὅτι ὀφθαλμῶν ποτε ἡ κροῶσῃ τῆς κροῶσῃ ποτε διὰ τὸν οἶον, τὸ ὀφθαλμῶν βραδύτερον ἢ Ἐγχεύσεισθε ἀπῆδος διὰ τὸν ὀφθαλμῶν. Ὁ Goethe εὐν καὶ ἡ κροῶσῃ τῆς κροῶσῃ.

Ἀναμνηστικῶν τις τῆς ἐπιστολικῆς ταῦτα τῆς Μπεττίνας, κροῶσῃται ἑκτοῦ ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων κατὰπῶρροῦ καὶ ἀλλοθιστέρως ἑκτοῦ ἀποκαταρῆν σπουδῶν τὸν Goethe ἐν αὐτῇ τῆς κροῶσῃ αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῇ ἐπανεισέρρονται αὐτὸν μαζόνος, καὶ τοῦ ἀπῆδος καὶ οὐλοῦν τῶν οὐλοῦν.

δεσμεύθη από της θρηματοπίας, εν τῇ διακρινούσῃ τὴν φυλὴν αὐτοῦ εὐκρινεῖ ἀρεταίᾳ. Ἡδέλκιος κατηγορεῖται ὁ Goethe ὡς μὴ ἀγαπῶν ἀρκούντως τὴν μητέρα αὐτοῦ, ὅτι ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη αὐτοῦ ἦν ψυχρὰ καὶ ὅτι ἐπὶ τὸσαῦτα ἔτη, ἂν καὶ ἀπει- χεν αὐτῆς μόνον τεσσαράκοντα λέλογας, ἔρωσ οὐδέποτε ἐπεσκέ- φθη αὐτὴν· ἐνταῦθεν δὲ ἀποδίδεται αὐτῇ πολὺς ἐρωτισμὸς καὶ ψυχρότης, ἀλλ' ἡ ἀκριβεστέρη τῶν πραγμάτων ἐξέτασις κατα- δεικνύει πάντα ταῦτα ὑπερβολῆς καὶ ἀνακριθείας. Ἡ μήτηρ οὐδέποτε διὰ ἐξηκολούθῃ ἀγαπῶσα καὶ σεβασμένη τὸν υἱὸν αὐ- τῆς μᾶλλον τῆς τελευταίας τοῦ υἱοῦ αὐτῆς στοργῆς, ἂν οὗτος ἦ- το τὸσεύτον Ἰταλίας εἰς τὴν πρὸς αὐτὴν ἀπειλομένην στοργὴν. Ἀλλ' ἡ μήτηρ τοῦ Goethe οὐδὲ τὴν ἑλαχίστην εἶχε ποτε ἑλ- λειψὴν γὰρ προσάφῃ εἰς τὸν υἱὸν τῆς· εἶναι δὲ ἀναντίρρητον ὅτι οὐδεὶς διακρίσθαι γὰρ εἶναι ἀσθηρότερος τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ὁ Goethe ἠγάπα τὴν μητέρα αὐτοῦ κατ' ἴδιον αὐτῇ τῶρον κατὰ τῶρον ἴδιον εἰς ἀμφοτέρους· καίτοι δὲ ὁ υἱὸς οὗτος τῶ- ρος τοῦ ἀγαπῶν δὲν δύναται γὰρ προβάλλῃ, ὡς πρότυπον, ὅμως δὲν δύναται τίς γὰρ ἐνεργῶς τὸν Goethe ἀγνώμονα. «Διαθέ- ρηκτι τὴν μητέρα μου, ἔγραψεν οὗτος πρὸς τὴν Μπεττίναν,.... Ἐπιθέμουν ἀπὸ καρδίας γὰρ ἡδυνάμην γὰρ σε ἀνταρμειψῶ διὰ τῆς πρὸς τὴν μητέρα μου περιποιησὶς σου. Ρεῖσμα ἀέρος ψυ- χρὸν ἠσθανόμην προσερχόμενον μοι ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνης· τῶ- ρα ὅτι αἰσθάνομαι ὅτι εἶσαι πλησίον τῆς, εἶμαι ἡσυχος, ἔθερ- μάνθηκα». Ὅτε ἀπέθανεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ Μπεττίνα ἔγραψεν αὐτῷ ὑπνικισσομένη τὴν ψυχρότητα ἐκείνην τοῦ χαρακτήρος ἦν τῷ προσῆπτου, τῇ πολέμιον τῆς οὐδύνης. «Ἐφρονουσὶν ὅτι ἀπο- ρεύγεις πᾶν ὅ,τι εἶναι λυπηρὸν καὶ ἀνεπαγγέλωτον· ἀλλὰ μὴ ἀπέφουρι τὴν εἰκόνα τῆς θνησκούσης μητρὸς σου. Μερμηροσ πό- σον ὑπῆλξε φιλοστοργίας καὶ πόσον ἐδέσποζεν ἐν αὐτῇ ἡ ποιη- τικὴ τῶν πάντων ἀντιλήψις». Το τελευταῖον τοῦτο χαρακτη- ριστικὸν καταδεικνύει πόσον καλῶς ἐγνώριζεν αὐτὴ τὴν χορδὴν, ἣν ὤρειλε γὰρ ὡς ἔφη, ὅπως συγκινήσῃ αὐτόν. Ὁ Goethe ἀπαν- τῆ πρὸς αὐτὴν διὰ λόγων μιστῶν εὐφρομισούσης διὰ τὰς πρὸς τὴν γριλὴν μητέρα του περιβάλλει αὐτῆς· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἡμέ-

ρος τρυφῆς ἢ ἀπόλλει ἐκείνης, ὅτις ἀπετέλει τὸν κυριώτατον μεταξὺ αὐτῶν δεσμὸν. ἐγένετο ἵλιαν ἐπαισθητὴ εἰς τὴν σχέσιν τῶν.

Ἀλλ' ἐπικυβήθωμεν εἰς τὸ πρὸς τὸν Goethe αἰσθημα τῆς Μπεττίνας. Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τοῦτο, ἀνάγκη γὰρ ἐνεργῆσαι ὅτι ὁ ἔρωσ, ὃν ἡ Μπεττίνα ἔπεισε πρὸς τὸν Goethe, δὲν ἦτο ἔρωσ κρύβου, ἀλλ' οὐδὲ ἔρωσ φυσικῆς, κατακλύσων καὶ τῶρον μίγξι τῆς ἑκκεντοπίσεως τοῦ πόνου. Δὲν δυνάμειν ἔπισκε γὰρ ἐνεργῆ- σαιμεν αὐτὸν ἔρωτα τῆς διακρίσεως, ἀλλ' αἰσθηματὶ ἀνώτερον τούτου, καὶ οὗγ' καθ' ἑλαχίστην ἔρωτα τῆς καρδίας· εἶναι δυσ- κελὸν γὰρ εἶσαι τίς αὐτόν, περὶ τοῦ ἀποίου καὶ αὐτῇ ἡ Μπετ- τίνα εὐρισκίτε εἰς ἀμυγνήκην. Τοῦτο μόνον ἔστιν ἀλήθης, ὅτι ἡ Μπεττίνα πεπρωτισμένη διὰ ζωτικῆς φαντασίας, δι' ἔξοχου πνευματικῆς διανοίας, δι' αἰσθηματος σφοδροῦ καὶ φυσικοῦ, ἐπρο- στωποποιεῖ πάσης τῆς κλίσεως αὐτῆς καὶ πάσης τῆς ἐμπνεύσεως τῆς κείσεως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Goethe, τὸν ἀποίου ἠγάπα μίτ' ἐθελουσιασμοῦ ὡς τὸν ζωτικὸν τῶρον παύσεως ὅτι ὄνειροπό- λις. Ἐβουλόταν ὅτι ὁ ἔρωσ αὐτῆς πάροι τοῦ γὰρ κατακλύσῃ αὐτὴν, ἀπετέλει τὸν κυριώτερον τῶν μεγαλειτέρων αὐτῆς ἐντογίαν. «Ἐνωρίσω, ἔφη σαρράκικ, ἐν φαστικῶν, ὅτι ὅπου ὄνσ ἐπαρξίσε ἀμολόγιος συνδέσμενοι ἔρωσι μίτ' ἐκείτων τὸ ἔρωσ πνεύμα, ἐκεί δύναται τίς γὰρ εἶσαι τὸν δυνατὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἐντογίαν» καὶ ἤρκετο εἰς τὸν κατ' ἴδιον καὶ ἐν πνευματικῷ τούτου δεσμῷ. Ἀλλ' ὁ Γκαίτε, ὅστις εὐγε πέραν τοῦ βίου, ἔπισκε δὲ καὶ τῶν αἰσθημάτων οὗγ' ἐλαχίστην τοῦ ἰδιώτου, ἔστα κατ' ἀρχαίς ἐκπληκτικῶς πρὸ τοῦ ἔρωτος τούτου, καὶ δὲν περιεργάζετο μὲν αὐτόν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ἔρωσ γὰρ μὴ ἐπιτρέψῃ αὐτῷ πάλιν τὴν προσέγγισιν.

Ὁ Γκαίτε καὶ ἐν ἡλικίᾳ πεντήκοντα καὶ ὀκτώ ἔτων δὲν εὐγεν ἀνοκῆσαν ἡθικὴν δυναμιν, ὅπως ὄριστικα καὶ ἐκίστην ἀκινδύνας τὴν ἐπαφὴν τῆς εὐκρίσεως καὶ τῶν ἀθῶων ἀκί- σμων τῆς Μπεττίνας. Ἀλλ' ἡ Μπεττίνα ἔζη μακρὸν αὐτοῦ ἔρωσιν ἀπὸ ἔπιστελλῆς πλῆρης ζωῆς, ἐν αἷς τὸσαῦτα αἰσθη- ματῆ, καὶ χροσικατῆ καὶ πόνου, πρὸς ἃ ὁ ποιητῆς μᾶλλον ἰδὲν

οίον ησθάνετο και διὰ τῶν ὁποίων εὐχαρίστως ησθάνετο ἐκ-
τὸν ἀναγνωσόμενον. Νέα ὑπαρξίς πλήρης χάριτος παρουσιάζε-
το ἐνώπιον αὐτοῦ, νέον ἀγικαίμενον σπουδῆς διὰ τὸν ποιητὴν
καὶ ροσιοδίον. Ἀπροσδοκῆτως διανοήσεται ἐνώπιον αὐτοῦ βί-
βλιον ἐπιβλήσων εἰκόνων θαυμασίων καὶ θελκτικῶν παραστά-
σεων. Ἡ δὲ ἀνάγνωσις τῆς βίβλου ταύτης ἀπέβαινε πολύτιμος
διὰ τὸν ποιητὴν, καὶ δὴ, ἀφοῦ ἐν ἐκάστῃ σελίδι ἀνεγίνωσκε τὸ
ὄνομα αὐτοῦ πλαισιούμενον ὑπὸ πλαισίου ἀκτινοβόλου. Τὰς σε-
λίδας ταύτας τῆς Μπεττινάς ἡ Goëthe ἐναμαζῆαι «Εὐαγγελίον
τῆς ρύσεως», ὅθεν καὶ ἔγραψεν αὐτῇ: «Ἐξακολουθεῖ κηρύτ-
τουσα τὰ Εὐαγγελία σου». Διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ταύτου ησθά-
νετο ἐκαστὸν θεῖον ἀναθρώπησαντα, διότι αἱ ἐπιστολαὶ αὐταὶ
τῆς Μπεττινάς ἐπέδραν ἐξόχως εὐεργετικῶς ἐπὶ τῆς καλλιτε-
χνικῆς αὐτοῦ ἰδιοφυΐας προσδίδουσαι αὐτῷ τὰς ἐντυπώσεις καὶ
τὴν δόξαν τοῦ παρελθόντος, ἅπερ εἶχεν ἀπὸ πολλοῦ ἀπολεί-
σαι διὰ τοῦ ἐν τῷ παρόντι τυπικοῦ ποῦ βίου αὐτοῦ: «Αἱ ἀνα-
μνήσεις τῆς νεότητός μου γνωρίζουσι πᾶν ὅτι μοὶ λέγεις, τῇ ἔ-
γγραφῃ, καὶ ταῦτα μοὶ ἱμποῦν τὴν ἐντύπωσιν τοῦ μακαρισμένου,
τοῦ ὁποίου ἀναμνηστικαὶ τίς διὰ μιᾶς καὶ ἐναρξῶς, καίτοι
ἀπὸ πολλοῦ τὸ εἶγε ἠκουσθήσῃ». Δὲν ἐκδηλοῦται θερμῶς ἐν τῇ
πρὸς αὐτὴν σχέσει αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε τὴν ἀποκρούει·
σοσοῦτο δὲ μόνον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰ κισθήματά της, ὅσον
θα ἦραι ἀκριβῶς ἕνα μὴ αὐτὰ ἀποθαρρυνθῆ, ἀλλ' ἐξακολου-
θήσῃ.

Ὅτε τὸ πρῶτον συνήντησε τὸν Γκαίτε ἐν Βαϊμάρῃ, ἔλαθε
χώραν σικνή παράδοξος, ἐν δὲ τοῦ τρόπου, καθ' ἃ ἐν αὐτῇ δια-
γείνεται αὐτῇ, καταφαίνεται ὅτι δὲν εἶχε ἐν Γαλλίᾳ καὶ ὅτι δὲν
εἶχεν ἀπέναντι αὐτῆς πονηροῦς καὶ ἄρωγας Γάλλους. Τοῦτο
συνέβη περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1807, ὅτε συνώδευσεν τὴν
ἀδελφὴν αὐτῆς μετὰ τοῦ σπύργου της μεταβαίνοντας εἰς Βερο-
λίον καὶ ὑποσχεθέντας αὐτῇ νὰ διέλθωσι διὰ τῆς Βαϊμάρης.
Ὁρωδὸν τότε νὰ διέλθωσι τόπους κατελειμμένους ὑπὸ τοῦ
στρατοῦ, ὅθεν ἔδεξοτο νὰ ταξιδεύῃ ἐν περιβόλῃ ἀνδρική κλη-
μένη παρὰ τῷ ἡλύβῳ, ὅπως δύναιτο νὰ καταπτεῖται μακρὰν,

βουλοῦσα ἐν ἐκάστῳ σταθμῷ πρὸς ἑστῆν καὶ ἀποξενῆν τῶν
ἵππων, παρεβόλουσα τὴν πρῶτην ἐν τῷ δάσει, ἀναεργισμένη
ἐπὶ τῶν δένδρων ὡς σκίονος, διαστ. ἐισοσθεῖ ἐν παρεδῶ, ἡ
Μπεττινά ἔπε εὐκτατος ὡς ἡ σκίονος, ὡς ἡ σκίονος. Ἀνεργι-
χάτο ὅθεν, ὅπου ἔδυνάτο, ἐπὶ τῶν δένδρων, τῶν βραχίον, ἐπὶ
τῶν ἀψίδων τῶν γοθητικῶν κλιῶν, ἔβη ἐπίσπετο κληθέντα καὶ
διασκιδάξουσα. Ἡμερὰν τινὰ περὶ τὴν ὄψιν τοῦ ἡλίου ἀνε-
βοῦσα μετὰ τῶν γοθητικῶν κλιῶν τοῦ μακροπολιτικοῦ κλοῦ
τῆς Κολωνίας, διασκιδάξαι μακρῶσα ἐκείθεν πρὸς τὴν γαστέρα
τοῦ Goëthe. «Πόσον ἠθέληται ρεβηθῆ βίβλουσά με ἀπὸ τοῦ
μέσου τοῦ Γήνου κληθέντα ἐπὶ τῆς γοθητικῆς ρόδου». «Ἀ-
γαπῶ μᾶλλον νὰ χορεύω ἢ νὰ περιπατῶ, ἢ νὰ ἀλλογῶ, ἀγα-
πῶ μᾶλλον νὰ πετῶ ἢ νὰ χορεύω».

Καὶ τὰς ἡ Μπεττινά, πρῶτος, καίχουσα, διασκιδάξουσα
πορεύεται τὴν ἀγρῶσαν πρὸς τὴν Βαϊμάρῃ, ἔβη ἀκινεῖται,
χρον πολλὰς διὰ θε νοκτὰς ἀπονεῖ ἐπὶ τῆς ἔδρας τῆς ἀμαζίας,
φθιακτὰ σπεῖδα παρὰ τῷ Wieland, γοργῶς τῆς εὐαγε-
νικῆς της, παρ' οὗ ἐροδιάζεται διὰ γοργῶς πρὸς τὸν Goë-
the. Μεταβαίνει εἰς τὴν οἰκίαν του, εὐκταται. Μετὰ τινὰς
σπύργας, τῆς θύρας ἀνορθῆσας, ἐμραυῖται ἡ ποιητῆς. «Ἦ-
τε σὺ κληρῶς, μεγαλοσπύργας καὶ με προσέβλεπεν ἀπενῶς. Ναμί-
κω ἐπὶ ἔξισπινὰ τας χείρας πρὸς αὐτὸν κληθέντα ἐκαστὸν λι-
πυθουκῶσα. Ὁ Goëthe πηλασῆσας καὶ περιβόλων διὰ τοῦ
βραχίονος με ἠθέλην ἐπὶ τῆς κροδίας του. «Δυστυχῆ παι-
δίον! Σοὶ προξένουσα ρόδου;» Αὐτὰ ἔσαν αἱ πρῶται λέξεις,
τας ὁποίας ἐπύροσε καὶ αὐτῶν ἐσθῆσαν βελήως εἰς τὴν ψυ-
χῆ μου. Με ὅδευσεν εἰτα εἰς τὸ δοματίον αὐτοῦ, ἔβη μοὶ
πρῶτος ἦτον ἐπὶ τοῦ ἀνακλινοῦ ἀπέναντι του, ἐσθῆσεν
κροδῆσται τῆς πρῶτης ἐκείνης διακῶσας τὴν σιωπὴν εἶπεν:
«Ἀνερωσῆσαι βίβλιος εἰς τὰς ἐσθῆσῆσας ὅτι πρὸ τινῶν ἡμε-
ρῶν μὴ ἔβησεν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς δου-
κίας Ἀγαλλίας». Αἱ τῶ ἀπέναντος, δὲν ἀναμνηστικῶς ἐση-
μερῆσας. Ὁ Διακῶς ἐναμῆσεν ὅτι πᾶν ὅτι λαμβάνει γοργῶν ἐν
Βαϊμάρῃ, τὰς ἐνδικαίους. Ὅχι, οὐδὲν μ' ἐνδικαίους ἐκτὸς ὅ-

μῶν καὶ ἔγω γαρκατῆρα λίαν ἀνοπόμοιον, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ κἀθημαι νὰ φυλλομετρῶ τὰς ἐφημερίδας. Ἐν ταύταις εὐρισκόμην πάντοτε ἐξόριστος ἐπὶ τοῦ ἀπαισίου ἐκείνου ἀνακλίντρον τρέμουσα καὶ δειλοψύχος. Ἀνάγκη νὰ γνωρίζητε ὅτι μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ μείνω καθημένα, ὡς ἄνθρωπος εὐ ἡγμένος. Ἀλλοίματον! Μήτε; (διότι ἡ διήγησις αὐτῆ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν μητέρα τοῦ Goethe), εἶνε δυνατόν νὰ δεῖξῃ τις τοιαύτην συμπεριφορὰν ὅποιαν ἐγώ; Διότι, τέλος ἐφώνησα: Δὲν δύναμαι νὰ μείνω ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον τούτου! καὶ ἠγέρθην κατεσπυσμένως. «Λοιπὸν, ἔχει καλῶς, πράξαιτε ὅπως σὰς ἀρέσκει,» μοὶ εἶπε. Τότε ἐρρίσθην εἰς τὸν λακιδόν του, ἐκείνος δὲ λαβὼν με ἐπὶ τῶν γονάτων του μὲ ἐθλίψεν ἐπὶ τῆς καρδίας του».

Ὅπως μὲ ξενίζομεθα ἐπὶ τῇ διαγῆσει ταύτῃ ἀνάγκη ν' ἀναμνησθῶμεν ὅτι ταῦτα λαμβάνουσι χώραν ἐν Γερμανίᾳ. Καὶ ἰδοὺ ἡ Μπεττίνα ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ Goethe, ἔπειθ διὰ μίαν μόνον στιγμὴν εἶναι ἐνύπνιον, ἀλλὰ παραδόξως πως παραμείνασα ἐπὶ πολλὴ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἀπεκοιμήθη, διότι πολλὰς εἶχε διέλθῃ νύκτας ἀσπνῆς καὶ ἀπέθνησκεν ὑπὸ τῆς κοπώσεως καὶ τοῦ ὕπνου. Ἡ συνδιάλεξις ἄρα ἄρχεται μόνον μετὰ τὴν ἀφύπνισιν, ἐπότε ὁ Γκαίτε δρέψας φύλλον ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ παραθύρου αὐτοῦ ἀνακρεγχομένου κλέματος καὶ ἐπιδεικνύων αὐτὸ τῇ εἶπε: «Ὅπως τὸ φύλλον τοῦτο, οὕτω καὶ αἱ παλαιαὶ σου εἶναι γρωδῆς καὶ ἀρροισικαί». Ἡ σικνὴ αὐτῆ φαίνεται ἀφελῆς καὶ παιδαριώδης, ἀλλὰ μετ' οὐ πολλὴ ὁ Goethe ἐμιλεῖ αὐτῇ περὶ ζητημάτων σοβαροτάτων καὶ δὴ ἀπο τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ὁμιλεῖ αὐτῇ περὶ τοῦ Schiller, ἀποθνήσκοντος πρὸ δύο ἀνοίξεων. Ὅτε δὲ ἡ Μπεττίνα λέγει αὐτῷ ὅτι ἔληγοι ἠγάπα τὸν Schiller, ὁ Γκαίτε ἄρχεται ἀνατέμνων αὐτῇ τὴν ἔξοχον ταύτην ποιητικὴν φύσιν, τὴν πόσον διάφορον τῆς ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅμως τοσοῦτον εὐγενῆ, τοσοῦτον μεγάλην καὶ οὕτως ἐξακολουθεῖ ὁμιλῶν περὶ αὐτοῦ καὶ προβαίνων μέχρι συγκρινητικῆς κατανώξεως.

Τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ Μπεττίνα ἐπανακλίπει τὸν Goethe πρὸς τῷ Wieland καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀπο-

κρύβῃ τὴν ἡλιεστοπίαν τὰς δι' ἀνοδοῦσιν ἴσιν. τὴν ὅποιαν ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά του. ὑποθέτουσα ὅτι ἔτι δίδρον κυρίας τινας, ὁ Goethe εἶπε τότε τὴν ἀνοδοῦσιν πρὸς τὴν πύλιν. «Δὲν δύνασαι νὰ ἐγγαριστῆθῃς ἐπὶ σοὶ τὴν δίδω;» τῇ εἶπε. Αἱ προῦται αὐταὶ ἐν Βαυαρίᾳ σικνικαὶ εἰσι κῆρυκα παρὰ τοσοῦτον διὰ τὸν παιδικόν, ὅσον καὶ διὰ τὸν μυστηριώδη αὐτῶν γαρκατῆρα.

Κατὰ τὴν δευτέραν συνάντησιν, ἔτι λαμβάνει χώραν μετ' ἄλλουσι μῆνας ἐν Wardbourg. ἐπειδὴ ἡ Μπεττίνα δὲν ἠδύνετο νὰ ἐμιλήσῃ ἐν τῆς συναντήσεως, ὁ Goethe θέσκει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς. «Ὁμιλεῖ, τῇ λέγει, διὰ τῶν ἐπιθυμιῶν, ἐννοῶ τὰ πάντα». Ὅτι δὲ παρετήρησεν ὅτι οἱ ἐπιθυμῶν τῆς θετικτικῆς παιδείας ἔσαν πλεῖστα δακρυῶν, κλαίων καὶ πάλιν αὐτοῦς διὰ τῆς χεῖρος προσέθηκε μετὰ πολλῆς τῆς συνήσεως. «Ὅσο ἀτάραχος! Ὅσο ἀτάραχος! Τούτῃ ἀμύζει εἰς ἀκαρτέρας ἡμᾶς».

Μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς συναντήσεως καὶ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς Φρανκφούρτην, ἡ Μπεττίνα γράφει αὐτῷ περὶ πλείστων ὕσων ἡμερησίων καὶ ἀποστέλλει αὐτῷ πᾶσας τὰς σελίδας αὐτῆς τοιαύτου αὐτῆς ἀλλοτε μὲν ἐπὶ τοῦ τόνου τοῦ ὕπνου καὶ τῆς λατρείας, ἀλλοτε δὲ ἐπὶ τῆς γρωδῆς τῆς χεῖρας καὶ τοῦ ἀσπνῆτος. Ἡ διαθήσις αὐτῆ τῆς ψυχῆς, ἐπὶ τὴν πολλὰς παρεδίδοτο ἡ Μπεττίνα εἶναι λίαν παρὰ τοσοῦτον πρὸς τὴν ἀλλοτρίαν καὶ τὴν γελῶν. «Ὅταν εὐρίσκωμαι ἐν τῷ μισθῷ τῆς φύσεως, τοῦ ἔργου αὐτοῦ, τῆς ὁποιᾶς τὸν μόνον βίον τοῦ ἡμέτερον πνεῦμα μὲ κατέστησεν ἱκανὸν νὰ ἰννοῦν, συγκρίω πολλὰς τὸ πνεῦμα ἡμῶν πρὸς τὸν βίον ταύτου. Κατακλίνωμαι ἐπὶ τῆς πρᾶσιον γῆρας καὶ κατακοιμῶμαι αὐτῷ». Συγκρίω τῷ ἐπανηλικυθῆναι: «Ἔσταθι ὄρατος, εἶσαι θεομαστῆς. Ὅσοι ὁ κλάστος παντὶς ἔτι ἐγνώρισται ἐν τῷ κόσμῳ . . . Διαπερᾶς τὴν νύκτα ὡς ὁ ἥλιος . . .». Ἐν στιγμῆς τοιαύτης ἐξέκρουσε ἀποπειρᾶ πρὸς αὐτὸν ὅτι πρὸς τὸν Ἰερωνῆ. «Ἄλλοτε δὲ παρὰ ταῦτα διακρίνω τις ἐλαφρότητας καὶ ἀλλοτε πάλιν φαιδρότητα καὶ ἄλλοτε ἡγομασίαν. Ἡ ἐπιστολὴ ἔτις δύναται νὰ ἡγομασθῇ ἐπὶ τὴν «Φιλολογίαν» εἶναι τῆς κοίτης φιλλορίας. ἔτις περιγράφ-

φεται εν αὐτῇ, εἶναι πλήρης ζωῆς καὶ μινωρισμῶν πυκνῶν καὶ βροθῶν μελισσῶν. Ἡ Μπεττίνα συχνάκις ἀπειθουμένη πρὸς τὸν ποιητὴν καὶ παραπονουμένη ἔτι δὲν ἀγαπᾶται, ἔπως αὐτὴ ἀγαπᾷ, φωνεῖ καὶ δικαίως: «Δὲν εἶμαι ἐγὼ ἡ μελίτσα, ἥτις ἰσχυρμένη σοὶ κομίζει τὸ νέκταρ ἐκάστου ἄνθους;» Ἄλλ' ὁ Goethe εἶναι ὅπως καὶ πᾶς ἄλλος ποιητής, ἔραται, ἀλλ' ἐρᾶται τῆς ἡρώιδος, τῆς μυθιστορίας αὐτοῦ, ἢν πρὸς οὐδένα θά ἀντιήλικασεν ἔρωτα. Δι' ἧς ἡ Μπεττίνα ἐν στιγμῆς ὀρθῆς σκέψεως καὶ λάμψεως αἰσθήματος ἀληθοῦς, παρατηρεῖ τοῦτο καὶ παραπονεῖται διὰ τὴν ἀνισότητά ταύτην τῆς ἀνταλλαγῆς. «ὦ! μὴ πράττης τὸ ἁμάρτημα τοῦτο πρὸς ἐμέ, λέγει τῷ Goethe, μὴ παρασκευάζης εἰδωλὰ ἐπὶ μαρμάρου ἀνάθηλα ὅπως προσφέρεις αὐταῖς τὴν λατρείαν σου, ἐνῶ δύνασαι νὰ δημιουργήσης μεταξύ ἡμῶν δεσμὸν πνευματικῆν θαυμασίαν». Ἄλλ' ὁ δεσμὸς οὗτος, ἔ καθαρῶς πνευματικὸς καὶ μεταφυσικὸς τὸν ὅποιον ἐνείρησεν, ὁ αἰθέριος οὗτος ἔρωας, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι καὶ ὁ ἀληθὴς δεσμὸς:

Ὁ Γκαίτε, διάφορος ὡς τοῦ Rousseau, εἶναι θελατικὸς καὶ πρὸς ἐκείνην ἀκόμα, τὴν ὅποιαν κρατεῖ εἰς τοσαύτην ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν. Ἐπανορθοῖ αὐτοστηρικτῶς διὰ μιᾶς λέξεως ἐπιχαρίτου καὶ ποιητικῆς τὴν φαινομενικὴν ἢ πραγματικὴν αὐτοῦ ψυχρότητα, περικαλύπτει ταύτην διὰ τινος μειδιάματος. Ἡ ἀγαπητὴ αὐτῆ καὶ φιλοπαίμων παιδίσκη ἐπαναφέρει εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν ἴτε ἀγαθότερος, πραγματικώτερον εὐτυχής, καθ' ἣν δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐμπασχολήσῃ καὶ ἐν μέρει θυσίασῃ ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ μελέτῃ τοῦ ἐξωπερικῶς κίσεως τὴν ἀρχαίτερον αὐτοῦ ψυχήν. Αναγνωρίζει ὅτι αὐτῇ ὀφείλει τὴν ἀνάθησιν τοῦ πνεύματος αὐτοῦ καὶ τὴν εἰς βίον πνευματικώτερον ἐπάνοδόν του. Συχνάκις ἀποστέλλει αὐτῇ ὑπὸ μορφήν ἔρρηθμον τῆς ἰδίας αὐτῆς ἰδέας καὶ σκέψεως. «Χαίρει, θελατικῆ μου παιδίσκη, τῆ λέγει, γράψον μοι ἐντὸς ὀλίγου, ἵνα ἔχω τι πρὸς μεταφρασκίαν». Ἐκείνη παρέχει αὐτῷ θέματα πρὸς πλοῆσιν, ἐκείνος δὲ διαποικιλῶν αὐτὰ ἐπέξεργάζεται καὶ ἐπιτελεῖ. Δὲν εἶνε τολμηρὸν, ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι διὰ

τοῦ πρῶτον τοῦτου τὸ φυσικὸν ἄθος ἀπέθανε παρηγοῦν, λαμπρότερον μὲν καὶ εὐγενέστερον, ἀλλὰ ψυχρότερον καὶ μὴ διατηροῦν τὸ πρῶτερον ἄρωμα του. Ὁ Goethe ἀναγνωρίζει καὶ ἐκτιμᾷ δεινῶς τὸ ἔξογον τοῦτου ἐν, οὐ ἡ φύσις, τόσον πλουσία καὶ ἰδιοτρόπος ὑπὸ νέαν ἐκαστοτὴ παρουσιάζεται μορφήν, πάντοτε ἐκπληρῶσαν καὶ πρωτότυπον. «Εἶσαι θαυμαστὰ, μικρὰ μου χαριότρια, τῆ λέγει, εἰς ἐκάστην σου κίνησιν ῥίπτεις ἀπροσδόκητος πρὸς ἡμᾶς ἕνα σπέρμανον».

Ἄλλὰ καὶ ἡ Μπεττίνα ἐννοεῖ τὸν Γκαίτε θαυμαστὰ καὶ γνωρίζει τόσον καλῶς τὴν του θαυμασίαν! Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτῆς δύναται τις νὰ σχηματίσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου τοῦ ἰδωδου Goethe, ἀλλὰ καὶ τοῦ πραγματικοῦ, τοῦ ζῶντος: «τὸς τόσον ὄραται ἀκόμα καὶ μεγαλοπρεπὲς ὑπερὰ τὰ πρῶτα ἔγνη τοῦ γράμματος, τοῦ τῶσον ἄδως μειδιῶντος ὑπὸ τὸ ἥμερον αὐτοῦ μέτωπον μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ μεγάλους μελάνης ὀφθαλμοῦς, τοὺς πλάκει χαριῶς ὅταν τὴν ἀνεύξῃ». Δυστάκνεται βελήτατα τὴν ἐκ ταιούτου ἔξοχου πνεύματος ἀπορροῦσαν ἀξίαν. «Ὅτε σε εἶδον τὸ πρῶτον, τῆ λέγει, ἐκείνη, ὅπως ἐν σοὶ ὀφθαλμοὺς πικρὰ προσοχὴν μου καὶ ὅπως μοὶ ἐνεπνεύσει βάλον τεύχεσόν καὶ ἐν αὐτῷ ἀγάπην ἀκαλλόγητον, ἴτε ὅτι το πᾶν ἐν σοὶ ἐκφράζει ἐκείνο, τὸ ὅποιον ὁ Δαβὶδ λέγει περὶ τοῦ ἀνθρώπου. «Ἐκαστος ὀφείλει νὰ ἦναι βασιλεὺς ἐκείνου». Ἡ δὲ μεγαλοπρέπεια αὐτῆ τοῦ Goethe συνδυάζεται τόσον ἐπιτυχῶς μετὰ τῶν χαρίτων αὐτοῦ, οὐχὶ τῶν προφερῶν καὶ ἁφελῶν, ἀλλὰ τῶν αὐστηρῶν καὶ περιποιημένων, «Ὅτι, τῆ λέγει καὶ πάλιν μετὰ πάθους, ἠδονακίαν νὰ ζήλουσπῆσω τὰς χάριτας, εἶναι φρονήτικη καὶ ἀδιαλύτως προσηγορευτὴ σου. Πάνταχού, ὅπου ἐμφανίζονται, ἐπιφανίζονται μετὰ σοῦ καὶ ἡ θεία Ἀρμονία. Ἐννοεῖ αὐτὸν ὑπερῶς τὰς διαφορὰς μορφῆς, ἢς προσλαμβάνει ἡ μεγαλοφύα αὐτοῦ, ὑπερὶ τὴν ταροδτικὴν καὶ θεολογικὴν μορφήν τοῦ Βερθέρου, ὡς καὶ ὑπὲρ τὴν γαλλοῦν καὶ ἑσπεροῦν, ἥτις ἐν τῷ ἐκνηκῶσται θειαρθεῖται. «Νεφάρει ὑπερῶσαν, ὦ! πῶς δὴς γεγε τοῦτα παταροδῶς διὰ τῶν χωρῶν τῆς νεύτατος, καὶ πῶς εἶσις σήμερον, ποταμὸς ἀθέρου, διὰ τῶν λαμῶνων!» Μετὰ

πόσης δέ, και δὴ ζηλοτύπου περιφρονησέως, διατίθεται πρὸς τὴν κυρίαν Στάελ, ἥτις ἐλπίζουσα κατ' ἀρχὰς νὰ εὕρῃ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Goethe δεύτερον Βέρθερον καταλαμβάνεται ὑπὸ λόπης και ἀπογοητεύσεως εὐρούσα αὐτὸν τόσον ἀπαθῆ και ἀδι-
άφορον. « Ἡ κυρία Στάελ, ἔλεγεν ἡ Μπεττίνα, ἠπατήθη ἀπά-
την διπλήν: πρῶτον ἐν τῇ προσδοκίᾳ αὐτῆς, δεύτερον δὲ ἐν τῇ κρίσει της».

Ἐν τούτοις ἡ κόρη αὐτῆ, τὸ ἀεικίνητον τοῦτο περικτήριον, ἡ ἀγκυλιούσα ἐν ἐαυτῇ πνεύμα κινήριον, ὡς ἡ Τσιόνια, ἐνέχει οὐχ ἦπτον και ὡς ἡ Mignon τοῦ Wilhelm Meister αἶμα ἰταλικὸν εἰς τὰς φλέβας και ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιηθῆ ἑκσχερῶς ἐν τοῦ ἰδεώδους τοῦτου ἔρωτος και τοῦ καλλιτεχνικοῦ σεβασμοῦ, ὅστις δὲν ἐφαρκεῖ διὰ τῆν φύσιν. Ὑπάρχουσι στιγμὰι καθ' ἃς ἐπιθυμῆ πλέον τοῦτου ἐπιθυμῆ νὰ διέλθῃ ἐκείνηρον ἔκρ μετὰ τοῦ εἰζέχου φίλου της, ἐπιθυμῆ ν' ἀφοσιωθῆ αὐτῷ ὅλην πνευματικῶς, ἀλλὰ ν' ἀφοσιωθῆ και ἐκεῖνος ὡσαύτως: « Δύναται τις νὰ δευθῆ προσφορὰν χωρὶς νὰ προσφέρει ἐαυτὸν ὡς τοιαύτην; παρατηρεῖ αὐτῆ, και δικαίως, ὅτι δὲν προσφέρεται καθ' ἑαυτῆς και διὰ παντὸς δύναται τις νὰ τὸ ὀνομάσῃ ὄφρον; Ἄλλ' ὁ Goethe φαίνεται, ἀλλὰ δὲν ἀφοσιώτα'. Τῇ γράφει ἐπιστολάς βραχυλόγους και πελλήκας διὰ γραμματικῶς. Ἐπαναστατῆ τότε αὐτῆ και σιωθραπάζει και ἐκρήγνεται εἰς παράπονα. Ζητεῖ ὀλίγα, ἀλλὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐπιθυμῆ τοῦλάχιστον ἀκέραια, περιεργόμενα καθ' ὀλοκληρίαν ἐξ αὐτοῦ. « Δὲ μὲ ἔχεις ὅλην ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς μου, τῷ λέγει, ἀλλ' ἐγὼ σὲ ἔχω εἰς τὰς ἰδικὰς σου!» Ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς τοῦ Goethe ἡ Μπεττίνα εὐρίσκει πλείονας ἀφορμὰς πρὸς παράπονα. Ἡ καλλίστη ἐκεῖνη μήτηρ γνωρίζουσα τὸν χαρακτήρα τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐξήγει: πολλήκας εἰς τὴν νέαν κόρην ὅτι ἐν ταῖς ὀλίγαις ἐκεῖναις γραμματαῖς τοῦ ποιητοῦ, αἰτινες διὰ τοῦς ἄλλους ἐφαίνοντο ὡςως ἀσημαντοί, ὑπῆρχεν ὄντως συγκίνησις. « Ἐγὼ γνωρίζω τὸν Wolfgang ἔλεγεν αὐτῇ: εἰμὶ βεβίαια ὅτι ἔγραφε ταῦτα μὲ τὴν καρδίαν πλήρη συγκινήσιως. Ἀφ' ὅτου ὅμως ἡ Μπεττίνα ἐστερήθη τοῦ διορατι-

κοῦ τοῦτου ἐμφανιστοῦ, τοῦ καθησυχάζοντος κινήν, συμβαίνει νὰ ἀποβῆ ἀλλοῦ ἔρωτος. Ἀλλὰ τὸ ἄλλο δὲν εὐρίσκει καιρὸν νὰ διασώσῃ δι' ὅλων τοῦτου τὸν ἐκείνηρον τῆς φαντασίας και τὸν λαμπρὸν αὐτῆς ἐκλαμψοῦν δι' ὁ ἀνακρινωσῶν τις τὰ γοηρῶνὰ της διατίθεται νὰ ἐπικυλίθῃ μετὰ τοῦ Γκαίτε ὅτι πάντα ταῦτα εἰσὶ θεϊκτικὰ φαντασιακοπέματα: « Διότι τίς ἔχ' ἔπο ποσῶτον ἄλλοις, ὅσπε νὰ πιστεύῃ εἰς τόσον ἔρωτα: προτιμωτερον νὰ παραδειγθῆ τις πάντα ταῦτα ὡς ἐν ὕμνῳ».

Ἐὰν ὁ Goethe κρῆτο πρῶτα της Μπεττίνας ἤθελεν ἔχει τυχναῖς ἀφορμὰς ζήλοτύπιας, διότι ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ αὐτῆ ὑπὸ πολλῶν διεραθῆτα προσώπων και πραγμάτων ἀλλ' οἱ μεγάλοι ἀποπαικῆ αὐτοῦ ἐν τῇ νεκρῇ ταῦτα και ἐνθουσιώδει οὐχ ἂν καὶ ἔρωτος τοῦ Γερβίου Hofer και ὁ μαρκα: μουστουρ-
ως Beethoven. Ὁ Hofer, ἔρωτος τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Γερβίου, εἶναι ἡ πρώτη της Μπεττίνας ἀπιστία. Ὅτε τὸ ἔαρ τοῦ 1800 ἐκρήγνεται ὁ πόλεμος ἀπανταχῆθεν και ἐπε ἀρῶνες ἰσχυρῶναι προκίονται ἡ Μπεττίνα δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἀπαθῆς. Ὁ ἔργος της σάλπιγγος δὲν ἀφίνει αὐτῆν νὰ κοιμῆται. Ἐκ τοῦ Μοναχου, εἶναι τότε εὐρίσκειται, παρακλήσθη μετ' ἀρῶνας ἀπεργραφτοῦ πάσας της φάσεις τῆς ἰστορίας ταύτης και πατριωτικῆς ἐξεμέρσεως τὸν Γερβίον, ἠσυχάζοντο ὑπὲρ τοῦ ἀπομαρῆτερος αὐτοῦ, τοῦ ἐν τῆν ἐγκαταλιπόντος και καταπροδύσαντος αὐτοῦ. Ὁ Goethe ἐκπύσσειται τότε λαμβάνων, ἀπὸ τὸν συνῆθων αὐτῆς φαντασιακοπέματων, ἐν αἷς παριστατο παλῶσα οἷς οὐχ ἡ ὡς μέλισσα, ἐπιστολάς φλογοεξῆς, ἐν αἷς λέγει: « O Goethe! Δικτῆ νὰ μὴ δύναται νὰ μεταθῶ εἰς Γερβίον διὰ ν' ἀποθῶν τὸν θάνατον τὸν ἠρώων!» Ἡ σὺλληψῆ τοῦ Hofer και ὁ διὰ παρεχόμενου θάνατος αὐτοῦ ἀποσπῆ παρὰ της Μπεττίνας λόγους ἑδῶναι και ὕμνῆς ἠθικῆς ἐξάρσεως και ἐθροαδικίας. Αἱ πρὸς τοῦς ἠρωατικῶς τούτους τόνους ἀπανταχῆς τοῦ Goethe εἶναι παραδόξαι. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτου και διακουσῶν τὸν ἔμπερον τῆς Βιαννῆρας κατεργηνοτο συνῆθων τοῦ οὐγγρῶν αὐτοῦ ἠθροατικῶς περὶ « αἰρετῶν ἀγγρενωσῶν» ὅπως ἀπαρῆψῃ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ τὸν δυσ-

τυχιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Εἰς δὲ τὴν διάπυρον ταύτην φωνὴν τῆς Μπεττίνας ὁ Goethe ἀπαντᾷ πλήρως ἡρεμίας διὰ τῶν ἐξῆς: «Συγκρίνων τὴν τελευταίαν ἐπιστολήν σου πρὸς τὰς λοιπάς, ὁμολογῶ ὅτι αὐτὴ περιλαμβάνει σπουδαίαν ἱστορικὴν ἐποχὴν (1807—1810). Μὲ ὁδηγεῖς εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Ἄρεως διὰ θελκτικῶν λαθυρίθου φιλοσοφικῶν, ἱστορικῶν καὶ μουσικῶν σκέψεων. ἐν δὲ τούτοις διακτρεῖς ἀναλλοίωτον καὶ ὑγιᾶ τοῦ γαρκτήρος ἐνεργητικότητα. . . .»

Ἴδου ὁ ἀληθῶς παρατηρητὴς φυσιοδίφης ὁ ἐκτιμῶν καὶ σταθμίζων ἐπικριτικῶς τὰς ἐντυπώσεις τῶν πέριξ, ἀλλ' οὐδόλως αὐτὰς συμμεριζόμενος. Συγγαίρει αὐτῇ διὰ τὸ δραστήριον πνευμά της, ἐπιδοκιμάζει τὰ αἰσθήματα αὐτῆς, ἀλλ' οὐδὲν περισσότερον τούτου. Ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς περιωπῆς, ἐν ἀπάσαις ταῖς σκηναῖς ταύταις, ἐν αἷς πλῆθος ἀνθρώπων ὑπὲρ μεγάλων σκοπῶν θυσιάζεται, ὁ Goethe διαβλέπει ἰδιότροπος μόνον τοῦ βίου μετατροπᾶς, ἐν δὲ τῷ ἐκχυθέντι αἵματι τῶν ἡρώων τοῦ Τυρούλου ἐν ἄρωμα μόνον ποιήσεως. «Δικαίως λέγεις, ἔγραψε τῇ Μπεττίνα, ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἡρώων τὸ διασκεδασθὲν ἐπὶ τῆς γῆς ἀναγεννᾶται ἐν ἐκάστῳ ἄνθει». Δὲν ἀπετέλει ἄρα ὁ ἡρωϊσμός ἐξέχουσαν ἀρετὴν τοῦ Goethe. Καίτοι δὲ ἀποκαλούμενος θεὸς Ὀλύμπιος, δὲν εἶναι βεβαίως Ὀλύμπιος θεὸς ἐκ τῶν τοῦ Ὀμήρου, διότι ὅτε ἐλάμβανον χώραν ὑπὸ τὸ Ἰλιον σκηνᾶι παρόμοιαι πρὸς αὐτάς, εἰς ταύτας ὁ Ὀμηρὸς καταβίβαζεν ἅπαντας τοὺς θεοὺς του.

Δευτέρα μετὰ τὴν τοῦ Hofer ἀπιστία τῆς Μπεττίνας εἶνε ὁ Βετχόβεν. Ὅτε τὸ πρῶτον ἡ Μπεττίνα συνήντησεν αὐτὸν ἐν Βιέννῃ, κατὰ Μάϊον τοῦ 1810, ἠσθάνθη ὅ,τι ἀκούτως καὶ ἐν τῇ πρώτῃ συναντήσῃ αὐτῆς πρὸς τὸν Γκαίτε. Ὁ περὶ αὐτὴν κόσμος ἐλησημονήθη ὑπ' αὐτῆς καθ' ὀλοκλήριαν. Ὁ δὲ μέγας μουσουργός, ὁ κωφὸς ἐκεῖνος καὶ μισάνθρωπος, ὁ πρὸς πάντας δυσπειθὴς καὶ πικρολόγος, ὑπῆρξε πρὸς τὴν Μπεττίναν ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐπισκέψεως ὁ μᾶλλον ἀπροκάλυπτος καὶ πειθήνιος, ἀνεξάντλητος εἰς λόγους εὐγενεῖς καὶ ἀβρόφρονας. Ἀσθὼν ἀμέσως θέσιν παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον ἀνέκρουσε καὶ

ἐμελψεν ἐπ' αὐτοῦ τὰ θεϊότερα τῶν μουσουργημάτων ἔνθους δ' ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αὐτὴ ἠροᾶτο αὐτοῦ καὶ τῆς ἀρελοῦς καὶ εἰλικρινοῦς αὐτῆς ἐπιδοκιμασίας. συνώδευσεν αὐτὴν μέχρι τῆς οἰκίας τῆς ἐκθέτων αὐτῇ καθ' ὁδὸν τὰς ἰδέας αὐτοῦ περὶ τέχνης. «Ἄλλ' ὠμίλει: τόσον μεγαλοφώνως, διηγείται ἡ Μπεττίνα, καὶ διεκόπτετο τόσον συχνά, ὥστε ὄντως οὐχὶ συνήθης ἀπηρτεῖτο δύναμις καὶ ὑπομονὴ ὑπὸ τοῦ ἀκούοντος. Ἄλλ' ὅ,τι ἐξήρχετο ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἦτο τόσον ἐνθουσιῶδες καὶ πρωτότυπον, ὥστε λησμονοῦσα τέλειον ὅτι εὕρισκόμεθα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, παρεδιδόμην ἐν εὐλαβείᾳ ἐξάρσει εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα. Οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου ἐξεπλάγησαν ἰδόντες με ἐπανακάμπουσαν μετὰ τοῦ Beethoven· μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον καθίσας ὀλιγὸς οἰκαιοθελῶς παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον συνεκράτησεν ἡμᾶς ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους ὑπὸ τὴν γοητείαν τῶν θαυμασιῶν αὐτοῦ ἐκτελέσεων. Ἡ μεγαλοφύια καὶ ἡ ὑπερηφάνεια ἐφαίνοντο ἐργαζόμενα: ἀπὸ κοινοῦ.

Ἄλλ' εἶναι δῶρον τῆς φύσεως σπάνιον, προδίδον οὐχ ἥττον μεγαλοφυίαν, ἢ δύναμις τοῦ τιθαστεύειν τοσοῦτον εὐχερῶς τὴν ἀκατάσχετον μεγαλοφυίαν. Ὁ Beethoven ἐνήμερος τοῦ μετὰ τῷ Γκαίτε καὶ Μπεττίνας δεσμοῦ ὠμίλησεν αὐτῇ ἐπὶ μακρὸν περὶ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ ἐκφράσας ἐν ταύτῳ τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως αἱ περὶ τέχνης ἰδέαι αὐτοῦ μεταδοθῶσι τῷ Γκαίτε ὑπὸ ταύτης. ὄντως δὲ αἱ μετὰ τοῦ Beethoven αὐτὰ: συνδιαλέξεις ἀπεδόθησαν βραδύτερον πιστότατα καὶ θαυμασιῶς ὑπὸ τῆς Μπεττίνας. Ἡ ἀγνότης δηλαδὴ ἐκείνη τῆς μεγαλοφυίας, ἥτις πλήρη συναίσθησιν ἐμπνεύουσα τῆς δυνάμεως αὐτῆς περιφρονεῖ τὸ παρόν, ἀκλόνητον διακτρεοῦσα τὴν πεποιθήσιν εἰς τὸ μέλλον, ἡ φύσις τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ, ἢ τόσον ἐμβριθῆς, ὅσον ὀργῶσα καὶ περιπαθῆς, πάντα ταῦτα ἐξεικονίσθησαν διὰ τῶν ὠραιότερων χρωμάτων. Ἡ ἔξοχος αὐτῇ ὑπαρξίς δικαίως ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς δεσμευεῖ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῆς Μπεττίνας, ἥτις κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, καίπερ περιστοιγίζομένη ὑπὸ τῶν διαπρεπεστέρων τῆς ἐποχῆς ἀνδρῶν, μεγί-

στην εν τούτοις τιμήν αὐτῆς θεωρεῖ ὅτι ἐγένετο ὁ ἀξιὸς διεργη-
νεὺς μεταξὺ Beethoven καὶ Goethe. Ὁ Goethe ἀπαντᾷ
μετὰ πλείστης συγκινήσεως καὶ χάριτος. Διὰ τοῦ τρόπου τού-
του οἱ δύο οὗτοι βασιλεῖς μάχοι ανταλλάσσουν μακροῦθεν χαί-
ρετισμὸν μεσολαβούσης τῆς Μπεττίνας, τοῦ μικροῦ τούτου εὐ-
γενόπαιδος, τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου πειρακτηρίου, ὅπερ τὴν φορὰν
ταύτην τοσοῦτον θαυμασιῶς ἐκπληροῖ τὴν λεπτήν αὐτοῦ ἀπο-
στολήν, καὶ δὴ μετὰ τοσαύτης μεγαλοπρεπείας. Ἀλλὰ καὶ ἐν
τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ Goethe δὲν μεταβάλλει τὸν περιεργὸν
καὶ φιλομαθῆ αὐτοῦ χαρακτήρα, ὅστις ἀδιαλείπτως σπουδάζων
καὶ ἐρευνῶν, ζητεῖ νὰ ἐξηγήσῃ φυσικῶς τὰ πράγματα καὶ τὰ
ὄντα καὶ εἶναι πλήρης γοητείας καὶ θαυμασμοῦ ἐπὶ τῇ ἐμφα-
νίσει τῆς ὑπερέχου ταύτης προσωπικότητος τοῦ Beethoven,
ἣτις προσέρχεται ὅπως πλουτίσῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ συλλογὴν
καὶ τὰς γνώσεις. «Πόσῃν ἠθάνθη ἐυχαρίστησιν, λέγει οὗτος,
βλέπων ἀντανανκλωτῶν ἐν ἐμοὶ τὴν εἰκόνα τῆς ιδιορρυθμίου ταύ-
της μεγαλοφυΐας». Ὅντως δέ, τὸ μέγα τοῦτο τοῦ Γκαίτε
κάτοπτρον σκιερᾶ ὑπὸ θείας χάριτος ὁσάκις αἰσθάνεται ἀνταναν-
κλωτῶν ἐν αὐτῷ νέαν παράστασιν ἀξίαν τῆς μεγάλης αὐτοῦ
διανοίας. Ὁ Γκαίτε καὶ ὁ Beethoven συναντήθησαν βρα-
δύτερον ἐν Toeplitz· ἐν δὲ τῇ συναντήσει ταύτῃ τῶν δύο τού-
των ὑπὸ τοσαύτης ἐπόψεως ἐραμιλλῶν ἀνδρῶν, καθ' ἣν ἕκαστος
κατ' ἀνάγκην ὑποβάλλεται εἰς τὸ ἐπαστικὸν κριτήριον τοῦ ἑτέ-
ρου, τὰ σκήπτρα τῆς ἠθικῆς ὑπεροχῆς κρατεῖ προφανῶς ὁ Βετ-
χόδεν.

Ἐκ δύο σωζομένων αὐτοῦ πρὸς τὴν Μπεττίναν ἐπιστολῶν
εἰκάζεται ἀνεκφυγίστως ὅτι ὁ μέγας μουσουργὸς ἠσθάνθη τὴν
καρδίαν αὐτοῦ πάλλουσαν ἐκ τῆς προσεγγίσεως τῆς νεαρᾶς ταύ-
της κόρης, ἣτις τόσον θαυμασιῶς ἐγίνωσκε ν' ἀκούῃ αὐτόν, νὰ
τὸν ἐννοῇ καὶ νὰ τῷ ἀπαντᾷ διὰ τῶν ὠραίων αὐτῆς καὶ ἐκ-
φραστικῶν βλεμμάτων· ἡ δὲ ἀνάγκη τῶν δύο τούτων ἐξαι-
σίων ἐπιστολῶν ἄγει ἀσυναίσθητως τὸν ἀναγκινώσκοντα εἰς τὴν
ἀκόλουθον σκέψιν: Διατί ἡ Μπεττίνα νὰ μὴ ἐραστῆ τοῦ Be-
ethoven ἀντὶ τοῦ Goethe! Ἀναμφιβόλως ἐν τῷ προσώπῳ

αὐτοῦ ἤθελε συναντήσῃ τὴν ὑπαρξίν, ἣτις ἤθελε τέλος ἀποδώ-
σῃ αὐτῇ δῶρον ἀντὶ δώρου. Ὡς ὁ Goethe, ἤρᾳτο βεβαίως
καὶ ὁ Beethoven τῆς τέχνης, καὶ ὁ πρὸς τὴν τέχνην ἔρωσ ἤ-
θελε παραμείνῃ αἰείποτε ὁ πρῶτος ἔρωσ αὐτοῦ· ἀλλ' ἐπασχεν,
ἔζη μεμονωμένος, ὑπερήφανος καὶ μελαγχολικὸς ἐν τῇ ἑαυτοῦ
μεγαλοφυΐᾳ, μεμακρυσμένος τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ ἐπεθύ-
μει ἴσως μᾶλλον ἀποκλειστικὴν ἀπομόνωσιν· δι' ὃ ἐφώνει μετὰ
πόνου καὶ συμπαθείας ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Μπεττίναν:
«Ἀγαπητῆ μοι, προσφιλεστάτη Μπεττίνα, τίς δύναται νὰ συν-
διαλεχθῆ περὶ τῆς μεγάλης ταύτης θεότητος;» Ὅντως, μόνον
μετ' ἐκείνης ἠδύνατο ν' ἀνταλλάξῃ τὰς ιδέας αὐτοῦ καὶ νὰ ἐκ-
χύσῃ ὅλην αὐτοῦ τὴν μεγάλην καρδίαν· διότι «ἀγαπητὸν παι-
δίον, τῇ ἔλεγεν, περὶ πάντων τῶν ζητημάτων ἀπὸ μακροῦ ἤδη
χρόνου προσβέβουμέν τὰ αὐτά. . . .»

Ἄλλ' ἤτο ἤδη καιρὸς ὅπως τεθῆ τέρμα ὀριστικῶν εἰς πάντα
ταῦτα. Τῷ 1811 ἡ Μπεττίνα συζεύγνυται κ. D' Arimin, ἡ
δὲ πρὸς τὸν Goethe σχέσις αὐτῆς ἀν καὶ οὐδέποτε ἔπαυσεν
ὑπάρχουσα, ὑφίσταται ὁμως ἀλλοίωσιν ἐπισημητήν. Ἡ ἔξαρ-
σις ἐκείνη καὶ γοητεία τῆς φαντασίας, τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο ὄνειρον
δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συνεχισθῆ ἐπὶ πλέον. Ὅθεν ὁ ἰδεώδης ἐκεῖ-
νος τῆς καρδίας δεσμὸς μεταπίπτει βαθμιαίως εἰς εὐλαβῆ λα-
τρείαν καὶ ἀνάμνησιν, τὸ δ' ἄρωμα καὶ θυμίαμα ἐκεῖνο τῆς νε-
ότητος μετατρέπεται ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν ὑπ' αὐτῆς εἰς
λεῖψανον ἱερὸν καὶ πολῦτιμον κειμήλιον.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων καταφαίνεται ὅποση ἐν τῇ βίβλῳ
ταύτῃ διαλάμπει τῆς φαντασίας ἔξαρσις, ὅποση δ' ἐνέχεται
χάρις καὶ ὕψος ἰδεῶν, ἀλλὰ καὶ ἀφροσύνη, ἐνῶ ἡ ὀρθοφροσύνη
διαφαίνεται μόνον ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἰδιοτροπίας καὶ τῆς
εὐφυοῦς παιδείας. Ἐντεῦθεν τὰ ἐν αὐτῇ ἐκτιθέμενα ἀφίστανται
κατ' ἀνάγκην πολὺ τοῦ τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι
παρ' ἡμῖν καὶ τῶν ἐν γένει ἠθῶν ἡμῶν καὶ ἐθίμων.

Ἡμέραν τινὰ περιδιαβάζων ὁ Γκαίτε μετὰ τῆς Μπεττίνας
ἐν τῷ πάρκῳ τῆς Βαϊμάρης παραβάλλει αὐτὴν πρὸς τὴν Ἐλ-
ληνίδα ἐκείνην τῆς Μαντινείας, τὴν δίδουσαν μαθήματα ἔρω-

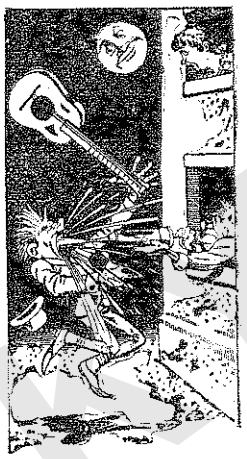
τος τῷ Σωκράτει, προσθέτων: «Οὐδεμίαν προσφέρεις λέξιν φρόνιμον, ἀλλ' ἡ τρέλλα σου διδάσκει πολὺ περισσότερα ἢ ἡ σοφία τῆς Ἑλληνίδος». Τί δύναται τις νὰ προσθήσῃ περισσότερον εἰς τὴν κρίσιν ταύτην τοῦ Γκαίτε:

[Κατὰ τὸ γαλλικόν].

Ἐν Κωνσταντινῇ, Μάιος 1904.

ΕΛ. Μ. ΣΤΡΟΥΒΑΛΗ

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΑ

—Ξύπνα σκληρῆ γλυκεῖα δροσιά
Στὴ φλόγα μου νὰ χύσῃς
Ἐσὺ ποῦ μ' ἀνάβεις φωτιά
Ξύπνησε νὰ τὴ σβύσῃς

—Στάσου τὴ φλόγα τῆς καρδιάς
Ἐγὼ νὰ σοῦ δροσίσω
Κι' ἂν ξανανάψῃ πέρασε
νὰ σοῦ τὴν ξανασβύσω.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ἄχ! μὴ θρηνηθῆς πικρὴ καρδιά, δὲν θέλω ἄλλους πόνους
ἐκλαψα χρόνια ἀδιάκοπα μὲ φλογισμένους στόνους.
Μὴ κλαῖς καρδιά, τὰ δάκρυα νὰ τὰ βραστῆς μαζὺ σου,
τώρα ποῦ πλέεις ἀτυχῆ 'ς τὸ κύμα τῆς ζωῆς σου.
Ἔχεις καρδιά μου οὐρανὸ, ἀλλὰ χωρὶς ἀστέρι
ἔχεις πληγὴ ἀγιάτρευτη, ζωεῖς νὰ ἰδῆς μαχαίρι.
Ἔχεις τὴν τρικυμία σου, ἔχεις καὶ σὺ χειμῶνα
τοῦ χωρισμοῦ καρδιόχτυπα φαρμακερὸ ἀγῶνα.
Ἔχεις καρδιά μου μία φορὰ ἦλιο ἀκτινοβόλο
εἶχεις τῆς φλογεραῖς ματιαῖς, εἶχεις τὸν κόσμο ὅλο.
Ἄχ! τώρα πῶς κατάντησες σὰ θάλασσα μὲ κύμα,
νᾶχῃς τὴ πίκρα σου ζωὴ καὶ τὰς ἀθύσσους μνήμα!
Ἄχ! τώρα πῶς κατάντησες, καλάμι 'ς τὸν αἶρα,
νὰ σε φυσᾷ ὁ βορρῆς τοῦ πόνου νύχτα 'μέρα,
Ἄχ! τώρα πῶς κατάντησες σελήνη λυπημένη
νᾶχῃς τὴ νύχτα συντροφιά καὶ λάμψη πονεμένη!
Ἄχ! τί καῦμός, τί φλογερὴ λαμπάδα στὴν καρδιά μου
ὁ πόνος ὁ ἀτέλειωτος βόσκει τὰ σωθικά μου!
Τὸν πόνον τὸν ἐπιθυμῶ, τὸν ἀγαπῶ τὸν πόνον
αὐτὸς μοῦ δείχνει τὸ χρυσὸ τὸν περασμένο χρόνο.
Χρόνε γλυκέ, τί ἔγινε, τί ἔγινε ἐκεῖνη
μὲ τὰ γλυκὰ ματάκια τῆς; Ἄχ! ὀλόγα ποῦ δὲν σβύνει!
Θυμῶμαι ταῖς γλυκαῖς ματιαῖς καὶ τὸ γλωμὸ τῆς χρῶμα
μοῦ φαίνεται χαμογελᾶ τὸ λυπηρὸ τῆς στόμα.
Αὐτὸ τὸ στόμα ποῦ ἔχυνε τοῦ οὐρανοῦ τὴ χάρι
κι' ἦταν λουλοῦδι τῆς; ψυχῆς καὶ τῆς καρδιάς φεγγάρι.
Θρηνεῖ τᾶχέρι τῆς νυγτὸς σὺν ἀνθρώπος καὶ κλαίει
πάντα μὲ εὐρίσκει μοναχῶ, μυρολογᾷ καὶ λέει:
Μέσ' τὰ πικρὰ τὰ κύματα τρέχω γοργὰ νὰ σβύσω,
ζωεῖς ποτὲ νὰ δυνῆθῃ δροσιά νὰ σοῦ χαρίσω.
Στὴ Ρόδου τώρα βρίσκουμαι, νησὶ χαριτωμένο
νησὶ σὰ νύφη τῆς αὐγῆς μὲ κρίνους στολισμένο.

Ὁ ἥλιος τὸ ἀγάπησε, τὸ φῶς του τοῦ χαρίζει
γιὰ τοῦτο σὺν τραντάφυλλο μοσχοβόλῳ κι' ἀνοίξει.
Θαορεῖς πῶς πάντα ἀνοίει, γυμνῶνα, καλοκαίρι,
σὺν τῷ πουλάκι τὸ νησί, σὺν ἄσπρῳ περιστέρῳ,
Ὡς νὰ πατάξῃ, ἀφ' ἡλῶ θ' ἀναίθρ' εἰς τὸν αἰθέρα
ἔχει φτερὰ οὐράνια. σύντροφο τὸν ἀέρα.
Ἔγει κλαδῶνια δροσερὰ, λουλουδιὰ μωυσιμένα
κι' ὅλα τοῦ κόσμου τὰ καλά σ' αὐτὸ εἶνε δοσμένα.
Ἄλλὰ τοῦ λείπει ἡ γλυκερὰ κι' οὐράνια ματιὰ σου
ἡ λυπημένη ὄψη σου, τὸ δάκρυ, ἡ λαλιά σου.
Χαίρε, ψυχῆ! θὰ χωρισθῆς γιὰ πάντα ἀπ' τὸ σῶμα
ἐσὺ θὰ πᾶς εἰς τὸν οὐρανὸ, αὐτὸ βαθεῖα στὸ γῶμα.
Ψυχῆ μου βασανιστικὴ στή γῆ τῆ πικροχυμένη
τώρα θὰ φυγῆς μόνη σου, ψυχῆ μου λυπημένη.
Αὐτὸ τὸ σῶμα τ' οὐρανὸ, αὐτὸ ἦταν μαζὺ σου.
αὐτὸ ἦταν τὰ αἶμα σου, αὐτὸ ἦταν ἡ ζωὴ σου.
Τώρα θὰ λυώσῃ, θὰ χαθῆ, τώρα θὰ γείνη γῶμα
πρὶν λυώσῃ καὶ πρὶν σκοπισθῆ ἀγάπησε τ' ἀκόμα.

ΑΒΕΔΙΝ-ΠΑΣΣΑΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εἰς ὑπνῆλόν

Σιγὰ μὴ τὸν ζυπνήσητε περαστικοὶ διαβάται
Ἐπνοῦντε ζῶν, κι' ἤδη νεκρὸς αἰῶνια κοιμᾶται.

Εἰς πολιτευτὴν

Ἄφ' οὗ μὲ μαύρο ἐπὶ γῆς παρ' ὄλων ἐτιμήθη
Εἰς μαύρου τάφου τὸ βαθύ σκοτάδι ἐκοιμήθη.

Εἰς φρούνην

Πλήθος θνητῶν ἐκοιμήθησαν εἰς τὰ θερμὰ τῆς στήθης
Κι' ἤδη νεκρὰ εἰς τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ τῆφου ἐκοιμήθη.

Ε. Σ. Σ.

ΜΕΓΑΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΦΛΕΓΕΛ

Εὐδικρινὴς σέβασμος πρὸς τὸν γνωστὸν καὶ γενικῶς ἀγαπη-
τὸν καθ' ὅλας τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Κάρολον Φλέγελ, τὸν
πάσαις τὰς στιγμὰς τῆς ζωῆς του ἀφιερῶσαντα καὶ ἀκαμάτως

ἐργαζόμενον ἀπὸ δωδεκαε-
τίας ἤδη ὑπὲρ μιᾶς ιδέας
τεινούσης νὰ βελτιώσῃ τὴν
σπογγαλιείαν, ἐξ ἧς μυριά-
δες ψυχῶν ἀποζῶσι, καὶ ἐξί-
δανικευμένως ἀναπτύξαντα
τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀλτροτισμοῦ
μὲς πείθει νὰ παραθέσωμεν
εἰς τὰς σελίδας τοῦ « Ἡμε-
ρολογίου τοῦ Αἰγαίου » τὴν
συμπαθῆ αὐτοῦ μορφήν καὶ
νὰ σύρωμεν ὀλίγας περὶ τῆς
εὐεργετικῆς αὐτοῦ δράσεως
γραμμὰς πεπεισμένοι ὅτι
πολύ θὰ εὐαρεστήσωμεν τοὺς

ἀνελγῶστας τοῦ παρόντος Ἡμερολογίου.

Ἐγενήθη ἐν Βῆλνῳ τῆς Ρωσσίας, πόνος δὲ βαθύς ἐπὶ τῷ
προώρῳ καὶ σκληρῷ θανάτῳ πεφλημένου ἀδελφοῦ ὤθησεν αὐτὸν
ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Βορρᾶ, εἴθη μετὰ λαμπρὰς σπουδὰς καὶ
εὐρείαν δημοσιογραφικὴν καὶ συγγραφικὴν δράσιν ἐξήσκει τὸ
ἐπάγγελμα τοῦ καθηγητοῦ, εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου. Με-
γάλη καρδία καὶ ψυχὴ εὐγένης ἀντελήθη τῶν δεινοπαθημά-
των μιᾶς μεγίστης μερίδος τοῦ νησιωτικοῦ κόσμου, τῶν προ-
εργουμένων ἐκ τῆς καταχρῆσεως τῶν σιαφάνδρων καὶ ἀφωσιώ-
θη ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν θεραπείαν αὐτῶν, ὀριστικῶς πρὸς
τοῦτο ἐγκαταστὰς ἐν Καλύμνῳ ἀπὸ τοῦ 1892.

Τεράστιον επιχείρημα ανέλαβεν ούτως ο κ. Φλέγκελ. Μεγά-
λαι ενέργειαι καταβλήθησιν· μέχρι τότε υπό των σπογγαλιέων
και ουδέν αγαθόν σγούσαι αποτέλεσμα είχαν επιφέρει· την απο-
γοήτευσιν εις τους νησιωτικούς πληθυσμούς και την απελπισίαν.
Αλλ' ο Φλέγκελ εξ αυτής ακριβώς εξαρτών την ανάγκην της
σωτηρίας θαρραλέως υπεδύθη τον αγώνα κατά των σαφάν-
δρων, σπυδων πανταγού όπου άπητείτο ή παρουσία του, εκδί-
δων εις φυλλάδια πραγματείας και δημοσιεύων πλείστα άρθρα
πάντα με ένα πνεύμα με ένα σκοπόν «να εκλείψη το σάφαν-
δρον».

Από του έτους 1896 άπεράσισεν αυτοπροσώπως να απο-
ταυθή εις τους Άνακτας και Ηγεμόνας των σπογγοφόρων με-
ρών, προς τους Κυβερνήτας και νομοθέτας αυτών και προς
τους συλλόγους και σωματεία και εκθέσεις και διεθνή συνέδρια
και προς τούτο μετέβη εις Σάμον, Κρήτην, Κύπρον, Ιταλίαν,
Αίγυπτον και εις πολλά μέρη της θηωμ. Αυτοκρατορίας και
του βασιλείου της Ελλάδος. Εσκόρπισεν εις όλα ταύτα τα
μέρη τας περί του ζητήματός του πραγματείας, έπλήρου αρ-
θρων τον τυπον, εξέλιπαρει τους Κυβερνήτας και έποιείτο εκ-
κλήσεις εις τα φιλόνηρωπα αυτών αισθήματα, ερχόμενος εις
συνάφειαν με πάσαν κοινωνικήν τάξιν κατηγορών και ικετεύων
τους πάντας προς έπιτυχίαν του ευγενούς σκοπού του.

Ούτως επέτυχε με το γλυκύ και ήρεμον ύφος του με το σε-
μνόν και επιβάλλον της φυσιογνωμίας του να τύχη ακροάσεως
πανταγού, να μεταβιβάση τας σκέψεις του, να πείση ισχυρούς
να υίοθετήσωσι τας προσπάθειάς του. Μέχρι τούδε αυστηροί ά-
παγορευτικοί νόμοι ένομοθετήθησαν εν τη θηωμ. Αυτοκρατο-
ρίει εν Σάμω, Κρήτη, Κύπρω, Τύνιδι και Αίγυπτω κατά της
χρήσεως των σαφάνδρων και ήδη δέν παύει εργαζόμενος εις το
Έλληνικόν βασίλειον να πείση τους ιθύνοντας να προβάωσιν εις το
αυτό σωτήριο διάβημα.

Ένεκα της σωτηρίου νομοθεσίας των άνωτέρω μνησθεισών
χωρών ήρξατο σημαντικώς βελτιομένη ή πριν απελπιστική κα-
τάστασις των σπογγαλιέων της Μεσογείου, ήρχισε δέ και γενι-

κώτερον αναγνωριζομένη και εκτιμωμένη ή ευεργετική δράσις
του Φλέγκελ ου μόνον υπό των σπογγαλιευτικών πληθυσμών,
μεταξύ των οποίων κατέστη από πολλού δημοτικός και αγα-
πητότατος, αλλά και υπό των Κυβερνήσεων, υπό Κοινοτήτων,
Έκθέσεων και λοιπών Σωματείων. Ίδια άκρως εκτιμάται ή
αφιλοκέρδεια του άνδρός, ουδέν προς άμοιβήν των υπηρεσιών
του δεχομένου, ειμή των απολύτως αναγκαίων. ζώντος δέ λι-
τώτατον βίον. Πολλάκις διέρχεται ήμερονύκτιον όλον με ένα
τσάνι, διαιτώμενος λιτώτατα και διακμένων εις μικρά οικήματα,
όπου εύρεθη, διά να εκκινήση εκειθεν και τρέξη εις συνάντησιν
Ηγεμόνων και ύπουργών προς τους οποίους θα έπαναλάβη διά
μυριστήν φοράν, ότι πρέπει να σωθή το προϊόν του σπόγγου και
να απαλλαγή ή ανθρωπότης από το Μινωταύρειον σάφανδρον.

Η Α. Α. Μεγαλειότης έπαξίως άπένειμεν αυτώ το παρά-
σημον Μετζητιέ, ή Κοινότης Καλύμνου άνεκήρυξεν αυτόν επί-
τιμον πολίτην, άλλα Κοινότητες των νήσων του Αιγαίου θερ-
μότατα έπέδωκαν έγγραφα ευχαριστήρια, ή εν Πετρούπολει
Διεθνής Αλιευτική Έκθεσις του 1902 και ή εν Αθήναις του
1903 άπένειμαν αυτώ δικαιώματα τιμής, το εν Πετρούπολει
Γ'. Διεθνές Συνέδριον Αλιείας και Ίχθυοτροφείας του 1902
και το εν Ρώμη Ζ'. Διεθνές Συνέδριον μετά τμήματος Αλι-
είας του 1903 λίαν ευμενώς εδέχθησαν τας ύπερ των δεινοπα-
θούτων σπογγαλιέων της Μεσογείου εκκλήσεις του κ. Φλέγκελ.

Έν τω πολυετεί τούτω αγώνι ύπερ άνακουφίσεως της δυσ-
τυχίας του πάσχοντος πλησίον, δέν έπελάθετο του θανόντος ά-
δελφού, έμπνευσμένου ποιητού και δεινού εξερευνητού των Αφρι-
κνικων χωρών και τούτο έναργώς καταδεικνύει το κάτωθεν
δημοσίευμα, όπερ απέστειλεν ο κ. Φλέγκελ διά το παρόν Ημε-
ρολόγιον.

Ο κ. Φλέγκελ όμιλεί και γράφει την Ρωσικήν, Έλληνικήν,
Γαλλικήν, Ιταλικήν, Γερμανικήν και όλίγον την Τουρκικήν.
Είνε πολυγλωσσώτατος και έμπειρότατος εις γνώσεις, φυσιογνω-
μία εν γενεί σπανία εξ όσων δύναται να παρουσιάση ή Άνατο-
λική κοινωνία.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΦΛΕΓΕΛ

Ὁ τραγικός θάνατος τοῦ προσφιλεστάτου μοι ἀδελφοῦ καὶ γνωστοῦ ἐξερευνητοῦ τῆς Ἀφρικῆς Ἐδουάρδου Φλέγκελ ἐπὶ πολὺ ἐξέταξε ἐπικίνδυνον ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς υἱαίας μου, εἶτα δὲ αἱ ὑπὲρ τῶν δεινοπαθόντων σπογγαλιέων προσπάθειά μου ἀπερρόφων κόπους καὶ καιρόν, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ἠδυνήθη ἐισέτι νὰ προβῶ εἰς τὴν ἐκδοσὴν τῶν φιλολογικῶν ἔργων ἐκείνου, ἐκτὸς ἐνὸς τόμου ἐπιστολῶν αὐτοῦ ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1889 ἐν Λειψίᾳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπὸ τοῦ Νήγηρος Βενουέ».

Δοθεῖσθε μοι εὐκαιρίας σήμερον καὶ ἐπιθυμῶν προθύμως νὰ ἀνταποκριθῶ πρὸς τὴν πρόσκλησιν τῆς Διευθύνσεως τοῦ «Ἡμερολογίου τοῦ Λιγαίου» εὐχαρίστως δίδω εἰς δημοσίευσιν δύο τῶν ἐμμέτρων τοῦ Ἐδουάρδου Φλέγκελ ἔργων καὶ γνωρίζω αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον τῶν φιλομύσων ὡς ποιητὴν γλυκύτατον.

Βεβαίως οὐδεμίαν χάριν θὰ μετέδιδον αἱ ζῆραι εἰς πᾶσιν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ μεταφράσεις ἂν εὐγενῶς δὲν ἀνελάμβανεν ἡ φίλη δεσποινὴς Ἑλένη Σ. Σβορώνου νὰ μεταποιήσῃ αὐτὰς εἰς ἀρμονικοὺς στίχους πιστότατα μεταδίδοντας τὸ πνεῦμα τοῦ ποιητοῦ.

Προλογίζονται θὰ μοι ἐπιτρέψῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ σημειώσω ὅτι πάντα τὰ ποιήματα ὁ πρῶτος, περὶ οὗ ὁ λόγος, ποιητὴς ἔχει ἀφιερῶσθαι εἰς ἀξιέραστον κόρην τῆς Βοστώνης, τὴν δεσποινίδα Αἰκατερίνην Κ. Αὐτὸς μὲν ἦν εἴκοσι, ἐκείνη δὲ δεκαεξέτη, ὅτε κατὰ τὸ ἔαρ 1872 συνητηθήσαν ἐν Μονάχῳ τῆς Βαυαρίας, τῇ κοιτίδι τῶσων διασήμεων καλλιτεχνῶν. Ἡ νεαρά Ἀμερικανὴ ἦν ὠραία καὶ πλουσία, τὸ τελευταῖον δὲ προσὸν εἶχε, ὡς δυστυχῶς συμβαίνει συνήθως, μοιραίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ἔρωτος τοῦ νεανίου, ὅστις ἔδει πρότερον νὰ ἀποκτήσῃ πλοῦτον καὶ θέσιν κοινωνικὴν ἂν ἤθελε νὰ ληρῆθῃ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν γονέων τῆς κόρης. Τί ἂν φίλοι οἰκογενειακοὶ τῆς κόρης ὑπεστήριζον ὅτι πλὴν ἄλλων προσόντων ὁ ρωμαντικὸς νεανίας ἔχει χαρμηλὰ εὐγενέστατον. Ὁ χρυσὸς τῶσων εὐκόλως ἀναγνωρίζεται σήμερον καὶ ἐκτιμᾶται, ὅσον δυσκόλως καὶ βραδέως ὁ χαρμηλός.

Ὁ χωρισμὸς τῶν νέων ἐπῆλθε ταχέως· ἡ κόρη μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς ἀνεχώρησεν εἰς Ἑλβετίαν καὶ Ἰταλίαν, ἐν ᾧ ὁ νεανίας ἐξήκολούθει ἐν Μονάχῳ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ. Ἀπὸ νεαρῆς ἡλικίας ἐξοικειωθείς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐξοχωτέρων ποιητῶν τῆς παγκοσμίου φιλολογίας κατέργεν ἔκτοτε εἰς τὴν ἐξωτερεύσειν τῶν ὑψηλῶν καὶ ἀγνῶν αἰσθημάτων τῆς καρδίας του διὰ στίχων ὠραίων, παρηγορῶν οὕτω καὶ ἀνακουφίζων τὴν ἐρωτικὴν του θλίψιν.

Μετ' οὗ πολὺ ἀπῆλθεν εἰς Ἀφρικὴν πάντοτε ὄνειροπολῶν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν εὐγενῶν πόθων του. Ἡ εἰκὼν τῆς κόρης συνώδευεν αὐτὸν ἀνὰ τὰς περιηγήσεις καὶ ἐρεῦνας αὐτοῦ. Εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθέντα γάρτην, πρὸς αἰωνίαν τοῦ ἔρωτός του ἀνάμνησιν, ἐνεγράφαζεν εἰς ὀνομασίαν μονήρους καὶ εὐγράμμου ὄρους, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βενουέ, τὸ ὄνομα τῆς ἀγαπημένης κόρης, Mount Katie.

Ἐν Ἀφρικῇ ἔσχεν ὁ Ἐδουάρδος Φλέγκελ πολλὰς ἐν ταῖς ἐξερευνήσεσιν αὐτοῦ ἐπιτυχίας τιμηθεὶς ἐπαξίως αὐτῶν ἐν Εὐρώπῃ. Ἦν κόρη ὁμοῦ τῶν ὄνειρων του δὲν ἐπανείδε πλέον ὑπὸ τῶν ἄγγλων σκληρῶς καταδιωκόμενος, ὡς ἐμπόδιον τῶν ἐκεῖ ἐμποροσκοπικῶν αὐτοῦ σκοπῶν, ἀσθενῆ ἔχων τὴν ὑποστήριξιν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὑπέκυψεν ὁ δύσμορος ἐρευνητὴς ἐν Ἀφρικῇ ἐν ἀνίσῳ ἀγῶνι μόλις 34ετής. Ἄγνωστί ἀπέγεινεν ἐκείνη ἢ ἠγάπησε· ἀλλ' ἐὰν δὲν μετέβη εἰσέτι θὰ μεταβῆ ὁμοῦ ἐκείσε ὅπου ἡ Βακτρική, ἡ Λαύρα, ἡ Φριδερίκη καὶ τόσαι ἄλλαι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ποιήσεως λαμπρυνθεῖσαι καὶ ἐξιδανικευθεῖσαι προηγήθησαν· Ἐκεῖ βεβαίως δὲν θὰ εἶπε τὸν σκληρὸν λόγον, ὡς ἐπραξεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐὰν δὲν εἶνε συκοφαντία ἢ παρεξήγησις ἐν τῷ κρίματι τούτῳ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, δηλαδὴ τὰ ἐξῆς: «Διατί μὲ ἀγαπᾶς; θέλω ἀπὸ τοῦδε νὰ σὲ μισῶ». (Ὁ ἐπὶ τῆς γῆς χωρισθέντες εὗρον καὶ θὰ εὗρωσι τὴν ἑνωσιν εἰς τὸ ἀπέραντον σύμπαν, ἐκεῖ ὅπου χωρισμὸς δὲν ὑπάρχει.)

Παρὰ τὴν λίμνην Στάρνπεργ.

Τὸ δρόμο πού πολλές φορές ἐπέρασα ὡς τώρα
Τὸ δρόμο μου τὸ γνώριμο ξαναπερνῶ καὶ πάλι

Όμως σ' αν πρώτα ώμορφα, χαρούμενα τραγουδία
Τ' στόμα μου δέν ψάλλει.

Άστράφτει ή λίμνη ολόχρυση απ' ταργυρό φαγγάρι:
Όπως τήν είδα λιγιστές φορές νά λαμπυρίζη;
Μιά πεύκα από τήν ύψη της ε' τόν ουρανό ανεβάζει:
Και κάτι ψιθυρίζει.

Έδώ τήν είδα άνοιξη πουλί νά στερουγίζη
Μά σθινοπόρου φύσησε άγριεμένο αγέρι.
Κι' επέταξε' ωκεανούς έπέρασε κι' έπήγε
Θερώμ νά εύρη μέρη-

Είναι ο κάμπος ώμορφος όπου διαβάζνω τώρα
Κι' ή νύχτα ή ολόφωτη με τó γλυκό φαγγάρι.
Μά είν' ή φυγή μου μακριά και τίποτε δέν βλέπω
Απ' όλη αυτή τή χάρη.

Βουνά, λειβάδια πεοπατώ μά τρέχει ή καρδιά μου
Πολύ προτήτερα από 'με σε μακρουμένα μέρη,
Γοργή ώσαν τή σκέψη μου ωκεανός περνάει:
Κι' άλλου, άλλου με φέρει.

Εύρω μου είν' όλα σκοτεινά κι' αν λάμψη τó φαγγάρι,
Κι' αν ταστεράκια τά χρουσά γλυκά φαγγοβολούνε,
Γιατί 'γώ 'ξέρω μοναχά πώς τουρανού ή λάμψεις
Μπρός 'ς τή ματιά της σβούνε.

Έσπέρω.

Βλέπω σιγά τόν ήλιο 'ς τή δύση του νά γέρνει
Κάθε μου πόθο θέλω μεσ' τήν καρδιά νά πνίξω.
Όσο μπορεί ή φυγή μου ψηλά, ψηλά ν' αναίθει
Κι' όψη 'ς όλο τόν κόσμο χαρούμενη νά δείξω.

Ός πού ό μαύρος χάρος τά υάτια μου νά κλείση
Έσύ θά ζήσης μόνο βαθειά μεσ' 'ς τή ψυχή μου.
Δέν θά σου 'π' ή μια λέξι τήν τόση μου αγάπη
Μά θά σου ψάλλη αιώνια λατρεία ή σιγή μου.

Ό,τι έννοιωσαν για σένα τά στήθη τά δικά μου,
Αυτή τήν άγα φλόγα πού τήν καρδιά μου καίει,

Πρέπει γλυκό τραγουδι τó στόμα μου νά λέη.

Μ' άλλοιμονο σ' έμένα πού ποιητής δέν είμαι
Μιά εκκλησιά νά γτίσω για σε γλυκειά παρθένα
Κι' αιώνια νά σου ψάλλω τραγουδία αγαπημένα.

Οί όλίγοι ούτοι στίχοι ένδεδυμένοι με τó άπειρώς ώραιον
Έλληνικόν ένδύμα δίδουσι μικράν τινα ιδέαν του ποιητικού
ταλάντου του άειμνήστου άδελφου μου, όν εκ δεικαιολογημέ-
νης προς τήν μνήμην του στοργής ήθέλησα νά γνωρίσω εις τούς
άνηρωστας του αγαπητου τουτου Ημερολογίου.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΦΛΕΓΕΛ

ΕΠΟΝΙΝΑ

Έμπρός μου όταν βλέπω, Έπονίνα,
Τά όρσεσά και άνθηρά σου κάλλη,
Όρσία ως τού έαρος τά κρίνα,
Δέν 'ξέρεις, ή καρδιά μου πώς πάλλει.

Εις μίαν τών βλεμμάτων σου άκτίνα
Ό κόσμος πολυθέλητρος προβάλλει!
Με τά χρουσά της όνειρα εκείνα
Η αίγμηρά ζωή μου ανθάλλει.

Άλλά δέν μ' αγαπής και σε λατρεύω,
Χωρίς ποτέ-ποτέ νά τó γνωρίσης,
Και εύτυχίαν άλλην νά θηρεύω!

Καλλίτερον νά μη με αγαπήσης
Τίς σίδεν, όταν ένθους θά πιστεύω
Άν ψυγοανθείσα, δέν με λησμονήσης!

(Άργος 22 Ιουλίου 1882).

Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΑ*

Ο καθηγητής τῆς Ὀρυκτολογίας καὶ διευθυντῆς τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς κ. Κ. Μητσόπουλος ἔγραψε πρό τινος ἐν σειρά ἄρθρων ἐν ταῖς «Ἀθήναις» ἐμβριθῆ περὶ Φθιώτιδος, Εὐβοίας καὶ Μαγνησίας διατριβὴν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐγκαινίων τοῦ Σιδηροδρόμου Συνόρων. Μεταξὺ ἄλλων γράφων περὶ Χαλκίδος ὁ σοφὸς καθηγητῆς, ὑπηνίχθη τὴν ἐκ τοῦ Εὐρίπου παραφθορὰν τοῦ παρὰ Λατινίοις καὶ τοῖς ναυτικοῖς τῶν τελευταίων ἑκατονταετηρίδων ὀνόματος Νεγρεπόντε (Εὐβοίας). Τὶ δὲ ὄντως—φυσικώτερον δι' ἀμαθείς ναυτίλλους τῆς διαστροφῆς ταύτης τοῦ ὀνόματος, ἰδίως τῆς ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως προσκλήσεως τοῦ τελικοῦ τοῦ ἄρθρου, πολλάκις δὲ καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ Σ τῆς προθέσεως, οἷον Ἀθήναι—Σατῖναι καὶ Σετῖναι (ἐκ τοῦ ἑς Ἀθήνας—Sethinas), Σταλήμενα (στὴν Ἀἴμνο), Σουμελά («Τοῦ Μελά»), Σταμπούλ («στὴν Πόλιν»), Ἀξος, Ἀξίωτης (ἐκ τοῦ «στὴν Νάξο»), Ἰονίκα (εἰς Νίκαιαν) κλπ.

Παραδόξως ὅμως ἡ παρατήρησις τοῦ Καθηγητοῦ, ἥτις ἄλλως τε τοσάκις πρότερον ἐγράφη, ἐπέραξε τὰ νεῦρα εἰδικοῦ τινος περὶ τὰ τοιαῦτα, τοῦ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον κ. Φλίνα, ὅστις δριμύτως ἐπετίθη κατὰ τοῦ ἐγκρίτου ὀρυκτολόγου ὅτι δῆθεν εἰσπηδήσεν εἰς ἀλλοτριὴν ἰδιοκτησίαν, συγχωρῶν δ' αὐτῷ, ὁ πάνσοφος Φλίνα, ἐπὶ τῷ ἀκαρτέματι, τὸν διδάσκει ὅτι ἡ λέξις Νεγρεπόντε σὺδαμῶς παράγεται ἐκ τοῦ «Εὐρίπος» ἀλλ' εἶνε καθαρῶς ἰταλικὴ λέξις «Negreponte» τὴν μαύρην γέφυραν σημαίνουσα, ἢ πιθανὸν καὶ ἐκ τινος Ἰταλικῆς οἰκογενείας.

* Οἱ ἀναγνώσται τοῦ Ἡμερολογίου (μετ' εὐφροσύνης θὰ συναντήσωσιν ὧδε τὸ ἀνωθι ἀξιόλογον δημοσίευμα τοῦ διαπρεποῦς λογίου κ. Ἀλεξάνδρου Φιλαδέλφειος παρασπόντος ἡμῖν τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν νὰ στολίῃ δι' αὐτοῦ τὰς σελίδας τοῦ παρόντος τόμου.

(αὐτὸ δὲ εἶνε μελωιδέστατον καὶ ἄνευ σχεδὸν παραδείγματος!), ὡς μαρτυρεῖ εἰς καὶ μόνος περιηγητῆς, οὐ ἐπικαλεῖται τὴν μαρτυρίαν ὁ εἰδικὸς οὗτος ἐπιτιμητῆς τοῦ κ. Μητσόπουλου.

Καὶ ὁ μὲν κ. Μητσόπουλος αὐθωρεὶ παραδέχθη τὴν διάρθρωσιν, εἴτε πεισθεῖς, εἴτε μὴ εὐρῶν ἀρκετὸν χρόνον, ὅπως μελέτησῃ βαθύτερον ζήτημα ἐκφευγόν ἐντελῶς τῶν ἀσχολιῶν του, ἂν καὶ ἄλλοτε ἐνθουσιώμεθα ὅτι ἐπικριθεῖς ὁ αὐτὸς καθηγητῆς ὑπὸ ἄλλου προγέστορος εἰδικοῦ περὶ τὰ μυθολογικὰ καὶ ἱστοριογεωγραφικὰ, οὐ μόνον ἀνέτρεψεν ἄρδην πάσας τὰς σαφῆς καὶ μαροτάτας ἐπικρίσεις τοῦ κατὰ Κόντον γόητος ἐκείνου ἀθιγγάνου, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἀπέδειξε τούτον καὶ πᾶν ἀνιστόρητον καὶ ἀγεωγράφητον! Ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ὅτι ὅταν ἔχη τις νοῦν καὶ κρίσιν δύναται καὶ ἐν παντὶ ζήτηματι ὀρθῶς νὰ σκεφθῇ καὶ κρίνῃ, ἐπὶ οἱ κόρυς καὶ μωροί, ὡς ὁ ἀνω μνησθεὶς καθηγητῆς τῆς Μυθολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐν τῇ εἰδικότητι αὐτοῦ ἀποδεικνύεται ἀκριτος καὶ μαροτάτος.

Τὸ ὅτι τὸ Negreponte (μαύρη γέφυρα) δὲν εἶνε ἡ ἀπλῆ παραφθορὰ ἐκ τῆς γέφυρας τοῦ Εὐρίπου, μαρτυροῦσι μυρία ὅσα παρόμοια διαστροφὰ καὶ παραμορφώσεις ὀνομασιῶν πόλεων, λιμένων, χωρῶν καὶ ἡπείρων ὀλοκλήρων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ προϊστορικῶν μέχρι τῶν συγχρόνων ἡμῶν χρόνων.

Τὰ ἀκούσια ταῦτα λογοπαίγνια (calembours) δημιουργοῦνται καὶ πλάττονται παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ ἰδίως τῶν ναυτιλλομένων καὶ μάλιστα κατὰ τὰς σκοτεινὰς περιόδους τῆς προϊστορικῆς καὶ μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, καθ' ἃς ἡ γραφὴ καὶ ἡ παιδεία ἐν γένει ἥμισυ τυγχάνουσι διαδεδομένα, τὰ δ' ὀνόματα τῶν χωρῶν καὶ πόλεων μεταδίδονται προφορικῶς, ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ὑφιστάμενα πάσας τὰς δυνατὰς μεταμορφώσεις καὶ παραλλαγὰς.

Ἐν Ἑλλάδι π. γ. κατὰ τὴν περίοδον τὴν προρομηρικὴν ἢ Πελασγικὴν, τὴν καταχρηστικῶς Ἀχαικὴν ἢ Μυκηναϊκὴν καλουμένην ἀπαντῶσι μυριάδες τοιαῦτα μετονομα-

σίαι σημαντικῶν καὶ ἰδίως φοινικικῶν ὀνομάτων, ἅτινα μὴ ἐννοοῦντες οἱ Ἕλληνες, μετεθέπτίζον καὶ ἐξελληνίζον, καθιστῶντες ταῦτα εὐχερέστερα καὶ εὐνοητότερα τοῖς Ἕλλησι ναυτιλοῖς καὶ θαλασσοπόροις. Ὁ φοινικικὸς λ. γ. σταθμὸς «Menokha» ἐπὶ τῶν μεσημβρινῶν τῆς Γαλατίας παραλλῶν δὲν ἔλεγε τίποτε εἰς τὰ ὄψα τῶν Ἑλλήνων. Εὐθύς λοιπὸν ἄνευ πολλῶν διατυπώσεων μετεσχηματίζετο καὶ ἐνεδύετο ἑλληνικὸν ἔνδυμα, μετατρέπόμενος εἰς Μ ὀ ν ο ἰ κ ο ν τὸ σημερινὸν Μ ο ν α κ ὀ. Ὁμοίως τὰ πολυάριθμα ἐκ τῆς λέξεως Karth=πόλις, ὀνομαζόμενα φοινικὰ ἐμπορεῖα οἱ Ἕλληνες ἐξελληνίζον εἰς Χ α λ κ ἰ ε, Χ α λ κ η δ ὶ ν (=Καρχηδῶν) κλπ. οἰοῦντες ἐκ τοῦ «χαλκός» παραγόμενα, ἐνῶ ὡς καὶ σήμερον ὑπὸ τῶν ὀρυκτολόγων ἐπιθεβαίουται (ἴδε καὶ κ. Μητσόπουλον) οὐδὲ ἕγνος χαλκοῦ ἐν αὐτοῖς ὑπῆρχεν! Ἡ ὑπὸ τῶν Φοινίκων νῆσος τοῦ Αἰγαίου «Malous» καλουμένη, μετετρέπη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ προσφωρότατον καὶ εὐστομώτατον (ὡς ἐκ τοῦ καρπού) τῆς Μ ἤ λ ο υ ὀ νομα . . .

Ἐπίσης καὶ ἐν τῇ θρησκείᾳ ἡ αὐτὴ ἐκ παρανοήσεως καὶ ἄγνοίας τῶν ξένων γλωσσῶν κατὰχρησις καὶ διασθορὰ τῶν ὀνομάτων ἐγένετο καὶ τοῦτο διότι πλείστα τούτων ἦσαν πάντῃ ἀκατάληπτα τοῖς Ἕλλησι.

Τὶ ἐσήμανε διὰ τὰ ἑλληνικὰ ὄψα τὸ Melkart; ἐν ᾧ τοῦ ναυτίου πόσον εὐλογον καὶ πολυσήμαντον τὸ Μελικέρτης: Βεβαίως αἱ παρονομασίαι αὗται κινουσι τὸν γέλωτα ἡμῶν σήμερον, μόνον δ' ὡς ἀστείότης δύναται νὰ ἐκληθῆ τὸ ὅτι ὁ Κρόνος παράγεται ἐκ τοῦ Κόρος καὶ νόος καὶ ὁ Ζεὺς ἐκ τοῦ ζῆν καὶ ὁ Ποσειδῶν ἐκ τοῦ ποῦς δέσμιος! . . . Καὶ ἐν τούτοις ταῦτα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ παρὰ μεγίστων φιλοσόφων πιστευτὰ ἐγίνοντο, ὁ δὲ Πλάτων ἐν τῷ Κρατύλῳ πλάττει πλείστα τοιαύτας παραγωγάς, ὡς καὶ ὁ καὶ ὁ Κικέρων ἐν τῷ περὶ φύσεως θεῶν, (De Natura Deorum), ὡς π. γ. Ceres nominata a gerendis frugibus tamquam Geres . . . Minerva quae vel minueret vel minaretur . . . Jupiter id est iuvans pater! . .

Πολλάκις δὲ δὲν ἤρκοδντο εἰς μίαν καὶ μόνην μεταμόρφωσιν, ἀλλ' ἐπλάττον πλείστας ὄσας, οἷον ἐκ τοῦ ἀστέρος τῆς Ἀστάρτης «Dilbat» ἐσχημάτισαν τὴν Θ ἑ λ π ο υ σ α, Δελφουσία, τυλφοῦσα, Δελφοί, Δελφοῦσα κλπ. ὡς καὶ ἐκ τοῦ «Erek-hayim» τὰ Ἐρυκίνη, Ἡριγόνη κλπ. ἅτινα φαίνονται τοσοῦτον ἑλληνικὰ τὸν τύπον καὶ τὴν ἔννοιαν! . . . Τοσοῦτοι δ' ἐξελληνίζον ταῦτα ὥστε οὐδ' ὁ μᾶλλον ἠσκημένος ὀφθαλμὸς κατορθοῖ πολλάκις νάνακαλύψῃ τὴν ξενικὴν αὐτῶν προέλευσιν. Τίς ὑπὸ τὰ ἑλληνικώτατα κατὰ τὴν μορφήν καὶ ἔννοιαν Μύκωνος, Μυκῆναι, Μυκῶνιον κλπ. θὰ ἐπιθετο ποτε ὅτι κρύπτονται τὰ βαρβαρόφωνα τῶν Φοινίκων «mahane»=στρατόπεδα καὶ καταλύματα; Τίνα δὲ σχέσιν ἔχει πρὸς τὰς πόλεις καὶ χώρας ταύτας ὁ ἑλληνικὸς μύκνης ἢ μύκων; . . . Τίς δὲ ποτε θὰ πεισθῆ ὅτι ἡ χρυσὴ θεὰ τοῦ ἔρωτος, Ἄφροδίτη, δὲν ἐξῆλθεν ὄντως ἐκ τοῦ ἀφροῦ τῶν ἑλληνικῶν κυμάτων, ἀλλὰ φεῖ! ἐκ τῶν κακοήγων Afroret καὶ Afrodet τῶν Φοινίκων; . . . Τὶ δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ Τυφῶνος, Ἐκάτης, Περσέως, Θέτιδος, Ἄλφειοῦ καὶ τῶν ἱερῶν δένδρων κυπαρίσσου καὶ ροιᾶς καὶ μυρίων ἄλλων, ἅτινα φαίνονται τόσον ἑλληνικὰ ἐπίσης καὶ εἶνε ἐν τούτοις τόσον βαρβαρόφωνα—κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἀντίληψιν—προελεύσεως;

Ἄλλὰ καὶ κατὰ τοὺς κλασικοὺς χρόνους καὶ τοὺς Ἀλεξανδρινούς καὶ τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ καθ' ὅλον τὸν σκοτεινὸν μεσαιῶνα, καὶ ἰδίως κατὰ τοῦτον, οἷα ἀναριθμητὸς πλῆθος τοιούτων γεωγραφικῶν καὶ θρησκευτικῶν λογοπαϊγνίων! Δὲν ἔχετε ἢ ν' ἀναδιφῆσθε οἰονδήποτε περιηγητὴν τῆς Ἐνετοκρατουμένης Ἑλλάδος ἵνα φριξῆτε πρὸ τῶν τερατωνδῶν μεταμορφώσεων, ὑφ' ἃς ἐκρύπτοντο καὶ ἐγελωτοποιοῦντο πολλάκις τισαῦτα περιφανῆ καὶ τρισένδοξα τῆς ἀρχαιότητος ὀνόματα. Ἐκεῖ θὰ συναντήσθε ἀντὶ τοῦ ἰσοτεροῦς Ἀστεως τὰς Σατίνας, ὧν ἄνω ἐμνήσθημεν καὶ ἀντὶ τοῦ κλασικοῦ Ὑμητοῦ, τὸν Matto τῶν Φράγκων, τὸν τρελλὸν δηλ. ἢ τρελλοῦσιν: τῶν ἡμετέρων! . . . Ἐκεῖ θὰ εὗρητε πῶς τὸ Porte aux Cailles παρὰ τὸ Ταϊναρον ἔγινε Porto Caglio

και τελευταίον . . . Η ορτοκάλι! Πώς ή Μονεμβασία, Malvoisie, το Cœur de Lion παρά την Σμύρναν εις Κορδελλιά! ή Κρήτη, Χάνδαξ και Candie και τέλος μεταξύ άπειρων άλλων, άτινα μοι έκφρεύουσι την στιγμήν ταύτην τής μνήμης, πώς ή γέφυρα του Ευρίπου μετεφράσθη εις Ponte Euvriποκαί ειτα μετεμορφώθη εις το οικειότερον διά τά ιταλικά ότα Negre-ponte διότι το μόνον πρῶτον δέν έσήμαινε τίποτε δι' αυτούς ένῶ το negro=μαύρον είνε τόσον σύνηθες έν τή τοπωνυμιά (πρῶ. Montenegro κτλ.).

Το πῶς δέ από τοῦ ποθέμου ὀνομάσθη ὀλόκληρος ἡ νῆσος τοῦτο οὐδέ ἀποδείξαις δέεται, ὡς συνηθέστατον φαινόμενον καί μάλιστα διά λαούς θαλασσοκράτας, οἷοι οἱ Ένετοί, οἵτινες δέν ἐνδιεφέροντο ἢ μόνον διά τά στενά, τάς νῆσους καί τοὺς ἀσφαλεῖς ὄρους. Ἀλλά περί πάντων τούτων παραπέμπω εἰς τὸ ἔξοχον καί κλοσσικίον δίτομον σύγγραμμα «Les Phéniciens et l'Odyssee» (Paris 1902) τοῦ σοφοῦ γάλλου ἀρχαιολόγου καί Κιθηνότου τῆς Γεωγραφίας, πρώην δέ . . . φιλέλληνος κ. Βικτωρος Μπεράρ, ὅστις παρέχει ἐπιστημονικωτάτην καί ὅλως πρωτότυπον ἐρμηναίαν ἀπειραριθμῶν τοιούτων γεωγραφικῶν ὀνομασιῶν.

Μήπως δ' ὅμως καί σήμερα καθ' ἐκάστην δέν ἀκούομεν πληθύν τοιούτων ἀκουσίων λογοπαιγνίων καί ἰδίως παρά τοῖς χωρικοῖς καί τοῖς ναῦταις, ὡς τὸ ἀστρονόμος ἀντὶ ἀστυνόμος (διότι τὸ «ἄστρον» εἶνε γνωστότατον παρά τῷ λαῷ ἐν ᾧ τὸ «ἄστυ») τοῦλάχιστον πρὸ χρόνων ἐντελῶς ἄγνωστον). λεπτοδελικτης ἀντὶ λωποδύτης (διότι τὸ μόνον «λῶπη» εἶνε ἐντελῶς ἀκατανόητον δι' αὐτόν, ἐν ᾧ καί τὸ «λεπτόν» καί ὁ «δείκτης» οικειότατα), ἐπτάζυμα ἀντὶ αὐτόζυμα καί μυρία ἄλλα, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς καί ᾧ πολλὰ ἀπεθησαύρισεν ἐν τῷ περιοδικῷ «Πλάτων» ὁ καθηγητής κ. Γ. Χατζιδάκις.

Νοστιμώτατα δ' εἶνε καί τὰ ὑπὸ τοῦ Bérard μνημονεύμενα τῶν Γάλλων ναυτῶν, οἵτινες τὸ μόνον θεωρητικόν «Iphigénie» διά τὸ ἄγνωστον αὐτοῖς ὄνομα τῆς Ἑλληνίδος βασιλό-

παιδος μετέτρεψαν εἰς «Fille à Génie», τὸ δέ «Oskar de Suède» εἰς Ouest—Carsuette», ὅπερ ἐν τῷ παρεμφερμένῳ ναυτικῷ τῶν ἰδιωμάτων εἶνε ἀπλούστατα ὁ . . . Δυτικο-νοτιανατολικὸς ἀνεμος! . . .

Ἐν γένει ἡ γλῶσσα, ὡς ὁ στόμαχος καί ἡ γαστήρ, πέπει καί ἀφομοιοῖ πᾶν τὸ ἐπ' αὐτῆς ριπτόμενον, ἀκολουθεῖσα ἀπαρεγκλήτους τῆς φύσεως νόμους, γενικούς, φαίνεται, διά πάντα τὰ ὄργανα. Ἐρωτήσατε οἰονδήποτε Ἑλληνα ἀξιωματικὸν νά σας διηγηθῆ μετὰ πλείστης θυμηδίας τὰς παραδοξοτάτας παραφθοράς, ἃς ὑφίστανται τὰκατάληπτα ὑπερηχθεζούοντα τοῦ στρατιωτικοῦ ὀνοματολογίου ὀνόματα, τί ὑφίσταται ὁ ὀθελός καί τὸ δυστήνον οὐραϊόν! . . . Ὡς κατακλείδα δι' ἀνακέρω δύο παρρηνωστα καί πολιτογραφηθέντα δυστυχῶς ὡς γνωστῶς Ἑλληνικά: τοὺς ἀρματολούς καί τὸ καρυοφύλλι, ἅτινα ὅλος ὁ Ἑλληνισμὸς πιστεύει, ὅτι τὸ μόνον πρῶτον ἔχει συγγένειαν μετὰ τὰ ἀρχαία ἄρματα τὸ δέ δευτέρον μετὰ τὸ γνωστὸν εὐώδες φυτόν.

Καί περί μόνον τοῦ πρώτου εἶνε ἀστέον καί λόγος κἄν νά γίνηται, διότι εὐτυχῶς ἀπὸ πολλοῦ ἀπεκατεστάθη ἡ ἀληθής ἑρμηνεία, περί δέ τοῦ δευτέρου ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα ἀποκόπτουσι διά παντός τοὺς δεσμούς, οἵτινες τόσον περιέργως καί ἐναντίον πάσης λογικῆς συνέδεσαν ἐπὶ αἰῶνα σχεδόν τὸ ὄπλον τοῦ ἐν Βενετίᾳ ἐργοστασίου τῶν ὀπλοποιῶν Carlo e Figlio μετὰ τοῦ θαλλεροῦ φυτοῦ τῶν Ἑλληνικῶν λειμώνων! Τὸ σπουδαιότατον πάντων ἐπιχείρημα εἶνε ὅτι: πάντα σχεδόν ἀνεξαίρετως τὰ ὄπλα ὀνομάσθησαν καί ὀνομάζονται καί θὰ ὀνομάζονται ἰσως ἐσκαί ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐφευρέτου ἡ κατασκευαστοῦ αὐτῶν οἷον Chassepot, Gra, Manlicher, Lebé, Martini, Mauser καί τσαῦτα ἄλλα. Διά τοῦτο, ἂν καί μετὰ πόνου, ἐν τούτοις ἀποχαιρετίζοντες τὸ εὖσομον καί Ἑλληνικώτατον καρυόφυλλον, ἃς γράφωμεν εἰς τὸ ἐξῆς πεζότερον μόνον, ἀληθέστερον δέ: «Καριοφίλι».

Πόσον ἡ ἐγχείρησις αὕτη φρικίασιν θὰ προξενήσῃ εἰς τὰ ὄστα τοῦ μεγίστου τῶν ψαλτῶν τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος, τοῦ

ἐμπνευσμένου καὶ ἀθανάτου τῆς Λευκάδος κύκνου, τοῦ Ἀριστοτέλους λέγω Βαλαωρίτου, ὅστις γράφων διὰ τὸ τοσοῦτον τιμημένον ὄπλον καὶ φοβούμενος μὴ δὲν εἶνε πράγματι Ἑλληνικὸν τὸ ὄνομα, ἐπροτίμα νὰ μὴ γνωρίσῃ ποτὲ τὴν ἀλήθειαν! . . . «Ποῦ τώρα, ἀναφωνεῖ, τὰ ποιητικώτατα καὶ βαρύτερα καὶ ῥυσοφύλλια, καὶ ποῦ τὰ πεζότατα καὶ ἄφωνα καὶ παράφορα Κερσόλια! Ἐκ μίης τὸ διαβόητον αἰθαλόεν ὄπλον τῶν πατέρων μετασημακίσθη εἰς εὐτελεῖ σιδηροῦν σωλῆνα, χαλκευθέντα ἐν Βενετίᾳ. . . . Τὸ κατ' ἐμέ, βεβαίως δὲν θέλω στρέφει συμπάθες βλέμμα πρὸς τὸ νέον βήππισμα τοῦ ἀρματωλικοῦ πυροβόλου, οὐδὲ στέργω νὰ παραδεχθῶ τὴν ἀγενῆ καταγωγὴν ἀπ' ἐναντίας ἐπιμένω πιστεύων ὅτι τὰ περιφανῆ ὄπλα ὠνομάσθησαν οὕτω, διότι ἔφερον κεχαραγμένον ἐν κυκλαεῖδι ζῶντι τὸ ὁμώνυμον εὖσσημον φυτόν, ὅπερ καλοῦμεν Καρσοφύλλιον».

Ἐν Κηφισίᾳ.

ΑΛΕΞ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εἰς φιλόζωνον

Ἠγάπησε κι' ἐξέθραψε πᾶν ἐν τῷ κόσμῳ κτήνος
Κι' ὅπως χορτάση σκόληθρας ἀπέθανε κι' ἐκεῖνος.

Εἰς φιλοπότην

Ἠγάπησε τὰ πνεύματα ἴς τοῦ βίου του τὸ ρεῦμα
Πλήγ' ἔθυμα τῶν πνευμάτων φεῦ! παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Εἰς μοναχὴν

Μονάχη ὀλομόναχη περνοῦσε τὴ ζωὴ τῆς
Καὶ μοναχὰ τοὺς μοναχοὺς δεχόταν ἴς τὸ κελί τῆς.

Ε. Σ. Σ.

Ο ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Ο ΟΧΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ο ΛΕΠΟΥ-ΚΑΛΥΜΝΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΗΡΩ ΚΑΙ ΛΕΑΝΔΡΟΣ

Τῷ φιλιτάτῳ μοι Δ. Δρόσῳ

Τὴν εἶδε διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν πανήγυριν τῆς Ἀρτέμιδος. Οἱ ἤχοι τῶν κυμβάλων καὶ ἡ ἱερά τοῦ ναοῦ ἀρμονία δὲν ἴσχυον νὰ ἀποσπάσωσι τοὺς ὀφθαλμούς του ἀπὸ τὴν περικαλλῆ ἱέρειαν. Καὶ ὄνειροπόλει τὴν εὐτυχίαν ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἀμυδρῶς μόλις ὑπέθετεν ὅτι ὑπῆρχε, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἐν τῇ ἀγαλλματώδει τῆς Ἡροῦς καλλονῇ θὰ εὕρισκε τὰ ἰδανικά του ἐκπληρούμενα. Τὴν ἠγάπησεν ἐμμονῶς μὲ ὄσσην ζέσιν δύναται ν' ἀγαπήσῃ ἡ καρδιά εἰκοσιδιετούς νέου. Καὶ ἐνῶ ἡ τελετὴ ἐξετελείτο μετὰ πάσης λαμπρότητος, αὐτὸς ὄρθιος ἐπὶ πλησίον κίονος παρετήρει ἐν ἀγαλλιάσει καὶ τερψιθύμῳ βλέμματι τὴν περικαλλῆ δεκαεπταετιδα κόρην.

Ἔμεινε ἐκεῖ ἐπὶ πολὺ βεθυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του. — Ἄλλ' ἦτο πράγματι ὡραία ἡ Ἡρῶ. Ἦτο ἀπαραμιλλῶς εὐγλυπτος καὶ καλλίζωνος ἀπὸ τῶν λαξευτῶν τῆς ὤμων καὶ τῶν γλαφυρῶν τοῦ τραχήλου γραμμῶν μέχρι τοῦ θελατικῶς λεπτογράμμου προσώπου, τὸ ὁποῖον ὡς στέφανος αἰγλήεις ἐστεφάνου ὁ βροστρυχωτὸς κόρυμβος τῆς πλουσίας κόμης τῆς.

Ὁ χιτῶν εἰς διπλοῦν μέχρι γονάτων καθήκων ἐδείκνυε τὰς λεπτὰς καὶ εὐγλυπτὰς τοῦ σώματος τῆς γραμμὰς. Καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἐν Σηστώ δὲν εἶχον ἴδη τοιαύτην καλλονήν· ἀπὸ πολλοῦ αἱ ὀμίλια περιστρέφοντο περὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον περὶ τὴν δειλὴν ὅσον καὶ ἀύστηράν παρθένον.

Βεθυθισμένος εἰς τὰς μεθυστικὰς τοῦ μέλλοντος προσδοκίας ὁ νεαρὸς Λεάνδρος ὄνειροπολεῖ· τὰ πάντα περὶ αὐτὸν εἶνε ξένα. Οὐδὲν ἔννοεῖ ἐκ τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ρέμβης. Ἡ τελετὴ ἐτε-

λείωσιν, οἱ πιστοὶ ἀναχωροῦσι· καὶ μόνη ἡ νεκρὰ ἱερεὶα μένει ἐν τῷ ναῷ· σπεύδει νὰ κλείσῃ τὴν θύραν ὅτε παρατηρεῖ τὸν νέον. Ἡ αὐτὴ ἐντύπωσις τὸ εὐλύγιστον καὶ κομψὸν τοῦ Λεάνδρου σῶμα πλαισιούμενον ὑπὸ σῦλης κόμης, τὸ ἀρρενωπὸν αὐτοῦ μέτωπον, ἡ ἑλληνικωτάτη ρίς του, ἡ ροδινὴ τοῦ προσώπου του χροιά μετέβαλλον τὸν θνητὸν εἰς τὴν φαντασίαν τῆς παρθένου εἰς θεόν.

Φαινήν ὄπτασίαν τοῦ Ἑρμοῦ νομίσασα αὐτὸν ἡ Ἡρῶ ἐγονυπέτητε πρὸ αὐτοῦ.

«Ἐγέρθητι, ἐγέρθητι σὺ πρὸ τῶν ποδῶν μου, ἀνέκραξεν ἔκφρων ὁ Λεάνδρος, σὺ ἡ θεὰ ἡ 13ῃ τῶν Ὀλυμπίων, ἡ θέσις σου ἀνήκει εἰς ἐμέ». Καὶ ταῦτα λέγων ἐδράξατο τῆς λευκῆς καὶ λεπποφυῆς τῆς ἱερείας χειρὸς, καὶ τὴν ἔφραεν ἐπὶ τῶν χειρῶν του γονυπετήσας πρὸ αὐτῆς.

Ἡ Ἡρῶ ἀνίκανος ν' ἀντιπαλαίση πρὸς ἐαυτήν, πρῶτην φορὰν ἠσθάνετο τοὺς παλμούς τῆς καρδίας τῆς· πρῶτην φορὰν ἔφρασεν ὅλη ἐπὶ τῷ ἀσπασμῷ ἐκείνῳ· ἀπεσύθη, τρέμουσα, τρικλιζούσα.

Πενθήμερον διάστημα παρήλθεν. Ἡ Ἡρῶ ἐνόμιζεν ὅτι δὲν εὑρίσκεται ἐν τῇ γῆ, ἀλλ' ἐν τῷ τάφῳ. Τὰ θελητήρα τῆς πλάνου φύσεως τῆ ἀπήρεσκον· εἰς τὸν νοῦν τῆς ὡς φαινή ὄπτασία διετηρεῖτο ἡ εἰκὼν τοῦ περιβαλλοῦς νέου. Ποσάκις κατὰ τὸ ὀλιγαήμερον αὐτὸ διάστημα δὲν ἔκλαυσεν ἐπὶ τοῦ κίονος· ποσάκις δὲν παρεκάλει τὴν Ἀρτεμιν δι' αὐτόν! Ἐτι λοιπὸν αἰσθητὴν ὄθει αὐτὴν νὰ αἰσθανθῇ τοσαύτην συμπάθειαν πρὸς τὸν ἄγνωστον; Ἠγγύει καὶ ἡ ἰδία. Αἱ σκέψεις αὐτῆς ἐπλημμύρουν τὸ πνεῦμά τῆς καὶ ἠσθάνετο τὴν καρδίαν πάλλουσαν ἐξ ἀνεξήγητου πόθου. Ἐκλιμαίον ἐπὶ ὥρας, ἕμενε γονυπετῆς πρὸ τοῦ κίονος καὶ ἠσπάζετο τὰ βάλθρα του ἄγνωστον πόσον. Ὅταν ὁμως ἀνύψωσεν τὸ πρόσωπόν τῆς, τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐφωτίσθησαν ὑπὸ ἀμέτρου χαρῆς. Ἦτο ἐκείνος δι' ὃν ἔκλειε· ἦτο πλησίον τῆς ὡραιότερος ἢ πρότερον. Ἄχ! ἐξέφυγεν ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας τῆς καὶ εὑρέθη εἰς τὰς ἀγκάλας του. Τοιαύτη ἦτο ἡ ἀρχὴ τῆς ἡδέας σχέσεως τῆς ἱερείας Ἡρῶς καὶ τοῦ Λε-

άνδρου. Ὁ Λεάνδρος κατῴκει εἰς τὴν Ἄβυδον, ἡ Ἡρῶ εἰς τὴν Σηστόν.

Τὶ τὸ σημεῖον ὅπερ ὡς ἀπλανῆς ἀστὴρ σβέννυται· καὶ πάλιν ἀναφαίνεται; τί εἶνε τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο φῶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους καὶ τῆς σιγῆς τῆς ὑπνωττούσης φύσεως; Εἶνε ἡ Ἡρῶ, ἡ Ἡρῶ ἡ ἱερεὶα ἣτις ἀναμένει τὸν Λεάνδρον τῆς κρατούσα εἰς χεῖράς τῆς φανὸν ὅστις ὀδηγεῖ τὸν Λεάνδρον ὡς ὁ φάρος τοὺς ναυτιλλομένους. Ἐλαφρὸς ρλοισθὸς ἀκούεται· ἐν τοιαύτῃ νηνεμίᾳ μὴ τι ἀκάτιον ἐλαφρὸν πλήττη διὰ τῶν κωπῶν του τὴν θάλασσαν; Ὅχι! διότι μόνη ἡ Ἡρῶ τὸν ἀκούει ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς. Μετ' ὀλίγον εὑρίσκειται εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ὁ Λεάνδρος, ὅστις διέρχεται νηγόμενος τὸ στενὸν τοῦ Ἑλλησπόντου μέρος, εὐτυχῆς εὐτυχέστατος. Ἐξηκολούθει νηγόμενος καθ' ἐκάστην νύκτα. Νύκτα ὅμως τινὰ καθ' ἣν καὶ αἰφνιδίᾳ ἀνεγαλίτισε τὸν Λεάνδρον, καθ' ἣν ὁ σάλος τῆς θαλάσσης ἐξογκουμένης πρὸς τὴν ὕψην δὲν ἐπέτρεπε τὴν διάβασιν τοῦ πορθμοῦ, ὁ Λεάνδρος ἀνυπομονῶν νὰ ἴδῃ τὴν θεάν του, μὴ λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὰ ἄγρια καὶ ἀπειλητικὰ κύματα, ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν, ἀγωνίζεται ἔρρωμένως. Χαλαίει ἐνῶ ὁ ἔρωσ ὑποβῆθαι τὰς ἐκλιπούσας δυνάμεις, ἀλλὰ τὰ κύματα ὑπερισχύουσι. Μετ' ὀλίγας ὥρας ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς τῆς Σηστοῦ παραλίας κεῖται ἄπνουν τὸ ἔως γῆς σφριγῶν σῶμα τοῦ Λεάνδρου.

Ἡ Ἡρῶ ὑπνωττεῖ μὴ ὑποπτεύουσα τὴν ἀπαισίαν καταστροφὴν. Μειδίᾳ ἐν τῷ ὕπνῳ τῆς. Ἴσως βλέπει τὸν Λεάνδρον τῆς, δὲν φαντάζεται τὴν ἐπικειμένην δυστυχίαν τῆς. Φεῦ! μὲ τίνα ὄνειρα ὑπνώττει καὶ εἰς ποῖαν πραγματικότητα θὰ εὑρεθῇ μετ' ὀλίγον! Ἡ ἡμέρα ὑπέφωσεν. Ἡ ἀγορία τῶν κυμάτων μανία ἐκόπασεν. Ἐλαφρὰ μόνον αὔρα ρυτιδοῖ τὴν θάλασσαν. Ἡ Ἡρῶ ἐξηγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου μειδιῶσα ἐκ τῶν ροδίνων ὀνείρων ἄπερ εἶδεν. Ἐνδύεται, ἐξέρχεται εἰς τὴν παραλίαν ὅπως ἀναπνεύσῃ τὴν θαλασσίαν αὔραν. Ἐνῶ ἐβιάζειν ἡ καρδία τῆς ἐπαλλεν. Παρατηρεῖ τὴν ἀπέναντι Ἄβυδον. Ρεμβάζει, ὄνειροπολεῖ, πλάττει διὰ τῆς φαντασίας τῆς τὰ εὐγενέστερα τῶν ὀνείρων· αἴφνης προσκρούει ἐπὶ ὑγροῦ ἀντικειμένου. Ἄχ! σπαρα-

ξικάρδιον ήκούσθη. Κατέπεσεν άνκίσθητος. Μόλις συναλθούσα και έννοήσασα την τρομεράν καταστροφήν, έγείρεται περιβάλλει το ψυχρόν του Λεάνδρου σώμα και ρίπτεται εις την θάλασσαν. Μετ' ήλίγας ώρας οι ήλιείς άνέσυρον το πτώμά της. Το έρωτικόν ειδύλλιον έγένητο γνωστόν εις τους κατοίκους της Σηστού. Έθαψαν άμφοτέρους υπό τας ύψηκαρήνους του ήεροϋ άλλσους πεύκας. Άνά πών έσπέρας ότε το πών ύπτωπτε, ήκούοντο ευαρινώς έν τώ μέρει εκείνω οι φλοίσβοι της θαλάσσης και ό ψίθυρος τών δένδρων ήχώ τών άσπασμών της Έροϋς και του Λεάνδρου.

Σάμος.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Ι. ΦΩΚΟΣ

Άχρογιαλί

"Έστη κι' ή βαροϋλά μας θ' άράξη σε' άχρογιαλί
Κάποια φωνούλα έμίσεψεν ή θάλασσα μακρυά
Κι' ήρθε άγαράκι γνώριμο στά στειθή μου να βάλη
Παλήρ ένα κλάμα που έστειλε μονότονα ή έρημιά.

Χλωμό ένα τάζι: πέρασε στής άίρας να θρηνήση
Τό έξωτικό μας πέρασμα, που με τή συννεφιά
Κρυφά στά θρηγερά νερά έσώναξεν ή βροϋση
Λόγια γλυκά που έμοίρασε θλιμμένη ή συντροφιά.

"Έστη κι' ή βαροϋλά μας θα κλαίη σε' κάποιον άκρη
"Όθε έβλεπαν τά έρωτικά ματάκια στο γιάλο
Με μυστικά μιλήματα, άν λιθωμένα δάκρυα
Να ίδουν στά βλάτη πέφτοντας χαμένο ένα καλό.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Ο Σάμου και Ίακωίας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Βοντζαλίδης). — Έγεννήθη έν Καρλοβασίσι της Σάμου και έσπούδασεν έν τη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Έδίδαξεν έν τώ Γυμνασίω Σάμου, μεθ' ό ανεχώρησεν εις Έλβετιαν, ένθα έπι πενταετιαν παρηκολούθησε Νομικά και Θεολογικά μαθήματα. Έπανελθών εις Κων)πολιν άνεδείχθη εις Νομικόν Σύμβουλον τών Πατριωρχείων εκπληρώσας μετά συνέσεως τά καθήκοντα αυτού έπι μακρόν χρόνον και διεκπεραιώσας μετ' όρθοφροσύνης πολλάς έγκριμεις υποθέσεις της Έκκλησίας μέχρι του Φεβρουαρίου του 1903, ότε άποθανόντος του προφών Μητροπολίτου Σάμου Κυρού Άθανασίου εψηφίσθη παμψηφεί υπό της Ίερας Συνόδου Μητροπολίτης Σάμου και σωφρόνως έκτοτε κυβερνά εκκλησιαστικώς την πατρίδα του.*

Ο Μυτιλήνης ΚΥΡΙΑΛΟΣ (Μουμιτζής).— Σινωπεύς την πατρίδα έπεράτωσε τας θεολογικάς αυτού σπουδάς έν τη έν Χάλκη Σχολή έν έτει 1889, ότε χειροτονηθείς διάκονος διαώρισθη άρχιγραμματεύς της Ίερας Συνόδου. Έχρημάτισεν έπι τρίμημον τοποτηρητής της Πρωτοσυγγελίας και εξέλέγη κατά Μάιον 1897 Μητροπολίτης Μυτιλήνης. Είνε εκ τών μάλλον πεπαιδευμένων κληρικόν της Ανατολικής Έκκλησίας εκτιμώμενος δικαίως έν τη Έπαρχία αυτού διά την δραστηριαν και ευσυνείδητον εργασιαν, ήν κατάβάλλει διά την διακανόνισιν τών εκκλησιαστικόν αυτής πραγμάτων.

* Εικόνα του Μητροπολίτου ήμών δέν ήδυνήθημεν δυστυχώς να άποκτήσωμεν καιτοι πολλάκις εξητήσαμεν τοιαύτην

Ὁ Μεθύμνης ΣΤΕΦΑΝΟΣ (Σουλίδης).—Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ, εἰσήλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἐν ἔτει 1878 ἀνεδείχθη ἀρχιδιάκονος τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης, ὁπόθεν μετὰ ὀκταετίαν ἐκλήθη ἀρχιδιάκονος τοῦ Οἴκ. Πατριαρχοῦ, ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα ἐχειροτονήθη Μητροπολίτης Φιλαδελφίας, κατὰ Ἀπρίλιον δὲ τοῦ 1895 μετετέθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Μεθύμνης. Διετέλεσε μέλος τοῦ Μ. Ε. Δ. Συμβουλίου καὶ πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς ἐν Κων/πόλει ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἶνε τετιμημένος δι' ἀνωτέρου Ὀθωμανικοῦ παρασήμου.

Ὁ Χίου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Δελιγιάννης).—Χῖος τὴν πατρίδα γεννηθεὶς ἐν τῇ εὐάνδρῳ κομοπόλει τῶν Καρδαμύλων. Ἐσπούδασεν ἐν Χάλκῃ καὶ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐχορημάτισεν ἀρχιδιάκονος τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης, ἐν ἔτει δὲ 1897 ὁ Ἰωαννῆμ ὁ Γος διώρισεν αὐτὸν Ἀρχιεραμμάτευτα τῆς Ἱερῶς Συνόδου. Ἐν ἔτει 1887 ἐψηφίσθη Μητροπολίτης Χίου. Φημιζεται διὰ τὴν ὀξύνοιαν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν μετριοπάθειαν τοῦ χαρακτήρος, δι' ὧν ἀφοπλίζει πάντα ἀντιφρονοῦντα τυχόν πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του. Ἀπολαμβάνει πολλῆς εἰς τὸν κύκλον τῶν κληρικῶν ὑπολήψεως διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ διπλωματικὴν του περὶνοιαν. Εἶνε τετιμημένος δι' ἀνωτέρου παρασήμου ὑπὸ τῆς Σ.β. Αὐτ. Κυβερνήσεως.

Ὁ Λέρου καὶ Καλύμνου ΓΕΡΜΑΝΟΣ (Θεοτοκᾶς).—Ἐγεννήθη ἐν Πυργίῳ τῆς Χίου, ἥτις ὀκτὼ αὐτῆς τέκνα ἔχει Μητροπολίτας ὑπὸ τὸ κλίμα τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου. Μεμορφωμένος καὶ φιλόκαλος κληρικὸς ἐσπούδασεν ἐν Χάλκῃ καὶ τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Τῷ 1893 ἐψηφίσθη ἐπίσκοπος Μυρέων, ἐν ἔτει 1899 προήχθη εἰς Μητροπολίτην Αἴνου, ὁπόθεν μετετέθη πρό τινος εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λέρου, Καλύμνου καὶ Ἀστυπάλαιας. Ποιμαίνει κοινότητος, εἰς ἃς ἡ Αὐτοκρατορικὴ Εὐμένεια ἐδωρήσατο πολλὰς προνομίας καὶ εὐρὴ ἐκ τούτου στάδιον διανοίγεται εἰς αὐτὸν ἐνεργείας καὶ δράσεως, ἀληθῶς ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὰς μᾶλλον φιλοπροόδους προθέσεις. Ἡ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἀφίξις ἐχαιρετίσθη ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ τοῦ ποιμνίου του, εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ ὁποίου ἔχει μετὰ ζήλου ἀφοσιωθῆ.

Ὁ Ρόδου ΙΩΑΚΕΙΜ (Βαλασιάδης).—Ἐσπούδασεν εἰς τὴν

Μεγάλῃν τοῦ Γένους Σχολήν, εἰς τὴν ἐν Μουζλίῳ Ἱερατικῇν καὶ τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολήν. Ἐχορημάτισεν ἀρχιεραμμάτευτα τῆς Ἱερῶς Συνόδου καὶ εἶτα ἀρχιδιάκονος, ἐν ἔτει 1894 ἐξελέγη Μητροπολίτης Μαρωονείας, καὶ κατὰ 7βριον τοῦ 1900 ἐκλήθη ἐκκλησιαστικὸς ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαρχίας Ρόδου. Διακρίνεται διὰ τὸν ζήλον, μεθ' οὗ προσπαθεῖ νὰ οργανώσῃ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τῆς νήσου Ρόδου, ἀκαταπονήτως πρὸς τοῦτο ἐργαζόμενος, ἐξ οὗ καὶ ἀμέριστον τὴν ἐκτίμησιν τῶν πνευματικῶν του τέκνων ἔχει προκαλέσῃ.

Ὁ Ἠγούμενος τῆς Μονῆς Πάτμου ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.—Ἐγεννήθη ἐν Πάτμῳ καὶ ἐσπούδασεν ἐν τοῖς Σχολείοις αὐτῆς. Διετέλεσεν ἐφημέριος ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Μονῆς τοῦ Θεολόγου ἐπὶ 22 ἔτη, ὡς ἡγούμενος-σύμβουλος ἐπὶ μίαν εικοσαετίαν συνεχῶς, ἐπὶ δεκατετραετίαν ὡς ἐκκλησιαρχὸς καὶ ἐξελέγη ἡγούμενος τῆς Μονῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1892. Ἐστάλη πολλάκις ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Μονῆς ὑπερασπίσας τὰ συμφέροντα αὐτῆς μετ' ἀποτελέσματος ἀξίου τῆς ἐνεργητικότητος αὐτοῦ. Κέρηται πείραν καὶ συνενεῖ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς μετὰ τῆς συνέσεως καὶ χρηστότητος καὶ νοῦ διοικητικοῦ, ἐφ' ᾧ καὶ δικαίως θεωρεῖται ἐκ τῶν διαπρεπεστέσων κληρικῶν τῆς Πάτμου τιμώμενος ὑπὸ πάντων.

Χρώματα

Τρία εἰσὶ τὰ βασικὰ χρώματα· τὸ ἐρυθρὸν, τὸ κίτρινον καὶ τὸ κυανοῦν.

—Τὸ ἐρυθρὸν παριστᾷ τὸ φυσικὸν μέρος τῆς ζωῆς· τὸ ἀνθρώπινον σῶμα μετὰ τὰς ὁρμῆς του, μετὰ τὰς ἡδονὰς του, τὰς πικρίας του!—Ἦνε τὸ χρῶμα τοῦ αἵματος.

—Τὸ κίτρινον εἶνε ἡ ἀνθρώπινος διάνοια, μετὰ τὰς δυνάμεις της, τὰς ἐργασίας της, τὴν πάλιν της καὶ τὰ ἀποτελέσματτα.—Ἦνε τὸ χρυσοῦν.

—Τὸ κυανοῦν εἶνε ἡ ψυχὴ! ἡ εἰσπνοὴ αὐτῆς, ἡ ποιήσις της, ἡ διαύγεια της, αἱ βαθεῖαι συγκινήσεις της καὶ τὰ ἀτελεύτητα πάθη.—Ἦνε τὸ χρῶμα τοῦ Οὐρανοῦ.

Τὰ τρία ταῦτα χρώματα συνδυαζόμενα μετὰ τοῦ χρυσοειδοῦς, τοῦ πρασίνου καὶ τοῦ ἰσχροῦ, σχηματίζουσι τὸ οὐράνιον τόξον, ὅπερ εἶνε ἡ περιλήψις τῶν ἀνθρωπίνων ἐλπίδων.

ΜΑΙΡΗ Ν. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ

ΤΙΣ Η ΣΧΕΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ

Ένας χριστιανός ἀληθής, χριστιανός, οἷον τὸν θέλει τὸ ὠραῖον καὶ ὑψηλὸν πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, εἶνε ὁ κοινωνικώτερος τῶν ἀνθρώπων:

Ἡ θρησκεία θεμελιωθεῖσα ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν ἦτο ὅλως θεία, δὲν θὰ ἦτο κοινωνική· ἀλλὰ καὶ θρησκεία θεμελιωθεῖσα ὑπὸ ἐνὸς Θεοῦ, ἐὰν ἦτο καθαρῶς κοινωνική, δὲν θὰ ἦτο θεία. καὶ ὅμως εἶνε θεία, διότι εἶνε ἡ θρησκεία ἡ πρόποσα διὰ τὸν Θεόν, καὶ ἡ ἀνάλογος διὰ τὴν κοινωνίαν.

Ὁ Χριστὸς ἦτο διαλοῦς τὴν φύσιν: τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος· ἡ μία φύσις ἦτο διάφορος καὶ ἀσχετος καθ' ὁλόκληριαν τῆς ἄλλης, ἀλλὰ καὶ αἱ δύο ὁμοῦ ἀπετέλουν μίαν ὑπόστασιν· καὶ ἡ θρησκεία Του κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, ἔπρεπε νὰ εἶνε τελεία κατὰ Θεόν, τελεία κατὰ ἄνθρωπον, καὶ αἱ δύο αὐτοτέλειαι ἔπρεπε νὰ ἀποτελῶσιν ἐν τέλειον θεῖον.

Ὁ Χριστὸς τὴν θρησκείαν Του ἐθεμελίωσεν ἐπὶ τῶν δύο ἐντολῶν: "ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν," (Λεβιτ. ιδ', 18. Ματθ. κβ', 37). Διὰ τῶν ἐντολῶν τούτων ἡ θρησκεία θέλει ὁλόκληρον τὴν ἀγάπην τοῦ χριστιανοῦ ἀφιερωμένην εἰς τὸν Θεόν: "ἐὰν ἀγαπᾷτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε," (Ἰω. ιδ', 15). καὶ τὴν θέλει ὁλόκληρον ἀφιερωμένην εἰς τὸν πλησίον: "ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν," (Ματθ. έ, 44). ἀλλ' εἶνε δυνατὸν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ αἰσθημα ἀγάπης νὰ εἶνε ὁλόκληρον ἀφιερωμένον καὶ εἰς τὸν Θεόν, ὁλόκληρον καὶ εἰς τὸν πλησίον; καὶ ἐν τούτοις ἰδοὺ τὸ θεῖον μεγαλεῖον τῆς θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ: ἀφιερῶσατε ὅλην τὴν ἀγάπην σας εἰς τὸν πλησίον, καὶ ἔχετε τότε ὁλόψυχον αὐτὴν ἀφιερωμένην εἰς τὸν Θεόν: "ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε," (Ματθ. κέ, 40).

Ο ΡΟΔΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ

Ο ΜΕΟΥΜΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Μ. ΠΑΤΜΟΥ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Υποθέσατε, διὰ νὰ λατρεύσητε τὸν Θεόν, ὅτι ἀπαρνεῖσθε τὸν κόσμον, ὅτι ἀναχωρεῖτε εἰς τὴν ἔρημον, ὅτι καταλείψετε μέσα εἰς ἓν σκοτεινότατον σπήλαιον, ὅτι τὸ σῶμά σας κατατήκετε ὑπὸ τὰ βάρη ἐνὸς ἀσθηροῦ ἀσκητικοῦ βίου· νομίζετε, ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ ἀληθινὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, ἐὰν σεῖς, μεθ' ὅλην αὐτὴν τὴν αὐτοθυσίαν, θέλετε νὰ εἰσθε ξένοι τοῦ κόσμου, ἐὰν δὲν πονεῖτε εἰς τὸν πόνον ἐκείνου, ἐὰν δὲν συμπάσχητε, ὅταν πάσῃ ἐκείνος, ἐὰν δὲν ἐννοεῖτε νὰ διαταράξητε οὐδὲ στιγμὴν τῆς ἀγγελικῆς ἰσυχίας σας ἔστω καὶ ἂν κινδυνεύη νὰ χαθῇ ἐκείνος; τουναντίον τότε θακούσητε τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ ἔξενεχθεῖσαν διὰ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου: "ἐὰν τις εἴπῃ, ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισεῖ, ψεύστης ἐστὶ· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπᾷ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ὃν ἑώρακε, τὸν Θεόν, ὃν οὐκ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν;" (1 Καθ. ἐπιστ. δ', 20).

Θέλετε νὰ λατρεύσητε ἐπαξίως τὸν Θεόν, καὶ θέλετε νὰ ποτήσητε τὴν βασιλείαν Του; Προσφέρετε τὴν καρδίαν σας εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ πλησίον· προσπαθήσατε νὰ διαπλάσχητε τὴν καρδίαν σας εἰς μίαν καρδίαν εὐαίσθητον, ἥτις εἰς ἓνα καλμὸν μιᾶς πασχούσης καρδίας νὰ τιρώσχηται καὶ αὐτὴ πληρώσατε τὰ στήθη σας μετὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας, ἥτις κατέφλεγε τὰ στήθη τοῦ Παύλου: "τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ προθύμαι;" (2 Κορινθ. ια', 29). καὶ τότε θὰ ἠχῆσῃ εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν ἡ μακαρία ἐκείνη καὶ Θεία φωνή: "Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπέινασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίωξα καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην καὶ συνήγαγέτε με· γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἦλθετε πρὸς με;" (Ματθ. κβ', 34—36).

Κατὰ ταῦτα ἡ ἀληθινὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ εἶνε ἡ ἀγάπη μας πρὸς τὸν πλησίον, καὶ δι' αὐτῆς ἡ ἁρμονία εἰς τὸν κόσμον καὶ ἡ πνευματικὴ εὐτυχία τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐνας χριστιανὸς ἀληθῆς, χριστιανὸς, οἷον τὸν θέλει τὸ ὠραῖον καὶ ἕψηλὸν πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, εἶνε ὁ κοινωτικώτερος τῶν ἀνθρώπων.

Σάμος.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΣΥΝΕΣΙΟΣ

Η ΚΟΥΡΣΟΥΝΙΩΤΙΣΑ

Χάρη εις την προθυμίαν της προϊσταμένης μου άρχης άφηκα προς στιγμήν την σωρείαν τών αριθμῶν και έγγραφῶν τοῦ γραφείου μου και εύρέθην, ἀναζητηδῶν φιλοτάτους συγγενείς και ἀγαπητούς φίλους, εις την ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κειμένην Μονήν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου. Σύρω ὀλίγας γραμμὰς περὶ τῆς Μονῆς ταύτης και διότι φρονῶ ὅτι οὕτω ἀνταποκρίνομαι πρὸς τὴν πρόσφορα πρόσκλησιν τῶν Διευθυντῶν τοῦ παρόντος Ἡμερολογίου και διότι νομίζω ὅτι θὰ κινήσω τὸ ενδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν μου διὰ τῆς κατωτέρω παραδόσεως τῶν ἀφορώσης τὴν ἰδρυσιν τοῦ ἀρχαιοτάτου τούτου ἱεροῦ σπηλιώματος.

Εἶνε ἐξόχως μαγευτικὴ ἡ θέσις τῆς Μονῆς· κείται ἐπὶ τοῦ Γαλασίου ὄρους, ὅπερ ὑψοῦται 850 μέτρα ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης και εἶνε διακλάδωσις ὀροσειαῶς τῆς πολυκορυφου Μυκάλης.

Υψηλόφυτοι πεῦκα και πολύκλαδοι λεπτοκρουαὶ και πυκνόφυλλοι πλάτανοι περιβάλλουσι τὴν Μονήν, περὶ τῆς ὁποίας σχηματίζονται βαθύσκιαι σκιᾶδες και μεγαλοπρεπῆ τοπεία διακρούμενα ἀπὸ τὰ φλοισβίζοντα ρυάκια τὰ σχηματιζόμενα ἀπὸ τὰ κρυσταλλωμένα νάματα τῶν ἀφθῶνων πηγῶν. Ἀπὸ τῆς Μονῆς θέλγεται ὁ θεατὴς παρατηρῶν τμημα ἡμισελήνοειδές τῆς γαλακτῆς θαλάσσης, τῆς ὁποίας κάθε ἀναπαυμὸς ἐνθυμίζει χρόνους παρωχημένους, χρόνους προγονικοῦ μεγαλείου.

Ἐν τῇ θυμασίᾳ ταύτῃ ἐξοχῇ, διέμεινα φιλοξενούμενος ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, καθ' ἃς προχείρως ἐσημείωσα και μεταφέρω ἐνταῦθα τὴν παράδοσιν τὴν σχετιζομένην μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Μονῆς.

Λάζαρος τις μοναχὸς ἐκ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, εὐλαβέστατος περὶ τὰ θεῖα και πόθον ἱερὸν ἔχων νὰ ἰδρῦσῃ Μονήν πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ, παρεκάλει τὴν Θεοτόκον ὅπως ὑποδείξῃ τὸ κατάλληλον μέρος πρὸς ἰδρῦσιν αὐτῆς. Αἱ δεήσεις αὐτοῦ εἰσηκούσθησαν και ἡμέραν τινὰ ἐνῶ προσήγγετο ἐπὶ τοῦ Γαλασίου ὄρους πρὸς τὸν Παναγάθον, εἶδε φλόγας ἐξερχομένας ἐκ τῆς γῆς, σημεῖον ἐνδεικτικὸν τοῦ μέρους ἐν ᾧ εἶδει νὰ ἰδρῦθῃ ἡ Μονή. Μὴ ἔχων τὰ ὑλικά μέσα ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τὸν εὐσεβῆ του πόθον ἤρξατο μόνος νὰ καθάρῃ τὸ ὑποδειχθὲν ἔδαφος και νὰ ἀθροίσῃ λίθους ἐλπίζων εἰς τὸν Θεόν, ὅτι θὰ συντελεσῇ εἰς τὴν εὐδωσιν τῶν προσπαθειῶν του· μετὰ πολλοῦ τέλους κόπου κατώρθωσε νὰ κτίσῃ μικρὸν ναίδριον ἐν τῇ σπηλιῇ και προσευχόμενος διέμεινε.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου πάσχων ἐξ ἐλευρητιάσεως ἐπέζηται τὴν θεραπείαν εἰς τὸ ζωοφόρον κλίμα τῆς Ἰωνίας και ἄγων βίον ὑπαίθριον εύρέθη ἐπὶ τοῦ Γαλασίου ὄρους, ἐνθα συναντήθει μετὰ τοῦ μοναχοῦ Λαζάρου, ἰάθη, κατὰ τὴν παραδοσιν, δι' ἱκεσιῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν Θεοτόκον. Ἡ σωτηρία αὕτη διέθεσεν εὐγνώμονα τὸν βασιλόπαιδα, ὅστις ζητήσας παρὰ τοῦ πατρός του ἀπέστειλε δῶρα και ἄφθονον τὴν οἰκοδομήσιμον ὕλην πρὸς ἰδρῦσιν μεγαλοπρεποῦς ναοῦ ὑπὲρ τῆς Θεομήτορος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπέδιδε τὴν θεραπείαν του. Ὁ μοναχὸς πλήρης ἐνθέου ζήλου μετεκόμισε τὰ ὑλικά ἐκ τῆς Πλάκας, μικροῦ παρὰ τὴν θάλασσαν ὄρητηρίου, τῇ βοήθειᾳ πολλῶν ἐκ τῶν περιουσιούτων χριστιανῶν και μετὰ σπουδῆς ἤρξατο κτίζων τὸν ναόν, ἐντὸς ὀλίγου περατωθέντα και στολισθέντα δι' ἀφιερωμάτων τῆς ζωηρῶς πάντοτε διατηρούσης τὴν εὐγνωμοσύνην βασιλικῆς τοῦ Βυζαντίου οἰκογενείας. Πέριξ τοῦ ναοῦ ἀφῆθη εύρος περιβάλας, ἐν ᾧ ἐκτίσθη δεκαπεντὰς κελίων και οὕτω βαθυμηδὸν ἰδρῦθη ἡ Μονή περατωθεῖσα ἐν ἔτει 1045.

Ἡ ἀρπακτικὴ τάσις τῶν πειρατῶν και ἐπιδρομῶν πλέον ἢ ἀπαξ εύρε πρὸ 650 ἐτῶν τὴν Μονήν ἀνυπεράσπιστον, τοῦθ' ὅπερ ἠνάγκασε τοὺς μοναχοὺς νὰ κρούπωσιν εἰς σπήλαια τὰς ἱεράς

εικόνας και τὰ ἀναθήματα, τὰ ὅποια πλούσια ἀφιερῶντο ὑπὸ τῶν πολυαριθμῶν προσκυνητῶν.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν μοναχὸς τις τυχαίως ἀνεῦρεν ἐντὸς ὁπῆς παλαιᾶν εἰκόνα, ἀρίστης τέχνης, ἐφθαρμένην κατὰ τι ἐκ τῆς πολυκαιρίας νῦν δ' ἐπιμελῶς φυλαττομένην ἐντὸς ξυλίνης θήκης ἐγούσης τὴν πρόσωπον ὑαλίνην τῆς ὁποίας τὴν κλειδα κρατεῖ ὁ προϊστάμενος τῆς Μονῆς. Ἡ εἰκὼν αὕτη σέβεται ὑπὸ τῶν περιουκούντων χριστιανῶν, ἀθρόων συνερχομένων εἰς προσκύνησιν αὐτῆς.

Ἡ Μονὴ ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ κτήτορος αὐτῆς ὀνομαζομένη Μονὴ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου· ἐνεκα δὲ τῆς πρὸ χρόνων ὑπὲρ τὸν γὰρ ὑπαρχούσης μολυβδίνης στέγης ἔλαβε κοινῶς τὸ ὄνομα «ἡ Κουρσουνιώτισσα» ὅπερ τουρκιστὶ σημαίνει τὸν μολυβδόν. Ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς ἀναφέρει ἡ παράδοσις, ἣν κατὰ τὸν αὐτὸν πάντοτε τύπον παρὰ πολλῶν ἤκουσα.

Σάμος, Αὐγούστος 1901.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ Γ. ΣΤΑΜΑΤΗ

Προτίμησις

Ὅπου κι' ἂν πῶ τὸν πόνο μου
Ὅλοι μὲ συμπονοῦνε.
Λόγια γλυκὰ μοῦ λένε
Καὶ μὲ παρηγοροῦν.

Μὰ κἀλλία εἶγ' ἀγάπη σου
Νὰ μὲ πονῇ ἢ καεδιά σου
Κι' ἄς μὲ μισῆς ὁ κόσμος
Καὶ ὅλοι ἄς μ' ἀρνηθοῦν.

(Κάθρον).

Ι. Δ.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Εἰς τὰ πλείστα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἔθνῶν πολλὰ τῶν σχολικῶν ἑορτῶν καὶ αἱ τελεταὶ τῶν γραμμάτων ἰδίως διὰ τὰ νηπιαγωγεία, συμπίπτουσι μετὰ τῆς ἀνοίξεως ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ θέρους.

Τίς ἐξ ἡμῶν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ δὲν συνδέει τὰς ἐκ τῆς τελευτῆς τῆς διανομῆς τῶν πρώτων βραβείων συγκινήσεις τοῦ εὐτυχοῦς σχολικοῦ τοῦ βίου μὲ τὰς ποιητικὰς ἐντυπώσεις τῆς ἀνοίξεως καὶ δὲν συγγεί: ἐν τῇ ἀναμνήσει τὴν εὐωδίαν τῶν μῦρτων καὶ τῆς δάφνης, τῶν εὐγενῶν τούτων συμβόλων τῆς δόξης δι' ὧν ἐπιστέφεται ἡ βεβαρημένη ἐκ τῶν κόπων καὶ τῶν συγκινήσεων κεφαλή τῶν μαθητῶν, τίς ἀναπολῶν ἐποχᾶς ἀποιοχομένης δὲν συγγεί: ἐν τῇ ἀναμνήσει τὴν διεγερτικὴν τῆς δάφνης ὄσμην μὲ τὴν γλυκεῖαν τῶν ρόδων εὐωδίαν;

Αἱ σχολικαὶ τελεταὶ τῶν Ὀθωμανῶν ἢ τοῦλάχιστον τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀγγέλονται ὁμοῦ μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ρόδων καὶ τὴν ἐπάνοδον τῶν ἀποδημητικῶν πτηνῶν. Ἐνῶ ὅμως τὰ παιδία εἰς τὰ πλείστα ἄλλα ἔθνη ἐτοιμάζονται κατὰ τὴν ἔνοιξιν νὰ ἐγκαταλίπωσι προσεχῶς τὰ θρανία τῆς σχολῆς οἱ Ὀθωμανόπαιδες τούναντίον, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀνθῶν, ἑορτάζουσι μετὰ πομπῆς καὶ παρατάξεως τὴν εἰς τὸν σχολικὸν βίον εἴσοδον αὐτῶν.

Οἱ Ἕλληνες οἵτινες ὡς ἐκ τῆς ἱστορίας αὐτῶν ἔδει νὰ γινώσκωσι καλῶς τὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα τῶν Ὀθωμανῶν μετὰ τῶν ὁποίων συζῶσι ἐπὶ τόσας ἑκατοντάδας ἐνιαυτῶν καὶ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀντικείμενον τῆς ἐπισταμένης αὐτῶν μελέτης νὰ καταστήσωσι τὴν σπουδὴν τῶν ἠθῶν τούτων, αὐτοὶ οὗτοι εἰσὶν οἵτινες τὸ ὀλιγώτερον διδάσκοντα πόσον σπουδαίαν δι' αὐτοὺς ἐνέχει

σημασίαν ή μελέτη τῆς Τουρκικῆς λαογραφίας ἥτις δὲν εἶναι τοσοῦτον μικρῆς προσοχῆς ἀξία.

Εἰς τὰς ἐξέεις τοῦ Ὀθωμανικοῦ λαοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ τῶν παραλίων τῆς Μικρῆς Ἀσίας πόλεων ἔνθα τὸ στοιχείον αὐτὸ εὐρίσκεται ἀναμειγμένον μετὰ τῶν ἄλλων τῆς Ἀνατολῆς χριστιανικῶν λαῶν, ἀνευρίσκει τις πολλάκις τ' ἀρχαίζοντα ἔθιμα τῶν πρὸ τῆς ἀλώσεως εἰς τὰς χώρας ταύτας ἐγκατεστημένων χριστιανικῶν φυλῶν.

Γνωρίζομεν ὁμογενεῖς οἰτίνες ἐν Κωνσταντινουπόλει γεννηθέντες καὶ οὐδεμίαν πώποτε ἄλλην χώραν ἐπισκεφθέντες οὐδέποτε ἤκουσαν περὶ σχολικῆς πομπῆς ἥτις εἶνε τὸ ποιητικώτερον ἴσως τῶν Ὀθωμανῶν τῆς Κων/πόλεως ἔθιμον· ἀγνοοῦμεν δὲ ἐὰν ὑφίσταται καὶ ἀλλαγὴ τῆς Τουρκίας καθότι οἱ ἐν Κων/πόλει γεννηθέντες καὶ ἀνατραφέντες ἔχουσιν ἰδίαις ἐξέεις καὶ συστήματα, εἰς τὰ ὅποια ἀναγνωρίζει τις τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ περὶ τῆς μνημονεύομεν τελετῆς, τουρκιστὶ ὀνομάζεται «χαρὰ τοῦ σχολείου» ἢ μᾶλλον «γάμος μετὰ τοῦ σχολείου», ἀγνοῶσιν δὲ εἰς τοὺς πλείστους, ἐὰν εἶνε συνήθεια καθαρῶς τουρκικὴ ἢ ἐὰν παρελήθη ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἐξ ἑνὸς τῶν ἄλλων λαῶν μεθ' ὧν οὗτοι ἤλθον εἰς συνάφειαν. Καλὸν θὰ ἦτο ἐὰν τις τῶν εἰδικῶν λαογράφων ἐπειρᾶτο νὰ ἀνιχνεύσῃ τὴν πηγὴν τοῦ ἔθιμου τούτου καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν γνωστὴν τοῖς πολλοῖς.

Ὅταν εἰς ὀθωμανικὴν οἰκογένειαν κάπως εὐποροῦσαν ὑπάρχῃ παῖς ἢ καὶ κοράσιον ὅστις πρόκειται νὰ πανηγυρίσῃ τὰ πρωτόλειά του σχολικοῦ του βίου, ὀρίζεται ἡ ἡμέρα διὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην κατὰ προτίμησιν ἐντὸς τῆς ἀνοίξεως, ὅποτε καὶ ὁ καιρὸς ἐπιτρέπει τὴν ἐν πομπῇ διὰ μέσου τῶν ὁδῶν παρέλασιν τῶν μαθητῶν, ὡς θὰ ἴδωμεν κατόπιν.

Ἡ οἰκογένεια λοιπὸν αὕτη πληροφρεῖται ἐὰν ὑπάρχωσι ὀρφανοὶ ἢ καὶ πτωχοὶ παῖδες οἵτινες ὡσαύτως πρόκειται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν μαθητικὸν βίον καὶ ἀναλαμβάνει δι' ἑνα ἢ δύο τοιοῦτους παῖδας, ἀναλόγως τῆς οικονομικῆς αὐτῆς περιωπῆς, τὰ διὰ τὴν τελετὴν ἀπαιτούμενα ἐξοδα ἅτινα συνήθως πε-

ριορίζονται μόνον εἰς τὴν προσφορὰν τῶν καταλλήλων ἀμφιέσεων. Ἐγκαίρως εἰδοποιεῖται ὁ διευθύνων τὴν σχολὴν τῆς συν-οικίας διδάσκαλος, ὁ γότ'ας, ὡς καὶ ἡ διδασκαλίσα τοῦ νηπιαγωγείου τῶν θηλέων, οἵτινες κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν ὀδηγοῦσι τοὺς μαθητὰς αὐτῶν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν πανηγυρίζόντων, ὅπῃθεν θὰ ἐκκινήσῃ ἡ πομπή.

Ὁ παῖς ἐὰν μὲν εἶνε ἄρρην φέρει ἐνδυμασίαν ἐπιμελετημένην ἐνίοτε κατ' ἀπομίμησιν τῆς στρατιωτικῆς στολῆς ἀν καὶ ἐσχάτως ἡ Ἀυτοκρατορικὴ Κυβέρνησις προσεπάθησε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν στρατιωτικὴν ἀμφίεσιν. Ἀπὸ τοῦ ὄμου ὁ μικρὸς ἤρως τῆς ἡμέρας φέρει ἀνηρτημένον σάκκον ἐκ βελούδου πρασίνου ἢ βυσσινοχρόου χρυσοποικίλτον ὅστις περιέχει τὸ ἱερὸν βιβλίον τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἐπὶ τοῦ φεσίου φέρει θύσανον ἐκ χανδρῶν, ἀδαμάντινα κοσμητήματα καὶ σωρὸν ὄλων φυλακτῆριων κατὰ τῆς βασιανίας.

Ἐὰν ἡ ἑορτάζουσα εἶναι κόρη τότε αὕτη φέρει ἐσθῆτα ἐξ ὀλοσηρικοῦ χρώματος ζωφροῦ, κιτρίνου κυανοῦ, πρασίνου, ἢ τριανταφύλλου ἥτις περισφίγγεται περὶ τὴν ὄσφιν διὰ μεταξίνης ζώστρας. Ἡ κόμη τῆς κορασίδος κοσμεῖται διὰ ταινιῶν καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου φέρει αὕτη διάδημα βαρύτιμον ἐξ ἀδαμάντων. Εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν χρωμάτων οὐδεμίαν περὶ ἀρμονίας ἐπεκράτησε σκέψις· οὕτω λ.χ. ἐπὶ κιτρίνης ἐσθῆτος ἡ ζώστρα εἶναι χρώματος βαθέως κυανοῦ καὶ αἱ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ταινίαι χρώματος τριανταφύλλου. Τὰ κοσμητήματα περὶ ὧν ἀναφερομεν, συνήθως ἐνοικιάζονται παρὰ τῶν κοσμηματοπωλῶν τῆς μεγάλης Ἀγορᾶς οἵτινες ἔργον ἔχουσι τὴν ἐπὶ ἐνοικίῳ παραχώρησιν βαρέων καὶ ἀσχημῶν κοσμημάτων διὰ παρεμφερεῖς περιπτώσεις.

Πολλάκις τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἑορτάζουσιν δύο παῖδες ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ τότε ἡ ἑορτὴ λαμβάνει πανηγυρικώτερον χαρακτῆρα. Ἡ μικρὰ κόρη ἔχει καὶ αὕτη τὸν χρυσοποικίλτον σάκκον τὸν ὅποιον κρατεῖ ἐπὶ τῶν γονάτων ἢ παραδίδει εἰς τὸν συνοδεύοντα ὑπηρετήν. Τῶν πτωγῶν παίδων οἵτινες ἀποτελοῦ-

σι τὴν συνοδείαν τῶν πανηγυριζόντων, ὧν ἤδη εἶπομεν, αἱ ἀμφοτέραι εἶναι βεβαίως ὀλιγώτερον πλούσιαι καὶ ἐπιδεικτικαί· δὲν ἔχουσι δὲ οὗτοι συνήθως καὶ τοὺς χρυσοὺς σάκκους.

Οἱ ἐορτάζοντες παῖδες πλούσιοι καὶ πτωχοὶ ἐπιβαίνουνσιν ἀμαξίης* ἀπέναντι· δ' αὐτῶν ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἀμαξίης λαμβάνει θέσιν ὁ ἀναθρέψας αὐτοὺς ὑπηρετῆς ὁ λαλῶν, ὡς ἀποκαλοῦσιν αὐτὸν οἱ ὀθωμανόπαῖδες, ὅστις ἐπιβλέπει αὐτοὺς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τελετῆς.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ νηπιαγωγείου τῶν ἀρρένων ἀνά δύο, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς σημαιοφόρον κοκκτοῦντα τὸ λάβαρον τῆς σχολῆς ἔπονται ἀμέσως τῆς ἀμαξίης ψάλλοντες ὕμνους κατὰ τὸν ἑξῆς τύπον χορορχοῦντος τοῦ γόστρα καταλήγοντες εἰς τὴν ἐν χορῶ ἐκφωνησὶν τῆς εὐχῆς «ἀμήν».

«Δέυτε μετανοήσωμεν εὐκρινῶς Ὑψίστη Θεὲ διὰ τὰ ἀμαρτήματα ἡμῶν. Ὡ φιλεσπλαγγνε Θεέ! Εὐσπλαγγνίσθητι ἡμᾶς. Τίς ἄλλος ἔθελε συγχωρήσει ἡμᾶς διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, ἐὰν σὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν δὲν συγχωρήσῃς ἡμᾶς. (Δίς).

Οὐδεὶς ἔχει τὴν ἐλαγίστην πίστιν οὐδ' ἀρρώσῃσιν· ἐὰν δ' οὕτω βαινομεν τῆς εὐμενείας τίνος ἠθέλαμεν τύχει διὰ τὴν κατὰ ἡμᾶς αἰὶν μας ταύτην; Ὡ Θεέ! . . . (Δίς).

Ἀείποτε ἐν ἀμαρτίαις διάγομεν τὸν βίον ἡμῶν, Ὡ Θεέ! Καίτοι δ' ἐγγὺς ἐστὶν ὁ θάνατος, ἡμεῖς ὅμως λησμονοῦμεν τὰ πάντα Ὡ Θεέ! (Δίς).

Ποῖος ἄρά γε Ὡ Θεέ! θά μείνῃ εἰς αὐτὸν τὸν φθαρτὸν κόσμον; (Δίς)
Πάντοτε παρέχομεν εὐκαιρίαν εἰς τὸν ἀντίπαλόν μας Ὡ Θεέ! χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τοὺς φίλους ἡμῶν ἀπὸ τοὺς ἀπίστους ἔχθρους ἡμῶν, Ὡ Θεέ! (Δίς)

Ἀναλογιζόμενος ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος σκέφθητε ὅτι πρέπει νὰ μὴ διέρχῃσαι ἐπὶ ματαίῳ τὸν καιρὸν σου, ἀλλ' ἔσαι εὐποιῶν. Διότι καὶ αὐτὸς ὁ τελειότατος μεταβάλλεται εἰς τὸν κόσμον τοῦτον Ὡ Θεέ! (Δίς).

Ὡ φιλεσπλαγγνε βασιλεῦ, Ὡ βασιλεῦ πανσεβάσμιε, ὁ ἐπιβαλὼν τὴν θέλησίν σου εἰς τὰ ἔθνη. Ζήθι ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου θρόνου ἐν εὐδαιμονίᾳ καὶ εὐημερίᾳ.

* Ἐνίοτε ὁ ἐορτάζων παῖς ἀναβαίνει ὄνον ἢ ἡμίονον, ἰδίως δὲ ὅταν ἡ τελετὴ λαμβάνῃ χώραν ἐν τοῖς προκαταστάσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως· τὰ ζῶα ταῦτα κοσμοῦνται ἐπιδεικτικῶς φέρουσι δὲ ἐπὶ τῆς ῥάχους βελούδινα ἐφίππια.

Ζήτω ὁ Σουλτάνος ἔτη πλείστα Ὡ Θεέ!

Δειθῶμεν τοῦ Ὑψίστου ὅπως ζῆ ὁ Σουλτάνος ἡμῶν ἐπὶ μῆξιστον.

Ὡ φιλόνομο καὶ φιλοδίκαιε, ὁ ἀγωνιζόμενος ὅπως ἰσχυραὶ καὶ σεβασταὶ ὦσιν αἰετοίτε αἱ διατάξεις τοῦ ἱεροῦ νόμου, ζήθι αἰωνίως, μέχρι δευτέρας παρουσίας.

Νυχθημερὸν ἡ δέησις ἡμῶν ἔστω «ζήτω ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη Ὡ Θεέ!»

Δεόμεθα πρῶταν τε καὶ ἐσπέραν Ὡ φιλελεύθερε καὶ γενναϊόδοξε βασιλεῦ ἡμῶν Σουλτάν Χαμήτ ὅπως ζήτῃ ἐπὶ ἔτη ἀμύπολλα ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου θρόνου ἄνευ θλίψεων καὶ ὀδύνων.

Τοιαύτῃ ἔσται ἡ δέησις ἡμῶν Ὡ βασιλεῦ, ἐφ' ὅσον τὸ σύμπαν ὑφίσταται καὶ ἐφ' ὅσον ἀντιλαμβάνονται οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν τοῦ φωτός, ἡ δέησις ἡμῶν ἔσται «ζήτω ὁ Σουλτάνος Χαμήτ, ἔτη πλείστα καὶ εὐδαιμόνα ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου θρόνου, Ὡ Θεέ!».

Ἄμα ὡς οἱ μαθηταὶ ἐκφωνήσωσι τὴν εὐχὴν «ἀμήν» ὁ χορὸς τῶν κορασιῶν ἀρχεται ἀμέσως ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῆς διδασκαλίσης ψάλλον τὴν αὐτὴν στροφὴν καὶ καταλήγει εἰς τὴν ἐκφωνησὶν τῆς αὐτῆς κατανοκτικῆς εὐχῆς.

Τὸν ὕμνον ἐπαναλαμβάνουσιν οἱ δύο χοροὶ ἄδοντες ἐξ ὑπαμοιθῆς ὡς ἐπίγεια Χερουθεῖμ καὶ Σεραφεῖμ ἢ κάλλιον εἰπεῖν ὡς ἐπίγεια Οὐρὶ ἀγγέλλοντα ὅτι εἰς τὴν χορείαν αὐτῶν κατετάχθησαν καὶ ἄλλοι ἄγγελοι ἵνα κοσμήσωσι τὴν Ἐδέμ τῆς παιδείας. Καὶ ἡ πομπὴ ἐξελίσσεται οὕτω διὰ μέσου τῶν στενῶν δρομίσκων τῶν τουρκικῶν συνοικιῶν ἄνευ διαγεγραμμένου προγράμματος ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν περιέργων καὶ τῶν πιστῶν.

Ἀδύνατον εἶναι ν' ἀποδώσῃ τις διὰ τοῦ καλῆμου τὴν ἐκπληξὴν ἣν προξενεῖ, εἰς τὸν ξένον πρὸ πάντων, ἡ τοιαύτη παρελασίς. Τὰ κοράσια ἰδίως ἄτινα φέρουσιν ἤδη τὴν ἐνδυμασίαν τῶν μωαμεθανίδων κατὰ τὸ γνωστὸν σχῆμα τοῦ φερετζέ καὶ μακροὺς λευκοὺς πέπλους, βαδίζοντα ἀδεξίως καὶ προσκόπτοντα ἀνά πᾶν βῆμα, διελαύνοντα ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν διδασκαλίσης ἢ τὴν μορφήν ἀποκρύπτει· ἐντελῶς τὸ τζαρτσάφιον (μέγας πέπλος ἐν σχήματι σινδόνης, ὅστις καλύπτει γενικῶς τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς περιδενόμενος περὶ τὴν ὄσφιν δι' ἐσωτερικῆς ταινίας καὶ σχηματίζων οὕτω πτυχάς), καὶ ἥτις οὐδενὶ τῶν γνωστῶν τύπων τῆς διδασκαλίσης προσομοιάζει, παρουσιάζουσι θέαμα πρωτότυπον καὶ λίαν γοητευτικόν.

Ἡ πομπή καταλήγει εἰς τὴν σχολὴν ἔνθα ὁ γότζας παρουσιάζει εἰς τοὺς νέους μαθητὰς ἀλφάβητάριον καὶ παραδίδει συντόμως τὸ πρῶτον μάθημα τῆς ἀπαγγελίας τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφάβητου ἔπειτα προσφωνεῖ αὐτοὺς προτρέπων εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν πίστιν καὶ καταλήγει δεόμενος ὑπερμακροημερεύσεως τοῦ σεπτοῦ τῶν γραμμάτων προστάτου, ὑπάτου τῆς πίστεως, ἀρχηγοῦ καὶ Χαλίφου, τοῦ Σουλτάνου. Ὁ χορὸς τῶν παιδῶν ἐκφωνεῖ καὶ αὖθις «ἀμήν».

Ἡ πομπὴ τὴν ὁποίαν περιεγράψαμεν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς διεξαγομένη κατὰ τοὺς κανόνας τῆς παιδαγωγίας ὡς ἡμεῖς ἐννοοῦμεν αὐτήν. Παραβάλλετε νῦν τὸν τρόπον καθ' ὃν οἱ ἐλληνοπαῖδες καὶ οἱ ξένοι παῖδες ἀκόμη, εἰσέρχονται εἰς τὸν μαθητικὸν βίον.

Οἱ γονεῖς κατὰ τὸ θέρος συσκέπτονται περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ τέκνου των εἰς τὸ σχολεῖον. Μακροὶ συζητήσεις λαμβάνουν χώραν μεταξὺ γονέων καὶ συγγενῶν περὶ τοῦ καταλλήλου ἢ μὴ τῆς ἡλικίας τοῦ παιδός, διὰ τὴν ἐν τῷ σχολείῳ φοίτησιν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υγείας αὐτοῦ, περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἅμα δὲ τῆς ἀποφάσεως ληφθεῖσης νὰ σταλῆ τὸ μικρὸν εἰς τὸ σχολεῖον ἢ μήτηρ συναισθανομένη τὴν ἱερότητα τῆς στιγμῆς ἀρχεται διὰ τῶν καταλλήλων νουθεσιῶν καὶ παραγγελιμάτων προετοιμάζουσα τὸ τέκνον τῆς εἰς τὴν ἀντιλήψιν τοῦ σκοποῦ τῆς παιδείσεως καὶ τῶν καθηκόντων τοῦ μαθητικοῦ βίου ὅστις εἶναι διὰ τὸν παῖδα καὶ ἡ ἀπαρχὴ τῆς γνώσεως τῆς κοινωνίας καὶ τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῆς. Ὁ παῖς ἀφ' ἑτέρου συναισθόμενος τὸ ἐπίσημον τοῦ πράγματος ἀπόλλυται ἐν μέρει τὴν εὐθυμίαν του καὶ με ὕφος σοβαρὸν καὶ περιφρονεῖ ἀγγέλλει τὸ γεγονός εἰς τοὺς φίλους του καὶ τοὺς συντρόφους τῶν παιγνίων του.

Ἡ μήτηρ ἐτοιμάζει τὴν ἀρμόζουσαν σοβαρὰν ἐνδυμασίαν, ράπτει τὰς λινὰς ἐμπροσθέλας αἰτινες θὰ προσφυλάξωσι τὰ νὰ ἐνδύματα τῶν κηλίδων τῆς μελάνης. Ὁ πατὴρ ἀγοράζει καὶ δωρεῖ μετὰ τῆς δεούσης ἐπισημότητος τὰ σχολικὰ ἐφόδια τὰ δὲ μικρὰ ἀδελφάκια τὰ ὁποῖα ἔμαθον ὅτι δὲν θὰ ἔχωσι τοῦ λοιποῦ μεθ' ἑκντῶν τὸν μεγαλειέτερον ἀδελφὸν ἢ τὴν γλυκεῖαν των ἀ-

δελφὸν διὰ νὰ παίξωσι μετ' αὐτοῦ λυποῦνται ὅταν βλέπουν ὅλας ταύτας τὰς προετοιμασίας καὶ προτιμοῦν νὰ μεταβοῦν καὶ αὐτὰ εἰς τὸ σχολεῖον ἢ νὰ μείνουν μόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ νὰ στερηθοῦν τοῦ ἀδελφοῦ των.

Ὅταν φθάσῃ ἡ ἡμέρα τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἢ μήτηρ ἥτις ἀπὸ ἡμερῶν δὲν εἶχεν ἀναφέρει τι περὶ σχολείου ἵνα μὴ συγκινήσῃ τὸ τέκνον τῆς προῶπως, ἀφοῦ τὸ ἐτοιμάσῃ διὰ τὸ σχολεῖον τὸ λαμβάνει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸ ἀσπάζεται καὶ τῷ δίδει τὰς τελευταίας παραγγελίας τῆς.

«Κύτταζε παιδί μου, τῷ λέγει, νὰ ἦσαι φρόνιμος, νὰ σέρεσαι καλὰ νὰ ὑπακούῃς εἰς τοὺς διδασκάλους νὰ μὴ ἐκτίθεσαι εἰς τὸ ρεῦμα νὰ μὴ πίνῃς νερὸ ἰδρωμένον, ἐπῆρες μανδύλι, κτλ.», ἐνῶ δὲ ὁ πατὴρ περιμένει ἵνα ὀδηγήσῃ τὸν μικρὸν εἰς τὸ σχολεῖον οὗτος ἐνδᾶκρος περιπτύσσεται τὴν μητέρα του καὶ μετὰ δυσκολίας ἀποσπᾶται ἀπ' αὐτῆς.

Ἡ μήτηρ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶναι συνεπικὴ αἰσθάνεται ὅτι μέρος τῆς ψυχῆς τῆς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῆς δακρῦσι δ' ὅταν τὴν μεσημβριᾶν διὰ πρῶτην φορὰν βλέπει τὴν ἐν τῇ οἰκογενειακῇ τραπέζῃ θέσιν τοῦ ἀπόντος τέκνου κενὴν καὶ προσπαθεῖ ν' ἀποκρύψῃ τὴν συγκίνησιν τῆς ἀπὸ τὰ λοιπὰ αὐτῆς τέκνα. Εὐτυχῆς ἐστὶν τὸ τέκνον τῆς φοιτᾷ ὡς ἐξωτερικὸν εἰς τὸ σχολεῖον διότι τότε θὰ εἶνε βεβαία ὅτι θὰ σφιγξῇ τὸ ἐσπέρας αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ ὅτι θὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰ μυχιαίματα τῆς πρυφερᾶς ψυχῆς του ἵνα ἀντιληφθῆ τὰς πρῶτας αὐτοῦ ἐκ τῆς σχολῆς ἐντυπώσεις. Ὅποια ἰεραὶ σκηναὶ καὶ οἶα τῆς ζωῆς καὶ τῆς παιδείας σοβαρὰ ἀντιλήψεις! Ἀντιθέτως πρὸς τὴν εἰκόνα ταύτην ἔχομεν τὴν προεκτεθεισάν' ἐντὸς τῆς ἀμάξης ὁ μαθητὴς περικυκλοῦται ὑπὸ μικροῦ ἐκ τοῦ προχείρου γυναικωνίτου, ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἀνατροφῆος τοῦ «λα λ ἄ», κρατῶν ἐν ταῖς χερσίν, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐμβλημάτων τῆς στρατιωτικῆς ἰσχύος, τοῦ ξίφους, τὸ σύμβολον τῆς θρησκείας του, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ὑμνωδοῦντων μαθητῶν ὑπὸ τὰς πτυχὰς πρασίνης σημαίας διὰ λευκῶν γραμμάτων ὑπομνησκούσης τὰς ἀναλλοιώτους τῆς φυλῆς ἀρχάς, ἀγερώχως προσβλέπων εἰς τοὺς λοιποὺς διαβάτας.

Αί δύο αὐταὶ εἰκόνες ἀρκούντως πιστὰ εἶναι ἵνα μᾶς πεί-
σωσι περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν δύο διαφόρων συστημάτων
τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν παιδίων καὶ τοῦ
πνεύματος ὅπερ καθιέρωσεν αὐτά.

Ἄλλὰ καὶ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τῶν Ὀθωμανῶν ἔχει τι τὸ
ιδιόφρουθον. Φαντασθῆτε πρὸς στιγμὴν οἰκίαν ζυλίνην παλαιὰν
πλησίον τεμένους, ἐν τῇ μέσῳ περιβόλου θαλεροῦ εἰς τὸ βάθος
προαυλίου μὲ φρέαρ, μὲ θύραν πάντοτε ἀνοικτὴν. Εἰσερχόμενος
ἐντὸς τῆς οἰκίας ταύτης, ἐὰν σὰς ἐπιτραπή ἢ εἴσοδος ἐννοεῖται,
θὰ εὐρεθῆτε πρὸ περιεργωτάτου θεάματος. Εἰς στενὸν διάδρο-
μον ἀνευ πατώματος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εὐρίσκονται τοποθετημέ-
να κατὰ ζεύγη κομψέτατα μικρὰ τσοκαρα (εἶδος ζυλοπεδίων)
πεποικιλμένα διὰ χρωματιστοῦ κηρωτοῦ ὑφάσματος καὶ μιλ-
λίων θυσάνων. Ἀριστὰ θάλαμος οὐχὶ εὐρείων διαστάσεων
χρησιμεῖαι ὡς ἡ μόνη αἴθουσα παραδόσεως τοῦ πρωτοτύπου
τούτου ἐκπαιδευτηρίου. Πλήθος μικρῶν παιδίων ἐνδεδυμένων
κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον ἐπαναλαμβάνει ὅσα σοβαρὰς γό-
τζας φέρων παμμεγέθη κύδαριν καὶ κρατῶν ράβδον ἀνά χεῖρας
διδάσκει εἰς αὐτούς. Τὰ κτίριον, οἱ τύποι, ἡ ἐνδυμασία, ἡ δι-
δασκαλία, τὰ πάντα, ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ εἰσὶν πρωτότυπα. Οἱ
μαθηταὶ ἡλικίας 6—12 ἐτῶν φέρουσι πλατείας σκελίδας ἐκ
χρωματιστοῦ βαμβακίμου ὑφάσματος καὶ ὑποκάμισα ποικίλων
ζωηρῶν χρωμάτων εἶνε δὲ γυμνόποδες καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέ-
ρουσι κάλυμμα, εἶδος τι σκούφου κατεσκευασμένου ἐξ ὑφάσμα-
τος ἐπίσης ζωηρῶς χρωματισμένου ἀπὸ τοῦ ὁποῖου κρέμονται
χάνδρα καὶ ἄλλα κατὰ τῆς βασκάνιας φυλακτήρια.

Τὰ παρθενγωγεῖα καὶ τὰ νηπιαγωγεῖα τῶν θηλέων εἶναι
ἐπίσης, ἐὰν ὄχι μᾶλλον, πρωτότυπα. Παρέστην εἰς μᾶθημα ὅπερ
ἐδίδασκεν γότζας εἰς μικρὰ κοράσια ἐν Ραλατζῆ (προάστειον τοῦ
Κερατίου κόλπου). Ἡ θύρα τῆς σχολῆς ἦτο ἀνοικτὴ, ἐπειδὴ
δὲ δὲν ὑπῆρχε προαύλιον ἢ προθάλαμος ἀλλὰ τὸ μᾶθημα παρε-
δίδετο εἰς τὴν αὐλήν παρὰ τὴν εἴσοδον ἡδυνήθηεν ν' ἀπολαύσω
τὸ θέαμα.

Πλησίον τοῦ γότζα καθημένον ὀκλαδὸν ἐπὶ ψαθίνου τάπη-
τος ἕστατο κοράσις φέρουσα τὴν ἀνθοποικίλον λεπτὴν καλύ-

πτραν, ἥτις τοσοῦτον θελκτικὴν περιεστῆ τὴν μορφήν τῆς ὀθα-
μανίδος ἢ καὶ παραδόξως ἐξωράζει λίαν. Ἡ μικρὰ ἔκπυπεν
ἐπὶ βιβλίον ὅπερ ἐκράτει ὁ γότζας, παρηκολούθει δ' ὅσα αὐτὸς
ἠρμήνευε ὑποδεικνύων τὴν σχετικὴν περικοπήν τοῦ κειμένου διὰ
τῆς ἄκρας τοῦ δείκτου, ὃν ἐκράτει ἐν τῇ δεξιᾷ. Ὀλίγον ἀπωτέ-
ρω ἐπὶ τῆς φιλίας τῆς ἀνοικτῆς θύρας θαλάμου, χρησιμεύοντας
ἴσως ὡς αἴθουσα παραδόσεως ὅταν ὁ καιρὸς εἶνε ψυχρὸς, δύο
τρεῖς ἄλλαι κόραϊ εἰργάζοντο ἐπὶ κυκλοτεροῦς πλαισίου κατὰ
τὸ ὀθωμανικὸν σύστημα τὸ «ακασινάκι» κεντῶσαι ἐπὶ πέπλου λε-
πτοσυοῦς ἀραβουργήματα προτιθέμεναι, ὡς φαίνεται, νὰ ἐπι-
δείξωσι τὸ ἐργόχειρον ἐν καταλλήλῳ ὥρᾳ εἰς τὴν διδασκαλίαν.

Μᾶς ἐπιβάλλεται νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Α. Α. Μ. ὁ νῦν
ἐπὶ τοῦ θρόνου Σουλτάνος πολὺ ἐμόχθησεν ὑπὲρ τῆς διαδόσεως
τῆς παιδείας ἰδίᾳ παρὰ ταῖς γυναῖκας. Εἰς καμμίαν ἐποχὴν ἡ
Τουρκία δὲν ἔσχε τοιοῦτον ἀριθμὸν σχολείων, διδασκαλιστῶν καὶ
μαθητριῶν, ὅσον ἐπὶ τῆς βασιλείας Χαμητ τοῦ Που.

Ἄς εὐχόμεθα ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν ὀθωμανίδων μόρφωσις θὰ
συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἡθῶν καὶ εἰς τὸν ἐξευγενι-
σμὸν τῆς φυλῆς ὡς συνέβη εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, ἅτινα τὴν ἀνάπτυ-
ξιν τῶν γυναικῶν προσέθεντο ὡς θεμελιώδη ἀρχὴν τοῦ κοινωνι-
κοῦ αὐτῶν βίου, ὡς τὴν βᾶσιν τοῦ πολιτισμοῦ ὡς τὸ κάλλιστον
μέσον τῆς ἀναγεννήσεως ἐν τῇ καταπτώσει καὶ τῆς ἀδελφοποι-
ήσεως ἐν τῇ προόδῳ μετὰ τῶν προνομιοῦχων ἐκείνων φυλῶν
αἵτινες ἐκαλλιέργησαν τὰ ὑψηλότερα τοῦ ἀνθρώπου ἰδανικά.

Ἄλλ' ἀφῆκαμεν ἤδη ὀπίσω τὴν μικρὰν πομπὴν μακρόθεν
φθάνει μέχρις ἡμῶν ἡ ἀπήχησις τῆς ἐκ τοῦ βάθους τῶν τρυφε-
ρῶν καρδιῶν τῶν παιδίων ἀναπνευομένης εὐχῆς «Ἀμήν».

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

ΚΙΑΤΜΠΕ

Σκέψεις

—Διὰ τὴν γυναῖκα τὴν ὁποῖαν ἀγαπᾶτε μὴ θυσιάζετε ἢ τὴν κόμην,
τοὺς ὄνυχας καὶ τὸ γένειόν σας· πρὶν μετανόησθε διὰ τὴν θυσίαν θὰ
ἔχωσιν ἀναφυῆ.

—Εἰς τὸν ἔρωτα καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπόσχεσται τις πλείονα τῶν
ὄσων ἔχει πρόθετον νὰ ἐκτελέσῃ.

ΟΝΕΙΡΟΝ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗΣ ΝΥΚΤΟΣ

Ήτο βραδεία φθινοπωρινή. Ὁ ἄνεμος σιγανά, σιγανά ἐπι-
θύριζε γλυκὺ ἄσμα διὰ μέσου τῶν φύλλων μιᾶς μεγάλης λεύκης
κειμένης κάτωθεν τοῦ παραθύρου μου, ἡ δὲ σελήνη ὄγρὰ καὶ
ἀποκαμωμένη ἐθώπευε διὰ τῶν ἀκτίνων τῆς τὴν φθινοῦσαν
φύσιν.

Ἐκαθήμην εἰς τὸ παράθυρον μόνος, στηρίζων τὸν ἀγκῶνα
ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ παραθύρου καὶ τὴν κεφαλὴν μου ἐπὶ τῆς
χειρός. Σκεπτόμενος ὅτι μετὰ ἓνα μῆνα θὰ ὑφιστάμην τὰς δι-
δακτορικὰς μου ἐξετάσεις προσεπάθουν νὰ ἀναμνησθῶ ὅλους
τοὺς ἔτους καὶ τὰ ἀξιώματα τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ τὰ ψυ-
χρὰ ἄσπρα τῆς Πολιτικῆς Διονομίας. Καὶ ὁ νοῦς μου, ὁ πάν-
τοτε ζωηρὸς καὶ εὐθυμὸς ἐξέφευγε κάποτε τὰ στενὰ αὐτὰ καὶ
σχολαστικὰ ὄρια τῆς σπουδῆς καὶ τῆς μελέτης καὶ ἐπέτα μα-
κρὰν τοῦ μελετητηρίου μου, πρὸς τὰς Ἀθήνας, μὲ τὰς ὁποίας
γλυκεῖα μὲ συνέδον ἀναμνήσεις. Γλυκεῖά μου Ἀθήνα! Ἐστέ-
ναζα καὶ ἡ ἡχώ εἰς τὸ βάθος τοῦ προαυλίου ἀναπαέδιδεν ὥσάν
νὰ μὲ ῥαπτεῖρε, τὸν βαθὺν στεναγμὸν μου.

Ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ παραθύρου μου, ἐν μικρὸν παράθυρον
μὲ λευκοτάτην ἐσθῆτα κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ παλαιὸν καὶ ἀ-
πομελνωθὲν πλαίσιόν του, εἶχεν ἀνοιχθῆ εἰς τὸν τοῖχον τῆς ἀ-
πέναντι οἰκίας προσδύλον κάτω εἰς τὸ προαύλιον. Ἡ σελήνη
εἶχεν ἐστραμμένον πρὸς ἐμὲ τὸ πρόσωπον, θωπεύουσα δὲ μὲ τὰς
ἀκτίνάς τῆς τὰς σκέψεις μου, ἀνικιδῶς εἰσεχώρει μέχρι τῶν ἔσω
τοῦ δωματίου μου φωτίζουσα μίαν μικρὰν εἰκόνα τοποθετημέ-
νην ἄνω τῆς κλίνης μου, τῆς ὁποίας ἐν τῷ ὄγρῳ τῆς σελήνης
σωτὶ καθαρῶς διεφαίνετο τὸ γλυκὺ πρόσωπον ἀναμνηστικὸν
πλουσίαν ξανθὴν κόμην καὶ γλυκεῖς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς. Τὸ

ἀπέναντι μου παράθυρον μὴ φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς σελήνης, ἔ-
λαμπεν ἀπὸ τὴν λευκότητά τοῦ παράπετάσματος.

Ρεμβῶς ἐστρεψα τὴν κεφαλὴν μου ἀκουσίως δεξιὰ. Τὸ μικρὸν
ἐκεῖνο παράθυρον προσέπεσεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, τὸ ὁποῖον
δίχην πλαισίου εἶδον νὰ πλαισίῃ πλουσίαν ξανθὴν κόμην. Πόσα
συναίσθηματὰ κατέλαθον τότε τὴν ψυχὴν μου! Πόσα ἰδέα! Πόσα
σκέψεις! Μία κεφαλὴ ὄραϊα, λευκὴ ἔγρουσα ξανθὴν
κόμην, κεφαλὴ, γυναικεῖα πάντως, ἐπλαισιοῦτο ὑπὸ τοῦ παρα-
θύρου! Τὸ σῶμα καθήμενον ἐπὶ κινητῆς πολυθρόνας δὲν ἐφαί-
νετο. Μόνον ἡ κόμη, τὸ μέτωπον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ διεκρίνοντο.
Ὁφθαλμοὶ γλυκεῖς γλαυκοί. Ἡ νύξ τοῖς προσέδιδε μείζονα
ὄραϊότητα, αἱ δ' ἀντανακλόμεναι ἐπὶ τῆς χρυσοῦς κόμης τῆς
σελήνης ἀκτίνες ἐκαλλώπιζον ἐπὶ μᾶλλον τὴν ὄραϊαν ἐκεῖνην
κεφαλὴν. Ἡ ψυχὴ μου ἀμέσως ἐκλονίσθη, τὰ χεῖρά μου ἤρχι-
σαν νὰ τρέμουν, ἠθέλησαν νὰ φελλίσουν κάτω· οἱ δ' ὀφθαλμοὶ
μου ἐπέτων ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐκείνου, εἰς τὴν ἀνωθεν τῆς
κλίνης μου εἰκόνα. Μήπως ἦτο ἡ Ρενέ; Μήπως ἐκεῖνη ἐδικου-
μένη σκληρὸν χωρισμὸν, ἀπαισίαν ἐγκαταλείψιν, ἤθελε νὰ ἐγκα-
ταστήθῃ ἐκεῖ διὰ νὰ τὴν βλέπω μόνον χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ πλα-
ισιάσῃ πλέον πρὸς αὐτήν; Ἐσηκώθην ἀποτόμως τοῦ καθίσματος
καὶ μὲ καρδίαν σφοδρῶς πάλλουσαν ἀνέβην εἰς τὸ παράθυρον
νὰ ἰδῶ καλλίτερον. ὦ! ἀσφαλῶς ἡ ὄραϊα μου Ρενέ, ἐγκατα-
λείψασα τὰς Ἀθήνας ἦλθεν ἐδῶ εἰς τὸ χωρίον νὰ μὲ τυραννή-
σῃ διότι τὴν ἐγκατέλειψα χωρὶς νὰ τὴν ἀποχαιρετήσω. Πόσον
ἠμοιάζει ἡ κόμη τῆς, τὸ μέτωπόν τῆς εἶνε τὸ αὐτό· ὦ! βεβαίως
δὲν εἶνε παρὰ ἡ Ρενέ κρυπτομένη καὶ μὴ θέλουσα αὐτὴ πρώτη
νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ. Δοκιμάζει νὰ ἰδῇ ἂν τὴν ἀγαπῶ ἀκόμη.
Πόσον μὲ ἀγαπᾷ, ἡ πτωχή! «Ρενέ, Ρενέ» ἐφώνησα σιγανὰ·
φοβούμενος μὴ ἀκουσθῶ παρὰ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ κτήματός
μας, ἀλλ' ὁ ἄνεμος παρέσυρε τὴν φωνὴν μου, τὴν ἔδωκεν εἰς
τὴν ἡχώ ἥτις διὰ νὰ μὲ περιπαίξῃ ἐπανελάβε σιγανὰ τὴν τε-
λευταίαν τοῦ προσφιλοῦς μου ὀνόματος συλλαβὴν.

Ἐκάθισα καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ καθίσματός μου, ἐβύθισα τὸ
πρόσωπόν μου εἰς τὰς δύο μου χεῖρας καὶ τὸν νοῦν μου εἰς σκέ-
ψεις. Κατηραμένα βιβλία, ἀπεχθὲς Ρωμαϊκὸν Δίκαιον! Τὴν

ἠγάπησα καὶ τὴν ἀγαπῶ τὴν Ρενέ, εἶνε προσφιλὴς δι' ἐμέ· θὰ φύγω πάλιν διὰ τὰς Ἀθήνας μαζί της, καὶ θ' ἀφήσω μόνα τὼν τὰ ψυχρὰ βιβλία. Ἔχουμεν καιρὸν δι' ἐξετάσεις. Καὶ ἐνῶ ὁ νοῦς μου ἐταράσσεται οὕτω, τιναχθεὶς πάλιν τοῦ καθίσματός μου ἀνῆλθον εἰς τὸ παράθυρον, ἔκυψα καλῶς πρὸς τὰ ἔξω τὸ σῶμά μου καὶ προσπαθήσας νὰ δώσω δύναμιν εἰς τὴν φωνήν μου, ἐφώνησα: «Ρενέ, Ρενέ, συγγώρησέ με».

Ὁ ἄνεμος εἶχε δυναμώσει, καὶ ὁ γλυκὺς τῶν φύλλων πλαταγισμὸς διεσκόρπισε τὴν φωνήν μου εἰς τὸ ἄπειρον. Ἡ ἀπελπισία μου εἶχε κορυφωθῆ.

Ἡ καρδιά μου συνεσφίγγετο μέσα εἰς τὰ στήθη. Μία φωτεινὴ ἰδέα ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν μου. Ἀφῆκα τὴν θέσιν μου. Ἦνοιξα σιγανὰ τὴν θύραν τοῦ δωματίου μου καὶ κατελθὼν τὴν κλίμακα εὗρέθην εἰς τὴν αὐλήν. Ἐπροχώρησα πρὸς τὸ παράθυρον, ἀλλ' ὁ τοίχος τοῦ μικροῦ κηπαρίου μ' ἐχώριζε τούτου.

«Φθονερὲ τοίχε» ἀνέκραξα, ὡς ἄλλος Πύραμος, «τί ἀνθίστασαι εἰς τοὺς ἐρῶντας;» Καὶ χωρὶς νὰ χάσω πολὺν χρόνον ὑπερεπήδησα τὸν τοίχον καὶ εὗρέθην ἐντὸς τοῦ κήπου κάτωθεν τοῦ παραθύρου.

Βαθεῖα σιγή! Ὁ ψίθυρος μόνον τῶν φύλλων ἠκούετο καὶ ὁ ρυθμικὸς κρότος τοῦ κινήματος πελυθρόνας. Δύο μέτρα μᾶς ἐχώριζαν πλέον. Νὰ φωνάξω, ἢ ἀναρριχώμενος νὰ εὗρεθῶ εὐθύς πρὸ τοῦ παραθύρου τὸ ὅποιον ἐκράτει ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ προσφιλεστάτη μορφῆν; Ὅχι· ν' ἀναρριχθῶ σιγανὰ, νὰ εὗρεθῶ ἔμπροσθέν της, νὰ τῆ ζήτησω συγγνώμην καὶ καταφιλῶν τὴν χεῖρά της νὰ γύσω δάκρυα πικρὰ μετανοίας, διότι τόσον σκληρῶς τὴν ἀφῆκα.

Μία σαθρὰ κλίμαξ εὗρεθείσα ἐντὸς τοῦ κηπαρίου καὶ χρησιμεύουσα διὰ τὸ κλάδευμα τῶν δένδρων ἐτοποθετήθη αἰεσίως ἐπὶ τοῦ τοίχου· ὑπελείποντο μόλις δύο σπιθαιμαὶ ὅπως ἐγγίσῃ τὸ παράθυρον.

Ἡ καρδιά μου ἔπαλλεν, οἱ πόδες μου ἔτρεμον φοικωδῶς. Εὐρισκόμην πρὸ τῆς τελευταίας βαθμίδος, αἱ χεῖρές μου ἠγγίσαν τὸ πλαίσιον τοῦ παραθύρου, ἡ κεφαλὴ μου ὑψώθη ὑπὲρ αὐτό, τὰ δὲ χεῖλε μου μὲ διακεκομμένην φωνήν·

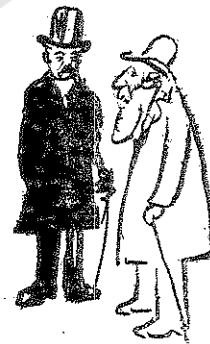
«Ρενέ, σ' ἀγαπῶ» ἐπρόφερον.

Δὲν εἶχον τελειώσει τὴν φράσιν ἀκόμη. Εἰς παχύσωμος ἰερεὺς μὲ πλουσίαν ξανθὴν κόμην καὶ γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνατιναχθεὶς τῆς πολυθρόνας «Διάβολε!» ἀνεφώνησέ τρομαγμένος.

Ἀφουπνίσθην. . . . Ἡ σελήνη ἔβαινε πρὸς τὴν δύσιν.

Ἐγραφοὺν 28 Ἰουνίου 1904. Ἀθήναι.

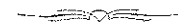
ΛΑΖΑΡΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Ἰατρός καὶ πελάτης

Ὁ κ. Α.—Γιατρέ μου μὴ συμβουλή σὲ παρακαλῶ. Πατρεύτηκα· εἶμαι ἐξήντα πέντε χρονῶν· ἡ γυναῖκά μου εἴκοσι. Τί λὲς, νὰ ἐλπίζω γιὰ κανένα παιδί;

Ὁ ἰατρός.—Χμ . . . νὰ ἐλπίζης ὄχι· καὶ τόσο· μὰ νὰ φοβῆσαι . . . ναί.

ΝΕΚΡΑ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Κατάρρατος ή πυραμίδα, ή βράχος, τὸ μνημείον
ἢ ἀνδρίας ὁ κείμενος ὀρθὸς εἰς μυρταλεῖον!
κατάρρατον ὅ,τι παλιὸν οὐδέποτε ἤσθάνθη
ὅ,τι ποτὲ δὲν ἔθαλε καὶ οὔτε ἐμαρνήθη!

*
Ἄν παρελαύνουν τῶν ἐτῶν οἱ θυλλώδεις σάλοι
τῶν ὄντων παρασύροντες ἀπείρους λεγεῶνας,
μόνον αὐτὰ ἢ μαύρη τῶν δὲν θὰ ἐγγίση ζάλη,
μόνον αὐτὰ θὰ ζήσῃσι, θὰ ζήσῃσιν αἰῶνας!

*
Ἄλλὰ . . . ἄλλὰ . . . τί ὀφελεῖ νεκρὰ ἀθανασία,
ἐν ᾧ τὸ ρεῦμα τῶν ἐτῶν πρὸ τῶν ποδῶν σου τρέχει;
ὅ, εἶναι μόνον θάνατος γαλήνη αἰωνία
ὅ,τι δὲν ἔχει δάκρυον οὔτε γαρὰν δὲν ἔχει.

*
Ὅχι! δὲν θέλω μῆκιστον ψυχρὸν αἰῶνων βίον
ὡς πυραμίδα, ὡς ἀγαλμα, ὡς πέτρα τῶν μνημείων!
δὲν θέλω τὰς ἀκτίνας τοῦ Ὁ Φοῖβος νὰ με ραίνη
αἰῶνας πλὴν τὸ ψῆγός μου ποτὲ νὰ μὴ θερμαίνῃ.

*
Θέλω νὰ εἶμαι ὡς ναοὶ λαμπρὸς ὠχρὰ, κηρίνη,
φλῶξ νὰ με θάλητη γλυκερὰ, χρυσόβεβρος, ἀγία,
καὶ ἄς με εφείρη καίουσα, ὁ βίος μου ἄς εφίνη!
τί ὀφελεῖ, τί ὀφελεῖ νεκρὰ ἀθανασία;

*
Ναί! ἐάν πάσῃ ἢ πρὸ τοῦ Φοῖβου νὰ θερμαίνῃ
τὰ δένδρα νὰ συλλάζωσι, νὰ κελαρῶζῃ ἢ βρύσις,
ἐν βαρυνθῇ τὸ ρεῦμά του ὁ πόντος νὰ κυμαίνῃ
θὰ πάσῃς πᾶλλουσα καὶ σύ, καρδιά μου ἐπίσης.

Ἐν τῷ Πέραν Κοινῷ πτόλειος

ΚΟΡΝΗΛΙΑ ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ

ΔΑΜΙΑΝΟΣ Ἱεροσολύμων

Μετὰ δικαίας υπερηφανείας παραδέτομεν ἐνταῦθα τὴν σε-
βασμιάν μορφήν τοῦ ἐκ Μαραθθακάμπου τῆς Σάμου Ἱεράρχου
Δαμιανοῦ, τοῦ μετὰ περινόας καὶ συνέσεως διευθύνοντος τὸ σκά-
φος τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας. Ὁ ἀμείλικτος πόλεμος ὁ διε-
ξαγόμενος πανταχόθεν κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῶν
Ἱεροσολύμων συνετέλεσαν νὰ διαλάμψῃ ὅλη ἡ σύνεσις καὶ ἡ
δραστηριότης τοῦ Δαμιανοῦ, ἐρρωμένους ὑπερασπιζομένον τὰ
ἀπαράγραπτα δίκαια αὐτῆς. Σεβαστὸς ἐν ὅλῃ τῇ Ὁρθοδοξίᾳ,
τιμᾷ ἰδιαίτερος τὴν γεννήσασαν καὶ ἐλθρόφασαν αὐτὸν πατρίδα.

ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ *

«Ὁ φυσικὸς λόγος . . . ἀντὶ τῆς φοβερᾶς καὶ φλεγμαινούσης δεισιδαιμονίας τὴν ἀσφαλῆ μετ' ἐλπίδων ἀγαθῶν εὐσέβειαν ἐργάζεται». (Πλουτάρχ. Περικλ. VI).

Πνεῦμα ἐμβριθές, ψυχὴ δ' ἀγαθωτάτη, τὸ ἠθικὸν ἐκείνο κεκτημένη θάρρος, ὅπερ πᾶσαν συντρέχει δύναμιν ἐναντίαν, ἄγον μὲν ἐντεῦθεν ὡς τὸ πλείστον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, αἰείποτε δ' ὅμως ἀποθεοῦν!

Ἐν τῇ πόλει τῆς Πίσσης, ἐκ πατρὸς Βικέντου Γαλιλαίου, μαθηματικῶν διακεκοιμένου, ἐν μέσῳ πολλῶν ἀδελφῶν καὶ ἐν πτωχεύει οὐ μικρᾷ, ἐγεννήθη ὁ Γαλιλαῖος, ἐν τῷ βιωτικῷ τοῦ ὀποίου νῆματι τσαούτην αἰ Μοῖρα! συνέκλωσαν δόξαν καὶ τηλικαῦτα μικροῦρα. Ἐκ τοῦ ὕφασματοπωλείου, εἰς ὃ προώρῳζεν ὁ πατὴρ τὸν μικρὸν Γαλιλαῖον, προλαβούσα ἢ ἐν τοῖς γυμνασιακοῖς μαθήμασιν ὄλωσ' ἔκτακτος ἐπίδοσις ἤγαγεν αὐτὸν τῷ 1582 εἰς τὸ πανεπιστήμιον, τὴν σπουδὴν τῆς Ἰατρικῆς προτιθέμενον. Ἀλλὰ περὶ ἄλλ' αὐτόθι ἐτύρβαζεν ὁ τοῦ μαθηματικῶν υἱός, τὴν Φυσικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους ἐν τῷ πρωτοτύπῳ μελετῶν, φυσικὰ αἰείποτε σκαπτόμενος φαινόμενα καὶ εἰς ἐπιστημονικὰς μετὰ τῶν ἑαυτοῦ συμφοιτητῶν ἀρεσκόμενος συζητήσεις. Διδαχθεὶς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ricci τὰ μαθηματικά

* Τὸ μετὰ γλαυφρότητος περιστῆς γεγραμμένον τοῦτο Κεφάλαιον ἀποτελεῖ ἀπόσπασμα ἐκ τῶν μαθημάτων Ἱστορίας τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, διδασθέντων ἐν τῇ ΣΤ' τάξει τοῦ Γυμνασίου Μυτιλήνης κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1902—1903 ὑπὸ τοῦ εὐπαιδέστου καθηγητοῦ κ. Μιχ. Κ. Στεφανίδου, ἀσμένως συμμορφωθέντος πρὸς τὴν παράκλησιν καὶ τιμῆσιν τῶν Ἡμερολογίων μας διὰ τῆς συνεργασίας του.

καὶ μεγάλας ἐν αὐτοῖς ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ποιησάμενος προσόδους, ὠνομάσθη προτάσει τοῦ μαρκησίου Del Monte καθηγητὴς τῶν Μαθηματικῶν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Πίσσης τῷ 1589 ἐν ἡλικίᾳ 25 ἐτῶν. Ἀπὸ τῆς ἑδρας δὲ ταύτης, ἐνώπιον ἀκροατηρίου πολλοῦ ὁ τόσῳ νεαρὸς ὅσῳ καὶ ἐνθερμὸς τῆς Ἐπιστήμης διδάσκαλος, τὴν ἐλευθέραν εἰσηγούμενος ἐπιστημονικὴν ἔρευναν, πρῶτος ἀναφανδὸν ἐκηρύχθη πολέμιος τῶν ἀριστοτελικῶν τῆς Φυσικῆς διδασκαλιῶν ἐν μέσῳ κόσμου ἐπιστημονικοῦ ἄλλας εὐαγγελικὰς νομίζοντας ἀληθείας τοὺς φυσικοὺς τοῦ Σταγίριτου νόμους καὶ ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἐπιστημονικῆ μηδαμῶς συγχωρούσῃ τὴν ἐλευθέραν πνευματικὴν κίνησιν. Πολλῶν ἄρα τὸν γόλον κινήσας καὶ δυσάρεστος γενόμενος πολλοῖς, ἠναγκάσθη τέλος νὰ καταλίπῃ τὸ, μήπω ἄξιον τοῦ Γαλιλαίου, πανεπιστήμιον τῆς γενετήρας αὐτοῦ πόλεως, μετὰ τὸν συνήθη ἄχαριν ἀγῶνα κατὰ τῶν μικρῶν ἐκεινῶν πνευμάτων, ἅτινα ἐκάστοτε πρὸς τὰ πρῶτα μὲν τυφλώττοντα τῶν παλαιῶν ἰδεῶν, τῶν δὲ νέων τὸ φῶς ἀδυνατοῦντα ν' ἀτενίσωσι, ταλαιπωροῦσι τοὺς νεωτέρους Προμηθεῖς, ἵνα, κατὰ Διὸς βουλὴν τελουμένην, εἰς λαμπρὸν ἐντεῦθεν μεγαλυνθῆ φῶς ὁ ἐκκρουσθεὶς σπινθὴρ, καινῶς τὸ ἀνθρώπειον φωτίζον πνεῦμα.

Πλήρης καὶ πάλιν ὁ Γαλιλαῖος ζήλου ἐπιστημονικοῦ καὶ ἐλπίδων πλήρης κατέλαβε μικρὸν μετὰ ταῦτα (1592) τὴν ἑδραν τῶν Μαθηματικῶν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Παδούης, ἔνθα ἐπὶ 27 ὄλα διαμείνας ἔτη, συνεπλήρωσε τὰς πρώτας αὐτοῦ ἀνακαλύψεις, καὶ τὰ πρωτότυπα αὐτοῦ ἐδίδαξε μαθήματα τοὺς πανταχόθεν συρρέοντας τοῦ Ἰταλοῦ ρυσιδίφου θαυμαστάς, ἐν οἷς καὶ ὁ ἔπειτα τῆς Σουηδίας βασιλεὺς Γουσταῦος Ἀδόλφος. Διὰ τοῦ φερανύμου αὐτοῦ τηλεσκοπίου, τριακοντάκις τὰ ἀντικείμενα μεγεθύνοντας, ἀνεκάλυψεν ὁ Γαλιλαῖος τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τρεῖς τοῦ Διὸς δορυφόρους, οὓς ὠνόμασε Sidera Medicea πρὸς τιμὴν τοῦ οἴκου τῶν Μεδίκων ἐν Τοσκάνῃ βασιλεύοντος. Τῇ παρατηρήσει ταύτῃ ἠκολούθησαν ἄλλαι περὶ τῶν ὀρέων τῆς Σελήνης, περὶ τοῦ Γαλαξίου, περὶ τῶν νεφελωμάτων κτλ. περὶ ὧν καὶ ἐν ἰδίῳ ἐπραγματεύθη συγγράμματι, τῷ οἴκῳ τῶν Μεδίκων ὡσαύτως προσφωρηθέντι, διόπερ καὶ πολλῶν ἔτυχε τιμῶν παρὰ

του μαθητοῦ αὐτοῦ δουκὸς Κόσμου Β'. Αἱ ἀστρονομικαὶ δ' αὐ-
ται καὶ ἄλλαι περὶ τοῦ Ἡλίου παρατηρήσεις μετ' ἐνθουσια-
σμοῦ δεκταὶ γινόμεναι ὑπὸ τῶν μὲν, διήγειρον τὴν ἀμφιβολίαν
τῶν πολλῶν καὶ δὴ τῶν Περιπατητικῶν, θεωρούντων αὐτὰς
πλάνας σατανικὰς. «Ἴνα τις παρατηρήσῃ τοὺς δορυφόρους τοῦ
Διός, ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦίτης πατὴρ Κλάβος, δεῖται τηλεσκοπίου
δημιουργοῦ δορυφόρων!»

Ἀλλὰ πανδημῶς γνωστὸν κατέστησε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ Γα-
λιλαῖος τολμηρὸς γενόμενος καὶ ἐνθουσιῶδης ὑπέρμαχος τοῦ
συστήματος τοῦ Κοπερνίκου, οὕτως τὸ διάσημον σύγγραμμα
οὔτε τῆς Ἐπιστήμης εἰλικύσεν ἄχρι τότε τὴν προσοχὴν, οὔτε
τῆς Ἐκκλησίας τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν. Ἐὰν δ' ἐν τῷ συνε-
δρίῳ τῆς Σαλαμάνκας τῷ 1486 ἢ τοῦ Κολόμβου δόξα περὶ
ὑπάρξεως κατοίκων ἄλλων ἀντιπόδων ἐθωρήθη ἀσεβῆς ὡς ἀρ-
νομυμένη δῆθεν τὴν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ—παρὰ τὸν Τίγειν ποιηθέν-
τος—κοιτὴν ἀπάντων τῶν λαῶν καταγωγὴν, τί θαυμαστὸν ὅ
τοῦ καινοῦ κηρύγματος τοῦ Γαλιλαίου γαρκατηρισμὸς ὡς αἵρε-
τικῶν καὶ πᾶσαν ἀπομαχόμενος πρὸς τὸν Θεὸν εὐσέβειαν, κατὰ
τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς Ἐπιστήμης θητεύσεως καὶ κηκουρ-
γούσης κατὰ νόμον τῆς Ἐκκλησίας; Καὶ ἔσχε μὲν τινὰς ὁ Γα-
λιλαῖος ὑπερασπιστὰς ἀνδρας σοφοὺς καὶ ἐλευθέρους, τὸν καρ-
μελίτην Φουσκάρινην, τὸν Φαντόνην, τὸν αὐγουστίνον μοναχὸν
Στούνικαν, μέτρα τινὰ μάλιστα προτείναντας διαλλακτικὰ
τῶν Κοπερνικείων ἀρχῶν πρὸς τὰ τῆς Διαθήκης ῥήματα, ἀλλ'
αἱ συζητήσεις αὐταὶ ἀκριβῶς τὴν δυσπιστίαν τῆς Ἀγίας Ἐδρας
διεγείρασαν ἤγαγον τὸν Γαλιλαῖον εἰς Ρώμην πρὸ τοῦ πάπα
Παύλου τοῦ Ε'. «Ἡ τῆς ἐλευθέρως σκέψεως βασιλεία, ἔλεγεν
ὁ Γαλιλαῖος ἀπολογούμενος, εἶναι δικαία καὶ καταρρίπτει τὸ
ἐκείνης κῆρος ἢ ἐκκλησία πρὸς οὕτω ὀκνηρὰς μαχομένα ἀλη-
θείας». Καίτοι δ' ὁ πάπας μετὰ πολλῆς ἠεροάσαστο προσοχῆς
καὶ εὐμενείας τῶν λόγων τοῦ Γαλιλαίου καὶ πολλὰς τῷ διασή-
μῳ καθηγητῇ παρέσχεν ἐνδείξεις ὑπολήψεως, ἐν τούτοις ὑπὸ
τῆς κοινῆς βιαζόμενος γνώμης παρέπεμψε τὸ ζήτημα εἰς ἐπιτρο-
πίαν, μετὰ σπουδῆς καταχειροτονήσασαν τῆς μὲν Γῆς ἀκινή-
σιαν, τῶν δὲ συγγραμμάτων Κοπερνίκου καὶ Στούνικα τὴν στέ-

ρησιν τῶν περὶ τῆς ἐπαράτου θεωρίας πραγματευομένων σελί-
δων. Καὶ ἀφέθη μὲν ὁ Γαλιλαῖος ἐλεύθερος, ἀλλὰ μηδαμῶς
μηδὲ τότε παύμενος ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἐρρωμένως νὰ μάχη-
ται, Στέντωρ γένόμενος τοῦ δικαίου τοῦ Κοπερνίκου, καὶ αὐτὸν
προσηλυτίσας τὸν καρδινάλιον Ὁρσίνην, προκάλεσε τῆς Ἐκ-
κλησίας τὸ ἀνάθεμα, ἐπίσημως κηρυχθεὶς ψευδόμενος μὲν ἐν τῇ
Ἐπιστήμῃ αἵρετικὰς δὲ πρεσβεύων δοξασίας τῇ 5 Μαρτίου
1616, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν ἐν Γερμανίᾳ ὁ Κέππλερ τοὺς
γνωστοὺς ἀνακαλύπτων νόμους ἀπεδείκνυε τὴν ἀλήθειαν τοῦ
Κοπερνικείου κοσμικοῦ συστήματος! Ὡς πάντα καθ' εἰ-
μαρμένην καὶ κατὰ πρόνοιαν!

Μὴ θεωρῶν ἄρα ὁ Γαλιλαῖος ἐαυτὸν ἀσφαλῆ ἐν Ρώμῃ ἀπε-
δήμησεν εἰς Φλωρεντίαν, ἐκεῖ προτιθέμενος νὰ βιώσῃ λανθάνων
μακρὰν τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου, ἐφ' ἧς τσαούτην εἶδεν ὑφιστά-
μενα τὴν ἀνωσιν τὰ κοινωνικὰ κηρήθια—ὡσεὶ ἡδύνατο αὐτὸς
νὰ καταλίπῃ τὴν Ἐπιστήμην πλάνον συκοφαντουμένην καὶ τὸν
Οὐρανὸν ν' ἀπαρηθῆ τὸν τσαούτην αὐτῷ ὑπισχυόμενον δόξαν:
Καὶ ἰδοὺ τὸν Γαλιλαῖον ἐν αὐτῇ τῇ Φλωρεντίᾳ τῷ 1630 νέον
δημοσιεύοντα ἀστρονομικὸν σύγγραμμα καὶ νέαν καθ' ἑαυτοῦ
προκαλοῦντα μῆνιν καὶ τοῦ θεολογικοῦ μίσους συνεζορμῶντα
τὰ πνεύματα. Τοῦ ἔργου τούτου, διαλογικῶς γεγραμμένου,
ἐν ᾧ τὸ Κοπερνικεῖον σύστημα, τῷ Ἡτολεμαϊκῷ παραβαλλό-
μενον, ἔδραπε τὰς δάφνας, ἐρρωμένως προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ ἐν
Ἡίσῃ καθηγητοῦ Chiaramonti, ὡς ἀπλῆς διαλαλήσαντος
εἰρωνίας τὰς ἐν τῷ προλόγῳ ὁμολογίας τῆς πίστεως. Διὰ ταῦ-
τα καὶ τότε παρεπέμθη τὸ σύγγραμμα εἰς ἐπιτροπὴν καὶ πάλιν
ἐκ καρδινάλιων ἀποτελουμένην καὶ θεολόγων καὶ μαθηματικῶν,
πάντων ἐχθρικῶς τῷ Γαλιλαίῳ διακειμένων, οἵτινες πληρωθεῖ-
σαν διαγνώσαντες τὴν ἀμαρτίαν τοῦ γηραιοῦ διδασκάλου ἔκρι-
νον αὐτὸν ἄξιον τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, πρὸ τῆς ὁποίας δις ὁ
Γαλιλαῖος παρέστη, καταδικασθεὶς τῇ 22 Ἰουνίου 1633 ἐν
τινὶ Δομενικανῶν μοναστηρίῳ ἐν ἡλικίᾳ ἐβδομήκοντα καὶ δύο
ἐτῶν, ὀρθῶς, ἀπλοῦν ἐνδεδυμένος χιτῶνα, μετὰ στρεβλώσεως καὶ
βασάνους, ν' ἀρνηθῆ αὐτὸς δακρύων ἀλήθειαν ἐπιστημονικὴν
ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ τοῦ γλυκυτάτου στόματος τῆς Ἀλη-

θείας! . . . Ούτως ἐπὶ Γῆς εἰμαρται, ἡ θηριωδία ὑπὸ μορφήν ἀνθρωπίνην καὶ τὸ ψεῦδος ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἀληθείας, αἱ δυσσεβεῖς καὶ ἀνήθικοι καρδίαι διὰ χειλέων εὐσεβῶν νὰ τονίζωσι παιάνας νίκης κατὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἐπιστήμης! . . . Ἄλλ' ἄγει: πρὸς φῶς τὴν ἀλήθειαν χρόνος. Καὶ ἡ Γῆ κινεῖται!

Τοσοῦτον ὁ Γαλιλαῖος ἐργασθεὶς καὶ τηλικαῦτα παθὼν ἀπώλεσε τῷ 1637 τὴν ὄρασιν. Τυφλὸς δ' ἔκτοτε καὶ μελαγχολικός, ὑπὸ ἀυπνίας καὶ ρευματισμῶν καταπονούμενος, μὴ βλέπων τοῦ Ἥλιου τὸ φῶς μηδὲ τὸν οὐρανόν, ὃν τοσοῦτον ἠγάπησε, μετέλλαξε τῇ 8 Ἰανουαρίου 1642 τὸν βίον ἐν τῇ πόλει Giojello ἐν ταῖς ἀγκάλαις δύο αὐτοῦ προσφιλῶν μαθητῶν Τορικέλλη καὶ Βιθιάνη, — ὁ πρῶτος ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ υἱὸς τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὁ ἐγκαθιδρύσας μὲν ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἐρεύρῃ τὰς αἰωνίους ἀρχὰς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, εὐθείας δ' οὕτω ποιησάμενος τὰς τρίτους τῷ Νεύτωνι καὶ τοῖς φυσιοδίφαις τῆς 18^{ῆς} ἑκατονταετηρίδος.

Ἐν Μυτιλήνῃ.

MIX. K. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

Πτερούγισμα

Πρὸς τῆς Παλλάδος τὴν κλεινὴν καὶ ἀγαπημένην πόλιν
Τὸν νοῦν μου στρέφω πάντοτε καὶ τὴν ψυχὴν μου ὄλην.
Καὶ γλαφυρὴν ἐπέθησα τὸν κάλαμον νὰ εἰγὼν
Καὶ λυρὰν εὐμολπον πολὺ μὲ ἀργυρῶδη ἤχον.
Τὰ κάλλη τοῦ ἰσσεφοῦς ἄστεως νὰ ὑμνήσω.
Νὰ ὑψωθῶ ἰδεωδῶς καὶ πᾶν πεζὸν ν' ἀφήσω

Κων/πολις

ΑΘ. ΣΤΕΛ...

ΤΡΟΠΟΣ ΑΣΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΖΗΝ ΠΟΛΛΑ ΕΤΗ

Δὲν πρόκειται, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσταί, νὰ σᾶς παραδώσω εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἰατρῶν, οἱ ὁποῖοι:—μὴ πρὸς βῆρος σας φίλοι: συναδέλφοι:—δὲν δύνανται νὰ πράξωσιν ὑπὲρ τῶν ἄλλων τίποτε περισσώτερον ἐκείνου, ὅπερ πράττουσιν ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦ των.

Εἶναι μᾶλλον ἢ βέβαιον ὅτι ἡ θνησιμότης τῶν ἰατρῶν εἶναι ἢ μᾶλλον ἠξυψημένη τῆς τῶν λοιπῶν ἐπαγγελματιῶν.

Ὅμοιως δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ θεραπευτικὴ εἶνε ἐπίσης ἀνίκανος νὰ παρατείνῃ τὰς ἡμέρας τῶν συζύγων, τῶν τέκνων καὶ τῶν λοιπῶν πλησιεστέρων συγγενῶν τῶν ἰατρῶν. Πιθανὸν μάλιστα ἡ ἀναλογία τῆς θνησιμότητος αὐτῶν τῶν οἰκείων τῶν ἰατρῶν νὰ εἶναι ἐπίσης ἀνωτέρα τῆς τῶν ξένων πρὸς αὐτοὺς προσώπων.

Ἐν τούτοις, οὐδεὶς δύναται ν' ἀπαρνηθῇ τὴν εὐεργετικὴν δράσιν σημείων τινῶν τῆς θεραπευτικῆς, οἷα εἶναι ἡ ἀνακάλυψις τῆς χρήσεως τοῦ φλοιοῦ τῆς κίνεας καὶ ὁ ἐνοφθαλμισμὸς τῶν μικροβίων, ὅστις θὰ διατηρῆ ἕσαυτὸ ἀλλοστὸν τὴν μνήμην καὶ τὴν δόξαν τῶν Jenners καὶ τῶν Pasteurs.

Ἐπάρχουσιν ἕτεροι κλάδοι τῆς ἰατρικῆς, ὧν αἱ εὐεργετικότητές εἰσιν ἀναμεισθήτατοι, οἷοι ἡ χειρουργία, ἡ μαιευτικὴ καὶ ἄλλοι, ἀλλ' αὐταὶ ἀνήκουσι μᾶλλον τῇ τέχνῃ ἢ τῇ ἐπιστήμῃ.

Μόνον ἡ καθόλου ὑγιεινὴ δύναται νὰ θεωρῆται τὸ καύχημα τῆς ἰατρικῆς.

Προκειμένου δὲ περὶ τῆς κατ' ἰδίαν ὑγιεινῆς, αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰδιαίτερος ἀτομικὸς ἰατρὸς ἐκάστου.

Διότι ἂν τις διὰ τὴν ἀτομικὴν του ὑγίαιαν ἤκουε τὰς συμ-

βουλὰς ὄλων τῶν ἰατρῶν, θὰ κατῆντα ὥστε νὰ μὴ τολμᾷ οὐδεις νὰ κινήθῃ τῆς θέσεώς του, διστάζων νὰ ἐλλάξῃ τὴν συμπεριωτέραν ἐκ τῶν πολλῶν θεωριῶν. π. γ. κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν ἰατρῶν ἡ γυμναστικὴ μετὰ τὸ γεῦμα εἶνε βλαβερὰ εἰς τὴν υγιείαν, τὸναντίον ἄλλοι συστήνουσιν αὐτὴν ὡς διευκολύνουσαν τὴν πέψιν καὶ πλείστα ἄλλα διχογνωμία: τῶν ἰατρῶν εἰς βᾶρος τῶν δυστυχῶν ἀσθενῶν.

Ὅθεν τὸ μόνον μέσον ὅπερ συμβουλεύομεν ἵνα ζήσῃ τις πολλὰ ἔτη καὶ τὸ ὅποιον δύναται πᾶς τις ν' ἀκολουθήσῃ εὐκολώτατα καὶ τὸ ὅποιον δύναται νὰ ἐπιφέρῃ μερίστην ὠφέλειαν, χωρὶς νὰ ἐκθέτῃ τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτὸ εἰς οὐδεμίαν ὀλεθρίαν ἐκβασιν ὡς πλείστα τῶν φαρμάκων, ἐπὶ πλέον δὲ δύναται νὰ τεθῇ ἐν χρῆσει κατὰ πάντα χρόνον καὶ τόπον, εἰς πᾶσαν ἡλικίαν καὶ ὑπὸ παντὸς ἀτόμου· τὸ μέσον τοῦτο εἶνε ἡ ἀποφυγὴ καὶ ἡ ἀποσκορᾶκίσις τῆς Μ ε θ η ς.

Ἐπὶ τῶν τοίχων ἐκάστου Σχολείου καὶ Ἐκκλησίας νὰ γραφῇ διὰ μερίστων χαρακτηρῶν ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή:

Ἡ μέθη εἶνε ἡ μεγαλύτερα μάστιξ τῆς ἀνθρωπότητος.

Διότι ἐκ τῆς μέθης βλέπει τις ἀξάνοντας τοὺς θαμῶνας τῶν φρενοκομείων, τῶν φυλακῶν καὶ τῶν νοσοκομείων. Ἐκ τῆς μέθης βλέπει τις συντεμνομένην τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τὴν μέθην ὀφείλονται σχεδὸν πᾶσαι αἱ συμφοραὶ τῶν οἰκογενειῶν. Ἐκ τῆς μέθης ἀπώλεια περιουσιῶν, ἀθλιότης, διαφθορά, κακουργήματα, αὐτοκτονίαι, ἐκπτώσις ἡθικὴ καὶ φυσικὴ κτλ.

Εἶναι ἐπίσης ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ ἐπιδημικαὶ καὶ μεταδοτικαὶ νόσοι πρῶτους τοὺς οἰνοπότας ἀρπάζουσιν. Ἐξ ἄλλου δὲ διὰ τῆς φυσιολογικῆς κληρονομικότητος, οἱ ἀπόγονοι τῶν οἰνοποτῶν γεννῶνται ὅλοι σχεδὸν ἀλκολικοί, ἐξ οὗ προκύπτει ἡ ἐξαφάνισις καὶ ἐξάλειψις τῆς κατ' εὐθειαν οἰκογενείας ἐνὸς μεθύσου κατὰ τὴν πρῶτην, ἢ τὸ περισσότερον κατὰ τὴν τρίτην γενεάν.

Ρίψατε βλέμμα περίξ ὑμῶν. Εἰδατέ ποτε οἰνοπότην μακροβιον; Ἐνθ' τὸναντίον εἶναι πασίγνωστον ὅτι ὁσάκις ἡ μακρο-

βιότης ἐπιτυγχάνεται, αὕτη εἶναι πάντοτε ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης. Δι' ὃ δικαίως καὶ ὁ διάσημος Ἴταλὸς νομοδιδάσκαλος Φιέρρι ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ μόνον συντελεστικὸν μέσον πρὸς περιορισμὸν τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀδικημάτων, πλὴν ἄλλων νομοθετικῶν μέτρων εἶναι καὶ ἡ καταδιώξις τῆς μέθης.

Δὲν ἀπαιτοῦμεν βεβαίως ὥστε ὅλοι οἱ ἐγκρατεῖς καὶ σωφρονες ν' ἀποθνήσκουσιν ἑκατονταετείς, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν καὶ νὰ ἐπιδείξωμεν ὅτι ὅλοι οἱ μακροβιοὶ ἐξῆσαν ἐν τῇ ἐγκρατείᾳ.

Ἐξ ὄλων τούτων ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἀληθὲς καὶ ἀσφαλὲς μέσον τῆς μακροβιότητος εἶναι ἡ ἐγκράτεια. Δέον ἄρα, ἢ νὰ παραιτηθῶμε τῶν κακῶν ἐξῆων τῆς ἀκρατείας καὶ ἀκολασίας, ἢ πάσης ἐλπίδος νὰ ζήσωμεν πολλὰ ἔτη.

Ἐπὶ τοῦτο δὲ φρονοῦμεν ὅτι τὰ λαϊκὰ μαθήματα πραγματευόμενα καὶ καυτηριάζοντα εἰδικῶς τὴν ἀγενῆ ἐξιν καὶ κλίσιν τῆς μέθης καὶ τὴν ἐκ ταύτης διαφθορὰν καὶ καταστροφὴν, πρὸς δε ἢ ἐκ τῆς ἔδρας τοῦ διδασκάλου πρὸς τὰς ἀπαλὰς τῶν παιδῶν καρδίας διὰ μελανῶν χρωμάτων περιγραφὴ τῆς οἰκτρᾶς εἰκόνας τοῦ μεθύσου, εἰσὶν ἱκανὰ νὰ παταξῶσιν ἀρκούντως καὶ ἰκανοποιητικῶς τὴν μάστιγα ταύτην τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ ἐκείνους, οἵτινες εἰσὶν ἤδη θύματα τῆς κακίας ταύτης καὶ οἵτινες ὑπερπηθήσαν πλέον τὴν ἀπόστασιν, ἢ τις χωρίζει αὐτοὺς τῶν κτηνῶν, ἐν ἐκ τῶν δύο δέον νὰ πράξωσιν: ἢ νὰ ἐπ α ν ἔ λ θ ω σ ι ν εἰ ς ἐ α υ τ ο ὺ ς, ἢ ν α μ ἡ ὠ ρ ι μ ᾶ σ ω σ ι π ρ ὸ ὠ ρ ω ς κ α ἰ π ἔ σ ω σ ι ν ἀ ὠ ρ ω ς, ἢ δέον νὰ ἐφαρμόσωσι τὴν ἐπιγραφήν τὴν ὁποῖαν ὁ Δάντης ἀνέγνω ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ Ἄδου, δηλαδὴ: ν ᾶ εἰ σ ὀ ἐ λ θ ω σ ι ν εἰ ς τ ὸ ν Ἄ δ ἠ ν κ α ἰ ν ᾶ ἀ φ ἰ ὀ σ ω σ ι π ᾶ σ α ν ἐ λ π ἰ ῖ δ α.

Ἐν Ἀλατσατοῖς—Μάρτιος 1904.

Γ. ΣΤΑΜΑΤΑΚΗΣ
ἰατρός

Η ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ

—“Έλα μικρούλα μου, έσο ειλικρινής προς την γραϊάν μάμμη σου . . . θέλω να μάθω την αίτιάν τής επιμόνου άρνήσεώς σου, εις όλας τάς περί γάμου προτάσεις. Μήπως κρύπτης κανένα μυστικόν; μήπως; . . .

Και διά να άνθαρρύνη την έγγονήν τής ή κ. Μαρκίδου την έιλκυσεν εις τά γόνατά τής και την ήσπάσθη τρυφερώς.

Έκείνη έμειδιάσε, και χωρίς την έλαχίστην ταραχήν ή άμμη χαϊάν εις την φωνήν τής.

—Σάς βεβαίω μάμμη μου ότι δεν έχω κανένα μυστικόν, ό-τι δεν σάς κρύπτω τίποτε. Τι θέλετε; Κανείς άπ' αυτούς που με τριγυρίζουν, ή μάλλον που τριγυρίζουν την προιά μου, δεν έτυχε να μου άρέση. . . . και τούτο συμβαίνει ίσως έπειδή άποστρέφομαι τον γάμον.

—Άποστρέφουσαι τον γάμον! άνέκραζεν έκθαμβος και πλήρης άγανακτήσεως ή μάμμη.

—Άλλοίμονον! έκαμεν ή Λέλα πάντοτε μειδιώσα και τερπομένη όλίγον με την έξαψιν τής κ. Μαρκίδου.

—Δηλαδή, θέλεις να καλογηρέψης;

—“Ω! αυτό ούτε στιγμήν το έσκέφθην! έχει τόσας τέρφεις ό κόσμος! Έπειτα δεν έχω σάς! . . .

—Α! μήπως παλαιόπαιδο το κάμνεις γάριν έμοϋ; Αυτήν την θυσίαν ποτέ, άκούεις; ποτέ δεν θα την άνεχθώ. Είμαι ικανή, και δεμένη να σε όδηγήσω εις τον βωμόν.

Η Μάμμη ήστειεύετο βεβαίως, άν και με τον τρόπον που εξήταζε την φυσιογνωμίαν τής έγγονής τής, ήδύνατό τις να υποπτεύση ότι έφοβείτο καμμίαν ύστεροβουλίαν του είδους τούτου.

—Όύτε αυτό δεν είναι, μάμμη μου, διότι άν ήμην νυμφευμένη, θα είμεθα δύο διά να σάς αγαπάωμεν.

—Να σωστή λέξις επί τέλους! Έλα παιδί μου προσπάθησε να μεταβληθής ως προς το ζήτημα τούτο. Τι διάβολον! είσαι 22 έτών· έγω εις την ήλικίαν σου άπεγαλάκτιζον το δεύτερον τέκνον μου, και σύ να μήν είσαι άκόμη ύπανδρευμένη ή τουλάχιστον εκεί πλησίον. . . . Βλέπουσά σε τόσον φρόνιμον, τόσον γαλήνιον, τόσον άτάραχον, πλησιάζω να πιστεύσω ότι δεν έχεις τίποτε εκεί εις το άριστερόν πλευρόν σου. . . . Έπειτα δεν συλλογίζουσαι ότι είμαι γραϊά, και πιθανώς αύριον να έξυπνήσης μόνη εν τώ κόσμω;

—“Ω! μάμμη μου, μόνον αυτό δεν σάς επιτρέπω να λέγετε άνέκραζεν ή Λέλα, περιπτυσμένη και καταφιλούσα την λευκήν κεφαλήν τής κ. Μαρκίδου.

Τάς διέκοψε μία ύπηρετρια, άναγγείλασα ότι εις την αίθουσαν άνκμείνι ή κ. Πύργου φίλη τής μάμμης.

Η Λέλα λαβούσα το έργόχειρόν τής, εκάθησε παρά το άνοικτόν παράθυρον, άλλ' έβλεπέ τις ότι όλη τής ή προσοχή δεν ήτο προσηλωμένη εις τούτο, διότι άνά πάσαν στιγμήν άνήγειρε τους όφθαλμούς τής έρευνώσα την μακράν δενδροστοιχίαν.

Η Λέλα είναι πράγματι ώραιότατη κόρη, με τους άγνους χαρακτήρας τής, τους φαιούς γλυκείς όφθαλμούς τής, το ευρύ και γαλήνιον μέτωπόν τής, έκαμνεν εύθως εξ άρχής την εντύπωσιν πλάσματος άνωτέρου. Σκεπτική συγγρόνως και χαρίεσα, άλλά χάριτος σώφρονος πλήρους επιφυλακτικότητος.

Αίφνης το πρόσωπόν τής έχρωματίσθη ζωηρώς και ή χείρ τής κινήθεισα νευρικώς, έθραυσε την μέταξαν ήν εισγάζετο. Έκεί εις το άκρον τής όδοϋ, μία κομψή σκιαγραφία διεγράφη ταχέως πλησιάζουσα.

Ήτο ό Κίμων ό παιδικός φίλος τής Λέλας. Στενωπάτη και παλαιά φίλια συνέδεε τάς οικογενείας των, και οι δύο νέοι έθεώρουσαν άλλήλους ως άδελφούς. Ο πατήρ του Κίμωνος, άρχαίος συνταγματάρχης, άνέθρεψε τον υίόν του με άνήκουστον αυστηρότητα, και πολλάκις ή Λέλα με δάκρυα εις τους όφθαλμούς έμειστολάθει ύπερ του φίλου τής, όποτε διά πικραμικράς ά-

φορμάς τῷ ἐπέβαλλεν σκληροτάτας ποινάς. Εἰς μάτην όμως ἀπέβαινον πάντοτε αἱ ἰκεσίαι τῆς, διότι ὁ πατὴρ δὲν ἠννοεῖ νὰ μεταβάλῃ τὴν μέθοδον τῆς ἀνατροφῆς του. Καὶ ἐπέτυχεν αὐτῇ θαυμασίως, διότι πάντοτε ὁ Κίμων ἤρχετο πρῶτος μεταξύ τῶν συμμαθητῶν του, καὶ τέλος, εἰκοσιδιετῆς ἐξῆλθε τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ.

Ἡ κ. Μαριτίδου ἔπρεπε μητρικῆν ὄλως στοργὴν πρὸς τὸ μεγάλο αὐτὸ παιδί, ὡς τὸν ἀπεκάλει, διότι μεθ' ὅλον τὸν πενταετῆ στρατιωτικὸν βίον του, διεφύλαξεν εἰδὸς τι συστολῆς, ἀπο-έλεσμα ἰσως τῆς πατρικῆς ἀνατροφῆς.

Εἶχον τρεῖς ἡμέρας νὰ τὸν ἴδουν, ἐνῶ τακτικῶς καθ' ἑκάστην τὰς ἐπισκέπτετο, καὶ ἤρχισαν ν' ἀνησυχοῦν διὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῆν· διὰ τοῦτο ἡ Λέλα ἠτοιμάσθη, ὡς τὸν εἶδε, νὰ τὸν ὑποδεχθῇ μὲ ἐπιπλήξεις· τὴν ἐσταμάτησεν ὅμως τὸ σοβαρὸν ὄρος του, τὸ ἀμήχανον βλέμμα του.

Ἐχαιρέτησε μηχανικῶς καὶ χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ τὸ κάθισμα ὀπερ ἐκείνη τῷ ἔτεινεν, ἔμεινεν ὄρθιος, τύπτων σιωπηλῶς τὸ δάπεδον μὲ τὸ μικρὸν του μαστίγιον.

Καί· ἔχεις σήμερον Κίμων, δὲν εἶσαι ὅπως πάντοτε, σοῦ συνέθη τίποτε δυσάρεστον;

Δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἐξήκολούθει νὰ διαμένῃ σιωπηλὸς μηχανικῶς παρακολουθῶν τὰς κινήσεις τοῦ μαστιγίου του.

Ἐβλεπέ τις ὅτι προσεπάθει νὰ ὀμιλήσῃ ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ἡ καρδία του ἔπαλλεν ὀρμητικῶς καὶ ὅλη ἡ ὑπαρξίς του ἐξάνιστατο εἰς τὴν σκέψιν ὅτι ὤσειλε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολὴν ἣν ἦτον ἐπιφορτισμένος. Ἄλλ' εἶχε δόσει τὸν λόγον του, καὶ ἔπρεπε νὰ τὸν ἐκτελέσῃ, ὡς φοβούμενος δὲ μὴ κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῷ λείψῃ καὶ τὸ ὑπόλοιπον θάρρος του, ἤρχισεν ὀρμητικῶς μὲ φωνὴν ἀλλοκότως ἀπότομον.

—Λέλα . . . ἄκουσε, ἔχω καί τι σοβαρὸν νὰ σοῦ ἀνακοινώσω σήμερον· ὁ κ. Ἄργος, ὁ καλλίτερος φίλος μου, τὸν γνωρίζεις, μὲ ἐπεφόρτισε νὰ σοῦ γνωστοποιήσω τὰ αἰσθήματα ποῦ τοῦ ἐνέπνευσε, καὶ ὅτι θὰ ἦτο εὐτυχῆς ἐὰν συγκατετίθεσο. . . .

—Καὶ ἔβαλεν ἐσένα; ἀνεφώνησεν ἡ Λέλα, μὴ δυναθεῖσαι νὰ συγκατετίθῃς κίνημα ἀγανακτήσεως.

—Ἐγνωρίζεν ὅτι θὰ ἦτο καλλίτερος ἐὰν ἐγίνετο ἡ πρότασις ὑπὸ τινος τῶν συγγενῶν του, ἀλλ' ἔννοε'ε διατὶ ἐξέλεξεν ἐμένα, τὸν παλαιὸν φίλον του, δὲν ἔχει περιουσίαν καί. . . .

—Εἶμαι πλουσία! Βέβαια, ἐφοβήθη μήπως τὸν ἐκλάβω ὡς δελεασθέντα ὑπὸ τῆς προικῆς μου! τὴν λεπτότην ἀλήθειαν μὲ ἐμβάλλει εἰς ὑπονοίας. . . .

Ὁ Κίμων διεμαρτυρήθη ζωηρῶς. Ὁ εὐθύς χαρακτήρ του δὲν ὑπέφερε τὴν ἐλαχίστην μομφὴν ἢ ὑπόνοιαν κατὰ τοῦ φίλου του, τοῦ ὁποίου ἡ ἀφιλοκέρδεια τῷ ἦτο γνωστῇ.

—Λέλα τὸν συκοφαντεῖς!

—Ἔστω! παραδέχομαι ὅτι ὁ φίλος σου εἶνε ἀφιλοκέρδης, εἶναι ἐντελής, σπάνιος. . . .

Ἄφρονς, ὡς νὰ τῇ ἐπῆλθεν αἰφνιδίᾳ τις σκέψις, ἔκυψε πρὸς τὸν φίλον τῆς, καὶ ἀπενίζουσα αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς προσέθηκε χαμηλοφώνως.

—Καλά, Κίμων, ὀρκίσου μου, ὅτι εὐχασαί με ὅλην σου τὴν καρδίαν νὰ ἐπιτύχῃ τὸ διάθημά σου τοῦτο: ἠγγίσει τὸν δάκτυλον εἰς τὴν πληγὴν.

Ὁ Κίμων διέμεινεν συγκέχυμένος καὶ σιωπῶν, ἀπορῶν καὶ ὁ ἴδιος διατὶ δὲν ἔσπευδε νὰ κάμῃ τὸν ὄρκον ποῦ τοῦ ἐζήτη.

Ἡ Λέλα ἐθριάμβουεν.

—Βλέπεις; διατὶ δὲν ὀρκίζεσαι;

—Σὲ βεβαιῶ, Λέλα . . . εἶμαι βεβαιότατος ὅτι ὁ Ἄργος θὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχῆ· εἶναι καθ' ὅλα ἄξιος σοῦ.

—Εἰς τὴν τιμὴν σου ὡς στρατιωτικοῦ, ἐπέμεναν αὐτῇ, ὀρκίζεσαι ὅτι ὁ γάμος αὐτὸς θὰ σὲ εὐχαρίστει; καὶ χαμηλόφωνα εἶτι μᾶλλον τὴν φωνὴν τῆς.

—Ἐὰν ἐπιτύχῃνας, δὲν θὰ ὑπέφερες, δὲν θὰ ἐλυπεῖσο ἀπειρώς;

Ἐκεῖνος δὲν ἀπήντησεν ἀμέσως, ἔβλεπέ τις ὅτι πάλῃ συνήπτετο ἐν ἑαυτῷ, πάλῃ μεταξύ καθήκοντος καὶ αἰσθήματος.

—Ναί, ἐψέλλιστε τέλος ὡσεὶ ὀμιλῶν καθ' ἑαυτὸν, ἔχεις δίκαιον, ἠσθανόμενῃ μίαν ἀκατακνώπτον καὶ μεγάλην ἀποστροφήν πρὸς τὸ διάθημά μου τοῦτο. Εἶναι ἀνεξήγητον . . . ἀπὸ προχθὲς ἔχασα τὴν ἡσυχίαν μου, τὸν ὕπνον μου, ἤθελα νὰ ἔλθω

νά σου τὸ εἶπῶ, ἀλλ' ἔδοξίμαζον ζωηροτάτην ἀντίστασιν. . .
. . . . διατί; . . .

— Διότι τὴν ἀγαπᾶς, κουτόπαιδο!

Καὶ ἡ γραῖα μάμμη, εἰσώρμησεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἀπαστραπτοῦσα ἐκ χαρᾶς.

— Ἦμην ἐκεῖ, ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν· τὰ ἤκουσα ὅλα, ὅλα καὶ δὲν ἤργησα νὰ ἐννοήσω διατί καὶ οἱ δύο σας ἐτρέφατε τόσην ἀντιπάθειαν πρὸς τὸν γάμον. Ἐνομίζατε ὅτι ἀγαπᾶσθε ὡς φίλοι, ὡς ἀδελφοί, καὶ ἂν δὲν ἐπενέβαινε ὁ καλὸς σου ἐκεῖνος φίλος, πῶς οἶδε ἐπὶ πόσον ἀκόμη καιρὸν θὰ ἀγνοοῦσατε τὴν κατάστασιν τῆς καρδίας σας.

Ἀθήνα: τῆ 6 Ἀπριλίου 1904.

MARIA Θ. ΧΡΥΣΗ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΜΥΟΣΩΤΙΔΑΣ

Προαιόθημα

Κάποτε βλέπω στῆς νυχτιᾶς τὴ σιγαλιὰ
'Απ' τ' οὐρανοῦ τὸν ἀστροφώτιστο καθρέφτη
Στῆς μαύρης γῆς τὴν ἔρημ' ἀγκαλιὰ
Κανέν' ἀστέρι νὰ κυλᾷ . . . νὰ πέφτῃ! . . .

Δὲ ξέρω τότε τί αἰσθάνομαι βαθεῖα
Μὰ εἰς τὰ μάτια μ' ἕνα δάκρυ τορμισθένει
'Ὡσὸν νὰ νοιώθω μέσα στὴ καρδιά
Πῶς μιὰ ψυχὴ τὴν ἴδια ὥρα βγαίνει . . .

Σμύρνη

ΑΝΔΡΕΑΣ Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ*

Ἐπεκρίθη ποτὲ ὑπὸ τινῶν ἢ περὶ τοῦ μόνου ἐν Ἑλλάδι ὑφισταμένου δραματικοῦ διαγωνισμοῦ διάταξις τῆς διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου Λασσανῆ, ἡ περιορίσασα τὴν χρονικὴν περίοδον, ἔξ ἧς ὑποχρεοῦνται οἱ διαγωνιζόμενοι ν' ἀντῶσι τὰ θέματα τῶν δραμάτων τῶν. Ἡ δρισηθεῖσα χιλιετής περίοδος τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους ἐθεωρήθη ὡς δεσμεύουσα τοὺς Ἕλληνας ποιητὰς εἰς ἀντλήσιν θεμάτων ἐκ πηγῆς, ἣν ἐνόμιζον ἐξητητημένην ἢ πλήρη ἐγκλημάτων, τυφλωθέντων βασιλέων, καθεύξεων, στάσεων καὶ παντοειδῶν ἄλλων ἀδικημάτων. Ἄλλ' ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ἐθνικὴ αὕτη ἱστορία τῶν δέκα ἐκείνων αἰῶνων εἶνε καὶ ἔσται ἀνεξάντλητος πηγὴ δραματικωτάτων καὶ ἐθνικωτάτων ἅμα θεμάτων, ἅτινα δύνανται ν' ἀποτελέσωσι πλουσιώτατον ἐθνικὸν δραματολόγιον.

Ὁ μέγας ἐκεῖνος κόσμος, ὃν περιελάμβανε τὸ ἀπέραντον κράτος τῶν βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, ὃ εἰς εὐαριθμούς βυζαντινολόγους γνωστός, παραμένει εἰς ἡμᾶς τοὺς πολλοὺς ἀγνωστος κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἀνεξερευνητός· μόλις δὲ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν εἰδικαί μονογραφία καὶ ἱστορικαὶ μελέται καθιστῶσιν ἡμῖν γνωστὰ δραματικώτατα ἐπεισόδια καὶ ἀνασύρουσιν ἐκ τῆς λήθης ὀνόματα, μὴ μνημονευόμενα κἂν ἐν ταῖς ἐν χρήσει γενικαῖς ἱστορίαις τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους.

Τοῦτο μεταξὺ ἄλλων προσεπάθησα ἐσχάτως ν' ἀποδείξω, ἀντλήσας πρὸς δραματοποιήσιν ἐκ τινῶν σελίδων βυζαντινῶν

* Μεταξὺ τῶν ἐν Ἑλλάδι λογίων πρωτεύουσαν κατέγει θέσιν ὁ δανοσταφής συγγραφεὺς τοῦ πρό τιος ἐν τῷ Λασσανεῖῳ διαγωνισμῷ βραβευθέντος δράματος «Σκλήραινα», ἐκ τῶν ἀνεκδότων τοῦ ὁποῖου προλεγόμενων εὐμενῶς ἀπέστειλε διὰ τὸ παρὸν Ἡμερολόγιον τὴν ἄνωθι περιεκτὴν.

χρονογράφων τὰς τύχας καὶ τὸ τέλος μιᾶς λησμονηθείσης ἢ ἀγνωστού τοῖς πολλοῖς Ζωστῆς ἢ ὑπασπιστοῦ μιᾶς αὐτοκρατορίας τοῦ Βυζαντίου.

Ἡ Σκλήραινα!... Ὑπὸ τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως δύσχηον τοῦτο ὄνομα περιλείεται δλόκληρος συγκινητικὴ ἱστορία, σερὰ γεγονότων σχετιζομένων πρὸς τὰς τύχας καὶ τὸ τέλος ἐν ὄς μεγάλου αὐτοκράτορος καὶ μιᾶς περιβόητου αὐτοκρατορίας τῆς τελευταίας ἐγγόνου τῆς Μακεδονικῆς ἐν Βυζαντίῳ δυναστείας.

Τὸ ὄνομα τῆς Σκληραίνης δὲν ἀναφέρεται, οὔτ' ἐν παρόδῳ, ἐν ταῖς γενικαῖς ἱστορίαις τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Μία τῶν ἀναριθμητῶν βασιλικῶν ἀπολούθων ἢ Ζωστῶν, αἰτινες ἔζησαν εἰς τὰ λαβυρινθοειδῆ βασίλεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐλησμονήθη ἐν τῷ μεγίστῳ αὐτῶν θυρίβῳ, ἐπεσιάζσθῃ ὑπὸ τῶν ὀνομάτων καὶ τῆς αἰγλῆς αὐτοκράτορος, οἷος Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος καὶ αὐτοκρατορίας, οἷα ἢ περιβόητος ἐπὶ ἐγκλήμασι Ζωῆ καὶ ἐτίμη εἰς ὀλίγας σελίδας τοῦ Ψελλοῦ, τοῦ Ζωναρά καὶ τοῦ Κεδρηνοῦ.

Καὶ ὅμως ἡ περικελλῆς ἐκείνη πατριὰ καὶ εὐφροσύνη ὑπασπιστοῦ τῆς γηραιᾶς αὐτοκρατορίας, συνεκλόνησε τὸν μέγιστον τῶν χρόνων ἐκείνων θρόνον τῆς οἰκουμένης, προὐκάλει φοβερὰς ἐν τῷ Ἱπποδρομίῳ στάσεις καὶ ἐχρησιμοποίηθη ὡς ὄργανον ἀντιδράσεως ἢ ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀπεισιωτέρας τῶν βασιλίδων, αἰτινες ἐπέδρασαν ἐπὶ αὐτῆς τῆς τύχης τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας.

Ἐποθέτω ὅτι αἱ πρώται ἐντυπώσεις παντὸς φιλόστορος ἢ ἐπιτολαίως φιλομετρούντος τὰ παρὰ τοῦ συγχρόνου τῆς Μιχαῆλ Ψελλοῦ ἱστορούμενα περὶ τῆς Σεβαστῆς Σκληραίνης, κατατάττουσι τὴν περιφανῆ Σκλήραιναν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀπλῶν εὐνοουμένων ἐν ὄς αὐτοκράτορος, τῶν ἐγκλεισμένων εἰς τοὺς γυναικωνίτας τῶν παλατιῶν ἐπισταμένη ὅμως μελέτη τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ ἐν γένει βίου αὐτῆς ἐν συνδιασμῷ πρὸς τὸν βίον τῶν τότε βασιλευσάντων καὶ τῶν ἐξ αἰτίας τῆς ἐκτυλιχθέντων ἱστορικῶν γεγονότων πείθει τὸν φιλόστορα ὅτι ἡ Σκλήραινα δὲν ἦτο ἀπλῆ εὐνοουμένη τοῦ γηραιῶ καὶ ἀσθετικῶ αὐτοκράτορος ἀλλ' ἔξοχος γυναικεῖα προσωπικότης, ἦν, εὐγνωμονῶν ὁ ἀσθενικὸς τρίτος τῆς Ζωῆς σύζυγος αὐτοκράτωρ ἀνέψωσεν ἐγγὺς τοῦ θρόνου, περιβαλὼν μετ' ὅψιστον τῶν ἀξιω-

μάτων, τὸ τῆς Σεβαστῆς. Ἡ Σκλήραινα ἤρμασε κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος καὶ ἀπέθανε μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ αὐτοκράτορος Μονομάχου καὶ τῆς πορφυρογεννήτου Ζωῆς. Συνεδέετο δὲ μετὰ τοῦ πολυπαθοῦς ἐκείνου βασιλέως διὰ πολυειδῶν δεσμῶν συγγενείας καὶ εὐγνωμοσύνης.

Κόρη τοῦ σεβαστοκράτορος Σκληροῦ, ἀδελφῆ τοῦ τυφλωθέντος στρατηγῶ βασιλείου Σκληροῦ, ἀνεψιά τῆς Πουλχερίας, ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ πρώτου συζύγου τῆς Ζωῆς, πλουσιωτάτη δὲ καὶ νεαρωτάτη χήρα, παρηκολούθησεν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς καὶ τὸν στρατηγὸν Κωνσταντῖνον Μονομάχον, ἐξορισθέντας εἰς Μυτιλήνην καὶ περιεποιήθη τὸν τελευταῖον τοῦτον ἐν τῇ ἐξορίᾳ καὶ ἀσθενείᾳ του. Μετὰ τινα χρόνον ἀνακληθεὶς ἐκ τῆς ἐξορίας ὁ Κωνσταντῖνος Μονομάχος, παλαιὸς τῆς Ζωῆς ἐρωμένος καὶ γενόμενος σύζυγος αὐτῆς καὶ αὐτοκράτωρ, ἐκάλεσε τὴν Σκλήραιναν εἰς τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει βασίλεια, ἀνέδειξε αὐτὴν κατ' ἀρχὰς ματρῶναν ἢ Ζωστῆν τῆς γηραιᾶς αὐτοκρατορίας, μετ' οὐ πολὺ δὲ, προὐκάλεισε ψήφισμα τῆς Συγκλήτου ἀνακηρῦσσον αὐτὴν Σεβαστῆν (Αὐγουστᾶν) ὡς τοιαύτη δὲ συμπαρακείμετο σύνθρονος τῆς πορφυρογεννήτου Ζωῆς, ἔχουσα θρόνον μὲν ἀριστερᾶ τοῦ αὐτοκράτορος, ἴδιον δὲ παλάτιον καὶ ἰδιατέραν αὐλήν.

Τοῦτο συνετάραξε τὴν ὑπερήφανον καὶ δεσποτικωτάτην βασίλισσαν καὶ τοὺς περὶ αὐτὴν στάσις δὲ ἀπειλητικωτάτας λαβοῦσα διαστάσεις ἐν τῷ Ἱπποδρομίῳ μικροῦ δεῖν ἀνέστρεψε τὸν θρόνον τοῦ Κωνσταντῖνου. Τὰ πλήθη τῶν ἐν τῷ Ἱπποδρομίῳ ὀχλαγωγῶν, ἰδόντα ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ θεωρῶ τὴν παρακλιμένην Αὐγουστᾶν Σεβαστῆν ἠπειλήσαν καὶ αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα κραναγάζοντα "Ἡμεῖς τὴν Σκλήραιναν δὲν θέλομεν βασίλισσαν, ἀλλὰ τὴν μάνναν τὴν πορφυρογεννήτου".

Καὶ ἡ μὲν στάσις κατεστάλη τότε ἀλλ' ἔκτοτε προεγράφη ὑπὸ τῆς γηραιᾶς αὐτοκρατορίας ἡ ἀτυχῆς Σκλήραινα ἥτις... „ἀσθρὸν ἀναρπάζεται νόσῳ καὶ θνήσκει“, κατὰ Ζωναράν.

Ἡ Σκλήραινα παρέμεινε ἔκτοτε ἐπὶ αἰῶνας τεθαμμένη εἰς τὰς σελίδας τοῦ Ψελλοῦ ὡς ἀπλῆ εὐνοουμένη τοῦ γηραιῶ αὐτοκράτορος Μονομάχου. Ἄλλ' ἐκ τῆς μελέτης τῶν ὑπὸ τοῦ Ψελλοῦ καὶ τῶν ἄλλων βυζαντινῶν χρονογράφων παραδοθέντων περὶ τε τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς Σεβαστῆς Σκληραίνης ἐξάγεται ὅτι ὁ γέρον ἐκείνος βασιλεὺς ὁ ἐξηρθρωμένος καὶ πα-

ράλυτος, ὁ ἀγθοφορούμενος καὶ ὑπὸ ἄδυνηροῦ νοσήματος φθίνων, δὲν ἐθεώρει ταύτην ἀπλὴν εἰ-νοουμένην ἀλλ' ἀπαραίτητον σύντροφον τοῦ βίου του, ὃν κατέστησεν ἀνιάρων ἢ μαι-φόνος καὶ ἀνισόρροπος τρίτη αὐτοῦ σύζυγος.

Ὁ Μονομάχος, πρὶν χρισθῆν αὐτοκράτωρ ἦτο κατὰ τὸν σύγ-χρονον αὐτοῦ βιογράφον, ἀγαλμα κάλλους, ἀλλὰ μετὰ ἐν ἔτος κατὰ τὸν ἴδιον χρονογράφον Ψελλόν, ἤρξατο τὸ κακόν. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ διασωθεῖσα περιγραφή τῆς σωματικῆς παθήσεώς του προκαλεῖ ἀληθῆ ἀνατριχίασιν. Οἱ πόδες αὐτοῦ εἶχον καμψθῆ-οἱ τένοντες καὶ οἱ σύνδεσμοι εἶχον παραλύσει. „ Οἱ δάκτυλοι ἀπληρήσαντο τὸ οἰκτεῖον σχῆμα ἀντικαμψθέντες εἰς ἐσοχάς καὶ ἐξοχάς τὸ γόνυ εἶχεν ἐξογκωθῆ ὡς ὠλέκρανον· δὲν εἶχε δὲ τὴν βάσιν στάσιμον ἀλλὰ κλινοπετής ἦν τὰ πολλά· περιεφέροτο δὲ ἐν τοῖς βασιλείοις ἀγθοφορούμενος, δσάκις δὲ ἤλγει ἐκ τῆς παθί-σεως,“ παπαὶ τῶν ἀλγιδόνων, ἀναφωνεῖ ὀβιογράφος του Ψελλός.

Τοιοῦτος κατανήσας ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἠδύνατο, μετακλι-λῶν εἰς τὰ βασίλεια τὴν νεαρὰν ἀδελφὴν τοῦ φίλου του Σκλη-ροῦ καὶ συγγενῆ ἐξ ἀγχιστείας Σκλήραιναι νὰ καταστήσῃ ταί-την ἀναφανδὸν εἰνοουμένην ὑπὸ τὴν σημερινὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως τῆς ἀποδιδομένης εἰς τὰς ἐγκλειομένας εἰς τοὺς γυναι-κωνίτας φιληδόνων δυναστῶν.

Ἦτο δὲ ἡ Σκλήραινα ἐκ τῶν θελκτικωτέρων καὶ πνευματω-δεστέρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γυναικῶν. Ἡ δὲ περιγραφή τῶν πολυαριθμῶν αὐτῆς χαρίτων, ἣν κατέλιπον ἡμῖν οἱ σύγχρονοι χρονογράφοι, ἐνθυμίζει ἐν πολλοῖς τὴν ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου περιγραφὴν τῆς παραδόξου αἰγυπτίας βασιλίσσης Κλεοπάτρας “Εἶχε, κατὰ Ψελλόν, τὸ ἦθος καὶ τὸ τῆς ψυχῆς φρόνημα, τὸ μὲν καὶ λίθους θέλει δυνάμενον, τὸ δὲ πρὸς πᾶσαν ἐπιβολὴν πραγμάτων ἀξιολογώτατον, τὸ δὲ φθέγμα οἶον οὐκ' ἄλλο λε-πτὸν γὰρ αὐτῇ τοῦτο καὶ διηθησμένον καὶ σοφιστικὴν ἀρετὴν ἔχον ἐν τοῖς ρυθμοῖς ἐπέτροσε δὲ τις τῇ γλώττῃ καὶ γλυκεῖα λέξις αὐτόματος καὶ διηγουμένην δὲ ἀδιήγητοι χάριτες περιέ-θειον. Εὐήκοος δὲ εἰ καὶ τις ἄλλη γυναικῶν γέγονεν πάσας δὲ ἦδει γλώσσας ἐπ' αὐτὴν φερομένας. . . .”

Τοιαύτη περὶ τοῦ ἦτο ἡ Σκλήραινα, ἡ καταλαβούσα τὰ ἄδυ-τα τῶν βασιλείων, ἡ ἀνευ στέμματος βασιλεύσασα καὶ ἀπὸ εἰ-νοουμένης τοῦ αὐτοκράτορος μεταβληθεῖσα εἰς εἰνοουσαν καὶ σύμβουλον αὐτοῦ.

TIM. ΑΜΠΕΛΑΣ

ΜΙΑΣ ΣΤΙΓΜΗΣ ΠΑΝΤΟΔΥΝΑΜΙΑ

(Γραγούδια παράξενα)

Τὰ χέρια μου δὲν εἶχανε ἀκόμη κλείσει· ποῦ γιὰ δέσει· τὰ εἶχα ἀνοιχτά, καὶ τὰ χεῖλη μου ἀκόμα δὲν εἶχανε τελειώσει τὸν αἰώνιο ὕμνον, ποῦ ξάφνου ἀπ' τὸ γαλάζιο οὐρανὸ νοιώθω ἓνα γιγάντιο νὰ μὲ ἀρπάξῃ χεῖρι καὶ μὲ γρηγοράδα ἀστραπῆς νὰ μ' ἀνεβάξῃ σ' τὰ θεόρατα ὕψη. Τὰ μάτια μου ν' ἀνοίξουν εἶνε ἀδύνατο ἀπὸ τῆ λάμψι ποῦ στραβώνει καὶ τὸ πεῖδ ξάστε-ρο μάτι. Κάθουμε σὲ θρόνο χωμένο μέσα σὲ κάτασπρα μπαμ-πάκινα σύγνεφα κ' ἀκούω μιά ἀρμονία ἀπὸ παιδιάτικες φω-ναίς, τόσο γλυκαίς, ποῦ μ' ἀγγιζοῦν μέσα σ' τὴν ψυχὴ καὶ τὰ μάτια μου θολώνουν. . . . Ἐγὼ μου νοιώθω μιά εὐωδιὰ ὅσων ἀπὸ κρίνους. Ἡ γνώρισή μου τότε ἡ φωνὴ ποῦ κάθε συλλαβὴ τῆς εἶναι καὶ νότα Μουσικῆ μιάς θείας ἀρμονίας μου λέγει:

Δειλέ, μὴ τρέμεις ποῦ τ' ὄνειρό σου ἀντίκρουσε σ' ἀλήθεια βουτυγμένο ἔμπρός! μιά στιγμὴ τῆ δύναμι τοῦ Πλάστη σοῦ χαρίζω κ' ὅ,τι θέλεις πρόσταξαι καὶ παρευθὺς θὰ γίνῃ! Ἐσκέ-φτηκα καὶ εἶπα μὲ συγκίνησι: Ὁ κόσμος οὗλος τῆ στιγμῆ ἐ-τούτῃ νὰ περάσῃ μπροστὰ ἀπὸ τὸ θρόνο μου, μὲ τῆ καρδίᾳ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ στήθος του βγαλμένη, γιὰ νὰ φαίνεται τὸ μί-σος, ἡ ἀγάπη, ἡ ζήλεια καὶ ἡ ἀπονία, ὁ φθόνος, ἡ ἀπάτη. . . . Δὲν πρόφρασα ἀκόμα νὰ τὸ πῶ καὶ νὰ σου ξεπροβάλλουν πότε κεφάλια ὄμορφα μὲ γέλοισ' εἰς τὰ χεῖλη, καὶ πότε ἄσχημα κορμιά, κακοστιασμένα μούτρα, ῥίγνω ἓνα βλέμμα στῆς καρ-δίης: Θεε! μεγάλε τρέμε! Τί κρύβονται ἀόρατα μέσα στὸ στή-θος πάθη! Ἡ θῆκη ποῦ ἐπλάστηκε τὸν ἔρωτα νὰ κρύβῃ, θερ-γῶν φωλιὰ ἐγίνηκε! Ἐδῶ νὰ ξεχειλίσῃ ἡ ζήλεια θέλει, κ' ἐκεῖ

ὁ φθόνος σὰν ὄχνητρα φαρμακερὴ ἀλύπητα δαγκώνει. Περνοῦν, περνοῦν ἀτέλειωτα νέοι, γυναῖκες, γέροι καὶ τρέμω καὶ δακρῖζω καὶ μόνον ὅταν τὰ παιδιά ἀρχίζου νὰ διαβαίνουν, τὸ δάκρυ φεύγει καὶ ἡ ψυχὴ λίγο ἀναχαλλιάζει· στὴν τρυφερὴ καρδιά τους, διαμάντι ἀνεκτίμητο χιλίες σκορπάζει λαμπάδες, καὶ μιὰ φωνὴ τ' ἀτέλειωτα κάνει νὰ τρέμουν χάρη: τόπο στὴν ἀθωότη-
τα..... Θαυμάζω τὴν εἰκόνα τους, μὰ τὸ γιγάντειο χέρι μ' ἀρπάζει, καὶ μὲ δύναμι· ἵστα κάτω μὲ πετάει. Ἄχ! εἶναι· τόσο γλήγωρο μιᾶς στιγμῆς τὸ δὶ ἄ θ α.

Ἀθῆναι.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΧΑΡΒΑΤΗΣ
Διευθ. τοῦ «Ἐσπέρου»

Χαρὰ καὶ Λύπη

Ἄξενοιαστὴ γελᾷ ἡ Χαρὰ καὶ ροδοκοκκινίζει
σὰ νύφη στολισμένη·
καὶ ἡ Λύπη κλαίει καὶ δέρνεται καὶ φυλλοκλιτρινίζει
ἔς τὰ μαῦρα φορεμένη.

Ἐἶν' ἀδερφαίς· γεννήθηκαν μιὰ μέρα ἢ δυὸ μαζὺ
ἀπὸ μιὰ μάνα δῖγνομη τοῦ μοῖρα τῆνε λένε,
καὶ ἡ μιὰ χεὶ ροιζικὸ καλὸ—χαρούμενη νὰ ζῆ
καὶ ἡ ἄλλη μαῦρο—πάντοτε τὰ μάτια τῆς νὰ κλαίνει.

Κ' εἶν' ἡ Χαρὰ πεντάμορφη, καὶ πολυαναπημένη,
γιατὶ τὴν ἔχ' ἡ μάνα τῆς μὲ χάρια ἀναβρεμμένη,
μὰ ἡ φτωχὴ ἀδελφοῦλά τῆς τ' ἀλόγλωμο κεφάλι
στοῦ ὕπνου τοῦ πονετικοῦ σὰν γέρνη τὴν ἀγκάλη,
—στὸ πείσμα μάνας μητροῦς ποῦ τῆνε καταριέται
πέρνει ἀλόγλωκε ὠμορφιά καὶ περὶ πολὺ ἀγαπιέται.

Κέρκυρα 1904.

I. X.

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

Ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει.

Ζωηρὰ ἐπὶ μακρὸν θὰ παραμένῃ ἡ ἀνάμνησις τοῦ φοικιῶδους δράματος τοῦ ἐπιτελεσθέντος πρό τινος ἐν τῇ πρὸς Β. τῆς πό-
λεώς μας ὑψώματι τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ. Κόρη τοῦ λαοῦ, μι-
κοῦς μὲν παιδεύσεως, ἀλλ' ἀνατεθραμμένη ἐν αὐστηρᾷ ὑπὸ τῶν
γονέων τῆς ἠθικῆς προσέφερε τὴν ζωὴν τῆς εἰς τὸν βωμὸν τῆς
ἀπειληθείσης τιμῆς.

Ἠρατρία καὶ συμπαθῆς ἔσχε τὸ ἀτύχημα νὰ ἐμπνεύσῃ ἀνό-
σιον ἔρωτα εἰς ἔκφυλον καὶ ἀλκολικὸν συγγενῆ τῆς ἢ ἀπὸ
πάσης παραλόγου προτάσεως τοῦ ἀποφυγῆ τῆς σεμνῆς κόρης
ἐξῆψε τὰ κακοῦργα ἐνστικτα τοῦ ἐραστοῦ καὶ ὤπλισε τὴν χεῖρά
του μὲ μάχαιραν δολοφονικὴν.

Τὴν συνήντησεν ἔξω εἰς τοὺς ἀγρούς, ὅπου τὴν εἴλκυσε γλυ-
κεῖα καὶ θαλπερὴ ἑαρινὴ ἡμέρα. Μὲ ἀμφίστομον μάχαιραν ὑ-
ψωμένην τὴν ἐκάλεσε νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν θέλησίν του. Ἐκα-
στον ὄχι τῆς μάρτυρος παρθένου ἠκολούθει καὶ ἐν κτύπημα μα-
χαίρας ἐπὶ τοῦ τρυφεροῦ σώματός τῆς. Ἐφρόντιζεν ὁ κακοῦρ-
γος τὰ κτυπήματα νὰ μὴ εἶνε θανάσιμα πάντοτε ἐλπίζων ὅτι
ἡ δειλία τῆς κόρης θὰ τὴν ἐπειθε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ· δέκα καὶ
τρεῖς τραύματα κατέφερε κατ' αὐτῆς ὁ δολοφόνος, ἐφ' ὅσον τὸν
ἠρέθιζεν ἡ ἀποφασιστικὴ τῆς ἀρνήσις. Τὸ τελευταῖον εὔρε τὴν
καρδίαν καὶ τὴν ἀφῆκε νεκράν. . . .

Ὁ θάνατός τῆς προὔξενῃς τὴν φρικτὴν καὶ πρώτην ταύτην
φορὰν αὐτομάτως ἐβασίλευσε παρὰ τῷ λαῷ ἡ ἰδέα τῆς ἐφαρ-
μογῆς τοῦ νόμου τοῦ Λύντος κατὰ τοῦ δολοφόνου. Δεκάδες ὀ-
πλοφόρων ἐξῆλθον εἰς ἀναζήτησίν του, ἀλλ' ἠδυνήθη νὰ διαφύ-
γῃ, σπεύσας μόνος νὰ εἰσελθῇ εἰς τὰς φυλακάς.

Ἡ κόρη ἐτάφη δαπάνῃ τοῦ λαοῦ τοῦ Βαθείος, τοῦ διατη-
ροῦντος πάντοτε ἀγνὰ καὶ ἀναλλοίωτα τὰ ἦθη τῶν πατέρων,
ραϊνομένη πανταχόθεν μὲ ἀνθη λευκὰ, σύμβολα τῆς παρθενίας,
ἣν ἔσωσεν προσενεγκοῦσα ὡς θυσίαν τὴν ζωὴν τῆς ἠρωικῆς
μάχης.

Ἡ Μοῦσα μιᾶς ποιητρίας κατέταξεν ἤδη αὐτὴν εἰς τὴν χο-
ρείαν τῶν ἡρώιδων καὶ ἔρανε τὴν μνήμην τῆς διὰ δακρύων
θαυμασμοῦ καὶ ἀγάπης ἀποκρυσταλλωθέντων εἰς τοὺς κάτωθεν
ἀληθῶς συγκινοῦντας στίχους.

Τ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΡΤΥΡΑ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

Ἑλένην Σανδαλῆ

Ἄντρειωμένες, ποῦ σειστές μὲ τοῦ χοροῦ τὸ βῆμα
Καὶ μὲ τραγοῦδι ἔς ἄβυσσο κυλίσατε βαθειά,
Ποῦ ἀπ' τῆ θερμῆ σας ἀγκαλιᾶ ἐρρίξατε ἔς τὸ βόθρο
Βυζανταρούδια τρυφερὰ τὰ ἴδια σας παιδιά.

Ἄνοιξτε τὴν ἀγκαλιὰ, δόστε μ' ἀγάπη χέρι
Στὴν τιμημένην παρθενιά, ἔς τὴν κόρη τὴν ἀγνή.
Ποῦ ἔβαλε γιὰ σάβανο τὸ ἴδιο τῆς τὸ αἷμα
Ὅμως παρθένα πέθανε ὡς ἔζησε σεμνή!

Γυναίκα πάντ' ἀδύνατη, γυναίκα πάντα φαταίτρα,
Ποῦ ἀπ' τὸν κόσμο κρίνεται αἰώνια μ' ἀπονιά,
Τὴν ὠμορφιά, τὴ νεότητῆς, τὰ εἰκοσι τῆς γρόνια,
Νὰ θανατώσῃ ἄφησε τὸ χέρι τοῦ φονιά.

Ὡσὰν ἄρνάκι νὰ σφαγῆ προτίμησε, ἡ παρθένα
Σὰν ψάρι ἐλαχτάρισε τὰ ὄψω τῆς κορμῆ,
Μὰ τὸνομα δὲ ντροπίασε ἡ κόρη τοῦ πατέρα
Καὶ τὴ ζωὴ τῆς δίδοντας ἔσωσε τὴν Τιμὴν ἡ.

28)4)1904

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΓΚΙΚΑ

Ἡ πρώτη τῆς Σάμου Ἡγεμονίς ἀριστοκράτις τὸ πνεῦμα
καὶ τὴν καρδίαν σκορπίσασα κατὰ τὸ τετραετὲς διάστημα τῆς
ἐν τῇ νήσῳ διαμονῆς τῆς τῶν ἀρετῶν τῆς ψυχῆς τῆς τὸν ἀνε-
ξάντλητον πλοῦτον. Σύζυγος ἀφαισιωμένη τοῦ ἀειμνήστου Ἡ-
γεμόνος Ἰωάννου Γκίκα, τοῦ θεμελιωτοῦ τούτου τῆς ἡσυχίας
καὶ τάξεως ἐν Σάμῳ, ἔνθα μέχρι τῆς ἀφίξεώς του ἀληθῆς ἀ-
ναρχία ἐπεκράτει, εἰργάσθη παρὰ τὸ πλευρὸν ἐκείνου ὃν ἐνέ-
πνεε μὲ τὴν πρὸς τὸ καλὸν ἀ-
γάπην τῆς καὶ τὸν ζῆλον νὰ
μορφώσῃ καὶ παιδαγωγίῃ τὸν
ἐμπιστευθέντα εἰς τὸν Ὑψηλὸν
τῆς σύζυγον λαόν.

Διαβλέπουσα ἐν τῇ δευτερο-
κειᾷ αὐτῆς ὅτι πρὸ παντός ἔδει
νὰ μορφωθῆ τὸ γυναικεῖον φῦ-
λον ἐν τῇ νήσῳ καὶ μὴ θεω-
ροῦσα ἀρετὴν τὴν πρὸς τὸν
τόπον δωρεάν τοῦ Ἡγεμόνος
συζύγου τῆς, δωρησαμένου εἰς
τὸ δημόσιον ἐν ἐποχῇ ἀπορίας
τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μισθοδοσίαν
προέβη εἰς τὴν ἰδίαν δαπάναν
ἵδρυσιν Παρθενωγωγείου ἐν

Λιμένι Βαθείος τῷ 1855; θέσασα αὐτὸ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς
εὐπαιδευτοῦ Ἑλληνίδος λογίας Σαλφούς Λεοντιάδος, τῆς ἐπι-
τριακονταετιᾶν διευθυνάσης ἔκτοτε τὰ πρότυπα τῶν ἐν Ἀνα-
τολῇ ἐκπαιδευτηρίων τῶν θηλέων.

Τὰ πολλὰ τῆς Ἡγεμονίδος χαρίσματα καὶ ἡ πολυτρόπως ἐκ-
δηλωθεῖσα πρὸς τὴν Σάμον ἀγάπη, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν
πατρικὴν τοῦ ἀλησμόνητου συζύγου τῆς διοίκησιν περιέβαλον
μὲ ἰδιαιτέραν αἰγλήν τὸ ὄνομα τῆς οικογενείας Γκίκα, εἰς τὸν
τρόπον ὥστε κληρονομικῶς μεταδίδεται ζωηρὰ ἡ εὐγνωμοσύνη
καὶ ὁ ἀναλλοίωτος πρὸς αὐτὴν σεβασμὸς τῶν Σαμίον περιτρά-
νος ἐκδηλωθεῖς κατὰ τὴν πρὸ διετίας ἀφίξιν τῆς Α. Ε. τοῦ υἱοῦ
Ἐκεινὸν Δημητρίου Γκίκα, πρεσβευτοῦ τῆς Ρουμανίας ἐν Ἀθή-
ναις, ὅτε ἐδόθησαν αὐτῷ ἀνεπιχορῆτον ἀγάπης ἀπειρα δείγματα.

Καίτοι δὲ τοσοῦτοι χρόνοι παρήλθον ἀπὸ τῆς ἐν Σάμῳ δια-
μονῆς αὐτῆς, ἡ Πριγκίπισσα Γάικα δὲν ἐπιλανθάνεται τῶν Συ-
μίων, πρὸς οὓς πρὸ τινος ἀπέστειλε τὴν μαρμαρίνην προτομὴν
τοῦ ἀληθοῦς καταλιπόντος μνήμην Ἡγεμόνος οὐδ' οὐκοῦν τῆς
κοσμοῦσαν ἤδη τὴν αἰθούσαν τοῦ Βουλευτικῆς Μεγάρου, ὡσεὶ
ὅπως φρουρῇ ἐκεῖθεν καὶ ἐπιβλέπῃ τὴν ἐν τῷ τόπῳ εἰνομίαν
ἣν ἐθεμελίωσε καὶ ἐπαγίωσεν ἡ σώφρων καὶ πατρικὴ αὐτοῦ
διοίκησις.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ

Ὁ ἐν Νέῳ Καρλοβάσιῳ διαπρεπὴς ἰατρός, οὗτινος τὸ ὄνο-
μα ἐκτείνεται καθ' ὅλας τὰς πέριξ νήσους ὡς ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν
τῆς θείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνης μυσταγωγῶν. Πτυχιούχος τοῦ
Ἐθν. Πανεπιστημίου συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ εἰς τὰς
εἰδικὰς κλινικὰς τῶν Βρυξελλῶν καὶ Παρισίων. Ἀπὸ τριακον-
ταετίας ἐξασκεῖ τὸ φιλόπλοον αὐτοῦ ἐπάγγελμα καὶ ἀρι-
μετῶς πλείστας ἐπιτυχίας ἀληθῆς εὐεργέτης ἀναδειχθεὶς τῶν τε

Συμίων καὶ τῶν εἰς αὐτὸν
προσσερχόντων ἐκ τῶν περιό-
κων ἀσθενῶν. Ἐργάζεται ἀκα-
μάτως μελετῶν καὶ παρακο-
λουθῶν τὰς ἐπιτελούμενας ἐν
τῇ ἐπιστῇ προόδους καὶ ἐ-
φαρμοζὼν ἀμέσως αὐτὰς ἐπὶ
τῶν ἀσθενῶν του. Συνενοῖ ἤ-
δη πείραν μαζῶν μετ' εὐθη-
κροσίας σπανίας καὶ ἐντεῦθεν
ἡ ταχύτης καὶ τὸ πολλὰς ἀ-
λάνθαστον τῶν διαγνώσεων
αὐτοῦ, ἔφ' οἷς καὶ φημιζεταί
δικαίως ὁ Καρλοβάσιος ἰατρός
ἐπιζητούμενης ἐν πάσῃ κρισί-
μῳ περιστάσει τῆς γνώμης
αὐτοῦ.

Ἀποτελεῖ συγχρόνως σε-
βαστὴν ἐν τῷ τόπῳ πολιτικὴν φυσιογνωμίαν, συνδεδεμένος
μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκ Καρλοβάσιων προκρίτων καὶ πρωτοστα-

τῶν ἐκάστοτε ἐν ταῖς ἐνεργείαις τῆς πολιτικῆς αὐτῶν μερίδος
καίτοι πολλὰς ἐκλήθη εἰς τὰ ὑψίστα τῆς πολιτείας ἀξιώματα,
οὐδέποτε ὅμως ἐδέχθη ἀπησχολημένος ὅλως εἰς τὴν ἐπιστήμην
αὐτοῦ τὸν διακρίνει τοῦ χαρωπιῆρος ἢ εὐστάθειας, τὸ σθένος
τὸ ἠθικόν καὶ ἡ παρησία, μεθ' ἧς ἀπεριστρόφως διατυπῶι τὰς
σκέψεις του. Ὁ Μανταφούνης ποιεῖται ἀρίστην χρῆσιν τῆς
μεγάλης αὐτοῦ περιουσίας. Ἐραστής τῶν καλῶν καὶ τῶν
μουσῶν ἀγνὸς λάτρη ἀνεκαίνισεν ἰδίᾳ δαπάνῃ μετὰ τῶν ἐγ-
κρίτων αὐτοῦ συμπολιτῶν Ἰωάννου Χατζηγιάννη καὶ Γεωρ-
γίου Νικολάου, ἐκ βάθρων τὴν Πορφυριάδα Σχολὴν δω-
ρησάμενος συγχρόνως εἰς τὴν βιβλιοθήκην αὐτῆς πολλοὺς τό-
μους συγγραμμάτων.

Συνδεδεμένος διὰ γάμου μετὰ τῆς τὰ πρῶτα ἐν Σάμῳ φε-
ρουσῆς οἰκογενείας Κ. Νικολάου προήγαγε ζηλευτὴν οἰκογέ-
νειαν. Ταύτης ὁ μὲν πρῶτος υἱὸς Κωνσταντῖνος, διπλωματοῦ-
χος τῆς ἐν Μασσαλίᾳ ἀνωτέρας Ἐμπορικῆς Σχολῆς, ἐμπορεύε-
ται ἐν Καρλοβάσις τυγγάνων κατὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον
ἐκ τῶν πληρεξουσίων τοῦ δήμου Ν. Καρλοβάσου, ὁ ἕτερος δέ,
Φωκίων, συμπληροῖ τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν *Mont-
pelier*, ἀναγορευθεὶς πρὸ τινος διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς καὶ
μέλλον νὰ καταστῇ ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ σταδίῳ ὁ ἀντάξιος
διάδοχος τοῦ τετιμημένου αὐτοῦ πατρὸς.

ΛΕΩΝ ΜΙΣΣΙΩ

Ὁ ἐνταῦθα Προξενικὸς τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας πράκτωρ
καὶ ὁ διαπρεπέστατος τῶν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐγκατεστημένων
εὐαριθμῶν καθολικῶν. Σάμιος τὴν πατρίδα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν
ἔχων γνώμονα τοῦ βίου τὴν ἐντιμότητα καὶ φιλεργίαν καὶ δε-
ξιὸν ἔχων συμβοηθὸν ἐν τῇ μεγαλεπιβούλῳ ἐμπορικῇ ἐπιχει-
ρηματικότητι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ὁσκάρ Μισσιῶ ἐγκαθίδρυσεν
ἀσφαλεῖς καὶ εὐρείας τὰς βάσεις μεγάλων ἐμπορικῶν ἐργασιῶν

ἀσχολούμενος ἰδίᾳ εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν οἴνων καὶ ποικίλης τρα-
πεζητικᾶς ἐργασίας. Ἀντιπροσωπεύει πλείστους ἐκ τοῦ ἐξωτε-
ρικοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου ἐν τῇ

νήσῳ, εἰς ἣν φαίνεται χρῆσι-
μος ἀκαταπονήτως ἐργαζόμε-
νος εἰς τὴν ἀναγνώριον τῶν
προϊόντων αὐτῆς καὶ τὴν ἐξεύρε-
σιν τόπων καταναλώσεως.

Γλυκὸς καὶ μελιχρὸς τὴν συμ-
περιφορὰν ἔχει προσελκύσει τὴν
ἐπιτίμησιν πασῶν τῶν κοινωνικῶν
τάξεων καὶ δίκαιον σεβασμὸν
παρὰ ταῖς ἐργατικαῖς τάξεις,
εἰς ἃς παρέχει στάδιον ἐργα-
σίας τακτικῆς καὶ ὑπὲρ ὧν πα-
τρικὴν δακνύει φροντίδα. Πλου-
σιῶς χόρηγέ ἐκίστοτε ὑπὲρ παν-
τὸς φιλανθρωπικοῦ σκοτοῦ. Εἶνε

ἐκ τῶν ἰδρυτῶν καὶ γεννησιότερων χορηγῶν τῆς Φιλαρμονικῆς.
Κατὰ τὴν πρὸ τετραετίας γενομένην πλημύραν ἐν Ἁγίῳ
Κωνσταντίνῳ προσήνεγκεν ὑπὲρ τῶν λιπύτων γενναίων
χορηματικὸν ποσὸν καὶ ἤδη ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν δὲν ὑπέ-
σθησε νὰ φανῇ ἐν ἀναλόγῳ μοίρᾳ ἐπίκουρος.

Ἀντιπροσωπεύων προστάτιδα δύναμιν ἐκπληροῖ μετὰ φρο-
νήσεως τὰ καθήκοντα τῆς ὑψηλῆς του θέσεως συνδυάζων αὐτὰ
μετὰ τῶν ἰδίων αἰσθημάτων ὑπὲρ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ διαμένει.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Εἰς σύζυγον

Ἦτο πολίτης ἀγαθός, παρ' ὅλων ἐτιμᾶτο,
Ἦ δὲ γυνὴ του πρὸ παντός, παρ' ὅλων ἠγαπᾶτο.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ

(Τὸ γένος Σταματιάτη).

Ὅτε ἔλαβον τὴν πρόσκλησιν νὰ προσθέσω κατὰ συμβολὴν
ἐλαχίστην εἰς ἔργον ἐν τῇ διεύθυνσει τοῦ ὁποίου μετέχει καὶ κυ-
ρία ἐν Σάμῳ, ὡς ἀστραπὴ ἔλαμψεν εἰς τὴν διάνοίαν μου, πρὶν
ἢ ἀναζητήσω ἐν αὐτῇ τὸ θέμα, ὅπερ θὰ ἐπραγματευόμην, ἢ
φανταστικῆ εἰκὼν τοῦ εὐγενεστέρου πλάσματος, ὅπερ δι' ἐμὲ ἐκ-
προσωπεῖ τὸ ἰδανικὸν τῆς Σαμίας γυναικὸς καὶ τὴν ἰδεώδη πα-
ράστασιν αὐτῆς ταύτης τῆς μαγικῆς νήσου.

Ὅτε, παιδίον ἔτι, ἤκουον περὶ τῶν φυσικῶν καλλονῶν, τῶν
κατορθωμάτων καὶ τῶν εὐγενῶν ψυχικῶν τάσεων τῆς μακρονῆς
πατρίδος καὶ ὅτε ἤκουον περὶ τῶν τελειοτήτων τοῦ πολυθελγῆ-
ρου πλάσματος, ὅπερ ὄχι μόνον ἢ πονοῦσα τῆς μητρὸς καρδία
μέχρις αὐτοῦ τοῦ ἐν ἐσχάτῳ γήρατι θανάτου τῆς δὲν ἔπαυσε
νὰ θρηνηῖ, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ ὁποίου πᾶς ὅστις εἴτε ἀμέσως εἶχε
γνωρίσει εἴτε ἐκ παραδόσεως εἶχε ἀκούσει, μετ' ἀπείρου ὠμί-
λει ἐνθουσιασμοῦ, ἢ φαντασία μου συνέχεε τοὺς θρύλλους περὶ
ἀμροστέρων εἰς ἐν μόνον ραεινὸν καὶ ἐκλαμπρον ὄν μετὰ τὴν φυσικὴν
ἐκείνην τάσιν τοῦ παιδικοῦ πνεύματος νὰ αἰσθητοποιῇ αὐ-
θαιρέτως πᾶν ὅ,τι δὲν ἀντιλαμβάνεται ἀμέσως διὰ τῶν αἰσθη-
σεων!

Καὶ σήμερον δ' ἔτι ἀν' ἡμῖν καλλιτέχνις, ἀν' μοι ἐδίδετο νὰ
εἰκονίσω διὰ τῆς σμιλῆς ἢ τοῦ χρωσπῆρος τὴν ὠραίαν νῆσον θὰ
τῇ ἔδιδον τὴν γυναικείαν μορφήν τοῦ ὑπερφωδῶς ὠραίου ἐκείνου
πλάσματος μετὰ τὴν εὐγενῆ καρδίαν καὶ τὴν γενναίαν ψυχὴν!

Βεβαίως μὴ προσμεινῆτε ν' ἀναγνώσσετε βιογραφίαν. Μή-
πως ἔχει βιογραφίαν τὸ ρόδον ποῦ ἀνοίγει τὰ πέταλά του διὰ

μίαν πρωίαν διὰ τὴν χύση τὸ ἄρωμά του καὶ νὰ φαιδρύνῃ τὸ περιβάλλον, διὰ τὴν ἀποφυλλισθῆ μέχρι τῆς ἄλλης αὐγῆς;

Μήπως ἔχει βιογραφίαν τὸ πτηνόν, τὸ ὁποῖον ἀφίνει τὸ ἡδύμολπον ἄσμα καὶ τανύει τὰς πτέρυγας καὶ παρέρχεται;

Βίος ἀνθους καὶ βίος πτηνοῦ ὑπῆρξεν ὁ βίος τῆς Κλεοπάτρας. Ἐζῆσε μόνον δέκα ὀκτῶ Μαΐους, ἀπέδειξε μόνον πόσην τελειότητα δύναται ἡ χεὶρ τοῦ δημιουργοῦ νὰ δημιουργήσῃ καὶ ἡ αὐτὴ χεὶρ τὴν ἀπέσυρε ταχέως, διότι τὰ προνομιούχα αὐτὰ πλάσματα δὲν ἀνήκουν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Καὶ τὴν ὑπέροχον ταύτην τελειότητα πόσω ἐπιτυχῶς διετύπωσεν ὁ δυστυχῆς συζυγὸς τῆς, ὁ ποιητῆς Κλεάνθης, ὅτε μὲ πύρινα δάκρυα ἐθρήνηει τὸν ἀπολεσθέντα θησαυρὸν του!

«Στολισμένη μὲ ὄλαις ταῖς χάραις

Ἄστραπόμορφον ἔχυνες ὣς

Δὲν σ' ἐστόλιζε ἀνθρώπινο χεῖρ!

Ἄλλ' ὁ ἴδιος ὁ Πλάστης, Θεός».

Ἐγεννήθη ἡ Κλεοπάτρα ὡς τρίτον τέκνον τοῦ Σταμάτη Γεωργιάδη, (τῶν δύο πρεσβυτέρων ἀρρένων προαποθανόντων) τὴν ὥσπερ δὲ εὐφροίαν καὶ κλίσειν πρὸς τὰ γράμματα ἐδείκνυε, ὥστε παρ' ὅλην τὴν ἀνώμαλον κατάστασιν τῶν πραγμάτων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, παρ' ὅλην τὴν αὐστηράν ἐντὸς τοῦ οἴκου ἀνατροφὴν τῆς γυναικὸς, ὁ πατὴρ τῆς δὲν ἐδίστασε νὰ τὴν ἀποστείλῃ εἰς τὸ σχολεῖον τῶν ἀρρένων, ὅπου ἔλαβε τὰς στοιχειώδεις γνώσεις τὰς διδασκομένας τότε εἰς τὰ ἄρρενα παιδιά. Ὅστε πρὸς τῷ κάλλει τῆς μορφῆς καὶ τῇ ἰκανότητι περὶ τὰ γυναικεία ἔργα, ἦτο ἴσως καὶ ἡ μόνη ἐγγράμματος γυνὴ ἐκ τῶν συγχρόνων τῆς. Κατὰ τὸ ἔτος 1833 ἐγένετο συζυγὸς τοῦ ποιητοῦ Κλεάνθους, ὅστις μέχρι λατρείας ἠγάπησεν αὐτὴν καὶ ὅστις πρὶν ἢ παρέλθῃ ἔτος ἀπὸ τοῦ γάμου τῶν τὴν ἐστερήθη!

Μετὰ τὴν ἀνακρήρυξιν τῆς νήσου εἰς Ἡγεμονίαν αὐτόνομον ἀπῆλθε μετ' ἄλλων ἡ οἰκογένεια τοῦ Σταμάτη εἰς Εὐβοίαν ἐγκαταστῆσα εἰς Κάρυστον. Ἐνταῦθα ἡ Κλεοπάτρα προσβληθεῖσα ὑπὸ τύφου ἔπαθε συγχρόνως ἐκ προώρου τοκετοῦ, τοῦθ' ὅπερ τὴν ἔφερεν εἰς τὸν τάφον, ὡς καὶ τὸ μέλις ἰδὸν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τέκνον τῆς.

Νομίζω ὅτι ἀκούω τοὺς θρήνους καὶ τοὺς κοπετοὺς τῆς μάμης μου Βιρόνης Καπετάν Σταμάτη, τῆς δυστήνου μητρὸς τῆς Κλεοπάτρας κατὰ τὴν σκληρὰν ἐκείνην ὥραν, (τόσῳ παραστατικῇ ἦτο εἰς τὰς διηγήσεις τῆς) ὅτε ἐκτὸς τῆς περιλημμένης θυγατρὸς, ἔχανε συγχρόνως καὶ ἄλλον υἱὸν παιδα δωδεκαετῆ, μακρὰν τῆς πατρίδος, μακρὰν τοῦ συζύγου, μακρὰν τοῦ δυστυχῆς Κλεάνθους, διότι ἀμφοτέροι οὔτοι ἦσαν εἰς Νεάπολιν.

Καὶ οὕτω «ἐβασίλευσ' ὁ ἥλιος τῆς Σάμου στῆς Καρούστου τὰ μαῦρα βουνά», ὡς λέγει εἰς τὰ θλιβερά ἐλεγεία του θρηνηῶν τὴν ἀπολεσθεῖσαν σύντροφόν του ὁ Κλεάνθης.

Καὶ πόσω μεγάλη ἦτο ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος, πόσω ἐδέσποζε παντὸς ἄλλου συναισθήματος παρὰ τῇ ἐξόχῳ ἐκείνῃ γενεῇ ἐκφράζει ζωηρῶς ἡ σκηνὴ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν νεογύμων, ὡς περιγράφει αὐτὴν αὐτὸς ὁ ποιητής.

Μὲ πικρὸν μ' ἐξεκίνησες δάκρυ

Καὶ μ' ἀθῶά σου λόγια ἀπλᾶ

«Προτιμᾶτ' ἡ πατρίς ἀπ' τὴν Πάτρα

Τὸ γνωρίζω μὲ εἶπες καλά».

Τὸ εὐγενὲς τοῦτο αἰσθημα μαρτυρεῖ προσέτι ἐν ἔργον χειροποίητον, συννοοῦν τὴν συνεργασίαν ἀμφοτέρων τῶν συζύγων, ὅπου συγχέεται ἡ ψυχὴ τῶν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ συναισθημα, τὸ τεκμήριον τῆς πνευματικῆς ἀρμονίας τοῦ ἐξόχου τούτου ζεύγους.

Εἶναι μία ὀθόνη, τὸ μόνον ἀντικείμενον, ὅπερ περιεσώθη ἐν τῇ οἰκογενεῇ μας ἐξ ὅσων ἀνῆκον τῇ Κλεοπάτρῃ, διότι ἡ μάμη μου θελουσα νὰ κατασβέσῃ τὴν φλόγα τῆς λύπης τῆς ἐγάρισε πᾶν ὅ,τι τῇ ἀνῆκε μὴ ὑποφέρουσα τὴν θέαν τῶν αἰψύχων ἀντικειμένων, ἀφοῦ ἡ κοσμοῦσα αὐτὰ ζωὴ ἐξέλιπεν. Τίς οἶδε ἴσως εἶνε καὶ τὸ τελευταῖον ἔργον τῆς!· Εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς ὀθόνης εἶναι κεντημένη διὰ κυανῆς μετὰξῆς κυματίζουσα θάλασσα καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς μέγας δελφίν. Ἐπὶ τῆς ράχους τοῦ δελφίνος ἐγείρεται τρόπαιον ἐξ ὀπλων διαφόρων πρὸ αὐτοῦ δὲ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς γυνὴ φέρουσα δάφνην καὶ ἔχουσα τεταμένην τὴν χεῖρα πρὸς τὸ τρόπαιον. Καὶ ὑποκάτω τῆς παραστάσεως ταύτης εἶναι κεντημένον διὰ μελανῶν γραμμῶν πικρὸν παράπο-

νον ποιηθέν υπό του Γεωργίου Κλεάνθους και διατυποῦν ὄλην τὴν διάπυρον τοῦ ἐνθουσιώδους ποιητοῦ πρὸς τὴν πατρίδα του στοργῆν.

Πολλάκις ἀτενίζουσα τὸ οἰκογενειακὸν τοῦτο κειμήλιον, τὸ μόνον ἀπτόν ἀντικείμενον, τὸ ἀπομένον ἐκ τῆς ζωῆς τῆς ὑπερόχου ἐκείνης γυναικός, πολλάκις ἐδάκρυσα καὶ πολλάκις ἐσκέφθην ὅτι δὲν ἔσφαλε τὸ παιδικὸν μου πνεῦμα συνενεῶν εἰς ἓν τὰ δύο ἐκεῖνα ἰδανικὰ τὸ τῆς πατρίδος μου καὶ τῆς γνησιωτέρας τῶν θυγατέρων τῆς, ἀφ' οὗ ἡ συνενεῶσα αὐτὰς ἀγάπη ἦτο τόσω μεγάλη, ὥστε ὁ χρόνος ὁ ἐξαλείφων τὰ πάντα, δὲν ἐξῆλειψε καὶ τὸν μυστικὸν δεσμόν, τὸν συνδέοντα ταύτας, περιώσας τὸ μόνον ἀντικείμενον τὸ μαρτυροῦν περὶ τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀγάπης.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 12 Μαΐου 1904.

ΕΙΡΗΝΗ Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ
Τὸ γένος Λαχανᾶ.

ΠΟΘΟΣ

Στὴν Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου

Γιὰ τὴ γλυκερὰ Σου ὠμορφιά
Ἐπόθησα νὰ στήσω
Στὰ στήθη μου νὰ
Νὰ κάμω τὴν εἰκόνα Σου
Κρυφὸ προσκυνητᾶρι
Θρησκεία μου θεό!

Καὶ σὺ ποῦ θὰ βασιλευεῖς
Μὲ ἕναιρα καὶ πόθους
Στὸν ἀπλαστο βωμό,
Ἐγκρέμισες τὸ θρόνο σου
Καὶ τώρα τὴ καρδιά μου
Συντρίμμα τῆ θωρῶ.

ΜΑΡΙΚΑ ΠΙΠΙΖΑ

ΠΑΡΑΞΕΝΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Καθ' ἣν ὥραν μακρὰν ἐκεῖ κροτεῖ τὸ τηλεβόλον, ἐνασμενίζε: δὲ καίπεριπᾶται: καὶ τρέφεται τῶν περιέργων ἢ προσοχῆ εἰς τοῦ Ρωσιαπωνικοῦ πολέμου τὰς φονικὰς περιπετείας, μυρία διασπῶσιν ἐνίοτε σκέψεις καὶ τὴν διάνοιαν τοῦ ταπεινοῦ θεράποντός σου, ἀγαπητὴ ἀναγνώστα, καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὡς πάντοτε ἀπορίαν διερωτῶμαι: ἐὰν διέφυγε τέλος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ὁ κάτοικος τὴν ἀγρίαν κατάστασίν του, ἐὰν ὁ περιλάλητος, ἐφ' ᾧ ἐγκαυχώμεθα, πολιτισμὸς ἀνύψωσε τῶντι: τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν σφαίραν τοῦ ἰδεώδους, τῆς ἰδανικότητος.

Ἡ στατιστικὴ ἦν συμβουλευσάμι: πρὸς στιγμὴν λαλεῖ μόνον δι' ἀριθμῶν ἐν οἷς γίνεται δῆλον ὅτι: ἐκ τῶν 1530 ἑκατομμυρίων ἄτινα ὑπὸ τὸν τίτλον ἀνθρώπου οἰκοῦσι τὴν ὠραίαν ταύτην Γῆν, 300 μὲν ἑκατομμ. εἰσὶν ἐντελῶς γυμνοί: 700 περίπου ἑκατομμ. γυμνοὶ ἐπίσης μετὰ ζώνης περὶ τὴν αἰδῶ: καὶ μόνον 500 περίπου ἑκατομμ. ποικιλοτρόπως κεκαλυμμένων ἀποτελοῦσι τὸν μὴ ἀγρίον ἄνθρωπον, τὸν ἄνθρωπον, ὡς λέγομεν, τοῦ πολιτισμοῦ, παρ' ὅλα τὰ ἑκατομμύρια ἐτῶν καθ' ἃ ὁ ἄνθρωπος βίῃ ἐπὶ τῆς Γῆς.

Χίλια περίπου ἑκατομμύρια ἀγρίων, ἀληθῶς ἀριθμοὶ ἀπελπιστικοί! Ἐνῶ δὲ ἴσταμαι ὅπως οἴωνε! ἀναπνεύσω κἂν εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἄκων οὕτω ἤρχισα νὰ διερευνῶ τίνων ἀγαθῶν οἱ ἐν τῷ πολιτισμῷ ἀπολαύουσι, τίνων δὲ ἄρα στεροῦνται οἱ ἄξεστοι πολλοὶ ἐκεῖνοι καὶ γυμνοί, εἶδον αἰφνης ἑαυτὸν παραδεδομένον εἰς ρέμβην καὶ πρὸ ἐμοῦ τὰ διάφορα παρελαύνοντα φάσματα ὅσα τὰς φάλαγγας ἀποτελοῦσι τοῦ ἡμετέρου πολιτισμοῦ.

Και πρώτον μὲν εἶδον τὸ φάσμα τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, τῆς βιοτικῆς—ὡς λέγομεν—διαπάλης καὶ πάντας ἐξῆς τοὺς ἀγῶνας οὓς ὑπὸ τὸν λύχνον τοῦ πολιτισμοῦ διεξάγομεν κατὰ τρόπον ὃν καὶ αὐτοὶ τοῦ σκότους οἱ ἄγριοι θὰ ἐφθόνουν ἴσως ἐὰν ἐμάνθανον τίνα ἡμεῖς χαλεπὰ καταβάλλομεν μέσα εἰς τὸν ἀτελεύτητον τοῦτον τῆς αὐτοσυντηρησίας κοινωνικὸν πόλεμον. Καὶ ἐμακάρισα τοὺς ἀγρίους.

Εἶδον εἶτα τὸ φάσμα, τὴν εἰκόνα ἐκείνην ἣν οἰκογένειαν ὀνομάζομεν καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ὡς ἄλλος Σίσυφος δαιμόνδι διεξάγει ἀγῶνα αὐτὸς καὶ μόνος, τῶν ἄλλων ἀπρακτούντων, ὁ συλληφθεὶς ποτε εἰς τὸ δίκτυον τῶν λεγομένων οἰκογενειακῶν δεσμῶν. Ὁ πίθος τῶν Δαναίδων, εἶπα καθ' ἑαυτόν, καὶ ἐνεθυμήθη τὸς ἀγρίους.

Εὐθύς μετὰ τοῦτο παρήλασε τὸ φάσμα τοῦ Συρμού ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἀμφότεροι ἔθνον, καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ, τῆς γυναικὸς μεταβαλλούσης εἰς μῦρα τοὺς ἰδρωτάς τοῦ ἀνδρός, τοῦ ἀνδρός γονυπετούντος πρὸ τῶν δεσποτῶν αὐτοῦ: τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ Συρμού. Ἐκ τῶν εἰκόνων τοῦ Δάντε, εἶπα καθ' ἑαυτόν, καὶ ἀνεμνήσθη τὸς ἀγρίους.

Παρελάυνει ἀκολουθῶς τὸ φάσμα τοῦ Χρυσοῦ κρατοῦν ὡσεὶ ράβδον μαγικὴν καὶ μεταμορφῶν τὸ ἀγαθὸν εἰς δόλον, τὸ καθήκον εἰς ἐπίδειξιν, τὸ λέγειν εἰς ἀφασίαν, τὸ ὄρᾶν εἰς ἀοψίαν, τὸ ἀληθὲς εἰς ἀπάτην, τὸ δίκαιον εἰς βίαν, τὸν νόμον εἰς ἀνομίαν. Εἰκὼν τοῦ ἄδου, εἶπα καθ' ἑαυτόν, καὶ ἐμνήσθη τῶν ἀγρίων.

Καὶ ἰδοὺ εἶδον εἶτα ὡς τοῦ Χρυσοῦ δορυφόρον τὸ φάσμα τοῦ Νοῦ περιάγον δεσμώτας τὴν τέχνην, τὴν ἐπιστήμην, τὸ πνεῦμα, πάντα συλλήβδην μοχθοῦντα καὶ ἐξαπμιζόμενα οἰκωίῃ οὐχὶ ὅπως ἀπλουστευθῆ ὁ βίος, καὶ χειραφετηθῆ τὸ ἄτομον, καὶ ἀδελφωθῶσιν οἱ λαοί, καὶ τείνωσιν ἀλλήλους τὰ ἔθνη χεῖρα φιλικήν, τὴν χεῖρα τῆς ἐργασίας καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ ἐξαγνισθῆ ἡ κοινωνικὴ ἀτμόσφαιρα ὅπως πάντες ἐξῆς ἀναπλέωμεν ἐπὶ τῶν ἰερῶν πετρύγων τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἀλλ' ὅπως, ναί, πολυσυνήθως ἔτι μᾶλλον καὶ πολυπλοκοῦς ἡ κοινωνικὴ μηχανὴ καταστῆ, εἰς ἀπαισίαις δὲ μορφωθῶσιν ὅργανα αἱ δυνάμεις τῆς ὕλης καὶ τοῦ

αἰθέρος ὑπὸ τὴν ἀπαισίαν μορφήν τοῦ τηλεβόλου, τῆς τορπίλης, τῆς μελινίτιδος, τῆς λυδδίτιδος, καὶ διακωνίζονται τὸν τεύθεν τὰ μίση τῶν αἰῶνων τοῦ σκότους, τῆς ἀτομικότητος, τοῦ φυλετισμοῦ! Καὶ διηπόρουν κατὰ τι ἄρα διαφέρομεν τῶν ἀγρίων.

Ἐνῷ δ' ἐτέρωθεν ἐπεράνη τὸ φάσμα τὸ κοινωνικὸν καὶ παρ' αὐτὸ πάντα ἐκείνα ὅσα ἡ λεγομένη πρόοδος ἐπινοεῖ πρὸς πληρωσιν τῶν ματαίων φιλοδοξιῶν καὶ τῆς ἐγωιστικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀτομικότητος, εἶδον αἰῶνας διελαύνον καὶ τὸ φάσμα τοῦ κορσέ καὶ τοῦ φωκὸλ ὧν ἡ τυραννικὴ μορφή ἤρρισε ὅπως μ' ἀνακαλέσθαι ἀπὸ τῆς ρέμβης εἰς τὴν πραγματικότητα, καθ' ὅσον μάλιστα τὸ μὲν φωκὸλ ἀσφυκτικῶς ἤδη μοῦ συνέσφιγγε τὸν λαμῶν, οὐχὶ δὲ πρὸ πολλῆς ὥρας εἶχον παραστῆ πρὸ τῆς βασιάνου τοῦ κορσέ μεθ' οὗ μαρτυρικῶς περιέβληεν ἡ σύζυγός μου ἐαυτὴν παρασκευαζομένη, τὸ ἀπλουστάτον πάντων, νὰ ὑποδεχθῆ μίαν οἰλικὴν τῆς ἐπίσκεψιν.

Ἄλλα! πάλιν αὐταὶ πλεχτάνα: τοῦ πολιτισμοῦ, ὑπὸ τὰς ὁποίας ὁ μὲν ἀνὴρ κινδυνεύει ν' ἀποπνιγῆ αὐτὸ τοῦτο ἀσφυκτικῶν, ἡ δὲ τῶν πόλεων γυνὴ ὄχι καὶ μαραίνεται καὶ φθίνει: ἀδικούσα τὸν ὄργανισμὸν, διαφθείρουσα τὴν ὄντοτητα τῆς γυναικὸς, τῆς μητρὸς, τῆς καλουμένης νὰ προσφέρῃ καλῶς πεπλασμένα καὶ ὑγιᾶ σώματα, οὐχὶ νινία. ἐπὶ τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν πάλην τὴν κοινωνικὴν, τὴν οἰκογενειακὴν.

Φαίνεται δὲ τῶντι ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ κορσέ παρεκλούθησεν εἰς πᾶσαν ἐποχὴν τὴν γυναικα τοῦ τοιοῦτου ἢ τοιοῦτου πολιτισμοῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν πάντοτε ἔνοιαν, καίτοι οὐχὶ πάντοτε ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν καὶ διάταξιν, καὶ εἰς βραχεῖας τινὰς περὶ τοῦτου σημειώσεις θὰ περιστρέφοντο ἀπ' ἀρχῆς αἰ διὰ τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο πενιχραὶ μοῦ συμβολαὶ ἂν μὴ παρ' ἐλπίδα ἐξώκειλον εἰς τ' ἀγανθὴ καὶ ἀπύθμενα ἐκείνα πελάγη τῶν ὀνειρωδῶν προοιμίῶν μου.

Ἐὰν δὲ ἤδη εἰσελθῶμεν κατ' ἀρχάς, ἐν τῇ ἐρεύνη ταύτῃ, εἰς τὴν λεγομένην πρῶτην κοιτίδα τοῦ καθ' ἡμᾶς πολιτισμοῦ, ἐνταῦθα μαθηθάνομεν ὅτι ἐν τῶν μελημάτων τῆς γυναικὸς τῶν Ἰνδιῶν ὑπῆρξεν ἄεποτε ὁ μικρὸς πούς καὶ ἡ ἐν γένει διάσωσης

τῶν χαρακτήρων τῆς νεότητος, ἰδίᾳ δὲ τῆς σφαιρικότητος τῶν τοῦ κόλπου προβολῶν. Ἐπιτυγχάνουσι δὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο διὰ κορσέ· λεπτοῦφρους, ἐλαστικοῦ καὶ τοιοῦτου ὥστε νὰ δύνανται ὡς ἐν θήκη νὰ περιλαμβάνη τὰ προβάλλοντα στήθη διαρρυθμίζων καὶ συνέχων τὸ σφαιρικὸν αὐτῶν. Καὶ λέγεται ὅτι οὕτω κατ' εὐθείαν ἐφάπτεται τοῦ σώματος ὁ στηθόδεσμος οὗτος, καὶ τοιαύτη εἶνε ἡ ὕψη αὐτοῦ, ὥστε πολὺ δύσκολον ἀποβαίνει νὰ διακρίνη τις τὸ ἐπικείμενον τοῦ ὑποκειμένου.

Τὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς ἰδέαν τοῦ κορσέ φαίνεται μᾶλλον ἐκπροσωποῦσα ἡ χρῆσις τῆς ζώνης ἣτις διευθετεῖ καὶ ὑπεστήριξε τὸ στήθος, συνεῖχε καὶ διέτασσε ἄνω καὶ κάτω τὴν ἀρμονίαν τῶν πτυχῶν τῆς ἐσθῆτος, ἀπέτελε δὲ διάκοσμον ἐξωτερικὸν ἰδιαιτέρας μερίμνης καὶ ἀξίας καὶ ἐξωραϊσμῶς πρὸς τὴν ὅλην ἀμφίεσιν. Οὕτω, μεταξύ τῶν εἰς Δελφοὺς ἀμυθῆτων ἐκείνων βασιλικῶν δώρων τοῦ Κροίσου, ἰδιαιτέρας τυγχάνει μνείας καὶ ὁ βαρῦτιμος ζωστήρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ γυναικός. «Πρὸς δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός τὰ ἀπὸ τῆς δειρῆς ἀνέθηκε καὶ τὰς ζώνας.» (Ἡρόδ. Βιβλ. Ι. 50—53.)

Ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας ἐπίσης ὑπολήψεως ἐθεώρουν τὸν στηθόδεσμον καὶ αἱ ἱπποτικαὶ Ἀμαζόνες ἀφοῦ τὸν περικαλλῆ ζωστήρα τῆς βασιλίσσης αὐτῶν Ἀντιόπης ἐθεωρήθη ἐξαιρετικὸν κατόρθωμα τοῦ ἀδάμαστου Ἡρακλέους ὅτι εὐτύχησε ν' ἀποσπάσῃ καὶ μεταφέρει αὐτὸν εἰς τὰ μουσεῖα τῶν Μυκηνῶν.

Ὅτι δὲ ἔντακτον ἀξίαν ἀπέδωκεν ἄειποτε εἰς τὸν κορσέν τῆς ἡ γυνὴ τῶν αἰῶνων, πλήρη περὶ τούτου προσφέρει τὴν εἰκόνα ὁ ἀριστοτέλης Ἀοιδὸς ὅταν ζωγραφῶν τὴν ἐκπαγλὸν καλλονὴν τῆς Θεᾶς δὲν ὀκνῆ νὰ ὀμιλήσῃ καὶ περὶ τῆς ἰδιαιτέρας ἀξίας ἣν εἶχεν ὁ θαυμασῖος ζωστήρ, τῆς Ἀφροδίτης ὁ περιάλητος Κεστός.

«Ἡ καὶ ἀπὸ στήθεσφιν ἐλύσατο κεστόν ἱμάντα
ποικίλον, ἔνθα τὲ οἱ θελικτήρια πάντα τέτυκτο
ἔνθ' ἐνὶ μὲν φιλότῃ, ἐν δ' ἡμερος, ἐν δ' ὀαρυστὺς
πάρφασις, ἢ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων.»
(Ἰλ. Ε. 214—7.)

Ἄλλ' ὁ ζωστήρ, ὁ κορσές οὗτος ὁ προωρισμένος νὰ ὑποθα-

στάξῃ τὰ στήθη ἐπιχαρίτως οὕτω διαστῆλαι τὸν ὄλμον τοῦ γυναικείου σώματος, παρερμηνεύθη ἔσθ' ὅτε διὰ μέσου τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν ἐθνῶν. Οὕτως αἱ Ῥωμαῖαι οἰκοδεσποῖναι, αἰτίνας ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων χρόνων τῆς Ῥωμαϊκῆς δημοκρατίας ἐπιούοντο χρῆσιν τοῦ κορσέ μόνον ὅπως ὑποστηρίζωσι καὶ διαστῆλωσι τοὺς κόλπους, ὅτε βραδύτερον τῆς Ῥώμης τὰ ἦθη ἐξελεύοντο, ὅτε τὰ λουτρά, τὰ μύρα, ἡ κόμμωσις ἦσαν τὸ ἰδιαιτέρον καὶ μόνον ἰσως ἐπασχόμενα τῆς Ῥωμαϊκῆς δεσποίνης, ἀλλ' ἡ ἀσθονία τοῦ σώματος, ἡ διπλῆ αὐτῆ εὐμαρείας ἡ ἀναίσθησις σφραγίς, ὑπεβίβαζεν αὐτὴν ἐν τῇ κοινωνικῇ τῆς ἀξίας, τότε ἀναγκασίως ἐπενεθήθη κορσές δυνάμενος νὰ συσφιγγῇ καὶ περισυλλέγῃ τὴν ἀκαρίνην πληθῶραν, καὶ οἰκονομῶν ὅπωςδήποτε τὰ κεκνηῶτα τοῦ ρυθμοῦ.

Ἡ βιομηχανία τῶν ἐκουσίων τούτων καταναγκαστικῶν δεσμῶν διεσώθη πρὸ πολλῶν αἰῶνων ἐν Γερμανίᾳ, ἔνθεν ὁ κορσές μὲ τὰς βελαικὰς καὶ τὰ σιδηρὰ ἐλάσματα του, τοιοῦτος περιπλοῖς ὁ σημερινός, μετεδόθη καθ' ἅπασαν ἔκτοτε τὴν Εὐρώπην, καὶ μελονότι ἐν ἀρχῇ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ σὺ καὶ σέ, αἱ Γαλλίδες μετέλλαξαν τὸν ἱματισμὸν τῶν πρὸς τὸν τύπον τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἀμφίεσεως καὶ, ἀντὶ τοῦ κορσέ, περιεβάλλοντο τοὺς κόλπους διὰ τοῦ ἀπαλοῦ πολυτελεγγήρου ζωστήρος τῶν ἀρχαίων Ἑλληνίδων, αὐτῶς δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ἐποχὴ τοῦ vous καὶ vous, καὶ ἡ μὲν Γαλλία ἠρνήθη καὶ πάλιν τὴν Ἑλληνικὴν ἐσθῆτα, ἡ δὲ νεωτέρα Ἑλλάς καὶ ἡ νέα Ἑλληνίς ἀντήλλαξε, φεῖ! τὰ πάτρια πρὸς ὅ,τι ὀνειδίων, ξένων, ἀλλότριον ἀπαρνούμενη, μυρία πάσχουσα, μυρία ἀποβάλλουσα ὅπως συμμορφωθῆ, καὶ καὶ καλὰ, πρὸς τὰ εἶδωλα τοῦ ἐκ τῆς δύσεως πολιτισμοῦ.

Ἄλλ' εἶναι ἄρα δυνατὸν ἡ Ἑλληνικὴ οἰογένεια ν' ἀπαλλαγῇ τῆς καταδίκης τοῦ κορσέ; Τὸ καθ' ἡμᾶς, φρονοῦμεν ὅτι τὸ τοιοῦτον οὐ μόνον ἔργον εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον, ἀλλὰ καὶ ἀντικρὺς λογικῆ ἀντίφρασις, ἐφ' ὅσον ἡ νέα Ἑλληνίς ὀκνεῖ νὰ ἀποπτύσῃ τὸν καὶ εἰς ὑγείαν καὶ χρῆμα καὶ ἦθη ἐξαντλητικὸν τῆς Δύσεως ἱματισμὸν, ἐφ' ὅσον διατάζει ἐτι νὰ περιβληθῇ τὴν ἐθνικὴν ἀμφίεσιν τῆς οὕτω θαυμασίως ἀρμολογήσασαν, φαίνεται,

πρός τὸν γλυκὴν τῆς Ἑλλάδος οὐρανόν, καὶ πρότυπον τῆς ὀπίας νὰ ληφθῆ πάνυ ἐπιτυχῶς ἠδύνατο ἢ τῶν νῦν Μεγαρίδων ἀμφίσεις, σεμνὴ μὲν καὶ ἐπιβάλλουσα ἐπὶ τῇ ἀπλότητι αὐτῆς, σεμνὴ δὲ ἐπίσης καὶ ἐπιβλητικὴ καὶ ἐντελὴς ἔθνικῆ, οἰοσθήποτε κἄν ἤθελεν εἶσθαι ὁ πλοῦτος καὶ ἡ διακόσμησις αὐτῆς.

Ἐνταῦθα δὲ γενομένου τοῦ λόγου, ἐπιτραπήτω ἡμῖν φρίσσομεν ἐξ αἰδοῦς νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν ἀτυχὴ ἐκείνην τελευταίον ἀπόπειραν τῆς ἐξ Ἀμερικῆς δεσποσύνης Δούγκαν ἥτις ἐτόλμησεν ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ νὰ ὑποδείξῃ ὡς ἔθνικὴν τῶν νέων Ἑλληνίδων ἀμφίσει τὴν ἡμιγυμνότητα τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀγαλμάτων λησμονοῦσα καὶ λησμονοῦντων ἡμῶν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ οὕτως ἀνεπτυγμένῃ ἔχοντες τὴν περὶ τοῦ καλοῦ καὶ ὠραίου ἰδέαν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ στερεῶνται τῶν ἠθικῶν κεφαλαίων τῆς κοινωνικῆς αἰδημοσύνης, καὶ ὅτι, ἐὰν ἔπρεπε νὰ λάβωμεν ὡς ὑπόδειγμα ἀμφίσεως τὴν ἐν τοῖς ἀγάλμασι τοιαύτην, εἰκότως θὰ ἐπετρέπετο ἄρα καὶ τὴν ἀδαμναίαν τῆς τῶν Κνιδίων Ἀφροδίτης γυμνότητα νὰ ἀναλάβωμεν ὡς περιβολήν.

Καὶ δυστυχῶς, θὰ ἀκολουθῆ οὕτως ἡ νέα Ἑλληνίς μετ' ἀκρίβειας νὰ κλῖνῃ τὸ γόνυ πρὸ τοῦ εἰδώλου τὸ ὅποιον λαξεύει ὁ ἐκ Δουσμῶν πολιτισμὸς, καὶ ταῦτα ἐνώπιον ἐπιδουνομένων τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν πατέρων, συζύγων, ἀδελφῶν, οἵτινες ἀπ' ἄλλου ἀποπνιγόμεθ' αὐτὸ τοῦτο ὑπὸ τὰ ὑδραυλικά πιεστήρια τῶν πανταλονίων, τοῦ ζιλέ, τῆς ρεδιγκότας, καὶ τοῦ παλαστιαίου φωκόλ.

Καὶ λοιπὸν, θ' ἀκολουθῆ ἄρα καὶ ὁ νέος Ἕλλην ν' ἀνταλλάσσῃ ἐπὶ μακρὸν οὕτω πάτρια κειμήλια πρὸς ὅ,τι ὀνειδῖον, ὅτι κίβδηλον καὶ πρὸς τὰς ἔθνικὰς ἡμῶν ἐγκαυχήσεις καὶ εὐχὰς καὶ ὄνειρα οὕτως ἀπροσδιόνυσον, καθ' ἣν ὥραν ἄλλοι λαοὶ ἐγγύς καὶ πέραξ ἡμῶν περὶ πολλοῦ ποιοῦνται τὴν ἔθνικὴν αὐτῶν περιβολὴν στερεῶς ἐχόμενοι ἱστορικῶν αἰῶνων καὶ παρδοξέσεων ἱερῶν;

Εὐλόγως ἰστάμενος ἀπέναντι μυρίων ἐνταῦθα προβαλλόντων συνδυασμῶν εἰς σκέψεις καὶ ζητήματα, ὧν σημεῖά τινα ἐνταῦθα ἐδακτυλοδεικτῆθησαν κατ' ἐπιπολὴν ὅπως καὶ οἰοῖται πετῶντι

καλάμῳ, αἰφνης εἰσθάνομαι πάλιν ἐμαυτὸν ἐπαναπλέοντα ἐπὶ τῆς λέμβου τῆς πρὸ ὀλίγου ρεύμας μου καὶ ἰδοὺ νέας αἰθῆς φασμάτων παρελάσεις καὶ μεταξύ τῶ τῆς εὐτελείας, εἰς ἣν ὁ ἀνθρώπος κατέρριψε τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖόν του καὶ ἰδοὺ ἤρχισα νὰ ἀνησυγῶ σκεπτόμενος πόσον κακῶς ἔπραξα σπεύσας νὰ περιβληθῶ τὸ ἀνθρώπινόν μου σαρκίον, πόσον δὲ θὰ γελῶσι ποτε αἱ εὐτυχεῖς ἐκεῖναι ἀπώτερα γενεαί, ὅταν ἀπηλλαγμένοι τῆς ὑλικῆς ματαιοφροσύνης θὰ ἀναγγινώσκωσιν ὅτι ἡμεῖς ἐκαυχῆθημεν ὅτι ἐπὶ τῇ προόδῳ καὶ τῷ πολιτισμῷ τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος.

Ἐν Μυτιλήνῃ.

ΣΤΥΛ Δ. ΜΕΤΑΞΑΣ

Καθηγητὴς τῶν Γαλλικῶν τοῦ Γυμνασίου Μυτιλήνης

Τὰ βάσανα τοῦ συζύγου

— Καὶ ὑπέφερα λοιπὸν πολὺ ὁ δυστυχῆς σύζυγός σου;
— Ὡ τί λές, ἡ ζωὴ του ὅλη ὑπῆρξεν ἀληθὲς μαρτύριον! καὶ τὸν ἐπῆραν ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ μου διὰ νὰ τὸν βάλουν εἰς τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ τάφου!
— Ὅπου θὰ ἡσύχατε βέβαια ὁ καυμένος . . .

ΣΥΜΗ ΚΑΙ ΣΥΜΑΙΟΙ

Α'.

Ἡ μεγαθυμία τῶν Μεγαλειωτάτων Σουλτάνων ἀντήμειψε κατὰ καιροῦς τὴν σάφρονα πολιτείαν τῶν κατοίκων μερικῶν ἐκ τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους μὲ πολλὰς προνομίας, ἐξασφαλίζουσας εἰς αὐτοὺς ποιὰν τινα ἐσωτερικὴν αὐτονομίαν, ὑφ' ἣν δρῶσι καὶ προάγονται οἱ ὁμογενεῖς πληθυσμοί. Τὸ κύριον συστατικὸν τῆς αὐτονομίας ταύτης εἶνε ἡ ἐλευθέρωσις καὶ ἀνεπηρέαστος διοίκησις τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων καὶ ἡ ἀνεξάρτητος, οὕτως εἰπεῖν, οἰκονομικὴ διαχείρισις τῶν καθ' ἑαυτάς.

Ἐν ἐκ τῶν εὐνοηθέντων καὶ εὐνοουμένων τούτων μερῶν εἶνε ἡ Σύμη, ὁ ξηρὸς καὶ ἄγονος οὗτος βράχος, τὸν ὁποῖον ὁμοῦς ἢ φιλοπατρία τῶν κατοικούντων ἔχει μετασχηματίσει εἰς προσφιλὲς ἐνδιαίτημα εἰκοσάδος χιλιάδων ψυχῶν, πάντων χριστιανῶν ὀρθοδόξων καὶ ὁμιλούντων τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἡ αὐτονομία τῆς νήσου ἐνσαρκούται εἰς τὸ Σῶμα τῆς Δημογεροντίας, ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν μελῶν καὶ ἐκλεγόμενον ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας. Εἰς τὸ σῶμα τοῦτο εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ οἰκονομικὴ τῆς Κοινότητος διαχείρισις, ἥτις ὁμοῦς ἐξελέγεται ὑπὸ δωδεκαμελοῦς βουλευτικῆς καὶ συμβουλευτικῆς Συμβουλίου ἐπίσης ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλεγόμενου.

Προκειμένου περὶ τῶν ἐκλογῶν σημειοῦμεν ἐνταῦθα περίεργον ἔθιμον, ὅπερ ἕξισον ἐφίσταται καὶ ἐν Καλύμνῳ καὶ Χάλκῃ. Τοὺς ἰατροὺς δηλονότι τοὺς προωρισμένους νὰ μισθοδοτῶνται ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ ταμείου διὰ νὰ ἐπισκέπτονται δωρεὰν πάντας τοὺς κατοίκους ἐκλέγει διὰ ψηφοφορίας ὁ λαός, διὰ τῆς ψήφου του ὁρίζων ὅσους θὰ προτιμήσῃ διὰ νὰ ἀναθέσῃ τὴν κατὰ τῶν νόσων προφύλαξιν ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκο-

γενείας του. Τὸ δὲ περιεργότερον εἶνε ὅτι οἱ Συμαῖοι πλὴν τῶν ἐντοπίων τῶν ὑποβαλλόντων ὑποψηφιότητα ψηφίζουσι καὶ τοὺς ἀγνώστους, οἵτινες ἂν συγκεντρώσουν τὴν ἀπαιτούμενην πλειοψηφίαν καλοῦνται ἔξωθεν κατ' ἐκλογὴν τῆς Δημογεροντίας.

Ἡ κοινότης συντηρεῖ τρεῖς δημοτικὰς σχολὰς ἐκ τεσσάρων τάξεων, μίαν ἀνωτέραν Ἑλληνικὴν σχολὴν ἐκ τεσσάρων τάξεων ἐν Παιθναγωγεῖον ἐκ πέντε τάξεων καὶ δύο νηπιαγωγεῖα. Οἱ νέοι τῆς Σύμης μετὰ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐπιδίδονται μᾶλλον εἰς τὰς πρακτικὰς ἐπιστήμας, μορφούμενοι διὰ τὸ ἐμπορικὸν στάδιον, τὸ ὁποῖον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προτιμῶσιν.

Ἡ βιομηχανία ἐν τῇ νήσῳ ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ μηχανικῶν μεγάλων ἀλευροποιεῖων καὶ τῶν ναυπηγείων, εἰς τὰ ὁποῖα κατασκευάζονται μὲ τέχνην καὶ στερεότητα τὰ ἱστιοφόρα τῶν πηριῶ νησιωτῶν.

Οἱ Συμαῖοι εἰς συχνὴν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ συνάφειαν εὐρισκόμενοι ἔνεκα τοῦ ἐμπορίου τῶν σπόγγων, δι' ὅπερ ἐπισκέπτονται συχνὰ πολλὰ τῶν ἐμπορικῶν κέντρων τῆς Εὐρώπης, ἔχουσι τὴν ἐκτετατικὴν ἐν τὸν χαρακτήρα καὶ δημιουργοῦσι ἐν τῇ μικρᾷ τῶν πατρίδι μὲ πᾶν μέσον τόπους εὐαρέστου διαμονῆς. Προτιμοῦσαν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο θέσιν κατέχει τὸ Ἀναγνωστήριον τῆς "Αἴγλης". Τὸ πνευματικὸν αὐτὸ τῶν κατοίκων ἐντευκτήριον εἶνε ἰδρυμένον ἀπὸ τοῦ 1875 καὶ κέκτηται βιβλιοθήκην ἀξιόλογον πλουτισθεῖσαν ἐσχάτως διὰ τῶν ὑπὸ τοῦ μεγατίμου ὁμογενοῦς Γρηγ. Μαριασλῆ δωρηθέντων συγγραμμάτων. Εἰς τὰ ἔγχη τοῦ ἀναγνωστηρίου τούτου βαίνει ὁ πρό τιος ἰδρυθεὶς σύλλογος "Νιρεὺς", αἴσιον ὑποσχόμενος τὸ μέλλον. Δι' εἰσφορῶν τῶν μελῶν τοῦ "Δραματικοῦ Συλλόγου," ἰδρύθη εὐπρεπὲς θέατρον, ὑπὸ δὲ τῶν μελῶν τοῦ "Γυμναστικοῦ συλλόγου," ἰδρύθη καλὸν γυμναστήριον.

Ὁ χαρακτήρ ἐν γένει τῶν κατοίκων περιλαμβάνει ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς φυλῆς των, δι' ἣν οἱ Συμαῖοι ὑπερηφανεύονται. Τὸ θεμιτὸν τῶν μεσημβρινῶν λαῶν καὶ ὁ ρωμέτικος χαρακτήρ ἐκδηλοῦνται συνήθως ἐν παρρησιαστικῇ ἐκλογῇ, ὅτε οἱ Συμαῖοι γίνονται θαρραβεῖς, ζωηροὶ καὶ δεινοὶ συζητηταί. Τὸ ὄνομα τῶν υποψηφίων κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς θὰ εὐρεθῇ γεγραμμένον εἰς ὅλους τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν, πᾶς δὲ ψηφοφόρος ὑποστηρίζει τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ υποψηφίου

μέ τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ ἐνίοτε καὶ με
μποτιλίαις, τὰς ὁποίας στέλλει νὰ ἔλθουν εἰς ἐλάχιστα θεραπευτι-
κὴν σινάφειαν μετὰ τὰ κεφάλια τῶν ἀντιφρονούντων.

Ἐὐτυχῶς ἡ ἔντασις τῶν νεύρων καταπίπτει μετὰ τὴν παρε-
λευσιν τοῦ ἐκλογικοῦ σάλου καὶ δροσερὸν ἐπιπίνει μετὰ ταῦτα
τὸ πνεῦμα τῆς μετροπιδείας, τὸ ἀφοπλίζον τοὺς ἀντιπάλους
καὶ ἔξαλείφον τὴν ἐμπάθειαν καὶ ἐπιφέρον τὴν γαλήνην καὶ
ἡρεμίαν εἰς μίαν κοινωνίαν.

Β.

Οἱ Συμαῖοι ἐμπορεύονται οἱ ἴδιοι τὸν ὑπὸ τῶν Συμαίων
δυτῶν ἀλιεῦμενον σπόγγον ἐγκατεστημένοι εἰς διάφορα ἐμ-
πορικά κέντρα καὶ ἔχοντες ἰδρυμένους μεγάλης φήμης ἐμπορι-
κοὺς οἴκους.

Εἰς τῶν ἐμπορικῶν τούτων οἴκων, ὧν ἡ ὑπαρξίς τιμᾷ οὐ
μόνον τὴν μικρὰν Σύμην ἀλλ' ἐν γένει τὴν ὁμογένειαν, εἶνε ὃ
ἐν Λονδίῳ τοιοῦτος Δ. Ν. Πετρίδου καὶ Σιας, τὸν ὁποῖον δε-
ξιῶς διευθύνει ὁ μεγαλεπίβουλος Συμαῖος Δημ. Ν. Πετρίδης.

Πνεῦμα ἐπιχειρηματικὸν καὶ ἰδιοφυῖα ἐμπορικὴ διακρίνει
τὸν ἀξιότιμον τοῦτον ὁμογενῆ. Ἐκ μικρῶν ὑδρυόμενος ἠδυνή-
θη νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἐμπορίας του ἐργασίας εὐρύτατα εἰς τὸ
ποῦν ὥστε τὸν ἐμπορικὸν του οἴ-
κον νὰ κατεστήσῃ ἓνα τῶν σπου-
δαιοτάτων, δι' ὧν ἐξασκείται τὸ
παγκόσμιον τῶν σπόγγων ἐμπό-
ριον.

Γεννηθεὶς ἐν Σύμῃ μετέβη εἰ-
κοσαετῆς εἰς Λονδίνον ἐν ἔτει
1859, ἐνθα μετὰ δεκαετῆ εὐδο-
κίμων ἐργασίαν, καθ' ἣν ἔθηκε
τὰς πρώτας ἐδραίας βάσεις τῶν
ἐμπορικῶν του ἐπιχειρήσεων, ἐ-
νεμερῆθη τὴν ἐξ ἀρίστου οἴκου
τῆς παγκοσμίου πόλεως Ἀγγλίδα
κόρην Ἑλένην *Bannermain*. Ἐ-
μόρφωσεν ἑλληνοπρεπῶς πολυ-
μελῆ οἰκογένειαν συνισταμένην ἐξ

ἑπτὰ θυγατέρων καὶ ἑξ υἱῶν, ὧν οἱ δύο πρεσβύτεροι ἀσχο-
λοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον ἰδίᾳ τῶν σπόγγων.

Τὸ κατάστημα Πετρίδου κέκτηται παγκόσμιον φήμην διὰ
τὴν ἐντιμότητα καὶ τὴν Ἀγγλικὴν ὄντως ἀκρίβειαν τῶν μετὰ
τῶν πελατῶν του συναλλαγῶν καὶ προμηθεύεται σπόγγους ἐκ
τῶν νήσων καὶ ἐξ Ἑλλάδος. Πρὸς τοῦτο διατηρεῖ μέγα ὑπο-
κατάστημα ἐν Πειραιεὶ, ἐν ᾧ κατεργάζονται οἱ ἐξ Ἑλλάδος ἀ-
γοραζόμενοι σπόγγοι καθιστάμενον χρησιμώτατον εἰς τὸ εἶδος
τοῦτο τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας, δι' ὅπερ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ
Κυβέρνησις ἀντήμειψε τὴν ἀξίαν τοῦ Δημητρίου Πετρίδου κο-
σμήσασα τὰ στήθη του δι' ἀνωτέρου παρασήμου.

Ἐν τῇ πληθώρα δὲ τῶν ἐργασιῶν του δὲν λησμονεῖ τὴν μι-
κρὰν του γενέτειραν ποικιλοτρόπως καθιστάμενος χρησίμιος εἰς
αὐτὴν, εἴτε διὰ δωρεῶν καὶ εὐεργετημάτων, εἴτε παραλαμβάνων
παρ' ἑαυτῷ νέους, οὓς εἰσάγει εἰς τὰς μεγάλας του ἐργα-
σίας.

Πρὸ τινων ἐτῶν δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὴν Δημογεροντίαν
τῆς νήσου συνέστησε νὰ ἰδρυθῇ εἰς τὰ σχολεῖα θέσις καθηγη-
τοῦ τῶν ἱερῶν μαθημάτων μετὰ καθήκοντα ἱεροκήρυκος καὶ
προσεφέρθη νὰ πληρώνη οὗτος ἐτησίως πρὸς μισθοδοσίαν του
80 λίρας. Τοιαυτὴ θέσις ἰδρυθῆ καὶ οὕτως ἐξεπληρώθη εἰς
εὐσεβῆς πόδιος καὶ μία εὐγενὴς πρόθεσις τοῦ γενναίου τούτου
τέκνου τῆς Σύμης, οὕτινος τὰ αἰσθήματα ἀρκούντως κρίνον-
ται ἐκ τοῦ ὄρισμένου αὐτοῦ περιστατικοῦ.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι εὐχαρίστως θὰ συναντήσωσιν ἐνταῦθα
πάντες οἱ ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἔξω ἐσκορπισμένοι Συμαῖοι τὴν συμ-
παθεῖ φρεσιογνωμίαν συμπολίτου των, οὕτως τιμῶντος τὸ
Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένῃ καὶ τεραστίως ἀναπτύξαντος τὸ
ἐμπόριον προϊόντος, ἐξ οὗ μυριάδες ὕλαι ἐργατικῶν χειρῶν ἀ-
ποζῶσι.

ΘΡ. Μ. Μ.

ΖΩΗ—ΨΕΜΜΑ

Ἐνα ψευτοπαραμῦθι εἶν' ἡ ψευτικὴ ζωὴ μας
Καὶ ψευτοπετῆ 'ς τὸ τέλος 'ς ἄλλο ψέμμα ἢ ψυχὴ μας.
Δυστυχεῖς! ψευτογελάμε, ψευτοζοῦμε, ψευτοκλαίμε,
κι' ὅταν λέμε «κόσμε ψεῦτη!» ψέμματα κι' αὐτὸ τὸ λέμε.
Στάλλου κόσμου μας τὴ θύρα βάλτε μου γιὰ μόνο στέμμα:
«Μιὰν ἀλήθεια βρῆκα μόνη, τὴ ψευτιά! καὶ τοῦτο ψέμμα!».

Ι. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΤΥΠΟΙ

ΟΙ ΑΝΙΣΟΡΡΟΠΟΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΑΙ

Ἡ τάξις τῶν ἀνισορρόπων ἐγκληματιῶν ὑφίσταται εἰς τεράστιον ὄντως ἀριθμὸν ἰδίως ἐν ταῖς πεπολιτισμέναις κοινωνίαις!

Ἡ τάξις αὕτη τῶν ἠθικῶς τε καὶ πνευματικῶς ἐκτροχιασμένων φύσεων, τῶν ἡμιπαράφρων ἐκφύλων βίῳ ἐν μέσῳ ἡμῶν ἐν ἀνοχῇ καὶ ἀδιαφορίᾳ ἄκρως χαρακτηριστικῆ.

Τὰ ἀνθρωπόμορφα ταῦτα τέρατα τὰ διασπείροντα εἰς ἕκαστον βῆμα πέριξ αὐτῶν τὴν κοινωνικὴν ἀποσύνθεσιν, τὴν ἐξαχρεῖσιν τοῦ κτήνους, τὸν ἄγριον ἐγωϊσμόν, ἐπιδεικνύουσιν ἀναισγύντως τὴν θυληκροπῆ ἀρωματισμένην σωματικὴν δυσωδίαν, ἐν ἣ ἀποτυπώθαι ἅπας ὁ βαθμὸς τῆς ἀποκτηνωθείσης ἐκφράσεως!

Τὰς σηπεδόνας ταύτας τῶν κοινωνιῶν, τὰς κακούργους ταύτας φύσεις ἔδει πρὸ παντός πᾶς τίμιος καὶ σιθόμενος ἑαυτὸν πολίτης νὰ περιφρονῇ καὶ ἀποφεύγῃ, ὡς ὃ ἀπέφευγε τὴν ἰοθάλον ἐρίδαν, τὸν κροταλίαν ὄφιν καὶ τὴν πανώλην αὐτὴν!

Τὴν τάξιν ταύτην τῶν ἐπικινδυνότερων κακούργων, τῶν διαστραμμένων φύσεων, ἔδει ἡ ἀνθρωπότης νὰ ἀποστρέφῃται καὶ νὰ φοβῆται καὶ ὑπ' αὐτὸ τὸ ἄπλετον φῶς τοῦ μεσουρανοῦντος ἡλίου.

Ἡ ποινικὴ νομοθεσία ἔπρεπε νὰ προβλέπῃ καὶ τιμωρῇ, οὐχὶ μόνον τὸ ἐπιτελούμενον ἐγκλημα, ἀλλὰ καὶ νὰ προβλέπῃ καὶ τιμωρῇ θεσπίζουσα τὰ ἀνάλογα μέτρα διὰ τοὺς ἐκφύλους ἐκείνους κακούργους οἵτινες οἰοεὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ πολιτισμοῦ, ὑπονομεύουσιν αὐτὰ τὰ θεμέλια τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ζωῆς διασπείροντες πέριξ αὐτῶν πανταχόθεν τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν ἀτίμως ἐκφαυλίζοντες καὶ ἐκφαυλιζόμενοι.

Ὁ νόμος φέρ' εἰπεῖν πλήττει διὰ τῆς βαρυτέρας τῶν ποινῶν τὸν ἐν στιγμῇ δεικαιολογημένον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ψυχικῆς ἐπαναστάσεως τύπτοντα δι' ἐγγεισιδίου.

Ὁ νόμος προνοεῖ καὶ τιμωρεῖ τὸν κλέπτοντα ἕνα ἄρτον διὰ τὴν

ὑπαρξίν τῶν λιμωττότων τέκνων τοῦ νόμου ἐν τούτοις οὐδόλω προνοεῖ καὶ οὔτε φροντίζει διὰ τὸν φαυλόθιον κακούργον ἐκείνον ὅστις καθ' ἡμέραν κλέπτει τὸν ἄρτον τῶν τέκνων τοῦ, φρονεῖ τὴν γαλήνην, τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὑπαρξίν τῆς οἰκογενείας του, διὰ πληγῶν ἀπειρώς ἀλγεινότερων τῶν δι' ἀμειστοῦ μοχαίρας!

Ὁ ἐκφαυλίζων τὰ ἱερώτερα ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις, ὁ κατασπαταλῶν ἐν ἀτίμωσει, καὶ τῷ χροστοπαιγνίῳ, καὶ τῇ ἀκολαλίᾳ, τὸν ἄρτον τῶν τέκνων του, ὁ ἡμιπαράφρων κακούργος οὗτος ἀπολαύει ἀπειρῶν προνομίων ἔστιν ὅτε, ἡ δὲ κοινωνία καὶ ὁ νόμος αὐτὸς δὲν θέτει χειροπέδας εἰς τὸν ἐκπεφυλισμένον ἄτιμον τὸν περιφρονούντα ἀναφανδὸν καὶ περιυβρίζοντα ἀνιέρως εἰς τὰ τιμιώτερα τὴν οἰκογενειακὴν αὐτοῦ ἑστίαν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ὑπόστασιν.

Δὲν πλήττει ἀνοικτιρμόνως, ἀλλὰ περιβάλλει ἔστιν ὅτε δι' ὅλων τῶν ἐλαφρυντικῶν περιπτώσεων τὸν ἄστοργον πατέρα τὸν σπάταλον ἄεργον τὸν ἀνωφελεῖ καὶ ἄτιμον πολίτην.

Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου δέον νὰ εἶνε σεβαστῆ, τότε καὶ μόνον, καθ' ὅσον δὲν ἀντιστρατεύεται πρὸς τοὺς θεμελιώδεις ἠθικοκοινωνικοὺς νόμους ἐφ' ὧν ἐδράζεται καὶ θεμελιούται ἡ κοινωνία καὶ ἡ οἰκογένεια.

Παρεικλίνουσα κατ' ἐλάχιστον τῆς θεμελιώδους ταύτης ἀρχῆς ἡ ἐλευθερία αὕτη ἀποβαίνει ἀντικρως τῶν ἐπικινδύνων ὅσον ἡ ἐλευθερία τῆς τίξεως, ἡ ἐλευθερία τοῦ μανιακοῦ παράφρωνος, ἡ ἐλευθερία τοῦ πλῆθους ἐν μέσῳ ομάδος ἀνθρώπων ἀόπλων καὶ ἀνοπρασπίστον.

Τὴν ἄμυναν κατὰ τῶν ἐξηχρεωμένων φαυλοθίων ἔδει νὰ προτάξῃ ὁ νόμος προφυλάττων οὕτω τὴν δύσμορον ἀνθρωπότητα.

Ἐκ παραλλήλου ἐσχάτη ἀποστρέφῃ καὶ βδελυγμία ἔδει ἐκ μέρους τῆς ὕγιους καὶ ἐαυτὴν σεβόμενης κοινωνίας, νὰ συνοδεύῃ εἰς ἕκαστον βῆμα τοὺς ἐξηχρεωμένους ἐκφύλους, οἵτινες ἐν τῇ δίνῃ τῆς καταστροφικῆς αὐτῶν πορείας ἀπὸ τὰ πάντα καλύθωσι διὰ πυρός καὶ τέφρας καταλήγουσιν ἀσφαλῶς πλέον, εἰς τὴν ἀτίμως καὶ τὴν αὐτοχειρίαν.

Οὐδόλω δὲ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἐπιτρέπεται νὰ λησμονώμεν τοὺς φαυλόθιους ἐκείνους ὑποκριτὰς οἵτινες ἀποτελοῦσιν οἰοεὶ τὸ εἰρησυχ ἐφ' οὗ στηρίζόμενοι προβαίνουν οἱ ἐκπεφυλισμένοι ἄσσοι.

Οἱ ὑποκριταὶ οὗτοι εἶναι μοχθηροὶ καὶ κακαὶ φύσεις, γυδαῖται καὶ ἀγενεῖς ὑπάρξεις οἵτινες ἐξελεύσονται τὸν βίον μετὰ τὴν ἀποκλειστικὴν καὶ ἐπίμονον τέρψιν τοῦ μισεῖν καὶ ὑποβάλλειν τὸ ἐγκλημα.

Οἱ ἄσσοι ἐναγκαλιζονται πάντοτε τοὺς γυδαίογεννήτους. Δύσμορος ἀνθρωπότης! Ἐὰν ἐγνώριζες ὅπως κροταλίαι ὕφει θωπεύεις ἐξ ἀνοχῆς ἢ ἐκ μωρίας, ὑπὸ τὸ ἄσπιλον, ὀλόλευκον καὶ παρθενοῖον ἔνδυμα τῆς περιστερας.

ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Ἐν τῷ πρὸ δωδεκαετίας ἐκφωνηθέντι θαυμασίῳ πρυτανικῷ λόγῳ «περὶ πολιτικῆς μορφώσεως» ὁ προῶρος ἀφ' ἡμῶν μεταστάς Ἀδόλφος Ἐξνερ, καθηγητὴς τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου ἐν Βιέννῃ, ἐν προφητικῷ πνεύματι ἔλεγεν, ὅτι ὁ εἰκοστὸς οὗτος αἰὼν ἔσται πολιτικὸς αἰὼν, καὶ ὅτι ὁ μέλλον νὰ δράσῃ καὶ διαπρέψῃ ἐν αὐτῷ θὰ ἔχῃ ἀνάγκη πολιτικῆς μορφώσεως. Ἐὰν ὁ Ἐξνερ ὡς κερπὸν ταύτης ἰθεώρῃ τὴν ἐναργεστέραν ἀντιλήψιν τῶν μεγάλων πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν θεσμῶν τοῦ παρελθόντος καὶ τὴν ἀσφαλεστέραν πρόγνωσιν τῶν ἐν τῷ μέλλοντι κυφορουμένων, τούτεστι τὴν ἐπιτυχῆ διάκρισιν τῶν πολιτικῶς ἀναγκαιῶν ἀπὸ τῶν πολιτικῶς ἀδυνάτων, δὲν δύναται τις ν' ἀρνηθῆ τὸ ἐκ τῆς μελέτης τοῦ πολιτικοῦ βίου τῶν μεγάλων ἔθνων, ἐν ᾧ ὡς ἐν κατόπτρῳ ἀντανακλιῶνται αἱ ὀρθαὶ ἢ ἐσφαλμέναι ἀπόπειραι πρὸς πραγμάτωσιν τῶν ἰδανικῶν αὐτῶν, προσγιγνόμενον ὄφελος. Μίαν τοιαύτην λαμπρὰν εἰκόνα ἐκ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ βίου μεγίστου ἔθνους ἀποπειρῶμαι καὶ ἐγώ, δραττόμενος τῆς ἀνεπίστως παρουσιασθείσης εὐκαιρίας, ὅπως προσβάλω σήμερον πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν ἀναγινωστῶν τοῦ Ἡμερολογίου τούτου. Ἐὰν δὲ ἡ εἰκὼν αὕτη ἤθελε φανῆ, ὡς εἶνε βέβαιον, πᾶν ἄλλο ἢ λαμπρά, αἰτία τούτου μόνη καὶ μονωτάτη εἶνε ὁ ὑποφαινόμενος, ὁ ἀποτολήμας νὰ διανοηθῆ μετὰ τοῦ Κορσινίου περὶ ἐκντοῦ : anch' io sono pittore!

Τέσσαρα κυρίως εἶνε τὰ κόμματα τοῦ Γερμανικοῦ κοινοβουλίου, ἅτινα ἀπὸ δεκάδων ἑτῶν ὑφίστανται, καὶ τῶν ὁποίων αἱ ἰδέαι ἢ ἔλαβον σάρκα καὶ ὅπτα ἐν διαφόροις νόμοις τοῦ κράτους ἢ ἀποκρούονται λυσσῶδως πρὸς γὰρ τὸ παρὸν, καιροφυλακτοῦσαι ὅπως ἐν μετ' ὀλίγον μέλλοντι ἢ ἀποτέρῳ ἐκβιάσῃ τὴν

εἴσοδον τῆς νομοθεσίας. Εἶνε δὲ ταῦτα : τὸ συντηρητικόν, τὰ φιλελεύθερα, τὸ κέντρον καὶ οἱ σοσιαλισταί. Αἱ διαφοραὶ ἄλλα : κάμπολλοι μερίδες ἢ εἶνε λείψανα κατεσκληρότα ἐπικρατειῶν ἀποπνιγείσων καὶ μεσαιωνικῶν προλήψεων—Πολωνοί, Οὐέλφοι, Ἀντισημιταί (1)—ἢ στιγμιαῖα πλάσματα μεμονωμένου τινὸς συμφέροντος, ἅτινα σὺν τῇ ἐπιτυχίᾳ ἢ ἀποτυχίᾳ τοῦ σκοποῦ τούτου ἤνθισαν καὶ ἐξήνθησαν ὡς ὁ γόρτος τοῦ ἀγροῦ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ στενὸς γῶρος δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἐκταθῶμεν, ὡς ἀρχῆθεν διενεσθῆμεν, περὶ πάντων τῶν κομμάτων, ἀναγκαζόμεθα σήμερον νὰ διαλλάξωμεν μόνον περὶ τοῦ κόμματος ἐκείνου, ὅπερ ἐν ταῖς μάλιστα συνετέλεσεν ὅπως ἐξεγερθῆ τὸ ἐν κηθάργῳ εὐρισκόμενον ἔθνικον αἰσθημα παρὰ ταῖς διαφορὰς γερμανικαῖς φυλακίαι, καὶ οὕτως ἀνοικοδομηθῆ viribus unitis τὸ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου πολιτικοῦ ἀρχιτέκτονος διαγραφέν οικοδόμημα τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. Περὶ τῆς ἱστορίας λοιπὸν μόνον τῶν φιλελευθέρων μερίδων ἔσται ἡμῖν διὰ βραχέων ὁ λόγος ἐνταῦθα.

Μετὰ τὴν Φεβρουριανὴν ἐπανάστασιν, ὅτε αὐτὰ φιλελευθέρων ἰδεῶν ἐπέπνευσεν ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Πρωσικῆς μοναρχίας παραχώρησιν συνταγματικοῦ πολιτεύματος διὰ τοῦ χάρτου ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1850, εἶχε σχηματισθῆ καὶ ἐν τῇ Πρωσικῇ βουλῇ φιλελεύθερον κόμμα, μετριοπαθεῖς ἀρχαί ἀσπάζόμενον, ὑπὸ ἀρχηγὸν τὸν δεινὸν διαλεκτικὸν Γεώργιον φὸν Φίνκε. Ἰδίως ἡ προσοχὴ τῶν φιλελευθέρων, ἀφ' ὅτου μάλιστα ἀνέλαθε τὰς ἡνίκαις τοῦ κράτους ἀντὶ τοῦ φρενοβλαβοῦς ἀδελφοῦ τοῦ Γουλιέλμου ὁ Α', ἐστρέφετο, ὡς εἰκός, πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἐξονόγησιν αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ παραχωρηθέντος συντάγματος. Οἱ φιλελεύθεροι ἤγοντο ὑπὸ τῆς ἀπατηλῆς ἰδέας, ὅτι ἡ Πρωσία διὰ τοῦ συντάγματος τούτου εἰσῆλθε πλέον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀκράτως κοινοβουλευτικῶν κρατῶν κατὰ τὸ ἀγγλικὸν πρότυπον, ἐν οἷς τὸ κοινοβούλιον κυβερνᾷ, τὸ δὲ στέμμα ἐλα-

1. Κυρίως ἐν τῷ σημερινῷ κοινοβουλίῳ δὲν ἀκούεται τὸ δύστηγον διὰ τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα ἀντισημιτικὸν κόμμα, ἀλλὰ δύο ἀποχωρήσεις τούτου, ἡ Γερμανικὴ ἀναμορφωτικὴ μερίς καὶ ἡ οικονομικὴ ἑνωσις, αἵτινες κατ' οὐσίαν τὸν αὐτὸν καὶ ἐκεῖνο σκοπὸν ἐπιδιώκουσι.

χρίστην κέντηται σημασίαν. Τουναντίον ὁ ἡγεμὼν, μοναρχικῶν ἰδεῶν ἐμπεφορημένος, κατ' οὐδένα λόγον ἐνόει νὰ εἶνε ἀπλοῦς φορεὺς τοῦ στέμματος, πειθήνιον δ' ὄργανον τῶν βουλευμάτων τῆς λαϊκῆς ἀντιπροσωπείας, ἀλλ' ὀρθῶς ἀντιλαμβανόμενος ἀπὸ νομικῆς καὶ πολιτικῆς ἀπόψεως τῆς ἐννοίας τοῦ συντάγματος εἶχεν ἀπόφασιν νὰ προασπίσῃ πάσῃ δυνάμει τὴν αὐτοτέλειαν τοῦ στέμματος καὶ εἰς τὴν βουλὴν μόνον τὸ δικαίωμα τῆς συμπράξεως ἐν τῇ νομοθεσίᾳ νὰ ἐπιτρέψῃ. (2) Τὸ πρῶτον δὲ πρακτικὸν σημεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπέπρωτο αἱ θεωρίαι αὗται: στέμματος καὶ βουλῆς νὰ συγκρουσθῶσιν, ἦτο τὸ περὶ ἀναδιοργάνωσεως τοῦ στρατοῦ. Ἐφφώνει ὁ ἡγεμὼν, ὅτι ἄνευ στρατοῦ ἰσχυροῦ οὐδὲν ἦτο γενέσθαι: τῶν δεόντων πρὸς ἀναζωογόνησιν τῆς Γερμανίας, ἐπιμῶνως δ' ἀπῆτει τὰς ἀπαραιτήτους πρὸς τοῦτο θυσίας. Οἱ φιλελεύθεροι ὅμως, ἐπόθουν μὲν καὶ οὗτοι τὴν πολιτικὴν ἔνωσιν τῆς Γερμανίας ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς Πρωσσίας, ἀλλὰ δὲν ἀπεφάσιζον ν' ἀναδεχθῶσι καὶ τὰ βάρη ἐκεῖνα, ὧν ἄνευ ἀδύνατος οἰαδῆποτε ἀποτελεσματικὴ δρᾶσις. Ἰδίως δ' ἐθεώρουν ὡς ἀρκοῦσαν τὴν διετῆ θητεῖαν παρὰ τὴν ὁμόφωνον γνώμην ἀπασῶν τῶν στρατιωτικῶν ἀθηναιῶν περὶ τοῦ ἀναγκαιῦ τῆς τριετοῦς. Οὐχ ἦττον δὲ καὶ τὸ στρατιωτικὸν γραφεῖον ἦτο διὰ τοὺς φιλελευθέρους κάρφος ἐν τῷ ὀφθαλμῷ, ὅπερ ἐθεώρουν ὡς ἀντικρὺς ἀντισυνταγματικόν. Τὸ στρατιωτικὸν γραφεῖον, ὑπὸ τὴν ἄμεσον διαταγὴν τοῦ μονάρχου καὶ ἐντελῶς ἀνεξάρτητον τοῦ τε ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν καὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου, εἶνε ἐκείνη ἡ ἀρχή, εἰς τῆς ὁποίας τὴν δικαιοδοσίαν ὑπάρχοντα πάντα τὰ λεγόμενα προσωπικὰ ζητήματα, τούτέστι διορισμοί, προβιβασμοί, μεταθέσεις, ἀπολύσεις τῶν ἀξιωματικῶν, εἰς ἃ οὐδὲν δικαίωμα ἀναμίξεως ἔχει τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, περιωρισμένον μόνον εἰς τὴν στρατιωτικὴν διοργάνωσιν καὶ τὴν στρατιωτικὴν οικονομίαν, (3) δι-

2. Zorn, τὸ συνταγματικὸν δίκαιον τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. (Τόμ. πρῶτος ἐκδ. 6^η. 1895) σ. 34. Maurenbrecher. Ἡ ἔδρυσις τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας (1892 σ. 576).

3. Laband, τὸ συνταγματικὸν δίκαιον τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας. (Τόμ. δευτέρος 1895 σ. 476).

εὐθυμόμενον δὲ τότε ὑπ' ἀνδρός σιδηρῶν πυγμῶν ἔχοντος καὶ λίαν ἀντιδημοτικῶ, τοῦ Ἐδδίνου Μαντόφελ, μεγάλως συνετέλει πρὸς ἐξάψιν τῶν παθῶν. Ὅτε λοιπὸν καταφανὲς ἐγένετο ὅτι ὁ βασιλεὺς οὐδὲ κεραίαν θὰ ἔθυσιάζεν ἐκ τῶν πεποιθήσεων καὶ τῶν σχεδίων του, ἀπεσπάσθη ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ τῆς φιλελευθέρως μερίδος καὶ ἰδρύθη τὸ γερμανικὸν προοδευτικὸν κόμμα. οὐ τὸ πρόγραμμα ἐδημοσιεύθη τῇ 9 Ἰουνίου 1861 καὶ τὸ ὁποῖον σκοπὸν εἶχε μὲ ἀκραιότερας δυνάμεις νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν παλαίστραν, διὰ νὰ προασπίσῃ ἑρρωμενέστερον τὰ λαϊκὰ συμφέροντα. Ὅτε δὲ μετὰ ἐν περιποῦ ἔτος ἀνέλαθεν εἰς χεῖρας τὴν διεύθυνσιν τῆς κυβερνήσεως ὁ Ὄθων φὸν Βίσμαρκ, ἤρξατο ὁ δεινὸς ἐκείνος μεταξύ κοινοβουλίου καὶ κυβερνήσεως ἀγὼν, ὁ γνωστός ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐποχῆ τῆς συγκρούσεως, καθ' ἣν συνταγματικὴ κυβερνήσις ἄνευ προϋπολογισμοῦ ἐπὶ τετραετίαν ἐκυβέρνην, ἀπαισία δὲ ταραχὴ καὶ πικρία ἀνά τὴν χώραν ἐπεκράτει. Καὶ τὸ θέαμα εἶνε, ἐκ τῶν ὑπερώων κρινόμενον, ἐκτάκτως τραγικόν. Ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ ἀσυγκρίτως μεγάλη πλειονότης τῶν ἀντιπροσώπων, οἱ ὅποιοι ἐν καλῇ πίστει ἐφφώνουν, ὅτι περιέσσωζον τὰ τιμαλφέστατα συμφέροντα τοῦ ἔθνους, ἀντιστρατεύομενοι κατὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν κληροδοτηθέντων καὶ τῶν νέων σχεδίων τοῦ ὀλετήρος ἐκεῖνου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ μονοουχὶ ὑπὸ τῆς θείας προνοίας εἰς τὸν περιούσιον τοῦ Κυρίου λαὸν δωρηθεὶς ἀνὴρ, ὁ βλέπων μακρόθεν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, καὶ, εὐτυχέστερος τοῦ Μωϋσέως, μέλλων νὰ πατήσῃ μετὰ τοῦ ἔθνους του αὐτὴν. Καὶ ἡ πάλη διεξήγετο ἐκατέρωθεν μὲ βαρῶν ποροβολικόν. «Ψηλαφητὴν ἀγνοίαν καὶ ἀνικανότητα πρὸς ἐπίλυσιν διπλωματικῶν ὑποθέσεων» κατεσκεδάννυε τοῦ Βίσμαρκ ὁ ἐπιφανὴς ἱστορικὸς Σίμπελ· ἐκείνος δ' ἀκράτητος καὶ μὲ πυρίνην γλῶσσαν ἐπέπιπτε κατὰ τῶν «κατιλιναρείων ὄντων» τῶν δοκούντων τὰ πάντα ὡς ἀριστ' εἶδέναι, τὴν τε πολεμικὴν τέχνην καὶ τὴν τῶν κυνῶν φθειρίασιν». Μετὰ τὸν πόλεμον ὅμως τῶν δύο μεγάλων γερμανικῶν Δυνάμεων κατὰ τῆς Δανίας, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὑπὸ τινων ὡς ἡ μεγίστη ἀπασῶν τῶν διπλωματικῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ Βίσμαρκ, νὰ κατορθώσῃ νὰ παρασύρῃ τὴν Αὐστρίαν, τὴν παντοτε ζυλοτύπως ἔχουσιν καὶ πάντοτε

εγωιστικά βουλευομένην Αυστρίαν εις κοινήν συνεργασίαν ὑπὲρ πρωσσοικῆ κατ' οὐσίαν συμφέροντος, καὶ μετὰ τὴν δραστηρίαν ἀποπεράτωσιν πολλῶν ἄλλων ἐκκερμῶν ζητημάτων, μάλιστα κατὰ τοῦ χονδροκεφάλου καὶ ἀγροίκου Ἐκλέκτορος τῆς Ἑσσης, πολλοὶ τῶν τῶς ἀμειλίκτην αὐτοῦ ἀντιπάλων ἤρχισαν νὰ διανοίγωνται τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ πείθονται, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος δὲν ἦτο ὁ παράβολος καὶ σκαιὸς εὐπατρίδης, οὐ μικροὶ καὶ μεγάλοι κατεγέλων, ἀλλ' ὅτι καὶ γιγάντεια κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν ἐμερμήριζε, καὶ τὴν δύναμιν εἶχε τὰ σχέδια ταῦτα νὰ ἐκπληρώσῃ. ἤρχισαν λοιπόν, κλίπερ μὴ ὑποστηρίζοντες ἀκόμη τὴν πολιτικὴν του, νὰ φαίνονται εἰς ἄκρον μετριοπαθεῖς καὶ εἰς ἄκρον ἐπιφυλακτικοί. Τὰ πράγματα μετέβαλον ἐντελῶς ὄψιν μετὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1866. Ὁ πόλεμος ἐκεῖνος θὰ παραμείνῃ διὰ πᾶσαν γερμανικὴν καρδίαν ὡς μία τῶν τεσσάρων ἀθανάτων χρονολογιῶν (843, 1250, 1648 καὶ 1866) εἰς ἃς, κατὰ τὸν Maurenbrecher, (4) πρέπει νὰ διαίρηται εἰς περιόδους ἡ καθόλου γερμανικὴ ἱστορία. Οὐ μόνον τὰ στρατιωτικὰ κατορθώματα τοῦ πολέμου ἐκεῖνου, ὡς ἀστραπὴ λαμπρὰ διασχίσαντα τὸν ὀρίζοντα, κατεθάμβωσαν τὸν κόσμον, (5) καὶ ταῦτα παρὰ τὴν ὁμόφωνον γνώμην καὶ τὰς ἱεραμιᾶδας τῶν σοφῶν καὶ πολιτειολόγων, οἵτινες προέβλεπον μακρὸν καὶ ἀπελπιν ἐυφύλιον ἀγῶνα, δευτέρου Πελοποννησιακόν, μέλλοντα νὰ ἐπιχύσῃ ἀμύθητον αἷλος καὶ ἐρήμωσιν εἰς τὰς γερμανικὰς χώρας, καὶ δὴ μετὰ τοσαύτης βεβαιότητος μεθ' ὅσης ὁ ἐξυδερκίστατος Μάσεμπαχ προεῖπεν ἐν ἔτει 1806 τὴν ἐν Ἰένι νίκην τῶν Πρώσσων καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος—οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ. Ἀφοῦ ὁ πόλεμος ἐκεῖνος ἀπέβη κατ' εὐχὴν, τὸ

4. Ἐνθ' ἀνωτέρω σ. 1.

5. Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι οὐδ' αὐτοὶ οἱ Πρώσοι προσεδόκων τοιαύτας δάφνας. Ὅτε ὁ Ἰταλὸς στρατηγὸς Gouono εἶπεν εἰς τὸν Βίσμαρκ, ὅτι ὅλη ἡ Εὐρώπη ἦτο ἐκπεπληγμένη ἐκ τῶν ἐπιτυγιῶν τῆς ἐκστρατείας, ἤκουσε παρ' αὐτοῦ: Ἄν θέλῃς νὰ σοι εἶπω τὴν ἀλήθειαν, ἡμεῖς εἰμεθα περισσότερο ἐκπεπληγμένοι παρὰ ὅλη ἡ Εὐρώπη.

πρώτιστον καὶ μοναδικὸν καθήκον ἦτο κατὰ τὸν φιλόπατριν πολιτικὸν νὰ ἐκλείψῃ ἅπαξ διὰ παντὸς ὁ κατακερματισμὸς τῆς μεγάλης γερμανικῆς ἐθνικότητος εἰς τεμάχια καὶ τεμαχίδια μὴ συνεχόμενα πρὸς ἄλληλα διὰ κραταιᾶς κεντρικῆς ἐξουσίας, ἡ ἐπὶ τῆς Γερμανίας ὡς ἐφιόλης ἐπικαθημένη ἀντιζήλια Πρωσσίας καὶ Αὐστρίας, τὸ δικέφαλον ἐκεῖνο τέρας, ἡ ἐντεῦθεν πολιτικὴ ἀδυναμία πρὸς ἐξωτερικὴν δράσιν καὶ ἐσωτερικὴ διάστασις. Ἐν τούτῳ δὲ ἔγκειται, κατὰ τοὺς ὠραίους λόγους τοῦ Laband, (6) ἡ ἠθικὴ σημασία τοῦ 1866, ὅτι οὗτος διεξήχθη οὐχὶ πρὸς τὸ μερικὸν συμφέρον τῆς Πρωσσίας, ἀλλὰ πρὸς τὸ γενικὸν συμφέρον τῆς Γερμανίας, καὶ ὅτι ἀπ' ἀρχῆς οὐχὶ ἡ ἐδαφικὴ ἐπέκτασις τῆς Πρωσσίας, ἀλλὰ ἡ ἀπολύτρωσις τῆς Γερμανίας ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἀθλιότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ συνθήκη τῆς Βιέννης εἶχε καταβυθίσῃ αὐτήν, ἦτο ὁ εὐγενὴς τοῦ ἀγῶνος σκοπός. Οἱ ψήφισαντες ἐκ τῶν φιλελευθέρων ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεως, οἱ παραδέξαμενοι κατὰ πρῶτον τὸ ὑποβληθὲν αὐτοῖς σχέδιον νόμου περὶ ἀφέσεως, τούτεστι περὶ ἀναγνωρίσεως τῶν ἀγαθῶν προθέσεων τοῦ ὑπουργείου κατὰ τὴν τετραετὴ παράνομον ἐνέργειάν του, συναίνεσαντες δὲ ὅπως ἐπιψηφισθῇ ὁ τετραετής προϋπολογισμὸς καὶ ἀνομολογήσαντες ἐν στιγμῇ ὑψίστης πατριωτικῆς συγκινήσεως, ὅτι ἀμφοτέροι, καὶ κυβερνήσις καὶ βουλὴ, εἶχον δίκαιον, καὶ ἀμφοτέροι εἶχον ἀδίκον, ἀπεσπάρθησαν διὰ παντὸς καὶ συνέπηξαν τὸ κόμμα τῶν ἐθνικῶν φιλελευθέρων, τὸ ὁποῖον, ὡς καὶ τὸ ἄνομα ὑποδηλοῖ, διατηροῦν φιλελευθέρους ἀρχὰς ἦτο πρόθυμον νὰ ὑποστηρίξῃ πᾶσαν ἐθνικὴν ἐνέργειαν καὶ τάσιν. Οἱ ἕτεροι, οἱ 75, οἱ ἀδιάλλακτοι, οἱ μὴ συγχωροῦντες τὴν καταστρατήγησιν τοῦ γράμματος τοῦ θεμελιώδους Νόμου χάριν τῆς οὐσίας, ἐξηκολούθουν ἀποτελοῦντες τὴν παλαιάμαχον τῶν προδευτικῶν μερίδα. Τὴν δὲ διαφορὰν τῶν τῶς ἀδελφῶν κομμάτων οὐδὲν κάλλιον ἐχαρακτήριζε τῆς διαγωγῆς, ἢν ἐπεδείκνυντο πρὸς τὸν ὑπεύθυνον ἰθύντορα τῆς Πρωσσοικῆς πολιτικῆς. Ἐνῶ οἱ ἐθνικοὶ φιλελευθέροι μετ' ἐμπιστοσύνης πλέον ἠτένιζον πρὸς τὸν θαυμασίον ἀν-

6. Ἐνθ' ἀνωτέρω. Τόμος πρῶτος, σ. 10.

δρα, έπειχον οι προσδευτικοί, εν νῶ ἔχοντες τὸ ἐν τῇ Διαίτη τῆς Φρονηκφούρης πάλαι ποτὲ ἐκστομισθὲν ἔπος, ὅτι ἡ δυσπιστία εἶνε καθήκον τῆς ἐλευθερίας, καὶ κατὰ κόρρης τύπτοντες τὴν πολιτικὴν ἐκείνου.

Τὸ κόμμα τῶν ἐθνικῶν φιλελευθέρων ἐξακολουθεῖ ἔκτοτε μέχρι σήμερον ὑφιστάμενον, ὅτε μὲν πετυκνωμένον καὶ ζῶηρον, ὡς ἰδίως κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἰδρύσεως τῆς αὐτοκρατορίας, ὅτε δὲ ἀποδεκτικίζόμενον κατὰ τὰς ἐκλογάς. Τὸ κόμμα τοῦτο, πρὸς τὸ ὅποιον ἰδίως ἀποκλίνουσιν οἱ λόγοι καὶ οἱ μεμορφωμένοι πατριῶται δὲν κατώρθωσε νὰ ἐκπληρώσῃ πάσας τὰς ἐπιτάδας, ἃς πολλοὶ τινες ἤρτησαν ἀπ' αὐτοῦ. Αἰτία τούτου οὐ μικρὰ ὑπῆρξε, πρὸς τοὺς ἄλλοις, καὶ ἡ ἀνέκταθεν στέφηςαι μεγάλων ἡγήτόρων ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ. Ἀνεφάνησαν ἀναμφιβόλως ἡγέται πάσης τιμῆς ἄξιοι, κατ' ἐξαρχὴν ὁ Ροδόλφος φὸν Βένιγσεν, τοῦ ὁποίου τὴν παιδείαν, τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ θεσπέσιον ἦθος καὶ μετὰ θάνατον οἱ πάντες ἀνομολογοῦσι καὶ γεραίρουσιν· ἀλλ' ὁ Βένιγσεν δὲν ἦτο ὁ ἀνὴρ ὁ κεκτημένος τὰ ἐπιζήλια ἐκεῖνα χαρίσματα. ἄτινα φαίνεται ὅτι εἶνε ἀπαραίτητα πρὸς διεύθυνσιν μεγάλου κόμματος. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ποιά τις ἔλλειψις σαφῶν ἀρχῶν, ἀμφιταλάντευσις τις μεταξὺ ὀρισμένων συστημάτων, μεταξὺ προστατευτικῆς συστήματος καὶ ἐλευθέρου ἐμπορίου, καταστολὴ τῶν ἰδίων ἰδεῶν καὶ πόθων ἐκ φόβου προσκρούσεως πρὸς τὴν Βισμάρκσιον πολιτικὴν δὲν συνετέλεσαν πρὸς κραταίωσιν τῆς μερίδος ταύτης. Πρόβηρον ἀλλὰ λαμπρὸν παράδειγμα τῆς παλινωδίας ταύτης, ἔστω τὸ πάλυκροτον ζήτημα τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως. Κατὰ τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Γερμανικοῦ συντάγματος «τὰ μέλη τοῦ κοινοβουλίου τῆς αὐτοκρατορίας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λαμβάνωσιν ἐν τῇ ιδιότητι των ταύτῃ μισθὸν ἢ ἀποζημιώσιν» δικαιούνται δὲ μόνον κατὰ τὸ διάστημα τῆς βουλευτικῆς συνέδου ὡς καὶ οὐκὼν ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ μετὰ τὴν λήξιν ταύτης νὰ ταξιδεύωσι δωρεὰν ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας των μέχρι τοῦ τόπου τῆς ἑδρας τοῦ κοινοβουλίου, μέχρι τοῦ Βερολίνου, ὅπου καὶ τοῦτο ὁ μέγιστος τῶν νεωτέρων Γερμανῶν συνταγματικολόγων Laband θεωρεῖ ἀντιμαχόμενον πρὸς τὸ πνεῦμα, εἰ μὴ

πρὸς τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρου 32. Ὡσαύτως καὶ ὁ Zorn (7). Ὑπεβάλλον ὁ Βισμάρκ ἐν ἔτει 1867 τὸ ἄρθρον τοῦτο πρὸς ἐπιψηφίσειν ἤγετο ἐξ ἀξιοσεβάστων θεωρητικῶν λόγων. Ἀφοῦ οὕτως ἢ ἄλλως εἰσήχθη εἰς τὴν Γερμανίαν τὸ Καθολικὸν ἐκλογικὸν δικαίωμα, ὡς ἀντιστήκωμα τοῦ εὐρυτάτου τούτου δικαίωματος, ὡς ἀντιδραστικὸν φάρμακον κατὰ τῶν ἐκ τοῦ δικαίωματος τούτου κινδύνων ἐθεώρει ὁ Βισμάρκ τὴν μὴ παροχὴν χρηματικῆς ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους, ὅπως οὕτως ἀναγκάζονται μὲν ἐμμέσως καὶ ἀπέχουσι τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος οἱ ἐνδεεῖς, ἀναδέχονται δὲ τὸ ἀξίωμα τοῦτο μόνον οἱ δυνάμενοι, ὅσοθεν αὐτομάτως ἐπήρχετο ὡς λογικὴ συνέπεια, ὅτι σὺν τῇ ὑλικῇ ἀνεξαρτησίᾳ καὶ μείζων πολιτικὴ ἀνεξαρτησία θὰ ἐπιδειχθῆ καὶ πρὸς τοὺς ἄνω καὶ πρὸς τοὺς κάτω. Ἡ ἀπαγορεύσις ἄρα αὕτη βασιζέται ἐπὶ τοῦ δημοσίου συμφέροντος, καὶ συνδέεται στενότερα μετὰ τοῦ καθολικοῦ ἐκλογικοῦ δικαίωματος, πλείστοι δὲ ὅσοι ἦσαν οἱ ὁμοφρονούντες τῷ ἀνδρὶ. Τούτων οἱ φιλελευθεροὶ διέβλεπον ἐν τῇ ἀπαγορεύσει ταύτῃ ἀσυνέπειαν καὶ οἶονεὶ χλευασμὸν τοῦ παραχωρηθέντος δικαίωματος, μετατροπὴν δὲ τῆς βουλῆς εἰς πλουτοκρατικὸν συνέδριον, ἐπ' ἴσης δ' ἀξιοσεβάσται ἦσαν αἱ ἐνστάσεις αὐτῶν. «Ὅ, τι δίδετε μὲ τὴν μίαν χεῖρα, τὸ ἀφαιρεῖτε μὲ τὴν ἄλλην· ἢ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν εἰλικρινῶς τὸ καθολικὸν ἐκλογικὸν δικαίωμα, ἢ ἂς λείψῃ ὅπως διόλου· ἀφοῦ ἕκαστος Γερμανός, συμπληρώσας τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἀναγκρῦσεται ἰκανὸς πρὸς ἐκλογὴν, δὲν πρέπει καὶ νὰ περιορισθῆ ἐν τῇ ἐκλογῇ ἐκείνων, οὗς θέλει νὰ ἐκλέξῃ. Λάκωνικώτερον καὶ ἐπιτυχέστερον ὁ σάξων βουλευτὴς Μπράουν· Δὲν ἐννοῶ τίνος ἐνεκεν ἀποφασίζει τις νὰ ἐκτεθῆ προεβουλευμένως εἰς κίνδυνον, διὰ νὰ ἀπαιτήσῃ ἔπειτα βοήθειαν καὶ δὴ ἀμφίβολον βοήθειαν». Μακροχρὸν, σοφώταται καὶ διδασκτικώταται συζητήσεις ἐγένοντο περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὧν ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἀπόρριψις, καίτοι μετ' ἀσθε-

7. Ἐνθ' ἀνωτέρω. Τοῦ πρώτου τόμος α', σ. 320, σημ. 2. Τοῦ δευτέρου τόμος α', σ. 235.

νεστάτης πλειονοψηφίας του άρθρου εκείνου. (8) "Ότε όμως εν τῇ προσεγγίσει συνεδριάσει συναφρωθή ὁ Κρονίων, βροντοφωνήσας, ὅτι τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο θεωρεῖ ὡς sine qua non τοῦ προγράμματός του, εἰδ' ἄλλως ἀποχωρεῖ, ἠναγκάσθησαν οἱ φιλελευθέροι πρῦμωκον ν' ἀνακρούσωνται καὶ μετὰ σημαντικῆς πλειονοψηφίας νὰ παραδεχθῶσι τὸ ἄρθρον, ἂν καὶ ἔσχον τὸ θάρρος οἱ ἡγέται τοῦ κόμματος, ὃ τε Βένιγσεν καὶ ὁ κόμης Σθερίν, ρητῶς νὰ δηλώσωσιν, ὅτι ψηφίζουσιν οὐχὶ πεισθέντες ἐξ οὐσιαστικῶν λόγων περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς γνώμης τοῦ Ὑπουργείου ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ μὴ παρεμβάλωσι προσκόμματα εἰς τὸ ἤδη ἀρξάμενον ἔργον. Καὶ ὡς διακριτικὸν σημεῖον τῆς μερίδος ταύτης δύναται τέλος νὰ χρησιμεύσῃ τὸ λόγιον τοῦ Βένιγσεν: «Οὐδὲν μετὰ τοῦ Βίσμαρκ, οὐδὲν κατὰ τοῦ Βίσμαρκ».—Ἐν παρόδῳ εἰρήσθω, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως δὲν ἠσύχασεν, ἐπανειλημμένως τὸ κοινοβούλιον ἀπήτησε μετατροπὴν τοῦ άρθρου ἐκείνου, ἐν δὲ τῇ ἐφετεινῇ συνόδῳ ἐπανελήθη ἢ αἰτήσας αὐτὴ ἐντονώτερον καὶ ἐπιμονώτερον.

Τὸ κόμμα τῶν προοδευτικῶν ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ ἔτους 1880 ὑφιστάμενον ὑπὸ τὴν πρωτανυμίαν ταύτην, ἐνίσχυθὲν δὲ τότε διὰ τῆς μεταστάσεως πολλῶν ἔθνικων φιλελευθέρων, ἐν τοῖς πρώτοις τοῦ Bamberger καὶ τοῦ Ρίκερτ, ἀνεβαπτίσθη τῷ 1884 εἰς τὸ «ἐλευθερόφρον κόμμα» οὗ τὰς ἰδέας διηρημήνευσεν ἢ κατὰ τὸ αὐτῷ ἐταξιδεύσεισα «Ἐλευθερόφρων Ἐφημερίς». Ἄν καὶ ὑπερβολικὸν ἴσως φαίνεται τὸ λεγθῆν, ὅτι ὁ μοναδικὸς σκοπὸς τοῦ κόμματος τούτου ἦτο ἡ ὑπονοήσεσις τῆς δημιουργικῆς δράσεως τοῦ Βίσμαρκ, δὲν δύναται τις ὅμως ν' ἀρνηθῆ ὅτι ἀσυνήθης ἐμπάθεια καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιλογίας ἐπρυτάνευσαν πάντοτε ἐν ταῖς ἀποφάσει τοῦ κόμματος ἐκείνου. "Ό,τι δὲ ἐστεροῦντο οἱ ἔθνικοι φιλελευθέροι, ἐκέκτηντο οἱ προοδευτικοί. Ἄνῆρ μὲ στιβαρὸν βραχίονα, ἀπηνῆς μαστιγασφόρος, ὃ ἐκ Παγγεν βουλευτῆς Εὐγένιος Ρίχτερ, κατάρθρωσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν

8. Περὶ πάντων τούτων πραγματεύεται λαμπρῶς ἡ μονογραφία τοῦ ἐν Γοττίνῃ σεβαστοῦ μοι καθηγητοῦ Φρένσδερφ «ἡ παραδοχὴ τοῦ καθολικοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος εἰς τὸ δημόσιον δίκαιον τῆς Γερμανίας» (1892).

νὰ συγκρατήσῃ τὸ κόμμα τούτο, παρ' ὅλην τὴν καιροσκοπικὴν πορείαν του. Ἡ ἔρις-δ' αὐτὴ μεταξὺ τοῦ κόμματος τούτου καὶ τοῦ ἀρχικαγκελαρίου ἐξετραχύνθη πολλάκις εἰς τοικύτην πικρίαν καὶ εἰς προσωπικὰς ἀντιγκλήσεις, ὥστε οὐχ ἅπαξ ἀνεμνήσθημεν, ἀναγινώσκοντες τὰς συζητήσεις ἐκεῖνας, τῆς συμβουλῆς «σοφοῦ ἀνδρὸς καὶ πολιτικῶν ἐπιστήμονος νοσημάτων.» τοῦ Εὐριπίδου «διακελευσαμένου φυλάττεσθαι τὴν φιλοτιμίαν, ὡς ὀλεθριωτάτην καὶ κακίστην δαίμονα τοῖς χρωμένοις». Πλουτάρχου Σύλλας, κεφ. 4). Ἀξιωμαθόμενοι δ' ἰδίως θὰ παραμείνωσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόμματος τούτου οἱ κοινοβουλευτικοὶ ἀγῶνες τοῦ ἀθανάτου πολιτικοῦ πρὸς δύο τῶν ἀθανάτων σοφῶν, τὸν Βίργωβ καὶ τὸν Μόμμσεν. Ἀμφότεροι ὀρηκτικοί, ἀμφότεροι ἐκτάκτως ὑποκαίμενικοί, πάσης ἐπιλαμβάνοντο εὐκαιρίας ὅπως πολειμήσωσι τὸ κυβερνητικὸν σύστημα τοῦ «κυρίου φόν Βίσμαρκ» ὃ ὁποῖος, ὡς ἐπιτίμησιν καὶ χλευασμὸν τῶν μέτρων, ἅτινα ὡς πρακτικὸς πολιτικὸς ἐλάμβανε διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐνεστάσεως ἐποχῆς, ἐδέχετο ἀθρόα διδάγματα ἐκ τῶν μεταρρυθμιστικῶν ἔργων τοῦ Γράγκου καὶ τοῦ Σερβίου Τυλλίου. «Βίμα ἠναγκασμένος νὰ παραδεχθῶ, ἔλεγεν ὁ ἀρχικαγκελαριος κατὰ τὴν συνεδριάσιν τῆς 24 Ἰανουαρίου 1882, ὅτι ἡ ἐνδελεχὴς ἐνασχόλησις μὲ παρωχημένους χρόνους, μὲ ἐποχὰς κατὰ χιλιετηρίδας ἀφ' ἡμῶν ἀφεστῶτας, ἐθόλωσεν ἐντελῶς τὸ βλέμμα τοῦ ἐξόχου τούτου σοφοῦ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἡλιολούστου ἐνεστάσεως ἐποχῆς». Βίλικρινῶς δ' ἐξεμυστηρεύετο πρὸς ἐμπίστους, ὅτι οὐδ' ὡς ἱστορικὸν ἠδύνατο ν' ἀναγνώσῃ τὸν Μόμμσεν: τὸσαν ἀτόπως ἀντιλαμβάνόμενος τοῦ παρόντος, δὲν δύναται εὐστόχως νὰ ἐκθέσῃ καὶ τὸ παρελθόν». Ὁ Βίσμαρκ ἀνεγίνωσκε μόνον τὸν Ράγκε, ὃ ὁποῖος ἐν ἔτει 1877 ἔγραφε πρὸς αὐτόν: «ὃ ἱστορικὸς δύναται νὰ διδασχθῆ παρ' Ὑμῶν Ἰψηλότατε». Ἄλλ' ὁ Μόμμσεν οὐδέποτε θὰ συνῆναι νὰ παραδεχθῆ τοιοῦτό τι, ἔστω δι' ἓνα Βίσμαρκ. (9)—Ἐν ἔτει ὅμως 1892 ἐξ ἀφορητῆς διαφωνίας τινός, διεσπάσθη

9. Ἴδε τὴν πραγματείαν τοῦ Ἀλφρέδου Δονε «εἰς μνημόσυνον τοῦ Θεοδώρου Μόμμσεν» ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ παραρτήματι τῆς γενικῆς ἐφημερίδος τοῦ Μ σ ν ἄ χ ο υ (1904, σ. 211).

τὸ προοδευτικὸν τοῦτο κόμμα καὶ διηρέθη εἰς δύο ἀποχρώσεις, εἰς τὴν ἐλευθερόφρονα λαϊκὴν μερίδα, ὑπὸ τὸν Ρίχτερ, καὶ εἰς τὴν ἐλευθερόφρονα ἔνωσιν, ὑπὸ τὸν Ρίκερτ, νῦν δὲ κυρίως ὑπὸ τὸν Μπάρετ, καίτοι μὴ μέλος τοῦ κοινοβουλίου. Ἐκείνη μὲν ριζοσπαστικωτέρα, αὕτη δὲ συντηρητικωτέρα. Ἐν ἐκείνῃ μὲν παρέμεινεν ὁ Βίργωβ, ἐν ταύτῃ δὲ ὁ Μόμμσεν. Κατὰ τὴν 1 Ἀπριλίου 1895, ὅτε σύμπασα ἡ Γερμανία ἤγεν ἑορτὴν ἐπὶ τῇ ὀγδοηκοστῇ ἀμνηστέρει τοῦ ἐρημίτου τῆς Φριδριχρούης καὶ ὑπεβλήθη πρότασις, ὅπως καὶ τὸ κοινοβούλιον συγχαρῆ διὰ πρεσβείας τὸν ἑορτάζοντα, οὗτοι μὲν ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς προτάσεως, ὁ δὲ Ρίχτερ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν κατὰ ἀποδείξας καὶ πάλιν τὸ μέχρι τάφου μίσος κατὰ τοῦ ἀνδρός. Ἡ ἀποστολὴ συγχαρητηρίων εὐχῶν πρὸς τὸν ἀπόμαχον τῆς πολιτικῆς ἦτο ἀπλὴ ἀβροφροσύνη σὺδαμῶς δ' ἐνέκλειεν ἐπιδοκιμασίαν τῆς πολιτικῆς δράσεως τοῦ ἀνδρός, ὡς ἐροβήθη ὁ ἡγέτης τοῦ κέντρου Hompesch. Ἄλλ' ἄλλοι λόγοι καὶ ἐνταῦθα ὑπερίσχυαν. Ὡστε τρία φιλελεύθερα κόμματα ὑπάρχουσι σήμερον ἐν τῷ Γερμανικῷ κοινοβουλίῳ: οἱ ἔθνικοι φιλελεύθεροι, ἡ ἐλευθερόφρων λαϊκὴ μερίς καὶ ἡ ἐλευθερόφρων ἔνωσις.— Ὅργανα δὲ δημοσιογραφικὰ τῶν κομμάτων τούτων καὶ δὴ τῶν ἔθνικῶν φιλελευθέρων εἶνε τὸ μέγα παραρτήριον φύλλον ἡ «Ἐφημερίς τῆς Κολωνίας» καὶ ἡ ἐν Βερολίῳ «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς» τῶν δ' ἄλλων τὸ περιοδικὸν «Ἔθνος» καὶ ἡ «Ἐλευθερόφρων Ἐφημερίς» ἧτις πρὸ ὀλίγων ἐβδομαδῶν μετωνομάσθη «Γερμανικὸς ἐλεύθερος τύπος.»

Ἐν Μυτιλήνῃ, Ἀπρίλιος 1904.

ΜΙΧΑΗΛ Α. ΣΑΛΤΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΓΑΒΡΙΗΛ ΚΑΤΣΑΡΟΣ

Ὁ ἐπὶ 45ετίαν Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας. Ἐγεννήθη ἐν Βαθεῖ καὶ τὸ στάδιόν του ἤρχισεν ἐκ τῆς Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἔνθα τὸ πρῶτον ἐχειροτονήθη διάκονος. Διετέλεσεν ὡς τοιοῦτος εἰς διαφόρους τῆς Ἀνατολῆς Κοινότητας μέχρι τοῦ 1845, ὅποτε ἐκλήθη παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ Προελαύας Διονυσίῳ ἐντεῦθεν ὁ τότε Πατριάρχης Ἀνθίμος ὁ ἐξ Ἐφέσου ἐκάλεσεν αὐτὸν καὶ διώρισεν Ἀρχιδιάκονον διατελέσαντα ὡς τοιοῦτον μέχρι τοῦ 1855, ὅτε ἐξελέγη Μητροπολίτης Σάμου μέχρι τοῦ 1900 καθ' ὃ μετέστη πρὸς Κύριον.

Ἐπὶ τῆς ἀρετῆς καὶ συνέσεως δυναθεῖς νὰ μείνῃ ἀνεπηρέαστος ὑπὸ τῶν ἀλληλομαχομένων ἐν τῇ νήσῳ πολιτικῶν μερίδων, μετ' ἀγαθότητος πρὸς πάντας φερόμενος καὶ πάντας ἀφοπλίζων διὰ τῆς ἀμέμπτου αὐτοῦ αὐτοῦ ἠθικότητος. Μένει εἰς ἐτι παροικιῶδες ἡ ἱεροπρέπεια τοῦ Γαβριήλ, μεθ' ἧς ἐμάγευε καὶ μετῆρσιον τὰ ἐκκλησιαζόμενα πλήθη, σπεύδοντος ἀθρόου τοῦ λαοῦ, ὡσάντις ἱερουργεῖ ὁ Γαβριήλ.

Ἐν τῷ βίῳ τοῦ Γαβριήλ παρουσιάζεται τὸ σπάνιον ἢ μάλλον τὸ μοναδικὸν ἴσως φαινόμενον τοῦ νὰ διοικήσῃ ἐπὶ 46 συνεχῆ ἔτη μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν καὶ δὴ τὴν πατρίδα του. Δὲν ἔτυχε μεγάλης παιδείσεως, ἀλλ' ἡ δεξιότης τοῦ νοῦ, τοῦ χαρακτῆρος τὸ ἀνδρικό, καὶ ἡ σεμνότης τοῦ ἡθους ἐξισηφάλισαν αὐτῷ τῶν συμπολιτῶν του τὴν ἀμέριστον ἀγάπην, ἧς ἀπελάμβανε μέχρι τῶν τελευταίων τοῦ βίου του στιγμῶν.

ΑΛΕΞΙΟΣ Σ. ΘΥΜΑΝΑΚΗΣ

Μεταξύ των σεπτών κορυφών της περιστεφούσης τῆς σύμπλεγμα τῶν Σποράδων ἐρατεινῆς Κῶ, τῆς Μεροπίδος, ἀνὴρ ἐπιβαλλούσης ἀξίας ὑπῆρξεν ὁ ἀειμνηστος Ἀλέξιος Σ. Θυμανάκης, ἐκπροσωπῶν τὴν ζωτικωτάτην ἔκφανσιν τῆς μεγαλονόμου ἐποχῆς τῆς ἐμπεδώσεως τοῦ κοινοτικοῦ ἡμῶν καθεστώτος. Γόνος εὐκλεοῦς τῆς νήσου οἰκογενείας, ὡς οἰκόσημον αὐτῆς τὴν ἀρετὴν κεκτημένης, διεμορφώθη εἰς τὸ κλεινὸν Ἄστυ τῆς Παλλάδος καὶ τὸ περιώνυμον *Montpellier* τῆς Γαλλίας, εἰς τὰς φωτοβόλους ταύτας τοῦ Πολιτισμοῦ ἐστίας, καταρτισθεὶς τέλειος ἐπιστήμων καὶ ὑπατος τῆς

ἀρετῆς παράγων. Ἐν τῇ πατριδί εἶτα ἐπανελθὼν, συνεδέθη ἀροήτως μετὰ τοῦ ἐπιφανοῦς οἴκου τοῦ Ἀντωνίου Γ. Παντελόγλου, τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας, ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν ἐνάσχησιν τῆς θείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἐπιστήμης ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τόπου. Σχὼν εἶτα πολύτιμον σύντροφον τοῦ βίου αὐτοῦ τὴν εὐγενεστάτην δέσποιναν Σμαραγδίτσαν ἀδελφὴν τοῦ τότε ἀγίου Κῶου νῦν δὲ Σεβασμιωτάτου ἀγίου Χαλκηδόνης κυρίου Γερμανοῦ τοῦ ἀλλήστου θεμελιωτοῦ τῶν Κοινοτικῶν

τῆς Ἐπαρχίας καὶ γεραροῦ προστάτου τῶν προνομιαζῶν θεσμίων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, ἠδραίωσε πρότυπον οἰκογενείας τετιμημένης καὶ ἐναρέτου καὶ ἀνέδειξεν ἀνταξίους αὐτοῦ υἱοὺς τοὺς Ἀναστάσιον καὶ Δημοσθένην, περιλαβὼν ἅμα ἐν αὐτῇ τὰς Μούσας ὑπὸ τὴν μητέρα ἀρμονίαν. Ὡς ἔμβλημα δὲ τοῦ βίου αὐτοῦ ἔχων τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα εἰργάσθη ἐνδελεχῶς ὑπὲρ τῆς εὐημερίας αὐτῆς, διατρέψας ὡς δῆμαρχος τῆς νήσου καὶ Ὑπάτος τῶν κοινῶν τῆς Ἐπαρχίας ἰθὺντωρ. Ὁ βίος τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς συνελόντι εἰπεῖν ἀπο-

τελεῖ τὸ καλλειδοσκόπειον τῆς συγχρόνου ἱστορίας τοῦ τόπου, συμβολίζων τὰς ἰδέας τῆς προόδου αὐτοῦ.

Καὶ ἤδη ὅτε ἀπὸ τοῦ Ἰδανικοῦ στερεώματος τοῦ κοινοτικοῦ ἡμῶν καθεστώτος, ἐξέλιπε μεταστάς ἐν τῇ Ἀθανασία ἡ πατρὶς γεραίρει ἐν τῷ πανθέῳ τῆς ἱστορίας τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τὴν αἰδίων μνήμην τοῦ Ὑπάτου ἡγήτορος τῆς προόδου αὐτῆς, προσανατιθενὲν πρὸ τῆς σεπτῆς αὐτοῦ σκιᾶς τὸν στέφανον τῆς ἀρετῆς.

A.

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΖΟΥΛΛΗΣ

Ὅπως ἐκάστη πόλις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐκέκτητο τοὺς ἡρώας καὶ τοὺς ἡμιθέους αὐτῆς, οὕτω καὶ σήμερον ἐκάστη πόλις τιμᾷ καὶ γεραίρει τὴν μνήμην τῶν πολιτῶν ἐκείνων, οἵτινες εἴτε ὄλικῶς εἴτε πνευματικῶς συντέλεσαν εἰς τὸ νὰ τεθῶσιν αἱ βάσεις τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς προόδου αὐτῆς. Ἄλλαι νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἠτύχησαν νὰ ἀποκτήσουν τέκνα

ἐλευθεριώτατα προσενεγκόντα πλουσιῶς ὑπὲρ τῆς φύλης αὐτῶν γενετήρας, ἦτις τιμῶσα τὴν μνήμην αὐτῶν μὲ στεφάνους δόξης καὶ τιμῆς ἔσπεψεν ἀνακηρύξασα εὐγνωμόνως αὐτοὺς εὐεργέτας. Ἡ Ρόδος δ' αὖτως, ὑπὸ διαφορετικῆς ὄλως ἀναπτυσσομένη συνθήκας ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις καθυστέρησε ἐν τε τῇ πνευματικῇ καὶ τῇ ὄλικῇ σταδιοδρομίᾳ, μόλις δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἠτύχησε νὰ τύχη παρὰ τῶν τέκνων τῆς τῆς δεούσης περιδιάλψεως καὶ ἰδία

παρὰ τῶν ἀοιδίμων ἀδελφῶν Παύλου καὶ Νικολάου Καζούλλη, περὶ τοῦ πρώτου τῶν ὁποίων σύρμενον ἐνταῦθα τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς εἰς μνημόσυνον εὐσεβῆς καὶ τελούντες φόρον

εὐγνωμοσύνης πρὸς ἄνδρα ἐξόχως χρήσιμον φανέντα εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ.

Παῦλος Καζούλλης, ἐκ μεγάλης ἐν Ρόδῳ οἰκογενείας, ἐγεννήθη τῷ 1832. Διανύσας τὰ ἐγκύκλια μὲθιμάτα ἐν Ρόδῳ καὶ μὴ εὐρίσκων στάδιον ἐνεργείας καὶ δραστέως ἐν αὐτῇ ἀπῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐν θάσυνετωρισθεῖς μετὰ τοῦ αὐταδέλφου αὐτοῦ Νικ. ἀνέπτυξε μετ' αὐτοῦ δραστηριότητα ἔκτακτον καὶ οὕτως ὑπ' ἀμφοτέρων ἐπετεύχθη ἡ συμπηχθῆ μέγας τῶν Ἀδελφῶν Καζούλλη ὁ ἐμπορικὸς οἶκος μὲ πίστιν ἀπεριόριστον καὶ φήμην ἀγαθοτάτην. Πνεῦμα ἐπιχειρηματικόν, δραστηριότης ἔκτακτος καὶ θέλησις ἀκατάβλητος ἐχωρακτήριζον τὸν Παῦλον Καζούλλην, ὑπὸ τὴν φαινομενικὴν δὲ σοβαρότητα ἐκρύπτετο καρδιά χρησιανικὴ καὶ φιλόφρων ἀποστέργουσα τὴν ἐγωϊστικὴν καὶ θορυβώδη εὐποιάν. Ἡ θερμὴ ὑποστήριξις, ἣν παρεῖχον οἱ Ἀδελφοὶ Καζούλλη εἰς τοὺς Ροδίους νέους, αὐτοὺς ἐκάστοτε προτιμῶντες εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῶν, προσεπόρισεν αὐτοῖς σεβασμὸν καὶ ἐκτίμησιν γενικὴν ἐν Ρόδῳ. Ἀποθνήσκων ὁ ἀοιδίμος Παῦλος δὲν ἐπελάθετο τῆς πατρίδος αὐτοῦ μεγάλην μερίδα τῆς περιουσίας αὐτοῦ διαθέσας ὑπὲρ αὐτῆς. Οὕτως ἐκληροδότησεν αὐτῇ τεσσαράκοντα χιλιάδας φράγκων πρὸς ἴδρυσιν καὶ συντήρησιν παρθενωγαγείου ἐν Ρόδῳ φέροντος τὴν ἐπωνυμίαν «Καζούλλειον», καὶ ἑτέρας πενήκοντα χιλιάδας ὅπως ἐκ τῶν τόκων ἀποστέλληται εἰς τῶν ἐπιμελεστέρων καὶ ἠθικωτέρων νέων Ροδίων πρὸς ἐπιστημονικὴν ἐκπαίδευσιν.

Δικαίως ἄρα οἱ Ροδιοὶ εὐγνώμονες τιμῶσι τὴν οἰκογένειαν Καζούλλη, ἥς δύο μέλη Παῦλος καὶ Νικόλαος χουσοῖς καὶ ἀνεξίτηλοι γραμμασιν ἐνεγράμψαν εἰς τὰς χουσοῖς τῆς ἱστορίας τῆς Ρόδου δέλτους.

Δ. Α.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΣΑΜΙΩΝ *

Σκότος βαθύ καλύπτει τὰ εἰς προϊστορικοὺς χρόνους γεγονότα ἐν Σάμῳ, καὶ πλείστοι μῦθοι ἐν σχέσει πρὸς ταῦτα παρὰ διαφόροις ποιηταῖς καὶ πεζογράφοις εὐρηται ἀναιροῦντες ὁ μὲν τὸν ἕτερον, εἰς τρόπον ὥστε καθίσταται πολὺ δυσχερὴς ἡ ἀνεύρεσις πραγματικῶν περιστατικῶν ἐχόντων ὅπωςδήποτε ἱστορικὴν τινα ὑπόστασιν.

Οὕτω πολλαὶ ἀλληλοσυγκρούμεναι γῶμαι ὑπάρχουσι περὶ τοῦ πρώτου βασιλέως ἢ οἰκιστοῦ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐποχῇ, καθ' ἣν διὰ τῆς μεταναστεύσεως τῶν κατὰ τόπους Ἑλληνικῶν λαῶν ἤρχίζον πηγνύμεναι αἱ Ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς φυτῶρια τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ θανασιαῖως ἀργότερον μεγαλουργήσαντος.

Ἄν πιστεύσωμεν τὸν Ἀπολλόδορον ἐβασίλευε τότε τῆς Ἀρκαδίας ὁ Λυκούργος κεκτημένος σύζυγον τὴν Εὐρυνόμην, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Σαμίων, ὁ Ἀργαῖος.

Φύσις ζωηρὰ καὶ ριψοκίνδυνος ὁ Ἀργαῖος δὲν ἠνέχθη ἐπὶ πολὺ τὴν δεσποτείαν τοῦ πατρὸς καὶ ἡμέραν τινὰ φεύγων τὴν ὄργην αὐτοῦ, ὃν ἐξώργισε, παρέλαθε ὁμάδα Ἀρκαδῶν καὶ ἀπελθὼν ἐγκατέστη εἰς Κεφαλληνίαν. Τὴν νῆσον ταύτην ἐπωνόμασε Σάμην ἐκ τῆς ἐν Ἠλιδὶ ὁμωνύμου πόλεως.

Ἐπὶ πόσον διέμεινεν ὁ Ἀργαῖος ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ πατρίδι!

* Πολλὰς περὶ Σάμου ἱστορικὰς πληροφορίας δύναται τις νὰ συλλέξῃ ἀναγιγνώσκων τὰ «Σαμιακὰ» ἔξιόλογον συγγραφήν τοῦ ἀειμνήστου Ἐπιφανεῖου Σταματιάδου, ὅστις γράφων ὑπεσημείου καὶ πᾶσαν παραπομπὴν εἰς συγγραφεῖς πρὸς αὐτὸν προστρέχων δύναται τις πλείστας ἱστορικὰς μαρτυρίας περὶ τῆς πατρίου ἱστορίας νὰ συλλέξῃ.

είνε άγνωστος, φέρεται δὲ μόνον ὅτι θελήσας νὰ ζητήσῃ συμβουλὴν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν ἔλαβε τὸν ἐξῆς χρησμόν:

Ἄγκαι· εἰς κλίαν νῆσον Σάμον ἀντὶ Σάμης σε
οἰκίξειν κελουαι, Φυλλὰς δ' ὀνομάζεται αὐτή.

Τὴν συμβουλὴν ταύτην τοῦ θεοῦ ἀκολουθῶν ὁ Ἄγκαϊος παρέλαβε τοὺς Ἀρκάδας του καὶ μετ' αὐτῶν πολλοὺς Κεφαλήνας, εἰς οὓς προσετέθησαν κατὰ τὴν πορείαν καὶ ἄλλοι Στερεοελλαδίται καὶ ἰδίᾳ Ἀθηναῖοι καὶ Χαλκιδεῖς ἀποίκους καὶ συνώκισε τὴν νῆσον Σάμον, Φυλλίδα τότε ὀνομαζομένην ἐκ τῆς πυκνότητος τῶν δασῶν τῆς, ἧς καὶ ἐκηρύχθη βασιλεὺς.

Ὁ Ἄγκαϊος διακεκριμένος ἤδη μεταξὺ τῶν βασιλέων καὶ ἡρώων τῆς ἐποχῆς του ἐπιβλήθεις ὅθεν εἶχε διέλθει διὰ τῶν ἡρωϊκῶν του πράξεων καὶ τῆς εὐγενείας τοῦ βασιλικοῦ του χαρακτήρος, ἐκλήθη νὰ μετάρχη τῶν κινδύνων τῆς εἰς Κολχίδα ἐκστρατείας πρὸς ἀρπαγὴν τοῦ χρυσοῦ δέρατος. Ὁ βασιλεὺς τῆς Σάμου διεκρίθη μεταξὺ τῶν συναγωνιστῶν του ἐν τῇ στρατείᾳ ταύτῃ καὶ ἐνταίθις περὶ τὰ ναυτικὰ καὶ τὴν στρατιωτικὴν τέχνην ἀνεδείχθη ὡς πρῶτος μεταξὺ αὐτῶν εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς εὐφυχίας, γενόμενος ὁ σωτὴρ τῶν Ἀργοναυτῶν ὅτε φρουρηθέντος τοῦ κυβερνήτου τῆς Ἀργοῦς ἀνεκηρύχθη τοιοῦτος ὁμοφώνῳ πάντων γνώμη. Ἡ ἐπικρατοῦσα τότε τῶν θαλασσῶν ἄγνοια συνετέλει νὰ διατελοῦσιν ἀπέλπιδες οἱ ἐπανακάμπτοντες εἰς τὰ ἴδια Ἀργοναῦται, μόνος δὲ ὁ Ἄγκαϊος ἐνεψύχου καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτούς, μέχρις ὅτου δεξιῶς διευθύνας τὸ πλοῖον ἐπανήγαγε αἰσίως τοὺς ἥρωας εἰς τὰς πατρίδας των.

Ἐπανακάμψας ὁ βασιλεὺς εἰς Σάμον ἠσχολήθη εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων τῆς ἀριστοστάτου πολιτείας του καὶ διαγνοὺς τὸ γόνιμον καὶ εὐφορον τοῦ ἐδάφους παρῴρμησε τοὺς κατοίκους εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ τὴν εἰς τὰ γεωργικὰ ἔργα ἐν γένει ἐπίδοσιν.

Ἡ δραστηριότης τοῦ Ἄγκαϊοῦ, θέλοντος νὰ παράσχῃ ἑαυτὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἀρχομένους, ἀπέκλειε πᾶσαν μετριότητα, βαρέως δὲ κατεπόνει τοὺς καλλιεργητὰς τῶν ἰδίων αὐτοῦ κτημάτων, μετ' ὧν, κατὰ τὰ ἔθῃ τῆς τότε ἐποχῆς, συναίργαζετο καὶ συνεπόνει.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τοῦ βίου τοῦ Ἄγκαϊοῦ σώζεται ἡ ἐξῆς περιέργος μαρτυρία τοῦ Ἀριστοτέλους παρὰ τῷ σχολιαστῇ Ἀπολλωνίου τοῦ Ροδίου, ἐνδεικτικὴ τοῦ μοιρολατρικοῦ τῶν προγόνων ἡμῶν χαρακτήρος:

Ἡμέραν τινα αὐστηρῶς συμπεριεφέρθη ὁ βασιλεὺς πρὸς δυστροπον δούλον, καταγινόμενον εἰς τὴν φύτευσιν ἀμπέλου, ὅστις μὴ τι πλέον δυνάμενος κατηράσθη σιγαλὰ τὸν κύριόν του νὰ μὴ προλάβῃ νὰ πῆ οἶνον ἐκ τῆς φυτευομένης ἀμπέλου.

Ὁ Ἄγκαϊος ἤκουσε μὲν αὐτοῦ ἐθεώρησεν ὁμῶς ὅπως ἀνάξιον τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ἀξιοπρεπειᾶς καὶ γενναιότητος νὰ τιμωρῆσθαι τὸν ὑβριστὴν· ἀλλ' ἐπεφυλάχθη καὶ ἐπιστάντος τοῦ χρέου τοῦ πρυγῆτου ἔβηλε σταφυλὰς ἐκ τῆς ἀμπέλου ταύτης καὶ συσκευασάμενος ποτήριον οἴνου ἐκάλεσε τὸν καταρασθέντα δούλον, πρὸς ὃν μετ' ἀγαθότητος μειδιῶν εἶπε· «Ἐτι ζῶ καὶ ὁ καρπὸς ὄριμος γέγονε καὶ ἤδη μέλλω πιεῖν· ὄρας γὰρ τὸν οἶνον ἐν τῇ κύλικι.»

Λέγων δὲ ταῦτα καὶ ἀτενίζων τὸν περιδεῆ θεράποντα ὕψωσε τὸ ποτήριον διὰ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὰ χεῖλη, ὅτε αἰφνης ἄγγελος δραμαῖος εἰσρομᾶ εἰς τὰ βασιλικὰ δώματα καὶ ἀσθμαίνων διηγείται ὅτι κάπρος ἄγριος κατελθὼν ἐκ τοῦ ὄρου λυμαίνεται τοὺς ἀγροὺς καὶ σπείρει τὸν τρόμον εἰς τὴν πεδιάδα.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ βασιλεῖς προίσταντο τῶν κινδύνων πρῶτοι εἰς ἀποσῆσθαι αὐτῶν ἐπερχόμενοι καὶ τελευταῖοι ἀποχωροῦντες. Ὁ Ἄγκαϊος ὅθεν εἰς τὸ ἀπρόοπτον τοῦ ἀγγέλματος ἀφῆκε τὸ ποτήριον νὰ ἐκφύγῃ τῶν χειρῶν του καὶ καλέσας παρ' ἑαυτῶ τοὺς τοξότας αὐτοῦ καὶ κυνηγοὺς ἐξῆλθεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ θηρίου. Ἀλλὰ . . . δὲν ἐπανήλθε πλέον λαθῶν κατὰ τὸ κύνῃγιον πληγὴν θανάσιμον.

Οὕτω μοιραῖως ἐπληρώθη ἡ κατάρα τοῦ δούλου καὶ ἐκ τῆς σατανικῆς αὐτῆς συμπτώσεως προῆλθε τὸ λεγόμενον: «πολλὰ μετὰ ξὺ πελεῖ κύλικος καὶ χεῖλος οὐκ ἄκρου», οὕτινος εἰς πᾶσαν παρεμφερῆ περίπτωσιν συχνὴν ποιοῦνται ἔκτοτε χρῆσιν.

Σάμος.

ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Μ. ΠΥΡΓΙΟΥ

Δέν τόν φωτόυν τὸ νεῖδ' ποῦ φεύγει	Τώρα τὰ μύρα τους ξανοίγω
Δέν τόν φωτόυνε ποῦ πηγαίνει,	Τὰ χρώματα τὰ μαγεμμένα!
Τὸν ἀποχαριετοῦν μονάχα	Σὺ μὲ νεκρὸς παγαίνεις σάσκες
Λίγοι του φίλοι δακρυσμένοι,	Κι' αὐτὰ βυζαίνουν ἀπὸ σένα.

Κ' ἡ μαυρισμένη του μανοῦλα	Ἔβλε καθένα ποῦ φωτόνει,
Ποῦ ἕνα ἕνα τὰ παιδιὰ της,	Γλυκεῖα μιὰ ὑπαρξὶ θαμμένη,
Στὸ ἴδιο ἀγύριστο ταξεῖδι:	Ἢ εὐωδιά τους μιὰ ψυγούλα
Εἶδε νὰ φύγουν μακριὰ της!	Ὅπου 'ς τὸν Πλάστη ἀνεβαίνει...

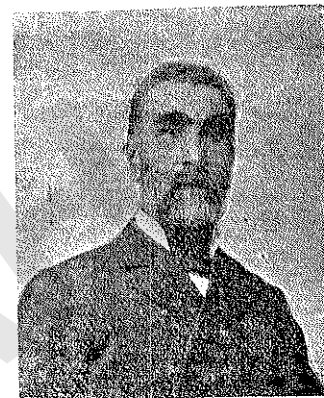
Σειρά, σειρά σὲ πέντε ἄλλους	Τὸ νεῖδ' ποῦ φεύγει 'ς τὸ ταξεῖδι
Ἔνα σταυρὸ ἀκόμα βάζει:	Μὴ τὸν φωτᾶτε ποῦ πηγαίνει.
Καὶ τὴν καρδιά της σταυρωμένη	Θὰ τὸν ἰδῆτε σὰν λευλοῦδι
Ἀκόμη μιὰ φορὰ κυττάζει....	Ἀπὸ τὸ χῶμα νὰ βλασταίνει.

Τώρα τὸ νοιώθω μαῦρο χῶμα	Κι' ἐκεῖ σὲ κάθε ἀρογιάλι
Γιατὶ χροτοῦς ἀνθοῦς φωτόνεις.	Ποῦ ποιητὴς ἐτραγουδοῦσε
Γιατὶ 'ς τὴν ἀγαρή σου ὕψη	Ἐκεῖ σὲ κάθε κορκοβοῦδι
Χρόστο δροσολουστο ἀπλώνεις.	Ποῦ κυνηγὸς γοργὰ πατοῦσε,

Θὲ νὰ σκαρπίζεσαι, νὰ σβύνῃ
Ἢ εὐωδιά σὰν τὴ ζωὴ του
Καὶ 'ς τὰ οὐράνια θάναθαίνῃ,
Ὅποις ἀνέβηκε ἡ φυγὴ του.

27]5]1904.

ΕΛΕΝΗ Σ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ

Ἐξέχουσα ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν πολιτικὴ φυσιογνωμία διενθύνων ἀπὸ δεκάδων ἤδη ἐτῶν τὴν νῦν κυβερνώσαν πολιτικὴν μερίδα ἐν Σάμῳ. Ἐξ ἐντίμου καὶ εὐπόρου ἐκ Καρλοβασίων καταγόμενος οἴκου ἀναφαίνεται εἰς τὰ πολιτικὰ τῆς νήσου πράγματα ἀπὸ τοῦ 1867 ὅτε ἐξελέγη Πληρεξούσιος τοῦ δήμου Ν. Καρλοβάσου. Δύο ἔτη μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν ὁ Χατζηγιάννης εἰς τὴν Συνέλευσιν ἠγούμενος πάντων τῶν πληρεξουσίων τοῦ τι. Καρλοβάσου ἀναγνωρισθεὶς ἔκτοτε ὡς ὁ ἰσχυρότερος τῶν ἐν Σάμῳ πολιτενομένων καὶ ἀνακηρυχθεὶς ἀρχηγὸς τῆς διαρκῆς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἰσχυρᾶς καὶ σήμερον πλειοψηφούσης πατριωτικῆς μερίδος. Πολλάκις ἐξελέγη Πρόεδρος Συνελεύσεων καὶ Βουλευτῆς, ἀπὸ τινων ὁμῶς ἐτῶν ἀρκεῖται εἰς τὴν ἐν τῇ Συνελεύσει θέσιν ἀρχηγοῦ μερίδος ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην ἐμπνέων καὶ νοουθετῶν τοὺς πολιτικούς του φίλους.

Εἰς τὸν στενὸν τοῦτον χρόνον δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀναπτυχθῇ τὸ μέγα πολιτικὸν ἔργον τοῦ Χατζηγιάννη. Ἡ ἀδέκαστος ἱστορία ἐν τῷ μέλλοντι ἀποδίδουσα τὴν ἑαυτοῦ ἐκάστῳ θὰ ἀναγοράῃ εὐφύημος τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρκαταβόντος τὴν Σάμον ἐ-

ρειπίων σχεδόν σωρόν και άναμορφώσαντος αυτήν και οργανώσαντος πάντας τούς κλάδους των διαφόρων υπηρεσιών, έφ' όσον αυτόν δυνατόν και έφ' όσον επέτρεπον αι περιστάσεις και αι άπέλειαι του παρ' ήμιν πολιτικού συστήματος.

Ίσχυόντος του Χατζηγιαννικού κόμματος ψηφισθήσαν νομοθετήματα θέσαντα εις κανονικήν τροχιάν, διοίκησιν, δικαστήρια, Μονάς και εκπαιδευσιν, έπ' αυτού ένομοθετήθη τó νέον σύστημα τó διέπον τέ οικονομικά της νήσου, επί των ήμερών του Χατζηγιάννη έδόθη ευρεία προστασία εις τó Έμπορίον και την Βιομηχανίαν και ανεπτυχθή ή συγκοινωνία της νήσου, πανταχού αυτής επετελέσθησαν δημόσια έργα εγκαθιδρύθη ή τηλεγραφική μεταξυ Βαθέος-Καρλοβασίων συγκοινωνία και συνεδέθησαν πάντες οι δήμοι της Σάμου δια γραμμών τηλεφωνικών, επαγωγής ή τάξης και ή ήσυχία, επελύθησαν διάφορα του τόπου μεγάλα ζητήματα, ως τó τελωνειακόν, προς τó συμφέρον αυτού και έν γενεί πάν ότι αγαθόν κέκτηται σήμερα ή Σαμιακή πολιτεία.

Τόν Χατζηγιάννην χαρακτηρίζει ή ψυχραιμία και ή άπάθεια κατά τās δεινάς πολιτικάς περιστάσεις, ή όπομονή αυτού και τó άμνηστικόν και μετά βιωσιμότητας υπό των αντιπάλων αυτού επιδέσεις ή επιμονή, μεθ' ής βαίνει εις την προαγωγή των σχεδίων του και ή θαυμαστή του πνεύματος διαύγεια, μεθ' ής κρίνει τά διάφορα του τόπου ζητήματα.

Ο Χατζηγιάννης, ως αρχηγός μερίδος εινε και τó μάλλον άκάματον δραστήριον και τολμηρόν αυτού μέλος. Αύτός κατά τās παραμονάς εκλογών άλληλογραφεί προς τούς ανά τούς δήμους της νήσου πολιτικούς του φίλους διεξάγων τó πλείστον μέρος της έκλογικής εργασίας βοηθούμενος υπό των εμπίστων αυτού συνεταίρων και φίλων Γ. Κ. Νικολάου και Έμμ. Βλιάμου. Τó γραφείόν του εινε τó κέντρον πάσης πολιτικής ένεργειας και έν εποχή πολιτικών θυσελών βλέπει τις τόν ηλικίας 74 έτών γηραιόν αρχηγόν καθιστάμενον χαλύβδινον έν τή άνοτη, επί ώρας γραφοντα, δίδοντα οδηγίας, συζητούντα, διατάσσοντα, έν πάσι επιβαλλόμενον διά της άκαταβλήτου αυτού ένεργητικότητας. Επί πάσι τούτοις ό Χατζηγιάννης εινε την ψυχρήν άγαθώτατος και ό χρηστότατος των πολιτευτών, ούδέποτε εκδικείται, τοίς δέ φίλοις αυτού συνιστά άείποτε μετριοπάθειαν και ψυχραιμίαν. Έν τώ διαπύρῳ αυτού ζήλω νά εργασθῆ υπέρ της

πατρίδος του πολλάκις έτεινε χείρα συνεργασίας εις τέως άμειλίκτους αυτού αντιπάλους, μεθ' ών ύστερον ειλικρινώς συνειργάσθη.

Άληθή παντοδυναμίαν κέκτηται έν τώ δήμῳ Ν. Καρλοβάσου. Ούδέποτε έν αυτό ψηφοθηρεί, αλλά πατήρ αυτός και δημιουργός της πόλεως, ήν από μικρού και νοσηρού χωρίου μετεσχημάτισεν εις ώραιότατην πόλιν υπό έποψιν ρυμοτομίας και διακοσμήσεως, λατρεύεται υπό των συμπολιτών του, πάσαι δέ αι των πρό μικρού αναφυνέντων έν τώ δήμῳ τούτῳ αντιπάλων του υπεράνθρωποι ένεργειαί τείνουσιν εις τó νά διαθέσωσιν επί χιλίων αυτόθι ψηφοφορούντων δεκάδας τινάς μαύρων ψήφων έναντίον του.

Άδιασπάστως συνδεδεμένος μετά των συμπολιτών αυτού Γ. Νικολάου, Χρ. Μανταφούνη και Έμμ. Βλιάμου ένεργεί συγχρόνως ευρυτάτας έμπορικάς και βιομηχανικάς εργασίας συγκεντρών μετά των συνεταίρων του πάσαν την βιομηχανικήν και έμπορικήν του Τμήματος Καρλοβασίων κίνησιν. Επιθυμίων νά φαίνηται πάντοτε εις τόν δήμόν του χρήσιμος μετά των δύο πρώτων, και ίδια των τριών δαπάνη, έπεσκεύασε την Πορφυριάδα Σχολήν, έξ ιδίων δέ δαπανών έκτισε τó Χατζηγιάννειον Παρθεναγωγείον, καλλιμάγαρον κτίριον δαπανήσας 50,000 φράγκα. Τῆ ένεργεία αυτού και των φίλων του ιδρύθη τó αυτόθι δημοτικόν φαρμακείον, έξ ού αντί μικράς φορολογίας προμηθεύονται οι κάτοικοι δωρεάν τά φάρμακα, λειτουργεί μουσική σχολή μετά σώματος ψάλαρμονικής και έν γενεί υπό την πρωτοβουλίαν αυτού και των προμηθευέντων φίλων του μετεβλήθη τó Νέον Καρλόβασι εις την ώραιότατην πόλιν της νήσου. Άλλά τó ένδιαφέρον του Χατζηγιάννη έν σχέσει με τó τμήμα του στρέφεται ίδια υπέρ του λιμένος, ή κατασκευή του οποιού άπησχόλησεν επί πολλά έτη αυτόν, άλλ' ή συντέλεσις του επέτιχε νά αναπτύξη πολλαπλασιώς τó έν Καρλοβασίσις έμπορίον και την βιομηχανίαν.

Σύραντες εκ σεβασμού προς τόν άνδρα τās όλίγας ταύτας γραμμάς γνωρίζομεν ότι θέλομεν προσκρούσει εις την έγνωσμένην αυτού μετριοφροσύνην, επιθυμούντος άθόρουβον εργασίαν, άλλ' έίχομεν καθήκον νά γνωρίσωμεν εις τούς άναγνώστας ήμών την άρρενωπήν φυσιογνωμίαν πολιτικού άνδρός επιβουλευέντος δράντος έν Σάμῳ έπ' αγαθῷ αυτής και συνδεδεομένου άδιασπάστως τó όνομά του μετά της ιστορίας των τελευταίων χρόνων της νήσου.

Μικρά Ιστορικά σημειώματα.

Η ΚΛΙΝΗ

Ἡ κλίνη εἶνε τὸ σύμβολον τῆς ζωῆς. Ὁ Μωυσαῖος εἶπεν: «Εἶνε ἡ θύρα ἢ ὅποια κλείει τὰ πάντα, ἀπὸ προηγουμένως ἤνοιξε τὸν κόσμον. Ἐν αὐτῇ γεννώμεθα καὶ ἐν αὐτῇ ἀποθνήσκουμεν».

Ἡ κλίνη εἶνε ὁ μυθικὸς σύμβουλος μας· γνωρίζει τὰς τέψεις καὶ τὰς θλίψεις μας· εἶνε τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον ἐπιπλὸν τῆς οἰκίας, ὁ δὲ Νόμος σέβεται καὶ προστατεύει αὐτήν. Τὰ πάντα κατὰσχει ὁ δικαστὴς κλητῆρ ἐκτὸς τῆς κλίνης.

Ἀπὸ τοῦ σώρου τῶν ξηρῶν φύλλων τοῦ ἀρτιγενοῦς κόσμου μέχρι τῆς συγχρόνου εὐμαρείας, ἡ κλίνη ὑπέστη βραδείας μεταμορφώσεως· ἕκαστος λαὸς ἐτροποποίησεν αὐτήν συμφώνως πρὸς τὰ ἔθιμά του.

Αἴγυπτος. Τὰ μνημεῖα αὐτῆς, ἀπὸ 4000 ἐτῶν χρονολογούμενα, μᾶς παρέχουν ὑποδείγματα τῶν ἀρχαιοτέρων γνωστῶν κλινῶν μὲ σχήματα δικυβίων ζώων, ἀετῶν, λεόντων ἢ κεμηδῶν· πρὸς τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς ὑπῆρχε ζύλινον ὑποστήριγμα, οἱ δὲ πόδες ἀνεπαύοντο ἐπὶ τῶν ὀπίσθιων τοῦ ζώου, τοῦ ὁποῖου ἡ οὐρά ἀνεστραμμένη ὑπεβάσταζε κωνωπίον.

Ἀσσυρία. Οἱ Χαλδαῖοι, οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Φοίνικες, οἱ Μῆδοι, οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Ἑβραῖοι παρεδέχθησαν τὴν Αἴγυπτιακὴν κλίνην, τροποποιήσαντες αὐτήν κατὰ τι. Ἐκ παρχαδύσεων διατηρεῖται ἡ ἀνάμνησις τῆς θυμαστικῆς κλίνης τοῦ Σολομῶντος, ἐκ κέδρου τοῦ Λιβάνου κατεσκευασμένης, πεποικιλμένης δὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

Ἑλλάς. Ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς κατεσκεύασεν μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας κλίνην ἐκ κορμοῦ ἐλαίας, αἱ μετὰ τῆς Ἀσίας ὁμῶς ἐπικοινωνοῦσι τῶν Ἑλλήνων ἐθελτίωσαν κατὰ πολὺ τὴν ἀπλότητα τῶν ἐλληνικῶν κλινῶν. Τὰ ἑλληνικὰ ἀγγεῖα καὶ ἀρχαῖα κύπελλα μᾶς παρέχουσιν πλήθην ἀναγλύφων παριστάντων κλίνας μετὰ λεπτῶν ζωγραφημάτων περιεικοσμημένας διὰ βραχυτίμων ὑφασμάτων μετὰ στρωμνῶν καὶ προσκεφαλαίων.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἰδίως οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ Περικλέους καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῆς πόλεως των προσέδιδον μεγάλην σημασίαν τόσον εἰς τὴν κλίνην, ἄνωθεν καὶ πέραξ τῆς ὁποίας ἔθετον πᾶν ὅ,τι ὠραῖον καὶ καλλιτεχνικόν καὶ ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὴν ψυχὴν, ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐν ᾧ αὐτὴ ὑπῆρχε δωμάτιον κοσμοῦντες αὐτὸ διὰ παντοίων κομφοτεχνημάτων ἰδίως δὲ δι' ἀγαλμάτων τελείων καὶ συμμετρικῶν· καὶ ταῦτα τάντα ἐπειδὴ ἐφρόνουσι ὅτι τὸ περιβάλλον ἐξήσκει σπουδαίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν συζύγων διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ὅτι μετεβιβάζοντο εἰς τὰ τέκνα καὶ ἐλάμβανον σάρκα, οὕτως εἶπεν, κληρονομικῶς αἱ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἀποτυπούμεναι καλλιτεχνικαὶ εἰκόνες.

Ρώμη. Οἱ Ρωμαῖοι διατήρησαν τὴν κομψότητα τῆς ἑλλ. κλίνης. Ὁ σκελετὸς ἐκ μετάλλου συνήθως, ἐνίοτε δ' ἐκ ξύλου ἐπὶ τοῦ ὁποῖου προσηρμόζοντο τμήματα ἐλέφαντόδοντος ἢ χρυσοῦ, ἐστηρίζετο ἐπὶ ποδῶν καλλιτεχνικῶς ἐξειργασμένων. Ἡ στρωμνὴ, ἥτις κατ' ἀρχαίαν ἦτο ἀπλοῦς σάκκος ἀχυροστρωμνῆ, ἐπληρώθη βραδυτέρον διὰ τῶν ἀπαλοτέρων υλίκων, πρὸ πάντων δ' ἐπέζητοῦντο τὰ πύλα τῶν γυνῶν τῆς Γερμανίας. Ὁ Πίλιογαβάλος ἐξέλεγε τὰ λεπτὰ πτερὰ τὰ ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν περδικῶν. Ἐννοεῖ τις τὴν πολυτέλειαν τῶν κλινῶν τούτων ἀναλογιζόμενος ὅτι οἱ Ρωμαῖοι ἀνεπαύοντο ἐπ' αὐτῶν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, μεταχειριζόμενοι αὐτὰς καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος ἀκόμη.

Μεσαιῶν. Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τοῦ μεσαιῶνος, αἱ

κλίνας κατασκευάσθησαν κατά την ρωμαϊκήν παράδοσιν, πάντοτε σχεδόν μετάλλιναι και ὀλίγον ὑψωμέναί πρὸς τὸ μέρος τοῦ προσκεφαλαίου. Κατὰ τὸν Ι΄ αἰῶνα ἀναφαινεται ἡ μεγάλη χλιδὴ τῶν κλινῶν. Τὰ χειρόγραφα ἀναπαριστῶσιν αὐτὰς κεκαλυμμένας διὰ χρυσῶν κοσμημάτων, ὑπερκείμενα δ' αὐτῶν παραπετάσματα, συγκρατούμενα ὑπὸ ὀριζοντίων ἀναρτήρων ἢ ὑπὸ οὐρανῶν ἐπὶ στύλων ἐρειδομένων.

ΙΓ΄. Αἰῶν. Αἱ κλίνας τοῦ ΙΓ΄ αἰῶνος ἦσαν χαμηλαὶ συγκείμεναι συνήθως ἐξ εἰδούς τινὸς κιγκλιδωτοῦ τεθειμένου ἐπὶ τεσσάρων ποδῶν μετὰ διανοίγματος ἐπὶ μιᾶς τῶν πλευρῶν δι' οὗ εἰσεχώρει τις εἰς τὴν κλίνην.

ΙΔ΄. Αἰῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ προσοχὴ ἐστράφη περὶ τὰ παραπετάσματα καὶ τὰ κλινωσκεπάσματα. Ὁ συρμός κατόπιν καθιέρωσε τὰς ἐξ ἀραχνουφοῦς μετάξης σκέπας καὶ τὰς χρυσᾶς σινδόνας ἐνίοτε περιερραμένας διὰ σισύρας. Ὁ πλοῦτος τῶν σινδονῶν, τῶν προσκεφαλαίων, τῶν παραπετασμάτων ἠΰξησεν ἐπὶ μᾶλλον κατὰ τὸν ΙΕ΄ αἰῶνα αἱ δὲ κλίνας προσέλαβον ὑπερβολικὰς διαστάσεις μέχρι 3 μέτρων μήκους καὶ 2 πλάτους.

ΙΣΤ΄. Αἰῶν. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἐγένοντο γνωσταὶ αἱ ὠραιότεραι κλίνας. Κατασκευάζοντο ἐκ ξύλου κέδρου ἢ ἐβένου, θαυμασίως γεγλυμμένων, ἐτοποθετοῦντο ἐπὶ μεταξοφάντων ταπήτων, εἶχον δὲ οὐρανοὺς ὑποβασταζομένους ὑπὸ στηλῶν ἀποτελουσῶν μέρος αὐτῆς τῆς κλίνης. Ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Κλισῦ, ἐν Γαλλίᾳ, ὑπάρχει τοιαύτη τις κλίνη λίαν ἀξιοπερίεργος.

ΙΖ΄. Αἰῶν. Ὁ Λουδοβίκος ΙΔ΄ εἰσάγει πρῶτος αὐτὸς τὸν συρμὸν νέας πολυτελοῦς κλίνης καταφόρτου ἐκ βαρυτίμων ὑφασμάτων, κεντημάτων καὶ κροσσῶν. Ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰσάγεται ἡ Βασιλική, ἡ Ἰταλική, ἡ Ρωμαϊκὴ παστάς. Ἡ κλίνη ὡς πάντα τ' ἀντικείμενα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης προσποκοῦν ὅλην τὴν ἀναλαμπὴν τῆς μεγαλοπρεπειᾶς τοῦ Ἡλίου—Βασιλέως.

ΙΗ΄. Αἰῶν. Αἱ κλίνας προσλαμβάνουν διάφορα σχήμα-

τα· ἡ ποικιλία τῆς Ἀντιβασιλείας διαδέχεται τὸ πομπῶδες τοῦ Μεγάλου Βασιλέως. Μυρίων εἰδῶν κλίνας ἀναφαινονται ἢ ἀγγελικὴ κλίνη μετ' οὐρανοῦ καὶ παραπετασμάτων, ἢ αὐτοκρατορικὴ μετὰ θόλου, ἢ δουρικὴ κ.λ.π. πάσαι κομψόταται.

ΙΘ΄. Αἰῶν. Ἡ ἐξ ἀνακαρδίου, σφενδάμνου, ἐρυθροξύλου κλίνη προσλαμβάνει σχήματα ἀρχαία. Ὁ συρμός οὗτος ζωογονεῖται ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τὸ Διευθυντήριον καὶ θριαμβεύει ἐπὶ Αὐτοκρατορίας. Οἱ στρατιωτικοὶ ὑπερθέτουσι τῶν κλινῶν αὐτῶν περικεφαλαίαν καὶ τρόπιον, ἐνῶ οἱ ναυτικοὶ καθιέρουσι τὴν κλίνην τασῦ Ποσειδῶνος, μετὰ κυματοειδῶν γλυφῶν καὶ ἄλλων ποικιλιῶν σχέσιν ἐχόντων πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὰ παραπετάσματα πολλαπλασιάζονται μέχρι φορτικότητος.

Τῷ 1840 μόνον ἐπανέρχονται τὰ σχήματα αὐστηρότερα καὶ ἀπλούστερα, ἀλλὰ κακόζηλα. Μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ καθόσον πλησιάζομεν πρὸς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, οἱ κλινωποιοὶ πειρῶνται νὰ συνδυάσωσι τὴν κλίνην πρὸς τὸ οὐλον, τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ ἀτόμου δι' ἧς αὐτὴ ἤθελε χρησιμεύσει.

Σήμερον αἱ ἀνδρικαὶ κλίνας εἶνε ἐκ ξύλου χρώματος βαθέως ἢ καὶ ἐκ σιδήρου μετ' ἡραμμάς ἀπλᾶς, ἀφ' ἑτέρου τῶν νεανίδων κατασκευάζονται ἐκ ξύλων χρώματος ζωηροτέρου, ὡς ὁ σφένδαμνος, τὸ ροδόξυλον κ.λ.π. αἱ δὲ σιδηραὶ τοιαῦται πάντοτε ποικιλλονται διὰ κοσμημάτων.

Ἀπὸ τῆς μεγάλης κλίνης τῆς εὐρείας ὅσῃ καὶ μακρᾷ μετὰ τῶν παχέων αὐτῆς ἐκ μετάξης ἀραχνουφοῦς παραπετασμάτων μέχρι τῆς σιδηρᾶς ἢ χαλκίνης κοιτίδος τῆς στενῆς, σκληρᾶς ἀλλὰ καὶ ὑγιεινῆς ὡς αἱ στρατιωτικαὶ κλίνας Φρειδερίκου τοῦ Β΄ καὶ Ναπολέοντος τοῦ Α΄ ἢ ἐλεγκτῆ ἡμῶν ἐποχῆ προσφέρεται εἰς ἕκαστον τὴν κλίνην τῆς ἀρεσκείας του.

ΓΕΥΜΑ ΚΑΙ ΧΟΡΟΣ

Αναδιφών πρό τινων ἐτών τὰ ἀρχεῖα τοῦ αὐοιδίμου Γερασίου Σβορώνου πάππου τοῦ ἐτέρου ἐκ τῶν διευθυντῶν τοῦ παρόντος Ἡμερολογίου ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη διατελέσαντος ἐν Σάμῳ Ὑποπροξένου τῆς Ρωσσίας, εὔρον μεταξύ ἄλλων πολυτίμων ἐγγράφων καὶ ἐπιστολὴν τοῦ πατρὸς μου πρὸς ἐκείνον ὑπὸ ἡμερομηνίας 18 Ἰανουαρίου 1832 ἐν ἣ μεταξὺ ἄλλων ὑπῆρχον καὶ αἱ ἐξῆς φράσεις.

“Πρὸ ἡμερῶν ἐδόθη τραπέζι καὶ μπάλος ἐκ μέρους τῶν Χίων εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἐμετέρου κυρίου Μαντζαβίνου, ὅπου εὐρέθησαν ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ τὰ σημαντικώτερα τοῦ γένους μας ὑποκείμενα. Ἐστάλην ἐκ μέρους τῆς Πόρτας μουσική ἥτις διήρκεισεν ὅλην τὴν νύκτα.”

Αἱ τοιαῦται φράσεις θὰ ἐνέβαλον εἰς πειρασμὸν οἰονόηποτε ἱστορικὸν καὶ ἰδίως ὁμοεθνή. Ἀνομολογῶ, ὅτι τὴν ἐπιτροπὴν αὐτοῦ ὑπέστην καὶ ἐγώ, διότι ὁ γράφων ἦτο πατήρ μου, ἐπὶ ἡμέρας δὲ ἠσθάνομην τοὺς νυγμούς αὐτῆς. Προσεπάθησα ἐπὶ πολὺ ἀλλὰ προσέκρουσα εἰς δυσχερείας ἀνυπερβλήτους, διότι δὲν εἶχον πρὸ ἐμοῦ οὐδεμίαν μελέτην ἐπὶ τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς Χίου σχετικὴν πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο. Ἐνθ' ἐταλαντεύομαι, μοὶ ἐπήλθεν αἰφνης ἡ φωτεινὴ ἰδέα νὰ ζητήσω πληροφορίας πρὸς τῆς μητρὸς μου, ἥτις γεννηθεῖσα ἐν Κων)πόλει καὶ θυγάτηρ τοῦ Ν. Μαντζαβίνου ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ὁποίου ἐδόθη τραπέζι καὶ μπάλος ἦτο ἡ μόνη κατάλληλος νὰ με διαφωτίσῃ. Ἐπέτυχον ἡ ἐξαισιὰ μνήμη τῆς με ἀπήλλαξε τῶν δυσχερειῶν καὶ χάρις εἰς αὐτὴν δύναμαι καὶ εὐπροεπῆς νὰ φανῶ ἀπέναντι τῆς εὐγενοῦς προσκλησεως καὶ νὰ περιγράψω ἐν συνόψει μικρὰν χαρμόσυνον σκηνὴν τοῦ ἔθνικου ἡμῶν βίου τελεσθεῖσαν ἐν αὐτῇ τῇ Κων)πόλει.

Κατὰ τὸ ἔτος 1831 ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ἐδώρησε τὸν φόρον τῆς δεκάτης εἰς τοὺς δεινοπαθοῦντας Χίους, ὅπερ πληροφοροῦμαι ὅτι ἐπικρατεῖ ἔτι. Οἱ ἐν Κων)πόλει ἐπιλεκτοὶ Χίοι Μισὲ Γιάννης Ψυχάρης, Μισὲ Μικὲς Ζουμαλάς, Μισὲ Θεόδωρος Πλατὺς, Μισὲ Στέργιος, Μισὲ Ἀναστάσιος καὶ ἄλλοι συνῆλθον ἐπὶ ταῦτῃ καὶ συνεσκέφθησαν περὶ τοῦ κατάλληλου μέσου δι' εὐ ἠδύνατο ἐμπράκτως νὰ ἀποδείξωσι τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν πρὸς τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν, ἥτις τοσοῦτον μέγιστον εὐεργέτημα παρείχε τῇ πατριδί αὐτῶν. Μεταξὺ διαφορῶν ἀνταλλαγείσων γνωμῶν ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη ὅπως ὀργανωθῆ γεῦμα καὶ χορὸς εἰς ὃν θὰ συμμετείχον ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως καὶ πᾶσα ἡ ἀνώτερον κοινωνία τῶν ὁμογενῶν· ἀλλ' ὅπως ἐκτελεσθῆ τοῦτο ἀπητείτο πρῶτον ἡ ἄδεια τῆς Κυβερνήσεως καὶ δεῦτερον οἰκίμῃ εὐρύχωρον ὅπερ καταλλήλως καὶ φιλοκάλως διασκευαζόμενον θὰ ἐφείλυε τὴν εὐχαρίστησιν τῶν προσκεκλημένων, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀνελαβεν ὁ Μισὲ Γιάννης Ψυχάρης, τὸ δὲ δεῦτερον ὁ Μισὲ Θεόδωρος Πλατὺς. Ὁ Μισὲ Γιάννης Ψυχάρης ἔμπορος ὑφασμάτων, ἰδίως ἐκ μεταξῆς ἦτο πραγματευτῆς τοῦ Ξεραγίου, καθ' ἃ λέγομεν σήμερον, προμηθευτῆς τῆς Αὐλῆς. Ὡς τοιοῦτος ἠδύνατο ν' ἀνέρχηται ἀκωλύτως καὶ κατὰ πᾶσιν ὥραν εἰς τὸ Σεράγιον, διὰ τῶν ἀγκυλῶν δ' αὐτοῦ σχέσεων κατώρθωσε ν' ἀποσπᾷσῃ τὴν ἄδειαν. Ὁ Μισὲ Θεόδωρος Πλατὺς κατώκει πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐν Γαλατᾷ ἐν οἰκίᾳ τοῦ Ν. Μαντζαβίνου. Παραπλευρῶς ἦτο ἡ ἰδιαιτέρα οἰκία τοῦ Ν. Μαντζαβίνου, ἡ εὐρυχωροτέρα τότε τῆς Κων)πόλεως. Μεταξὺ τοῦ Μισὲ Θεοδώρου Πλατὺ καὶ Νικολάου Μαντζαβίνου καὶ τῶν κυριῶν αὐτῶν Ἑλένης καὶ Μαριγῶς ὑπῆρχε πλέον ἡ ἀδελφικὴ φιλία. Ἡ μόνη παράλλησις τοῦ Μισὲ Θεοδώρου ἤρκεσεν ὅπως ὁ Ν. Μαντζαβίνος διαθέσῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ ὃν ἐπεδιώξαν οἱ Χίοι ἐπ' ἀρκετὰς ἡμέρας ἐφέροντο ἐπιπλα πολυτελέστατα πρὸς διακόσμησιν τῆς οἰκίας ταύτης· τοιαύτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἀφθονία φαγητῶν καὶ γλυκυσημάτων, ὥστε τὴν ἐπαύριον τῆς διασκευασεως ταύτης, αἱ ὑπηρετρίαι τοῦ Ν. Μαντζαβίνου εὗρον πληθὺν τοιούτων ἐντὸς τῶν ὄψοθηκῶν.

Προσκεκλημένοι ἦσαν ὁ Πρωθυπουργός, οἱ Ὑπουργοί, ὁ Δήμαρχος, ὁ Βοεβόδας τοῦ Γαλατᾶ καὶ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι, ἐκ δὲ τῶν ὁμογενῶν ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἀθανάσιος, πέντε Ἀρχιερεῖς, οἱ Ἐπτανήσιοι, ὁ Γεώργιος Βουλευτής, ὁ Ζαχαρίας Ζαχάρωφ, ὁ Νικόλαος Μαντζαβίνος καὶ ἄλλοι οὓς δὲν ἐνθυμείται ἡ μήτηρ μου, μετὰ τῶν κυριῶν των. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ πατήρ μου Ἰωάν. Σταματιάδης ἀγαμος τότε. Καὶ οἱ μὲν ἄνδρες ἔφερον φράκιο πράσινον κατερχόμενον μέχρι τῶν κνημῶν κεκοσμημένον δὲ ἐπιχρύσων κομβίων εἰς σχῆμα ταλλήρου, περικνημίδας ἐκ μεταξῆς ἄνω τῶν γονάτων περισκελίδας μέχρι τῶν γονάτων, βρογχωτῆρα μέχρι κατωτέρων χειλέων περὶ ὃν περιστρέφετο λαϊμοδέτης ὅστις μετὰ πολλὰς περιστροφὰς ἐπερατοῦτο εἰς κόμβον πρὸ τοῦ βρογχωτῆρος, αἱ δὲ γυναῖκες τὴν ἀμφίεσιν τῆς Κων/πόλεως, τὸ δὲ στῆθος κατὰ τὸ ἥμισυ ἠνεωγμένον καὶ καλυπτόμενον ὑπὸ μεταξίνων τριγύπτων. Χάρις εἰς τὸ εὐτράπελον τῶν Χίων καὶ τὰς εὐφυλολογίας τῶν Ἐπτανησίων ἠρτυμένας διὰ τῶν ἰδιωτισμῶν τῶν γλωσσῶν αὐτῶν, τὸ γεῦμα καὶ τὸ χορὸς διήρκεσαν μέχρι τῆς τετάρτης τῆς πρωίας ἐν πλήρει εὐθυμίᾳ. Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ θορυμθία ἐκ τοῦ κόσμου καὶ τῆς μουσικῆς ὥστε ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἀνελθὼν εἰς τὸ διαπατῶν αὐτῆς καὶ ὑπὸ ἐμπνεύσεως οἰστηλατθθεῖς στραφεῖς πρὸς τὸν κοσμητόρα Μισὲ Γιάννη Ψυχάρη ὅστις ἀεικίνητος καθ' ὅλην τὴν νύκτα προσεπάθει τοὺς πάντας νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ ἰδίως τὰς κυρίας, εἶπεν αὐτῷ «Καλέ, Μισὲ Γιάννη διαβόντρου γυὲ κάμετενε καὶ σεῖς μιὰ τούμπα.»

ΝΙΚΟΣ Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΣΤΕΡΕΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

«Τῷ ἰσῷ πατρὶ πολυσεβάστῳ μεθεὶ κ. Γεωργίῳ Δ. Ἰωαννίδῃ»

Ἐνθους ὀπτασιαστῆς τοῦ ἀδύτου ἱεροῦ τῆς Φιλοσοφίας, ἐφ' οὗ ἐπιπυτανεύει ἡ Τελικὴ Αἰτία τοῦ Παντός, ἀσμένως προσέρχομαι ὑπέκων εἰς τὴν εὐγενῆ πρόσκλησιν τῆς ἐριτίμου Διευθύνσεως τοῦ «Ἡμερολογίου τοῦ Αἰγαίου», ὅπως προσφέρω τὴν ταπεινὴν συνεργασίαν μου διὰ τῆς περὶ «Ἀθανασίας τῆς ψυχῆς» μελέτης πεποισθὸς ὅτι εὐμενῆς ἔσται μοι ἡ κριτικὴ τῶν ἀρμοδίων ἐπὶ τοῦ ὑψίστου τούτου θέματος, ὅπερ ἀεὶποτε ἀπησχόλησε τοὺς ἡγήτορας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῆς Φιλοσοφίας καθόλου.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιστάτων χρόνων μέχρι τῶν νῦν πλεῖσθ' ὅσα ἀνεπτύχθησαν σοφαὶ δοξασαὶ περὶ ψυχῆς διὰ μέσου τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων τῶν αἰώνων καὶ ὁμολογουμένως οὐσιώδης δι' αὐτῶν παρεσχέθη συμβολὴ πρὸς ἀρσότεραν καὶ πληρεστέραν κατανόησιν τῶν αἰνιγματωδῶν τούτων τῆς ἀπείρου σοφίας θεμάτων. Ἀλλ' ἐν τοῖς νῦν ἰδίᾳ χρόνοις ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς χειραφεσίας τῆς ἐπιστήμης οἱ αἰδίοι φωστῆρες τοῦ ἀτέρμονος τῆς φιλοσοφίας στερεώματος ἀπὸ εὐρυτέρας ὁλως ἀπόψεως τῆς ψυχολογίας διερεύνησαν καὶ διερευνῶσι τὸ προκείμενον θέμα καὶ μετ' ἀπαραιλλου τῇ ἀληθείᾳ ἐπιστασίας τελεσιουργοῦσιν ἐν τῷ ἀδύτῳ ἱερῷ τῆς φιλοσοφίας τὰ ἀποκαλυπτήρια τῶν περὶ ψυχῆς αἰδίων καὶ ὑπερφῶν ἀρχῶν.

Ἡ τοῦ Θεοῦ ἀπόλυτος ἔννοια καὶ ἡ τῆς Φύσεως ἀδιεξίτητος ἐρευνᾶ εἰσιν αἱ αἰδίοι τοῦ Σύμπαντος ἀρχαί, πρὸ τῶν ὁποίων τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἔσθη διὰ μέσου τῶν αἰώνων θαμβούμενον καὶ καταπλησσομένον ἀπείρους. Εἰργάσθη δ' οὕτω ἐν τῇ ἀτέρμονι αὐτοῦ πορείᾳ, ὅπως καθάρσῃ κατ' ἀνθρώπον τὴν ὑπερφῶ Ἐννοιαν τοῦ Ὑπερτάτου Ὄντος, διερευνῶν τὴν τελικὴν ἁρμονίαν τοῦ Παντός. Καὶ ὑπετύπωσε τοὺς φυσικοὺς νόμους διὰ τῆς ἐπιστήμης ἀπειροτελείους ἐν τῇ ὑπερφωεῖ αὐτῶν θέσει, ἀλλ' ἐν ταύτῳ ἠθέλησε νὰ διερμηνεύσῃ τὴν τελικὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. Διερεύνησεν ἐπὶ τούτοις διὰ τῆς Φιλοσοφίας τὸ Σύμπαν καὶ ἤρξατο διατυποῦν τοὺς πολλοὺς καὶ ποικίλους κλάδους τῶν Ἐπιστημῶν. Καὶ δι' αὐτῶν ὄντως τὸ ἀνθρώπινον

πνεύμα ειργάσθη επί του 'Απείρου, ἤχθη εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἀδιεξήγητων μυστηρίων Αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ἐξαιρέσιμον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τείνει νὰ ἐπικαινωήσῃ πρὸς τὸν 'Αναρχὸν Λόγον τοῦ Παντός, ὑποτυποὶ τοὺς ἀπειροτελείους νόμους Αὐτοῦ διὰ τῆς φιλοσοφίας τίθησιν ὡς ἀρχὴν τὴν Θερησκείαν καὶ ἀποδέχεται ἐν τῇ πορείᾳ τῶν αἰώνων τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας τοῦ Θεανθρώπου, χειραφετούμενον ὑπὸ τοῦ τρισυποστάτου σ μβόλου τῶν ἀρχῶν τῆς διδασκαλίας Αὐτοῦ, τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καλοῦ. 'Αλλ' οὕτω ἐν τῇ ὑποκειμενικῇ καὶ τῇ ἀντικειμενικῇ ἐρευνῇ Αὐτοῦ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα διερευνηθεὶν τί ἐστὶ Πᾶν καὶ τί ἄνθρωπος διερευνᾷ ἀπείρως τὸ Σύμπαν, ὡς τὸ περιέχον, περιώμενον νὰ καθορίσῃ τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα, ἐν οἷς καὶ αὐτὴν τὴν μυστηριώδη φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκείσε δὲ τιθεμένης καὶ τῆς ἐννοίας τῆς ζωῆς, ἐγείρεται ὑπὸ τὰς ἐρεῦνας τῆς φιλοσοφικῆς ἐπιστήμης τὸ πολυδαίδαλον καὶ μυστηριώδες πρόβλημα τῆς 'Αθανασίας τῆς Ψυχῆς εἰς τὸ μετὰ θένους ἐπολαμθανόμενα νὰ περιαγάγωμεν τοὺς ἀναγνώστας τοῦ « Ἡμερολογίου τοῦ Αἰγιαίου καθοδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀειλαμποῦς φωτός τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας φιλοσοφίας.

'Αρμόμενοι ὅθεν ἀπὸ τῆς ἀπείρου αἰγλης τοῦ φιλοσοφικοῦ στερεώματος, τὰς φαινοτέρας ἐπὶ τοῦ μυστηριώδους προβλήματος ἡμῶν ἀκτινας δὲν σκοποῦμεν νὰ προβῶμεν εἰς τὴν διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐξελεξιὴν καὶ λεπτομερῆ ἐπιστημονικὴν ἔρευναν αὐτοῦ, ἥτις εἰς τὸ ἄκρμον τῆς φιλοσοφίας ἤθελε φέρεῖ ἡμᾶς, ἀλλ' ἀπλῶς προτιθέμεθα, ὡπως παρκαθέτωμεν ὧδε ὡς ἐν καλειδοσκοπείῳ ὅ,τι ἀριστον καὶ φαινοτέρον διετυπώθη ὑπὸ τῶν ἀριστέων Γροφωνίων τῆς 'Επιστήμης καὶ τῶν πνευματευμένων μοχλευτῶν τῆς ἀπείρου Σοφίας διὰ τῶν αἰδίων Νόμων τῆς Προσόδου.

II

Ἐκ τῶν συγγράμων σοφῶν τῆς 'Εσπερίας, οἵτινες ἀνέβησαν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς περὶ τὴν Ψυχὴν 'Επιστήμης καὶ ἔχουσιν ἐν αὐτῇ μέγιστον ἀξίωμα διὰ τὰς βαρυτάτας αὐτῶν μελέτας καὶ διὰ τὴν ἄκραν αὐτῶν δεινότητα καὶ ἐμπειρίαν δύο τυγγάνουσι κατ' ἐξοχὴν τοσοῦτω μᾶλλον ἄξιοι ἰδιαζούσης σπουδῆς καὶ ἐρεῦνης, ὅσῳ μᾶλλον ἐκ νεανικῆς ἡλικίας κεκυφότες εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια, τῆς ψυχολογίας καὶ φυσιολογίας καὶ εὐκλεῶς ἐν αὐτοῖς γηράσαντες, κατέληξαν ἐν τῷ νεωτέρῳ συνδυασμῷ τῆς ψυχολογικῆς καὶ φυσιολογικῆς ἐπιστήμης εἰς σπουδαῖστα συμπεράσματα περὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἅπερ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἔχουσιν ἀπὸ τῶν δοξασμῶν τοῦ πατρὸς τῆς Φιλοσοφίας 'Αριστοτέλους. 'Ο τῆς 'Αλβιῶνος μέγας φιλόσοφος Στ. Γ. Μίβαρτ καὶ ὁ τῆς Τευτωνίας ἐπιφανῆς σοφὸς Γ. Βοντ πένταβλοι ἀληθῶς ἀμφοτέροι ἐν πάσῃ θεωρητικῇ καὶ πρακτικῇ ἐπιστήμῃ ἀπεριφράστως διεκλήρουν ὅτι ἡ κρηπίς τῆς ψυχολογίας παραμένει μετὰ τὰ τελευταῖα πορίσματα τῶν μελετῶν αὐτῶν, οἳ ἐτέθη ὑπὸ τοῦ ἐκ Σταγειρίων ἀθα-

νάτου 'Ελληνοσ θεμελιωτοῦ τῆς Μεταφυσικῆς, ἀπολήγουσα εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ἡ σωζομένη πραγματεία τοῦ 'Αριστοτέλους περὶ ψυχῆς εἶναι ἐκ τῶν θαυμασιωτάτων ἔργων τοῦ φιλοσόφου τούτου διὰ τὸ βάθος καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν παρατηρήσεων καὶ διὰ τὴν εὐστοχον μαντικὴν ἐξηγήσιν τῶν κινήσεων τῆς μυστηριώδους ταύτης δυνάμεως, ἣν ἡ ἀνθρωπότης ἐν τῇ μυριωνύμῳ αὐτῆς γλώσσῃ ὠνόμασεν ὁμοίως ψυχὴν, πνοὴν ἢ πνεῦμα. Πρῶτος ὁ 'Αριστοτέλης εὔρε καὶ ὥρισεν ἐπιστημονικῶς τὴν ἐνόητα καὶ τὴν λειτουργίαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἣν ἀπεκάλεσεν ἐν τῇ ἐλ ἐ γ ε ι α ν, θέλων νὰ σημάξῃ δ' αὐτῆς τὸ ἄθροισμα ἢ τὸ σύνολον τῶν ψυχικῶν ἰδιοτήτων τῆς διανοήσεως, τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς βουλήσεως, τὸ ἐκδηλούμενον διὰ σειρᾶς ἢ διαδοχῆς καὶ ἐκ γενετῆς ἀνελιξίως ἐνεργειῶν προαγομένων ἀπὸ τῶν πρώτων ζωικῶν ὁρμῶν μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ συνειδότος καὶ τῆς ἐλευθέρως ἠθικῆς προαιρέσεως. Ἐκρινεν ἄπορον τὴν γνώμην τοῦ μεγάλου διδασκάλου αὐτοῦ Πλάτωνος, ὅστις ἔλεγε τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν μεριστὴν ἢ διαιρετὴν καὶ ἀπορῶν ἠρώτα αὐτὸν τί συνέχει λοιπὸν τὴν ψυχὴν ἂν πέφυκεν ἀληθῶς μεριστῆ, τούτεστιν ἂν δι' ἄλλου μὲν μέρος σκέπτεται δι' ἄλλου δ' ἐπιθυμεῖ καὶ θέλει; Ἐρευτῶν δὲ περαιτέρω τὸ πρόβλημα τῆς ψυχῆς καὶ καθορίζων τὰς ἰδιότητας καὶ λειτουργίας αὐτῆς, περαίνει καταλήγων εἰς τὴν ἰδέαν τῆς μελλούσης ζωῆς, δεγόμενος, ὅτι αὐτὴ ἀνῆκει μόνον εἰς τὸν ν ο ὕ ν. ὃν ἀποκαλεῖ α μ β ρ ι ο ν τ ο ὕ θ ε ο ὕ» θετιθεμένον ὑπεράνω τῆς ψυχῆς καὶ δυνάμενον νὰ νοῆ ἑαυτὸν, τούτεστι τὰ ἀρχὰς καὶ τὰς ἰδέας τῶν ὄντων ὑπεράνω τῶν αἰετῶν ἢ ἀλλοιομένων αἰσθητῶν πραγμάτων.

III

'Ὡς δὲ ὁ 'Αριστοτέλης ὑπεράνω τῆς ψυχῆς τίσσει τὸν νοῦν, δι' οὗ αὐτῆ, ὡς λέγει, γινώσκει καὶ διανοεῖται, οὕτω καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς πρωτεύοντες σοφοὶ καὶ ψυχολόγοι ἀναγκασθόντες τὰς πνευματικὰς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις, ἀνομολογοῦσιν ὅτι ὁ νοῦς εἶναι ἐνεργεια ἢ ἀρχὴ ἔχουσα ἐπίγνωσιν πραγμάτων καὶ συμβάντων διαδεγόμενων ἄλληλα, ἰκανὴ νὰ συνέλθῃ ταῦτα καὶ νὰ συγκρατῇ ἐν μῇ ἐννοίᾳ τοῦ συνειδότος ὡσεὶ κέντρον ἢ σημείου φωτεινοῦ καὶ παγίου καὶ ἀναγνωρίζουσα αὐτὰ ὡς μέρη σειρᾶς τινος ἢ ὅλου. Ἡ ἀρχὴ αὐτῆ ἐν ἐπίγνωσιν τῆς πολυειδοῦς καὶ πολυτρόπου αὐτῆς ἐνεργείας, παρούσα καὶ παρισταμένη ἐν αὐτῇ, ἐπισκοποῦσα τὴν ἰδίαν ἑαυτῆς κατάστασιν, τὰ θύραθεν εἰσερχόμενα πολυσχῆμονα ἀντικείμενα καὶ τὰ συμβαίνοντα, πρέπει ἀναγκαιῶς νὰ εἶναι ἀπλοστατῆ τις καὶ ἐνιαία δύναμις.

Προσέτι δ' ἐπειδὴ καταλαμβάνει οὐ μόνον τῶν καίμενων πραγμάτων τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ πάσαν ἄλλην ὑποθετικὴν, ἢ ἐνδεχομένην καὶ ὡπωδότητε δυνατὴν, πρέπει νὰ εἶναι ἄλλο τι ἢ ἕλ η ε ν ο ὕ μ ε ν η, τούτεστιν ἀπλῶς δύναμις φυσικὴ καὶ ὁμοία πρὸς τὰ ἐνυλα σώ-

ματα και τὰς ἐνεργείας αὐτῶν. Συγκείμεθα λοιπὸν κατὰ τὸν Μέβαρτ ἐκ σώματος ἢ ἐξ ὕλης ἐξ ἄβλου τινὸς ἐνεργείας, ἅπερ ἀμφοτέρω ἀποτελοῦσι πλήρη ἐνότητα κεκτημένην διττὰς δυνάμεις τὴν φυσικὴν καὶ τὴν νοεράν, συνηρμοσμένας τελείως ἐν τῇ «ψυχοφυσικῇ παραλλήλω ἐνεργείᾳ.» Ἐὰν δ' ὡς διδάσκει ὁ Βούντ, ὁ ὕλικος πάντων τῶν ζώων καὶ τῶν ἀνθρώπων ὄργανισμὸς εἶναι δημιουργήμα καὶ κατασκευάσμα τῆς ψυχῆς, αὕτη ἀναμφιδόλως δεσπόζει καὶ ἐπικρατεῖ τοῦ συμφορήματος τούτου, ὡς δύναμις ἢ ἐνέργεια κραταιότερα. Ἡ εἰδικὴ ἄρα φύσις τῆς δυνάμεως ταύτης ἔστι τῆς ψυχῆς, ἢ ἀόρατος, ἢ ἀνεπαίσθητος καὶ ἀβιγῆς, ἢ εἰς ἅπαν τὸ σῶμα εἰσδυομένη καὶ δυναστεύουσα αὐτοῦ, ἢ διακονοῦσα ἑαυτῇ καὶ διακονουμένη, κατὰ τὴν γραφικὴν ῥῆσιν τοῦ Πλάτωνος, ἢ τὰ πάντα μὴρούσα καὶ ἀναγγέλλουσα εἰς τὸ συμφεῖς αὐτῇ σκῆνωμα ἢ σκευός, εἶναι ἡ αἰτία καὶ ἡ πηγὴ τῶν βαθυτάτων καὶ μυστηριωδῶν παθῶν ἡμῶν καὶ αἰσθημάτων, τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης, τῆς ἀγάπης καὶ πάντων τῶν τοιοῦτων κινήσεων ἢ παθῆσεων, δι' ὧν συνδεσμέθα πρὸς τὰ ἔξω ἡμῶν πράγματα καὶ πρόσωπα.

Αὕτη κυριεύουσα τῆς οὐσίας, ἐξ ἧς συγκείμεθα, φορᾶται εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἐμψυχουμένου σώματος. Οὕτως ἀποκαλύπτεται διὰ τοῦ βλέμματος εἴτε ἀγάπην μαρτυρεῖ τοῦτο, εἴτε μῖσος, διὰ τοῦ μειδιάματος τῆς στοργῆς ἢ διὰ τῶν νευμάτων, διὰ τῆς συσπᾶσεως τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ σκυθρωποῦ προσώπου καὶ διὰ τῶν λοιπῶν πολυποικίλων ἀπηχίσεων αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ὄργανισμοῦ. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις καταφωρᾶται μάλιστα ἡ ἄυλος δύναμις ἢ ἡ ψυχὴ, ἀποκαλύπτουσα τὸν κύριον χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν ὁμοῦς ἢ ψυχικῇ αὕτη ἐνέργεια ἢ δυναστεύουσα ἡμῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐκλίπη καὶ ὁ θάνατος μεταβάλλῃ τὸν ἐμψυχὸν ἡμῶν ὁπασαυρὸν εἰς ὄγκον ἀβύχου καὶ ἀδρανούς ὕλης, τί γίνεται ἢ ψυχῆ; τίς ἢ τύχη τῆς μυστηριώδους ταύτης δυνάμεως; Εἶναι εὐλογον νὰ πιστεύσωμεν ἢ νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι αὕτη θὰ ἐπιζῆσῃ τοῦ διαλυμένου σώματος. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ λέγει ὁ Μέβαρτ ὅτι ἡ ἀπηχευομένη ἐπιστήμη ἢ περιλαμβανούσα καὶ τὴν νεωτέραν ψυχολογίαν παρέχει ἡμῖν ἄπταις ἀποδείξεις κατὰ τῆς τοιαύτης πίστεως ἢ προσδοκίας.

Εἶναι μὲν κληθῆς ὅτι ἀδυνατοῦμεν νὰ νοήσωμεν, πῶς ἢ ψυχῆ δύναται νὰ συλλογίζηται, νὰ φαντάζηται καὶ νὰ καταλαμβάνῃ ἄνευ ἐγκεφάλου, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἤττον ἀληθές, ὅτι ἀδυνατοῦμεν νὰ κατανοήσωμεν πῶς αὕτη ἐνεργεῖ τὰς νοεράς ταύτας λειτουργίας μετὰ τῶν νεύρων καὶ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων; Τίς ἀξιοῖ καὶ τίς διαταίνεται, ὅτι γινώσκει πῶς ἢ γινώσκει εἶναι δυνατὴ καὶ πῶς ἢ συνδεδευσμένη ἐνέργεια τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν καὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἀπεργάζεται τὴν ὄρασιν, ἣτις περιλαμβάνει ἐν τῷ αὐτῷ πεδίῳ ἢ σημείῳ διάφορα καὶ ποικίλα ἀντικείμενα; Μυστηριώδης καὶ ἀνερμήνευτος εἶναι καὶ αὕτη ἡ ἀπλου-

στάτη τῶν αἰσθήσεων ἢ τῶν ἐντυπώσεων ἀπ' ἀρχῆς αὐτῆς ἕως τέλους, ἀπὸ τῆς ἀφορμῆς ἄχρι τῆς μεταβολῆς αὐτῆς εἰς εἰκόνα ἢ εἰς ἴνδαλμα καὶ παράστασιν.

Διὰ ταῦτα δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀποφαινόμεθα δογματικῶς περὶ τοιαύτης ψυχικῆς ἐνεργείας, ἧς οἱ ὄροι εἶναι πανταχῶς ἡμῖν ἄγνωστοι. Τούτων ὅθεν δεδομένων ὄντων, λέγει ὁ Μέβαρτ, ὡς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθιερωθῶσιν οἱ πολλοὶ καὶ ποικίλοι τρόποι τῆς λειτουργίας τῆς ψυχῆς, ὅταν αὕτη ἐνοικῆ εἰς τὸ σῶμα, οὕτω δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ δεγθῶμεν καὶ περὶ τῆς ἀδουπάρκτου λειτουργίας αὐτῆς μετὰ τὸν ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισμὸν, ἔστι τὴν ἰδεάν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ὅταν ἀναλομισθῶμεν ἐπάγεται σὺν τούτοις πόσον μυστηριώδης καὶ ἀνερμήνευτος εἶναι ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὁ νοῦς βλέπει καὶ καταλαμβάνει τὸν πλησίον νῦν, δὲν φαίνεται ἄλλογον καὶ ἄλυτον τὸ πρόβλημα πῶς οὗτος δύναται μετὰ θάνατον νὰ βλέπῃ τοὺς πλησίον του ἐν ἧ καὶ αὐτὸς δικάζεται καταστάσει. Ὑπάρχουσι μάλιστα σοφοί, διαπρεπεῖς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν θεράποντες, ἰσχυριζόμενοι ὅτι διὰ σαφῶν καὶ ἀναντιρρήτων πειραμάτων ἀπέδειξαν τὴν ἀνευ νεύρων καὶ αἰσθητηρίων λειτουργίαν τῆς νοήσεως, ἔστι τὴν αὐτοπραγίαν τοῦ νοῦς καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἐλευθερίαν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου.

Τούτῳλάχιστον οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξελέγξῃ τὴν περὶ μελλούσης ζωῆς δοξασίαν ὡς ἀδύνατον ἢ ἀπίθανον.

Ἰδιόμεν ὅτι ἐν τῷ σφύρματι τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ ἐν τῇ ἐνότητι αὐτῆς ἡ ἄυλος ἢ ἀφανὴς ψυχικὴ ἀρχὴ καὶ ἐνέργεια εἶναι τὸ δεσπὸν στοιχεῖον τοῦ ἡμετέρου σώματος. Τὸ στοιχεῖον τοῦτο ἀποκαλύπτει ἑαυτὸ διὰ τῆς ζωῆς σαρκὸς, ἀπεργάζεται ὅλην τὴν ἄξιαν, τὸ σχῆμα καὶ τὰ κινήσεις ἢ τὰ πάθη αὐτῆς καὶ εἶναι ἡ κλεῖς καὶ ἡ πηγὴ τῆς ἰσχυρᾶς καὶ πολλακίς γεννωμένης ἔλξεως, ἣν αἰσθανόμεθα πρὸς ἄλλα ἔγγυς ἢ μακρὰν κείμενα πρόσωπα.

Ἐὰν δὲ ἡ ψυχὴ ἐν τῇ ἀσωμάτῳ αὐτῆς καταστάσει δύναται νὰ συναισθάνηται καὶ νὰ καταλαμβάνῃ ἄλλας ὁμοίας ψυχάς, θὰ συναισθάνηται ἀναμφιδόλως καὶ θὰ καταλαμβάνῃ αὐτὴν τὴν φύσιν καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν. Δυναμένη λοιπὸν ἡ ψυχὴ ν' ἀναγνωρίζῃ ἑτέραν ψυχὴν γνωστοῦ τινος αὐτῇ προσώπου ἐν τῇ ζωῇ, ἣν ὁμοῦ εἰδυῖσαν, θὰ καταλαμβάνῃ ἀναγκασίως πᾶν ὅτι ἀπεργάζεται αὐτὴν τοιαύτην, οἷα ὕπνῃς καὶ πᾶν ὅτι διὰ τοῦ σώματος διέκρινεν ὡς χαρακτηρίζον αὐτὴν, εἴτε χαρίεσσεν καὶ ἐπαγωγόν, εἴτε τοῦναντίον, θὰ ἴδῃ αὐτὴν τὴν εἶς ἢ ἄλλο ἢ ἡμέτερον καὶ τὴν πηγὴν τῶν ἰδιοτήτων ἢ χαρακτήρων ἐκείνων, οὓς οὐχὶ αἱ ἡμέτεροι αἰσθήσεις, ἀλλ' ὁ ἡμέτερος νοῦς καὶ τὰ ὕψηλά τῆς ψυχῆς ὄρμηματα διὰ τῶν αἰσθητηρίων διέκρινον μετὰ στοργῆς οὐκ ἔχουσας ἀγάπης ἢ μετὰ ἔρωτος ὕψηλῳ καὶ οἰστρώδους.

Δὲν φαίνεται ὅθεν ἀπίθανον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἢ τὸ πνεῦμα δύναται ν' ἀγαπήσῃ ἐν τῇ ἄλλῳ αὐτοῦ καταστάσει καὶ νὰ καταλάβῃ ἀπ' εὐθείας

τότε όσα έν τῶ έν δλω και ζώντι σώματι τῆς ύπ' αὐτῆς γνωρισθείσης ψυχῆς εἶδε και ένθυμείται, ἀλλά μήν συνελόντ' εἰπεῖν μετὰ τὰς ἀναπτυχθείσας δοξασίας τῶν κορυφαίων τῆς 'Επιστήμης σοφῶν ένισχύεται ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἥτις κατ' Ἀριστοτέλην οὐσα «φῶς ύπό τοῦ Θεοῦ ἀναφθάν τῶ ἀνθρώπῳ» χωρίζεται μετὰ θάνατον ἀπό τοῦ σώματος, ὡς τὸ ἀίδιον χωρίζεται τοῦ φθορτοῦ και τέλος ἡ σκοπὸν εἶχει τὴν κατάληψιν τῶν πρώτων και τελευταίων ὄρων και ἀρχῶν τοῦ κόσμου.

Οὕτω δ' έν τῆς βραχείας ἡμῶν ταύτης φιλοσοφικῆς ἐρεύνης ἐπὶ του στερεώματος τῆς ἀπείρου Σοφίας, καταλήξαντες διὰ μέσου τῆς χειραφεσίας τῆς σκέψεως, ἀπό τῶν ἄκρω πνευματιστικῶν και ὑλιστικῶν ἀρχῶν, εἰς τὴν ὑψίστην ἰδέαν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ὑποστηρίζομένην ὑπό τῶν θεμελιωτῶν τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν τῆς ψυχολογίας, πεποιθήμεν, ὅτι ὑπό τὸ ἀίδιον κῦρος τῶν ψυχικῶν και φυσικῶν ἐπιστημῶν θέλει καθορισθῆ ἡ βριστικὴ λύσις τοῦ συμφυεῖς τούτου τῶ ἀπείρω προβλήματος και ἡ ἀποκάλυψις τῆς περιπέυσης αὐτοῦ ἀληθείας, ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐγγραφον έν Κῶ μηνὶ Ἰουλίῳ 1904.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Γ. Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Τὸ Κοκκαλάκι τῆς Νυχτερίδας.

Δέν ἔχω ἄλλη καμμιά ἐλπίδα
νὰ μ' ἀγαπήσης σκληρὰ λιγάκι
παρὰ νὰ πιάσω μιὰ νυχτερίδα
και νὰ τῆς πάρω τὸ κοκκαλάκι.

*

Νὰ κάμω Μάγια νὰ σὲ μαγέψω
ποῦ νὰ μὴ ξέρης πῶς θὰ γλυτώσης
και τῆ καρδιά σου νὰ σοῦ τῆ κλέψω
ἀφ' οὔ δε θέλεις νὰ μοῦ τῆ δώσης.

ΔΗΜ. ΣΤΑΗΣ

ΕΚΔΙΚΗΣΙ

Σῆκω, παιδί μου, δόσε μου τὸ γέρι, κράτησέ με
Ἐσὺν' ἀπ' τῆ νάρκη τῆ βαθειά ποῦ σ' ἔρριξεν ὁ πόνος
Κι' ἂν δὲν μπορῆς νὰ κρατηθῆς, σφιχτὰ ἀγκάλιασέ με,
Γιὰ δὲς, ὅ,τι κι' ἂν ὕψωσες τὸ ρῆμαξεν ὁ χρόνος.

— Ποιά εἶσαι σὺ, και τί ζητᾶς ἀπ' τὸ δικό μου γέρι;
"ὦ! ἄφησέ με νὰ ταρῶ μαζί μὲ τὰ ὄνειρά μου,
Γιατ' εἶν' ὁ πόνος μου βουδὸς σὰν τὸ γλωμὸ τ' ἀστέρι!
Ποιά εἶσαι σὺ και τί ζητᾶς ἀπ' τῆ φτωχῆ καρδιά μου;

— Μ' ἐγέννησε τὸ δάκρυ σου! μὲ τρέψει ὁ στεναγμός σου!
Τὰ ὄνειρά σου ἀναζητῶ ποῦ εἶνε και δικά μου!
Οἱ πόθοι, ἡ ἐλπίδες σου, ὁ κάθε λογισμός σου
Ποῦ χάνονται στὴν ἄβυσσο εἶνε ἰδανικά μου!

— Γίγας, παιδί μου νὰ γενῆς μαζί μου ετοιμάσου!
Μὴν κλαῖς! μονάχα οἱ δειλοί, ἐκείνοι μόνο κλαῖνε!
— "ὦ! πάρε με! Μὰ ποιά 'σαι σὺ και ποῖό ναι τ' ὄνομά σου;
— Εἶμ' ἡ ψυχὴ σου, δύστυχε, κ' Ἐκδικήσι μὲ λένε.

Ἄθῆναι.

ΝΙΚΙΑΣ ΣΤΕΛΛΑΣ

ΕΚΛΕΙΨΑΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

Καθ' όσον παρέρχονται τὰ ἔτη, ἐπὶ τοσοῦτον καθίσταται ἀνεμφισβήτητον ὅτι ἡ Σάμος διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἐπαμεινώνδου Φραγκούλη ἀπώλεσεν ἐξέχουσαν ἐπιστημονικὴν προσωπικότητα, ἧς ἡ ἔλλειψις κενὸν ἀφῆκε δυσαναπλήρωτον ἐν τῇ δικαστικῇ καὶ διοικητικῇ τῆς νήσου ὑπηρεσίᾳ.

Ἀκούραστος καὶ ἀκαταπόνητος, πεπρωκισμένος ὑπὸ ἀπεράντου μνήμης καὶ βαθείας κρίσεως ἐτάξατο ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος· ἐπὶ μικρὸν μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐπιστημονικῶν του σπουδῶν δικηγορήσας ἐδέχθη τὴν προεδρείαν τοῦ Πρωτοδικείου Βαθέος καὶ εἶτα τοῦ Ἐφετείου, ἀφ' ὧν θέσεων

κατήρτισε τὸ τεράστιον μεταρρυθμιστικὸν του ἐν ὄλοις τῆς ὑπηρεσίας τοῖς κλάδοις ἔργον, ἐσχημάσας αὐτὸ διὰ τῆς Συνελεύσεως τῆς πατρίδος, ἧς ἐπὶ μακρὰν σειράν ἐτῶν ὑπῆρχεν μέλος ἐπιλεκτον ἀντιπροσωπεύων τὸν δῆμον Μυτιληνῶν, ἐνθα ἐκέκτητο πανίσχυρον πολιτικὴν μερίδα. Ἡ εὐρεία τοῦ ἀνδρὸς πολυμαθεῖα, ἡ σαγηνεύουσα εὐγλωττία καὶ αἱ καταπειστικαὶ εἰσηγήσεις ἔπειθον τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Σάμου νὰ ἀσπάζωνται ἀείποτε τὰς γνώμας τοῦ Ἐπαμ. Φραγκούλη, εἴτε

μετ' ἐπισημοῦντος εἴτε πλειοψηφοῦντος ἐν ταῖς Συνελεύσεσι.

Ἀπὸ τῆς περιωπῆς αὐτοῦ, ὡς Προέδρου τῶν Ἐφετῶν, ἐπὶ 27 ἐτῶν ὡς τοιοῦτου διατελέσαντος, ἀνύψωσε τὸ γόητρον τῆς Δικαιοσύνης, ἐνερῶσθη τὴν εἰς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Σαμιακοῦ λαοῦ, εἰς τρόπον ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἀμειλικτώτεροι τῶν πολιτικῶν του

ἀντιπάλων διεμαρτύροντο ὅψε ποτε δικαζόμενοι ἤκουον τοῦ Φραγκούλη ὑποβάλλοντος καθ' ἑαυτοῦ ἔνστασις ἐξαίρεσεως. Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ ἐπιβολὴ του ἐν τοῖς Νομικοῖς ζητήμασι ὥστε οὐδ' ἀπαξ ποτὲ συνέθη νὰ γίνῃ μειοψηφία εἰς γνώμην διατυπωθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ.

Τεκμήρια τῆς ἐμβριθείας τοῦ ἀνδρὸς μένουσιν ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἡ ἐπὶ τῆς Σαμιακῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἐργασία αὐτοῦ, αἱ ἀπεράσεις τοῦ Ἐφετείου Σάμου καὶ αἱ γνωμοδοτήσεις, ἅς ἐπὶ διαφόρων νομικῶν καὶ πολιτικῶν ζητημάτων ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἔχει κατὰ καιροὺς ὑποβάλλῃ.

Θέλων νὰ ἀναλύσῃ τὸν Προνομιακὸν τῆς νήσου Χάρτην κατέβηκεν εἰς τὴν ἐκπόνησιν τῆς «Πραγματείας περὶ τοῦ ἐν Σάμῳ πολιτεύματος», ἐν ἧ αἱ ἐπὶ τῶν διαφόρων ζητημάτων λύσεις εἶνε μέχρι σήμερον ἀσπασταὶ θαυμάσιαι ἐν τῇ σαφηνείᾳ καὶ περιεκτικότητι. Τὴν Πραγματείαν ταύτην ἀποστείλας εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Société de la législation étrangère ἔτυχε τῆς τιμῆς νὰ ἀναγορευθῇ μέλος ἐπίτιμον τοῦ σωματείου.

Ἐτύγχανεν συνεργάτης πάντων τῶν ἐν Ἑλλάδι νομικῶν περιοδικῶν, μεγίστης προσοχῆς ἀξιουμένων τῶν νομικῶν τοῦ Φραγκούλη διατριβῶν καὶ μελετημάτων.

Πολιτεύομενος ὁ Ἐπαμεινώνδας Φραγκούλης ἦτο συνετὸς ἀποφεύγων τὸ βίαιον, ἄγαν συντηρητικὸς, καὶ ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν τὰ κομματικὰ πάθη ἐκορυφοῦντο ἔσπευδεν ἀείποτε νὰ συστήσῃ τοῖς Ἀρχουσι τῆς νήσου, τὰ μέσα δι' ὧν θὰ καθυπνάζετο ἡ ἔξαιψις καὶ θὰ ἐπήρχετο ἡ ἡρεμία.

Ἀληθιμόνητος ἐν πάσιν ἀπέθανεν ὁ Φραγκούλης ἐν ἔτει 1900, ἐν ᾧ ἀκατάβλητον θεωρῶν ἑαυτὸν κατεγίνετο εἰς τὴν συγγραφὴν ἐρμηνείας τοῦ Ἀστικοῦ κώδικος, ἔργον πολῦτιμον, ὅπερ, προλαβόντος τοῦ θανάτου, ἀφῆκεν ἡμιτελές.

Ἡ θαυμασία καὶ ἀληθῶς καταπλήσσουσα ἐργασία τοῦ Ἐπαμεινώνδα Φραγκούλη ἐν τῇ αὐτονομῷ ἡμῶν πολιτείᾳ εἶνε ἡ λαμπροτέρα μαρτυρία περὶ τῆς εὐεργετικῆς δράσεως αὐτοῦ ἐν τῇ πατρίδι, ἣν ὡς τίμιος στρατιώτης πιστῶς ὑπηρετήσεν.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

Πρόμαχος τῶν αὐτονόμων τῆς πατρίδος θεσμῶν ἐπὶ τριακονταετίαν ἔδρασεν ἐν αὐτῇ ὡς πολιτευτὴς ἀνεξάρτητος τὸ φρόνημα. Δὲν ἠμύοιρσεν ἐπιστημονικῆς παιδεύσεως ἀλλὰ διανοίας διαύγεια, κρίσις καὶ μνήμη ἐκ τῶν σπανίων, νοῦς δεξιὸς καὶ ὀξεῖα τῶν πραγμάτων ἀντιληψίς ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις φιλοπονία καὶ μακρὰ ἐν τῇ δικαστικῇ ὑπηρεσίᾳ ἐξάσκησις κατήρτισαν τὸν Θεμιστοκλέα Στεφανίδην ἐκ τῶν ἐξόχων δικηγόρων καὶ διαπρέψαντα ἐν τῷ τόπῳ πολιτευτὴν. Ἐπολιτεύετο ἐν Χωρᾷ, τῷ δήμῳ ἐν ᾧ ἐγεννήθη, ἔνθα ἀληθῆ παντοδυναμίαν πολιτικὴν εἶχε δημιουργῆσαι τακτικῶς ἐκλεγόμενος πληρεξούσιος. Ἐν ταῖς Συνελεύσεσι ἦτο ἡ ζῶσα πολιτικὴ ἱστορία τῆς νήσου ἀπὸ μνήμης

κατέχων τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰ ψηφίσματα τῶν ἀπὸ τοῦ 1854 συνελεύσεων. Ὁ ζῆλος, μεθ' οὗ ἐυγλώττως προήσπιζε τὰ συμφέροντα τῶν λαϊκῶν τάξεων ἐν τε τοῖς δικαστηρίοις καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς τῷ εἶχον ἐξασφαλίζει σπανίαν δημοτικότητα. Ἐν ἔτει 1894 περιεβλήθη τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα ὑπηρετήσας τὴν πατρίδα μετ' ὄλον τὸ πατριωτικὸν αὐτοῦ σθένος.

Κατέλιπε ἀξιόλογον οἰκογένειαν καλὴν ἤδη κατέχουσαν κοινωνικὴν θέσιν. Ἀντάξιος αὐτοῦ ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ τῷ δικηγορικῷ σταδίῳ διάδοχος εἶνε ὁ υἱὸς του Ἀριστοτέλης Θ. Στεφανίδης, τέως Βουλευτὴς καὶ νῦν Διευθυντὴς τοῦ Ἡγεμονικοῦ Διοικητικοῦ Γραφείου, τρεῖς δὲ ἐκ τῶν ἄλλων υἱῶν του εὐδοκίμως προάγονται ἐγκατεστημένοι ἀπὸ πολλοῦ ἐν Ἀμερικῇ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΛΟΥΓ'Ι ΜΑΡΚ

Ἐκ μεγάλου καὶ ἀριστοκρατικοῦ οἴκου τὰ μάλα ὑπὲρ τῆς νήσου ἐργασθέντος καὶ μοχθήσαντος ἐν προσφάτῳ παρελθόντι ὁ αἰμνηστος Δεσπὴς Λουιμάρκ ἦν υἱὸς τοῦ Γρηγορίου Λουιμάρκ, οὗτινος τὸ ὄνομα μετ' εὐλαθείας φερόμενον εἰσέτι ἀνὰ τὰς τάξεις τοῦλαοῦ εἶνε ἀδιασπᾶστος συνιδεόμενον μετ' τὴν πολιτειακὴν σύστασιν τῆς νήσου ἡμῶν εἰς τὴν ἐν αὐτῇ ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου. Ἀποθανόντα τὸν πατέρα διεδέξατο ἐν τῷ ἀξιώματι τοῦ προξένου τῆς Ἀγγλίας ὁ Διονύσιος, ὅστις μὴ ἀρκεσθεὶς νὰ σεμνύνεται ἐπὶ πατραγαθία μόνον καὶ προγονικῇ ἀρετῇ, ἐφρόντισε νὰ συνεχίσῃ τὴν δρᾶσιν τοῦ πατρὸς του ἔχων πρὸς τοῦτο ἐφόδια τὴν μέρψωσιν, τὴν ὑψηλὴν ἀνατροφὴν, καὶ τοῦ ἥθους τὴν εὐγένειαν.

Τὸ ἀφελές καὶ ἀνεπιτήδευτον τῶν τρόπων τοῦ αἰσιδίμου Λουιμάρκ, τὸ εὐπροσῆγορον τῆς συμπεριφορᾶς, τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ψυχῆς ἐν γενεῇ τὸ μεγαλεῖον καθίστων αὐτὸν γενικῶς ἀγαπητὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς Σάμου. Ἀντιπροσωπεύων παρ' ἡμῶν κραταιὰν καὶ προστάτιδα δύναμιν ἐξετέλει μετὰ ζήλου τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καθήκοντα

προκαλέσας πολλάκις τὴν εὐαρέσκειαν τῶν ἀνωτέρων του, ἀλλὰ συγχρόνως συνεδύαζε ταῦτα μετ' ἀκραίφνη του φιλοπατρίαν προσπαθῶν ἀείποτε εἴτε νοθετῶν εἴτε συνιστῶν ἐν τῷ προξενικῷ του ὄγκῳ καὶ διαμαρτυρούμενος νὰ εἶνε σεβαστὰ τὰ ὑπὸ τῆς Σεβ. Αὐτ. Κυβερνήσεως κεχορηγημένα εἰς τὴν νήσον προνόμια. Δὲν ἀνεμιγνύετο ἐν τῇ ἐνεργῇ πολιτικῇ, ἀλλ' ὄψε ποτε ἀντελαμβάνετο ὅτι οἱ κυβερνῶντες παρεξέκλινον τῶν ὁρίων, παρὰ τὴν δεδηλωμένην θέλησιν τοῦ Ἵψηλοῦ Ἐπικυριάρχου, ἀμειλίχως τότε ἐπέπιπτε κατ' αὐτῶν δι' ἐγγράφων πρὸς

τάς άνωτέρας αυτού άρχάς και εκθέσεων έν αις διέλαμπε ό φλέγων πατριωτισμός και ό άδαμάντινος χαρακτήρ του αντιπροσώπου του ευγενεστέρου των έθνών.

Άγαθός την ψυχήν και άριστοκράτης την καρδίαν ήν άπλοός και άφειλέστατος ύπό πάντων εκτιμώμενος. Η Άγγλική Κυβέρνησις εκτιμώσα τάς πολυχρονίους και πολυτίμους του οίκου Λουιμάρκι υπηρεσίας και άποδύλεπουσα εις την άρτίαν μόρφωσιν του υίου αυτού Γρηγορίου Δ. Λουιμάρκι ανέθηκεν εις τουτον την αντιπροσωπείαν αυτής, ή δέ πατρίς ήμών χρηστάς τρέφει έλπίδας ότι ό νεαρός Λουιμάρκι θέλει φανή άντάξιός της προσγενομένης αύτῷ τιμής συνεχίζων αίσίως την πορείαν των άειμνήστων πάππου και πατρός αυτού.

ΑΠΟ ΤΑ ΡΗΜΑΔΙΑ (1)

ΤΟ ΧΩΝΕΜΕΝΟ ΤΖΑΚΙ

Έπέρασαν τά χρόνια της παλιμής σου της δόξας που ή φλόγα σου έτριζοβολούσε κι' έθέρμαινε τη μεγάλη φαμίλια που κατοικούσε μέσα σ' αυτό τό έρημο τόρα σπίτι.

Δέν τρίζει πιά τό κάρβουνο, δέν σκορπίζεται ή άνευκαιριά σου στο κλεισμένο σπίτι, δέν είνε σωρός τά ξύλα δίπλα σου, ούτε φυσά την φωτιά σου ή κόρη που ζητούσε να σ' άνιάψει για να κάμη τό μαγέρεμα.

Δέ μαζεύονται πειά γύρω σου, παροστία μου (2) παληά, τά έγγόνια κι' ό παιπούς και τά παιδιά, ταις χρονιαρίκες μέρες για να κάμουν τά γλυκά και της πίττες.

Δέν άντηχεί πιά ή ζωή που έβασίλευε κοντά σου, στα παληά τά χρόνια.

(1). Συλλογή άποτελούμενη εκ των «Ρημάδια» «Ρημάκλησσον» «Σε μια παληά εικόνα» «Τό βουδύ τραπέζι» και από τό παρόν.

(2). Η έστία,

Τίποτα από την παληά σου δόξα δέν έμεινε, τίποτα δέν φανερώνει τι ήσουν στα παληά σου τά χρόνια.

Η πέτρες, ό πυρόμαχος, (3) ή χόβολη (4) όλα πεσμένα τό ένα επάνω στο άλλο, θρηνηλογοούν με παμπόνο βαθύ όλα τά άνιχνά αυτά κομμάτια πέρονουν ζωή και ψυχή για να κλάψουν όταν ό χειμωνιάτικος βορριάς κι' ό κεραυνός κι' ή φουρτούνα ξεσπούν από τό φλάρο επάνω στα χωνεμένα λείψανά σου, άγαπημένο μου ρημαδι.

Καταφρονεμένο δέχεται της άράχνης τό φαδι επάνω στις πέτρες σου, γιατί δέν έχεις πιά τη δύναμη που είχες πρώτα και δέ μπορείς να σκορπίσης τη παληά σου τη φλόγα και να κάψης της έρημιάς τά σημάδια.

**

*

Τό φώς που πέφτει πλάγια από τά παραθύρια μου φαίνεται σα νεκρικό κρηι που φέγγει επάνω σ' έρημο τόφο.

Ό καπνός που έχει πυκνώδη γύρω δλόγυρά σου στους τοίχους, έμεινε εκεί μαρτύριο βουβό, μα εύλωτο, της ζωής, που πέρασε, διαβατάρα βιαστική, από κοντά παγωμένη φωτιά.

Τώρα πιά δέν αναβαίνει από τό φλάρο υπερήφανος ό καπνός και δέ σκορπίζεται σε χύλια σχήματα και σε μύριες διευθύνσεις, όπως πρώτα, πριν φύγη ή ζωή από κοντά σου.

**

*

Συντροφεμένο με τά ξερίπια που είνε τριγύρω σου, όμολογής και συ κοντά στα άλλα, του χρόνου τη φοβερή, την ακαταμάχητη δύναμη.

Όσοι πέρασαν από δῶ πάνε άγύριστα πιά, κεί που δέ μπορούσε να φθάση ή δύναμη της φλόγας σου για να τους θερμάνη κι' έτσι ή φαμίλια που σε διατηρούσε πάντα ζωντανό, έφυγε για παντοτεινά και μαζί μ' αυτήν έχώνεψες και συ κι' έγεινες στάκτη και πέτρες και χώματα, τζάκι παληό που θέρμαινες τό παγωμένο τόρα σπίτι.

Σίφνος.

ΑΓΓ. Α. ΚΟΣΜΗΣ

(3). Οι μαχόμενοι προς τό πυρ λίθοι.

(4). Η στάκτη.

ΝΕΣΤΩΡ ΤΣΑΝΑΚΛΗΣ

Ἄνθρωπος πανταχοῦ εὐφημώτατος γνωστός ἐκ τῶν πρωτεύοντων μελῶν τῆς ἐν Καίρῳ Ἑλληνικῆς παροικίας ἰδρύσας καὶ ἀναπτύσσας καὶ προαγαθὸν εἰς ἀνέφικτον σημεῖον ἀκριβῆς τὸ ἐμπόριον τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Τουρκικῶν καπνῶν καὶ σιγαρέττων.

Ἐγεννήθη ἐν Γκιμουλτσίνῃ τῆς ἐπαρχίας Θράκης καὶ κατέβη εἰς Αἴγυπτον πρὸς τοιαύτην ἐξέλιξιν ὡς μόνον ἐφοδία μελλούσης εὐδοκίμησεως φέρων τὴν φυσικὴν του εὐφυΐαν τὴν ἀκατάβλητον ἐνεργητικότητα καὶ φιλοπονίαν καὶ τοῦ χαρακτήρος τὴν εὐλαβεῖαν δι' ὧν βαθμηδὸν ἐδημιούργησε τὸν μεγαλῶνυμον ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικὸν οἶκόν του.

Τὸ ἐν Καίρῳ Ἑλ-Νιλ. εἶρὸν καὶ μεγαλοπροπέδ. ἐργοστάσιον ἐν ᾧ καταργᾶνται τὰ καπνὰ καὶ πεφημισμένα τοῦ Τσανακλῆ Σιγαρέττα ἀποτελεῖ τὸ

κέντρον τῶν ἐν Αἴγυπτῳ τοῦ Μεγαλοβιομηχανῶν ὁμογενοῦς ἐργασιῶν, δι' ἃς ἀπασχολοῦνται πλέον ἢ τετρακόσιοι ἐργάται ἡμερομίσθως καὶ ἑκατὸν ἕτεροι ὑπάλληλοι. Διὰ δὲ τὰς μεγάλας ἐν Καβύλλα ἀποθήκας καπνῶν, εἶνε ἀπασχολημένοι πεντακόσιοι καὶ πλέον ὑπάλληλοι καὶ ἐργάται. Εἰς τὴν ἰδιαίτερον αὐτοῦ πατρίδα ἰδρύσας νηπιαγωγεῖον δαπανήσας πρὸς τοῦτο 200 ἀγγλικὰς λίρας, πρὸ τινῶν δὲ ἐτῶν ἐδωρήσατο μέγα οἰκόπεδον ἀξίας 500 λιρῶν καὶ δωρεὰν 900 λιρῶν πρὸς ἴδρυσιν Ἑλληνικῆς Σχολῆς. Ἡ πατρίς του ἀνηγόρευσε αὐτὸν μέ-

γαν εὐεργέτην, ἡ δὲ Ἑλλ. Κυβέρνησις ἐστόλισε τὰ στήθη του μετὰ παράσημον.

Ἀναγνωρισθεὶς πρὸ τινος τῆς ἐν Καίρῳ Ἑλληνικῆς παροικίας οἱ αὐτόθι Ἕλληνες μετ' ἐλπίδων χρηστῶν πρὸς τὸν φιλόπατρι Τσανακλῆν ἀνέθηκαν τὴν προεδρείαν, ἀφ' ἧς θέλει παρασχεῖ πολυτίμους ἐκδοτικεῖς, ἀντάξιως δεκνόμενος τῶν γενικῶν συμπαθειῶν καὶ τῆς ἀμερίστου ἐπολήψεως, ὧν ἀπολαμβάνει παρὰ πάντων ὁμογενῶν καὶ ξένων ἐν Αἴγυπτῳ.

† Τῷ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΕΙ ΣΤΕΡΓΙΟΤΑΙΗ

(Νέον ἔτι ἀπώλεσεν ἡ Σάμος ἓνα τῶν ἐπιλέκτων αὐτῆς ἐπιστημόνων τιμήσαντα τὸ ὄνομα τῆς Πατριδοστοῦ διὰ τῆς εὐρέως εὐεργετικῆς, φιλολογικῆς καὶ λοιπῆς ἄλλης δράσεως, τὸν Γυμνασιάρχην ἐν τῷ Πυθαγορείῳ Γυμνασίῳ Ἀριστομένην Στεργιογλίδην. Μεσοῦντος Σεπτεμβρίου 1904 ἀπέθανεν ἐκ συγκοπήσ τῆς καρδίας καὶ ὁ θάνατός του ἐστέρησε τὸν φιλολογικὸν κόσμον ἀστέρος πρώτου μεγέθους. Τὸ προεχωρημένον τῆς ἐκτενώσεως τοῦ παρόντος βιβλίου μόλις μᾶς ἐπέτρεψε νὰ παραθέσωμεν ἀπὸ τῶν σελίδων αὐτοῦ τὸ κάτωθεν ἐμπνευσμένον καὶ μετὰ πάθους ἀληθοῦς γεγραμμένον ἐλεγείον ἐπὶ τῇ πρόωγῳ αὐτοῦ ἀπώλειᾳ, ποιηθὲν ἀπὸ τοῦ εὐέλpidος καὶ νεαροῦ ποιητοῦ Στυλιανοῦ Σπεράντζα, μαθητοῦ τῆς ἀνωτάτης τάξεως τοῦ Πυθαγορείου Γυμνασίου).

I

Ἀπὸ τοῦ Πύργου τὰ βουὰ μαῦρα ποῦλι μετὰ δάκρυ
στερούσης ἄστα σύννεφα καὶ ἐκείθε ἀπ' ἄκρη ὡς ἄκρη
πικρὸλαλα διαλάλησε μαδῶντας τὰ φτερά του :
« Τὸν Στεργιογλίδη ἐφίλησαν τὰ χεῖρά τῶ θανάτου ! ».

II

Βαθιά ἄστα πλάτη τοῦ σκοῦ χιλιῶδες κόσμου σβύνουν
καὶ ἀγνώριστοι ἀφανίζονται καὶ λάμψη δὲν ἀφίνουν.
Μὴ ἡ ψυχὴ ποῦ ἐπέταξε δὲν ἐσβύσε χιμῆνι.

Κάτι ακόμη 'σταίς καρδιαίς από τὸ φῶς της μένει
μὲ τὰ βήτ'α τοῦ Πλάτωνος, μὲ τῆς Σαπφῶς τὸν ἦχο,
μὲ τοῦ Πινδάρου τὴν ᾠδὴν, τοῦ Σοφοκλέ' τὸ στίχο.

III

Ἡ Δύξα κρινόστέφανη γῆς βράδ'υ ἀπ' τὴν ἑστία
τοῦ Ποθαγόρα ἐπέφυσε μὲ κάποια μελωδία
κι' ἐστάθηκε περήφανη κι' ἀπάνω ἀπὸ τὴ στέγη
τὴν εἶδαν μὲ τὸ δάχτυλο νὰ δείχνῃ καὶ νὰ λέγῃ :

« Ἀπ' τὴ τρανὴ Ἀκρόπολι φέρτε μου ἑλῆξ' κλωνάρια
κι' ἀπὸ τῆς Κρήτης τὰ βουνὰ νειοθέριστα θυμάρια,
φέρτε μυρτιαὶς τοῦ Μέλητος Σαμάρτικα λουλοῦδ'ικα,
γιὰ νὰ τοῦ πλέξω στέφανο μ' ἀταίριαστα τραγοῦδ'ικα,
κι' ἀπὸ πλανῶντας φτερωτὸ τὸ βῆμά μου σιμά του,
σὲ μάρμασο ἀθάνατο νὰ γράψω τὸν ὄνομά του ».

Ἐν Λιμένι Βαθείς τῇ 18 Σεπτεμβρίου 1904.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Γ. ΞΠΕΡΑΝΤΖΑΣ
(Σμυρναῖος).

Ἡ ΑΓΑΠΗ

Μύρια βάσανα καὶ πόνους
Καὶ φαρμάκια μᾶς ποτίζει,
Ἡ ἀγάπη ποῦ τὴ νειότη
Ἐμορφαίνει καὶ στολίζει.

Μὰ ὁ πειρὸς μεγάλος πόνος,
Μὰ ἡ πειρὸς μεγάλη λύπη
Εἶναι μὲς' ἀπ' τὴ καρδιά μας
Ἡ ἀγάπη ὅταν λείπει.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ο ΜΠΟΝΑΜΑΣ *

ΚΩΜΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΡΩΤΟΙ ΔΙΔΑΣΑΝΤΕΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΔΕΟΝΤΟΚΑΡΔΟΣ —	ΚΩΝΣΤ. ΠΕΡΒΕΛΗΣ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (σύζυγός του) —	ΣΑΠΦΩ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ
ΓΙΑΝΝΗΣ (υπηρέτης των) —	Μ. ΔΗΜΟΦΟΥΒΑΣ
ΝΙΚΟΛΟΣ (χρυσοχόος) —	ΗΛ. ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ

(Ἡ σκηνὴ παριστᾶ αἰθούσαν πλουσίως ἐπιπλωμένην. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ θύραι. Πρὸς τὸ βῆμα ἐπίσης. Δεξιὰ ἀνάκλιτρον καὶ γραφεῖον, ἐφ' οὗ τὰ χρειώδη).

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Αἰκατερίνη καὶ Γιάννης

Αἰκ. Λοιπὸν Γιάννη εἶπες εἰς τὸν κύρ Νικολὸν ὅτι ἀπόψε τὸν περιμένω;

Γιάν. Μάλιστα κυρία.

Αἰκ. Αἱ λοιπὸν θὰ ἔλθῃ;

Γιαν. Δὲν ἔμπορεῖ, μοῦ εἶπε, νὰ ἔρθῃ, γιατί εἶνε πνιγμένος στὴ δουλειά.

Αἰκ. (νευρικῶς) Μὰ δὲν τοῦ εἶπες. . . .

Γιαν. Πῶς δὲν τοῦ εἶπα κυρά; αὐτὸς γρὺ καὶ γρὺ . . . δὲν μπορῶ λείν, νὰ ἔρθῃ δὲν ἔχω κμιρό! ἔτσι μοῦπέ!

* Ἐθελούτως καταλέγομεν μεταξύ τῶν ἐκ Σάμου συνεργατῶν μας τὸν διαπρεπῆ δημοσιογράφον καὶ φιλτατον διευθυντὴν τῆς «Νέας Ζωῆς» κ. Ἀντώνιον Δ. Οἰκονομιδην, ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ ἐποικοῦ διευθυνσιν ἢ ἐγχεῖσαι ἐφημερίαις ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκπληροῖ τὸν ὑψηλὸν αὐτῆς σκο-

Αίκ. Κρίμα καλέ τι ευκαιρία. 'Απόψε ο Λεωνίδας θά είναι εις τήν Λέσχην. Τι ώραία θά ήτο αν ήρχετο. . . Δεν έχομεν καιρόν. 'Ακουσε Γιάννη.

Γιάν. (με ύφος υπομονής) 'Ακούω.

Αίκ. (καθμένη εις τὸ γραφεῖον καὶ γράφουσα) 'Εγὼ θά τοῦ γράψω καὶ νὰ τρέξῃς ἀμέσως νὰ τοῦ δώσῃς τὸ γράμμα. (τελειώνουσα τὴν ἐπιστολήν) νὰ ἐτελείωσα . . . σὺ τί κακογραμμένη ποῦ εἶνε . . . δὲν θά καταλάβῃ τίποτε . . . ἄς τὴν ἀντιγράψω. . . (ἐκτελεῖ ἀπαγγέλουσα συγχρόνως.)

«Φίλε μου! Ὡς σοὶ διεμήνυσα διὰ τοῦ ὑπηρετοῦ μου ἔχω ἀνάγκην νὰ σὰς ἴδω ἀπόψε κατὰ τὴν ἐνάτην ὥραν στὸ σπῆτι· ὁ σύζυγός μου θά ἀπουσιάξῃ εις τὴν λέσχην καὶ θά εἶμαι μόνη ἔλθετε παρακαλῶ ἀνευ ἀναβολῆς διὰ νὰ λάβῃτε καὶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου. Σὰς ἀναχμέω. Αἰκατερίνη Λεοντοκαρδου. (διπλώνει τὴν ἐπιστολήν, ρίπτει τὸ πρωτότυπον εἰς τὸ δάπεδον καὶ ἐγγχεῖσκει τὸ ἀντίγραφον εἰς τὸν Γιάννην.) τρέξε λοιπόν, Γιάννη, καὶ εἰπέ του ὅτι ἔχω μεγάλην ἀνάγκην νὰ τὸν ἴδω.

Γιαν. (λαμβάνων τὴν ἐπιστολήν μετ' ἀπροθυμίας μορμουρίζει καθ' ἑαυτόν.) 'Αυ βέβαια ξέρομε τὴν ἀνάγκην σου.

Αίκ. Προσσχὴ Γιάννη ἀπὸ τὸν Κύριόν σου γιατί τῶχω μυστικό! (ἐξέρχεται).

Γιάννης (μόνος) 'Αυ βέβαια! αὐτὸ μὰς ἔλειπε νὰ τῶχῃς καὶ φανερό· (παρατηρῶν τὴν ἐπιστολήν κινεῖ τὴν κεφαλὴν). Μωρὲ ποῖός νὰ σοῦ τῶλεγε Γιάννη πῶς ἡ κυρά, αὐτὴ ποῦ φαίνονταν σὰν Παναγιά. θά τὰ σάξῃ με τὸν παληοχρυσός. Μωρὲ πᾶς καὶ με γέλασαν τ' αὐτιά μου; 'Α μπᾶ, νὰ τὸ γράμμα! Τὸ ἔγκλημα τοῦ σώματος πούλεγε καὶ ὁ φταισματοδίκης μας. 'Αχ μωρὲ πῶς κατήντησεν ὁ κόσμος! δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ μπιστεύηται μηδὲ τὸν ἑαυτό του. Μωρὲ ἀκούς νὰ κάνῃ ἡ κυρά τέτοιαι βρωμοδουλειές· καὶ ὁ ἀφέντης ὁ κακόμορος ποῦ τὴν ἀ-

πὸν καθισταμένη χρησιμωτάτη εἰς τοὺς περιοίκους· πληθυντοῦς καὶ τοὺς ἐκ τῶν μερῶν τούτων ἐν τῇ ξένη ἐγκατεστημένους ὁμογενεῖς. Τὸ ἀνωθεῖ χαριέστατον κωμικὸν παίγιον, εἶνε μικρὸν τεκμήριον τῆς φιλολογικῆς ἀξίας τοῦ κ. Οἰκονομίδου, δεξιῶς ἐκγενομένης ἐν αὐτῷ τῆς εὐφυΐας καὶ γάριτος, ἥτις διακρίνει αὐτὸν λογογράφοντα.

καποῦσε τόσο πῶς τὸν λιποῦμαι τὸν φουκαρῶ. Κι' ἐγὼ τώρα μ' ἄσπρα γένειν νὰ κάνω. λέει, τὸ διάμεσο, καὶ σὲ ποῖόν στὸν κυρ Νικολὸ λέει, τὸ χρυσός· σ' αὐτὴ τῇ παληοχρυσόδα. 'Αχ ἀνάθεμά σε δουλικὴ τί κάνεις τὸν ἀνθρώπο! 'Εργεσαι νὰ φᾶς ἓνα κομμάτι ψωμί 'ς αὐτὰ τ' ἀρχοντοσπητια καὶ σὲ μεταμορφώσουν μωρὲ μάτια μου, ἀπὸ δούλο σὲ μεσίτη! καὶ τί μεσίτη!! 'Αχ ὑπομονή! ἄς γίνῃ τὸ θέλημά σου κυρά! ἔτσι εἶνε αὐτὸς ὁ κόσμος! ἄς πᾶμε τώρα τὸ γράμμα. (ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Αἰκατερίνη καὶ Λεωνίδας

Αίκ. 'Ετσι λοιπόν Λεωνίδα μου! ἀπόψε θά μείνω μόνη· μείνε καυμένε τουλάχιστον νὰ φᾶμε καὶ ἔπειτα πηγαίνεις εἰς τὴν λέσχην.

Λεων. Μὰ δὲν σοῦ εἶπα, φίλη μου, πῶς ἀπόψε κάνει τὸ γεῦμα ὁ Τσιγγουνίδης· δὲν μπορῶ νὰ λείψω, ἔδωκα τὸν λόγον μου.

Αίκ. Καλὰ, Λεωνίδα μου δὲν πειράζει! ἐγὼ δεῖπνῶ μόνη, τί νὰ γίνῃ! ἀφ' οὗ πρόκειται νὰ διασκεδάσῃς, κύτταξε ὅμως μὴν ἀργήσῃς καυμένε.

Λεων. 'Α! ἔνοια σου, θά ἔλθω ἀμέσως.

Αίκ. Νὰ ἴδῃς καὶ ἐγὼ τί σοῦ ἐτοιμάζω γιὰ μποναμά, θά σὲ εὐχαριστήσῃ πολὺ τὸ πρωτοχρονιάτικὸ δῶρο ποῦ σοῦ ἐτοιμάζω. Νὰ ἴδῃς καὶ σὺ τί θά μοῦ κάμῃς μποναμά.

Λεων. 'Εγὼ, φιλότατη μου, σοῦ ἔκαμα ἓνα μεγάλο μποναμά, τὴ καρδιά μου.

Αίκ. Δὲν λέγω, μὰ... ξέρεις ὁ μποναμά; αὐτὸς ἔχει ἀνάγκη καὶ ἀπὸ γαρνιτούρα.

Λεων. Αἱ καλὰ, καλὰ, καταλαβαίνω· ἔνοια σου καὶ θά ἴδῃς.

Αίκ. 'Εγὼ, Λεωνίδα μου, τώρα πηγαίνω νὰ ἐτοιμάσω κατ' ἰδίαν θά ἔλθῃ μετὰ τὸ φαγητὸν ἡ κυρία Κρασοπούλου. Χαῖρε λοιπόν καὶ μὴν ἀργήσῃς. (φεύγει)

Λεων. Καλὰ! χαῖρε φῶς μου. (Μόνος) μωρὲ τί καλὴ γυναίκα! ὅλο καρδιά καὶ ἀφοσίωσις! εἶνε ἀκίβητα πῶς ἔχει μερι-

κές ιδιοτροπίες, μὰ τί νὰ γίνῃ; οὔτε δένδρο χωρὶς ξεράδι, οὔτε γυναίκα χωρὶς ψεγάδι· εἶνε ὅμως ἄγγελος ἀρετῆς, κι' αὐτὸ φθάνει. (Κάθεται πλησίον τοῦ γραφείου). Τί ἔχει νὰ γίνῃ ἀπόψε φαντάσου ὁ Τσιγκουνίδης ν' ἀναγκασθῇ νὰ πληρώσῃ δαίπνον γιὰ οὐτῶ, αὐτὸς ποῦ προσκυνᾷ τὸν παρὰ σὸν θεό· (παρατηρεῖ τὸ ὀρολόγιόν του). Τί διάβολο! ἀκόμη οὐτῶ παρὰ τέταρτον· δὲν περνᾷ κι' αὐτὴ ἡ ὥρα. Οὐφ! δὲν εἶνε πάλι ἀξιοπρεπὲς νὰ πᾶς μιὰ ὥρα πρὸ τῆς ὠρισμένης· θὰ σὲ πάρουν γιὰ πεινασμένο, (αἰφνης παρατηρεῖ τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἔρριψεν ἡ σύζυγός του εἰς τὸ πάτωμα τὴν λαμβάνει καὶ τὴν παρατηρεῖ). Μπα, αὐτὸς εἶνε ὀγραφικὸς χαρακτῆρ τῆς Αἰκατερίνης! Ἄς δοῦμε τί γράφει! «Φίλε μου»· ὦ διάβολο! Φίλε μου, εἰς ποῖον γράφει; βέβαια εἰς ἐμένα· ἄς τὴν ἀναγνώσω λοιπόν! «Ὡς σὲς διημήνυσα διὰ τοῦ ὑπηρετοῦ μου ἔχω ἀνάγκην νὰ σὲς ἴδω κατὰ τὴν 9ην ὥραν στὸ σπῆτι, ὁ σύζυγός μου θὰ εἶνε εἰς τὴν λέσχην» ὦ διάβολο! μὰ εἰς ποῖον λοιπόν γράφει! (ἐξακολουθεῖ ἐν ἐξάψει τὴν ἀνάγνωσιν) «καὶ θὰ εἶμαι μόνη» ἔλθετε λοιπόν ἀνευ ἀναβολῆς διὰ νὰ λάβητε καὶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου. Σὲς ἀναμένω. Αἰκατερίνη Λεωντοκάρδου». (Μετὰ μικρὰν σιγὴν κατέπληκτος). Μὰ εἶνε ἀπίστευτον καὶ ὅμως εἶνε ἡ ὑπογραφή της· αὐτὴ, αὐτὴ, εἶνε ποτὲ δυνατόν; Θεέ μου θὰ σπάσῃ τὸ κεφάλι μου· μὲ προδίδει λοιπόν; αὐτὴ ἦτο ἡ ἐκπληξίς τὴν ὁποίαν μοῦ ἐτοιμάζει; ἡ ἀθλία; Ἄ! θὰ τὴν πνίξω μὲ τὰ χέρια μου. (Ἐνέξαψαι) Γιάννη, Γιάννη! ἄ! τώρα θὰ ἀνακαλύψω τὰ πάντα· ἄ τὴν ἄτιμον . . . τὴν ἀθλίαν . . . τὴν . . .

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Λεωνίδας καὶ Γιάννης.

Γιαν. (σπεύδων) Μ' ἐφωνάξατε ἀφέντη;

Λεων. (Ἐν ὀργῇ). Ναι ἄχρειε . . . ναι σ' ἐφωνάξα. Λέγε γρήγορα ποῦ ἦσο, τί ἔκαμες, ποῦ πῆγες, τί πῆγες. Λέγε γρήγορα· θὰ σὲ πνίξω ἄτιμε.

Γιαν. (Τρέμων). Ἐγὼ ἀφέντη . . . νὰ ἐγώ . . . ἐγὼ μαθῆς . . . ἤμουνα.

Λεων. (Ἐξαιπτόμενος) Λέγε ποῦ μαρέ . . . μ' ἔσασες. Λέγε ποῦ ἦσουν στὸν ἔραστὴ τῆς κυρῆς σου; αἰ; λέγε γρήγορα.

Γιαν. (Ἐν συγχύσει) Ναι, δηλαδή, τάχατες, μαθῆς . . . πῶς νὰ τὸ πῶ . . . ἤμουνα . . . βέβαια ἤμουνα.

Λεων. Ἄ τὸ ὀμολογεῖς ἄτιμε! λέγε λοιπὸν λέγε, θελω νὰ τὰ μάθω όλα.

Γιανν. (ὀλολύζων) Τί φταίω ἐγὼ ἀφέντη; ἡ κυρὰ μὲ διέταξε νὰ πάγω . . . τί φταίω ἐγὼ; μποροῦσα νὰ μὴν πάγω; Μὴ δὰ γι' ἐμένα δὲν μοῦ κόστισε; τώρα στὰ γεράμματα νὰ μὲ μεταχειρίζονται γιὰ τέτοιες δουλιές;

Λεων. (ἐκπληττόμενος). Σὲ ποῖον ἐπήγες;

Γιαν. Νὰ στὸν κύρ χρυσοφόν, τὸν κύρ Νικολό· στὴν ἀρχὴ μ' ἔστειλε καὶ τοῦπα νὰ 'ρθῇ· κείνος ὅμως μοῦπε πῶς δὲν μπορεῖ νὰ 'ρθῇ γιὰτι εἶχε πολλές . . .

Λεων. (διακόπτων). Συχαμένη, τόσο λοιπὸν ἐξέπεσε ὥστε νὰ τὴν περιφρονοῦν οἱ ἔρασταί της; ὦ τὴν ἀχρεῖαν! ἔπειτα, ἔπειτα;

Γιανν. Νά, ἔπειτα ἦλθα καὶ τοῦπα στὴν κυρὰ. Κείνη στενοχωρήθηκε καὶ ἔγραψεν ἕνα γράμμα, ὕστερα τὸ 'σχισε, ὕστερα ἔγραψεν ἕνα ἄλλο καὶ μοῦ τὸ 'δωκε νὰ τὸ πᾶω στὸ Νικολό.

Λεων. (ἀσημονῶν). Λοιπόν, λοιπόν . . .

Γιανν. Νὰ λοιπόν, τί νὰ κάμω κι' ἐγὼ πῆγα τὸ γράμμα ξανά . . . Ἐκαίνοσ χαμογέλασε καὶ μοῦπε πῶς θάρθη στὴς ἔννηθ ἡ ὥρα.

Λεων. (ἐν ἐξάψει) Ἄ . . . θὰ ἔλθῃ . . . ἔτσι λοιπὸν θὰ ἔλθῃ . . . τὸν κρατῶ λοιπόν. θὰ ἐκδικηθῶ . . . θὰ τοὺς συλλάβω ἐπ' αὐτοφῶρῳ καὶ θὰ ἐκδικηθῶ ὡ θὰ τοὺς πνίξω. θὰ τοὺς πνίξω καὶ τοὺς δύο τους. (μετὰ σκέψιν) Λοιπὸν Γιάννη θελω νὰ μὲ βοηθήσης· ἐγὼ θὰ κρυφθῶ εἰς ἐκεῖνο τὸ δωμάτιον (δεικνύει τὸ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς σκηνῆς καὶ θὰ περιμένω ἂν σ' ἐρωτήσῃ αὐτὴ νὰ τῆς πῆς πῶς ἐξῆλθα, ἀκούσ; ὅτι μὲ εἶδες νὰ ἐξῆλθῳ!

Γιανν. Μετὰ χαρῆς ἀφέντη ἔνοια σας· (ὁ Λεωνίδας ἐξέρχεται).

Γιαν. (μόνος). Ὄχ! Ὄχ! τί ἔχει νὰ γίνῃ, μωρὲ φύλλοσ στὴ τραχηλιὰ τοῦ; δὲν ἤθελα νάμουνα· πῶ! πῶ! θυμὸ ὁ ἀφέντης· χωρὶς ἄλλο θὰ τοὺς σκοτώσῃ . . . μὰ θὰ ρίξω κι' ἐγὼ ἕνα βρωμῶζυλο 'ς αὐτὴ τὴ μαιμού τὸ χρυσοφόν, ποῦ νὰ καθήσῃ τοῦλάχιστον δύο μῆνες στὸ στρώμα! ἄντε μωρὲ κανάγια, τί θὰ τρα-

Ελένης! να σου δείξω εγώ αφοσίωσή μας, μισοκρά, τι θα πη να
ρίχνεις τα στραβά σου στην γυναίκα του κόσμου! Ερωδίσκουλο
θα πάρω το πλάτι του καμιά και θα σε χωρίσω, έτσι δά.
φράπ... στη μέση σε πράσο (χειρονομεί).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Αϊκατερίνη και Γιάννης

Αϊκ. Μά με ποιδόν τάβαλες Γιάννη: ποιδόν θα χωρίσης στη
μέση σάν πράσο; τι παραληρείς.

Γιανν. (συναρχόμενος). Τίποτε κυρά, να τίποτε: να δικές μου
ιστορίες έχω: κάτι τιποτένια πράγματα.

Αϊκ. Έδωκες τὸ γράμμα; τί σου εἶπεν ὁ κύρ Νικολός; θά
ἔλθῃ;

Γιαν. Μάλιστα στής έννηθ θάνε ἐδώ.

Αϊκ. Μπράβο Γιάννη, προσοχή μὴ μάθῃ ὁ κύριός σου τίποτε
ἀκούς προσοχή: πήγαινε τώρα δὲν σε χρειάζομαι καὶ κύτταξε
ἄμα ἔλθῃ ὁ κύρ Νικολός να με εἰδοποιήσης.

Γιαν. (ἀπερχόμενος). Ἄμ' ἔνοια σου κι' ἄλλον θά εἰδοποιήσω.

Αϊκ. (μόνη). Τί καλά, τί ὠραία: ὁ κύρ Νικολός θά μου κα-
τασκευάσῃ μυστικά τὸ μανταλίδον με τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς
μου καὶ τῆ πρωτοχρονιά θά κάμω ἐκπλήξι σὸ Λεωνίδα μου.
Τί ὠραίος ἀλήθεια μποναμάς: πόσο θά εὐχαριστηθῇ ὁ καλός
μου σύζυγος! Τί ὠραία τί καλά. (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Λεωνίδας, Νικόλας, Γιάννης

Λεων. (ὀπλισμένος). Ἡ έννάτη πλησιάζει: μετ' ὀλίγον θά
εἶνε ἐδώ ὁ ἄτιμος, ὅστις ἐτόλμησε να μὸυ καταστρέψῃ τὴν οἰ-
κογενειακὴν μου εὐτοχίαν. Ὄ! θά ἐκδικηθῶ με λύσσαν... ὦ!

Νικ. (εἰσερχόμενος). Περιέργον κάνεις δὲν ἀκούει 'ς αὐτὸ τὸ
σπῆτι: δὲν βλέπω κανένα: οὔτε τὸ δούλο οὔτε τὴ κυρά.

Λεων. (ἐξερμῶν). Ἄθλια: βλέπεις ἐν τούτοις ἐμέ: δὲν ἤλπι-
ζες να με συναντήσης ἐδώ, αἰ; δὲν εἶνε ἀληθές;

Νικ. (κατάπληκτος). Μά, μά βέβαια, κύρ Λεωνίδα... σὰς
θαρροῦσα στή Λέσχῃ.

Λεων. Πῶς; τολμᾶς λοιπὸν ἐνώπιόν μου!

Νικ. Μά βέβαια: αὐτὸ ἔγραφεν ἡ ἐπιστολή.

Λεων. Μά εἶσαι λοιπὸν τόσοσ ἀγαθός, ὥστε να ὀμολογής
ἐνώπιόν μου ἀκόμη, ὅτι: σοῦ ἔγραφεν ἡ σύζυγός μου;

Νικ. Αἰ, κύρ Λεωνίδα μὴ σοῦ κακοφαινεται, δὲν εἶνε ἡ πρῶ-
τη φορὰ ποῦ ἡ κυρά Αἰκατερίνη μὸυ γράφει: γι' αὐτὲς τὲς δου-
λειές... βλέπετε τὸ ἐπάγγελμα...

Λεων. (Ἐν καταπλήξει). Ὅστε εἶσαι λοιπὸν ἀχρεῖς ἐξ ἐπ-
αγγέλματος τοιοῦτος;

Νικ. Ἄμ' βέβαια, κύρ Λεωνίδα: μπορῶ μαθὲς να ἀρνηθῶ
τὴ τέχνη μου.

Λεων. Ὄ τὸ τέρας ἀναίδειαν. Ἐλα, λοιπὸν, ἔλα ἄς τε-
λειώσωμεν.

Νικ. (Ἐκπληττόμενος). Μά με συγχωρεῖτε, κύρ Λεωνίδα.
ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε να τελειώσω μαζί σας, ἐγὼ ἤλα για τὴ
κυρά Αἰκατερίνη.

Λεων. (ἐν ἐξάψει). Ἄ μά δὲν ὑποφέρεσαι πλέον! (τὸν συλλαμβά-
νει ἀπὸ τὸν λαιμὸν, τολμᾶς ἄθλια καὶ ἐνώπιόν μου ἀκόμη να ὀμι-
λῆς περὶ τῶν ἀτιμιῶν σας. (Ἐξάγει περιστροφῶν) Θά ἀποθάνῃς
ἀμέσως!

Νικ. (προσπαθεῖ να διαφύγῃ) Βοήθειαν! βοήθειαν.

Γιαν. (εἰσερχεται κραδαίνων μπατσῶν). Μὴ τὸν σκοτώσης ἀ-
φέντη, γιατί θά σοῦ τὸν ζητοῦνε για καλὸ! ἄρξέ τον ἐμένα.
(τὸν ἀποσπᾷ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Λεωνίδα). Ἐλα τώρα μακριὰ να
σοῦ δείξω γὼ πόσα ἀπίδια βάζ' ὁ σάκος (τὸν κτυπᾷ).

Νικ. Ὄχ! Ὄχ! Βρε για ἕνομα τοῦ Θεοῦ... για σταθῆ
τέ... γιατί με σκοτώνετε; τί κάνετε σάν δαιμονισμένοι; Τι
σὰς ἔκαμα; Ὄχ! Ὄχ!

Λεων. Κι' ἐρωτᾶς ἀκόμη ἄθλια; Ἐρχεσαι ἐδώ να μὸυ ἀραι-
ρέσης τὴν τιμὴν, κι' ἐρωτᾶς ἀκόμη, αἰ! θά σε πνίξω... .

Νικ. (ἀνοίγων ὑπερμέτρως τοὺς ὀφθαλμούς) Ἐγὼ να σοῦ κλέψω
τὴ τιμή, τί λές, κύρ Λεωνίδα, ἐγὼ;

Λεων. Ναί ὅλα τὰ γνωρίζω: τί ἄλλο λοιπὸν ἤλθεις να κά-
μας ἐδώ;

Νικ. Γιατί ἤλα ἐδώ! Ἀλλὰ γιατί ἄλλο πικρὸ για να πά-
ρω μερικὲς τρίχες τῆς κεφαλῆς τῆς κυρίας σας δια να κατα-

σκευάσω ένα μανταλιόν δια σάς! Γιατί άλλο μπορούσα νάρθω
εγώ. . . .

Λεων. Ψεύδεται θλίβε, δειλέ, είνε τέχνασμα νά μου δια-
φύγης!

Νικ. Σας όρκίζομαι, κύρ Λεωνίδα, στά κόκκαλα τής μά-
νας μου, σας λέγω τήν αλήθεια.

Γιαν. Βρέ τόν ξατεργάρι, πού τή βρήκε τή ψευτιά,

Λεων. (έν άμχανιά). Δέν σέ πιστεύω, μά ξεύρω 'γώ πάλιν
μπορεί νά λες κι' αλήθεια, θέλω όμως νά πεισθώ.

Νικ. Μά κύττα με, κύρ Λεωνίδα, είμαι 'γώ γιά τέτοιες
δουλειές' σου κάνω όρκο επί τέλους.

Λεων. Δέν πιστεύω τούς όρκους σου, άλλ' άκουσε έχω ένα
σχέδιο· τώρα θά έλθη ή σύζυγός μου· εγώ θά κρυφθώ πίσω
άπό 'κείνη τή πόρτα και θά βλέπω και θ' άκούω· άμα έλθη,
σύ θά τής εκφράσης τόν έρωτά σου.

Νικ. Μά . . . κύρ Λεωνίδα.

Λεων. Δέν έχει μά και ξεμά· θά τής εκφράσης αισθήματα
έρωτικά και εγώ άπό τή συμπεριφορά τής θά πεισθώ άν είσαι
άθώπος· άν όμως έχω διαφορετικά τό πράγμα, άλλόμονο και
στούς δύο σας! Γιάννη πές εις τήν κυρίαν σου πώς ήλθεν ό . . .
κύρ Νικολός και κλείσε καλή τής πόρτες. (κρύπτεται).

Γιαν. (έξεργόμενος). Νά με πάρουν όλοι σί θηλυκοί διαβό-
λοι άν καταλαβαίνω τίποτε άπ' αυτά.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Νικολός, είτα Αικατερόνη και λοιποί.

Νικ. Μωρέ τί δαιμονισμένοι άνθρωποι είνε αυτοί· φορτού-
να μου!! ωφέ τί κακό είν' αυτό πούπαθα. "Ωχ τά κόκκαλα-
για μου. Και τώρα, λείν, νά κάνω τά γλυκά μάτια στη κυρά.
Μωρ' είμαι εγώ γιά έρωτες. "Ελα Παναγία μου (σταυροκοπείται)
. . . (άκούεται θόρυβος) "Α! νά την έρχεται· γεννηθήτω τό θέ-
λημα τού θεού· καρδιά Νικολό, κουράγιο νά ξεμπλέξης άπό δώ
μέσα πούπερες. . . .

Αίκ. Α! κύρ Νικολό πόσο σας είμαι ευγνώμων πού ήλθατε
ξέρετε ήθελα

Νικ. (γονυπετών έν στάσει έρωτική) "Ωραία μου δέσποινα·
ίδού τέλος ήμεις μόνοι. Νά εγώ έδώ στά πόδια σου καθίκα-
τεύων νά μου ρίξετε ένα βλέμμα γλυκό και σπινθηροβόλον.
"Ιδού. . . .

Αίκ. (κατάπληκτος) Καλέ τρελλάθηκες κύρ Νικολό; Τι είνε
αυτά;

Νικ. "Ω γλυκειά μου δέσποινα . . . σύ μοι βοήθησον . . . φώς
τού φωτός μου! φώς ήλαρόν . . . εγώ . . . σας . . . σένα . . . ό
ξρος μου. . . .

Αίκ. (επομακρονομένη) Μά είνε τρελλός αυτός ό άνθρωπος ή
άστειάζεται; ή θεέ μου τρελλός θά είνε· ώ πώς φοβούμαι.

Νικ. "Όχι κυρία . . . όχι αλλά σας αγαπώ κατ' ανάγκην.

Αίκ. (κατεπτομένη) Με αγαπά κατ' ανάγκην . . . ώ δέν
έπάρχει άμφιβολία, είνε παράφρων ό δυστυχής . . . βοήθειαν,
βοήθειαν. (ό Λεωνίδας έμφανίζεται μειδιών και ή Αίκ. σπευδει παρ'
αυτώ. Λεωνίδα μου βοήθειαν ό άνθρωπος αυτός είνε τρελλός.

Λεων. (περιβάλλον αυτήν εις τάς άγκάλας του) "Όχι· φιλότατη
μου ό άνθρωπος αυτός είνε πολύ γνωστικός και τρελλός είμαι
μόνον εγώ, πού έτόλμησα πρós στιγμήν νά υποπτευθώ έν τή
ζηλοτυπία μου σέ τόν άγγελον. . . .

Αίκ. (μή έννοούσα) Πώς με υποπτεύθης σύ; έμέ; και διατί;

Λεων. "Ανέγνωσα φιλότατη μου, τό σχέδιον τής πρós τόν
Νικολόν έπιστολής σου και

Αίκ. "Α! τώρα έννοώ και έπίστευσες λοιπόν ότι εγώ.

Λεων. Συγγνώμην, φιλότατη μου, συγγνώμην.

Αίκ. Καλά . . . εγώ σέ συγχωρώ· αλλά νά ζητήσης συγγνώ-
μην άπό τόν δυστυχή αυτόν, όστις χωρίς νά πταίη ύπέστη τό-
σους έξεντελισμούς και βαναυσότητες.

Λεων. Συγγνώμην κύρ Νικολό.

Νικ. "Εστω, κύρ Λεωνίδα, συγγνώμην κι' εγώ μά ποιός θά
μου βρήκη 'κείνες πούφαγα στό άναμεταξύ.

Γιαν. Νά μου τής ξαναδώσης πίσω κύρ Νικολό, νά μ' απο-
γύσας τό τουάρι . . . τ' άξίζω, είμαι ένας βλάκας πού δέν έ-
χω ταίρι.

Αϊκ. Η σημερινή σκατή με δειλάσει ότι δεν πρέπει τίποτα να κάνει μια γυναίκα εν άγνοια του συζύγου.

Αυτὴν (λαβάνων τὰς χεῖράς της) Καὶ μάλιασκα συζύγου ζηλοῦσπου.

(πίπτει ἡ αὐλαία.)

Κων. Μ. Μάλης

Διδάκτωρ τῆς Νομικῆς

ΚΑΙ

Δικηγόρος παρ' ἅπασι
τοῖς Δικαστηρίοις τῆς
Ἡγεμονίας.

Λιμὴν Βαθέος Σάμου

Ἐν τῷ δικηγορικῷ γραφεῖῳ τοῦ κ. Κων.
Μ. Μάλη εἰθίσταται καὶ τὸ γραφεῖον τοῦ
"Ἡμερολογίου τοῦ Αἰγαίου."

ΕΚΔΕΙΨΑΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΟΜΙΑΙ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΠΟΥΡΑΛΗΣ

Ἄνθρωπος γενναίου φρον με καρδίαν ἡγεμονικὴν, ζήσας ἐν διαρκεί εὐπορίᾳ ἔ ἀειμνήστως πρῶτην Μητροπολίτης Σάμου Ἀθανάσιος ἐγεννήθη ἐν Πύργῳ Σάμου ἀπὸς καὶ μένος δημιουργήσας τὸ μῦλλον του καὶ τὴν ἐπιζήλον περιωπὴν εἰς τὴν βαθμικίαν ἀνῆλθε.

Ἐπομβάσαν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καὶ προσκολληθεὶς παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως Κυρῶλῳ ἐξελέγη τὸ πρῶτον Μητροπολίτης Ἀθήνων, μετατεθείς ἀργότερον εἰς τὴν μεγάλαν Μακεδονικὴν ἐπαρχίαν τῆς Καστορίας, ἔνθα καὶ ἡ ἐθρεια ἰθὺκῆ αὐτοῦ ἐργασία καὶ κατὰ τὸ 1900 μετετέθη εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Σαμῶν καὶ Ἡκερίας.

Ἄν εἶνε ἀληθὲς τὸ γραφὸν ὑπὸ τινος τῶν νεωτέρων αὐτῶν ὅτι τὸ ἀμνημονεύον τεκμήριον τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἀρχιερέως μάλιασκα, εἶνε ἡ πτωχολογία ἀναμφισβητήτως ὁ Ἀθανάσιος ὁ διαβεβῆσας πλὴν ὅτι εἶχε καὶ ἑπὶ τὴν αὐτὴν διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ἐκείνων καὶ ἀπόρων, ὅστις τὸν αὐτὸν του εἶχε μετασχηματίσει εἰς ἀβρότατον πτωχολογίον, ὁ ἀρχιερεὺς πρὸς ἀποδὴν ἀρῶντων, ἔ ἐπίδωκε τὸ μισθὸς καὶ χερσὶ τῆς πτωχολογίας καὶ ἀποθνήσκων πενήστων ὑπῆρξε πρῶτον ἀρχιερεὺς ἐκπληρώσαντες τιμὴν τὴν ὑψηλὴν του ἀποστολῆν.

Τὸν γενναίου φρον Ἀθανάσιον διέκρινον ἡ γλυκεία καὶ μελωδικὴ φωνή, ἥτις κατὰ κληρονομίαν ἐπὶ διατίαν τοῦ Σαμίους, ἥχει ἐναυλὸς εἰσὶ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀθρῶν προστρέχόντων νὰ ἀκούσασαι τοῦ Ἀθανασίου χερσοπατοῦτος. Ἀπελῆμθαγεν ἀληθοῦς λατρίας εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις, τοῖς πάντας δε-

θμείων διά τῆς συμπεριφορῆς καὶ τῆς γενναϊότητος τῶν κλισημάτων. Ὁ πρὸ διετίας ἐπιτυμβᾶς θάνατός του ἔθεωρήθη γενικῶς ὡς ἀπώλεια τῆς πατρίδος, τῆς τὸ ἄνομα ἐπέμνησεν πανταχοῦ ὅπου ἔμεινε καὶ εἰργάσθη.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀλησμόνητος ἐπιστημονικὴ φυσιογνωμία καὶ ἐξοχότης ἐν τῇ ἰατρικῇ ἐπιστήμῃ ὁ Σοφοκλῆς Πετρόπουλος κατήγετο ἐκ μεγάλης τοῦ Παγώνιδου οἰκογενείας μαρμαρῆς ἐν Ἀθήναις καὶ συμπληρώσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ. Πεπρωκισμένος μὲ ὄξυ καὶ διερευνητικὸν πνεῦμα, ἐπιμελής καὶ ἀκαταπόνητος ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἔργου του, ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἐπιστημονικῶν του ἀσχολιῶν ἀναστρεφόμενος καὶ ἀπέχων πάσης ἀνακλιζέως εἰς ἔργα ἀλλότρια ἠδυνήθη νὰ δημιουργήσῃ περιφανῆ θέ-

σιν ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ ἀκλιμάστως σχεδὸν πάντοτε δι-αφιγνώσκων τὰς νόσους καὶ ἀληθῆς σωτῆς τῶν ἀσθενῶν του καθιστάμενος. Τὸ ἄνομα τοῦ Πετρόπουλου εὐγνωμότως φέρεται ἀπὸ τὰ τμήματα Ἰδίας Βαθῆος καὶ Χώρας, ἐν οἷς καὶ ἐξήσκησε τὸ θεῖόν του ἔργον. Συνδέθηκε διὰ γάμου μετὰ τῆς ἀξιότιμου ἐκ Βαθῆος οἰκογενείας Παν. Σοφοῦλης ἐξαρκοῦσθαι εὐεργατικῶς διὰ τὴν κοινωνίαν τὸ φιλόανθρωπον στάδιόν του, μέχρι

τοῦ 1895, ὅτε σπεύδων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου, ὅπου τὸ καθήκον τὸν ἐκάλεσε νὰ σώσῃ ζωὴν κινδυνεύουσαν, προσεβλήθη ὑπὸ νόσου ὀξείας, ἣτις νέου ἔτι ἔντος καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δράσεως τόσον προῶρως τοῦ ἀπέκοψε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς.

ARTEMISIA A. TZAKIROGLIOU

Καρδιά πλήρης ἀρετῶν καὶ ἀγνῶν κλισημάτων. Ψυχὴ ἀριστοκρατικὴ καὶ πνεῦμα προνομιόδοχον. θυγάτηρ τοῦ γρηγοροῦ πατριῶτου Δημητρίου Τσακιρογλιδοῦ, ἀνατρεφθεῖσα ὑπὸ τὴν ἐνδελεχῆ μεριμνῶν ἐναρέτων γονέων ἀπέδειξεν ἀπὸ τῆς νεωρῶτατης ἡλικίας τῆς δι' ὁποίων προτισημάτων ἦτο πεπρωκισμένη ὑπὸ τῆς φύσεως.

Εὐσεβῆς καὶ φιλοπαθῆς, εὐνοουμένη τῆς τύχης, ἣτις ἀρετῶν τῆς ἐπέδαφύλευσεν τὴ δὲ ὥρᾳ τῆς. ἔτυχεν ἀρίστον διδασκάλιον καὶ ἀσπίαν μαρμαρῆς καὶ ἐν ἡλικίᾳ μὲν δεικνύει ἐτῶν ἐκπαιδεύει κλιῶς τὴν τε ἀγγλικὴν καὶ νεωτέραν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν κλιῶς καὶ τὴν γαλλικὴν ἐν ὁμοίᾳ ἀπείστω καὶ ἔργασεν.

Γνωσκίᾳ καὶ εὐγενῆς πρὸς πάντας, ἀγαπομένη μὲν κατὰ τὴν πατρῴαν ἑστίαν ὅσον τὸ εὐτήρημα νὰ τὴν κλιῶρῶσι, γρηγορῶς ὡς γρηγορῶς μὲ τὴν ἀρετὴν καὶ παιδικὸν γέλωτά της ἐπειδίασε πρὸς τὴν γῆν τὸ μα-

δικαίον τῆς αὐγῆς τῶν δεικνύει ἐτῶν καὶ ἀπέπτη ἀρετῆ καὶ ἀσπίλος ψυχῆ πρὸς συνάντησιν τῶν ἀδελφῶν της ἀγγέλων ἐν τῇ κωνῆ τῶν πατρῶν.

Τὴν ἐσορῶν δι' ὁσάτην ὥρᾳν νεκρὴν εἰς τὰς ἀγκῶνας της ἡ πατρίς γῆ καὶ ἔργασε βραχὴ δακρυβόισιπτον ἀνθέων τὸ νεκρὸν της σῶμα εἰς τὸ τελευταῖον ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτο ταξιδιὸν της ἀπὸ Ἑλλάδος εἰς Σάμον ἣτις ἀπέστειλε γρηγορῶς νύμφην καὶ ἐδέχθη ὡρῶν νεκρὴν.

Παραθέτοντες ἐνταῦθα τὴν εἰκόνα τῆς καλλιμάρφου καὶ ἀλησμόνητου κόρης γίνομεν ἐν ἐπι δάκρυ εἰς τὴν μητρικὴν της καὶ ἀποδιδόμεν ὀφειλόμενον φόρον εἰς τὴν ἀρετὴν, τὴν μαρμαρῶν καὶ τὸ κλιῶς, δι' ὧν ἐστολίζετο ἡ ἀλησμόνητος Ἀρτεμισία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Π. ΤΡΑΥΛΟΣ

Συμπαθής και ευγενής φυσιογνωμία καταλιπευσα ζωηράν ανάμνησιν ἐν τῇ Σαμιακῇ κοινωνίᾳ ἔνθα ἐπὶ μικρὸν διάστημα κοινῆς ἀπολαμβάνων τιμῆς διὰ τὴν χρηστότητα τοῦ ἔθους καὶ τῶν αἰσθημάτων τὴν γενναϊότητα καὶ ἐν Λαρίσσει, Ἀθήναις καὶ Κων)πόλει ὅπου τὸ πλεῖστον τοῦ βίου διέμεινε καὶ ὁπόθεν διὰ τῶν ἐλλεικτῶν σχέσιών του πλείστας ἠδυνήθη, νὰ παράσχη τῇ Σάμῳ ὑπηρεσίας.

Ἐγεννήθη ἐν Ταϊγανίῳ κατὰ τὸ 1840 ἐκ πατρὸς Παναγῆ Τραυλοῦ Κεφαλλήνου μεγαλεμπόρου ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἧς διετέλεσεν ἐπὶ σειράν ἐτῶν δῆμαρχος δοῶσας ἐπιφανῶς ὑπὲρ τῆς ἐκεί ὑπογενοῦς κινήσεως καὶ ἀπολαύων τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Ἰσάβου, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπενεμήθη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἀυτοκράτορος Νικολάου τίτλος ευγενείας.

Ὁ Κωνσταντῖνος Τραυλὸς ἐξ-επαιδεύθη ἐν Σύρῳ καὶ εἶτα ἐν τῇ ἐμπορικῇ σχολῇ Χάλκης ἐξ ἧς ἀπεφοίτησεν ἀριστοῦχος, ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα κατ' ἀξίαν προσελήφθη διευθυντῆς τοῦ ἐν Κων)πόλει μεγάλου ἐμπορικοῦ καὶ τραπεζιτικοῦ οἴκου Νεγρεπόντη Βαλλιάκου.

Νυμφευθεὶς ἐν Σάμῳ τὴν θυγατέρα τοῦ ἀειμνήστου Ἡλία Σβορώνου μετήρξατο ἐκτοτε ἐμπορικὰς καὶ ἐνήργει τραπεζητικὰς ἐργασίας ἐν Κων)πόλει κατὰ δὲ τὸ 1880 ἰδρυθείσης τῆς Ἡπειρωτικῆς τραπεζῆς παρελήθη ὑπὸ τοῦ Συγγροῦ προσωπικοῦ του φίλου νὰ δεχθῇ τὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Λαρίσει καταστήματος ἔνθα ἀπέθανε τὸ 1890 καταλιπὼν μνημὴν ἀγαθὴν.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ τοῦ παρόντος Ἡμερολογίου θερμοτάτας ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας της πρὸς πάντας τοὺς ευγενεῖς τῆς γραφίδος ἐργάτας τοὺς παρασχόντας αὐτῇ μετὰ περισσῆς προθυμίας τὴν πνευματικὴν των συμβολήν, ζητεῖ δὲ συγγνώμην παρ' ὅσων τὰ δημοσιεύματα ἔνεκα πληθώρας ὕλης δὲν περιλήφθησαν εἰς τὸν παρόντα τόμον, τουθ' ὅπερ μετὰ λύπης ἠναγκάσθη νὰ πράξῃ.

ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Εἰς τὸ πρῶτον Κεφάλαιον τοῦ Ἡμερολογίου, τὸ ἐπὶ τίτλον „Σαμιακὴ πολιτεία“, παρελείφθη ἔξ ἀβλεψίας ἡ παράγραφος ἢ ἀφορῶσα τὸ τηλεφωνικὸν τῆς νήσου σύμπλεγμα, ἐν ἧ' δικαίως ἐξήρξατο τὸ ἐπιχειρηματιῶν καὶ ἡ ἀκατάβλητος δραστηριότης τοῦ προνομιούχου τῶν τηλεφώνων, ὑποπροξένου τῆς Ἰταλίας καὶ ἀντιπρόσωπον διαφόρων ἄλλων ἔξων κρατῶν ἐν Σάμῳ ἐκ τῶν καλλίστων δὲ συμπατριωτῶν μας κ. Ἀριστοτέλους Σταματιάδου, τοῦ ἐγκαθυδρίσαντος ἐν Σάμῳ τὴν τηλεφωνικὴν κοινωνίαν ἀπὸ τοῦ 1890 καὶ ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς πάντων ἐκλήξεως δωρήσαντος εἰς τὴν πατρίδα ἀγαθόν, ὅπερ ἐξυτηρέησε τὰ μέγιστα τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν κοινωνίαν. Ἐν μᾶ στιγμῇ διὰ τοῦ τηλεφώνου αἱ ἐν τῇ προτενοῦσῃ ἀρχαὶ δύνανται νὰ ἔλθουν εἰς συνάφειαν μεθ' ὅλων τῶν ἐν τοῖς δήμοις τοιούτων, οὐδεὶς δὲ ἀδικήσας δύναται διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ διαφύγῃ τὴν χεῖρα τῆς δικαιοσύνης. Ὁ κ. Σταματιάδης ἀληθῆς εὐεργέτης τῆς Σάμου διὰ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου καταστάς ἔχει διὰ νόμον πενηκονταετίαν πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, μεθ' ἣν αὐτὴ θὰ περιέλθῃ εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἀμειρώσις (μετ' εἰκόνας τῆς Δ. Ὑψ. τῆς Ἡμερο- νίδος Σάμου).	Σελ. 3
Ἑορτολόγιον.	5—16
Σαμουαὴ Πολιτεία, ἐπὶ Θερασθ. Μ. Μάδη	17
Περωμένον, ἐπὶ Εὔας	37
Εὐγενεστάτη πρῶξις ἀρχαίων Σαμίων, ἐπὶ Δ Βαρ- δορνιώτου	38
Ἡ ἀλήθεια, (ποίημα) ἐπὶ Χ. Χρηστοβασιλῆ	43
Ἐκ τοῦ ἀόρατου κόσμου, ἐπὶ Μπαμπῆ Ἀρνίου	45
Ὁ εὐσεβής, ἐπὶ Εὔας	54
Πῶς γίνεταὶ τὸ δράμα, ἐπὶ Αἰκατερίνης Ζάρκου	55
Νεότης—Ἀγρότης, (ποίημα) ἐπὶ Ἐλ. Σθοδῶρον	64
Τὸ γέλιμα ἀπὸ περιέργων ἀπόψεων, ἐπὶ Στεφάνου Ν. Ἐλευθερίου	65
Δαριεὶς καρδιὰ (ποίημα) ἐπὶ Ἐλένης Σθοδῶρον	68
Προσκληρὴ ἀπίστον, ἐπὶ Ἀγγέλου Ταράγγα	69
Προσωπικὴ κατοχὴ τῆς Σάμου, ἐπὶ Σπ. Δὲ Βυζῆ	71
Σύντομον (ποίημα) ἐπὶ Αἰμιλίας Κούρτελη	73
Ἡθαιστικὰ γαινόμενα, ἐπὶ Α. Βοηκλῆ	74
Ψυχολογία	81
Ἡ Νεφέλιδα (ποίημα) ἐπὶ Χρ. Βασιλικάκη	82
Ἡ Α. Ὑψ. ὁ Ἡγεμὼν τῆς Σάμου Ἰωάννης Β. Βο- νός (βιογραφικὸν σημείωμα)	83
Σκέψεις καὶ γρόμαι	87
Ἔν Νόργα (ποίημα) ἐπὶ Θεασθ. Ζωιοπούλου	88
Ἐἰς μίαν ἐπίσκεψιν	90
Ἐπιστολὴ ἐπὶ ἀστάσει, ἐπὶ Ἐλένης Σθοδῶρον	91
Ἀρκετά, ἐπὶ Στεφάνου Μερωμένον	103
Ξενα τραγοῖδια «Ἄν ἤξερες τὴν ὠμορφίαν σου», «Τὰ γαλανὰ σου μάτια», ἐπὶ Στεφ. Μερωμένον	104

Τὸ «Ἡμερολόγιον τοῦ Αἰγαίου», ὑποστέλλεται ἐ-
λεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν εἰς πάντα ἀπεστέλλον-
τα τὴν ἀξίαν αὐτοῦ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν εἰς «Σάμον
Βαθύ».

Ἐπιβάται ἐν τῇ Ὀθ. Αὐτοκρατορίᾳ

δεδεμένον 3 τέταρτα τοῦ μετῶ.

ἄδειον 2 1)2 » »

Ἐν ἄλλαις χώραις

δεδεμένον 4 φράγκα χρυσᾶ

ἄδειον 3 » »

	Σελίς
Διατί ταξίως ἐξηπλώθη ὁ Χριστιανισμὸς ὑπὸ Δημ. Π. Καλλιμάζου	105
Διφορούμενα πράγματα	109
Περίεργοι τρόποι θεραπείας (ἐθνομορφικὸν σημεῖω- μα) ὑπὸ Θρασυβ. Μ. Μάλη.	110
Ἐπίσκοπος (ποίημα) ὑπὸ Μαρίας Πίπιζα	116
Ὁ Μέγας Ἐδεργέτης Γρηγ. Μαρασλῆς (μετ' εἰκόνας)	117
Σφοδρῆς Ἀντιγόνη, ὑπὸ Ἰω. Π. Ὀλυμπίου	121
Τὰ ἔγγραφα (ποίημα) ὑπὸ Νικία Στέλλα	158
Ἡ φυγὴ τοῦ ραββίνου, ὑπὸ Στυλ. Α. Μαυρομιχάλη	159
Πεθαμμένη (ποίημα) ὑπὸ Μαρτίνου Σιγοβζου	161
Τὰ πευκάκια, ὑπὸ Δημ. Γεωργίου	162
Ἡ κρυὰ Γαρουφαλιά, ὑπὸ Κων. Φ. Σκόκου	164
Τεθριώτος... Ἀπομνημονεύματα ὑπὸ Σμῶλ. Κίπ	171
Ἡ Α. Εξ. ὁ Νομάρχης Ἀρχιπαλάτου Ἀμπελιῶ πανσῶς (βιογραφικὸν σημεῖωμα)	182
Ἐστατος πάθος, (ποίημα) ὑπὸ Γ. Δ.	184
Ἡ νῆσος Μερύστη καὶ ὁ μέγας αὐτῆς ἔδεργέτης Λου- κάς Σαντραπές, ὑπὸ Θρ. Μ. Μάλη	185
Μπετιτίνα Μπερετάνο, ὑπὸ Ἐλένης Στρούβαλη	188
Περσοβέσις (μετὰ γελοιογραφίας)	208
Ἀγαπήσεις, (ποίημα) ὑπὸ Ἀβελίνου Πασσᾶ	209
Ἐπιγράμματα, ὑπὸ Ε. Σ. Σ.	210
Κάρολος Φλέγελ	211
Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδουάρδου Φλέγελ, ὑπὸ Καρ. Φλέγελ	214
Ἐποίγια (ποίημα) ὑπὸ Α. Κ. Βαρδουγιώτου	217
Ἱστορικά καὶ γεωγραφικὰ λογοπαίγνια, ὑπὸ Ἀλεξ. Φιλαδέλφους	218
Ἐπιγράμματα ὑπὸ Ε. Σ. Σ.	224
Ἡρώ καὶ Δεάνδρος, ὑπὸ Σωτηρίου Γ. Φώκου	225
Ἀχχογιάνι (ποίημα) ὑπὸ Σπήλιου Πασαγιάννη	228
Ἐκκλησιαστικὰ ἄργα τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου	229
Χρώματα, ὑπὸ Μαίρης Ν. Σταματιάδου	231

	Σελίς
Τίς ἡ σχέσης τοῦ χριστιανοῦ πρὸς τὴν κοινότητα, ὑπὸ Συνεσίον Ἀρχιμωδρίτου	232
Ἡ Κορσουνιώτισσα, ὑπὸ Σταμάτη Γ. Σταμάτη	234
Προτήσεις (ποίημα) ὑπὸ Γ. Δ.	236
Περίεργα Ἀνατολικά ἔθιμα, ὑπὸ Κιαμπέ	237
Ὀνειροφθινωπωρῆς ρυκτὸς, ὑπὸ Ααζ. Δαμιανοῦ	246
Ἰατρὸς καὶ πέλδτης (μετὰ γελοιογραφίας)	249
Λεκρὰ Ἀθαλασία (ποίημα) ὑπὸ Κορνηλίας Πρε- βεζιώτου	250
Δαμιανὸς Ἱεροσολύμων (μετ' εἰκόνας)	251
Γαλιλαῖος, ὑπὸ Μιχ. Κ. Στεφανίδου	252
Πτερόγισμα, (ποίημα) ὑπὸ Ἀθ. Στελ.	256
Ἐργα ἀσφαλῆς τοῦ ζῆν πολλὰ ἔτη, ὑπὸ Γ. Σταματιάκη	257
Ἡλέσις τοῦ αἰνίγματος ὑπὸ Μαρίας Θ. Χρῆση	260
Ἡμοαίσθημα (ποίημα) ὑπὸ Ἀνθρ. Παπαδοπούλου	264
Ἡ Σαλήραινα, ὑπὸ Τιμ. Ἀμπελιῶ	265
Τραγοῦδιον παράξερον ὑπὸ Δημ. Κ. Χαρβάτη	269
Χαρὰ καὶ Ἀύτη (ποίημα) ὑπὸ Γ. Χ.	270
Ἐπίτῃ τῆς Τιμῆς ὑπὸ	271
Εἰς τὴν Μάρτυρα τῆς Τιμῆς (ποίημα) ὑπὸ Ἐλέ- νης Σφόρων	272
Ἀλεξάνδρα Γκίκα, Χριστόδ. Μαρταφούρης, Α. Μισσὴρ (βιογραφία μετ' εἰκόνων).	273
Ἐπιγράμμα εἰς σόζον	276
Κλεοπάτρα Κλεάνθους, ὑπὸ Βιόνης Οἰκογενίδου	277
Πόθος (ποίημα) ὑπὸ Μαρίας Πίπιζα	280
Παράδεισοι σκέψαι, ὑπὸ Στυλ. Μεταξᾶ	281
Τὰ βάσανα τοῦ σιζέγου (μετὰ γελοιογραφίας)	287
Σύνη καὶ Συναίδη ὑπὸ Θρ. Μ. Μάλη	288
Ζωή—ῥέμμα (ποίημα) ὑπὸ Γ. Τσακιάκου	291
Οἱ ἀνιάρρηστοι ἐγκληματῆαι, ὑπὸ Μιλτιάδου Πο- λεμίδου	292

	Σελίδα
Τὰ κόμματα τοῦ Γερμανικοῦ Κοινοβουλίου ὑπὸ Μιχ. Σάλλα	294
Ἐκλείψασαι φυσιογραφίαι. Γαβριήλ Καταρός. Αἰε- ξίος Θεμασίδης, Πάυλος Καθεύλης (μετ' εἰζόνων)	305
Ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Σαμίτων, ὑπὸ Θρ. Μ. Μάλη	309
Ἐπὶ τῷ θαλάτῳ Γεωργίου Μ. Πυργίου (ποίημα) ὑπὸ Ἐλένης Σβορώνου	312
Ἰωάννης Χατζηγιάννης, (βιογραφικὸν σημείωμα μετ' εἰζόνων)	313
Ἡ κλίση, ὑπὸ ΝΣΤΡ—ΚΡΤΑΣ	316
Γεῦμα καὶ γορδὸς, ὑπὸ Ν. Ι. Σταματιάδου	320
Περὶ Ἀβρααμίας τῆς ψυχῆς, ὑπὸ Ἀρτωρίου Ρ. Ι. Ἰωαννίδου	322
Τὸ κικκαλίκι τῆς νυκτερίδας (ποίημα) ὑπὸ Δημ. Στάη	328
Ἐκδύσει, (ποίημα) ὑπὸ Νικία Στέλλα	329
Ἐκλείψασαι φυσιογραφίαι. Ἐπιμ. Φραγκοβίτης Θεμ. Στεφανίδης, Διονύσιος Δουῖ Μάγκ	330
Τὸ χωριεμένο ἰζάλι, ὑπὸ Ἀγγ. Α. Κοσμῆ	334
Νέστορ Τσαλακίης (μετ' εἰζόνων)	336
Τῷ Ἀριστομένει Στεργιογλίδει (ποίημα) ὑπὸ Στ. Σπεράντσα	337
Ἡ ἀγάπη, (ποίημα) ὑπὸ Ἐλ. Σβορώνου	
Ὁ Μποραμῆς, (κωμικὸν πλῆγνιον εἰς πρᾶξιν) ὑπὸ Ἄντ. Δ. Οἰχορμίδου	339
Ἐκλείψασαι φυσιογραφίαι. Ἀθωάσιος Καπουρά- νης, Σοφοκλῆς Πετρέπουλος, Ἀρτεμισία Τσακιο- γλίδου, Κωνστ. Τραυλός.	349
Ἀγαχαία προσθήκη	353
Πιναξ περιεχομένων	355